CHANEL MILLER

E NUMELE MEU I

^¡T^oT«

PESEMNATA

CL A MAI BVKA CARTE A ANtflVf 2019 **de** *T111 NI* W TO *K K TI* .UJHI TOO *K REV A HJNCROX POST. R / M IJ^ JTIF,* fli/*IMOR*. PARA NE, C* HE 0 0 0 *TRIBVSE. BALTI MORF. SVX UUK RIOT* LA«; RT A T Á

IL A TJ ON LITERART

P s .Cíi^mz E **:o 2** <»

TRei

CHANEL MILLER ACESTA E NUMELE

MEU

DIUMNATÁ

CEA MAI BVKA CARTE A ANTFINR

«1 e *TIÍ* r .V r M**T**O *R K TI* JUJP^AO *A K R* / V *I IJ>* , Trrr *WT-VIN SOTOS* Pojr, *TIMJ^JKLÍR* . *W&LAMOUR,* **FARADÈ**, *CHICAÜO TRIBUNI, HM RJM<MR 5V*. DUÓK RIOT*

LAVRKATA

DATJON I. I T I K A K V PF. ACFFLN Z E 2

TRei

CHANEL MILLER ACESTA E NUMELE MEU

DIUMNATÁ

CEA MAI BVKA CARTE A ANTFINR

«1 e *TIÍ* r .V r mTo *R K TI* JUJP^AO *A K R* / v *11* , **TRRR WT-V***IN SOTOS* **POJT,** *TIMJ*^**JKLÍR .** *W&I A MOUR , FARADÉ, CHICAGO TRIBUNI* BALT IMORZ SVN. DUÓK RIOT*
LAVRKATA
DATJON I. I T I K A K V
P I; ACFFLN Z E

TRe
COLECȚIE COORDONATĂ DE
CON**J M**

Magdalena Mărculesc

uCHANEL MILLER

ACESTA E NUMELE MEU

Slgsjs

Traducere din limba engleză de **Mihaela Apetrei**

A

TRe

iEditori:

Silviu Dragomir Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial: Magdalena Mărculescu

Redactare: Alexandra Fusoi

Design şi ilustraţie copertă: Andrei Gamarţ

Director producţie: Cristian Claudiu Coban
Dtp:
Gabriela Anghel Corectură

:Irina Botezatu Irina Muşătoiu

Conţinutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimţământul editorului, sunt interzise. Dreptul de folosinţă al lucrării nu este transferabil.
Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparţin persoanei juridice Editura Trei SRL.

Titlul original: KNOW MY NAME: A Memoir Autor: Chanel Miller

Copyright © 2019 by Chanel Miller

Copyright © Editura Trei, 2021 pentru prezenta ediţie
O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşt

iTel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20 e-mail: comenzi@edituratrei.ro www.edituratrei.ro

ISBN (print): 978-606-40-0949-4 ISBN (PDF): 978-606-40-1071-l ISBN (EPUB): 978-606-40-1506-

8mama tata tiffy

Introducere

Faptul că am pronunţat pe litere subpoena, suhpeena, poate sugera că nu sunt calificată să spun povestea aceasta. Dar toate transcrierile din sala de judecată sunt publice, toate ştirile sunt online. Acesta nu este adevărul absolut, dar este adevărul meu, spus cum am putut eu mai bine. Dacă vreţi să-l aflaţi prin ochii şi urechile mele, să ştiţi cum s-a simţit în pieptul meu, cum este să te ascunzi în baie în timpul procesului, atunci asta este ce vă ofer aici. Eu vă dau ce pot, voi luaţi ce vă trebuie.
în ianuarie 2015 aveam 22 de ani, trăiam şi lucram în oraşul natal, Palo Alto, California. Am fost la o petrecere, la Stanford. Am fost abuzată sexual undeva afară, întinsă pe pământ. L-au văzut doi trecători, l-au oprit şi m-au salvat. Vechiul meu eu m-a părăsit şi a venit unul nou. Mi-a fost dat un nou nume, care să-mi protejeze identitatea: am devenit Emily Doe.
în această poveste îl voi numi pe avocatul apărării, apărarea. Pe judecător, judecătorul. Ei sunt incluşi aici pentru a demonstra rolurile pe care le-au jucat. Acesta nu este un rechizitoriu personal, nu este o vendetă, o listă neagră sau redeschiderea unor discuţii vechi. Cred că suntem cu toţii fiinţe multidimensionale şi la tribunal este nociv faptul că suntem aplatizaţi, caracterizaţi, greşit catalogaţi şi umiliţi, aşa că nu voi face acelaşi lucru cu oamenii aceştia. O să folosesc numele lui Brock, dar adevărul este că la fel de bine putea fi Brad sau Brody sau Benson, n-are importanţă. Ideea nu este semnificaţia lor ca indivizi, ci comunitatea lor, toţi acei oameni care permit existenţa unui sistem defect. Aceasta este o încercare de a transforma durerea din mine, de a înfrunta trecutul şi de a găsi o cale de a trăi cu el, inclusiv cu aceste amintiri. Vreau să le las în urmă, ca să pot merge înainte.
Fără să le spun pe nume, îmi spun numele meu.
Mă cheamă Chanel.
Sunt o victimă, nu am remuşcări în legătură cu acest cuvânt, ci doar cu ideea că asta e tot ce reprezint. în orice caz, nu sunt victima lui Brock Turner. Nu
sunt a lui în niciun fel. Nu-i aparţin. Sunt, de asemenea, pe jumătate chinezoaică. Numele meu chinezesc este Zhang Xiao Xia, ceea ce se traduce prin Micuţa Vară. Mi-au dat numele „vara” pentru că:

M-am născut în iunie.

Xia este şi prima dinastie chineză.

Eu sunt primul copil al familiei.

„Xia” sună ca „sha”.

Chanel.

FBI defineşte violul ca fiind orice tip de penetrare. însă, în California, violul are o definiţie limitată la actul sexual. Multă vreme m-am abţinut să-l numesc „violator”, de teamă să nu fiu corectată. Definiţiile legale sunt importante. La fel este şi a mea. A umplut o cavitate din mine cu mâinile lui. Nu cred că trebuie absolvit de acest nume doar pentru că n-a mai avut timp.
Cele mai triste lucruri în cazurile acestea, dincolo de infracţiunea în sine, sunt părerile degradante pe care victima începe să le aibă despre sine. Speranţa mea este să demontez aceste convingeri. Spun ea, dar indiferent dacă eşti bărbat, transgender sau te defineşti altfel din punct de vedere sexual, indiferent cum alegi să te identifici sau să existi în lume, dacă viaţa ta a fost afectată de violenţa sexuală, vreau să te protejez. Iar celor care m-au ajutat să mă ridic, zi de zi, din întuneric, sper să le spun „mulţumesc”.
Când îţi ştii numele, trebuie să te ţii bine de el, fiindcă dacă nu este scris şi reamintit, va muri odată cu tine.
— Toni Morrison
La început eram atât de tânără şi atât de străină mie însămi, încât abia dacă existam. A trebuit să ies în lume, să o văd şi să o aud, să reacţionez pentru a şti cu adevărat cine sunt, ce sunt şi ce vreau să fiu.
— Mary Oliver, UPSTREAM
... este de datoria noastră să ne pese.
— Alexander Che

eSunt timidă. în şcoala primară, într-un joc despre safari, toţi şi-au ales să joace roluri de animale. Eu mi-am ales să fiu iarba. N-am pus niciodată vreo întrebare într-o sală de curs plină. în clasă mă puteai găsi mereu pitită într-un colţ. Eu o să fiu cea care-şi cere scuze dacă dai peste mine. O să accept orice pliant oferit pe stradă. îmi duc mereu coşul de cumpărături la locul lui. Dacă la cafenea nu mai este cafea cu lapte, beau şi cafea neagră. Dacă rămân peste noapte la cineva, pătura o să arate ca neatinsă.
N-am dat niciodată o petrecere de ziua mea. O să-mi pun trei pulovere în plus înainte de a-ţi cere să porneşti căldura. N-am nicio problemă să pierd, când jucăm ceva. îmi îndes cu disperare monede în poşetă, ca să evit să-i ţin pe ceilalţi la rând la casă. Când eram mică voiam să devin mascotă când o să mă fac mare, ca să am libertatea de a dansa fără să fiu văzută.
Am fost singura elevă din şcoala primară aleasă doi ani la rând ca mediator pentru conflicte; treaba mea era ca în fiecare pauză să port o vestă verde şi să patrulez pe terenul de joacă. Dacă cineva avea o dispută nerezolvată, mă căuta şi-l învăţam despre mesajele care încep cu „eu”, de tipul Eu mă simt... când tu... Odată, a venit la mine o fetiţă de grădiniţă care mi-a spus că fiecare are câte zece secunde ca să se dea în cauciucul pe post de leagăn, dar când se dă ea, copiii numără un pisoi, doi pisoi, trei pisoi, iar când se dau băieţii, se numără un hipopotam, doi hipopotami, ceea ce înseamnă ture mai lungi. Am decretat ca din ziua aceea toată lumea să numere un tigru, doi tigri. Toată viaţa mea am numărat în tigri.
M-am prezentat aici pentru că, în povestea pe care urmează s-o spun, încep fără nume sau identitate. Fără trăsături de caracter sau comportamente atribuite mie. Am fost găsită pe jumătate goală, singură şi inconştientă. Fără portofel, fără acte. A fost chemată poliţia, a fost trezit decanul de la Stanford pentru o eventuală identificare, au fost căutaţi martori înjur; nimeni nu ştia cui aparţineam, de unde veneam, cine eram.
Memoria mea spune aşa: sâmbătă, 17 ianuarie 2015, locuiam în casa părinţilor mei, din Palo Alto. Sora mea mai mică, Tiffany, studentă în anul I la Cal Poly[1], condusese trei ore pe coastă, pentru un weekend prelungit în Palo Alto. De obicei îşi petrecea timpul acasă, cu prietenii, dar câteodată îmi dedica şi mie un pic din timpul ei. După-amiază târziu, ne duseserăm amândouă s-o luăm pe prietena ei, Julia, studentă la Stanford, şi să mergem la Arastradero Preserve, ca să ne uităm cum soarele îşi împrăştie gălbenuşul peste vârful dealurilor. Când cerul s-a întunecat, ne-am oprit la o taqueria[2]. Am avut o dezbatere aprinsă despre locul unde dorm porumbeii şi ne-am contrazis în legătură cu felul în

care unii împăturesc hârtia igienică în pătrăţele (eu) sau pur şi simplu o mototolesc (Tiffany). Tiffany şi Julia au pomenit de o petrecere la care urmau să meargă în seara aceea, la frăţia Kappa Alpha din campusul Stanford. N-am dat prea multă atenţie, turnându- mi nişte sos salsa verde într-un păhărel mic de plastic.
Mai târziu în seara aceea, tata a gătit nişte broccoli şi quinoa şi ne-am cutremurat de râs când a prezentat-o drept chi-noa. Este chi-no-a, tată, cum să nu ştii atâta lucru!!! Am mâncat cu toţii din farfurii de carton, ca să nu trebuiască să spălăm vasele. Au mai venit două prietene ale lui Tiffany, Colleen şi Trea, şi au adus o sticlă de şampanie. Planul era să se întâlnească toate trei cu Julia la Stanford. Mi-au spus Ar trebui să vii şi tu. Eu am zis Ar trebui să vin şi eu, o să fie distractiv dacă mă duc. Aş fi fost cea mai mare de- acolo. M-am băgat sub duş cântând. Am răscolit mormanul de ciorapi, căutând nişte lenjerie, şi am găsit într-un colţ un triunghi de material uzat, cu buline. Mi-am tras pe mine o rochie strâmtă, gri-petrol. Un colier greu de argint, cu pietricele micuţe, roşii. Un cardigan crem, cu nasturi mari, bruni. M-am aşezat pe covorul maro din camera mea şi mi-am legat şireturile ghetelor militare de culoarea cafelei. Mi-am prins într-un coc părul încă ud.
Tapetul din bucătărie este în dungi albastre şi galbene. Un ceas vechi şi dulapuri de lemn aliniate la perete, rama uşii poartă semnele creşterii noastre în înălţime, de-a lungul timpului (un mic pantofior desenat acolo arăta când ne-am măsurat încălţate). Am deschis şi-am închis uşile dulapurilor, dar n-am găsit altceva decât whisky; singurele lichide din frigider erau laptele de soia şi sucul de limetă. Singurele pahărele pentru shoturi erau cele aduse din excursiile cu familia în Las Vegas şi Maui, pe când Tiffany şi cu mine le colecţionam pe post de ceşcuţe pentru animalele noastre de pluş. Am băut whisky-ul sec, fără scrupule, liberă, în acelaşi fel în care ai spune Sigur, o să vin la vărul tău la bar mitzvah, cu condiţia să mă îmbăt zdravăn.
Am rugat-o pe mama să ne ducă pe toate patru la Stanford, o cursă de şapte minute pe Foothill Expressway. Stanford era pentru mine precum curtea din spatele casei, comunitatea mea, ferma de profesori particulari ieftini angajaţi de părinţii mei de-a lungul anilor. Am crescut în campusul ăla, am participat la taberele de vară cu corturi întinse pe iarbă, m-am strecurat afară din cantine cu crochete de pui dându-mi pe afară din buzunare, am luat cina cu unii dintre profesori, fiindcă erau părinţii celor mai buni prieteni ai mei. Mama ne- a lăsat aproape de librăria Stanford, de unde, în zilele ploioase, ne cumpăra cacao fierbinte şi brioşe.
Am mers pe jos cam cinci minute, coborând pe cărarea pavată, în pantă, spre o casă mare, înghesuită sub coroana unor pini. Un tip cu mici smocuri zburlite pe buza de sus ne-a lăsat să intrăm. Am găsit în bucătărie un automat de sifon şi suc şi am început să pocnesc butoanele, amestecând o băutură fără alcool pe care o promovez drept suc de atârnăţele[3]. Acum servim băutură de atârnăţei pentru femei! CA, CA non-stop. Oamenii au început să curgă. S-au stins luminile.
Stăteam la o masă lângă uşa din faţă, ca un comitet de primire, întinzând mâinile şi îngânând Bine aţi venit bine aţi venit bine aţi venit!!! Mă uitam la fetele care intrau, cu capul pe jumătate îndesat între umeri, zâmbind timid, cercetând încăperea după o faţă cunoscută de care să se agaţe. Ştiam privirea aia, pentru că o avusesem şi eu. În facultate, o fraternitate era un regat exclusivist, trepidând de zgomot şi energie, unde cei tineri se supuneau şi băieţii mari făceau legea. După facultate, fraternitatea are un gust acru, de drojdie, este o risipă de pahare fragile, unde poţi auzi zgomotul propriilor tălpi dezlipindu-se de podeaua lipicioasă, este imaginea cârceilor negri de păr lipiţi de colacul toaletelor. Am descoperit pe masă o carafă de plastic cu votcă. Am legănat-o de parcă aş fi descoperit apă în deşert. Eram binecuvântată. Am turnat într-un pahar şi am dat-o direct pe gât. Ceilalţi erau îngrămădiţi şi se sprijineau unii de mesele altora, hâţânându-se ca pinguinii. Stăteam singură căţărată pe un scaun, cu braţele în aer, o bucată beată de varec, până când m-a dat soră-mea jos. Ne-am dus afară, să facem pipi în tufişuri. Am început împreună cu Julia un rap liber, spontan. Ziceam ceva
despre piele de crocodil şi m-am blocat când n-am găsit nimic care să rimeze cu Cetaphil[4].
Subsolul era plin, oamenii se adunau în cercul de lumină conturat pe veranda de beton. Stăteam pe lângă nişte tipi scunzi, caucazieni, care-şi purtau şepcile cu borul la spate, grijulii să nu se bronzeze prea tare pe gât, în casă, noaptea. Am sorbit dintr-o bere caldă, am zis că are gust de pipi şi i-am dat-o soră-mii. Eram plictisită, relaxată, beată şi extrem de obosită, la mai puţin de zece minute de casă.

Pierdusem noţiunea lucrurilor din jurul meu. Şi ăsta e momentul unde mi se întunecă amintirile, unde se taie firul.
Până în ziua de azi, eu cred că nimic din ce-am făcut în seara aceea nu este important, ci reprezintă doar câteva amintiri de care te poţi lipsi. Dar aceste evenimente vor fi luate la puricat, iar, şi iar, şi iar. Ce am făcut, ce am spus, totul va fi disecat, măsurat, calculat, prezentat publicului pentru evaluare. Şi toate astea pentru că undeva, la petrecerea aia, se afla şi el.
Era prea multă lumină. Clipind, am văzut crustele de sânge maroniu de pe dosul mâinilor. Bandajul de la mâna dreaptă flutura deja desprins, cu banda adezivă tocită. M-am întrebat de cât timp mă aflam acolo. Stăteam întinsă pe un pat îngust, cu grilaje de plastic pe laterale, un leagăn pentru adulţi. Peretele era alb, podeaua lustruită. Ceva ascuţit m-a împuns în cot, o bandă albă prea strânsă, cu carnea de pe braţ învălătucindu-se în jurul ei. Am încercat să-mi strecor degetul dedesubt, dar era prea gros. M-am uitat în stânga. Doi bărbaţi se holbau la mine. Un afro-american mai în vârstă, cu o geacă de vânt roşie cu emblema de la Stanford şi un caucazian în uniformă neagră de poliţist. Ochii mi s-au înceţoşat şi bărbaţii au devenit un pătrat roşu, un pătrat negru, sprijinindu-se de perete cu braţele la spate, de parcă ar fi fost acolo de ceva timp. Mi-am recăpătat claritatea vederii. Au făcut faţa pe care o făceam şi eu când vedeam un bătrân coborând nişte scări: tensionată, anticipând o prăbuşire în orice moment.
Poliţistul m-a întrebat dacă mă simt bine. S-a aplecat spre mine şi privirea nu i-a ezitat, ochii nu au schiţat vreun zâmbet, au rămas pur şi simplu rotunzi şi liniştiţi, două iazuri mici. Mi-am spus Da, de ce nu m-aş simţi? Am întors capul, uitându-mă după sora mea. Bărbatul în geacă roşie s-a prezentat ca fiind decan la Stanford. Cum te cheamă? Felul în care mă fixau cu privirea era îngrijorător. M-am întrebat de ce nu discută cu sora mea; trebuia să fie pe undeva, pe-acolo. Nu sunt studentă, am venit doar în vizită, le-am spus, mă cheamă Chanel.
Cât de mult dormisem? Trebuie să mă fi îmbătat foarte tare şi probabil că am bâjbâit până la cea mai apropiată clădire din campus, să dorm acolo. Oare m- am târât pe jos? Cum m-am zgâriat pe mâini? Cine m-a oblojit cu pansamentele astea din vreo trusă de prim ajutor de doi bani? Poate că erau niţel supăraţi, o altă puştoaică beată de care erau nevoiţi să aibă grijă. Chiar mă simţeam stânjenită, eram prea mare pentru aşa ceva. Oricum, o să le iau povara de pe umeri şi o să le mulţumesc pentru pat. Am cercetat coridorul, întrebându-mă care este uşa de ieşire.
M-au întrebat dacă am pe cineva pe care să-l să sune, ca să-i spună că sunt aici. Aici, unde? Le-am dat numărul de telefon al soră-mii şi m-am uitat la cel în geacă de vânt cum se îndepărtează, astfel încât să nu-l aud, luând cu el în altă încăpere vocea surorii mele. Unde era telefonul meu? Am început să pipăi de jur împrejur, sperând să dau peste dreptunghiul tare de plastic. Nimic. M-am certat în gând că l-am pierdut, fiindcă trebuia să mă întorc, să-l găsesc.
Poliţistul s-a întors spre mine. Eşti în spital şi sunt motive să credem că ai fost agresată sexual, a spus el. Am dat încet din cap. Ce om serios! Probabil că era confuz, fiindcă nu vorbisem cu nimeni la petrecere. Trebuia să mă scoată cineva din spital? Nu aveam vârsta necesară ca să semnez singură pentru externare? M-am gândit că o să intre cineva şi o să spună Domnule poliţist, poate să plece, că o să-l salut şi o să pornesc spre ieşire. Voiam nişte brânză cu pâine.
Simţeam o apăsare ascuţită în măruntaie, voiam să fac pipi. Am cerut voie la toaletă şi el mi-a spus să aştept, pentru că s-ar putea să le trebuiască o mostră de urină. De ce? m-am întrebat. Am stat acolo, întinsă, strângând din sfinctere. în cele din urmă am primit permisiunea să mă dau jos din pat. în Limp ce ma nuicam, am vazm ca ruuua mea gri era nuicaLa pana 111 Lane. Purtam nişte pantaloni verzi ca menta. M-am întrebat de unde îi căpătasem, cine legase şiretul într-o fundă. M-am dus jenată la toaletă, uşurată să ies din raza lor vizuală. Am închis uşa.
Mi-am dat jos pantalonii cei noi, cu ochii pe jumătate închişi, şi am încercat să-mi trag chiloţii. Degetele mari au zgâriat exteriorul coapselor, fără să agaţe nimic. Ciudat. Am repetat mişcarea. Mi-am lipit mâinile pe şolduri, mi-am frecat palmele de-a lungul coapselor, ca şi când s-ar fi putut materializa lenjeria de corp, am frecat şi am tot frecat până când pielea mi s-a încins, iar apoi mâinile s-au oprit. Nu m-am uitat în jos, doar am rămas acolo, încremenită într-o jumătate de genuflexiune. Mi-am împreunat mâinile pe stomac, pe jumătate aplecată într-o nemişcare totală, cu pantalonii în jurul gleznelor, fără să fiu în stare nici să mă aşez, nici să mă ridic.

Mereu m-am întrebat de ce supravieţuitorii îi înţeleg atât de bine pe alţi supravieţuitori. De ce, chiar dacă detaliile atacurilor diferă, supravieţuitorii pot să se privească drept în ochi şi să priceapă fără să fie nevoie să explice ceva. Poate că nu amănuntele atacului în sine sunt ceea ce avem în comun, ci momentul de după; primul moment în care rămâi singur. Ceva care te părăseşte. Unde am fost. Ce mi-a fost luat. Este teroarea înghiţită în tăcerea aceea. O desprindere de lumea unde sus era sus şi jos era jos. Acest moment nu este unul de durere, nu este isterie, nu este ţipăt. Este interiorul tău care se preface în piatră rece. Este confuzia totală, asociată cunoaşterii. S-a dus luxul maturizării lente. Aşa începe trezirea brutală.
M-am lăsat încet pe veceu. Ceva mă împungea în gât. Mi-am atins ceafa şi am simţit ceva tare în părul încurcat. Ieşisem un pic afară, se scuturaseră copacii de sus? Totul părea greşit, dar în măruntaie simţeam un calm ucigător. Un ocean liniştit, întunecat, neted şi vast. Teroarea era acolo, o simţeam cum se mişcă răscolindu-mi pântecele, umedă, mâloasă şi grea, dar la suprafaţă am văzut doar o încreţitură. Panica venea ca un peşte, spintecând scurt suprafaţa apei, zvâcnind în aer, apoi alunecând iar înăuntru, reîntorcând totul la tăcerea de dinainte. Nu puteam pricepe cum de mă trezisem într-o cameră sterilă, într-o toaletă, fără lenjerie intimă, singură. Nu aveam să-l întreb pe poliţist dacă nu ştia, cumva, unde îmi sunt chiloţii, pentru că o parte din mine înţelesese că nu eram gata să aud răspunsul.
în miiue mi-a veniL un cuvaiu: loaneca. roiiLismi ioiosise loaneca peiiLiu a tăia lenjeria, fiindcă pe lenjerie este secreţie vaginală, sunt germeni vaginali pe care să-i analizeze, pentru orice eventualitate. Văzusem asta la televizor, nişte paramedici tăind haine. M-am ridicat, observând mizeria de pe podea. Mi-am netezit pantalonii, încercând să leg şiretul în două urechi de iepure. Am ezitat în faţa robinetului, pentru că nu eram sigură că am voie să spăl sângele. Aşa că mi-am înmuiat degetele în şuvoiul subţire şi am împrăştiat apa în podul palmelor, lăsând neatinse petele negre de pe dosul mâinilor.
M-am întors cât de calmă am putut, zâmbind politicos, şi m-am cocoţat iar în pătuţ. Decanul a spus că o informase pe sora mea despre situaţia în care mă aflam şi mi-a dat cartea lui de vizită, Te rog să mă anunţi dacă o să ai nevoie de ceva. A plecat. Ţineam în mână cartonul acela micuţ. Poliţistul m-a informat că sediul SART[5] se deschide abia dimineaţă. Nu ştiam ce este cu sediul acela, am înţeles doar că asta presupunea să mă întorc la culcare. M- am întins pe spate, dar era un sentiment straniu şi străin, cu noi doi în lumina aceea puternică. Eram recunoscătoare că nu sunt singură, dar aş fi vrut ca el să citească o carte sau să se ducă la automat. Nu puteam să dorm când se uita cineva la mine. A apărut o asistentă, s-a uitat la mine şi s-a întors imediat spre poliţist. De ce nu are o pătură?! Poliţistul a spus că mi-a dat pantalonii. Păi dă-i şi o pătură! De ce nu i-a dat nimeni o pătură? Zace acolo fără pătură! Am privit-o cum gesticulează sălbatic, cerând mai mult, aşa de hotărâtă să nu-mi fie cumva frig, fără să-i fie teamă să ceară. Am lăsat să-mi ruleze în continuare în cap Cineva să-i aducă o pătură.
Am închis iar ochii, de data asta cuibărindu-mă la căldură. Eram gata să las în urmă visul ăsta urât, să mă trezesc în patul meu de-acasă, sub plapuma mea înflorată şi lângă veioza mea cu abajur din hârtie de orez, cu sora mea dormind în camera de-alături.
Am fost scuturată delicat şi am deschis ochii în aceeaşi strălucire, aceleaşi pături. în faţa mea era o femeie în halat alb, cu părul auriu, cu alte două femei în spatele ei. îmi zâmbeau larg, de parcă aş fi fost un nou-născut. Pe una dintre asistente o chema Joy[6] şi am luat asta ca pe un semn bun din partea universului. Le-am urmat afară, într-o mică parcare. Mă simţeam ca o regină în zdrenţe, târând pătura după mine precum o mantie de catifea, însoţită de
doamnele de onoare. Am mijit ochii spre cer, ca să-mi dau seama cam cât ar fi ceasul. Răsărise deja soarele? Am intrat într-o clădire cu un etaj, pustie. M- au condus într-un birou. M-am aşezat pe o canapea, învelită în grămada mea de pături, observând cotoarele dosarelor aşezate pe un raft etichetat SART. Sub el, scris cu marker negru, Sexual Assault Response Team.
Deci asta erau. Nu eram nimic altceva decât un observator, doi ochi plantaţi într-un cadavru gălbejit, cu o claie de păr şaten ciufulit. în dimineaţa aceea, aveam să mă uit la ace argintii împungându-mi pielea, la beţişoare pentru recoltare ivindu-se însângerate dintre picioarele mele, şi totuşi nimic din toate astea nu mi-a provocat vreo ezitare, vreo tresărire sau vreun oftat. Simţurile îmi amorţiseră,

trupul era un manechin lipsit de viaţă. Tot ce-am priceput era că doamnele în halate albe erau cele în care puteam avea încredere, aşa că m- am supus fiecărui ordin şi am zâmbit când mi-au zâmbit şi ele. Mi-a fost pus în faţă un teanc de acte. Mi-am scos braţul dintre pături, ca să semnez. Şi dacă mi-au explicat pentru ce îmi dădeam consimţământul, nu mai ştiu. Hârtii şi hârtii, de toate culorile, mov-deschis, galben, oranj. Nu mi-a explicat nimeni de ce nu aveam chiloţi, de ce îmi sângerau mâinile, de ce aveam părul murdar, de ce eram îmbrăcată în pantalonii ăia caraghioşi, dar lucrurile păreau să meargă înainte şi mi-am imaginat că dacă semnez în continuare şi dau din cap, o să ies din locul ăla curată şi reparată, ca înainte. Am scris numele în josul paginii, un „C” mare şi încolăcit şi două bucle pentru „M”. M-am oprit când am văzut cuvintele Victima unui viol tipărite cu litere îngroşate în capătul unei pagini. Un peşte a sărit din apă. M-am oprit. Nu, nu-mi dau consimţământul pentru a fi victima unui viol. Dacă semnez pe linie, o să devin o astfel de victimă? Dacă refuz să semnez, pot oare să rămân eu însămi, cea care eram?
Asistentele au plecat să pregătească sala de examinare. O fată s-a prezentat ca fiind April, avocatul SART. Purta hanorac şi colanţi, avea un păr distractiv de desenat, o grămadă de bucle dezordonate, adunate într-o coadă de cal. Mi-a plăcut numele ei, aşa cum mi-a plăcut şi al lui Joy; aprilie este luna ploilor uşoare, când înfloresc calele. Mi-a dat o grămăjoară de fulgi de ovăz cu zahăr brun, într-un pahar de plastic, pe care i-am mâncat cu o lingură albă, şubredă. Părea mai tânără decât mine, dar m-a îngrijit ca o mamă, încurajându-mă tot timpul să beau apă. M-am întrebat cum de este trează aşa de devreme, într-o
zi de duminică. M-am întrebat dacă asta era o zi normală pentru ea.
Mi-a întins un dosar portocaliu. Ăsta e pentru tine. înăuntru erau materiale fotocopiate în alb şi negru despre tulburarea de stres posttraumatic, capse strâmbe, liste de numere de telefon îndoite. Un pliant înfăţişând o fată cu un piercing în sprânceană, atât de anxioasă, de suferindă. Scria cu litere de tipar, violet NU EŞTI SINGURĂ. NU ESTE VINA TA! Ce nu este vina mea? Ce n-am făcut? Am desfăcut broşura „Reacţii ulterioare”. Prima categorie spunea De la 0 la 24 de ore: amorţeală, durere uşoară de cap, teamă neidentificată, stare de şoc. Am dat din cap, similitudinile erau uimitoare. Următoarea categorie spunea De la două săptămâni la şase luni: uitare, epuizare, vinovăţie, coşmaruri. Categoria finală spunea De la şase luni la trei ani sau mai mult: izolare, declanşatori ai memoriei, gânduri suicidare, incapacitate de muncă, abuzuri de substanţe, dificultăţi în relaţii, singurătate. Cine scrisese astea? Cine făcuse, pe bucata asta mizerabilă de hârtie, harta unui viitor sinistru? Ce trebuia să fac eu cu planificarea aceasta a vreunei străine distruse?
Vrei să-ţi dau telefonul s-o suni pe sora ta? Poţi să-i spui că o să fii gata cam în câteva ore, să vină să te ia. April mi-a întins telefonul ei. Speram ca Tiffany să doarmă încă, dar a răspuns imediat. îi cunoşteam plânsul; ştiam când a înfundat maşina sau când nu găseşte cu ce să se îmbrace sau dacă a murit vreun câine la televizor. Plânsul de acum suna diferit, ca aripile unor păsări care se zbat într-o cutie de sticlă, haotic. Sunetul acela mi-a înţepenit tot trupul. Vocea mi-a coborât, aproape o şoaptă. Simţeam că zâmbesc.
Tiffy! am zis. Nu-mi dădeam seama ce spune. Asta n-a făcut decât să-mi liniştească vocea, îmblânzind-o şi pe a ei. Fată, am primit gratis micul dejun! Da, sunt în regulă! Nu plânge! Ei cred că s-a întâmplat ceva, nu, nici măcar nu ştiu încă dacă e adevărat, e doar o măsură de precauţie, dar e mai bine dacă stau aici o vreme, OK? Crezi că poţi trece să mă iei în câteva ore? Sunt la spitalul din Stanford. Stagiara m-a bătut pe umăr cu blândeţe, şoptind, San Jose. Eşti la Santa Clara Valley Medical Center. M-am holbat la ea, nedumerită. Oh, iartă-mă. Sunt într-un spital din San Jose! am spus, gândindu-mă: sunt la 40 de minute de condus de casă, într-un alt oraş? Nu-ţi face griji! am spus. Te sun iar când o să fiu gata de plecare!
Am întrebat-o pe April dacă ştie cum am ajuns acolo. Cu ambulanţa. Brusc
m-am îngrijorat, nu-mi puteam permite aşa ceva. Cât o să coste consultaţia? Acele de pin îmi înţepau în continuare ceafa ca nişte cleşti miniaturali. Am scos din păr o frunză de ferigă maronie, ţepoasă. O asistentă aflată în trecere m-a instruit grijulie s-o las acolo unde e, fiindcă trebuie să-mi fotografieze capul. Am pus-o la loc, ca pe o agrafă. Sala de consultaţie era gata.
M-am ridicat şi am văzut conuri mici de brad şi ace de pin împrăştiate pe perne. De unde naiba veneau astea? Când m-am aplecat să le ridic, părul mi s-a împrăştiat pe umeri, eliberând şi mai multe pe dalele curate de gresie. Am îngenuncheat sub păturile care mă acopereau şi am început să adun

grămadă toate crâmpeiele alea moarte. Pe astea le vreţi? am întrebat, ţinându-le în palmă. Pot să le arunc? Mi-au spus să nu mă îngrijorez, să le las acolo. Le-am aşezat iar pe canapea, jenată de mizeria pe care o fac, urme neglijente pe mobila şi podeaua fără pată. Asistenta m-a liniştit cu o voce cântată, Nu e decât floră şi faună, floră şi faună.
Două asistente m-au condus într-o sală rece, gri, cu o oglindă mare, scăldată în lumina de dimineaţă. Mi-au cerut să mă dezbrac. Părea exagerat. Nu înţelegeam de ce trebuie să-mi dezvelesc pielea, dar mâinile au început să înlăture hainele înainte ca mintea mea să aprobe această cerere. Ascultă-le. Au ţinut la îndemână o pungă albă de hârtie şi mi-am pus acolo sutienul bej, cu burete şi cu bretele uzate. Rochia gri a mers în altă pungă şi n-am mai văzut-o niciodată. Ceva despre verificarea urmelor de spermă. După ce am scos tot de pe mine, am rămas goală, cu sfârcurile privindu-mă ţintă, fără să ştiu ce să fac cu mâinile, dorindu-mi să mi le încrucişez pe piept. Mi-au spus să stau nemişcată, în timp ce-mi fotografiau capul din diferite unghiuri. Pentru portrete eram obişnuită să-mi netezesc părul, să-i fac o cărare pe o parte, dar mi-a fost frică să ating masa aia diformă. M-am întrebat dacă ar fi trebuit să le zâmbesc cu dinţii la vedere, încotro ar fi trebuit să mă uit. Voiam să închid ochii, ca şi când asta ar fi putut să mă ascundă.
O asistentă a scos din buzunar o riglă albastră de plastic. Alta avea în mână un aparat de fotografiat negru, greu. Ca să măsurăm şi să înregistrăm zgârieturile, a spus ea. Am simţit vârfuri de degete îmbrăcate în latex târându- mi-se pe piele, în timp ce capătul aspru al riglei mă apăsa pe lateralele gâtului, pe stomac, pe fese, pe coapse. Auzeam fiecare clic, lentilele negre ale aparatului poposeau pe fiecare fir de păr, pe fiecare centimetru de piele zbârlită, pe fiecare venă şi pe fiecare por. Pielea a fost dintotdeauna pentru mine cea mai profundă sursă de jenă, încă de când am început să sufăr, în copilărie, de erupţiile unei eczeme. Chiar şi după vindecare, îmi închipuiam întotdeauna că pielea mi-a rămas pătată şi decolorată. Am încremenit, amplificată îndărătul lentilelor. Dar în timp ce se aplecau şi-mi dădeau târcoale, vocile lor blânde mă scoteau din gândurile mele. M-au dădăcit precum păsărelele din Cenuşăreasa, cu metrul de croitorie şi cu panglici în cioc, zburătăcind în preajmă ca să ia măsuri pentru rochie.
M-am răsucit ca să văd ce pozează şi am reuşit să văd că aveam un fel de haşură roşie pe fund. Frica m-a făcut să închid ochii şi să-mi întorc capul. De obicei, sunt cel mai aspru critic al propriului trup: Ai sânii mult prea depărtaţi. Două pliculeţe triste de ceai. Sfârcurile tale sunt îndreptate în direcţii diferite, ca ochii de iguană. Genunchii sunt decoloraţi, aproape mov. Stomacul e ca o cocă. Ai talia prea groasă şi eşti pătrăţoasă. Care-i treaba cu picioarele lungi, dacă nu sunt zvelte? Dar, aşa cum stăteam acolo, în pielea goală, scăldată în lumină, vocea aceasta s-a evaporat.
Mi-am fixat ochii asupra propriului trup, pe măsură ce ele continuau sus, jos, de jur împrejur. Am ridicat creştetul, mi-am lungit gâtul, am tras umerii înapoi, am lăsat braţele să cadă moi. Lumina de dimineaţă mi se topea pe linia gâtului, pe melcul urechii, de-a lungul claviculei, pe şolduri, pe gambe. Uită-te la corpul ăsta, la curba frumoasă a sânilor, la forma buricului, la picioarele lungi şi frumoase. Eram o paletă de tonuri calde, nisipii, un vas sclipitor în această încăpere de halate înălbite şi mănuşi albastru-verzui.
Cel puţin acum puteam să începem curăţarea părului. Toate trei am purces la extragerea acelor de pin, unul câte unul, şi la depozitarea lor într-o pungă albă. Simţeam cum sunt prinse în păr nodurile acelor, şi o înţepătură ascuţită atunci când mi se smulgeau cu tot cu firele de păr. Am tot scos, până când punga s-a umplut ochi cu beţigaşe şi păr. Ar trebui să fie destul, a spus ea. Le-am scos şi pe celelalte în linişte, aruncându-le pe podea, ca să fie măturate. Am suflat uşor pe umeri, ca să împrăştii murdăria. încercam să-mi descâlcesc un ac uscat, înfipt ca un os de peşte, în timp ce asistentele munceau la ceafă, în părul încâlcit. Părea o treabă fără sfârşit. Dacă mi-ar fi spus să las capul în faţă, ca să-mi radă ceafa, mi-aş fi plecat gâtul fără vreo întrebare.
Mi-au dat un halat şleampăt de spital şi m-au condus într-un alt salon, unde era ceva asemănător cu scaunul dentistului. M-am întins pe spate şi am depărtat picioarele, cu tălpile cocoţate în două şei mici. Deasupra mea era un tablou cu o barcă, prins cu piuliţe în tavan. Părea rupt dintr-un calendar. între timp, asistentele au adus o tăviţă; nu mai văzusem vreodată atâtea instrumente de metal. Le vedeam pe toate trei printre crestele genunchilor, aranjate în forma unui mic şir muntos, una stând pe scaun şi două în picioare, în spatele ei, uitându-se toate fix înăuntrul meu.

Eşti foarte calmă, au spus ele. Nu ştiam în raport cu cine sunt calmă. M-am uitat ţintă la bărcuţa aia de deasupra mea, gândindu-mă la cum ar fi să pluteşti undeva, dincolo de încăperea asta, într-un loc atât de însorit şi atât de îndepărtat de aici. Mi-am spus Bărcuţa asta mică are o misiune foarte mare, să încerce să mă distragă. Mi-au introdus în anus două beţişoare lungi, de lemn, cu capăt de vată, din acelea pentru recoltare de probe. Bărcuţa făcea şi ea ce putea.

Au trecut ore. Nu-mi plăceau metalul rece, capetele tari de vată ale tampoanelor, pilulele, seringile, coapsele mele larg depărtate. Dar vocile lor mă linişteau, ca şi când ne-am fi aflat acolo ca să prindem viaţa din urmă; miau întins un păhărel cu pilule roz-aprins, de parcă ar fi fost un cocktail. Păstrau permanent contactul vizual, fiecare procedură era precedată de explicaţii. Cum eşti, facem bine ce facem. Aici avem o periuţă albastră, o să o trecem repede peste labii. O să fie un pic de tot rece. Ai crescut pe-aici? Ai planuri pentru Valentine's Day? Ştiam că îmi puneau aceste întrebări ca să mă distragă. Ştiam că pălăvrăgeala asta era un joc pe care îl jucam toate, un spectacol în care mă atrăgeau şi pe mine. Dincolo de conversaţie, mâinile li se mişcau cu rapiditate, rama rotundă a lentilelor se holba în cavitatea dintre picioarele mele. Un alt aparat de fotografiat, de mici dimensiuni, s-a strecurat în mine, expunând pe ecran pereţii vaginali.

înţelegeam că mâinile lor înmănuşate mă ţineau să nu mă prăbuşesc într-un abis. Orice era chestia aia care se târa pe coridorul dinăuntrul meu, trebuia prinsă de glezne şi trasă afară. Erau o forţă, apărându-mă, ba chiar făcându- mă şi să râd. Nu puteau să desfacă lucrul care se făcuse, dar puteau să-l înregistreze, să fotografieze fiecare milimetru din el, să-l sigileze în pungi, să oblige pe cineva să se uite la el. Nici măcar o dată n-au oftat, nu m-au căinat şi n-au zis biata de tine. Nu au făcut greşeala de a-mi confunda supunerea cu slăbiciunea, aşa că nu am simţit nevoia de a demonstra ceva, de a le arăta că eram mai mult de-atât. Ele ştiau deja. Ruşinea n-avea loc aici, ar fi fost izgonită imediat. Aşa că mi-am lăsat corpul moale şi m-am dat cu totul pe mâna lor, în timp ce mintea îmi bâjbâia de colo până colo în curgerea uşoară a conversaţiei. De aceea, gândindu-mă acum la acele amintiri, disconfortul şi frica sunt pe locul doi. Sentimentul predominant era căldura.

Au terminat abia după câteva ore. April m-a condus spre un raft mare de grădină, din plastic, sprijinit de un perete. Fiecare centimetru gemea de tricouri şi pantaloni de trening, îngrămădite unele în altele în teancuri înalte, pregătite şi aşteptând să-şi primească noii proprietari. Pentru cine or fi? m-am întrebat. Oare câte dintre noi venim aici şi ne primim hainele noi şi dosarul plin de broşuri? A fost pus la punct un adevărat sistem, ştiind că vor fi multe ca mine: Bine ai venit în grup, iată noua ta uniformă. în dosar o să găseşti îndrumări despre etapele traumei şi paşii în recuperarea care s-ar putea să dureze toată viaţa. Stagiara mi-a zâmbit şi a spus Poţi să alegi ce culoare vrei tu! Ca atunci când alegi glazura pentru iaurtul congelat. Am ales un tricou alb-unt şi pantaloni albaştri.

Nu mai rămăsese decât să mă spăl. Detectivul era pe drum. M-au dus din nou în încăperea rece şi gri, unde am observat un duş metalic instalat într-un colţ. Le-am mulţumit şi am închis uşa. Am atârnat în cui halatul de spital. Am scotocit printr-un coş în care zăceau aruncate la întâmplare şampoane de hotel donate, plicuri de ceai verde, lumânările parfumate, beţe de santal pentru spa. Am învârtit robinetul. Pentru prima dată stăteam complet goală şi singură, fără gângureli în preajmă şi fără mâini grijulii. Era linişte, doar zgomotul apei care izbea podeaua.

Nimeni nu rostise cuvântul viol, în afara celui scris pe bucata aia de hârtie. Am închis ochii. N-o puteam vedea decât pe sora mea sub un cerc de lumină, înainte ca memoria să mi se întunece. Ce lipsea? M-am uitat în jos, mi-am desfăcut labiile, am văzut că erau întunecate din cauza vopselei, mi s-a făcut rău de la culoarea aia vânătă-rubinie. Spuneţi-mi ce s-a întâmplat. Le auzisem pe asistente rostind sifilis, gonoree, sarcină, HIV, îmi dăduseră pastila de a doua zi. M-am uitat la şuvoiul de apă limpede şiroindu-mi pe piele, inutil; ce aveam eu nevoie să curăţ era înăuntru. Mi-am privit din nou trupul, o sacoşă groasă, decolorată, şi m-am gândit Cineva să ia şi asta, nu mă puteţi lăsa singură cu aşa ceva.

îmi venea să mă dau cu capul de perete, să izbesc pierderea aceea de memorie. Am început să rup capacele tuburilor şi să-mi torn pe piept şamponul lucios. Am lăsat părul să-mi cadă pe faţă, mi-am opărit pielea, am stat printre sticluţele goale, împrăştiate pe jos. Voiam ca apa să mi se infiltreze prin pori, să-mi ardă fiecare celulă şi s-o regenereze. Voiam să inhalez tot aburul, să mă sufoc, să orbesc, să mă evapor. în timp ce-mi frecam ţeasta, apa lăptoasă mi se învolbura la picioare, scurgându-se printr-un grătar metalic. Mă simţeam vinovată; California era arsă, înţepenită într-o secetă

prelungită. M-am gândit la casa mea, unde tata păstra găleţi roşii sub fiecare chiuvetă, ducând afară zoaiele de după spălat, ca să ude plantele. Apa era un lux, dar am rămas nemişcată, privind cum litru după litru se scurge în canalizare. îmi pare rău, azi trebuie să fac un duş prelungit. Probabil că s-au scurs 40 de minute, dar nu m-a grăbit nimeni.
Am închis robinetul. Am rămas în ceaţa aburului, în linişte. Vârfurile degetelor mi se încreţiseră şi făcuseră canale subţiri, palide, crâmpoţite. Am frecat oglinda, ca să îndepărtez aburul. Aveam obrajii roz. Mi-am pieptănat părul ud, mi-am strecurat mâinile în tricoul de bumbac, mi-am aranjat colierul de la gât, centrându-l pe piept. Mi-am legat şireturile de la ghete, celălalt obiect pe care mă lăsaseră să-l păstrez. Mi-am îndesat în ele pantalonii albaştri, apoi m-am răzgândit şi i-am scos afară, mai bine aşa. Când am dat să-mi strâng părul într-un coc, am observat o etichetă atârnând din mânecă. Pe ea era un mic desen cu o sfoară de rufe şi cuvintele Grateful Garments.
în fiecare an, bunica Ann (nu-mi e rudă de sânge, dar e tot bunica noastră) făcea nişte pălării extravagante din hârtie, confecţionate din materiale reciclabile: plasă cu ochiuri pentru învelit perele, benzi desenate colorate, pene indigo, origami în formă de floare. Le vindea la târgurile stradale şi dona ce câştiga pentru organizaţii locale, inclusiv Grateful Garments, care oferă haine supravieţuitorilor violenţei sexuale. Dacă această organizaţie n-ar fi existat, aş fi ieşit din spital îmbrăcată doar într-un halat şleampăt şi nişte ghete. Ceea ce înseamnă că toate orele petrecute la masa din bucătărie, tăind şi lipind pălării, apoi pentru vânzarea lor, într-o mică gheretă încinsă de soare, mi-au dăruit o armură delicată. Bunica Ann se înfăşurase pe sine în jurul meu, spunându-mi că sunt pregătită.
M-am întors în birou şi am rămas cu mâinile încleştate pe genunchi, aşteptând. Detectivul a apărut în prag; avea părul tuns regulamentar, ochelari cu rame pătrate, pardesiu negru, umeri laţi şi un ecuson pe care scria KIM; trebuie să fi fost american de origine coreeană. S-a oprit în uşă, parcă cerându-şi scuze, ca şi când mă vizita acasă şi era cât pe ce să intre cu ghetele pline de noroi. M-am ridicat să-l salut. Aveam încredere în el, pentru că părea trist, aşa că am zâmbit ca să-l asigur că totul e în regulă.
A aşezat pe masă un blocnotes, un reportofon negru, pătrat, şi m-a atenţionat că tot ce spun va fi înregistrat. Desigur, am răspuns. Stătea cu pixul ezitând deasupra foii, în timp ce rotiţele casetei se învârteau. Nu mă simţeam ameninţată; expresia lui îmi spunea că se află acolo ca să asculte.
M-a făcut să recapitulez ce fel de mâncare ne-a făcut tata, cât de mult am mâncat, câte shoturi am dat pe gât, în cât timp, marca de whisky, de ce m-am dus la petrecerea aia, la cât am ajuns, numărul de persoane de la petrecere, ce alcool se bea acolo, dacă erau sticle sigilate, unde şi când am făcut pipi afară, când am intrat în casă. M-am uitat încontinuu în tavan, de parcă asta m-ar fi ajutat în vreun fel să gândesc mai bine. Nu eram obişnuită să-mi amintesc atât de precis lucruri atât de banale. în timp ce scria, încuviinţa uşor din cap, frunzărindu-şi carnetul, fâş, fâş, fâş. Când am ajuns la partea despre verandă, l-am văzut scriind ULTIMELE LUCRURI PE CARE ŞI LE AMINTEŞTE. Şi-a închis pixul. S-a uitat la mine, încă mai căuta ceva. Mergeam într-o direcţie şi apoi drumul s-a terminat brusc. Nu aveam ce-i trebuia lui.
Potrivit transcrierii discuţiei, tot ce a spus în dimineaţa aceea a fost că m-au văzut câţiva oameni leşinată, au venit poliţiştii, dar am rămas în continuare inconştientă. A spus Din cauza felului în care erai, a locului unde ai fost găsită şi a stării tale, trebuie să luăm în considerare că există posibilitatea vreunui tip de agresiune sexuală. Felul în care erai, starea ta. A spus că la finalul investigaţiei numele bărbatului şi informaţiile despre el vor deveni publice. încă nu ştim exact ce s-a întâmplat, a spus el. Să sperăm că nimic. Dar, în cazul cel mai rău, trebuie să aflăm ce a fost. Tot ce-am auzit a fost Să sperăm că nimic.
CHANEL: Ăăă, ştiţi unde am fost găsită, mai exact?
DETECTIVUL: OK. Undeva pe lângă casă este un mic spaţiu, cred că este şi un tomberon acolo. Nu în tomberon.
CHANEL: Da, nu acolo.
DETECTIVUL: Nu, ci în spaţiul din spatele lui.
A spus Nişte oameni aflaţi în trecere te-au văzut acolo şi au zis ceva de genul „Stai, ceva nu e în regulă”. Şi apoi s-au oprit, ăă, au văzut pe cineva... apoi s- a mai apropiat o persoană şi te-a văzut. Şi a sunat, ne-a sunat pe noi... Ăăă, sigur că, pentru început, presupunem un posibil viol.

Nu înţelegeam. Cum am ajuns afară? Ce nu era în regulă? Detectivul s-a foit pe scaun şi am surprins o mică ezitare când a spus Te-ai cuplat cu cineva? Mi s-a părut o întrebare ciudată. Am spus că nu. Deci nu avea nimeni permisiunea să te atingă în vreun fel. Felul în care arăta, plin de tristeţe, de parcă ar fi ştiut deja adevărul. Am simţit cum îmi înţepeneşte tot corpul. Am spus L-au prins, gen, aseară, nu? A încercat să scape?
El a răspuns: Aşa că acum trebuie să ne asigurăm că este persoana căutată, deci ăsta e omul care ţi-a făcut ceva sau a încercat să-ţi facă ceva? Ăă, dar cineva chiar s-a comportat ciudat rău în preajma ta. Ciudat rău. încerc să nu mă arunc să spun că această persoană e individul respectiv. Potrivit Codului Penal, putem aresta pe cineva în baza unei cauze probabile, din moment ce violul este o infracţiune, putem aresta pe cineva în baza cauzei probabile care ne face să credem că s-a petrecut o infracţiune. Chiar dacă nu s-a petrecut.
Exista subtextul că s-a petrecut ceva grav, dar fiecare propoziţie era învăluită în scenariul alternativ în care eram neatinsă. Chiar dacă nu s-a petrecut. A face sau a încerca. Să sperăm că nimic. Ciudat rău. Stăteam cu picioarele în lumi diferite; una în care nu se petrecuse nimic şi una în care era posibil să fi fost violată. înţelegeam că nu-mi poate spune tot, fiindcă era o anchetă în desfăşurare. Poate că văzuse şi că îmi curgea apă din păr şi că purtam nişte haine nepotrivite. Poate că se gândea la sora mea, care era pe cale să ajungă.
Detectivul Kim a spus că s-ar putea să-mi amintesc mai multe mâine, că o să- mi dea cartea lui de vizită. Am dat din cap, dar ştiam că îi oferisem deja tot ce aveam. Mi-a spus că mai pe seară o să-mi pot ridica telefonul de la poliţie. în spatele lui a apărut sora mea, prăbuşită, cu chipul stors. Victima din mine s-a topit ca prin minune şi am redevenit sora mai mare. Pe casetă, la finalul interviului, puteţi auzi venirea ei:

Am spus Bună.

Oh, Doamne.

Bună.

Oh, Doamne.

îmi pare aşa de rău.

Oh.

Te-am făcut să te îngrijorezi. Nu, este în regulă. Oh, îmi pare rău. Ea a spus Nu-ţi cere scuze.
Mi-am păstrat cumpătul, am rămas neclintită. Eram adultul care îi arăta că străinii din încăpere erau amabili, că puteai vorbi cu ei. April i-a dat nişte apă şi i-a tras un scaun. Tiffany nu se putea opri din plâns. Când au început întrebările detectivului, nu mi-am luat ochii de la ea. Vorbea despre aceleaşi băuturi, aceleaşi nume de prieteni, aceeaşi atmosferă de la petrecere. A spus şi că era acolo un tip blond care îşi tot băga faţa în faţa ei, îi atingea şoldurile, se ţinea după ea. Toţi prietenii ei au început să-l evite. A zis că i s-a părut ciudat că tipul nu spusese nimic, doar se holbase cu ochii mari în timp ce se apleca spre ea. A spus că a început să rădă de stânjenealăşi din cauza asta li s-au ciocnit dinţii.
A mai zis că a plecat un pic de lângă mine, ca să aibă grijă de o prietenă căreia îi era rău, gândindu-se că mă descurc şi de una singură. Când s-a întors, poliţia spărgea gaşca de la petrecere. A întrebat doi studenţi care bâjbâiau la uşă Ce se întâmplă?, iar ei i-au răspuns că petrecerea fusese oprită fiindcă cineva se plânsese de zgomot. L-a întrebat de mine pe un poliţist din parcare şi acesta n-a ştiut să-i spună nimic. A presupus că am plecat să mă întâlnesc cu prietenii în Palo Alto, în centru. Totuşi, a mai zăbovit un timp în zonă, întrebând Aţi văzut o fată care seamănă cu mine? Ea şi Colleen au deschis fiecare uşă din casa frăţiei, apoi s-au îngrijorat când au văzut că nu răspund la telefon. M-au strigat printre copaci, în timp ce eu eram transportată pe o targă şi dispăream în vehiculul acela pătrăţos, alb.

L-au oprit nişte studenţi, am spus. Super, bine. în dimineaţa aceea am înţeles că trecătorii au văzut un bărbat care se comporta ciudat şi l-au urmărit, ca să-l prindă. Nu ştiam dacă a avut sau nu loc vreun contact fizic. Nu ştiam dacă bărbatul acela mă atinsese pe sub haine, habar n-aveam dacă îmi dezvelise vreo parte a corpului. Mi-am spus că situaţia de criză fusese evitată, că răufăcătorul fusese arestat şi că acum eram libere să plecăm. Detectivul ne-a mulţumit. Urma să mergem în seara aceea la secţia de poliţie din Stanford, ca să-mi iau telefonul. Doamnele în halate albe m-au înconjurat într-o îmbrăţişare strânsă, apoi mi-au dat drumul.

Soarele era sus, reflectându-se puternic în cele câteva maşini din parcare. Ce dimineaţă de duminică, absolut suprarealistă. Cât de nebunească era toată situaţia asta? Era cel mai nebunesc lucru trăit vreodată de mine. îmi îndesaseră o grămadă de lucruri în păsărică. Nici măcar nu mă puteam uita la halul în care eram îmbrăcată. Cât de tâmpită era ţinuta asta? Mi-am aranjat părul alunecat pe ceafă, treningul mult prea mare, mergând ţanţoşă şi clătinându-mă un pic. Tiffany avea în continuare ochii roşii de plâns şi respira neregulat, râzând întretăiat.

Ne-am urcat în maşină şi ne-am holbat la un gard din plasă de sârmă, ea aşteptând ca eu să-i spun unde mergem. Era încă vizibil zguduită. Nu mă gândeam la cine era el sau la cum mă simţeam eu, sau unde vor ajunge în cele din urmă fotografiile. Toate gândurile mele se învârteau în jurul ei, surioara mea mai mică, pentru care se presupunea că ar trebui să am nişte răspunsuri.

Fusesem pregătită să-mi păstrez cumpătul de dragul ei. Odată i s-a făcut rău în avion, s-a aplecat în faţă, iar eu am întins palmele ca să-i prind voma înainte să-i ajungă în poală. Când bunica fărâmiţa brânză albastră în salatele noastre, Tiffany se ţinea de nas şi eu aşteptam ca bunica să se întoarcă cu spatele şi să-mi îndes în gură frunzele de salată presărate cu brânză din farfuria ei. După ce am văzut împreună E.T., a dormit cu mine în pat noapte de noapte, în următorii şapte ani, înfricoşată de extraterestrul acela deshidratat şi de degetul lui zbârcit. Când oamenii se sărutau în filme, îi ţineam o pernă în faţa ochilor, nepotrivit, eşti prea mică. Am scris şi am rescris eseuri convingătoare pentru a-i determina pe părinţii noştri să ne ia mobile Nokia. La fiecare petrecere a clasei, înfăşuram într-un şerveţel o jumătate din gogoaşa sau din fursecul meu, ca să i le dau la pauză. în vremea când îmi plăceau caii, o legam de un scaun cu o lesă de câine, îi spuneam Trinity, îi puneam pe spate un covoraş de baie, în loc de şa, îi periam părul şi o făceam să-mi mănânce Cheerios din palmă. îmi amintesc şi acum cum au găsit-o părinţii în „boxa" ei din grajd. Dacă vrei să te joci, să faci tu pe calul, mi-au spus ei. Te sacrifici pentru ea, o protejezi de extraterestri, mănânci brânza albastră din salata ei. înţelegeam că este primul şi cel mai important job pe care-l aveam.

Dar nu eram gata să mă duc acasă, la părinţi. Aveam nevoie de timp de gândire. Tiffany şi cu mine eram destul de mari ca să avem libertatea de a veni şi a pleca oricând; faptul că nu veneam acasă însemna că am rămas pe la vreo prietenă, nu era motiv de îngrijorare, cartierul nostru era sigur. îmi dădeam seama că nu le pot spune că m-am trezit la spital, plină de pământ şi ace de pin, fiindcă cineva se purtase ciudat rău, şi să-i fac să accepte informaţiile astea. Dar e în regulă, aş spune eu. Nu este în regulă, ar spune ei. Tata ar mai întreba cine, unde, de ce şi cum. Mama m-ar pune să mă întind în pat şi să beau vreo fiertură cu ghimbir. Când le spui părinţilor, începe agitaţia. Nu voiam agitaţie. Nu voiam decât să dispară totul.

Eram convinsă că poliţia îmi va spune că bărbatul ăla a încercat să facă ceva, dar n-a reuşit, ne cerem scuze pentru deranj. De fapt, eram atât de sigură că era o eroare absolută, încât, atunci când sora mea m-a întrebat dacă o să le spunem alor noştri, am spus Poate peste câţiva ani. Mi-am imaginat o zi în care o să vină vorba pe neaşteptate, la cină. Ştiaţi că odată aproape că am fost agresată? Şi ei ar spune Oh, ne pare rău, n-am ştiut că ţi s-a întâmplat una ca asta. De ce nu ne-ai spus? Iar eu le-aş răspunde Păi a fost acum multă vreme şi s-a dovedit că nu era nimic până la urmă, şi mi-aş flutura mâna, apoi i-aş ruga să-mi dea fasolea verde.

Stând în parcarea aceea, singurul loc la care mă puteam gândi să merg era În- N-Out[7]. Era 10 dimineaţa, prea devreme pentru burgeri, dar În-N-Out era altceva. Pe măsură ce am crescut, am ajuns să tratăm interiorul acela cu dale albe ca pe o biserică. Acolo ne adunam când una dintre noi era supărată sau când sărbătoream sau când eram cu inima frântă. Toate solniţele şi sosierele alea mă făceau să mă simt mai bine. Dar în momentul când am ajuns acolo m-am simţit jenată de hainele mele şi am cerut să trecem pe la ghişeul de comandă din maşină. Ne-am luat burgerii şi am tras deoparte, ca să mâncăm. Am luat o înghiţitură, dar n-am simţit sosul. Am strecurat burgerul în

ambalaj şi l-am aşezat jos, la picioare. Trecuse destul timp. Ştiam că, până acum, casa trebuie să se fi golit deja, tata fiind plecat cu treabă, iar mama cu prietenele, fiecare cu rutina lui duminicală.
Tata era terapeut ieşit la pensie; lucrase şase zile pe săptămână, 12 ore pe zi, ascultând oamenii. Toţi banii cu care ne-a asigurat acoperişul deasupra capului şi hrana de zi cu zi au venit din îndrumarea oamenilor prin poveşti pe care noi nu le-am auzit niciodată. Mama este scriitoare, autoare a patru cărţi scrise în chineză, ceea ce înseamnă că nu le pot citi încă. Oricât de deschişi sunt părinţii mei, o mare parte din viaţa lor mi-a rămas necunoscută.
După două decenii de muncă în cabinetul lui privat, tata spunea că a auzit orice scenariu ţi-ai putea imagina. Crescând în timpul Revoluţiei Culturale, în China rurală, mama a văzut orice atrocitate ai putea vedea. Amândoi înţeleg că viaţa e vastă şi încurcată, că nimic nu este în alb şi negru, că e imposibil să existe o traiectorie liniară şi că până la urmă este un miracol faptul că deschizi ochii dimineaţa. S-au căsătorit în singurul centru cultural chinezesc din Kentucky, un cuplu atrăgător, neobişnuit.
Nicio piesă din mobila noastră nu se potriveşte cu cealaltă. Prosoapele noastre nu sunt pluşate şi albe, ci uzate, cu personaje din Scooby-Doo. Când avem invitaţi la cină, Tiffany şi cu mine ascundem toate cărţile, mingile dezumflate şi mostrele de loţiuni, până când totul arată sclipitor. încercăm să imităm sclipiciul poleit din casele prietenilor noştri. Dar după aceea, de parcă întreaga casă ar putea să-şi descheie pantalonii şi să-şi elibereze mădularele,
toate lucrurile se revarsă iarăşi afară.
Casa mea este un loc unde totul creşte şi se permite orice împrăştiere de lucruri, unde oricine este binevenit în orice moment al zilei. Familia mea înseamnă patru planete orbitând în acelaşi mic univers. Dacă am avea un slogan, acela ar fi Simte-te liber să faci cum vrei. Casa este neconvenţională. Casa este căldură. Casa este apropierea, simultan cu păstrarea independenţei. Casa este locul unde întunericul nu poate ajunge. Eram hotărâtă nici să nu-l las.
în timp ce trăgeam pe aleea din faţă, a sunat telefonul surorii mele; era detectivul. Mi l-a trecut mie.
Aţi vrea să depuneţi o plângere? a spus el. Ce înseamnă asta? l-am întrebat. Mi-a răspuns că nu poate să-mi spună prea multe despre proces, fiindcă acesta era mai mult în departamentul procurorului districtual. A adăugat că departamentul era deja înclinat să depună plângere, dar că depindea de mine dacă vreau să particip sau nu. A spus că ar simplifica lucrurile pentru ei dacă aş vrea, dar nu sunt obligată. Am întrebat dacă aş putea avea o clipă ca să mă decid şi i-am spus că o să-l sun înapoi. Am închis şi m-am întors spre sora mea. Nu aveam pe nimeni cu care să mă consult, iar Tiffany n-avea nicio idee. Ar trebui să fac plângere? Ar trebui, nu? Poate n-ar trebui. Dar ei o fac oricum, aşa că aş putea s-o fac şi eu, adică, ce e? Cum ar fi? Am rămas uitându-mă în jur, zăpăcită. Probabil că ar trebui, nu? Dacă şi ei o fac. La momentul acela mi-am imaginat că era echivalentul semnării unei petiţii, o mică ştampilă de confirmare prin care întăream decizia poliţiei de a cerceta cazul. Mi-era teamă că, dacă spun „nu”, va însemna că eram de partea străinului. Nici măcar nu mi-a trecut prin minte instanţa de judecată, care nu era nimic mai mult decât runda finală obscură şi dramatică pe care o vezi la televizor. în plus, tipul era deja în puşcărie. Dacă se dovedea că n-a fost nimic, urmau să-i dea drumul, altfel rămânea acolo şi- şi ispăşea pedeapsa. Aveau toate dovezile necesare pentru a obţine condamnarea. Nu era decât o formalitate. L-am sunat înapoi. Uh, da. Da, o să depun plângere. Mulţumesc.
Nu ştiam că banii pot deschide uşile celulei. Nu ştiam că, dacă o femeie este beată când s-a petrecut agresiunea, atunci ea nu va fi luată în serios. Nu ştiam că dacă el era beat când avea loc agresiunea, oamenii îl vor trata cu simpatie.
Nu ştiam că pierderea memoriei în cazul meu va deveni o oportunitate pentru el. Nu ştiam că a fi victimă era sinonim cu a nu fi crezută.
Stând pe aleea aceea, nu ştiam că acel neînsemnat da îmi va redeschide trupul, îmi va hârşâi tăieturile proaspete, îmi va deschide larg picioarele pentru public. Habar n-am avut ce era o audiere preliminară sau ce însemna de fapt un proces, n-am ştiut că eu şi sora mea vom fi instruite să încetăm să vorbim una cu cealaltă, pentru ca apărarea să nu ne acuze de conspiraţie. Cuvântul de două litere rostit în dimineaţa aceea a descuiat un viitor, unul în care aveam să împlinesc 23, 24, 25 şi 26 de ani, fără ca acest caz să fie închis.

Am plecat pe coridor spre camera mea, spunându-i lui Tiffany că o să ies curând. Am încuiat uşa şi am mai făcut un duş, ca să spăl spitalul de pe mine. Ea a desfăcut canapeaua extensibilă din living şi a dat drumul la televizor. M- am întins lângă ea. Atunci, mâna ei a poposit uşor pe a mea, ca pe o coală de hârtie, de parcă s-ar fi temut să nu zbor. Televizorul zumzăia uşor, iar soarele de după-amiază se topea prin ferestrele livingului, iar părinţii noştri au ajuns acasă şi au intrat în hol, în timp ce noi aţipeam şi ne trezeam. Merseserăm împreună la petrecere şi fuseserăm despărţite, iar acum eram iar împreună, dar nu mai eram aceleaşi.
Când s-a lăsat seara, ne-am trezit şi le-am spus părinţilor că ne ducem să luăm îngheţată. Acum regret, fiindcă astăzi, când mă duc după îngheţată şi întâlnesc ochii mamei, trebuie să-i spun Pe cuvânt, e vorba de îngheţată pe bune.
Mai întâi am luat-o pe Julia, care învăţa în biblioteca din campus. Ea şi Tiffany erau prietene de pe vremea când dinţişorii lor micuţi erau strânşi în aparate dentare. Julia era mereu plină de viaţă, dar în seara aceea, când am tras pe dreapta lângă ea, mi s-a părut şocată.
în timp ce mă uitam la ele două, aşezate la mine în maşină, mi-am dat seama că secretul meu devenise şi al lor. Am înţeles că nu aşa trebuia să gestionăm lucrurile. Dacă Tiffany s-ar fi aflat vreodată în spital, aş fi vrut ca ai mei să ştie. Dar mă aflam într-o poziţie ciudată. Când sunt întrebată De ce nu le-ai spus părinţilor tăi?, întreb, la rândul meu Dar mie de ce nu mi-a spus nimeni?
Trebuia să ţin povestea sub control până când aflam mai multe.
Parcarea era tăcută şi întunecată. Trecusem de multe ori pe lângă clădirea asta. Era mică, înconjurată de un şanţ cu rumeguş şi tufe îndesate, cu molii ricoşând din luminile de pe stradă şi dâre de fire luminate alb. Uşa a bâzâit şi am fost lăsate să intrăm pe un hol murdar, acoperit cu panouri de plută şi pliante. Detectivul Kim nu era acolo. în schimb, am fost primită de o poliţistă îmbrăcată cu geacă de vânt. Avea pielea măslinie şi părul negru, des, ajungându-i aproape până la talie. Am urmat-o într-o încăpere mică, unde se aflau, aşezate pe masă, un carnet şi un reportofon, în timp ce Tiffany şi Julia mă aşteptau într-un alt birou. Am crezut că o să-mi spună ce se întâmplase cu bărbatul acela, că o să-mi dea telefonul şi o să-mi ureze toate cele bune. Dar a închis uşa şi a coborât jaluzelele. Şi au început iar întrebările prin care îmi cerea să-mi amintesc fiecare detaliu neînsemnat din noaptea anterioară, de data asta şi mai precis. Transcriptul conversaţiei noastre a ajuns la 79 de pagini. Era plictisitor şi repetitiv şi nu puteam înţelege semnificaţia celor spuse de mine sau cum ar putea juca asta vreun rol în toată povestea.
Un ciocănit în uşă şi a intrat un alt poliţist, înalt, îmbrăcat într-o uniformă de culoarea ghindei, cu mustaţă groasă şi centură neagră, acoperită cu desene negre. Avea o înfăţişare aspră şi obosită şi a zis că se bucură să vadă că sunt bine. Felul în care a spus-o a făcut să sune de parcă ar fi fost un miracol, de parcă aş fi murit şi aş fi înviat. Mi-a zis că unul dintre cei care m-au găsit s-a oprit din vorbit ca să plângă şi să-şi tragă sufletul. Sergentul a spus că şi el aproape că s-a înecat de plâns.
Bărbaţi în toată firea plâng, mi-am spus. Ce mama dracului s-a întâmplat acolo?
Poliţista mi-a întins telefonul, băgat într-un plic mare. Carcasa albastră era acoperită de noroi, cu o margine întărită de pământ maroniu de jur împrejur, ca şi cum telefonul meu ar fi fost îngropat şi apoi dezgropat. Aveam zeci de apeluri pierdute şi de mesaje de la Tiffany şi Julia, Unde eşti, mă sperii. Poliţista mi-a cerut să-i trimit pe e-mail toate fotografiile pe care le făcusem în noaptea aia.
într-una ţineam un pahar roşu, uitându-mă cruciş, intenţionat. De ce n-am putut şi eu, măcar o dată, să zâmbesc normal? I-am trimis pozele şi capturi de ecran cu absolut tot, fără să ştiu că vor deveni probe. Mi-a oferit posibilitatea de a pune întrebări. Potrivit transcriptului, am întrebat Ăă, au spus că mi s-a întâmplat ceva. Chiar nu înţeleg ce înseamnă asta. încă reali...
chiar nu înţeleg ce înseamnă.
Mi-a spus că n-a primit nici ea toate informaţiile încă. A spus că fusesem găsită de doi studenţi de la Stanford, nu ştia mai mult. Aşa că am întrebat-o de ce fugise bărbatul acela. Mi-a răspuns că motivul a fost că ceva nu arăta în regulă. încercam să ajung cât mai aproape de locul crimei, la limita agitaţiei de lângă maşinile de poliţie parcate şi banda galbenă pentru delimitarea locului. Dar cu fiecare pas cu care mă apropiam, ea se aşeza în faţa mea. Când păşeam în dreapta, păşea şi ea în lateral. îmi întindeam gâtul să văd ce ascundeau, dar nu era de niciun folos, eram în afara zonei de observaţie. N- aveam decât să rămân dincolo de o linie despre care nu se vorbea.

Dar iată ce am înţeles din toate astea. în încăperile în care intram se schimba atmosfera. Expresia de pe chipul oamenilor se întuneca, vocile coborau. Mă abordau cu ezitare, ca pe un animal pe care nu voiau să-l sperie. îmi cercetau faţa căutând ceva şi eu le întorceam o privire goală. Toţi au spus că erau impresionaţi de cât de uşor suportam situaţia. Poliţista mi-a zis Trebuie să recunosc că eşti foarte calmă, eşti foarte... Aşa eşti tu de obicei? Am dat din cap şi i-am spus că, atunci când e sora mea mai mică de faţă, îmi temperez emoţiile. Cu toate astea, păreau uluiţi de felul în care îmi ţineam firea; se pare că, date fiind împrejurările, ar fi trebuit să reacţionez exact pe dos, iar asta mă descuraja.
Le-am explicat că nu le spusesem încă părinţilor. E de înţeles, a zis ea. Ştii, tu încerci, cred că tu încerci să-i menajezi pe ai tăi emoţional... până când o să poţi... să ai un fel de înţelegere mai bună a ceea ce s-a petrecut şi s-a întâmplat de fapt. A fost foarte drăguţă că mi-a validat sentimentele, dar mi-a redirecţionat absolut toate întrebările.
înainte de încheierea discuţiei am clarificat două lucruri:
1. Nimeni nu avea să-mi contacteze părinţii înainte ca eu să pricep ce se întâmplase.
2. Nu voiam să-l văd sau să fiu vreodată în contact cu bărbatul acela, oricine ar fi fost el.
Am fost condusă într-o sală de aşteptare decorată cu trofee prăfuite, în timp ce Tiffany a intrat pentru a fi chestionată. Poliţista a notat următoarele observaţii:
Unul dintre ceilalţi tipi de la petrecere era un băiat tăcut, care nu vorbea deloc. Colleen şi Tiffany s-au gândit că era un ciudat, din cauza agresivităţii lui. Tiffany l-a descris ca având înălţimea aproximativă de 1,80 metri. Era blond şi cârlionţat, ochi albaştri. Părea proaspăt ras. Purta o şapcă cu borul la spate. Avea pantaloni lungi, nu şort. Nu-şi amintea ce tricou purta. Şi-a spus că arăta ca unul dintre colegii ei de la facultate. Tipul agresiv oferea beri. La un moment dat, s-a apropiat de Tiffany şi a început s-o sărute pe obraz. Apoi s-a întins s-o sărute pe buze. Ea a râs, şocată. Colleen şi Julia au văzut şi ele ce s-a întâmplat şi au râs, de asemenea. Tipul a plecat. Apoi, la puţin timp după aceea, în timp ce Tiffany vorbea faţă în faţă cu Colleen, tipul agresiv s-a întors. S-a strecurat între ea şi Colleen şi a încercat din nou s-o sărute pe Tiffany. A tras-o în faţă, prinzând-o mai jos de talie, şi a sărutat-o pe gură. Ea i-a spus că trebuie să plece şi s-a smuls din strânsoare.
Când am ajuns acasă, Tiffany a intrat înăuntru, iar eu am rămas în maşină. Mi-am dat seama că iubitul meu, Lucas, se întreba probabil de ce nu dădusem niciun semn toată ziua. El trăia în Philadelphia şi eram împreună de câteva luni. A răspuns de la primul ţârâit. Mi-am făcut griji pentru tine noaptea trecută, a spus el. Ai ajuns cu bine acasă?
Nici măcar nu ştiam că l-am sunat. Am căutat în lista de apeluri din telefon şi i-am găsit numele îngropat în apelurile pierdute. îi dădusem telefon cam pe la miezul nopţii, adică îl trezisem din somn la 3 dimineaţa, pe fusul lui orar. Te- ai întâlnit cu Tiffany? m-a întrebat. Mi-am făcut griji că o să te trezeşti în vreun tufiş, sau aşa ceva. Am simţit că mi se întoarce stomacul pe dos. Ştia? De unde ar fi putut şti? Ce vrei să spui? l-am întrebat. A spus că spre finalul conversaţiei noastre nu prea mai vorbeam în engleză, că începusem să vorbesc în dodii. De câte ori făceam o pauză, el ţipa la telefon s-o găsesc pe Tiffany, dar nu i-am răspuns nici măcar o dată. Ştia că sunt singură şi incapabilă să am grijă de mine. Am simţit cum mă scufund. Mi-ai lăsat un mesaj vocal, a spus el. Păreai beată criţă. I-am spus: Să nu-l ştergi. îmi promiţi că n-o să-l ştergi?
Eşti bine? Pari tristă, a spus el. Am dat din cap, ca şi când ar fi putut auzi
gestul ăsta. Sunt doar somnoroasă, am spus. Am intrat în casă şi am scos carcasa murdară a iPhone-ului, dar nu am spălat-o. Am împăturit treningul şi l-am îndesat în fundul dulapului. Am strecurat dosarul portocaliu pe raft, am scos brăţara de spital şi am îndesat-o înăuntru. Aveam dorinţa ciudată de a păstra totul, artefacte ale existenţei acestei realităţi alternative.
A doua zi era Ziua Martin Luther King, ultima din acest weekend prelungit, înainte ca Tiffany să se întoarcă la şcoală, voiam să-i arăt că această situaţie nu era un motiv să ne îndepărtăm sau să ne distanţăm una de alta, că trebuia să ţinem aproape de mama şi tata. Am propus să ieşim la cină. Am aşteptat în picioare să fim conduşi la masă, lângă nişte decoruri din hârtie roşie, un castron cu bomboane de pepene şi un acvariu plin cu peşti îmbufnaţi. Am comandat o raţă Peking întreagă. Ca întotdeauna, mama ne-a pregătit o demonstraţie: a desfăcut pe jumătate chifla, a uns-o cu un gogoloi de sos de prune, a adăugat o bucată crocantă de carne roşie de raţă, câteva fire de ceapă verde şi felii de castravete, apoi a rulat totul. Mama rulează jointuri de raţă. Mamă, mamă, uite, Mac

Marijuana. După cină, sora mea a condus mai mult de 300 de kilometri ca să se întoarcă la şcoală, printre fâşii de pământ drept, prin Gilroy, Salinas, King City, până la San Luis Obispo. A spus că era înspăimântată că m-a lăsat singură. De ce? am întrebat. E ridicol. O să fiu bine.
în momentul acela era foarte simplu; am pus amintirea acelei dimineţi într-un borcan mare. Am luat borcanul acela şi l-am dus jos, jos, jos, pe rânduri şi rânduri de scări, l-am băgat într-un dulap, l-am încuiat acolo şi am apucat-o vioaie pe scări în sus, ca să continui să-mi trăiesc viaţa pe care mi-o construisem şi care n-avea nimic de-a face cu el sau cu ce ar fi putut vreodată să-mi facă. Borcanul dispăruse.
Nu ştiam că în seara de dinainte, la ora 23, el fusese eliberat pentru o cauţiune de 150 000 de dolari. La mai puţin de 24 de ore de la arestare, era deja în libertate.
1 California Polytechnic State Universitv.
2 Restaurant mexican specializat în taco.
3 Cuvântul englezesc dingleberrv desemnează un soi de fructe de pădure, dar conotaţia cea mai cunoscută şi cea mai folosită este cea vulgară (bucăţele de hârtie igienică lipite de firele de păr dintre fese).
4 Produs cosmetic pentru hidratarea pielii.
5 Sexual Assault Response Team (Echipa de reacţie în cazuri de agresiune sexuală) — instituţie care intervine în cazuri de agresiuni sexuale, pentru colectarea analizelor medicale.
6 Bucurie. în lb. engleză.

În-N-Out Burger este un lanţ regional american de restaurante fast-food

.Palo Alto este plin de magnolii cu flori alb-gălbui, cutii poştale albastre şi portocale împestriţând ca nişte buline coroanele copacilor. Temperatura medie este în jur de 21 de grade Celsius şi poţi simţi cum soarele coace fâşii căzute din scoarţa eucalipţilor. în parcurile curate sunt pete de umbră şi căţei cu limba roz. Străzi terminate în rond, cu locuinţe tip Eichler[8], garaje cu uşi de lemn, arţari japonezi. Trotuarele au pavajul neted, puştii merg cu bicicleta la şcoală, iar adulţii, la serviciu; toată lumea are diplomă universitară şi toată lumea reciclează deşeuri.
Lucram într-un start-up care crea aplicaţii educaţionale pentru copii, într-o firmă cu biroul dintr-o singură încăpere, alături de alţi 11 oameni, cu mesele îngrămădite unele în altele şi cu câteva săli de întâlnire cu pereţi de sticlă aliniate pe o parte. Eram aici cam de şase luni; era primul job după terminarea studiilor. Creasem un simulacru al vieţii de adult, mă trezeam mai devreme şi ieşeam mai puţin în oraş. Trecusem în calendarul din Google întâlniri şi zile de naştere de la birou, marcate în casete lavandă sau oranj. Am comandat cartuşe pentru imprimantă şi mi-am cumpărat din primul salariu o bicicletă albă, uşoară, pe care am botezat-o Tofu. Am încercat să reduc numărul semnelor de exclamare folosite în e-mailurile formale.
în lumea pe care încercam s-o construiesc nu aveam loc pentru cuvinte precum viol, victimă, traumă, zgârieturi, avocaţi. Aveam propria bancă de cuvinte; Prius, pagini de Excel, iaurt Fage, creşterea credibilităţii, excursii în Napa, corectarea posturii. Simulacrul meu de viaţă adultă putea fi foarte bine şi replica unui castel din cărţi de joc, dar pentru mine era important, oricât de fragilă ar fi fost reprezentarea lui.
Cum a fost în weekend? m-a întrebat o colegă. Sora ta a petrecut bine în vizită? Sâmbătă am mers la o petrecere. Duminică, la spital şi la poliţie. Luni, să mâncăm raţă Peking. Da, a fost foarte distractiv.
Stăteam sub lumina fluorescentă a bucătăriei de la birou. Ştrudelul meu se
învârtea în cuptorul cu microunde. Mi-am încrucişat braţele, observând nişte umbre ciudate pe mâini, de fapt vânătăi, după ce m-am uitat mai bine. îmi înfloriseră sub piele, în culoarea zorelelor. Mi-am suflecat mânecile şi am descoperit şi alte pete violacee pe coate. Le-am apăsat şi s-au albit sub presiunea degetelor mari. Eram uluită, de parcă m-aş fi văzut transformându- mă într-o altă creatură. în clasa întâi, descoperisem că mâinile mele căpătaseră o strălucire argintie. Sunt sirenă, i-am şoptit unei prietene. Mi-a explicat că era mină de creion, mă mânjisem de pe foaia pe care scrisesem. O explicaţie simplă şi plicticoasă: sunt sigură că şi vânătăile astea au una la fel. Am pozat fiecare punct vânăt, ca să fiu sigură că nu mi s-a părut. Mi-am tras mânecile la loc. La ce bun să mă mai uit la ele,

dacă totul era în grija cuiva? Ştrudelul mi se ardea, cuptorul cu microunde pufăia, iar eu am făcut vânt cu şervetul de vase, înainte ca fumul să se împrăştie prin birou.
Când am ajuns acasă, în seara aceea, borcanul pe care-l dusesem în adâncurile pivniţelor mele mentale mă aştepta în mijlocul camerei. Hai că e caraghios, cum ai ajuns aici? L-am ridicat încă o dată, am deschis uşa şi am coborât iar pe scări, mergând jos, jos de tot, ca să-l încui acolo.
M-am trezit în liniştea deplină de la 4 dimineaţa. încă nu se luminase de ziuă. Mi-am pus casca, o scoică de spumă uscată, şi am ieşit cu Tofu în stradă. Am pedalat pe aleile lungi cu pietriş, pe sub crengile întinse ale stejarilor, pe podeţe înguste de lemn. Când m-am întors, prin curte, l-am văzut pe tata pe fereastra de la bucătărie, cu părul ciufulit, pregătind cafeaua, desculţ, îmbrăcat în halatul lui de baie, albastru şi uzat. Era siderat. Te-ai trezit? m-a întrebat. Mi-am probat bicicleta cea nouă, am răspuns. îmi place la nebunie.
Când m-am dat cu loţiune de corp după duş, pielea mă pişcă şi mă înţepa. îmi imaginam albine cu dinţi minusculi care îmi molfăie carnea. Am ignorat pişcăturile şi mi-am amintit mie însămi că nu aveam nimic rupt. Ori de câte ori mintea îmi aluneca în scenarii care mă tulburau, spuneam Stop. S-a terminat. Sunt acasă, Tiffy e acasă. încă mă întrebam de ce am pe braţe puzderie de pete violet. Mi-am spus Speranţă. Mi-am spus Ciudat rău. între timp, senzaţia de rău creştea agitându-se în adâncurile măruntaielor mele.
Bicicletă, răsărit, muncă, apus. Zilele treceau. Niciun mesaj în telefon. Mă simţeam neliniştită şi am început să pedalez noaptea pe drumuri lungi, de-a lungul autostrăzilor. Asta l-a îngrijorat pe tata, care mi-a mai pus un far la
bicicletă. Ghidonul strălucea ca un stroboscop, împrăştiind lumină în toate direcţiile, ca să nu mă dizolv în întuneric.
Am avut cândva o pisică pe nume Vis. Am iubit-o timp de 12 ani. Cu două săptămâni înainte de Crăciun, Vis a dispărut. Tiffany şi cu mine ne-am aventurat afară, am strigat-o, împrăştiind raze de lumină peste câmpuri. După ce a trecut Crăciunul, părinţii ne-au spus că Vis fusese lovită de o maşină şi găsită pe marginea drumului, cu câteva săptămâni în urmă. Ne-au dat o cutie cu cenuşa ei şi un certificat de la crematoriu, pe care scria, sub un curcubeu, Vis Miller. Nu ne-au spus imediat pentru că nu au vrut să ne strice Crăciunul. Mi s-a părut ciudat că ne-au lăsat să hălăduim pe câmpuri, în timp ce pisica noastră era moartă într-o cutie din dulap. Ce aveam eu acum era o altă pisică moartă. Puteam s-o ascund în dulap şi să păstrez iluzia că sunt bine. Sau aş fi putut spune S-ar putea să fi fost violată chiar aici, lângă casă, şi să le arăt cutia plină cu cenuşă. Am hotărât că nu era nicio grabă, nu voiam să stric Crăciunul.
Nu a fost niciodată felul meu să mă bazez pe alţii. în copilărie, când mama încerca să mă ducă în braţe, dădeam din picioare şi spuneam Wo ziji zou! (merg singură!). Sora mea stătea proptită în pământ, cu mâinile ridicate, până o luau în braţe. Eram mai mare, o văzusem pe mama plângând când unul dintre căţeluşii noştri s-a sufocat, îl văzusem pe tata purtând un halat turcoaz de spital, când făcuse embolie pulmonară. îmi dădusem seama că nu sunt invincibili, că dacă se întâmpla ceva trebuia să fiu în stare să am grijă de noi amândouă.
Joi, sora mea a fost convocată la secţia de poliţie din San Luis Obispo. Poliţiştii voiau să-i arate o serie de fotografii trimise de poliţia din Stanford. Trebuia să-l identifice pe bărbatul agresiv despre care le povestise. Poliţia a trecut prin mai multe poze cu tipi albi, nepieptănaţi şi cu acnee, iar Tiffany s- a oprit când i-a văzut chipul pe ecran. Raportul poliţiei menţionează: Fără ezitare, Tiffany a identificat poza numărul 4. Când au întrebat-o în ce procent era sigură de alegerea făcută, a răspuns: Sută la sută. M-a sunat şi mi-a spus L-am văzut.
Ce vrei să spui? Eram confuză, cum şi-a dat seama poliţia care era tipul care a încercat s-o sărute? Aveau fotografii cu toţi bărbaţii de la petrecere? Era un proces prin eliminare? De ce pierdeau timp urmărindu-l pe el, în loc să se
concentreze pe atacator?

Nu, a spus ea. El trebuie să fie. *Nu se poate, am zis eu.*

Tipul care a încercat să mă sărute a venit după tine. Sunt terminată, a zis, chestia asta m-a terminat de tot.

în noaptea aia se holbase la ea, drept în faţă. Nu-mi pot scoate imaginea asta din cap. Dar tot n-avea un nume. Şi tot nu m-a sunat nimeni.
De fiecare dată când mă gândeam la dimineaţa aceea, mai apărea un borcan. Acum borcanele îmi populau fiecare centimetru al minţii. Nu mai aveam unde să le pun. Se înghesuiau pe scări, nu mai aveau loc în dulapuri. Eram plină de borcanele astea sigilate, nu mai aveam loc să mă aşez, să mă mişc sau să respir.
Au trecut zece zile pustii. M-a trezit un mesaj. Sora mea îmi trimisese o captură de ecran a buletinului informativ al poliţiei din Stanford Daily. Un subpunct spunea: A fost raportat furtul unei biciclete asigurate, din faţa Robie Hali, undeva între ora 15, vineri, şi 10 dimineaţa, duminică. Un alt subpunct spunea: Duminică, 18 ianuarie. Un individ a fost arestat şi transferat la San Jose Main Jail pentru tentativă de viol, în jurul orei 1 dimineaţa, aproape de Lomită Court. Prima confirmare a faptului că era real. Eu nici măcar nu existam în această propoziţie. Am digerat cuvântul tentativă. Necunoscutul nu reuşise, se pare. Probabil că m-a văzut leşinată, m-a privit într-un mod suspect şi nişte tipi l-au făcut s-o ia la goană. O parte din mine era recunoscătoare, dar o parte era tristă. Asta era tot? O propoziţie ameţită, ascunsă printre alte informaţii despre furturi meschine? Dacă ăsta era de fapt felul în care erau anunţate agresiunile, câte altele trebuie să-mi fi scăpat? în dimineaţa aceea, am crezut că asta va fi tot ce va primi presa din cazul meu, o singură propoziţie care ar fi putut intra într-o prăjitură cu răvaş.
Ceva mai târziu, pe când mă aflam la biroul meu, sorbind dintr-o cană de cafea şi frunzărind un meniu de sandviciuri pentru prânz, am revenit la pagina de ştiri şi am văzut cuvintele sportiv de la Stanford, viol, femeie inconştientă. Am dat din nou clic şi ecranul mi s-a umplut cu doi ochi albaştri şi un şir de dinţi drepţi, pistrui, cravată roşie, costum negru. Nu-l văzusem în viaţa mea pe acest bărbat. Brock Turner. Am citit că existau cinci capete de acuzare împotriva lui: violarea unei persoane în stare de ebrietate, violarea unei persoane inconştiente, penetrare sexuală cu un corp străin a unei femei în stare de ebrietate, penetrarea sexuală cu un corp străin a unei femei inconştiente, agresiune cu intenţia de a comite un viol. Prea multe cuvinte amestecate laolaltă. Le-am recitit, de data asta mai rar. Am căutat pe Google ce înseamnă corp străin. Panica s-a instalat tăcut şi lent. Era definit ca un obiect introdus acolo unde nu-i este locul, într-un organism viu sau o maşinărie. Exemplele includeau: un fir de praf în ochi, o aşchie, rumeguş, un cârlig de undiţă, un ciob. Ce fusese introdus în mine.
Articolul mai spunea că victima a fost penetrată „digital”. Mintea mi s-a dus spre aparatele foto digitale. Am căutat şi asta pe Google. Digital, din rădăcina latină digitalis, de la digitus, „deget”. Trebuie să o fi rezolvat cu degetul, adică pe mine. Google mă redusese la tăcere, într-un final, şi răspândise vestea. M-am prăbuşit în scaunul meu rotativ ascultând zgomotul tastaturilor şi cum cineva îşi umple paharul cu apă. M-am uitat ţintă la bărbatul acela care îmi zâmbea de pe ecran. Mi se spusese că am fost găsită inconştientă, cu un bărbat lângă mine. Nimeni nu spusese vreodată bărbatul era în tine.
Mi-a sunat telefonul. Am închis pagina şi m-am dus în camera de testare destinată copiilor, cu pereţi de sticlă, un fotoliu-puf galben aşezat într-un colţ, tapet cu balene cu cocoaşă şi un borcan cu creioane colorate pe masă. Am auzit o femeie spunându-mi „bună ziua” şi prezentându-se drept adjunctul procurorului districtual, Alaleh, a spus ea. Se pronunţa Ah-lah-lei. Am repetat o dată şi apoi încă o dată. Trei silabe, precum căderea unor petale, dreapta, stânga, dreapta. Ah-lah-lei. Am apucat un creion verde şi un petic de hârtie.
A spus ceva de genul Eşti bine aş vrea să ne fi cunoscut în alte împrejurări n- o să putem confirma dacă a fost sau nu viol până nu primim rezultatele ADN au fost trimise la laborator dar procesarea analizelor de viol durează luni de zile s-ar putea să fie urgentate din cauza presiunii mediatice dar deocamdată o să presupunem o penetrare peniană şi mergem mai departe cu cele cinci infracţiuni este mai uşor să acuzăm acum decât să le adăugăm mai târziu dar dacă nu se găsesc urme de spermă cele două acuzaţii de viol vor fi retrase şi o să ne rezumăm la cele trei infracţiuni de agresiune şi tentativă de viol doar să
fii prevenită că echipa lui ar putea încerca să te contacteze pe tine şi familia ta, deghizaţi în susţinători, aşa că spune-le celor din familie să nu discute cu nicio persoană care nu a fost aprobată de Ah-lah-lei şi dacă presa încearcă să te contacteze nu le răspunde, nu au aprobare să te contacteze

o să fie o conferinţă de presă dacă întreabă de victimă o să le spun să-şi vadă de treaba lor o să ţi se aloce un avocat care poate să răspundă la toate întrebările juridice nu-i aşa că sună bine mi-a părut bine să te cunosc în mod sigur ne vom întâlni curând ai grijă.
Am ieşit ca să iau un pix, n-am apucat şi am intrat iar când mi-a sunat telefonul. Un apel de la Stanford, era o femeie, şef undeva, voia doar să-mi spună că lui nu i se mai permitea să intre în campus, OK? M-am gândit că era un lucru bun, dar nici eu nu mă aflam în campus. Unde era el? Aceste câteva minute au fost prima şi ultima dată când am primit vreo veste de la Stanford, în aproape doi ani.
M-a sunat detectivul Kim, care mi-a explicat că odată ce raportul era completat, devenea disponibil pentru public şi aşa aflase şi media despre caz. Era surprins de cât de repede fusese depistat de presă. Mi-a mai spus că Brock angajase detectivi particulari, aşa că deocamdată era mai bine să nu le spun deloc prietenilor. Prin cuvintele astea mi s-a prăbuşit întreaga lume. Detectivi? Dar ce căutau? am întrebat. El a spus Asta n-avem cum să ştim, deocamdată cel mai bine este să nu ieşi în evidenţă, ţinem legătura.
Un alt număr necunoscut, consiliera mea, o chema Bree, de la YWCA[9], şi i- am mulţumit fiindcă avea vocea blândă şi nu ştiam ce altceva să spun, ţinând încă în mână creionul acela. Telefonul nu se mai oprea din sunat.
Toţi cei din birou lucrau în linişte, în timp ce eu închideam şi deschideam uşa camerei cu pereţi de sticlă, cu telefonul lipit de obraz. Convorbirile erau scurte şi toate se terminau cu Dă-mi de veste dacă mai ai întrebări. Aveam mii de întrebări. Dar spuneam Am înţeles, am înţeles. Spuneam Mulţumesc, mulţumesc. Voiam să spun Cine eşti? De unde mă suni? Ce e aia „consilier”? Era terapeuta mea? Ce era YWCA? Ce să depun la Asistenţa pentru Victime? Plătesc pentru terapie? Ce fel de nume e Brock? E din Ohio? Când a ieşit din închisoare? Voi reuşi să rămân anonimă? Se va întoarce pentru punerea sub acuzare, punerea sub acuzare este luni, ce este „punerea sub acuzare”? Au început să curgă e-mailurile, date de contact de care aveam nevoie, informaţii ulterioare. Am introdus noile numere în telefon, punând câte un punct roşu în dreptul fiecăruia.
M-a sunat Tiffany. A spus că în unele articole i-a apărut numele complet, precum şi al Juliei. Julia era deconspirată, prin campus începuseră să circule vorbe şi mama ei, Anne, primise deja e-mailuri de la părinţi îngrijoraţi de la Stanford. Anne ne-a spus să ne păstrăm calmul şi ne-a dat şi un sfat juridic: O să vă abordeze persoane care se vor prezenta drept „anchetatori din partea instanţei” — ceea ce sună foarte oficial, dar aceşti oameni lucrează, probabil, pentru apărare sau pentru presă. Tipii ăştia pot să-şi facă apariţia la voi la cămin sau acasă. Fiţi pregătite să spuneţi „nu comentez”. Păstraţi-vă cumpătul, fetelor.
Eram vânate. Am sunat-o iar pe procuroarea districtuală. Alaleh a spus că numele surorii mele nu era protejat din punct de vedere legal, ci doar tu, doar victima, nu putem face nimic în sensul ăsta. Am refuzat să accept asta. O să creez o adresă de e-mail sub pseudonim, o să comunic eu însămi cu instituţiile media. Dar cum vor şti că nu este o persoană oarecare? Cum aş putea să-i fac să mă asculte? Luasem foc, i-am spus lui Tiffany că o s-o descurc eu cumva, doar că aveam nevoie de un minut. I-am spus că am vorbit cu procuroarea, că era chiar drăguţă, că o chema — şi m-am uitat pe hârtie, unde mâzgălisem cu nişte litere verzi, cerate, AYLEELEE. M-am întors la articol.
Presupusa victimă spusese că „şi-a pierdut cunoştinţa „ după ce băuse două shoturi de whisky, două shoturi de votcă şi după ce a ieşit din casa frăţiei împreună cu sora ei. Cum de ştiau atât de precis cât trebuie să fi băut eu? Nu vorbisem cu niciun reporter. Apoi mi-am amintit de mine la spital, stând în scaunul ăla de plastic, cu apa picurându-mi din părul ud pe gulerul de bumbac, cu pieptul tras în spate ca să ascund că nu aveam sutien, cu măruntaiele încă sensibile după examinare. Tot ce-mi amintisem, detaliile pe care m-am străduit să le furnizez acelui reportofon negru, micuţ, fuseseră consemnate în transcrieri. Reporterii trebuie să fi trecut prin ele, folosindu- mi cuvintele ca să-şi construiască propria poveste pe care s-o supună atenţiei publicului. Am simţit cum zidurile vieţii mele se prăbuşesc şi toată lumea se târăşte înăuntru. Dacă acele cuvinte spuse în şoaptă într-o clinică pentru victimele violului erau strigate în gura mare la megafon, atunci unde mai puteam vorbi în siguranţă?
Am mers până la finalul unuia dintre articole şi acolo am citit femeia se recuperează la spital. Turner, student în anul întâi, a fost de trei ori laureat al competiţiei AII-American pentru înotători, categoria

licee, şi recordmen statal în două întreceri la stilul liber... Am văzut cuvântul „spital” transformându-se direct în „recordmen”. Rândul final: Dacă va fi condamnat, Turner, care a concurat pentru a participa la Jocurile Olimpice de la Londra din 2012, riscă până la zece ani de închisoare. în cazul în care numele meu ar fi ieşit la iveală, ce s-ar fi spus despre mine? Chanel, care lucrează de la 9 la 17 într-un post de începător şi care n-a fost niciodată la Londra. Asta nu mi se păruse niciodată un lucru pentru care să-mi fac griji. Jervis a spus că Turner este un student extraordinar şi un sportiv extraordinar. Este foarte trist, pentru că el e un minunat, minunat... M-am oprit din citit. De ce era extraordinar, extraordinar, minunat, minunat? Colega mea mă întreba ceva. Ceva despre Twitter. Twitter, o profesoară care scrisese ceva, ce scrisese? O să mă ocup, i-am răspuns. De ce anume să mă ocup, nu ştiu. Mi-a mulţumit, pentru ce, nu ştiu.

Ştirile duceau spre un raport al poliţiei; am dat clic pe el, am mers în josul raportului, căutând cuvântul victimă, victimă, victimă. Am găsit notiţele scrise cu grijă de poliţişti. Am găsit şi subiectul femeie, identificat în continuare drept VICTIMĂ. Am găsit pe pământ, în spatele unui tomberon. Am găsit îmbrăcată într-o rochie neagră, foarte strâmtă. Am găsit cu rochia trasă în sus peste coapse şi adunată toată în talie. Avea fesele complet descoperite şi nu purta niciun fel de lenjerie. Am găsit cu partea de jos a abdomenului şi cu zona pubiană expuse. Am găsit vaginul şi fundul ei. Am găsit părul ei lung era despletit, încurcat şi înţesat de ace de pin. Am găsit întinsă, cu picioarele şi tălpile înclinate într-un unghi de 45-90 de grade (poziţie fetală) şi cu braţele la piept, cu palmele pe pământ, lângă faţă. Am găsit rochia trasă în jos de pe ambii umeri, cu sutienul ieşit afară. Am găsit doar sânul drept era acoperit. Am găsit colierul era răsucit complet în jurul gâtului, astfel încât partea cu pandantivul ajunsese la ceafă. Am găsit o pereche de chiloţi albi cu buline negre, zăcând ghem pe pământ, cam la 15 centimetri de stomacul VICTIMEI. Am găsit iPhone-ul argintiu pe pământ, sub fund. Exista o carcasă albastră de telefon, la aproximativ zece centimetri depărtare, separată de iPhone. Am găsit era încălţată cu ghete maro, cu
şireturile legate cu fundă.

Am găsit primul comentariu la final de articol: Ce căuta o absolventă de facultate în casa unei frăţii? Nu înţelegeam. Nu citiserăm acelaşi articol? Am închis raportul. Am decis chiar atunci că nu era adevărat, nimic din toate alea nu era real, pentru că eu, Chanel, stăteam la birou, iar trupul îmbucătăţit public nu-mi aparţinea. Presupun că acesta a fost momentul în care s-a născut Emily Doe, eu, dar deloc eu, şi dintr-odată am urât-o; nu voiam toate astea, goliciunea ei, durerea ei. Era Emily, toate astea erau Emily.

* * *

Sub peluzele îngrijite din Palo Alto, sub briza delicată, sub automobilele Tesla proaspăt vopsite există un strat. Râcâie stratul de sub soare şi de sub zâmbete şi o să găseşti presiune, nu de tipul celei dintr-un ceainic pufăitor, ci mai degrabă ceva mocnit.

în liceul Gunn, singurul sport în care excelam era badmintonul. Nimeni nu putea să-ţi spună scorul de la un meci de fotbal, dar numele câştigătorilor de la competiţiile de matematică erau afişate în geam. Şcoala noastră era cunoscută ca incubator de genii blânde, smerite. însă a lipsit mereu dezordinea. Nimeni nu aspira să devină pictor sau marinar sau vreun literat solitar. Trebuia să ai un rost, să stai aliniat cu masele care progresau atât de lesne şi firesc. Strădaniile nu făceau decât să te încetinească şi erau atâtea lucruri de făcut, atâtea lucruri de trăit, încât sănătatea mentală ajungea ultima pe lista noastră. Să fii instabil însemna să rămâi în urmă.

în primăvara lui 2009, pe când eram în clasa a Xl-a la Gunn, toţi profesorii au fost convocaţi în sala de sport, în pauza de prânz. Curând s-au târât înapoi, abia mergând. Am observat felul în care le căzuseră umerii, feţele lor palide, faptul că nu vorbea niciunul. A sunat finalul pauzei şi am mers toţi în clasă, unde profesorul ne-a citit o scrisoare care ne informa asupra noutăţilor: un coleg de liceu se sinucisese aruncându-se în faţa trenului.

Şocul era palpabil, elevii se strigau unii pe alţii cu voci frenetice. O lună mai târziu, exact aceeaşi scrisoare a mai fost citită o dată, Ne pare rău să vă informăm, pierderea, dacă aveţi nevoie de ajutor vă rugăm să nu ezitaţi să-l cereţi, doar că, de data asta, era un nume de fată. Fusese cu mine în clasă la franceză; pe banca ei goală fusese aşezat un trandafir roşu. Am stat o oră în tăcere, suspinând, cu capetele plecate. Prietena mea a început să plângă tare şi profesoara mi-a cerut să merg cu ea în biroul psihologului. După ce am lăsat- o acolo, am rămas singură pe caldarâm, fără să ştiu ce să fac cu mine însămi. Voiam să fug în lume.

A fost îngropată în cimitirul de peste drum. Am întârziat, toată lumea plecase, şi m-am plimbat prin iarba verde, printre pietrele funerare în semicerc. Am privit braţul curbat al unui buldozer cum bătătorea pământul de pe mormântul ei cu un bubuit constant, înfundat. Loviturile metalice au făcut să-mi scrâşnească dinţii. Voiam să le spun Mai blând, ea e acolo.
Nu mult după aceea, ni s-a citit exact aceeaşi scrisoare, cu un nume nou. Şi pe urmă încă unul. în şase luni, patru sinucideri, patru elevi care se aruncaseră în faţa trenului. Seara ne uitam la ştiri şi vedeam o targă rahitică ducând o formă cilindrică, acoperită. Alte şcoli aveau zile ale zăpezii, noi aveam zile pentru elevii care muriseră, testele se anulau, puştii se târau pe lângă pereţi, jelind îndoliaţi. Dacă aveai probleme, nu trebuia decât să-i şopteşti profesorului şi erai trimis acasă sau la cabinetul psihologului.
După primele morţi, toată lumea a venit la şcoală în negru, dar la a patra am fost atenţionaţi să nu glorificăm, să nu provocăm. Trandafirii şi scrisorile au fost înlăturate, mesajele scrise cu creta au fost şterse, lumânările stinse, animalele de pluş băgate în saci. A existat o disociere bruscă între ceea ce simţeam şi ceea ce se vedea; totul părea normal. Am învăţat că sărbătorirea unei vieţi putea declanşa o moarte.
Prietenii care îşi verbalizau depresia erau trecuţi imediat pe medicaţie, se împărţeau pastile, rucsacurile zornăiau ca nişte maracas. Unii au fost spitalizaţi, puşi sub supraveghere de risc de sinucidere, plecau timp de câteva săptămâni, în timp ce noi, restul, eram destul de politicoşi ca să nu le punem nicio întrebare când se întorceau din „vacanţă". Erai fie tratat ca un caz extrem, aflat pe muchie, fie se aştepta de la tine să-ţi vezi în continuare de ale tale; nimic între cele două variante. Aşa că am intrat într-o amorţeală
perpetuă.
Tufişurile de lângă şine au fost tăiate, gardurile vii înalte au dispărut. A fost angajat un bărbat care să supravegheze intersecţia; purta fes, o geacă neagră, umflată, o vestă de un portocaliu-aprins şi stătea într-un scaun pliant. Când ploua îi întindeau deasupra un cortuleţ transparent. A stat acolo, păzind şinele, timp de mai mult de 12 ore pe zi, zi după zi, ani de zile. La economie învăţam că joburile erau create pentru a satisface cererea. Ce fel de job era ăsta? Ce însemna faptul că fusese angajat un om ca să ne împiedice să ne sinucidem?
în multe nopţi eram cuprinşi de panică. Când prietenul tău nu era prea bine, nu ştiai sigur dacă o să mai fie în viaţă dimineaţa. Au început să fie tot mai frecvente ieşirile echipelor de căutare, alergam unii pe urmele altora, să ne prindem. Un joc întunecat, sucit. într-o seară am apucat-o spre şine, ca să las acolo nişte margarete. Când am ajuns, am văzut maşini de poliţie parcate în unghiuri ciudate. Am rămas în loc, paralizată. Un elev tocmai încercase, dar fusese oprit la timp. Stătea singur pe bancheta din spate a maşinii de poliţie, cu capul plecat, reţinându-şi lacrimile, cu mâinile legate la spate şi cu mucii curgându-i din nas. N-am spus nimănui, niciodată, că l-am văzut, iar când s-a întors la şcoală m-am prefăcut că nu s-a întâmplat nimic. M-am întrebat dacă asta trebuia să fac, dacă acestea erau noile reguli ale lumii în care trăiam.
Am lăsat un bileţel roz în biroul psihologului îndrumător, solicitând o întâlnire, dar erau depăşiţi de solicitări. Am participat la o sesiune pentru sănătate mentală; am fost instruiţi să ne lăsăm pe spate în scaun, să ne punem o mandarină în buric şi să ne observăm respiraţia în timp ce fructul se ridică şi coboară. M-am simţit golită privind mandarina de pe buric.
Cât timp am fost plecată la facultate au mai avut loc trei sinucideri printre elevii de la Gunn. După absolvire, când m-am întors iar în Palo Alto, s-au mai petrecut alte trei în doar trei luni, două prin aruncare în faţa trenului. Când am aflat de ultima, în noiembrie 2014, am tras-o pe şefa mea deoparte, am plâns şi am fost lăsată să plec acasă.
Zece sinucideri, nume înlocuite de zece ori. Şi nu prin înghiţit de pilule, salt în gol de pe pod sau tăiatul venelor, pentru astea, cel puţin, există o minimă şansă să supravieţuieşti. Astea erau morţi sigure. Nimeni nu supravieţuieşte
atunci când este lovit de un zid de oţel care goneşte cu 130 de kilometri pe oră. Ce m-a şocat era cât de repede erau şterse de pe metal sângele şi resturile, iar trenul revenea la programul lui obişnuit, ca să-i ducă pe navetişti la serviciu la timp. Cât de nefiresc era să te uiţi la maşinile care alunecau aşa dezinvolt şi continuu prin intersecţia unde muriseră ei, cu roţile hurducându- se peste şine.

Aşa că, în dimineaţa aceea din ianuarie 2015, citind printre ştiri povestea agresiunii de la Stanford, a fost ca şi când aş fi citit o scrisoare de tip Ne pare rău să vă informăm, impersonală şi plată, dar nu era despre o moarte pe şine, era despre un viol straniu şi trist dintr-un campus local, despre un trup găsit dezbrăcat şi în neorânduială. De data asta, era numele meu.
M-am uitat afară şi am văzut soarele strălucind, raţele înotând în iaz, oamenii aflaţi cu treabă. Stăteam neclintită la birou, în acelaşi fel în care stătusem cu ani în urmă, în sala de clasă. Ştiam că mâine o să vin iar la serviciu, în acelaşi fel în care roţile se hurducau peste şine, în acelaşi fel în care, după ce aflam de încă o moarte, ne luam manualele şi ne vedeam de lecţie. Oricare ar fi fost alarmele declanşate în trupul meu, erau reduse la tăcere, oroarea era îndepărtată. Mi s-au umezit ochii, aş fi vrut să plâng undeva, singură, dar ştiam că voi face ce făcusem întotdeauna: mă voi detaşa şi voi merge mai departe.
Când am ajuns acasă în seara aceea, am parcat lângă căsuţa noastră roz. Am admirat pietricelele de la intrare, luminiţele scânteietoare, frunzele cerate, de jad. M-am gândit la cei doi oameni dinăuntru, mama şi tata, care habar n- aveau de victima ce trăia sub acoperişul lor. Mi i-am imaginat urmându-şi rutina de seară; tata golindu-şi monedele din buzunare, mama tăind bucăţi fasolea verde, dornici să-şi conserve pacea sufletească.
Părinţii mei sunt protectori. Dacă ceva a mers rău în copilărie, au făcut treabă foarte bună ferindu-ne de rele. Sora mea şi cu mine ne-am dat seama destul de repede că-şi purtau discuţiile serioase când plecau să plimbe câinii. Ieşeau pe seară, la braţ, cu pungi mototolite îndesate prin buzunare. îi urmăream împreună cu Tiffany, ghemuindu-ne printre maşini ca să ascultăm ce-şi spun. Tata îşi face griji că nu stai bine cu eficienţa la citit! în timp ce mă uitam ţintă la casă, mi-am dat seama că era prea mică, nu puteam ascunde acolo un secret atât de mare, nu puteam să-l târăsc pe coridor şi să-l pitesc în camera mea. Gândul că trebuia să le dau vestea făcea să mi se strângă stomacul. De fiecare dată când ploua, tata spunea Plantele trebuie să fie atât de fericite! Cum i-ar fi fost să afle că fiica lui fusese violată? Cum să-i spun? Eu aş fi vrut să mă privească cineva în ochi, să coboare vocea, să-şi lase uşor mâna peste a mea. Poate că puteam face şi eu toate astea pentru ei.
Şi dacă îi dezamăgeam, dacă îşi pierdeau încrederea în mine? Şi ai ascuns asta de noi, atât timp? Te-ai strecurat acasă, venită de la spital? Dacă ai jucat aşa de bine teatrul ăsta, ce altceva mai ascunzi? Cel mai mult mă temeam de ce se va întâmpla când voi experimenta agresiunea prin ochii lor; tristeţea lor avea să mă sperie de moarte. Dacă le dădeam vestea cu calm, era un indiciu că şi ei trebuiau să reacţioneze la fel, fără guri căscate, fără plânsete. Dacă prietena ta e tunsă oribil, există o înţelegere tacită pentru a spune că arată bine. Dacă spui DUMNEZEULE MARE, o să plângă, cu faţa ascunsă în mâini, şi o să spună Şi eu ce fac acum? Nu pot să ies aşa! Şi îţi dai seama că ar fi trebuit să-i dai un pic de timp ca să-i crească părul măcar puţin. Abia după aceea îi poţi spune Da, tunsoarea aia era teribilă.
Am crezut că, dacă reuşesc să transmit corect veştile, o să pot evita cu totul suferinţa. Nu voi rosti cuvintele despletită, aplecată, însângerată, goală. Stăteam pe colţul patului exersând în şoaptă fragmente, ca pentru mine. O să subliniez cel mai important aspect, faptul că am fost salvată. Aflasem de la ştiri că îmi veniseră în ajutor doi masteranzi din Suedia, pe biciclete. Am spus tare Doi biciclişti. Au intervenit doi biciclişti. Din fericire, doi biciclişti l-au văzut şi l-au doborât. Şi apoi, doi biciclişti l-au placat, l-au interceptat, l-au pus la pământ! Au alergat după el, ăsta e lucrul bun, au intervenit doi ciclişti.
Când am fost gata, am pornit pe coridor şi am băgat capul în camera tatei, pe care l-am găsit stând în fotoliu, îmbrăcat în treningul lui Warriors, uitându-se la meciul de baschet al echipei Warriors. Când poţi tu, vreau să-ţi spun ceva! i-am zis. Nu e urgent! în celălalt capăt al casei, mama stătea în colţul livingului, aşezată în faţa computerului, pocnind între dinţi seminţe de floarea-soarelui; pe podea zăceau împrăştiate resturi de coji. Eşti ocupată? Când vine şi tata am ceva să vă zic!
Au apucat-o spre masa din bucătărie şi eu m-am aşezat la unul dintre capete, ca şi când aş fi condus o mică şedinţă de consiliu. Am spus Au fost nişte ştiri, nu vă uitaţi la ştiri, aţi văzut ştirile? Cu tipul ăla de la Stanford care a agresat sexual pe cineva? Au dat din cap; tata a spus Vag, un cuvânt pe care îl folosea des. Vă amintiţi petrecerea aia la care am fost cu Tiffany, acolo a încercat tipul şi a fost prins. Nu sunt sigură, dar parcă a încercat doar cu degetele, ceea ce e bine. Am ridicat din umeri. Eu nu-mi amintesc, aşa că. Dar este nasol de tot când citeşti, aşa că nu trebuie s-o faceţi, de fapt, vă rog

să n-o faceţi. N-am putut spune mai multe, am rămas acolo zâmbind ca nebuna. Ei s-au holbat la mine, aşteptând să termin ce naiba încercam să le spun, iar eu aşteptam ca ei să spună în regulă! Ne bucurăm că eşti bine! Dar au rămas încremeniţi, ca şi cum cea mai simplă mişcare ar fi însemnat să detoneze ceva.
Tata a spus ceva de genul scumpo, ceva de genul îmi pare aşa de rău, îţi aminteşti dacă, poţi să ne spui ce... Dar eu nu mă uitam decât la chipul împietrit al mamei, la expresia ei din ce în ce mai întunecată. Ochii i-au devenit două găuri negre, tonul vocii i-a scăzut, egal. Cine e? Am dat din cap ca să-i arăt că într-adevăr nu ştiam. în ce seară s-a întâmplat? în seara aia în care beai în bucătărie? Când v-am dus eu? Unde este? Nu mai puteam s-o privesc, mă uitam doar în jos, spre masă, dând din cap, tremurând pe jumătate. Tensiunea situaţiei m-a redus la tăcere, nu mai puteam suporta ceea ce devenise încăperea aceea.
Am văzut piscina. Eu aveam zece ani, sora mea patru, şi înotam în piscina din spatele casei. Mama stătea sub o umbrelă, cu pălărie de soare pe cap şi o rochie lungă, portocalie, citind o revistă. Aveam înfăşurat pe umeri un prosop şi mi-a venit ideea amuzantă să înot fără să mi-l scot. Dar nu mi-am dat seama că m-a văzut şi sora mea intrând în apă cu prosopul pe umeri, l-a apucat şi ea pe al său şi m-a urmat. S-a dus la fund, trasă de prosopul pe post de ancoră. Am auzit-o pe mama ţipând, am văzut-o sărind, cu rochia portocalie fluturând în aer. Sub apă a devenit o flacără sălbatică, cu părul ei lung şi negru, apucând-o pe soră-mea de pe fundul bazinului. A ieşit la suprafaţă cu ochelarii de soare strâmbi, cu rochia lipită de piele şi cu soră- mea încolăcită pe ea, în timp ce pălăria de soare plutea în preajmă, ca un nufăr. Sora mea ţinea ochii strânşi tare, gura deschisă ca un peştişor, gâfâind şi plângând. Apoi mama i-a dat părul la o parte din ochi, ducând-o spre apa
mai puţin adâncă.
Stând acolo, în capul mesei, incapabilă să umplu tăcerea aceea, am cedat. M- am aplecat în faţă, gura mi s-a deschis în ţipete de durere, suspine plânse. Am auzit cum scaunul scrâşneşte pe duşumea şi mama a ţâşnit de la masă, repezindu-se imediat, la fel cum făcuse când sora mea era să se înece. M-a strâns tare, cu un braţ încolăcit în jurul meu şi cu mâna cealaltă mângâindu- mă pe păr, şoptind Mama nu e supărată, mama e doar speriată. A stat aşa până mi-am recăpătat suflul, până când am simţit din nou pământul sigur sub picioare.
în noaptea aceea, trupul mi s-a liniştit în sfârşit, a putut să respire. Mi-am imaginat că după ce o să adorm ei vor discuta, astfel încât să nu-i aud, aşa cum făceau de obicei. I-am spus surorii mele Mama şi tata ştiu, bucuroasă să- i aduc această uşurare. Supravieţuisem mărturisirii, partea cea mai grea trecuse. în Fearrington, Carolina de Nord, bunicii mei aveau casa pe malul unui iaz, unde gâştele pluteau alene, cu gâturile lor negre, curbate, gâgâind ascuţit. Bunicul Miller ne explicase că, în timpul migraţiei, păsările zburau în formaţie, alcătuind un „V". Pasărea din frunte, cea din vârful „V"-ului, avea cea mai dificilă misiune, aceea de a înfrunta cel mai mult rezistenţa vântului. Aerul care aluneca din fluturarea aripilor liderului ajuta păsările care veneau în urma lui să se ridice. Era istovitor să fii la conducere, aşa că păsările făceau cu rândul. Când se simţea istovită, pasărea lider trecea în spate, unde nu trebuia să dea atât de tare din aripi, fiindcă se deplasa pe valurile de aer sparte de suratele din faţă. îşi conserva energia, ca să poată trece din nou la conducere. Numai aşa puteau face călătoria, ca să scape de iarnă şi să ajungă în locuri mai calde. Petrecusem două săptămâni dând din aripi, păstrându-mi expresia calmă de pe faţă, ca să-mi protejez stolul de vremea rea. Dar această rezistenţă avea nevoie de odihnă. în următoarele opt luni urma să bat în retragere. Cel mai important lucru pe care trebuia să mi-l amintesc era că dacă rămâi mai în urmă şi eşti mai lent nu înseamnă că nu eşti lider.
A doua zi am găsit pe blatul din bucătărie o plăcintă cu lămâie, cu un bilet lângă ea. în orele tăcute ale dimineţii, când eu încă dormeam, tata culesese lămâi din curte, fiersese zahăr şi ouă pe aragaz, apăsase cu vârfurile degetelor crusta pe muchia tăvii, presărase zahăr pudră deasupra. Am dus-o la serviciu, s-o împart cu colegii. M-am aşezat la birou cu felia mea galbenă de plăcintă
şi am deschis browserul.
înotătorul de la Stanford neagă acuzaţiile de viol. Aproape că m-am înecat, m-am simţit de parcă aş fi fost lovită cu putere în piept. Articolul ăsta conţinea un avertisment puternic, era mult mai explicit; l-am dat deoparte şi am dat clic pe raportul poliţiei, cu ochii alergându-mi înainte şi înapoi. Pe parcursul nopţii, TURNER a flirtat cu câteva fete. în raport, toate cele pe care le sărutase erau

denumite fete, dar fiindcă pe mine mă agresase nu fusesem niciodată numită fată, ci doar victimă. A declarat că sărutase VICTIMA doar afară, pe pământ. A scos chiloţii VICTIMEI şi şi-a introdus degetele în vaginul ei. De asemenea, a atins VICTIMA pe sâni. N-am mai putut mânca plăcinta terciuită; aveam fruntea fierbinte, coapsele strânse cu putere, picioarele încleştate. Când l-au arestat pe Brock, poliţiştii au observat o umflătură în zona genitală.
TURNER nu cunoaşte identitatea VICTIMEI. Nu i-a ştiut niciodată numele şi nici nu poate s-o descrie prea bine. A declarat că probabil nici n-ar recunoaşte-o dacă ar vedea-o din nou. în mintea lui, nu aveam un chip sau un nume. Dar articolul decreta că ne-am întâlnit la o petrecere, de parcă atracţia dintre noi ar fi fost reciprocă, ar fi presupus schimburi cordiale de replici.
S-a distrat puţin cu VICTIMA şi a declarat că şi ea părea că se simte bine. Se simte bine. M-am uitat ţintă la cuvintele astea, un lucruşor pe care nu-l recunoşteam. Mi-ar fi plăcut să mă întind spre el, să-i bag o mână pe gât şi să-i apuc esofagul ca pe o funie, să i-l trag afară.
TURNER a început să se simtă rău şi a hotărât că se făcuse târziu. A spus că s-a ridicat să plece şi a fost apucat brusc de nişte tipi care l-au pus la pământ. Când a fost întrebat de ce a fugit, a declarat că nu i se pare că a fugit. „Se face târziu" spui atunci când îţi iei şervetul din poală, îl aşezi pe farfuria plină de firimituri şi spui că trebuie să te îndreptţi spre casă, pentru că începi munca devreme, a doua zi. „Se face târziu" nu înseamnă să-ţi bagi degetele tale scârboase într-o femeie, să te ridici în plină erecţie, să te scuturi şi să te cari, lăsând în urmă un trup inert. Numai asta, şi ar fi trebuit să fie destul. Acest singur rând ar fi trebuit să deregleze toate rotiţele, să le facă să nu se mai învârtească.
Am sunat-o pe procuroare. Hei! Ai văzut asta? A spus că mi-a plăcut! Cum e posibil aşa ceva? Nu-mi vine să cred, tu poţi să crezi? Ce-i prostia asta? Pe jumătate râdeam, fiindcă nu-mi venea să cred. Dar ea nu mi-a răspuns în aceeaşi notă. Ştiu, a spus, ştiu. A oftat în felul acela în care o faci înainte de a începe o propoziţie cu din nefericire sau din păcate. Mi-a explicat că pledoaria „nevinovat" era o formalitate predictibilă. Era de aşteptat. Dar îţi spun eu acum, i-am zis, nu mi-a plăcut deloc. Nu ştiu cine e. Nici măcar nu ştie cum arăt.
în mintea mea nu era nimic de dezbătut. Dar în timp ce procuroarea vorbea, argumentaţia ei m-a lovit cu o claritate îngrozitoare: singura lui cale de scăpare eşti tu. Este ca atunci când te uiţi cum sunt eliberaţi lupii din lesă, în timp ce ţi se şopteşte la ureche că cineva ţi-a cusut bucăţi de carne în buzunare. Singura şansă de a fi achitat era ca el să demonstreze că actul sexual a fost consimţit. îmi punea gemete în gură, îmi atribuia un comportament desfrânat, ca să arunce vina asupra mea.
Când mi-a fost repartizat un procuror, am crezut că e vorba de un avocat al apărării. Procuror districtual, m-a corectat Alaleh. Brock are un avocat al apărării. Mi-am zis Dar eu am nevoie de apărare, de legitimă apărare, ca să fiu protejată în faţa lui. El îl angajase pe unul dintre cei mai faimoşi avocaţi din Bay Area. în timp ce procuroarea vorbea, mi-am dat seama că supravieţuirea după atac fusese abia prima provocare. Dacă aş fi vrut vreodată să-l confrunt, să-i contest versiunea, trebuia să mă prezint în instanţă. Acum trebuia să-i acordăm prezumţia de nevinovăţie. Din punctul de vedere al instanţei, agresiunea nici măcar nu se petrecuse încă. El mă vedea ca pe un trup şi-atât, dar încerca să mă distrugă ca persoană.
Până atunci avusesem viziunea unui viitor fără limitări. Acum luminile s-au stins şi s-au ivit două coridoare înguste. Poţi păşi pe acela în care încerci să uiţi şi să-ţi vezi de drum. Sau poţi păşi pe cel care te duce înapoi la el. Nu există alegere corectă; ambele sunt lungi, dificil de străbătut şi parcurgerea lor poate dura un timp nedefinit. încă îmi treceam mâinile pe zid, căutând o a treia uşă către un coridor unde toate astea să nu se fi petrecut vreodată, unde îmi puteam continua viaţa pe care o plănuisem.
Definiţia de dicţionar a stării de negare este refuzul de a accepta adevărul sau existenţa acestuia. Acest refuz este un alt rău, în sine. îţi neg adevărul, nu este real, nu există. Treaba asta e un joc cu sănătatea ta mentală. Adevărul pe care îl ştiam eu se va arăta complicat dincolo de înţelegere. Urma să fiu atrasă în jargonul juridic, în atacuri la persoană şi manipulare, până când situaţia va deveni atât de tulbure, încât n-o să mai fiu în stare nici măcar eu să văd adevărul.
Când am ajuns acasă am redeschis articolele; pătrate de text stivuite pe ecran, şirurile lui de dinţi ordonaţi. Eram pregătită să văd furci şi topoare, toată lumea aliniată cu neîncrederea mea. Pe măsură ce citeam, avansam tot mai încet în text.

El are doar 19 ani! Femeia s-a încurcat cu un boboc? Asta n-o transformă pe ea în prădător sexual? N-aţi auzit niciodată de găştile care violează în India? Femeile alea chiar suferă cu adevărat un abuz şi voi numiţi asta agresiune. Puşti plictisiţi din suburbii care nu şi-o pot ţine în pantaloni. Jalnic. Hai, că nu e ca şi când ar fi târât-o el acolo. Dacă are un iubit, el de ce nu era la petrecere? Un premiu pentru mama anului. Ce fel de mamă îşi duce ea însăşi cele două fete la petrecerea unei frăţii? Nu vreau să dau vina pe victimă, dar ceva nu e în regulă dacă bei până nu mai ştii de tine... Ea nici măcar nu a învăţat la Stanford. A leşinat cu chiloţii în vine, când făcea pipi? Ce s-a întâmplat cu sistemul de pază reciprocă? Eu, una, nu sunt convinsă că a fost vreun delict de tipul infracţiunii pomenite aici, şi poate că nici n-a fost de fapt vreun delict, în afară de comportamentul dezmăţat şi consensual. Tipul i-a dat vreun paralizant? Dacă nu, de ce trebuie să se îmbete o femeie în halul ăla? Niciodată nu mi-am permis să mă îmbăt atât de tare, încât să nu mai ştiu ce fac.

Păreau mai furioşi că mă expusesem eu decât că profitase el de vulnerabilitatea mea. Băutura nu este imorală, în sine: o noapte de băut din greu cere Advil şi apă. Dar să fii beată şi violată se pare că era de condamnat. Oamenii confundau acest lucru cu faptul că nu reuşisem să mă apăr.

Iată adevăratul mister: este vorba despre un atlet de top, foarte inteligent, un băiat arătos! Unul care ar fi putut găsi o grămadă de fete care să vrea să se combine cu el! în schimb, el şi-a distrus viaţa făcând treaba asta? Greu de crezut.

Indignarea pe care îmi imaginasem că o va stârni cazul era inexistentă. Unii îl luau peste picior pe Brock: Frumuşelul ăsta n-o să aibă nicio şansă la pârnaie. Unii scriau comentarii empatice: Te rog, Emily, nu lăsa ca lucrul ăsta să te definească. Ia-ţi identitatea înapoi şi să ai o viaţă minunată!!! Dacă Brock Turner este nevinovat, atunci eu sunt dispăruta pasăre Dodo în zbor. Toată chestia e un non-sens. Cuvintele acestea m-au încurajat pentru scurtă vreme, dar căldura lor s-a topit repede. Mi-am dat seama că oamenii erau indiferenţi, uşor dezgustaţi de toată povestea, sperând ca fiii şi fiicele lor să nu aibă aceeaşi soartă.

în seara aceea am înţeles câteva lucruri care s-au dovedit a fi adevărate: ştiam că a condus doi ani la rând echipa Oakwood la campionatul statal. Ştiam că era un atlet foarte căutat, un înotător puternic, care terminase al doilea la cursa de 200 de metri spate. Ştiam că se făcuseră o grămadă de glume despre înotatul pe piept. Ştiam că îmi spuneau „bună să te lingi pe degete". Ştiam că nu merit niciun ajutor, pentru că nu era vorba despre o traumă de- adevăratelea. Era un puşti, nu un infractor. Un tip desăvârşit, nu periculos. El era cel care pierduse totul. Eu eram doar un nimeni căruia i se petrecuseră toate astea.

Furia care îmi izbucnise în piept şi uriaşe în mine toată dimineaţa fusese redusă la câţiva tăciuni aproape stinşi, adunaţi în gât. Am închis computerul şi m-am întins pe spate. M-am întrebat cum era posibil ca într-o clipă identitatea mea să fi fost redusă la femeia inconştientă şi violată. Această persoană care nu va fi niciodată un model, ci, în cel mai bun caz, un exemplu de prevenţie. Dacă mi s-ar fi aflat vreodată numele, am priceput că voi fi compromisă public, definitiv etichetată. Această parte din mine trebuia retezată pe vecie. I-am pasat lui Emily toată această mizerie, aceste noi obstacole, viitorul nesigur, identitatea mânjită. Coastele mi s-au cutremurat de parcă aş fi expirat apă, în timp ce am lăsat să iasă acele voci bune care spuneau pasărea Dodo, non-sens.

A doua zi, stând în cafenea, am zărit un teanc de ziare cu un pătrat albastru pe prima pagină. Era o piscină. Am văzut braţele palide şi zvelte ale lui Brock, ochelarii negri de înot, capul acoperit cu cască. Pe mesele din jurul meu erau puzderie de pătrate albastre, Brock înota prin toată cafeneaua. Un bărbat cu tricou polo şi ceafă lată s-a aşezat şi a deschis larg ziarul. M-am uitat în jur, întrebându-mă dacă oamenii ăştia erau cei care comentaseră, dacă ar trebui să fiu furioasă pe ei, să mă tem de ei sau să-i pun la îndoială.

I-am spus soră-mii să nu se uite la comentarii. I-am spus că majoritatea oamenilor petrec mai puţin de două minute ca să citească articolele, cele mai multe dintre faptele relatate fiind incorecte în mod flagrant. Aceasta era doar o parte infimă din populaţie; dacă ai fi întrebat de fapt fiecare individ, ai fi găsit reacţii mult mai rezonabile şi mai empatice. Aşa că nu le citi, OK? Cui îi pasă?

Ceea ce voiam cu adevărat era să cercetez fiecare comentariu, aşa încât să nu fie nevoie s-o facă ea. Mi-am spus Bineînţeles că o să le citesc, sunt mesaje pentru mine. Am tratat secţiunea de comentarii ca pe cutia poştală personală a victimei Emily. Am actualizat-o în fiecare seară, am rumegat fiecare însemnare dureroasă. Când spuneau De ce era afară, iarna, în rochie?, eu răspundeam Iarna în

California, tăntălăule, aici facem drumeţii în pantaloni scurţi, de Crăciun. Voiam să repar totul, să îndrept lucrurile unul câte unul. Explicam, explicam, explicam. Dar această stare de defensivă a preluat controlul asupra vieţii mele obişnuite. Când părinţii mei îmi puneau întrebări simple, fără legătură cu situaţia, de genul Ai reuşit să pui la poştă, ţi-ai împachetat hainele din, scoţi tu afară reciclatele, mă încordam şi arătam o ostilitate copilărească. Nu, n-am reuşit, sunt ocupată. încetaţi să mai aruncaţi vina pe mine, nu mă mai atacaţi spunând că e vina mea. Eram înfricoşată să nu mai primesc şi alte confirmări că nu eram în regulă.
Ştiam că n-ar fi trebuit să citesc comentariile acelea, dar voiam să înţeleg. Unii mă susţineau, dar alţii erau dăruiţi cu talentul de a găsi absolut orice explicaţie şi scuză posibile pentru a mă pune pe mine într-o poziţie greşită. Eram nebună? Exageram? Chestia asta avea oare ceva trist în ea?
Un lucru unic în această infracţiune era că cel responsabil pentru ea putea să sugereze că victima simţise plăcere şi oamenilor să nu li se clintească un muşchi la auzul alegaţiei. Este imposibil să existe o înjunghiere bună sau una rea, o crimă consensuală sau una neconsensuală. în această infracţiune, durerea putea fi camuflată şi confundată cu plăcerea. Fusesem în spital, un loc unde se duc oamenii când trupul lor este bolnav sau rănit. Dar eu mi-am tras mânecile peste vânătăi, înfricoşată că nu voi primi aceeaşi consolare ca o persoană rănită.
în cazurile de viol mi se pare ciudată întrebarea De ce nu te-ai luptat cu el? Dacă te-ai trezi cu un hoţ în casă, l-ai vedea că-ţi fură lucrurile, oamenii nu te-ar întreba De ce nu te-ai luptat cu el? De ce nu i-ai spus „nu”? Omul ăla violează deja o regulă nescrisă, de ce ar decide brusc să fie de acord cu argumente raţionale? Ce te face să crezi că s-ar fi oprit fiindcă aşa i-aş fi spus eu? Şi, în acest caz, în care eram inconştientă, de ce mai apăreau încă toate întrebările astea?
Mai exista încă o pistă de argumentare care mă sâcâia: sugerarea faptului că băieţii pur şi simplu nu se pot abţine. Ca şi când el n-ar fi avut, pur şi simplu, de ales. I-am spus fiecăreia din fetele mele, când au plecat la facultate: dacă treci prin faţa unui camion, aşteaptă-te să dea peste tine. Nu trece prin faţa camionului. Dacă mergi la petrecerea unei frăţii, aşteaptă-te să te îmbeţi, să fii drogată şi violată. Nu te duce la petrecerea unei frăţii. Te-ai dus în casa unei frăţii şi ai fost agresată? La ce te aşteptai? Am auzit asta în facultate, boboacele dintr-o frăţie erau comparate cu vitele de la abator. înţeleg că nu trebuie să te bagi în bârlogul leului, pentru că o să fii crănţănită. Dar leii sunt animale sălbatice. Iar băieţii sunt fiinţe umane, au creier, trăiesc într-o societate cu legi. Să-i pipăie pe ceilalţi nu este un reflex natural, ceva conţinut în natura lor biologică. Este o acţiune cognitivă pe care sunt perfect capabili să o controleze.
Se pare că imediat ce păşeşti pe uşa unei frăţii, toate legile şi regulile încetează. Lor nu li se cere să respecte aceleaşi reguli, şi totuşi pentru femei există numeroase indicaţii de urmat: acoperă-ţi băutura, stai în grupul tău, nu purta fuste scurte. Comportamentul lor poate rămâne acelaşi, în timp ce noi suntem variabila de la care se aşteaptă schimbarea. De când a devenit jobul nostru să facem toată prevenţia şi tot managementul? Şi dacă există case unde au fost abuzate multe tinere, n-ar trebui să le stabilim băieţilor din casele astea standarde mai înalte, în loc să le oprimăm pe fete? De ce faptul că ţi-ai pierdut cunoştinţa este mai condamnabil decât că ţi-ai băgat degetele în vaginul unei persoane care şi-a pierdut cunoştinţa?
Am înţeles, de asemenea, felul în care împrejurările din acest caz nu lucrau deloc în favoarea mea. Se petrec oare vreodată infracţiuni adevărate în şcoli? Chestiile nebuneşti au loc întotdeauna în campusuri. Dacă cineva aruncă un rahat într-o piscină de plastic dintr-un cartier rezidenţial, lumea o să spună Ce mizerabil, inacceptabil, în niciun caz. Dacă cineva aruncă un rahat în piscina de plastic aflată pe peluza unei frăţii, lumea o să spună Ei, aşa e în facultate, ha ha! Alergi încolo şi încoace cu ştremeleagul băgat într-o şosetă? Facultate. Bei într-o miercuri după-amiază şi îţi pierzi cunoştinţa îmbrăcat într-un costum de girafă? Facultate. Situaţiile sunt toate îmblânzite, curăţate de severitate şi orice urmă de seriozitate, de orice pedeapsă reală. Oamenii citesc povestea, aud frăţie, sportiv, agaţament, veselie. Banca asta de cuvinte e tot ce le trebuie pentru ca întreaga scenă să revină la viaţă. Am priceput, spun ei, lucrurile au scăpat de sub control, am făcut cu toţii din astea. Nici chiar faptul că s-a petrecut pe jos, pe pământ, nu pare să fi produs vreo mirare; în facultate oare nu şi-o trag oamenii sub statui, pe scări, în clopotniţă, în bibliotecă? Nici presa nu era de vreun ajutor. Mi-au numărat paharele cu băutură şi au numărat şi secundele în care Brock putea să parcurgă înot 200 de

metri, punând în fruntea articolului o poză cu Brock la cravată; ar fi putut fi la fel de bine profilul lui de Linkedln.
Voiam să fac curăţenie, să elimin toate distragerile astea, ca să vă arăt carnea acestei poveşti. Eu vedeam aşa: un bărbat merge la o petrecere, sărută trei femei, găseşte una care e singură şi nu poate vorbi, o duce între copaci, o dezbracă, o pipăie peste tot şi este pus la pământ de doi bărbaţi care observă că fata nu mişcă. Apoi el neagă că ar fi fugit, nu poate spune nimic despre victimă, în afara faptului că i-a plăcut şi ei. Aşa că scoateţi din ecuaţie whisky-ul de la ora 22:15, urinatul, numele surorii mai mici, stilul liber de la Jocurile Olimpice şi mergeţi în miezul poveştii, fir-ar ea să fie de poveste.
într-o vineri seara am plecat pe autostradă. Am dat muzica tare, geamurile maşinii vibrau, maneta schimbătorului de viteze tremura, mă înecam în sunete şi am început să urlu. Te urăsc, te urăsc, lasă-mă în pace. Am lovit cu palma în volan, înecându-mă cu ce încercam să scot afară. Am ieşit de pe autostradă pe breteaua spre IKEA, îndreptându-mă încet spre o parcare aglomerată scăldată în lumină. Am oprit exact în centrul ei şi m-am blocat acolo, în mijlocul careulul de maşini parcate. Am oprit muzica. Nu-mi puteam recăpăta respiraţia, mâinile îmi tremurau violent, lacrimile curgeau şiroaie şi simţeam cum mi se scurg măruntaiele din mine într-un şuvoi dens, dureros. Ajutor ajutor. Simţeam cum oxigenul nu-mi mai ajunge la creier, că o să mor dacă nu pot să respir. Vederea mi s-a tulburat şi am scotocit printre hârtiile din poşetă; am extras dintre ele pliantul pe care-l ţineam împăturit acolo, am căutat numărul de la hotline, erau foarte multe numere şi am sunat la unul în dreptul căruia scria Stanford. N-am vrut s-o alarmez pe femeia aceea cu sunetele pe care le scoteam, Sunt bine, doar că am nevoie de cineva. Stai cu mine, am nevoie de cineva. Abia dacă puteam articula sunetele în cuvinte. înotătorul, înotătorul, eu sunt aceea. Mi-am lăsat capul pe spate, mi- am lăsat umerii să se zguduie, cu mâna pe frunte, cu faţa udă, cu bărbia udă, cu gâtul ud. Am simţit cum mă hârjâie ceva de-o parte şi de alta a gâtului şi am lăsat totul să iasă afară, ştiind că această persoană nu mă va vedea niciodată, şi nici eu pe ea, dar cel puţin aveam pe cineva care să mă asculte.

Când a vorbit, mi s-a părut îngrijorată. Şi am auzit din nou cuvintele acelea, Nu e vina ta. Le repeta întruna, ca pe o mantra. Am simţit cum îşi face loc iritarea. Vina lui, vina ei. Cât de repede ar trebui victima să înceapă să se lupte, să-şi transforme sentimentele în logică, să navigheze prin sistemul juridic, prin intruziunea din partea unui străin, prin judecata neîndurătoare? Cum aş putea să-mi protejez viaţa? De detectivi? De reporteri? în echipa mea intrase o procuroare, mergeam să ne batem, dar nimeni nu-mi putea spune cum să rezist acestei ostilităţi, acestei tristeţi care mă dobora. Eram singură, povestea mea era acum zăvorâtă în mine, o doamnă fără chip care îmi servea platitudini la telefon

8 .Joseph Leopold Eichler a fost un dezvoltator imobiliar american cunoscut pentru stilul caracteristic al subdiviziunilor rezidenţiale ale locuinţelor construite în anii 1950 şi 1960 în California.

9 Young Women's Christian Association — organizaţie care luptă pentru drepturile femeilor, tinerelor si adolescentelor.

Emily şi cu mine trăiam vieţi diferite. Zilele mele erau minunat de banale, pline de gesturi şi texturi; cinele cu somon proaspăt, cu pielea crocantă, lungi discuţii la telefon cu Lucas, excursii pe bicicletă, pe coastă, împreună cu tata, printre bulgări sfărâmicioşi de sare şi tufe de salicornia. De Valentine's Day am decupat pentru toţi cei de la birou felicitări în formă de inimă şi le-am scris pe ele versuri. Am completat facturi, am lins plicuri, am adulmecat cafeaua cu lapte ca să mă asigur că încă e bună. Am făcut desene cu stâlpi de telefon şi păsări caraghioase şi am băut cafea cu prietenii mei, stând turceşte. Din exterior, viaţa părea că merge în continuare fără griji. Emily trăia într-o lume mică, îngustă şi limitată. Nu avea niciun prieten, apărea când şi când ca să meargă la tribunal, la poliţie sau să dea telefoane din casa scării. Nu-mi plăcea fragilitatea ei, cât de încet vorbea şi cum părea să nu ştie nimic. Ştiam că era flămândă după îngrijire, să fie observată şi să îmi pese de ea, dar refuzam să-i recunosc aceste nevoi. Nu voiam să aflu mai multe despre sistemul din instanţă, refuzam terapia. Nu ai nevoie de asta, i-am spus.

La început am reuşit foarte bine să ţin separat aceste euri. Nu ţi-ai fi putut da seama că sufeream. Dar dacă te uitai mai atent, vedeai că apăruseră fisuri. în multe nopţi mergeam la culcare cu ochii în lacrimi şi ajungeam la serviciu a doua zi cu pleoapele umflate. Am început să ţin o lingură în congelator şi să- mi apăs pe fiecare ochi scoica metalică, în timp ce mă spălam pe dinţi. Sigilam cuburi de gheaţă într-o pungă ermetică şi cu o mână mi le apăsam pe faţă, iar cu cealaltă ţineam volanul în timp ce mergeam spre serviciu, ascultând KQED[10]. Seara mă întorceam acasă cu punga mea ermetică îndesată în suportul pentru pahare şi goleam în iarbă apa încălzită.

într-o zi i-am spus şefei mele că o să ies puţin pe după-amiază, pentru o programare la medic. E totul în regulă? Am fluturat din mână şi am spus că nu e decât un control de rutină. Când a venit momentul, am plecat cu maşina la tribunal. în maşină m-am transformat în Emily, iar căldura zilei s-a topit.

Am tras în parcare şi clădirea aceea pătrăţoasă mi s-a părut impenetrabilă, lipsită de empatie, rece. Tribunalul părea o clinică abandonată, neatinsă din anii 1960. De pe acoperiş se înălţau antenele de satelit şi tijele lor metalice. Doi mesteceni crescuseră din pământ ca nişte oase, cu crengile lor negre legănându-se precum nişte laţe rare. Am intrat pe uşa de sticlă spre punctul de control de securitate şi mi-am şters picioarele pe un covoraş ferfeniţit. Am observat cablurile înnodate întinse pe jos, un spray Lysol[11], două portocale, un termos de metal, un caroiaj de ecrane, ca o tablă de şah. în spatele unui birou, şase poliţişti în uniforme bej lăsându-se pe spate în scaune metalice, rotitoare. Mi-am pus poşeta într-o cutie Tupperware şi am intrat prin cadrul de securitate învechit. Am văzut cum o mână îmi cotrobăie prin geantă. M- am uitat în lungul coridorului alb, la lumina reflectată violent, prinsă în capacele de plastic dur de deasupra. Bărbatul a împins cutia înapoi spre mine; am rămas indiferentă de cealaltă parte a cadrului. Ştii unde să mergi? m-a întrebat el. Am scuturat din cap. Mi-a arătat un index pe perete. Etajul patru.

Uşile liftului s-au deschis către şi mai multă pustietate. La capătul coridorului erau două uşi de lemn. Uşa din dreapta ducea către o mică sală de aşteptare, pe care mai târziu aveam s-o denumesc „debaraua victimei”. Urma să petrec multe ore acolo. Uşa din stânga se deschidea într-o încăpere cu partiţii gri şi imprimante voluminoase, în spatele cărora se afla biroul lui Alaleh. La dreapta celor două uşi era un coridor lung şi îngust care ducea spre sala de judecată.

Urma să mă întâlnesc pentru prima dată cu Alaleh şi cu consiliera mea, Bree. Părinţii mei erau pe drum. îi întrebasem dacă ar trebui să aduc flori, ca semn de mulţumire. Au spus că aş putea oferi flori când se va termina totul. Dar mă gândeam ca aceasta va fi prima şi ultima dată când ne vom întâlni; aveam nevoie de un procuror care să negocieze termenii înţelegerii şi să închidă cazul. Nu ştiam că sfârşitul va veni după aproape patru ani.

Bree avea cam 25 de ani, un păr lung, castaniu-roşcat, şi pistrui; părea abordabilă şi caldă. Alaleh avea părul negru, pielea de culoarea alunei şi un zâmbet larg. Purta un blazer ajustat pe corp şi pantofi cu toc ascuţit, verzi ca frunzele de spanac. Părea de 30 şi ceva de ani, avea o bunătate vibrantă şi o îndrăzneală naturală. De fiecare dată când am revăzut-o, am remarcat cerceii în formă de păpădii galbene şi unghiile fucsia, mici pete de culoare în această mare de gri-fumuriu. Se născuse într-o familie de imigranţi iranieni, un lucru pe care l-am aflat mai târziu; părinţii ei deschiseseră un Irish pub, unde lucrase şi ea în timpul facultăţii de drept.

M-am aşezat la mijloc, cu mama în stânga şi tata în dreapta. Alaleh stătea în spatele unui birou mare; fereastra ei încadra vârfurile copacilor, iar rafturile gemeau de dosare gălbui. Vedeam cum afară frunzele copacilor tremură în vânt, dar aici, înăuntru, era linişte deplină. Jos, în stradă, vedeam clădirea Mollie Stone's Market[12] şi mi-am amintit de pănuşii de porumb şi vacile mecanice care cântau în timp ce Tiffany şi cu mine aplaudam. Era suprarealist să-mi văd oraşul natal de la o fereastră de la etajul patru, fiind izolată de el. Mama mi-a prins mâna în învăluirea moale a palmelor ei, masându-mi punctele de presiune. Mă întrebam dacă ţinând-o de mână arăt ca un copil, însă formele primare de comunicare ale mamei au fost întotdeauna atingerea şi mâncarea. Am observat că în cultura americană unele fete vorbesc în fiecare zi la telefon cu mamele lor, împărtăşind reţete de supă, chestiuni despre viaţa amoroasă, felul în care poate fi spălată lenjeria. Mereu m-au fascinat conversaţiile de genul ăsta. Toată viaţa am auzit-o pe mama tastând sintagme englezeşti într-un mic dicţionar electronic, argintiu, care reproducea sonor orice cuvânt voia ea să înveţe: Spaghetti. Ironie. Distrugător. Massachusetts. Aceasta era cea de-a cincea voce din casa noastră. Mama spunea în loc de obiecte de toaletă, efecte de toaletă. Când exclama Isuse, Maria şi Iosife, multă vreme am crezut că spusese Isus Marieş Iosif, că ăsta ar fi fost numele lui întreg. Ştiam că accentul ei englezesc putea fi perceput drept prost şi simplu, dar ascundea un geniu. Primeam permanent colete la uşă şi am privit-o despachetând din cutia cu bile de spumă premiile pentru scriere chinezească cu aceeaşi lejeritate cu care despacheta perele de la băcănie. Puteam vorbi cu ea despre moarte, iubire, filme străine, teme universale care transcend cultura. Dar de cele mai multe ori, dacă era îngrijorată pentru mine, îmi făcea un castron cu tăiţei mai mare decât capul meu sau îşi aşeza degetele pe tâmplele mele, iar stresul îmi fugea printre vârfurile degetelor ei.

Alaleh voia să-mi înţeleagă mai bine trecutul. Trăiam în Palo Alto, lucram, cum stăteam cu băutura? I-am spus că urmasem Universitatea din California, Santa Barbara (UCSB). M-am auzit cum devin tot mai defensivă, ştiind că UCSB era cunoscută pentru petrecerile ei monstruoase. Am declarat că beam în facultate, mai ales la adunările cu tipii de la literatură, unde oamenii citeau poeme cocoţaţi pe o scară, la petreceri ţinute în livinguri stil Bowie. Mă întâlneam cu un tip pe nume Lucas, da, îmi mai pierdusem cunoştinţa şi altă dată. M-am trezit bâlbâindu-mă, nesigură în legătură cu ce încerc să explic. Voiam să vadă că sunt un om normal; că beau, desigur, dar că nu vreau să fiu penetrată în timp ce sunt inconştientă. Mi-a spus că a fost şi ea la facultate, aşa că înţelege.

Tata a început să pună întrebări şi îi auzeam frustrarea scurgându-se printre ele. Avea pe faţă expresia aceea înţepată, exasperată, aceeaşi pe care o vedeam atunci când ne întârziau zborurile. Nu înţeleg, ce fel de om, cum a putut, pur şi simplu nu înţeleg, nu ar fi niţel ridicol dacă, chiar nu-mi puteţi spune că treaba asta duce undeva. Alaleh i-a confirmat neîncrederea, fără îndoială, este nefericit felul în care lucrurile astea, ştiu că e greu să, din fericire avem multe, mai bine să aşteptăm să vedem, dar totodată i-a dat şi indiciul că ăsta era doar începutul, că nu era nimic previzibil. Mai târziu aveam să aflu că avusese deja o ciocnire cu apărarea lui Brock, care o asigurase că clientul lui va primi doar o sancţiune pentru tulburarea liniştii publice. Fusese deja declarat războiul, dar eu nu ştiam încă.

Atunci mi-am dat seama cât de puţin ştiam despre întreg procesul şi cât de orbeşte îl acceptasem. Mă gândisem că-mi voi petrece această oră în spatele alor mei, în timp ce ei aveau să mă protejeze pe acest teritoriu dur. în schimb, fusesem trecută din mâinile lor în ale ei. Dacă mergeam mai departe, urma să rămân singură sub microscop, în boxa martorilor, fără mama care să mă ţină de mână.

Felul meu de a fi era acum un bun de care procuroarea avea nevoie. Poate că eram urmărită de detectivi. Aveam de păstrat o imagine, nu puteam fi nesăbuită. Poartă-te cât poţi de bine. Am răsucit acest comentariu în mintea mea. Dacă aş fi continuat să beau, apărarea va spune că n-am fost deloc afectată? Dacă expuneam poze cu mine râzând la vreo petrecere, apărarea va spune că n-am suferit deloc? Şi, lucrul cel mai rău dintre toate, dacă aş fi fost din nou agresată, ei vor spune că în mod sigur e ceva în neregulă cu ea, nu cu Brock, din moment ce a fost agresată de două ori?

După această întâlnire am rămas o vreme în maşină, incapabilă să mă întorc la serviciu. Nu primisem confirmarea pe care o voiam, anume că va trece.

Ţine-te tare, mi-a spus ea. Va fi un proces lung şi lent. Deocamdată îţi vezi pur şi simplu de viaţă. îi spusesem şefei mele că am fost la o programare la doctor, dar se sfârşise ca un interviu pentru job. Decideau dacă mă calific pentru a fi o victimă bună: este o persoană integră, pare rezistentă, oare o

s-o placă juriul, o să rămână alături de noi pe mai departe? Am ieşit de acolo cu sentimentul de Ai primit postul! Nu voiam jobul ăsta. îmi voiam viaţa mea de dinainte. Dar să-l las să scape? Nu puteam permite aşa ceva. Unii ar putea spune că a fost alegerea mea să depun plângere, dar câteodată simţi că, de fapt, n-ai avut de ales.
Alaleh ceruse mesajele din cutia vocală a telefonului lui Lucas, dar am întrebat-o dacă mai putea aştepta; venea într-o săptămână şi aş fi vrut să-i spun faţă în faţă. Ei încercau să adune probe, în timp ce eu încercam să-mi păstrez viaţa neschimbată.
M-am dus cu maşina la aeroport, să-l aştept, cu o scânteie în piept, atunci când i-am văzut chipul apărând din mulţime. Am mers să cumpărăm nişte gustări pentru seară. Când am parcat şi am ieşit din maşină, pur şi simplu l- am luat în braţe şi mi-am întors faţa, ca să nu mă vadă. A crezut că este o îmbrăţişare de bun venit acasă şi a început să bălmăjească despre ce gustări ar trebui să cumpărăm, în timp ce mie îmi curgeau lacrimile pe la coada ochilor, prelingându-se drept spre colţurile buzelor; o instalaţie de apă inventată de mine. Trăiam cu două ceşcuţe umplute până-n buză şi aşezate în spatele ochilor, care obişnuiau să se verse un pic din când în când. Mi-am şters faţa, apoi am votat la întâmplare pentru jeleuri în formă de râmă.
Nici nu-mi dădusem seama cât de mult tânjisem să fiu ţinută în braţe de cineva. Când ne gândim la oameni care se potrivesc unii cu ceilalţi, se poate să ne gândim la felul în care un bărbat intră într-o femeie, dar există atât de multe alte feluri pe care le trecem cu vederea. Felul în care urechile sunt subţiri ca o foaie de hârtie, permiţându-mi să-mi apăs obrazul pe pieptul lui. Ne putem împleti degetele fără să se încurce. O mână poate crea un scăunel micuţ pentru bărbia cuiva. Suntem croiţi ca să ne putem apleca şi împături, să putem oferi confort pentru noi înşine şi unii altora. Avem atât de multe părticele mici de care trebuie să ne îngrijim. După agresiune, simţisem această nevoie de a fi atinsă, dar voiam ca atingerea să n-aibă nimic de-a face cu invadarea, injectarea, inserarea, înăuntrul, nu voiam decât intimitatea de a
fi învăluită în ceva, în siguranţă.
în seara aceea, în timp ce stăteam întinşi pe-o parte, cu genunchii lui perfect îndoiţi într-ai mei, am decis că era foarte posibil să-l pierd. Nu ne întâlneam decât de câteva luni şi îmi aminteam că tata spunea că în fiecare relaţie există un moment al dezamăgirii; apariţia primului obstacol, când decizi să-l depăşeşti sau drumurile se despart. Acum, eu aveam atârnată de mine această mizerie urâtă, publică. Aveam să las uşa deschisă dacă el voia să nu participe la acest coşmar.
încă navigam încercând să aflu cum e să iubeşti şi să fii iubită. Dacă mă întrebaţi despre experienţa pe care o aveam cu băieţii în liceu, o să vă spun că odată l-am invitat pe un tip la dans creând o potecă de hârtie igienică prin şcoală, iar în capătul ei eram eu, ţinând în mână o carte de vizită pe care scria Dacă te duci, du-te cu mine!
înainte de a-l cunoaşte pe Lucas, mai avusesem o singură relaţie serioasă: în ultimul an de liceu, cu un tip pe jumătate japonez, cu ochii blânzi, inteligent, lat în umeri. Tot ce înţelegeam era că la întrecerile sportive mă uitam la el, la cum i se arcuieşte spatele la săritura în înălţime, şi simţeam că-mi pierd capul. înainte de absolvire, toţi cei din clasa a douăsprezecea au chiulit de la ore şi au coborât pe o stâncă abruptă, spre o firidă nisipoasă şi apoi într-o aşezare ad-hoc din corturi multicolore, toată lumea a băut, s-a făcut foc de tabără, am dormit la miezul nopţii. Până la 17 ani nu mai băusem alcool, nu mai fumasem şi nu mă sărutasem cu nimeni. Tipul ăsta şi cu mine nu băuserăm, stăteam pe un buştean în faţa apei întunecate, în timp ce lumea dormea în spatele nostru. Am vorbit până la răsărit. Când din corturi au apărut prietenele mele, somnoroase, au şoptit Ce s-a întâmplat? Ce-aţi făcut? Am ridicat din umeri şi am răspuns Nimic. Erau dezamăgite. Nimic? Dar mă simţeam de parcă făcuserăm totul. Am împărtăşit primul sărut al meu/al lui/al nostru pe aleea din faţa casei mele, în ziua când am împlinit 18 ani. Am făcut nişte hărţi elaborate ale vieţii, am mers înapoi pe fir urmărind tot ce trebuie să ni se fi întâmplat ca să fim la aceeaşi şcoală, în acelaşi timp, încercând să înţeleg cum făurise universul o fiinţă umană perfectă şi mi-o dăruise mie.
Plecaserăm la facultăţi de pe coaste opuse, şcoala mea era pe plajă, a lui în
zăpadă. Scriam profesorilor mesaje în care le spuneam că „vărul meu" se „căsătoreşte", apoi mă urcam în avion şi mă duceam să-l văd. Numeam aceste călătorii „luni de miere cu teme pentru acasă". Avea grijă de un peştişor şi, fiindcă nu putea deschide prea mult gura, îi fărâmiţa mâncarea cu degetul mare. Atât de grijuliu şi de atent era. Pentru următorii trei ani şi jumătate am trăit

protejată, în siguranţă, încrezătoare, dormind în camera lui, unde ţevile pocneau din cauza căldurii. La finalul facultăţii, ceva a cedat. Relaţia noastră a devenit un turn Jenga[13] şi am început să tragem din el piesele, una câte una, iar structura a devenit tot mai fragilă. Chiar înainte de absolvirea mea, la şcoală a avut loc un atac armat, cu bălţi de sânge, în timp ce el era pe barcă, pe un lac albastru, strălucitor. Am înţeles atunci că graniţa dintre violenţa de neimaginat şi viaţa obişnuită este subţire ca foaia de hârtie. Eram aruncaţi în universuri diferite; partea mea devenise brusc întunecată, a lui era luminoasă. Ne-am certat, sau mai degrabă eu am ţipat la telefon, în timp ce el devenea tot mai tăcut. Când ne-am întors acasă în Palo Alto, după absolvire, turnul s-a prăbuşit, iar cărămizile s-au împrăştiat peste tot.

Desigur, auzisem prin cântece despre inimi frânte în iubire, dar rahat, fir-ar al naibii să fie. Trebuie să existe un nume pentru sentimentul ăla. Chiar te spulberă. Cum să exişti fără omul ăla? La adăpostul lui eram curajoasă, iubită. M-am trezit singură, la 22 de ani, naivă şi înfometată. Spaţiul rămas era ca o cavernă şi am jurat să-l umplu.

îmi amintesc că oamenii îmi spuneau încontinuu că are balta peşte, iar eu răspundeam Da, ăla e rahatul de loc unde locuiesc. Dar el fusese o specie rară de peşte-leu şi îl pierdusem. Ce faci când pierzi pe cineva sau când acel cineva decide să te piardă pe tine? în încercarea de a-l înlocui, am trecut prin anşoa, bibani greu de digerat, peşti-înger pompoşi. Sexul fusese întotdeauna o treabă tandră, sacră, monogamă. Dar în vara aceea am aflat că poate fi un lucru alunecos şi neglijent. Un lucru crăpat. Un lucru de tipul „nu-simt- nimic”. Un lucru „cât-ai-clipi-din-ochi”. Un lucru îngrozitor de plictisitor. Un lucru de genul nu-vreau-decât-chestia-ta. Ca tânără femeie abia ieşită în lume, mi-am dat seama că deţin o putere. Sau cel puţin credeam eu că este o putere, aşa că m-am lăsat consumată, înghiţită întreagă de peşti.

în vara aceea n-am adus vorba despre atacul armat, n-am adus vorba despre cum l-am pierdut pe el. Mi-am luat un job într-un restaurant chinezesc şi am
fost instruită cum să împachetez orezul în cutii, pentru zece dolari pe oră. Băutura mea preferată era un AMN albastru-deschis, prescurtarea de la Adio Mizerabili Nenorociţi. Spuneam adio şi dimineaţa următoare prietena mea îmi zicea că plângeam incontrolabil, că am speriat-o, că stăteam pe marginea căzii, legănându-mă în faţă şi în spate şi vorbind cu mine însămi Eşti în regulă, Chanel, eşti în regulă, o să fie bine. Dar nu-mi aminteam deloc toate astea. Beţia era deghizată în petrecere, ceea ce ştiu acum că era de fapt un fel de abandon trist. Nu puteam asimila noile realităţi ce-mi fuseseră date, nu mai puteam tolera sentimentele din mine şi credeam că valorez extrem de puţin. Beam ca să sting lumina, un buzunar al morţii, încercam marea cu degetul, iar şi iar, cu promisiunea trezirii.

Dar m-am trezit obosită. îmi ajungea dispreţul de sine venit din faptul că mă aruncasem în această mare agitată. Când, într-un final, am aterizat într-un job nou, mi-am regăsit stabilitatea. îmi plăcea mult noul meu birou, lumina naturală, avioanele alunecând pe la fereastra mea. Am primit un laptop de serviciu, subţire ca o coală de hârtie, atât de sofisticat, asta însemna că valorez ceva. Am început să nu mai ies aşa mult. Mergeam la întâlniri cu mine însămi, conduceam spre Bernal Hill, stăteam în iarba de pe culme şi citeam ore întregi, desenam gorilele de la zoo, mergeam singură la film. în timp ce vara mahmură, scăldată în alcool, începea să se apropie de final, începeam şi eu să cred că a fi un adult pe propriile picioare avea să fie, poate, în regulă.

într-o vineri seara, târziu, m-am trezit cu un telefon de la prietena mea. Era într-un bar, o sâcâia un tip, nu puteam să mă duc să stau cu ea? M-am dus şi l-am gonit pe tip. Brusc a năvălit înăuntru un alai de nuntă, nişte cavaleri de onoare în costume gri şi şosete dungate, în urma unei mirese care dansa. Unul dintre ei a venit spre mine. îl chema Lucas.

Crescuse în apropiere de Palo Alto, acum locuia în Philadelphia şi urma să-şi înceapă primul an la şcoala de afaceri de la Wharton. Era înalt, zvelt, râdea mereu şi avea câţiva ani mai mult decât mine. Ştia lucruri pe care eu nu le ştiam: spaniolă, rugby, matematică, încredere în sine. Făcuse gimnaziul în Japonia, ştia ce textură are blana de alpaca din Peru, îşi băgase nasul în toate colţurile acestui pământ albastru. Palo Alto era doar o fărâmă! Am aflat că în liceu câştigase un concurs de aruncat în apă pe burtă şi că în clasa a cincea îşi
decolorase vârfurile părului şi se tunsese cu ţepi. M-a invitat la cină în seara de dinaintea întoarcerii sale în Philadelphia.

După câteva luni de relaţie, abia mă trezisem din somn când mi-a spus Te iubesc aşa, din senin, la fel de natural ca şi când mi-ar fi spus Afară plouă. Fusese o după-amiază în care nu se întâmplase nimic, băuserăm un ceai cu lapte şi mâncaserăm tarte cu cremă de ou în Chinatown, el îmi cumpărase un inel turcoaz de la o tarabă de pe stradă şi m-am întrebat când, în această banală zi, îşi dăduse seama. I-am zâmbit, dar i-am spus că e nebun. El rostise iubesc de parcă ar fi fost ceva care să te entuziasmeze, dar eu ştiam cât de dureros poate fi. însă lui Lucas nu părea să-i pese, era cu picioarele pe pământ, răbdător, şi mi-am dat seama că nu era un peşte oarecare.
în decembrie 2014, m-a chemat pe la el, în Philadelphia. Când am ajuns, am văzut că îmi cumpărase trei coli mari, albe, pentru desen, şi umpluse congelatorul cu îngheţată. Tot nu ştiam cum să numesc relaţia noastră, ştiam doar că atunci când îl cunoscusem avea pe ecranul telefonului o imagine cu Machu Picchu, iar acum avea o poză a mea, zâmbind în geaca lui de schi cafenie şi umflată, ca un cartof fericit, fermecat de zăpadă.
în ianuarie 2015, sora mea a venit acasă. Am mers la o petrecere şi am fost găsită pe jos, zăcând inconştientă. Pe repede înainte câteva săptămâni, şi iată- 1 pe el în Palo Alto, lucrând la biroul meu, cu soarele trecând printre jaluzele, în timp ce eu stau întinsă în pat. Poate că universul îmi împrumutase prezenţa lui aici, ca să-mi arate că iubirea era din nou posibilă, iar acum mi-l lua, lăsându-mă să gestionez această nouă dezlănţuire. La 22 de ani, începeam să mă întreb dacă maturitatea nu era decât o nesfârşită serie de pierderi. Care erau avantajele faptului că ai crescut? Cum o să ţi se pară toate chestiile astea dificile pentru tot restul vieţii? Uitându-mă la ziua frumoasă de afară, auzindu-l cum bate în tastatură, nu am vrut să-i spun. Voiam să stau în camera mea, cu lumina strecurându-se de afară, şi să mă bucur de această după-amiază alături de bărbatul care stătea la birou. Voiam acest moment, să- 1 iau şi să-l savurez, să trăiesc în el pentru totdeauna. Şi totuşi, eram gata să-l distrug.
Mai ai mesajele alea vocale? S-a oprit din scris şi m-a privit. De ce? a întrebat. Vreau să le mai ascult, atât. El m-a privit în continuare. Telefonul i- a aterizat între păturile mele. M-am înfăşurat, acoperindu-mi faţa în timp ce ascultam pentru prima dată mesajele. Transcriptul sună aşa:
MESAJELE VOCALE LĂSATE DE CHANEL PRIETENULUI EI
LA 18.01.2015 @ 3:39:34AM [ET]: Bună. Mm, (neinteligibil) băga-mi-aş (neinteligibil). Bună, (neinteligibil) telefonul tău. Dar toţi b-bărbaţii de aici (neinteligibil) sau ce-or fi ei, şi de tine îmi place c-cel mai mult. (Neinteligibil) Aşa că eu (neinteligibil), uh-huh. Uh. (Râsete.) Eşti, eşti o mătărângă, şi ştii asta. Chiar dacă munceşti aşa de mult, o să te răsplătesc la vară. Dacă lucrezi 24 de ore pe zi, 24 de ore pe zi din 30, uh, câte ore are o zi, dar oricum, multe ore nu lucrezi sau lucrezi la ştii tu ce. Dar eu fac chestii amuzante. Mie, mie îmi place aşa mult de tine, îmi place aşa mult de tine şi vreau, vreau să-ţi zic asta. (Râsete). OK, paaaa, îmi place aşa mult de tine, mai mult decât te gândeşti tu la mine. OK, uh, pa (neinteligibil).
Cuvintele nu se înţelegeau, vocea mea aluneca precum untul într-o tigaie fierbinte, târând vorbele una după alta. Oricine ar fi vorbit cu mine şi-ar fi dat seama imediat că nu eram în stare de nimic. Plus că mesajul susţinea cel mai adevărat adevăr; chiar şi când mintea îmi era buimacă îl voiam tot pe Lucas, sunasem ca să-i transmit un mesaj cretin de iubire. I-am mulţumit lui Chanel cea cu minţile pierdute. Apoi am simţit ochii aţintiţi asupra mea: să încep un mesaj cu băga-mi-aş era un indiciu asupra caracterului meu. Apărarea putea folosi asta ca să demonstreze că eram vulgară, spurcată. Dacă voiam să fiu o victimă bună, trebuia să-mi curăţ limbajul. Trebuia să respect foarte multe standarde.
Am ridicat ochii şi l-am văzut pe Lucas privindu-mă. Ce se întâmplă? m-a întrebat el. Am ridicat din umeri. Nimic, i-am răspuns. Mă speria intensitatea felului în care mă privea. L-am văzut băgându-şi asta în cap, închizând laptopul şi urcându-se lângă mine în pat. Am rămas aşa, înăuntrul unei mări de tăcere. Ai fost violată? Felul în care a spus-o, cu voce tare, felul abrupt în care suna m-a şocat, cuvintele erau prea puternice. Am scuturat din cap. Numi amintesc.
S-a culcat pe spate între perne, uitându-se ţintă în faţă, undeva, în depărtare. Ce s-a întâmplat? m-a întrebat el. Nimic, i-am spus. Asta nu e nimic, a spus el. Păi l-au oprit doi tipi, am zis. Se pare că n-a reuşit decât să-şi bage degetele. Eu nu-mi amintesc, dar tipul a fugit. L-au prins. Tot nu ştiam cum să-mi spun povestea. Am zâmbit. Cât de ciudat trebuie să fi arătat, cât de mult voiam să par netulburată!

Am ştiut, a spus el, am ştiut, am avut un presentiment urât, ar fi trebuit să rămân cu tine la telefon. Erai singură, trebuia să fi rămas la telefon cu tine, n-am ştiut ce să fac. Am scuturat din cap să spun „nu, nu ăsta e motivul pentru care s-a întâmplatVoiam să dispară toate astea, văzând cum absoarbe veştile. A rămas tăcut multă vreme. N-o să las să ţi se mai întâmple nimic rău, a spus. Era imposibil, dar atunci mi-am permis să cred asta. Mi- am lăsat capul pe pieptul lui, în timp ce Lucas a rămas privind drept înainte. Am petrecut ore întregi aşa, înfăşuraţi unul în altul în după-amiaza tăcută, cu soarele arzând afară, în lipsa noastră, cu întreaga zi furată.

Ar fi putut pleca, hotărând că e prea mult. Dar s-a târât chiar lângă durere, înţepenindu-se acolo. Indiferent ce se întâmplă, sunt aici. Mai târziu mi-a spus că, în timpul zborului de întoarcere spre Philadelphia a citit rapoartele poliţiei, i s-a făcut greaţă, şi-a desfăcut centura de siguranţă şi a apucat-o pe coridor, ca să vomite în chiuveta micuţă de la toaletă. M-am gândit la el, cum o fi fost în baia aceea minusculă, cu uşa ei ca un acordeon, cu rândul de oameni aşteptând afară în timp ce Lucas scotea din el imaginea trupului meu. Să iubeşti pe cineva e un lucru dureros.

L-am întrebat recent despre asta, după ce am scris haotica cronologie a întâlnirii noastre şi tot ce a urmat. I-am spus Cum de ai mai vrut să fii cu mine, după tot ce se întâmplase? Mi-a răspuns Pentru că, tu. Am întins coarda, Da, dar cum e cu agresiunea, cu faptul că beau, toate alea. Şi el mi-a răspuns, Dar cum e cu tine ca tine?

La final de februarie am fost chemată la poliţie înainte să merg la serviciu. Detectivul Kim a spus că scopul era să investigheze mai profund relaţia. Am tras maşina în parcare, în timp ce ceaţa atârna încă prin eucalipţi, şi am fost condusă în aceeaşi cămăruţă cu pereţii coloraţi în bej-ciupercă, cu un reportofon negru pus pe masă. învăţasem să fiu sceptică în legătură cu mărunţelul ăsta. M-au întrebat numele întreg al lui Lucas, de cât timp eram împreună, în ce moment a devenit mai serios decât o simplă conversaţie. FaceTime, e-mail şi mesaje, dacă aveam relaţii intime, dacă eram fideli, de unde era el, cum ne întâlniserăm, cât de des comunicam, când îl văzusem ultima dată înainte de agresiune, dacă îl mai văzusem de atunci încoace. Apoi am fost întrebată ce simt pentru el.

Răspunsul meu la toate aceste întrebări era Brock Turner şi-a băgat degetele în mine în timp ce eram inconştientă. Dar m-am gândit bine, încercând să specific cronologia exactă; frecvenţa vizitelor, schimbul de Te iubesc-uri, întâlnirea cu părinţii mei. Merseserăm să patinăm în Union Square, oare asta dovedea că suntem un cuplu? Nu ştiam. Eram conştientă că, într-un fel sau altul, aceste răspunsuri ar putea fi greşite sau insuficiente. Ce era important, ce nu era, a cui treabă era să judece? Până atunci nu m-aş fi gândit vreodată cum să prezint iubirea ca pe o dovadă. Nu studiasem niciodată ritmul şi dezvoltarea relaţiei noastre. Pur şi simplu o trăisem după cum se dezvăluise. O trăisem, aşa cum face toată lumea.

Am întrebat cum anume vor fi menţionate aceste informaţii într-un proces, voi fi chestionată în legătură cu asta? Dacă Lucas va trebui să depună mărturie, răspunsurile noastre vor fi comparate? Am întrebat dacă măcar va exista un proces. A spus că nu depindea deloc de el, că era încă prea devreme ca să vorbim serios despre orice lucru de acest gen. Dar a avansat ideea că, având toate aceste noi probe, Brock va dori să înceapă să se retragă din lumina reflectoarelor, ca să-şi refacă viaţa în intimitate. Asta aş face eu dacă aş fi în locul lui. Lucrul ăsta m-a liniştit.

M-a condus la maşină şi a spus că se bucură să vadă că sunt mai bine. Mi-am adus aminte de dimineaţa în care îl cunoscusem şi am dat din cap. Ceaţa se ridicase, cerul se luminase, iar eu întârziasem la job. îmi plăcea de detectivul Kim, mă simţeam în siguranţă în preajma lui şi părea mereu că regretă cu sinceritate faptul că aduna fragmente din viaţa mea. Totodată, mă bucuram mult să vorbesc despre Lucas, asta puteam să fac cât timp era necesar.

Dar în timp ce stăteam în maşină, cu cheile în mână, mi-am dat seama că Lucas era o parte minunată din viaţa mea aflată în afara acestei mizerii, iar acum el era recrutat pentru a juca un rol crucial în interiorul ei. Toate povestioarele alea ale mele, momentele mele private şi intime fuseseră înregistrate şi trimise avocatului apărării angajat de Brock, erau la dispoziţia reporterilor, pentru a fi citite, iar dulceaţa lor va fi diluată şi pusă în altă perspectivă. Deja îmi doream să retrag tot ce spusesem, să iau fiecare cuvânt acasă, cu mine. Graniţa între ce era al meu şi ce era al lor începea să se estompeze.

Eram recunoscătoare că-l am pe Lucas. Dar mă deranja că ar putea fi făcută o legătură între faptul că aveam un iubit şi cel că fusesem agresată, de parcă eu singură n-aş fi fost de ajuns. La spital nu-mi

trecuse niciodată prin cap că ar fi important că mă văd cu cineva; nu eram decât eu şi trupul meu. Ar fi trebuit să fie suficient să spun Nu vreau ca un străin să-mi atingă trupul. Mi se părea ciudat să zic Am un prieten, de aia nu vreau ca Brock să-mi atingă trupul. Dar dacă eşti agresată şi nu aparţii deja unui mascul? De ce un iubit este singurul mod de a face ca autonomia să-ţi fie respectată? Ceva mai târziu am citit nişte insinuări cum că aş fi strigat „viol" fiindcă mi-era ruşine că mi-am înşelat iubitul. Cumva, victima nu are cum să câştige vreodată.

Şi dacă aş fi fost agresată în vara de dinainte, după o relaţie destrămată? Ce tip de întrebări mi-ar fi pus detectivul? Oh, viaţa mea amoroasă? Da, păi marţi am ieşit cu un tip la cină la un restaurant etiopian, dar m-am culcat cu altul duminică; ăsta nu m-a scos niciodată la întâlnire, dar purta nişte şosete mişto în seara aia. Da, am mers acasă cu un tip care avea un tatuaj cu un porumbel decapitat şi care încă îmi mai trimite mesaje la 2 dimineaţa. Da, am comandat patru Moscow Mules[14], da, toate erau pentru mine. Aş fi avut oare vreo credibilitate? Oare viaţa mea privată ar fi fost expusă ca să arate că eram prea uşuratică, să dezvăluie stilul meu indecent de viaţă? Nu aş fi fost niciodată în măsură să explic că acestea au fost alegerile mele, dar au fost nişte alegeri făcute într-o perioadă de tristeţe şi stimă de sine scăzută. Avem cu toţii diferite modalităţi de a face faţă, de a ne administra medicamente, modalităţi de a supravieţui acestor momente dificile. Să neg dezordinea din viaţă însemna să-mi neg umanitatea. Nu cred că există victima perfectă, cu trecut imaculat. Şi totuşi, acum simţeam că trebuie să păstrez un standard imposibil de puritate, temându-mă că, dacă nu-l ating, nu va fi decât o justificare a violului lui Brock. Avocatul lui va simplifica, generaliza şi eticheta greşit povestea mea.

în celelalte situaţii în care îmi pierdusem cunoştinţa, am fost responsabilă pentru comportamentul meu prostesc. Dar să mă trezesc cu firimituri şi o pungă goală de McDonald's pe piept era altceva decât să mă trezesc fără haine şi pătată de sânge închegat. în obscuritatea inconştienţei exista o diferenţă esenţială. Violul presupunea rănirea cuiva. în momentul în care am fost târâtă cu forţa în această poveste, povestea mea a încetat. Când, într-un final, am ieşit din mâinile lui, sau mai degrabă când mâinile lui au alunecat de pe mine, am fost eliberată iar în propria-mi viaţă. Dar acel scurt leşin, acea perioadă în care el a preluat frâiele a fost momentul în care am pierdut totul.

Am început să ajung tot mai târziu la job, câteodată abia la amiază, fără nicio explicaţie. Oare cum reuşeau alte victime să gestioneze acest du-te-vino între lumi, această rotaţie a eurilor? Nu poţi ca dimineaţa să te minunezi de pozele din Maui ale unui coleg, iar la prânz să fugi de la serviciu ca să te baţi cu violatorul tău. Lucrurile astea presupun moduri complet diferite de a fi: griji diferite, reguli diferite, autorităţi diferite, emoţii diferite. Dacă treaba asta continua, n-aş fi fost în stare să tot merg înainte şi înapoi, dar nu eram gata încă să-mi părăsesc jobul şi să-mi abandonez viaţa. Mă rugam să cedeze el primul.

De fiecare dată când primeam un apel de la un număr necunoscut, mi se încingeau creierii. Mă îngrijorau detectivii, mi-era teamă că mă urmăreau şi mă ascultau. Au trecut luni de zile. Nu am spus absolut nimănui. Fiecare e- mail despre acest caz îmi aducea un val de stres; nu doar că mă distrăgea, ci mă făcea să-mi pierd minţile, uitam ce făceam, îmi distrugea starea pentru tot restul zilei.

Mi-a venit şi factura de la spital, puţin sub 1 000 de dolari. Tata m-a chemat în sufragerie, ca să mă întrebe dacă ştiu ceva despre posibilitatea rambursării sumei. I-am spus despre restituire, anume că Brock ar putea fi condamnat de instanţă să plătească, dar numai la finalul procesului. Banii vor fi recuperaţi, promit. Dar mă întrebam câte alte costuri se vor acumula. Aşa am aflat că era costisitor să fii agresată.

Mi-a sosit acasă încă o scrisoare, cu ştampila Tribunalului din Santa Clara. Mă întrebau dacă doresc ca Brock să fie testat pentru HIV şi-mi dădeau un
formular de completat. Nu ştiam — oare ce trebuia să fac? Oare s-ar fi enervat? Ar fi ştiut că eu am cerut asta? Nu puteţi face treburile astea fără să mă întrebaţi? N-am răspuns nimic. Când a venit o prietenă pe la mine, am pitit repede scrisoarea aflată pe birou. Felul în care gestionam aceste lucruri nu însemna deloc gestionare, adică aruncam scrisorile primite şi refuzam să mă interesez cum ar putea arăta procesul.

Analizele de după viol încă nu fuseseră prelucrate în laboratorul criminalistic. îmi spuseseră că ar putea fi urgentate din cauza presiunii mediatice, dar câteva luni mai târziu aşteptam încă rezultatele.

Mi-am imaginat că are de-a face cu faptul că durează mult până se obţin rezultatele, vreo chestie legată de ADN sau cine ştie ce. Dar mi s-a spus că era din cauza aglomerării de analize de acest fel. Erau sute care aşteptau înaintea mea, unele seturi de analize erau ţinute atât de mult, încât se mucegăiau, unele erau aruncate, doar cele norocoase erau congelate. Mi s-a făcut rău pe loc. Cum se putea una ca asta? Nu erau nişte fructe care putrezeau, erau fragmente din fiecare dintre noi, o poveste de care nu te poţi lipsi. De asemenea, mai însemna şi că în preajma mea exista o întreagă populaţie de victime, dezgustate de viaţa lor de zi cu zi, care mergeau la serviciu, îşi puneau încă o cafea, stăteau cu ochii pe pereţi noaptea, aşteptând.
în cele mai multe seri evitam să merg direct acasă după serviciu, îngrijorată de întrebări simple precum Ce-ai făcut azi? Aşa că parcam maşina în centru, mergeam pe jos pe lângă şirul de copaci luminaţi de pe University Avenue, liniştindu-mă la vederea celorlalţi, în timp ce eu eram singură. într-o seară am trecut pe lângă o cutie metalică pentru ziare şi am văzut numele lui Brock în colţul de sus, din dreapta. Am luat un ziar şi m-am îndreptat spre maşină. Am aprins lumina aceea slabă, l-am deschis şi am găsit opinia unei studente de la Stanford. Se întreba de ce, în cazul Turner, era atâta discuţie şi atâta învinuire a victimei pe tema consumului de alcool. Auzeam cum hârtia era plesnită uşor de lacrimile care îmi curgeau pe obraji. Studenta aceea punea întrebări, făcea presiuni, era o mână întinsă în încercarea de a uşura povara pe care o duceam cu mine. Am împăturit ziarul în patru şi l-am îndesat în geantă, ca să- 1 păstrez.
De fiecare dată când rămâneam în oraş mai târziu, primeam mesaje de la mama: Mama nu poate să doarmă până nu ajungi acasă. Asta era una nouă.
înainte nu avusesem niciun fel de restricţii. Acum ai mei întrebau unde sunt, cum sunt, cu cine sunt, când ajung acasă; limitele mele ca adult se îngustau tot mai mult.
într-o zi am primit un telefon la serviciu: nu s-au găsit urme de spermă. Un nod micuţ mi s-a dezlegat în piept; fusese fără penis. Mulţumesc! am exclamat, cu colegii în preajmă. O zi frumoasă şi ţie! Din moment ce nu fusese penetrare peniană, cele cinci acuzaţii se reduceau la trei; erau retrase acuzaţiile de viol şi rămâneau cele de agresiune sexuală. Veselia mi-a dispărut brusc atunci când mi-am dat seama că toate astea vor apărea la ştiri. Oamenii vor spune Vezi! S-au înşelat. Curând vor renunţa şi la celelalte acuzaţii. Cum de victima nu plăteşte pentru delictul de acuzaţii false? Procurorul e pe urmele lui, păcat că i-a fost deja distrusă reputaţia. Mi se face rău când văd o persoană nevinovată folosită ca ţap ispăşitor. Ea când o să-şi ceară scuze?
Audierea a fost fixată pentru 8 iunie 2015. Audierea preliminară era ca un miniproces fără juriu, pentru a determina dacă există dovezi suficiente încât să merite deschiderea unui proces complet. Tiffany avea să lipsească în ultima săptămână de şcoală, urma să-şi dea examenele mai devreme. Plănuia să le spună profesorilor că era vorba despre „o problemă de familie", dar în trei din şase cazuri cedase nervos, iar profesorii o îmbrăţişaseră, se holbaseră la ea sau o bătuseră uşor pe mână. A fost jenant, mi-a spus ea. Am obosit. A trebuit ca şi eu să-i cer voie şefei mele să lipsesc. O admiram din tot sufletul; dar tot aveam emoţii. Acum eram percepută diferit, eram conştientă de tot ce spuseseră despre mine diverşi comentatori: neglijentă, iresponsabilă, distrusă.
Stăteam faţă în faţă cu ea, într-una din încăperile cu pereţi de sticlă, şi nu ştiam cum să încep. Ai citit despre înotătorul de la Stanford care a agresat sexual pe cineva... De mine e vorba. A căscat uşor gura. Nu am putut niciodată să scot mai mult de opt până la 12 cuvinte înainte ca pereţii gâtului să înceapă să mă doară. Am fixat masa cu privirea; îmi ardeau ochii. Mi-a pus câteva întrebări pe un ton blând, dar scuturam în continuare din cap, ţinându- mi respiraţia, până când vocea i s-a estompat. Am aşteptat să se întâmple ceva, poate să vorbim despre program. Dar când am ridicat privirea, am văzut o lacrimă care i se prelingea pe obraz. Am fost un pic şocată, ceva din mine s- a trezit şi s-a înmuiat. Nu intrasem în bucluc. Nu eram tâmpită. Era un lucru
trist, ea era tristă. Eram uluită.
în data de 5 mai, Alaleh ne-a informat că trebuie să reprogramăm audierea, din cauza indisponibilităţii avocatului apărării. Opţiunile de reprogramare a datelor se întindeau până în septembrie. Nu ştiam că e posibil aşa ceva. Lucram într-o companie mică — cum aş fi putut explica aceste absenţe ciudate? Toată lumea credea că o să-mi iau concediu în iunie, dar acum trebuia să le spun că s-ar putea să fiu plecată în iulie, august sau septembrie. De asemenea, şi Tiffany trebuia să informeze o nouă serie de profesori, din alt trimestru. Ţinem legătura pentru următoarea dată

stabilită de Curte, a spus Alaleh. Dacă intervine ceva, te rog să mă anunţi. Mai târziu am aflat că audierea ar putea întârzia chiar şi mai mult. Asta era parte din nebunia sistemului; iluzia structurii, planurile care nu erau urmate niciodată.
Cât de mult mai trebuia să trăiesc această viaţă dublă, să mă prefac că lucrurile merg ca pe roate? Eram în urmă la job, pe biroul meu se strângeau grămezi de hârtii. Nu puteam recupera şi nu mă mai puteam uita nici la grămada aia. în unele zile stăteam pur şi simplu, mă uitam ţintă la ecran şi nu făceam nimic. în fiecare dimineaţă trebuia să mă străduiesc din greu să mă mişc. Imaginaţi-vă un schelet aruncându-şi organele în scoica lui osoasă, sigilându-le în piele. Păşind ţeapăn spre lume cu un Bună! Fac bine, mulţumesc. Tu cum eşti? îţi trimit până la finalul zilei. Da! Ce caraghios, ha, ha, pa. Mă ţineam laolaltă suficient cât să merg acasă şi să mă prăbuşesc acolo, rostogolindu-mă prin câte un colţ.
Casa nu mai era casă. Casa era iad, ocolind tribunalul şi campusul întins de la Stanford. Mă simţeam ridicol să mă tem de locuri despre care ştiam, obiectiv, că sunt sigure. Nu mă puteam opri să citesc comentariile online. Devenisem deja surdă la cele pline de căldură, în timp ce comentariile aspre se auzeau tot mai tare. îmi tot spuneam de fiecare dată că n-o să le mai citesc. Apoi, hai, poate unul sau două. Dar curgeau în şiruri, ca furnicile, apărea unul singur, apoi brusc vedeam un şir şi în cele din urmă mă trezeam cu ele prin toate castroanele şi cutiile şi lingurile rămase după masă. Erau puncte fără chip, roind insesizabile şi neobosite, reamintindu-mi constant că nu le voi puteam elimina niciodată. Eu şi toate acele furnici.
Lucas se pregătea să se mute la Los Angeles pentru practica de vară de la MBA. M-a invitat să vin şi eu. M-am gândit la alergările în nisip, de-a lungul
Venice Beach, la serile în care ieşeam, târziu, să mâncăm supe ramen. Dar aveam nevoie să demonstrez că-mi puteam găsi drumul de una singură.
în sufrageria noastră există, înrămat de mama, un portret al poetului Pablo Neruda, despre care am crezut mereu că este străbunicul meu. De ce altceva l-am avea atârnat pe perete pe omul ăsta? Toată viaţa mea, arta şi scrisul au fost fundamente stabile. Bunica Ann a spus întotdeauna că m-am născut cu creionul în mână. Desenez când sunt supărată, când sunt plictisită, când sunt tristă. Părinţii m-au lăsat să desenez direct pe pereţii din camera mea luptători de sumo făcuţi din cerneală care se căţărau de prin şemineuri sau pătlăgele vinete cu braţe lungi. La testele de fizică unde nu ştiam răspunsul desenam un omuleţ care ridica din umeri, spunând pur şi simplu nu ştiu, şi foloseam timpul pentru test ca să-i umbresc pungile de sub ochi. în facultate mi-am ticsit bibliotecile cu Rumi, Woolf, Didion, Wendell Berry, Mary Oliver, Banana Yoshimoto, Miranda July, Chang-rae Lee, Carlos Bulosan. Dormeam în bibliotecă. Am învăţat tehnici de gravură, mi-am petrecut nopţile în camera de imprimare, tăind plăcile de linoleum, încărcând cartuşele cu cerneală, pătându-mi şorţul, privind răsăritul. Când scriu, când desenez, lumea îşi încetineşte ritmul şi uit de orice altceva.
Când am crescut, au fost perioade în care mama pleca în stagii de creaţie pentru scriitori. îmi amintesc foarte bine, pentru că tata ne dădea aceleaşi conserve de mazăre şi pui cu orez, zi după zi, în timp ce noi o aşteptam pe mama să revină acasă. în cele din urmă, plecam spre dealuri necunoscute, către o galerie deschisă spre pădure, către adulţi în haine lălâi şi daţi cu ruj şi mâneam biscuiţi cu chifteluţe minuscule de peşte, de un portocaliu aprins, care mă făceau să mă înec. Mama ne spunea cum a scris toată dimineaţa, apoi a făcut o drumeţie după-amiaza şi i s-au umplut şosetele de căpuşe, iar eu mă gândeam cum ai putut să ne laşi pentru insectele astea sugătoare de sânge şi pentru caviar din fructe de mare? Odată am întrebat-o de ce a plecat şi mi-a răspuns Vreau să fiu cine sunt. Era oarecum imposibil să te contrezi cu aşa ceva.
în Palo Alto începeam să simt că nu mă potrivesc în tiparele vechiului meu eu, cu cine am fost sau cine credeam că aş putea fi. Voiam un loc unde să pot crea, un colţ de lume unde să pot dispărea. Am ales cel mai mic stat, cât mai departe de California, ca să trăiesc alături de oameni complet necunoscuţi.
Locurile la Cursul de scriere creativă a cărţilor pentru copii erau toate ocupate, dar n-avea importanţă. Urma să renunţ la serviciu şi să mă înscriu la un atelier de gravură, De la lumină la cerneală, la aproape 5 000 de kilometri depărtare, la cursurile de vară de la School of Design din Rhode Island. Pe cea de la biroul de înscrieri o chema Joy, ca pe asistentă. Am luat asta drept un semn bun. Părinţii mi-au pus întrebările obişnuite, dar siguranţa ta, eşti sigură, ce-o să faci când te

întorci, însă au înţeles. Economisisem deja destul ca să-mi plătesc singură taxele, chiria şi zborul. Am presupus că procesul se va termina până la finalul anului, iar economiile mele aveau să dureze până atunci. După ce mi-am scris numele pe formularul de înscriere, am semnat cecul şi am sigilat plicul galben-închis, m-am întins pe covor, copleşită. Tata a băgat capul pe uşă, să vadă ce fac, şi i-am spus sunt atât de fericită.
înainte de plecare, voiam să-i spun unei singure persoane. Claire, o prietenă foarte apropiată, cu pielea pistruiată şi un inel micuţ în nas, se pregătea să se mute în Franţa ca să muncească un an ca bonă sau menajeră internă. Petrecuserăm ultimele săptămâni dinaintea plecării ei stând în maşină, mâncând îngheţată şi ascultând casete franţuzeşti. Am aşteptat tot timpul să vină momentul potrivit. Dar poate nu va exista niciodată un astfel de moment; tot ce ştiam era că nu mai aveam timp şi că trebuia să-i spun numaidecât. Trecuse şi ea prin ceva asemănător când avea doar 18 ani, chemase poliţia, făcuse analizele, dar chiar după ce făcuse tot ce era instruită o victimă să facă, fusese informată că nu era suficient ca să se meargă mai departe. I-am spus pe când ne aflam la mine în cameră. S-a aplecat imediat şi m-a cuprins cu braţele; ciudat, n-am simţit nevoia să spun mai mult. înţelegea. S-a tras înapoi, m-a privit drept în faţă şi a spus Asta este ocazia ta.
Luni întregi am privit această situaţie ca pe o povară care îmi fusese aruncată în cârcă, una de care voiam să scap. Eram frustrată, de ce trebuie să fac asta?, nu am timp. Dar în ochii ei asta era o şansă. Asta încercase să facă în urmă cu patru ani, doar ca să fie întâmpinată cu lipsă de răbdare şi cu apatie, doar ca să fie vlăguită şi dată la o parte de autorităţi, până când cea mai bună alegere pentru ea a fost să plece, să se sileasscă să uite. Existase o vreme când se străduise din greu să ajungă în locul unde mă aflam eu acum. într-un fel, cumva, redeschisesem o cale de a merge înainte. Tu eşti cea care o s-o facă. Şi m-am gândit la versiunea ei de la 18 ani, şi m-am gândit la ce i-a făcut tipul ăla şi am înţeles ce trebuie să fac, am înţeles acum ce însemna asta.
10 Post de radio din California.
11 Produs de curăţare şi dezinfectare.
12 Mic lanţ de supermarketuri americane, toate situate în zona San Francisco Bav.
13 Jenga este un joc de îndemânare în care jucătorii scot pe rând câte o piesă dintr-un turn construit din 54 de cuburi. Fiecare piesă scoasă de jos este pusă în partea de sus a turnului, creând un ansamblu din ce în ce mai înalt, dar mai instabil.

Cocktail preparat cu votcă, bere picantă cu ghimbir si suc de lămâie

.Noua mea locuinţă era o cămăruţă galbenă dintr-o casă verde-închis pe care o împărţeam cu un ilustrator şi un pictor în ulei; dansatoarea de la care închiriasem era plecată peste vară. Casa se găsea în cartierul West End din Providence, costa 400 de dolari pe lună şi avea o curte mare şi o pisică pe nume Elvis. Dansatoarea îmi lăsase o pernă, aşternuturi curate, o pătură tricotată, moale, sertare cu peştişori argintii. în dimineaţa următoare sosirii mele am uitat pentru un moment unde mă aflam. întâi m-am panicat, apoi am observat pereţii crem şi frunzele care băteau în ferestre. Nu era nimeni acasă. M-am uitat în jur. Bucătăria avea o gresie în alb-negru şi picturi mari în ulei, care înfăţişau jungla. Am găsit roşii şi morcovi proaspăt culeşi, cu rădăcinile mustăcioase pline de pământ. Un raft de lemn doldora de mirodenii, un borcan cu miere zaharisită, un ceainic verde, o figurină de aligator. Am urmat dungile de lumină desenate pe canapeaua albastru-denim şi pe un fotoliu din catifea galben-muştar. Un ziar era deschis la un careu de cuvinte încrucişate, pe jumătate rezolvat, alături de o ţesătură de culoarea piersicii şi nişte picturi micuţe înfăţişând munţi. Deja îmi plăceau colegii de casă, chiar în absenţă.
Şcoala era cam la 3 kilometri distanţă. Căldura era înăbuşitoare în Rhode Island, spre deosebire de soarele Coastei de Vest, care doar te săruta pe frunte. Drumul m-a dus pe lângă garduri de metal şi buruieni care mărgineau trotuarul ca nişte flăcări negre. Mobile vechi zăceau în stradă precum leii de mare eşuaţi în nisip, pe plajă. Pe iarba peluzelor, oamenii stăteau pe scaune în faţa magazinelor de băuturi alcoolice şi a spălătoriilor; pe lângă borduri erau aruncate chiştoace albe. într-un colţ am găsit un chioşc unde am dat la schimb un dolar boţit pe un şerbet din nucă de cocos pus într-un pahar de unică folosinţă, din polistiren.

în apropierea campusului, străzile au început să urce uşor, pavajul a devenit mai neted şi copacii şi-au întins generoşi ramurile, aruncând continente cenuşii de umbră. Iarba era verde, nu cum era cea aspră şi uscată din California, cu firicele îngălbenite şi plecate. Am văzut fete şi băieţi cu părul de un roz-flamingo, rochii cu imprimeuri diverse, tocuri şi cercei cu pene. Trebuie să arăt foarte plicticos, mi-am spus, uitându-mă în jos la vechile mele haine de sport şi pipăind cerceii cu perle ieftine pe care-i adăugasem ca să înviorez un pic ţinuta.
Orele se ţineau într-o clădire mică din cărămidă, la etajul al doilea. Ferestre mari, dintr-o bucată. Pereţi din plută, cu constelaţii întregi de găurele unde fuseseră prinse lucrările de artă pentru opinii. Am văzut rastelele pentru uscare, unde curând aveau să fie aşezate şi gravurile noastre. O încăpere construită în aşa fel încât să nu faci altceva decât să creezi.
Profesorul meu avea o mustaţă deasă, ochelari rotunzi şi un şorţ lung, aproape până la glezne. A făcut un tur de sală, invitându-ne să ne prezentăm şi să spunem ce ne adusese acolo. Cei zece cursanţi îmi aminteau de elfii specializaţi în meşteşuguri elegante; suflători de sticlă, ţesători şi constructori de biciclete fără pedale. Nimeni, în afară de mine, nu absolvise încă facultatea, mulţi dintre ei foloseau vara pentru a completa credite restante. Şi tu? m-a întrebat el. Eu tocmai m-am mutat aici din California, special pentru cursul ăsta, am renunţat şi la job. îmi place gravura, am făcut un curs în facultate, în principal gravură în relief. Profesorul a spus OK! Asta e chiar extraordinar. Ne-a pus să ne scriem numele pe câte o bucată de scotch de hârtie, să ne alegem un sertar şi să-l etichetăm. Mi-am scris numele cu majuscule, CHANEL MILLER!!, pregătită să umplu sertarul cu gravuri noi.
A făcut să circule o listă de rechizite cu tot ce trebuia să ne cumpărăm şi ce ni se dădea deja: folie Mylar sablată pe o singură parte, acetat, Rubylith, cuţite X-Acto, folii cu puncte pentru ghidaj sau sticlă sablată, placă Hydro-Coat, răşină, acid, Rives BFK, tifon apretat, poliester monofilament, degresant, emulsie directă, rezervor pentru emulsie, creioane solubile în apă Caran d'Ache, sugative etc. După curs am străbătut culoarul spre magazinul cu rechizite, alegându-mi lucrurile şi uitându-mă la etichetele cu preţuri. Nu prevăzusem şi asta în buget.
La ora următoare, profesorul ne-a spus să-l urmăm în camera obscură. Ne-a arătat cum să folosim aparatul de mărit, cum să încărcăm suportul pentru negative, cum să rotim discul spre lentila corectă, să expunem benzile de test cu partea cu emulsia în sus, să developăm filmul, să-l scoatem din baie, din fixator, din apă. Cum să punem emulsia transparentă în centrul unei plăci lito- pozitive şi s-o expunem într-un pat de vacuum, să degresăm placa, s-o pudrăm cu răşină, să-i aplicăm tehnica acvatintă, s-o scăldăm în acid nitric; să nivelăm marginile, să punem placa în presă, să combinăm cernelurile, să înmuiem hârtia, s-o scuturăm bine, să ajustăm presiunea. Şi, în final, să răsucim roata şi să tragem tipăritura proaspătă de pe blocul de gravură şi s-o punem cu delicateţe în rastelul pentru uscare. După ore de demonstraţii, a prins formă o singură gravură.
Am privit atentă, ridicată pe vârfuri în spatele colegilor de clasă, luându-mi notiţe cu frenezie. La final habar n-aveam ce se întâmplase. Pierdusem 45 de paşi înainte. Cursanţii au început să-şi schiţeze ideile. Eu am rămas încremenită pe scaun, holbându-mă la mâzgălelile acelea de litere minuscule ca nişte şiruri de furnici moarte împrăştiate pe toată foaia. Când, într-un final, ne-a dat drumul, m-am grăbit pe scări, ca să ies cât mai repede din clădire.
La a treia oră eram şi mai în urmă şi prea ruşinată ca să pun întrebări precum ce este acela tifon? La prânz mâneam singură. La cină mâneam singură. Deja distrusesem o placă litografică foto, aducând-o într-o încăpere cu lumină naturală. Toţi ceilalţi erau experimentaţi, mergeau hotărâţi de la o staţie de lucru la alta, pregătindu-şi materialele. Le stăteam în cârcă, încercând să zăresc ce fac. Când s-a terminat ora, m-am dus la biroul administrativ. Mă gândeam că poate am făcut o greşeală şi aveam nevoie de un alt curs. Era prea târziu să schimb ceva. Am dat din cap.
Am afişat pe telefon Google Maps şi am identificat o linie albastră, ca un râu. Am mers şi am tot mers şi am dat de el, apoi am mers şi am tot mers în lungul lui şi în cele din urmă m-am prăbuşit pe un petec de iarbă şi am izbucnit în plâns. Nu ştiam ce făceam. Nu ştiam nici măcar numele râului lângă care stăteam. Mă mutasem într-un stat de mărimea unei piese de puzzle, departe de toţi cei pe care îi ştiam, ca să învăţ tehnici de gravură depăşite. Ce idee mai fusese şi asta, de ce crezusem că pot s-o fac? Emily mă urmase, amintindu-mi că eram cineva care nu se îndrepta niciunde, care nu făcea

nimic, VICTIMA. Viaţa asta era prea dulce. Acest tip de plăcere, de creaţie, rezervat pentru oameni care nu eram eu.
Dar cu o lună în urmă şefa mea îmi oferise o mărire de salariu, iar ceva din mine dăduse din cap. Iubitul meu îmi oferise o cameră, dar ceva din mine dăduse din cap. Venirea până aici părea ilogică şi costisitoare şi inexplicabilă.
Şi totuşi, iată-mă, stând în mijlocul acestei idei, asudând în mijlocul ei. Era singurul lucru din viaţa mea ales vreodată, cu adevărat, de mine. Nimeni nu mi-a spus că-l pot face în afară de mine însămi, ceea ce însemna că nimeni nu-mi putea spune că nu-l pot face, în afară de mine. Situaţia aceasta cerea să am totală încredere în mine, măcar o dată. Când eram mică, n-am întrebat pe nimeni, niciodată, dacă sunt artistă, ci pur şi simplu mi-am făcut loc pe masă pentru hârtia de desenat. Mi-am adunat lucrurile şi am pornit încet spre casă, pregătindu-mă pentru a doua zi.
Am început să vin la şcoală şi în zilele libere. Mi-am spus că nu sunt proastă şi am început să pun întrebări. Profesorul şi-a făcut mereu timp să mă ajute, m-a încurajat să lucrez la scară şi mai mare şi, curând, lucrările mele au ajuns de mărimea tăbliei mesei. M-am învăţat să cer ajutorul şi, în schimb, se întâmplau lucruri minunate.
într-o seară, i-am auzit pe colegii de casă şi pe prietenii lor vorbind în living; îşi făceau planuri să iasă la bowling. Am stat pitită, speriată să merg la baie şi să fiu nevoită să fac cunoştinţă cu atâţia oameni deodată. Aşteptam să plece, ca să pot face un duş lung şi să-mi prăjesc nişte felii de zucchini, în liniştea casei. Apoi am auzit o bătaie în uşă.
înainte de a deschide am aşteptat o clipă, ca şi când aş fi fost ocupată cu ceva. Una dintre colocatare m-a întrebat Vrei să mergi şi tu la bowling? Nu aveam niciun alt plan, sigur că n-aveam. Instinctul meu a fost să refuz invitaţia, îngrijorată că a fost generată de milă sau de nevoie, ca atunci când casiereţa te întreabă dacă ai nevoie de ajutor ca să duci plasele la maşină. Dar înainte de a putea să dau politicos din cap, oamenii din jurul mesei i s-au alăturat, spunând După aia ne luăm îngheţată de la McDonald's! Ce poreclă îţi alegi pentru tabelul de scoruri de la bowling? Nu-ţi uita şosetele. Aşa că am dat din cap, am aruncat în geantă nişte şosete făcute ghem şi am ieşit după ei.
Nu mi-era dor de casă, după cum nici nu eram gata să mă întorc acasă, dar simţeam disconfortul de a fi luată de curent, de a nu avea propriile ancore în lume. Asta şi alte mici invitaţii m-au salvat: să mergem cu maşina la iaz, să ne lungim pe prosoape uzate, printre ameninţările tunetelor. Să călătoresc împreună cu Angie într-o dubiţă de culoarea merişoarelor, cu scaune lipsă, stând pe cutii turtite pentru varză. Să proiectăm Purple Rain pe un carton atârnat. Să mâncăm plăcintă cu cireşe, să ascultăm remixuri dubstep ale
părţilor introductive de la Seinfeld. Primisem un rolişor în vara lor, iar prezenţa mea abia dacă era înregistrată în mosorul amintirilor lor. Dar nu-mi pot imagina acele zile fără ei şi n-o să uit niciodată felul în care m-am simţit inclusă în gaşca lor.
Am cumpărat un birou de pe Craigslist. Mi l-a livrat un cuplu drăguţ. Femeia m-a sunat şi mi-a spus că au ajuns. Te putem ajuta să-l duci în casă, dar nu ştiu dacă vrei să intrăm, fiindcă, ştii şi tu, ăştia de pe Craigslist... Pur şi simplu nu vreau să... Bărbatul a zis Cum altfel ar putea căra biroul ăsta? înţelegeam ce spune femeia, că o tranzacţie atât de simplă pe cât este primirea unei piese de mobilier de la un străin conţine în ea o ameninţare inerentă, că ori de câte ori întâlnim pe cineva online trebuie să căutăm indicii de agresiune, viol, ucidere etc. Ştim asta. Dar tipul nu vorbea limbajul ăsta; el nu vedea decât un birou, nimic mai mult.
Mergeam cam zece kilometri pe zi, care mă duceau în parcuri, la cinema, în librării, în intenţia de a-mi descoperi noul teritoriu. Indiferent unde mergeam, se întâmpla acelaşi lucru, iar şi iar. La început a fost un bărbat mai în vârstă, care a dat din cap şi a spus Bună dimineaţa, frumoaso, iar când m-am întors să văd cu cine vorbeşte mi-am dat seama că mi se adresa mie. Confuză, am răspuns, Bună dimineaţa, înainte de a decide dacă nu cumva n-ar fi trebuit să spun nimic. Fii politicoasă cu cei în vârstă. Un bărbat chel mi-a spus Hei, drăguţo, chiar că eşti drăguţă. Zâmbetul i s-a întins încet, ca şi când pe chip i s-ar fi deschis un fermoar, iar eu am replicat Mulţumesc!
Aceste remarci îmi condimentau plimbările; erau la fel de obişnuite ca păsările de prin copaci, bărbaţi străini mă întrebau Ce faci?, iar eu răspundeam Bine, tu ce faci? Comentariile păreau prea inofensive ca să le dau importanţă, ca o piuneză mică băgată într-un cauciuc gros. Câteodată mă mustram că sunt prea prietenoasă, pentru felul în care le răspundeam la zâmbet, mult prea repede.

Când m-a claxonat un bărbat, i-am făcut cu mâna, din reflex. Greşeala mea era că oglindeam fiecare salut. Dar mi-am dat seama că nu-l cunosc pe bărbatul cu claxonul, aşa cum abia dacă ştiam pe cineva din Providence, şi că data viitoare n-aveam de ce să mai fac cu mâna. Fără fluturări de mână, fără mulţumiri, fără „bună dimineaţa", mi-am spus.
Am trecut pe lângă trei bărbaţi care stăteau într-o maşină şi care şi-au îndreptat privirile spre picioarele mele, au plescăit din limbă şi şi-au umezit
buzele, scoţând sunete şi făcând gesturi pe care unii le-ar putea folosi ca să ademenească o pisică. Mi-am văzut de drum simţind cele trei perechi de ochi aţintite pe coapsele mele. Nu-mi dau seama dacă nonverbalul m-a deranjat mai mult decât verbalul, dacă preferam plescăiturile sau comentariile. De fapt, nu voiam decât linişte. Odată, câţiva bărbaţi m-au înghesuit pe o alee îngustă şi nu s-au mişcat un centimetru din loc, obligându-mă să trec prin locul strâmt rămas între burţile lor.
Am început să evit anumite străzi. Dacă mi se spunea să merg pe un drum, mă întorceam pe altul şi mă trezeam cotind pe multe alei. M-am antrenat să merg cu capul plecat, să evit contactul vizual, să mă prefac invizibilă. în loc să hoinăresc cu ochii la copaci, mergeam cu o hotărâre neclintită sau holbându-mă la propriile picioare. Odată, un bărbat a venit lângă mine şi mi-a spus Pot să merg alături de tine? Am mărit pasul. Lasă-mă să merg alături de tine. Fiindcă şi-a potrivit ritmul cu al meu, am scuturat doar din cap şi mi-am încleştat mâinile pe bretelele rucsacului, aşteptând ca el să renunţe. Unii bărbaţi se simţeau ofensaţi că nu le răspundeam, unul mi-a zis Nu voiam decât să-ţi începi bine ziua. Dar complimentele nu sunt percepute drept complimente atunci când limbajul trupului meu îţi spune că nu vreau să fiu privită şi nu vreau să-mi vorbeşti. Nu sunt percepute ca daruri când le arunci spre mine sau le şopteşti, ca să le pot auzi doar eu. Orice comentariu se traducea prin îmi place ce văd şi vreau. Dar eu nu vreau, eu nu vreau, îmi spuneam.
Imaginaţi-vă că mergeţi pe stradă mâncând un sandvici şi cineva spune Fir-ar, sandviciul ăla pare delicios, pot să iau şi eu o înghiţitură? Vă gândiţi, de ce te-aş lăsa vreodată să muşti din sandviciul ăsta? Este sandviciul meu. Aşa că vă vedeţi de drum şi de mâncat, iar omul ăla zice Ce? N-ai de gând să răspunzi? Nu trebuie să te enervezi, pur şi simplu încercam să-ţi complimentez sandviciul. Hai să spunem că asta se întâmplă de trei ori pe zi, străinii te opresc pe stradă ca să-ţi spună cât de bine arată mâncarea ta, te întreabă dacă pot să guste şi ei. Dar dacă oamenii încep să strige din maşini despre cât de mult le place sandviciul tău? Hai să luăm şi noi o îmbucătură! exclamă ei, claxonând în trecere. Ar trebui ca de fiecare dată să spui îmi pare rău, nu, mulţumesc? Te-ai simţi obligat de fiecare dată să explici că nu vrei să-l împărţi, pentru că este prânzul tău şi nu-i cunoşti pe oamenii ăia? Că nu le datorezi nimic din mâncarea ta? Că, în primul rând, faptul că-ţi cer este cam nerezonabil? Tot ce-ţi doreşti este să-ţi vezi de drum mâncându-ţi sandviciul în linişte. Poate că înrăutăţesc lucrurile comparând trupul unei femei cu un sandvici, dar înţelegeţi ce vreau să spun?
Am început să-mi folosesc telefonul ca să înregistrez discret reacţiile de pe stradă, când treceam pe lângă grupuri de bărbaţi. I-am trimis lui Lucas una dintre aceste filmări. Cât de des se întâmplă? m-a întrebat el. în fiecare zi, i- am răspuns. M-a întrebat dacă nu cumva am nevoie de o maşină, a spus că plăteşte el să-mi închiriez una. I-am răspuns că îmi place să merg pe jos; era singurul mod de a observa totul în jur. Plus că aveam mult timp liber şi nu mă grăbeam niciodată; mersul pe jos chiar era unul dintre puţinele lucruri pe care trebuia să le fac.
într-o după-amiază, când veneam acasă de la şcoală, pe lângă mine a trecut o dubiţă şi şoferul a claxonat; nu m-am obosit să întorc capul, eram deja obişnuită cu jocul ăsta. Dar sunetul motorului a rămas constant. Am auzit cum roţile îşi încetinesc mişcarea pe asfalt şi cum maşina întoarce şi trage lângă mine. Bărbatul a lăsat geamul. Vorbeşte cu mine, a zis el. Am traversat imediat şi am început să filmez cu telefonul, în timp ce mergeam. Avea cam 50 de ani, cu o claie nepieptănată sub şapcă şi cu gâtul gros şi flasc. Hai să vorbeşti cu mine, a spus el. Sunt singur.

Nu, i-am răspuns.

De ce nu? m-a întrebat el.

Nu ştiu, am spus, pe jumătate amuzată de întrebare. Doar un pic, sunt singur.

Nu, i-am spus, scuturând din cap şi privind în jos, spre picioare. N-am mai adăugat nimic, fiindcă eram prea iritată; de ce ar fi treaba mea că te simţi tu singur? Te rog, a spus el. Am mărit pasul, în timp ce el continua să strige după mine. M-am prefăcut că intru într-o casă, până când l-am văzut că bate uşor în retragere, apoi am alergat spre adevărata mea casă şi am tras toate obloanele. I-am trimis filmarea lui Lucas. M-a sunat imediat.
Vreau să închiriezi o maşină, a spus el. Plătesc eu. Nu amâna, du-te acum, dacă mai e deschis. OK? OK, am fost eu de acord. Mă duc.
Mulţumesc, mi-a răspuns, şi nu-mi mai trimite alte filmări. Nu pot să mă uit la ele, mă înfurie prea rău oamenii ăştia.
Am spus OK, el s-a întors la muncă, iar eu am rămas aşezată pe pat. Mă simţeam de parcă făcusem ceva greşit, de parcă îl supărasem trimiţându-i-le. Mi se părea, de asemenea, că parcă mi-ar fi zis: dacă te deranjează când mergi pe jos, de ce mai mergi pe jos? Nu mi se părea deloc că a găsit o soluţie; oamenii ăştia mă obligau să mă izolez într-o maşină. Nu voiam să renunţ la plimbările mele. L-am sunat înapoi pe Lucas. Nu e drept, i-am spus. Pur şi simplu vreau să merg pe jos de acasă până la şcoală. Nu greşesc cu nimic. Ar trebui să pot face asta. Tu poţi merge pe jos unde vrei tu. Nu e drept să nu mai vrei să primeşti filmuleţele alea de la mine. Tu poţi să închizi fluxul, poţi să le vezi selectiv, eu nu am această opţiune, să decid să nu trăiesc lucrurile astea, încerc să-ţi arăt cum e pentru mine. Nu contează ce fac, nu contează cum mă îmbrac, cum mă port, este o constantă, hărţuirea este constantă. Nu am bani de maşină şi, chiar dacă aş avea, îmi place să merg pe jos. Plângeam.
I-am simţit resemnarea din voce. Mă simt neputincios de aici. Nu vreau să ţi se întâmple ceva. Ştiam ce înseamnă să ţi se întâmple. Părea îndurerat, blocat în cealaltă parte a ţării. într-o seară când îi spusesem că lucrez până târziu la studio m-am trezit cu nişte bani viraţi prin Venmo în contul meu. Pentru Lyft, a spus el. Du-te acasă în siguranţă. Avea grijă de mine şi am înţeles asta. Eram de acord că nu trebuie să merg singură după lăsarea întunericului. Dar nici măcar în Lyft nu mi-am dat vreodată adresa reală, aşa că şoferul nu ştia unde locuiesc. Siguranţa nu era decât o iluzie.
Să mergi pe stradă era ca navigarea printr-un câmp minat. Mânuiam firele, dezamorsându-le frenetic pe fiecare. Niciodată nu ştiam sigur care fir va provoca o detonare, meşterind şi ştergându-mi fruntea de sudoare. Femeile sunt educate să lucreze cu dexteritate, să-şi menţină degetele agile şi mintea alertă. Este treaba lor să ştie cum să gestioneze valul de bombe, cum să refuze politicos să-şi dea numărul de telefon, cum să îndepărteze o mână de pe nasturele de la blugi, cum să evite ieşirea la un pahar. Când este agresată o femeie, una dintre primele întrebări care i se pun este Dar ai spus „nu”? Această întrebare presupune că răspunsul este mereu „da” şi că e treaba femeii să revoce înţelegerea. Să dezamorseze bomba care i s-a dat în braţe. Dar ei de ce au permisiunea de a ne atinge până când suntem nevoite să ne apărăm fizic? De ce uşa se presupune a fi deschisă până când o închidem noi, trântind-o?
într-o zi am încercat să merg cu căştile în urechi şi citind o carte, sperând să par scufundată în ale mele şi ocupată rău de tot. Am reuşit să parcurg un kilometru şi jumătate. în dreptul unui pasaj, un bărbat a tras pe dreapta şi a spus Hei, arăţi ca un lider, îmi place. N-am mai văzut o fată care să meargă pe stradă şi să citească în acelaşi timp. Am început să râd, mi-am înălţat privirea spre cer, de parcă aş fi spus Văd ce faci, universule! N-am scăpare! Ce vrei, ce pot să fac? M-am oprit, mi-am scos căştile, m-am îndreptat spre geamul coborât al maşinii, m-am predat. Bărbatul m-a întrebat ce citesc şi i- am spus, m-a întrebat cum mă cheamă şi i-am spus, m-a întrebat unde mă duc şi i-am spus. M-a întrebat dacă m-ar interesa să particip la conferinţa unde urma să ţină un discurs şi i-am spus că nu, apoi m-a întrebat dacă sunt ocupată mai încolo şi am spus că da, iar apoi mi-am făcut griji că i-am oferit prea multe informaţii, aşa că am minţit şi i-am spus că, de fapt, urma să mă întorc în California în trei zile, şi el mi-a dat cartea lui de vizită, iar eu am luat-o şi i-am mulţumit. Mai târziu am aruncat-o.
Am făcut-o, am dat cuiva satisfacţie în ziua aia. Oare terminasem cu risipirea energiei, cu angajarea în conversaţii fără importanţă? Odată am văzut, într-o cafenea, un pliant cu poza unei pisicuţe lansate într-un atac; pliantul era tipărit de un grup care avea ca obiectiv încetarea hărţuirii femeilor pe stradă şi i se ataşaseră cărţi de vizită false pe care scria l-800- nutemaibăgaînvorbăcumine, pe care le

puteai da hărţuitorilor. Cineva simţise acelaşi lucru ca şi mine şi mersese până într-acolo încât să tipărească nişte pliante.
în vara aceea, Lucas a avut o singură zi liberă şi a zburat din cealaltă parte a ţării ca să vină în vizită. L-am dus pe drumul spre şcoală. I-am arătat cât de incredibil de mult transpiri. I-am arătat tipografia şi am trecut cu el prin fiecare pas pe care-l învăţasem. Seara am mâncat hamburgeri pe malul râului. Eram mândră să împărtăşesc lumea mea cu cineva, acea lume pe care o creasem eu însămi.
Imediat ce a plecat el am simţit cum zilele mele au în ele un gol dureros, o piersică din care lipsea sâmburele, partea cea mai puternică, în timp ce eu deveneam terciul moale din jurul lui. Uitasem cum e să aibă cineva grijă de mine, cineva care să-mi cumpere smoothie-uri proaspete, să omoare gângăniile din cameră, să-mi facă vânt cu o foaie de hârtie şi să-mi tamponeze mâinile şi picioarele cu o cârpă rece. Uitasem cum este să mergi relaxat sub bătaia soarelui, să adormi uşor, fără să ţii garda ridicată în permanenţă. Mai mult decât orice, nimeni de pe stradă nu mi s-a adresat cât a fost Lucas cu mine; îi reducea la tăcere prin prezenţa lui.
Bărbaţii au graniţe pe care alţi bărbaţi nu le trec, un spaţiu respectat tacit. Mi- am imaginat o linie groasă desenând un perimetru în jurul lui Lucas. Bărbaţii mi se adresau de parcă în jurul meu n-ar fi existat nicio linie şi eram obligată zilnic s-o redesenez cât de repede puteam. De ce graniţele mele nu erau intrinseci?
Am continuat să merg zilnic la studio. Am cheltuit şi mai mulţi bani pe rechizite pentru artă şi n-am cheltuit deloc pe ieşiri în oraş, rămânând fidelă pizzelor puse la microunde şi legumelor crude. Câteodată petreceam ore întregi de lucru doar ca să obţin o gravură tulbure, ştearsă sau pătată. O luam de la capăt. Pierdeam noţiunea timpului. Mi-am recitit notiţele până când n- am mai avut nevoie de ele.
într-o seară am plecat de la studio cam pe la apus, dar soarele a dispărut mai repede decât mă aşteptam. Eram la câteva străzi de casă, în dreptul unui magazin de băuturi luminat în roz-strident, când un bărbat aflat într-o maşină argintie a tras pe dreapta. Nu acum, mi-am zis. Nu am chef de asta. Am auzit cum coboară geamul, Hai să te duc cu maşina! Zâmbea de parcă ar fi venit într-o caleaşcă aurită, nu într-un Chevrolet micuţ, sclipitor ca un staniol de la guma de mestecat. Era aşa de entuziast, de parcă am fi fost doi prieteni ce nu s-au mai văzut de mult şi era încântat să mă întâlnească. Nu-mi venea să cred ce zâmbet larg avea, cât era de încrezător. Am început să filmez, am făcut trei paşi mari spre maşina lui, m-am aplecat şi am băgat capul pe geam. în video pot fi auzită întrebând Ce-ai zis? îl invitam să spună din nou, pentru înregistrare. El mi-a răspuns Urcă, hai să te duc cu maşina!
SĂ URC LA TINE ÎN MAŞINĂ EŞTI CRETIN NEBUNUL DRACULUI DE CE AŞ FACE AŞA CEVA, i-am spus. Aveam o voce atât de pornită şi ascuţită încât abia dacă mi-am recunoscut-o. MAI DU-TE DRACULUI, i-am spus. îmi amintesc cât de repede i s-a evaporat zâmbetul, ca o picătură de apă pe asfaltul încins, cât de repede a rotit volanul şi a accelerat, îndepărtându-se. Bun! mi-am zis. Dar începuseră să-mi tremure mâinile şi picioarele de la toată adrenalina aia, şi m-am îndreptat clătinându-mă spre trecerea de pietoni. M-am uitat la maşinile oprite, încercând să am contact vizual cu cei de la volan. Dacă individul se întorcea, o să mă ajutaţi? Mă vedeţi? Imediat ce s-a luminat omuleţul de la trecerea de pietoni, am luat-o la fugă, gâfâind în ritmul rucsacului ce mă bătea pe spate.
Nu i-am trimis filmarea lui Lucas. Mi-am promis mie însămi că o să am grijă să mă întorc mai devreme de la studio. încercam să economisesc acei şase dolari, costul unui drum cu maşina. E chiar caraghios să discuţi despre şase dolari sau siguranţa ta. Ştiu că n-ar fi trebuit să strig la un bărbat în timp ce mă aflam noaptea, singură, pe stradă. Cel mai mult am simţit ochii acuzatori: situaţia asta n-ar fi în favoarea mea, ce-am făcut n-ar fi fost considerat curaj. Dacă procurorul ar fi aflat de ispravă aş fi fost mustrată; apărarea ar fi motivat: e nebună, îşi iese din minţi, urlă înjurături, provoacă bărbaţii. Ar fi trebuit să-l ignore, de ce merge singură pe stradă? Se pune singură în pericol, şi-o caută cu lumânarea.
Mereu ea, mereu şi mereu ea. N-am auzit niciodată vreo voce care să întrebe de ce a tras el pe dreapta, de ce credea c-o să urc la el în maşină, ce ar fi făcut dacă aş fi urcat. Cât de mult se aşteptau să suport, să absorb sau să ignor, în timp ce ei strigă la mine şi plescăie din limbă atât de lipsiţi de grijă, fără nicio teamă că ar putea fi înfruntaţi. Eram încăpăţânată fiindcă doream să merg pe jos,

ceream prea mult? Cauciucul cel gros era acum înţesat de piuneze şi cuie. Simţeam că începe să-şi piardă forma, simetria, că se dezumflă. N-avea cum să funcţioneze în felul ăsta.
într-o seară parfumată mă aflam departe de casă, la o cafenea din Thayer Street. Când eram gata de plecare, m-am aşezat pe o bancă afară, să aştept maşina comandată prin Lyft. Lângă mine s-a aşezat un bătrân. S-a întors spre mine şi m-a întrebat Nu vrei o felie de ardei gras? Purta ochelari, o cămaşă moale de bumbac, cu un carneţel în buzunar, părea mulţumit şi liniştit. într-o mână ţinea un cuţitaş şi în cealaltă o felie subţire de ardei gras verde; în poală avea o batistă unde pusese ardeiul tăiat. M-am holbat la feliuţă. Dacă otrăvise seminţele? Dacă era un pervers care se frecase cu penisul de ardei şi acum voia să mă vadă mâncându-1? Dacă mă înjunghia cu acel cuţitaş de buzunar? Bătrânelul ţinea răbdător felia de ardei întinsă spre mine. Şi atunci mi-am spus O iau razna. Ăsta e un om amabil care poartă pălărie într-o seară călduroasă şi mănâncă ardei gras, stând pe o bancă. Este în regulă să fii prudentă, dar nu trebuie să-ţi fie frică neîncetat. Dă-ţi voie să te bucuri de leguma asta inofensivă. Am luat felia de ardei şi am mâncat-o dintr-o înghiţitură, mulţumindu-i bărbatului.
în fiecare seară, în timp ce lumina de pe cer dispare, se aud pe stradă clopoţeii de la ghereta vânzătorului de şerbet şi Elvis se încolăceşte într-un cerc perfect, iar eu mă străduiesc să adorm. Mă întind ca o stea de mare, răstignită peste pături. E prea cald ca să mă ia somnul, i-am spus lui Lucas în mica bulă verde a unui mesaj. A doua zi m-am trezit cu un pachet la uşă; îmi comandase un ventilator drăguţ, nu din acela ieftin în cuşcă de sârmă, ci unul cu programare şi butoane sclipitoare, cu un bilet pe care scria De la cel mai mare fan al tău. Dar nu căldura era de vină că nu puneam geană pe geană. Ce mă ţinea trează era faptul că ştiam că, în curând, Brock o să-mi poată cerceta pentru prima dată chipul. în instanţă voi fi obligată să renunţ la anonimat şi la toată protecţia care vine odată cu acesta. Voiam ca pentru el să rămân o necunoscută. Voiam să stau îndărătul unui ecran, să port ochelari de soare, mă întrebam dacă trebuie să-mi tai pletele sau să-mi pun o pungă pe cap. Ziua în care îmi voi face apariţia la proces va fi ziua în care voi renunţa la siguranţa mea.
într-o vineri seară, pe când eram în facultate, chiar cu câteva săptămâni înainte de absolvire, mă îndreptam spre locuinţa unei prietene, când au trecut pe lângă mine două maşini de poliţie. Nici n-am dat atenţie. în Isla Vista era ceva obişnuit să auzi sirenele: era un oraş pe malul oceanului, locuit doar de tineri între 18 şi 22 de ani, unde fiecare stradă era mărginită de case prăpădite
de lemn, cu biciclete abandonate pe peluză, balcoane supraaglomerate, orhidee crescând din cutii Franzia[15] reciclate. în zilele însorite vedeai fete superbe, în costume de baie, cărând plute pe cap, precum furnicile sub o firimitură, îndreptându-se pe jos spre plajă. Băieţii pedalau cu plăcile de surfing sub braţ, în costume de înot lăsate până la brâu, ca nişte banane cojite pe jumătate. Isla Vista era o reţea de canapele pe care puteai rămâne peste noapte, oraşul unde găseai un prieten la o stradă distanţă, în orice direcţie. Un sătuc sălbatic şi însorit căruia îi spuneam „casă".
Când am ajuns acasă la prietena mea, sirenele s-au îndesit, au înflorit, au erupt. Apoi am intrat şi mi-am găsit toate cele cinci prietene tăcute, ascultând. Am primit un e-mail de la UCSB Emergency:
Focuri de armă în IV doi reţinuţi, anchetă în desfăşurare,
Asta a fost. Un singur rând, abandonat într-o virgulă finală. Au început să circule tot felul de texte; poate că era legat de găşti, sau un jaf, sau o afacere cu droguri care mersese prost, un atac din maşină, nu o rafală, o bombă, petarde, şofer beat. Era persan, nu asiatic? Au fost doi tipi într-o maşină, una neagră. Se poate să fi murit cineva, o persoană, poate trei, poate niciuna şi asta era vreo farsă tâmpită.
A existat şi un video transmis de colo-colo, cineva spunea că a fost un tip, tipul ăla, aşa că ne-am adunat în jurul telefonului şi iată-l stând în scaunul şoferului, cu faţa scăldată în portocaliu de la soarele care apunea. Salut, sunt Elliot Rodger... Nu ştiu de ce voi, fetelor, nu sunteţi atrase de mine, dar o să vă pedepsesc pe toate pentru asta. O să iau la rând străzile din Isla Vista şi o să măcelăresc orice persoană îmi iese în cale... îmi face mare plăcere să vă măcelăresc pe toate... S-a creat panică, una dintre noi a ţipat să oprim înregistrarea, alta a început să plângă convulsiv, prăbuşită pe jos, scuturată de spasme, de parcă stomacul i-ar fi fost sugrumat cu o frânghie. Tipul ăla încă vorbea, contaminându-ne aerul. Am scuturat din cap, refuzând să-l aud. Venea în Isla Vista ca să ucidă fete, noi eram fete din Isla Vista, dar nu puteam fi cele despre care vorbea el. Voi mi-aţi interzis o viaţă fericită şi în schimb o să vă interzic şi eu viaţa, de tot, aşa e corect. Vă urăsc pe toate. Noi ţi-am interzis o viaţă fericită? Pe cine dracu' urăşti? Eram lividă. Am apucat telefonul, am ieşit din cameră,

l-am pus pe blatul de la baie şi am trântit uşa în urma mea. Mi se părea că l-am închis acolo, cu filmul încă mergând, cu el
vorbind în întuneric, de unul singur.
Următorul e-mail ne-a recomandat să rămânem în case. Am zăvorât uşile, am tras obloanele, îndepărtaţi-vă de ferestre. Telefoanele piuiau în continuare. Colocatara lui Claire fusese împuşcată. Nu reuşeam să punem lucrurile cap la cap.
La 3 dimineaţa ne uitam la ştirile de la televizor şi am auzit crimă în masă. Cuvântul şapte a fost afişat cu litere mari, albe, în josul ecranului. Mi se părea o greşeală să grupezi astfel morţii. Nu erau şapte; erau unu şi unu şi unu şi unu şi unu şi unu. Fiecare reprezenta o viaţă întreagă, fiecare avea un nume.
Lumina zilei părea să nu mai vină, aerul era nemişcat şi tăcut. în zile ca acestea, ceaţa se strecura dinspre ocean, ştergând apa, ţărmul, inundându-ne căsuţele. Am clipit epuizate, întrebându-ne dacă era sigur să ieşim. Am îngenuncheat pe canapele şi am crăpat cu grijă jaluzelele. Am primit un telefon de la un număr cu 11 cifre. Era mama, mă suna din Beijing, unde se afla în vizită la rude. Văzuse ştirile, Voiam doar să-ţi aud vocea. Telefoanele zbârnâiau din cauza apelurilor de la rude, care se trezeau cu aceste ştiri, iar noi ne retrăgeam prin colţuri, Sunt aici, şi eu te iubesc, nu ştim, sună bunica. Circulau zvonuri cum că ar putea exista şi imitatori, că unii bărbaţi glorificau acţiunile lui Elliot, că-l ovaţionau ca pe un lider, gentlemanul suprem.
Când, într-un final, am ieşit din casă, era ciudat de linişte. Oamenii circulau pe stradă în grupuri strânse, împărţiţi în găşti şi cete. Atmosfera era potolită, nimeni nu hoinărea, nu se dădea cu longboardul, nu se auzea muzică bubuind de prin case. Conferinţa de presă era programată pentru ora 16. înainte de a începe, ne-am dezbrăcat fiecare la ea în baie, ca să ne punem haine curate. Ne-am regrupat în apartament, în casa noastră sigură, refuzând să rămânem singure.
Elliot locuia într-o clădire cafenie de apartamente, la o stradă distanţă de Sweet Alley, de unde obişnuiam să cumpăr jeleuri acrişoare de pepene, pentru serile lungi petrecute la bibliotecă. Vineri seara, el omorâse trei persoane din apartamentul lui, doi colegi de locuinţă chinezi şi prietenul care venise în vizită; în total 142 de răni prin înjunghiere, bălţi de sânge pe hol, cadavre târâte şi acoperite cu prosoape. Luase apoi cuţitele şi pistoalele în
BMW-ul lui negru, condusese până la casa frăţiei de fete Alpha Phi, unde bătuse tare în uşă. Fiindcă nu i-a răspuns nimeni, le-a împuşcat pe cele trei femei care erau afară, dintre care două au sângerat în iarbă până când au murit. A demarat în viteză şi a tras prin vitrina de la Isla Vista Deli, unde a secerat un bărbat. Şi-a buşit maşina pe Del Playa, strada principală, iar botul maşinii s-a boţit zdravăn, apoi şi-a tras un glonţ în cap. Poliţia l-a găsit cu ţeasta explodată şi cu sângele pictând bordura. Se strânseseră ambulanţe, iar studenţii îngenuncheaseră lângă cei răniţi. Cartuşe goale presărau trotuarul de-a lungul vitrinelor cu sticla crăpată în cioburi mari. Poliţia a găsit în maşina lui 548 de cartuşe pe care n-a mai avut timp să le folosească. Şase colegi fuseseră luaţi de lângă noi, şapte, cu Elliot. N-o să pomenesc aici numele victimelor, căci numele lor sunt sacre şi nu vreau să fie identificate doar prin ceea ce le-a făcut el.
într-o zi, cam la o lună după agresiunea asupra mea, am plecat de la job, fiind incapabilă să mă concentrez. Am mers pe culoarele mochetate şi am descuiat debaraua cu materiale, unde m-am ghemuit îndărătul routerelor şi al scaunelor cu roţi stricate. De acolo l-am sunat pe detectiv. Am o întrebare, i- am spus. Ştiu că sună ciudat, dar credeţi că Brock ar mai putea să-mi facă rău vreodată? Apoi am lămurit. Pe când eram la facultate, un tip furios rău de tot a deschis focul la nimereală. Eu nu ştiam cum să pun întrebarea, iar el nu ştia cum să răspundă. Nu avem de unde să ştim, a spus detectivul. Dar să sperăm că nu şi ne străduim din răsputeri să ţinem lucrurile sub control.
Da, sigur, cum să nu, mi-am zis. Simţeam că înnebunesc. Ce aşteptam eu să aud? Eşti în siguranţă pentru totdeauna? N-am mai adus niciodată vorba despre asta. Dar era un sentiment ciudat să nu-l fi întâlnit vreodată pe bărbatul cu care mă confruntam acum. N-aveam nicio idee cine era sau de ce era capabil.
N-am uitat niciodată primele rânduri din „manifestul” de 137 de pagini al lui Elliot: Aceasta este o poveste despre cum eu, Elliot Rodger, am ajuns să fiu... Această tragedie n-ar fi trebuit să se întâmple... dar omenirea mi-a forţat mâna. Cruzimea lui avea o succesiune narativă. Vorbea de parcă n-ar fi vrut vreodată să facă ce a făcut. Şi femeile erau cele care-l făceau să sufere, care-l lăsaseră

fără altă opţiune decât să-şi pună în practică propria Zi a Răzbunării. în filmarea pe care a făcut-o spunea Am fost obligat să îndur o existenţă de singurătate, respingere şi dorinţe neîmplinite, şi toate astea pentru că fetele n-au fost niciodată atrase de mine. Ostilitatea lui se născuse din convingerea că este îndreptăţit, din milă de sine.

O să pedepsesc toate femeile pentru crima de a mă fi privat de sex. în lumea lui Elliot, legea nescrisă era că femeile îi datorează lui partide de sex, că noi existăm doar ca să-l primim pe el. Acestea erau regulile, acesta era scopul nostru. Sexul era dreptul lui şi responsabilitatea noastră. în lumea lui, pedeapsa pentru încălcarea regulilor stabilite de el, pentru refuzul sexului, era moartea. Când, după agresarea mea, au apărut în ziare primele titluri, toate articolele au fost însoţite de o poză a lui Brock zâmbind. Este nedrept că el a fost expus oprobriului, în timp ce ea se ascunde, au spus unii comentatori. De ce aş fi vrut să-l umilesc, văzând la ce poate duce asta?

Pe măsură ce treceau lunile, deveneam tot mai îngrijorată. El nu se mai ducea la şcoală, eu nu mă mai duceam la serviciu; fuseserăm amândoi dezrădăcinaţi din societate, ne aflam într-o derivă fără ţintă. Toate acele zile pustiite. Te schimbi, uiţi să mănânci, nu mai ştii cum să dormi, te îndepărtezi mult de tine însuţi. Dacă în timp ce pe mine punea stăpânire depresia, pe el puneau stăpânire resentimentele? Am întrebat dacă merge la un terapeut şi nu mi-a putut răspunde nimeni. Facultatea este perioada în care toată lumea experimentează lucruri precum sexul, distracţia şi plăcerea, spunea Elliot. în toţi aceşti ani, eu a trebuit să putrezesc în singurătate, nu este drept... M-aţi obligat să sufăr toată viaţa, acum o să vă fac eu pe toţi să suferiţi. Fiecare are nevoie de cineva pe care să dea vina. Şi eu, şi el, eram în acelaşi tip de suferinţă, dar ce tip de violenţă putea stârni suferinţa lui? N-aş fi putut să mă împac cu mine însămi dacă el ar fi făcut rău cuiva. Analizam lucrurile obsesiv. Dacă era furios şi făcea ravagii în campusul de la Stanford? Dar dacă chiar credea că viaţa lui se terminase şi se sinucidea? Meritaţi să fiţi anihilate şi asta o să vă ofer. Nu mi-aţi arătat niciodată îndurare şi n-o să vă arăt nici eu vouă. Orice ar fi făcut, m-aş fi simţit responsabilă, deşi ştiam că nu este în controlul meu.

Voiam stabilirea unei responsabilităţi şi a unei pedepse, dar speram totodată că Brock este mai bine. Nu mă luptam ca să-l distrug, mă luptam ca să-l atrag de partea mea. Voiam ca el să înţeleagă, să-şi asume răul provocat de acţiunile lui şi să se schimbe radical. Dacă el chiar credea că viitorul îi era cu adevărat distrus şi că nu mai are nimic de pierdut, posibilităţile erau înfricoşătoare.

în mintea mea s-au multiplicat tot felul de scenarii. Am pus panouri de lemn la ferestre, ca să le asigur bine. Am verificat curtea din spate, căutând sub tufişuri urme proaspete de paşi. Uram faptul că Ohio era atât de aproape, iar el putea să vină ca să mă dibuiască, putea să ia trenul. Am oprit localizarea de pe telefon, am şters postările din social media. Am început să citesc legile pentru posesia de arme. Elliot cumpărase legal trei arme semiautomate şi încărcătoare pline, la fel de uşor cum ar cumpăra cineva grepfrut. Simţeam că-mi pierd minţile. Dacă audierea era o capcană? îmi imaginam schimburi de focuri de armă în faţa tribunalului, declanşarea haosului, ghemuitul pe după maşini, ferestre ţăndări, grefierii luând-o la fugă, trupuri sângerând. Nu ştiam dacă treaba asta era rezonabilă sau nebunească, ştiam doar că lucrurile nebuneşti erau posibile. Stăteam tăcută în camera mea cea galbenă, ca să pot auzi totul, şi ţineam becul aprins permanent. Mă scăldam în lumină. Somnul nu mai însemna odihnă, ci vulnerabilitate. La 6 dimineaţa, masa neagră, compactă, a copacilor, se separa, în fine, în frunze, iar eu mă simţeam uşurată. Lumina îmi gonea gândurile negre şi puteam rămâne inconştientă o vreme.

Abia dacă mă puteam trezi la timp pentru cursuri, după ce dormeam doar o oră, două. N-aveam timp niciodată să-mi fac pachet pentru prânz şi, pentru că nu voiam să cheltuiesc bani în campus, mă înfometam timp de opt ore, până ajungeam seara acasă. Prin galeriile de artă umpleam şerveţelele cu boabe de struguri şi chipsuri cu humus, oferite gratuit. Eram mereu epuizată, starea de sănătate mi se deteriora. îmi era dor de mâncarea gătită de mama. îmi era dor să mă ţină Lucas în braţe când dormeam.

Am lipit biletul de ventilatorul de deasupra patului meu, ca pe un precar protector al viselor. Am lipit o poză a părinţilor mei, de când erau tineri şi se ţineau de mână în faţa unui perete albastru cu peşti, undeva, la un acvariu. O poză a mea şi a soră-mii, în pielea goală, pe când eram bebeluşi, aşezate una lângă alta pe o lenjerie cu răţuşte. Acestea erau micii mei protectori, veghind asupra mea pe timpul nopţii.

într-una din aceste nopţi, după ore întregi de stat aşa, în tăcere, mi-am aruncat păturile de pe mine şi am apucat un creion. Am schiţat chipurile celor doi biciclişti care mă găsiseră, i-am adus la viaţă, spiţă cu spiţă. Le aflasem numele din raportul poliţiei:
Carl-Fredrik Arndt
Peter Lars Jonsson
Am desenat ghidoane netede, pedale micuţe, roţi asimetrice şi noduroase. Am fixat desenul pe peretele de deasupra pernei, netezindu-l cu palmele. Un talisman pentru protecţie. Pentru trimis ajutoare. M-am rostogolit înapoi în aşternuturi şi am tras aer în piept. Dacă ei erau acolo, mă puteam odihni. Am închis ochii şi am adormit.
în seara de dinaintea ultimei evaluări mi-am pus lucrările într-un teanc; o grămadă reprezentând ore de încercări şi reîncercări şi de reuşite, în cele din urmă. Am făcut note de mulţumire către profesor şi asistent. Am pus trei alarme. Mi-am pregătit rochia roşie, preferata mea. Am mers la culcare dorindu-mi să dorm măcar în noaptea asta. Au trecut şase ore. Somnul n-a venit deloc, aşa că am decis să stau pur şi simplu trează până când trebuia să plec, la 8 dimineaţa. în schimb, am aţipit la 7 dimineaţa şi am căzut într-un somn atât de greu, încât nici măcar n-am auzit alarmele. Când m-am trezit, era ora 1 după-amiaza.
Nu a existat niciun val de panică, ci doar un abis de tristeţe. Evaluarea era aproape pe terminate. Ratasem prezentările colegilor mei, finala întregii veri. Totuşi, am chemat o maşină Lyft şi mi-am pus rochia cea roşie. în maşină mi- am curăţat urdorile şi m-am gândit la ce-ar fi putut fi mai rău pe lume decât să ratez evaluarea unei lucrări de artă. Era un lucru atât de mărunt! Dar eram tristă pentru că, deşi era atât de mărunt, tot nu l-am putut face. O să-mi cer scuze în faţa profesorului, o să mă asigur că înţelege că absenţa mea nu era o lipsă de respect.
Am intrat chiar la ultima prezentare. M-au privit cu toţii. Nu aveam o explicaţie şi nici nu m-am prefăcut că aş avea. M-am aşezat pe un scaun în spate, dorindu-mi să fiu invizibilă. Nu mi se părea că ar merita să prezint ceva. Şi totuşi, profesorul a făcut un gest, cum că ar trebui, că eram binevenită s-o fac. Am început, înfigând în panou lucrare după lucrare, cu spatele spre ceilalţi, în timp ce ei aşteptau în tăcere. Nu contează, mi-am spus,
curând nimic din toate astea nu va mai conta. M-am întors să-i privesc şi apoi am prezentat fiecare lucrare.
Am fost întâmpinată cu tăcere. Apoi a vorbit profesorul, cu un zâmbet cald sub mustaţa lui mare, şi a spus că sunt nişte lucrări minunate. Colegii au arătat spre desenul meu cu cocoşul cu două capete. Mi-au lăudat imaginaţia, dar şi aerul lugubru şi excentricitatea lucrării. M-au întrebat de unde îmi vin ideile, ce fel de tehnici am folosit, au admirat coloritul. Am stat şi m-am minunat şi eu în timp ce ei comentau şi trebuie să fi arătat obosită, dar strălucitoare. Să-mi văd toate lucrările afişate, una lângă alta, lucrurile minunate şi bizare pe care le creasem în ciuda tuturor chinurilor din orele în care nu lucram.
După curs am cumpărat o rolă nouă de scotch. M-am urcat pe un scaun şi le- am atârnat pe toate la mine în cameră, chiar dacă urma să plec în curând. Am alcătuit o galerie doar pentru mine. Evoluasem de la o plângăcioasă ignorantă la o graficiană prolifică. Asta era dovada mea că, deşi mintea mi se chircea de frică, inima rămăsese ocupată, recunoscătoare că i s-a dat o şansă. Am văzut acea parte din mine care insista să supravieţuiască.
O prietenă pe care mi-o făcusem la curs m-a invitat la o petrecere cu dans şi conuri de graniţa, ca să sărbătorim. Am sosit devreme. în cele din urmă, a apărut şi ea, împreună cu altă fată, o sculptoriţă. Clipeau un pic cam lent, pentru că băuseră nişte whisky înainte. Eu mi-am luat nişte votcă cu ananas, privind copiii care prindeau licurici şi beau răcoritoare cu nişte paie de culoarea vinului roşu. Am sărit cu frenezie pe o scenă improvizată; mi-am legat mânecile jachetei în jurul capului, ca pe nişte urechi blege de iepure. Au apărut şi câţiva tipi învăluiţi într-un nor de parfum aducând a muşchi de stejar şi buşteni arşi. Ne-au întrebat dacă eram studente la arte. M-am întrebat dacă şi-au dat seama după ţoalele pe care le aveam legate pe cap. Doar pe timpul verii, am spus. Eşti de aici? m-a întrebat unul dintre ei. Nu, din California, am răspuns, dar tu? însă prietenii lui se îndepărtau deja, îl strigau şi gesticulau larg, în semn că voiau să plece. S-a uitat la ei şi apoi s-a întors iar spre mine, aplecându-se cu o figură serioasă, Dacă rămân aici, faci sex cu mine mai târziu? Absolut fără nicio tranziţie.

Trecuserăm de la o conversaţie mai măruntă decât o alună direct la această întrebare abruptă. Nu, i-am spus fără să clipesc. Fără o vorbă, a şters-o către prietenii lui, în timp ce eu am rămas acolo, cu mânecile bălăngănindu-mi-se pe cap. Rămăseserăm toate trei siderate. Prietenii lui le întrebaseră pe fete acelaşi lucru. Chestia asta era pe bune? De ce să fi spus aşa ceva? Prietenul lui te-a întrebat acelaşi lucru? Ăla cu gel în păr?
Ne-am hotărât să mergem la culcare şi ne-am îndreptat spre apartamentul prietenei mele, disperate după nişte pâine prăjită cu unt şi nişte apă rece. Pe drum am împărtăşit experienţa ridicolă a întâlnirii cu tipii ăia, lucrurile pe care le-au spus şi le-au făcut. Odată, tipul de la cafenea, odată, fratele prietenei mele, odată, profesorul de filosofie, odată...
Unde mergeţi, doamnelor? Un Mustang negru vuia la semafor; înăuntru erau trei tipi bine legaţi, aşezaţi confortabil în scaune. Vreţi să mergem la club ? La club! Mă simţeam deshidratată, votca şi bucăţile micuţe de ananas treceau vârtej prin mine, mintea îmi era plină cu poveşti de tipul odată şi, brusc, mi-am făcut iluzii în legătură cu cât de mult puteam să tolerez. Strada era aproape pustie, eram la distanţă mare de zona cu baruri, nu exista nimic altceva decât străzi cu ferestre întunecate şi autobuze Greyhound somnolente. Am păşit în mijlocul străzii pustii, mi-am încleştat pumnii, mi-am dat capul pe spate şi am început să urlu.
Am urlat cu pieptul desfăcut, necruţător. Prietenele mele au rămas ţintuite locului, au început să râdă, iar bărbaţii au devenit bănuitori, s-au uitat în jur stingheriţi, blocaţi la lumina roşie a semaforului. Au început să strecoare printre strigătele mele câte un Târfă nebună! Târfă nebună! Dar nu-mi păsa. Mustangul lor lustruit, părul spilcuit, toată logistica lor tâmpită; şi dacă am fi vrut să mergem la club, tot n-am fi încăput cu toţii în maşina aia minusculă. Nu vreau să fac sex cu voi, nu vreau să vin la club, nu vreau să mergeţi pe lângă mine şi să mă întrebaţi unde merg, ce mai fac, pe un ton care se înfăşoară în jurul meu şi-mi împinge urechile între umeri, făcându-mă să-mi doresc să fiu surdă şi să dispar. Cauciucul plin de cuie explodase răpăind ca ploaia pe maşina lor. Mă simţeam puternică, intimidantă, nebună. Nu-mi păsa dacă se trezeşte lumea întreagă. Semaforul s-a făcut verde. Hai să-i alergăm, a spus prietena mea, şi am luat-o la fugă după ei.
Eram trei fete sprintând în urma unei maşini negre. Prietena mea i-a prins la următorul semafor şi a lovit stopurile. Dă-te dracului la o parte de lângă maşina mea. Să nu îndrăzneşti să te atingi de maşina mea, a dracului să fii.
Erau furioşi pe noi, pe aceste trei femei care le întorceau ameninţările, întrecând limita. încă urlam, sub efectul valului de adrenalină, porci nesimţiţi, cretinilor. Dar când m-am uitat pe geam, am văzut felul în care mă privea unul dintre bărbaţi.
Dintr-odată am simţit că nu mai este vorba despre un joc şi am trecut imediat în stare defensivă. Gata, gata. Ne-am îndepărtat şi ei au plecat în viteză. Un martor, dacă se întorc avem nevoie de un martor. Mi se învârtea capul. Cam la zece metri în spatele nostru era un tip tânăr, cu ochelari. Părea să fi fost luat prin surprindere, ţinea mâinile în buzunar, ca şi când am fi fost gata să tăbărâm şi pe el. Eram recunoscătoare, în taină, că se afla acolo. Mi-am pus mâna pe frunte; ni se tăiase respiraţia, piepturile ni se ridicau şi se lăsau, încă agitate.
în seara aceea, cu toate că plănuisem să rămân aici până în august, am decis că e momentul să plec. Să mă întorc acasă nu era o variantă de luat în seamă, oriunde altundeva decât acasă, focarul agresiunii, locul amintirilor dureroase. Trebuia să continui drumul evitării.

în ziua în care şi-a terminat practica, Lucas s-a urcat în avion şi apoi într-o maşină închiriată şi a venit la mine. M-a ajutat să împachetez, rulând cu grijă gravurile şi încărcând întreaga mea viaţă în maşina aceea albastră. Urma să mergem la Philadelphia, unde puteam rămâne alături de el până la momentul audierii. M-a aşteptat în maşină, ca să-mi dea timp pentru rămas-bun. Am rămas în cămăruţa mea

galbenă, refugiul meu, cotlonul meu, reamintindu-mi toate nopţile acelea de căldură sufocantă, teroarea care învăluia pereţii şi se topea spre dimineaţă. Am lăsat acolo ventilatorul, rămas singur în mijlocul încăperii, sperând că va aduce răcoare şi linişte oricui va veni după mine

.[15] Vin la cutie foarte popular.

Audierea a fost fixată pentru 27 septembrie. Mai aveam trei săptămâni. în ultimele opt luni nu spusesem niciodată întreaga poveste cu voce tare. Dacă nu altceva, simţeam că devin tot mai puţin pregătită, anxietatea îmi creştea, răscolindu-mă. Stăteam pe buza unei prăpăstii, ţinând în mână nişte şerveţele de hârtie şi nişte beţigaşe din care mi se spunea să construiesc ceva care să ne aducă în siguranţă pe pământ, pe mine şi pe sora mea.

Alaleh aranjase o convorbire telefonică, să începem pregătirea. în luna petrecută în Philadelphia, Lucas mă întrebase în repetate rânduri Ai nişte întrebări să-i pui? Da, spuneam eu. Nu vrei să ţi le notezi? Nu în momentul ăsta, spuneam eu. Nu vreau să vorbesc despre asta, poate mai încolo. în ziua convorbirii telefonice, Lucas mi-a dat o listă de întrebări pe care le scrisese el, pe puncte şi categorii; audierea vs procesul, calendarul, comunicarea cu cealaltă parte, ierarhizarea potenţialelor rezultate, înţelegerea, martorii, susţinerea pentru Chanel? Eu mâzgălisem câteva cuvinte cu creionul, înclinate, pe colţul foii. Aveam întrebări, dar niciuna nu presupunea răspunsuri clare: pot să iau Xanax pe stomacul gol, o să mă mai angajeze cineva vreodată, Brock este stabil mental, îmi pierd oare minţile. Convorbirea era programată pentru ora 17.1-am cerut lui Lucas să mi se alăture, ca să mai fie o pereche de urechi care să absoarbă informaţia. La ora 17 mi-a sunat telefonul, dar era Tiffany; mergea spre casă şi voia să-i ţină cineva companie. Mi-a spus că văzuse un documentar despre albatroşii care se împerechează pe viaţă, poţi să crezi aşa ceva? Lucas m-a bătut pe braţ, gesticulând spre ceas. A şoptit E timpul pentru convorbirea aceea.

Am scuturat din cap.

încheie conversaţia, s-a făcut ora! A făcut iar semn din cap. L-am privit. Tiff, pot să te sun eu înapoi?

Mulţumesc.

M-am ridicat în picioare. Ce ziceai?

E timpul pentru convorbirea aceea, a spus el

Crezi că eu nu ştiu că am o convorbire planificată la ora 17?

N-a scos o vorbă.

Ce, ce crezi, că nu ştiu să citesc ceasul ăla nenorocit? Că nu văd nenorocita de oră de la nenorocitul de cuptor? Că poţi tu să decizi dacă pot sau nu pot să vorbesc cu sora mea? Hei, cine a fost acolo în noaptea aia? Tu? Nu? Cine? Oh, ea? Corect, aşa e. Ştii prin ce rahat trece acum? O să răspund la fiecare nenorocit de apel de la ea, LA FIECARE NENOROCIT DE APEL DE LA EA. Vrei să mă ajuţi? Crezi că STÂND aici îmi dai un nenorocit de AJUTOR?

Furia ţâşnea din mine, mizerabilă, fără reţinere. Tonul vocii se ridica tot mai mult, de parcă mâna altcuiva încheiase, hotărâtă, convorbirea. Lucas a dat înapoi şi a rămas ţintuit în cealaltă parte a încăperii, uitându-se fix la mine, speriat de mine, şi eu speriată de mine. Cuvintele mele se revărsau fără oprelişti, fără nimic care să le coaguleze, Cum ai putea tu să înţelegi cum a fost, ce naiba ai putea face tu în situaţia asta? Am dat cu telefonul de blatul mobilei. L-am auzit amândoi spărgându-se.

Ecranul nu a crăpat, s-a spart de-a dreptul, iar sticla s-a împrăştiat pe scaune şi pe podea. Umilită, am strigat la el să iasă. Mi-a oferit telefonul lui, iar eu am spus Ieşi. El s-a oprit. Sunt afară dacă ai nevoie de mine, şi uşa s-a închis în urma lui. Tremurând, am alergat să iau o şosetă din sertar, mi-am

strecurat- o pe mână şi am folosit-o ca să pun telefonul într-o pungă resigilabilă. M-am închis în baie cu lista lui de întrebări şi m-am cuibărit în genunchi, pe covoraş. Punga cu cioburi de sticlă sclipea; mă suna Alaleh. Marioneta din şosetă a alunecat şi a tot alunecat peste un ciob de sticlă, dar abia dacă mai aveam suficient ecran viabil ca să răspund la telefon. RAHAT, RAHAT, RAHAT. Alo? Da! Fac bine! Tu ce faci?
Când s-a terminat convorbirea, m-am întins cu şoseta încă pe mână. Nu recunoşteam persoana care devenisem. Labilă, plină de furie, doar aduceai vorba despre situaţie şi explodam. Curând urma să zbor singură spre
California, în timp ce Lucas îşi va continua şcoala. îmi imaginam cum prăpastia dintre noi se va adânci, cum mă voi destrăma treptat, cum relaţia noastră va intra în colaps. Dacă urma să mă întorc şi mai fragilă, şi mai distructivă?
Pe când aveam zece ani, am fost într-o tabără care era aşezată pe vârful unui deal acoperit de o pădure deasă de pini. Tata îmi dăduse sacul lui de dormit din anii studenţiei. Dar sacul avea o găurică. Când m-am trezit, aveam în păr fulgi mici şi albi de gâscă, erau împrăştiaţi peste tot, de parcă ar fi nins. în loc să rog un însoţitor să-l repare, am hotărât să aştept până când ne venea rândul să mergem la atelierul de artă, să fac rost de nişte scotch. Am luat o bucată lungă, cam de 15 centimetri, şi am ţinut-o bine cu vârful degetelor. După ora de arte ne-am dus la înot, aşa că am ascuns-o atârnând-o de o bancă, la ceva distanţă de rucsacuri, picioare şi apă. La căderea nopţii am cărat bucata aceea ferfeniţită tot drumul până în vârful dealului. Dar până atunci se udase şi se prăfuise, nu mai era lipicioasă aşa cum speram că va fi. Luni întregi după agresiune, am cărat după mine bucăţica aceea de scotch, plănuind să peticesc totul de una singură. Dar nu avea să fie suficient. Trebuie să vorbeşti cu cineva, trebuie să astupi ermetic crăpăturile, să-ţi recapeţi căldura, să încetezi să mai cureţi fulgii. în ziua următoare am fost de acord că trebuie să fac terapie.
Poate părea ciudat că am amânat atât de mult, mai ales că tata este terapeut. Dar eram încă în completă negare în ceea ce priveşte magnitudinea rolului pe care această situaţie avea să-l joace în viaţa mea. Abia când m-a privit drept în ochi am sfârşit prin a-l lua în seamă.
în copilărie, tot ce înţelegeam din terapie era că obiceiul de a-ţi lua copilul la serviciu n-a funcţionat niciodată pentru mine. Tata era ocupat să-i ajute pe cei aflaţi în divorţ, cu probleme în căsnicie, cu alcoolism. Când eram mică, credeam că tata e medic pentru lovituri la cap; dacă te loveai, el îţi punea un plasture etc. De asemenea, mă întrebam cum de are toate răspunsurile. Avea oare un ghid secret? Nu le dau eu răspunsurile, doar îi ghidez.
Obişnuiam să trecem pe la tata pe la cabinet în fiecare duminică dimineaţa. Eu ştergeam de praf rafturile de lemn ale bibliotecii. Stropeam ficusul. Greblam nisipul din grădina japoneză. îi puneam carnetele în teanc. Hrăneam peştele. îmi plăceau mult pietricelele turcoaz şi roz, peştişorii dungaţi cu argintiu, cu fălcile portocalii, unduitoare. Apoi îmi primeam plata; când oamenii se lăsau pe spate în scaunele capitonate, din buzunare le cădeau monede, aşa că îmi băgăm degetele prin crăpături, scobindu-le ca să scot de acolo monede şi gumă.
îmi doream să fiu peşte, ca să-i ascult pe aceşti străini care-i încredinţau tatei secretele lor. în decursul unei ore se puteau descătuşa, puteau plânge şi puteau spune lucruri pe care nu le-ar fi spus niciodată în existenţa de zi cu zi, iar când timpul se termina, se adunau la loc şi ieşeau în agitaţia lumii de afară.
Dar oamenii pe care mi-i imaginam în cabinetul lui nu arătau deloc ca mine; erau adulţi care purtau cravată şi femei cu poşete mari şi mâini sensibile. Eu eram aia care hrănea peştele, niciodată cea din scaun. Am sunat şi am făcut o programare cu un terapeut care lucrase la Women Organized Against Rape[16]. O clădire înaltă. O fişă de prezenţă în care mi-am mâzgălit numele neinteligibil, speriată că mi-ar putea fi luată urma. O canapea crem. Deb, o femeie cu păr şaten ondulat şi cu ochi albaştri. Note pe o măsuţă, o familie de cactuşi mici, înfloriţi, tapiserii matlasate înfăţişând ramuri de copaci. Aşa de linişte, aşa de relaxat. O să-mi fie bine aici.
Trebuia să i-o arăt pe Emily, aveam nevoie s-o aduc pe scena unde fusese găsită Emily, în spatele copacilor. Pentru prima dată, îi înmânam cuiva o lanternă, spunându-i Vino cu mine. Ea m-a urmat, dând la o parte ramurile, în timp ce aruncam pe trupul lui Emily o rază de lumină. Terapeuta s-a uitat împreună cu mine. I-am spus că avem trei săptămâni s-o punem pe Emily pe picioare, să fie pregătită.

Povestea a fost bizară, dar după aceea m-am simţit uşurată, ca şi când aş fi lăsat în clădirea aceea ceva din greutate, lucru care m-a făcut să merg mai uşor pe stradă. Mi-am cumpărat un carneţel mic, roşu, în care am scris E mai bine când scoţi povestea din tine. Mi-am amintit cum, la Costco, tata cumpăra şerveţele şi hârtie igienică vrac, pe care o depozitam împreună cu Tiffany astfel încât să creăm un tron moale chiar în căruciorul pentru cumpărături. Poate că avea nevoie de atât de multe articole de acest tip pentru că oamenii plângeau încontinuu, întorcându-şi sufletul pe dos, cum făceam şi eu acum.
Când terapeuta m-a întrebat dacă am observat că agresiunea ar fi afectat şi
alte aspecte din viaţa mea, am scuturat din cap, instinctiv. Toată şmecheria este că treaba asta e complet separată de viaţa mea, am ţinut-o aşa dintr-un motiv. Nu mi-a răspuns, am rămas amândouă tăcute câteva clipe. Câteodată mă întrebam dacă nu cumva mărturia mea va fi în favoarea apărării, fiindcă dacă n-ar fi întrebat Deci nu ai fost afectată? aş fi fost tentată să răspund Nu. Mi-am văzut de ale mele. Poate că am observat nişte lucruri. Furie, asta am observat. Felul în care m-am purtat, tot mai nervoasă, cred. Port asta aproape în fiecare zi. Am ridicat braţele, cu mânecile negre de la jacheta lui Lucas întinzându-mi-se dincolo de palme, precum nişte rulouri goale de sushi. Pe măsură ce vorbeam, mi-am dat seama că agresiunea se mutase de la periferie drept în centru.
Am izolat cele mai rele lucruri pe care le-am auzit despre mine însămi, judecăţile făcute şi reţinute din comentariile citite. Ei cred că eu sunt, ei îmi spun, eu n-ar fi trebuit să, şi tot aşa. Pot să te întreb dacă ai auzit personal vreun astfel de comentariu? a spus ea. M-am gândit un pic, strângând buzele, apoi am scuturat din cap. Nu, nici măcar o dată. Nu mi-a trecut niciodată prin cap că dădusem opiniilor exprimate online de străini aceeaşi greutate cu a opiniilor oamenilor reali. Asta a fost o revelaţie extraordinară. N-auzisem niciodată spuse prin viu grai acele lucruri oribile; când ştirile sunt transmise unei persoane, le învăluie tăcerea, o tristeţe palpabilă, o lacrimă, o îmbrăţişare. Am început să fac distincţia între experienţele reale şi cele din online. îmi repetam în capul meu nişte mantre când spălam vasele, înainte să adorm.

Nu am greşit cu nimic. Sunt puternică. Am o voce a mea. Am spus adevărul.

M-a sunat Alaleh. Audierea fusese amânată de pe 27 septembrie până pe 5 octombrie. Exista o anumită tristeţe în felul în care am fost în stare să spun nicio problemă fără să mă gândesc o secundă şi fără să arunc o privire în
programul meu. în ultima lună agenda mea fusese liberă, doar terapia ocupase un locuşor în fiecare săptămână. Luaţi-mi orice zi doriţi, le-am golit pe toate pentru voi. Minunat, a spus ea. O anunţi şi pe sora ta despre modificarea de program?
Eu eram mereu prima anunţată, cea responsabilă să actualizez informaţiile şi pentru Tiffany. Stăteam în pat cu telefonul în mână, ştiind că într-o viaţă normală schimbarea datelor înseamnă convulsii, colaps. Ultima dată îşi reprogramase deja examenele finale. Acum avea şase cursuri şi două joburi. Eram terorizată de telefonul ăsta. îmi pare rău, i-am spus.
Am fost întâmpinată de o pauză lungă. Dar reorganizasem deja totul, a spus ea. Nu mai am cum să tot explic. Am simţit tensiunea din vocea ei, stresul răspândindu-se, transformându-se în nu pot, nu pot, îl auzeam înţepenindu-i- se în minte, dar deja am.
O să înţeleagă, i-am spus. Vorbesc eu cu ei. Te ajut eu să-ţi organizezi programul. Poţi să renunţi la un job, te ajut eu cu ce ai de învăţat, o să le rezolvăm pe toate. Dar ea zicea nu şi nu, că o să se descurce singură. O auzeam retrăgându-se în tăcere. Sunt bine, a spus, nu vreau să mai vorbesc despre asta. Trebuie să închid.
O să mă revanşez, i-am spus în timp ce închidea telefonul.
Ştiam că existaseră deja momente în care ieşise din sala de curs şi bătuse culoarele cu pasul, prea neliniştită ca să intre iar la ore. Ştiam că-şi lăsase baltă planurile cu prietenii ca să meargă să aştepte pe la ghişeele din secţia de poliţie, renunţase la bilete la concert, lipsise de la aniversări şi la sesiuni de machiaj. Ştiind toate astea, sufeream cu atât mai mult. Viaţa mea arunca o umbră asupra vieţii ei şi umbra asta ameninţa să devină critică. Răceala sistemului judiciar culegând bucăţi din care este alcătuită o viaţă de om.
Un minut mai târziu m-a sunat sora mea. Voiam doar să mă asigur că ştii că nu-s furioasă pe tine, ci pe situaţie. Nu am vrut să ţip la tine. O să mă descurc, OK? Am clipit, strângând din pleoapele umede

de lacrimi. Am dat din cap, înţeleg. Ştiam cum este să simţi că n-ai unde să duci frustrarea asta, felul în care ne infectase vieţile, cum ne asmuţea una împotriva celeilalte, pierdute amândouă.
Eram pregătită pentru data de 5 octombrie. în seara de dinaintea zborului, valijoara mea stătea lângă uşă, făcută şi cu fermoarul închis. Carneţelul roşu gemea de tehnici de bază şi încurajări: Eşti mai puternică decât oricine care te-a rănit vreodată. Nu este deloc demn de milă să simţi şi să reacţionezi. Eşti mai puternică decât crezi, chiar dacă nu simţi încă. îmi pregătisem nişte pantaloni comozi pentru avion, şosete curate. Eram în bucătărie, în pijamaua de flanel, cu o foarfecă în mână, şi tundeam bonsaiul cumpărat ca să înviorez apartamentul lui Lucas. Pe la ora 23 mi-a sunat telefonul.
îmi pare rău, audierea a fost amânată, mi-a spus procuroarea. Nu lua avionul mâine. Ţineam telefonul în mână, fără să spun nimic, holbându-mă la valiza de lângă uşă, umflată şi închisă. Am încercat să mă văd pe mine însămi târând-o înapoi în dormitor, uşurarea valizei când o s-o deschid, împachetând pe îndelete fiecare haină, ca s-o pun la loc în raftul potrivit, reîntoarcerea obiectelor de toaletă pe chiuveta din baie, cuibăritul în pat. Trezirea pentru o altă zi fără ocupaţie, aşteptând să mi se spună să-mi fac iar bagajul. Pregătirea pentru instanţă devenise unicul meu scop, iar acest moment suprem era acum pus sub semnul întrebării. Mi-a mai spus şi că, din moment ce ei plătiseră pentru primul meu zbor, trebuia să-mi iau singură biletul când veneam. Nu mi-l puteam permite.
Vin acasă, am spus. I-am zis că voi rămâne în Palo Alto până când va începe, oricând ar fi asta. în regulă, mi-a răspuns ea. Te ţin la curent. Dar spune-i şi surorii tale că s-a anulat. N-am sunat-o pe Tiffany în seara aceea. Voiam să aştept câteva zile ca să aflu planul final, înainte să-i reorganizez iar viaţa. Terminasem cu stârnirea cutremurelor în viaţa ei.
Casa părinţilor mei este un sanctuar scăldat în soare, o poveste făurită din lemn vechi, două şemineuri de cărămidă construite în anii 1970; casa e vopsită în culoarea somonului ars şi are o alee de ciment crăpat. în faţă sunt roci vulcanice, bananieri micuţi, ferigi cu frunze uriaşe şi tufe de lavandă plantate de tata. Uşa este înconjurată de cuişoare pentru luminiţele de Crăciun, pe care le ţinem afară tot anul. Dar când am coborât din maşină, am urât cartierul, am urât strălucirea soarelui, felul în care timpul părea să fi îngheţat în loc, frunzele verzi care nu cădeau niciodată. Am urât palmierii, ticăloşii ăia îndrăzneţi. îmi lipseau străzile aglomerate din Philly, felul în care se suprapuneau vieţile oamenilor, lifturile înghesuite şi pungile de cumpărături lovindu-mă peste picioare, gazele de eşapament ale autobuzelor şi cutiile paradite cu pui roşu tăvălit în smântână albă de la cărucioarele argintii cu mâncare halal. Strada mea era pustie, parcul era pustiu, casa era pustie. Le uram.
M-am dus să-l vizitez pe Gong Gong, bunicul meu, care locuia aproape de casa părinţilor mei. Nu ştia despre agresiune, mama spunea că dacă ar afla ar fi distrus. Venise în Statele Unite când eu aveam patru ani, ca să ajute la creşterea mea şi a lui Tiffy; odată l-am văzut la mine în cameră, strângând perna în mâini. Nu bună, a spus. Următorul lucru pe care mi-l amintesc este că ne aflam la Ross şi el strângea în mâini toate pernele, ca să găsească una mai tare, care să-mi susţină mai bine gâtul. Când spune „Chanel” sună precum „xiao niao”, care în chineză înseamnă păsăruică. El ne-a hrănit pe mine şi pe sora mea ca pe nişte păsăruici aflate în creştere şi de fiecare dată când sunt în Palo Alto prima dată la el mănânc.
M-am aşezat la masa joasă, acoperită cu ziare chinezeşti şi calendare oferite gratuit de bănci, pe care le folosea ca pe naproane. Am mâncat câteva castroane şi l-am ajutat să-şi traducă corespondenţa. Apoi a venit telefonul. Audierea era din nou fixată. Alaleh a spus că pot veni să văd locul, dacă am timp. Am aruncat în chiuvetă castronul gol, l-am îmbrăţişat pe bunicul şi am fugit spre maşină.
Sala era mică, mult mai mică decât mă aşteptasem, întunecoasă, aglomerată şi mucedă. Lumina naturală venea pe nişte pătrate de geam aşezate sus, spre tavan, chituite cu un ipsos mucegăit. într-un colţ se afla un steag decolorat care nu fluturase niciodată în vânt, ci stătuse mereu atârnat, încremenit pe vecie în aceleaşi falduri. Totul era stătut şi trist, ca şi cum aerul fusese depozitat aici timp de ani de zile. Urma să intru pe uşile din fundul sălii, să păşesc pe culoar ca o mireasă. Nu-mi plăcea acest moment de vulnerabilitate, cu toţi ochii ţintuindu-mi spinarea în timp ce mă apropiam de boxa martorilor. Aş fi preferat să ajung înaintea lor, mai mult decât acest moment gen taa-daa!
Judecătorul urma să stea la stânga mea, cocoţat mai sus, o pasăre mai mare în acelaşi cuib. Procuroarea urma să stea în faţa mea, pe podium. Eu aveam să mă uit direct la ea.

Aici o să stai, acomodează-te puţin. Brock o să stea acolo. Procuroarea a
arătat spre un scaun liber, aproape de locul meu. Am dat din cap, însă părea imposibil, în curând scaunele astea urmau să se umple cu trupuri. A recapitulat etapele: mai întâi o să fiu pusă să jur. Să mă asigur că vorbesc tare şi răspicat. Nu pot răspunde dând din cap, trebuie să fie un „da" sonor. Dacă există o obiecţie, trebuie să mă opresc şi să aştept ca judecătorul să-mi acorde permisiunea de a vorbi din nou. Să răspund strict ce sunt întrebată. Este în regulă să plâng, dar să evit să mă las copleşită de emoţii. Consiliera mea o să stea într-un scaun de lângă boxă, dar în timpul mărturiei mele nu i se va permite să-mi vorbească. O să mi se ceară să-l identific pe Brock. în instanţă vor folosi prenumele meu real şi îmi vor spune Chanel Doe. Să nu iau personal confruntarea cu avocatul apărării. întrebările lui o vor ajuta pe procuroare să-şi dea seama ce unghi de abordare a ales şi să se pregătească pentru proces. Trebuie să spui numai şi numai adevărul.

Am auzit tot ce mi-a zis, dar în principal n-am făcut decât să mă uit ţintă la scaunele unde aveau să stea Brock şi avocatul lui. Am simţit o înţepătură în gât, ca şi când, dacă aş fi clipit de mai multe ori, s-ar fi putut materializa toţi. Procuroarea mi-a spus că nu trebuie să mă uit la avocatul apărării, nici măcar atunci când o să-mi vorbească. Puteam să mă uit la public, să-mi fixez privirea în ochii unui prieten. Dar ştiam că nu va veni niciun prieten.

Claire era în Franţa. Lui Tiffany nu i se permitea să intre în sală, în calitatea ei de martor. Mama urma să se afle la tribunal, dar am refuzat s-o las să asiste, ştiind că mi-aş fi îndreptat atenţia spre ea, s-o protejez. Mă temeam să nu mă autocenzurez, să fiu incapabilă să spun tot adevărul, din dorinţa de a nu o răni. Urma s-o fac de una singură.

Alaleh mi-a înmânat un dosar gros, maroniu, plin cu transcrieri ale interogatoriilor mele de la spital şi de la poliţie. Nu trebuie să le studiezi ca şi când ar fi un test, a spus ea, ci doar ca să-ţi reîmprospătezi memoria. A intrat grefiera şi a venit să se prezinte; era tunsă scurt, avea nişte ochelari înguşti şi păşea de parcă era stăpână în locul acela. Urma să stea la un birou oarecum alăturat de cel al judecătorului. Nu te teme, a spus ea, zâmbind, şi şi-a dat jos ochelarii, ca să-i pot vedea ochii. Dacă te simţi agitată, uită-te la mine. Mi-a făcut cu ochiul.

O parte din situaţia asta îmi părea cunoscută. Pe când aveam 18 ani urmasem un curs de Poezie monologată cu profesorul Fulbeck. înainte de fiecare
prezentare trebuia să mergem la locul de întâlnire, să verificăm iluminatul, scena, să testăm microfonul. în viaţa de zi cu zi eram timidă, dar pe scenă mă comportam diferit. Când păşeam în faţa tuturor deveneam o altă persoană.

în primul an de facultate, o colegă îmi spusese că s-a trezit odată alături de un tip care făcea sex cu ea, şi-a pierdut virginitatea atunci, în timp ce îşi pierdea şi-şi recăpăta cunoştinţa. Mi-a mai spus şi că acela era motivul pentru care nu mai venise câteva săptămâni la şcoală, dar era OK, ridicase ea din umeri. Peste o săptămână scrisesem o poezie denumită Drăguţ: Sunt obosită să mă port bine, să mă port frumos, în această viaţă în care revolta nu-mi poartă aparatul dentar nici măcar o noapte. Vreau să evoc sentimente, să făuresc duşmani, să par un pic coruptă, vreau să biciuiesc nişte târfe biciuitoare, vreau să mă fut în ea de situaţie de căcat. în momentul ăsta, oamenii au început să râdă şi să bată din palme în timp ce poezia creştea tot mai mult, amuzaţi de pumnii aruncaţi încolo şi încoace, până am lansat versul Până la puţoiul care şi-a înfipt puţa în prietena mea leşinată. Linişte bruscă.

Eşti stânjenit de faptul că puţa ta este mai scurtă decât o riglă mică, aşa că ai îmbătat-o şi ai adormit-o suficient încât s-o regulezi? Pentru că atârnătoarei tale fleşcăite nu i se mai părea că mâna e prea grozavă, pişătoarea ta avea nevoie de o tovarăşă reală, aşa că ai prins-o singură şi ai luat-o un pic la mână, ai violat-o, ea este înjosită în timp ce tu eşti mai puţin profund decât o piscină de plastic pentru copii, mi-e milă de lipsa ta de demnitate, mi-e milă de — am recitat repede şi clar, privindu-i în ochi pe rând pe toţi cei din public.

O să te fac să-ţi jeleşti ouăle în timp ce-mi spui că sunt cea mai rea, şi aşa o să-ţi înving penisul ăla cât un fetus şi o să-l satur. ..O să ţi-l împuşc. Mulţimea a explodat, a început să strige şi să bată din picioare. Când am concurat cu Drăguţ în competiţii de recitări, am primit de la judecători multe note de zece. Părinţii mei erau uluiţi, dar m-au susţinut. De fiecare dată am sperat ca el să se uite.

Să scriu şi să recit această poezie a fost uşor, pentru că la momentul acela aveam o relaţie cu primul băiat pe care l-am iubit, mă simţeam puternică pentru că mă aflam în siguranţă, iar sexul era blând,

şi poezia era pentru ea, nu pentru mine, iar eu puteam folosi jocuri de cuvinte şmechere şi puteam vorbi repede şi puteam răsturna lumea anihilând verbal o puţă. Acum, când
fusesem chiar eu agresată în timp ce eram inconştientă, abia dacă puteam vorbi. Stând în faţa acelui microfon, în sala de tribunal pustie, m-am mulţumit doar să dau din cap şi m-am gândit la şinele meu mai tânăr, curajos, făcând paradă pe scenă, întrebându-mă unde a plecat fata aceea.
Tiffany a venit acasă cu o seară înainte de audiere; urma să rămână în Palo Alto pentru mai puţin de 24 de ore, înainte de a se grăbi înapoi la cursuri. Nu văzuse niciodată sala de judecată şi n-o cunoscuse încă pe Alaleh. E ciudat că înduraserăm amândouă acelaşi proces, dar de ea nu avea grijă nimeni, n-o ajuta nimeni să se pregătească. Aş zice că mărturia avea să fie mai dificilă pentru ea, fiindcă îşi amintea ce se întâmplase; în timp ce Brock o ţintuia cu privirea, trebuia să descrie ce făcuse el. Şi mai avea şi de lucru, trebuia să fie şi la şcoală a doua zi de dimineaţă, de parcă ea n-ar fi trăit nicicum această zi.
Cum ar trebui să ne îmbrăcăm? m-a întrebat. Imaginile pe care le căutaserăm pe Google despre îmbrăcăminte femei în sala de judecată ne arătau femei înalte cu mâinile în şolduri, păr lung răsucit în bucle lejere, fuste creion, picioare zvelte ca baluştrii scărilor, cocoţate pe tocuri ascuţite. Cum mama dracului să arătăm noi aşa? Afară se întunecase şi noi eram la Kohl's, rătăcind pe etajele de un alb-sclipitor. I-am trimis consilierei un mesaj, ca să mă îndrume; ceva confortabil, decent. Gata, m-am prins. Soră- mea a ieşit din cabina de probă îmbrăcată într-o cămaşă largă cu un Minion imprimat; fără pantaloni. Ce-ar zice dacă aş apărea îmbrăcată aşa? I-am spus Tiffany, e o chestie serioasă, şi am abandonat nişte pantaloni capri cu strasuri, un cozoroc şi o cămaşă cu inscripţia BINECUVÂNTAT.
Când anunţurile de închidere au început să ne bâzâie pe deasupra capului, am renunţat la jocul nostru şi am eşuat în sectorul „business casual", cu braţele tot mai grele de la jachetele în culori pământii. Ea a mers cu o bluză maro- roşcat la baza gâtului, cu tiv asimetric. Depui mărturie sau ţii un discurs la cina cu spaghetti pentru strângere de fonduri organizată de clasa copilului tău? Cămăşile înflorate, încheiate până în gât, ne-au prefăcut în secretare şleampete. Ce dracu', Janice, ţi-ai adus aminte să-mi trimiţi pe fax formularul pentru impozit? în cele din urmă am găsit ce căutam, o bluză tricotată alb- lăptos, moale şi discretă. Noua uniformă a lui Emily. Arătam ca o persoană care ţi-ar împrumuta un pix. Sora mea a dat din cap aprobator.
Se întunecase deja şi era momentul să studiez transcrierile. Ne-am aşezat în
colţurile opuse ale mesei din sufragerie, cu propriile teancuri de hârtii. L-am auzit pe tata întrebând-o pe mama Nu eşti bucuroasă că sunt fetele aici? într- adevăr, eram recunoscătoare pentru aceste neaşteptate reuniuni de familie. Totuşi, se întrevedea motivul pentru care eram aduşi laolaltă. Am citit într-o tăcere grea, întreruptă doar de fâsâitul ocazional al vreunei pagini întoarse. Una dintre cele mai importante reguli stabilite de la bun început era să nu discut cu Tiffany despre caz. Dacă faptele descrise se aliniau prea mult, puteam fi acuzate de conspiraţie. Dar fie şi numai prezenţa ei, în sine, era un dar, făcea suportabilă retrăirea acelei nopţi.
Pe măsură ce parcurgeam paginile, au început să năvălească şi sentimentele. Citirea fiecărui rând mă făcea să mă simt ca într-o cameră care se umplea încet cu apă. Se umplea şi se tot umplea, până când n-a mai rămas decât spaţiul necesar ca să respir, o aşchie de aer între apă şi tavan. Chiar când mă gândeam că o să mă duc la fund, s-a oprit. Ştiam că nu mă poate îneca încă o dată. Agresiunea închisă în aceste dosare era ceva din trecut. Apa a început să se scurgă.
Am rămas concentrată, mi-am luat notiţe, am pus toate faptele în ordine. Am fixat detaliile până când am putut recita întâmplările din noaptea aceea de la cap la coadă şi de la coadă la cap în secvenţe de câte 15 minute, din momentul în care m-am hotărât să merg la petrecere şi până în momentul în care am fost externată. Sunt agitată, a spus sora mea. Este în regulă, i-am răspuns.
Dacă devii agitată, uită-te la grefieră. Mi-a făcut cu ochiul. Nu se aşteaptă nici ei să-ţi aduci aminte chiar totul, au trecut zece luni de atunci! E simplu, nu facem decât să spunem adevărul. Toată lumea o să fie ceva de genul uau, ea e un înger, dar tipul ăla îmi dă dracului fiori. Plus că am cheltuit 70 de dolari la Kohl's, aşa că trebuie cumva să facem să merite cheltuiala, înţelegi. Nu trebuie să ne fie frică, pentru că nu avem nimic de ascuns.
Era adevărat şi credeam în ce spun. Acum, soră-mea îmi zâmbea. Am lăsat-o să se uite pe însemnări, apoi m-am dus la mine în cameră. îmi lăcrimau ochii. Era un lucru pe care nu l-am spus. Şi eu sunt agitată. Habar n-am ce-o să se întâmple.

Cadrul de plastic pentru controlul de securitate era portalul meu, o cale de trecere spre această lume străină. Gărzile de securitate ne-au escortat pe mama, pe Tiffany şi pe mine în debaraua minusculă destinată victimei, mobilată cu o canapea galben-murdar care părea sculptată în ceară de urechi. Un birou cu picioare de metal, acoperit cu o grămadă de reviste vechi, uzate. O pungă îngălată de markere fără capac, cu mina uscată. Stive prăfuite de broşuri despre violenţa domestică. Un poster roşu cu un anunţ scris cu litere galbene, îngroşate: VICTIMELE AU DREPTUL SĂ FIE TRATATE CORECT ŞI CU RESPECT PENTRU VIAŢA PRIVATĂ ŞI DEMNITATEA LOR ŞI NU TREBUIE SUPUSE INTIMIDĂRILOR, HĂRŢUIRII ŞI ABUZULUI PE TOT PARCURSUL PROCESULUI PENAL DE JUSTIŢIE JUVENILĂ. Hârtii rămase acolo, cu desene făcute de copii; un desen cu o inimă având înăuntru nişte litere înghesuite, Fiindcă mi-e frică. Mama nu era în largul ei în acest spaţiu sordid, voia să-l facă mai bun, aşa că a plecat să ne aducă nişte lapte cald de la o cafenea din apropiere, fursecuri şi nişte pepene galben tăiat.

Anne, mama Juliei, era şi ea pe drum; se oferise să vină şi să stea în sala de judecată, singurul meu suporter. Trimestrul acesta, Julia era în străinătate. Mai târziu am aflat că, atunci când s-a reîntors în campus, a început să aibă atacuri de panică de fiecare dată când trecea pe lângă casa frăţiei unde fuseserăm în noaptea aceea. Asta i s-a întâmplat în următorii doi ani.

în timp ce aşteptam, a sosit şi Bree, consiliera mea. Am observat că se tunsese. A fost drăguţ să vorbim despre coafura ei, de parcă am fi fost două prietene într-o situaţie normală, iar ea nu mi-ar fi fost repartizată de YWCA, ca să nu fiu singură. Când m-a văzut foindu-mă fâstâcită, mi-a spus să înfig bine picioarele în pământ, ca metodă de stabilitate. S-a căutat în poşetă şi a scos o jucărie; un teckel lung, albastru-strident, cu blana ca nişte spaghete aspre. Când o să stai acolo, sus, s-ar putea să-ţi fie de ajutor să ai un obiect pe care să-l strângi în mână, a spus ea. Am tras de el să-l întind şi l-am scuturat. Sora mea a căpătat un craniu de cauciuc.

Alaleh va veni să mă ia când vor fi gata. A trecut o oră. Laptele aburind s-a răcit. Când s-a auzit bătaia în uşă, sora mea m-a strâns de mână. Le-am urmat pe Bree şi Alaleh pe culoar. Să ridic dreapta sau stânga când jur, dar dacă uit tot, oare am fermoarul închis la şliţ, oare arăt OK? Am început să păşesc apăsat, să inspir şi să expir zgomotos. Eram conştientă de zgomotul pe care îl fac, stânjenită că nu-mi pot ascunde panica, dar mi-am imaginat că procuroarea m-ar vrea mai degrabă respirând greu decât leşinată. Aruncă o privire, a spus ea. Printr-o ferestruică dreptunghiulară am putut cerceta încăperea, pe cei câţiva oameni din public, ceafa lui. Am încremenit, cu privirea înţepenită pe pielea dezgolită a gâtului său. Voiam să rămân în aceste ultime momente în care puteam sta ascunsă. Dar Alaleh a deschis larg uşile şi nu mi-a mai rămas nimic de făcut decât să păşesc dincolo de ele.

Acum statul cheamă primul martor, Chanel Doe. Când am intrat, capetele s- au întors spre mine, iar eu nu ştiam încotro să mă uit. Am mutat teckelul albastru în mâna stângă, ca să pot ridica dreapta la jurământ. Am spus Da. Cuvânt pe care credeam că-l voi spune pentru prima dată la nuntă, nu la procesul pentru viol. Am simţit cum mă cântăresc ochii din sală. M-am întrebat dacă erau surprinşi că sunt asiatică, dacă arăt ca o femeie sau ca o fată, dacă păream banală, mai puţin drăguţă decât îşi imaginau, de ce nu alesese şi el pe una mai arătoasă, stop, la ce te gândeşti, taci. Când am păşit spre boxa martorilor mi-am dorit să continui să merg şi să merg, dar când am atins spătarul scaunului m-am aşezat cu privirea înainte, şi iată-mă.

Mi s-a spus să mă fac comodă. Nu înţelegeam ce însemna asta; am încercat să ridic scaunul, ca să-l aduc puţin în faţă, în timp ce toţi ochii erau aţintiţi asupra mea, pe când mă împingeam din răsputeri să avansez câţiva centimetri. Alaleh mi-a amintit să vorbesc tare şi răspicat. Cu mâini tremurătoare, am înclinat spre mine tulpina subţire a microfonului. Am auzit cum cineva îşi drege vocea. Bree stătea într-un scaun la dreapta mea, privind spre public, în semn de solidaritate cu mine. în public era puţină lume, dar şi acei câţiva oameni erau destui ca să-mi stârnească anxietatea, să mă întreb cine erau şi de ce se aflau acolo. L-am observat, alături de Alaleh, pe detectivul Kim, un chip familiar, o mică uşurare.

Cu coada ochiului, în partea stângă, îl vedeam pe Brock sub forma unei mase. Ochii mi-au poposit pe chipul lui Alaleh, lăsând să se topească totul în jurul ei. îmi zâmbea din spatele pupitrului ei, în felul în care văzusem zâmbind mamele care încurajează copiii mici, îndemnându-i să facă primii paşi, şi i-am zâmbit, la rându-mi, atât cât am putut.

Ne poţi spune cum te cheamă, te rog, şi să spui şi pe litere.
Chanel, am răspuns, C-H-A-N-E-L, am spus. Mă simţeam de parcă mi s-ar fi retezat brusc o mare parte din plete. O pierdere rapidă, ireversibilă. Numele nu mai era al meu, era un secret pe care acum trebuia să am încredere că toţi cei din sală îl vor păstra. Nu era timp să ezit, am mers mai departe cu vârsta, educaţia, zona în care locuiesc. Am vorbit despre Arastradero Preserve la apus, despre Tiffany şi Julia, de taqueria, de sandviciul meu taco cu pui, despre cum am băut apă fiindcă era condimentat, de cina pregătită de tata. în afară de taco şi broccoli tras în tigaie ai mai mâncat ceva în ziua aceea? Nu, am răspuns, apoi am făcut o pauză. Ei bine, în ziua aceea, ziua aceea de care nu-mi mai amintesc. Trebuie să fi luat prânzul în ziua aceea de acum zece luni, dar oare ce-oi fi mâncat?
M-a întrebat de ce am mers la Stanford, am spus că m-am dus la petrecerea unei frăţii, ca să ne întâlnim cu Julia; şi, din câte se pare, aşa s-a şi întâmplat în noaptea aceea. Dar dacă ele ar fi spus hai să mergem în centru, să mâncăm nişte iaurt îngheţat, aş fi mers — sau e o altă petrecere în Stanford, la International club, aş fi mers acolo. Nu am nicio atracţie anume pentru petrecerea vreunei frăţii. Din stânga mea a venit o voce de bărbat. Onorată instanţă, solicit eliminarea ultimelor două treimi sau trei sferturi din răspuns. La această întrebare s-a răspuns încă de la început.
M-am uitat într-acolo. Avocatul apărării avea o faţă pătrăţoasă, părul alb, costum negru şi stătea cocoşat asupra notiţelor, vorbind de parcă eu nu mă aflam acolo. Judecătorul a răspuns, în regulă. O să elimin ultimele două propoziţii ale răspunsului, ca nefiind răspunsuri la întrebarea pusă. Mi-am văzut cuvintele căzând din înalt precum păsările împuşcate în aer. Nu ştiusem că el avea puterea de a-mi şterge cu buretele mărturia fără să mişte un deget. Partea cea mai deconcertantă era că obiectase faţă de o replică despre iaurt. Ce se va întâmpla când vom ajunge la ce conta cu adevărat?
Alaleh a continuat întrebările despre decizia mea de a merge la casa unei frăţii, iar el mi-a tăiat iar şi iar propoziţiile. în regulă. Atunci taie. Eram un câine cu o zgardă electronică la gât, iar telecomanda era în mâna apărării. De fiecare dată când vorbeam simţeam şocul şi mă repliam confuză. M-am ferit să depăşesc limitele, ca să evit să-mi mai trunchieze cuvintele. Mă dresa să- mi fie frică să vorbesc liber.
Alaleh a fragmentat întrebările, ca să pot da substanţă răspunsurilor mele.
Voiai să mergi la petrecerea unei frăţii? Nu, am răspuns, speriată să mai adaug ceva. De ce nu? Aveam o şansă să dezvolt. De ce aş vrea să merg la petrecerea unei frăţii? M-a surprins propria iritare. Nu aveam nici cea mai mică dorinţă să merg la petrecerea unei frăţii şi să cunosc pe cineva dintr-o frăţie. Cât de greu era să pui măcar o dată punctul pe „i”! în cele din urmă am reuşit să ajungem la un ritm bun, ne treceam cuvintele de la una la alta. Curând, fiecare centimetru din seara aceea a prins viaţă. Sala de judecată s-a topit, iar eu am început să văd linoleumul uzat din bucătăria noastră, ceasul cu margini negre, tapetul cu linii subţiri, albastre şi galbene. Când am fost întrebată ce am băut, am văzut lichidul maroniu în sticla lui şi cănile de pe blatul de lemn. Când am fost întrebată ce marcă de whisky, am mijit ochii ca să mă pot concentra asupra amintirii aceleia, să citesc eticheta. în josul scărilor, stive de căni roşii, mese late de lemn, suc vărsat, subsolul inundat de capete, trupuri plutind către uşile culisante de sticlă spre curtea din spate, ghemuitul între copaci, încercând să nu mă stropesc pe încălţări, întoarcerea în zgomotul zumzăitor de pe veranda cimentată, detaliu cu detaliu cu detaliu.
M-a uluit cât de serios îmi erau adresate toate întrebările astea, de parcă ar fi fost normal să-mi amintesc fiecare amănunt de nimic, să disec tulbureala unei băute banale într-o cronologie a consumării faptelor, marcând minutele dintre sorbituri. Timpul era secţionat în minute, lungimea în centimetri, lichidele în grame. Cât ne-a luat să ajungem acolo (şapte minute), când am ajuns (23:15), cu cine eram, unde am fost lăsate, dacă am mai mers şi la alte petreceri, câţi oameni erau acolo (60 de persoane, 20 de minute mai târziu erau 100), cât de departe am mers ca să ne facem nevoile (vreo 13 metri). Siguranţa mea era aproape comică, cum aş fi putut fi aşa sigură? Eram atât de epuizată de acest ritm de staccato al întrebărilor procuroarei, de contemplarea zumzăitoare din mintea mea, încât n-am observat că ne apropiam tot mai mult de amintirea finală din seara aceea. M-am văzut pe mine însămi cu o bere în mână, zâmbind, legănând uşor din umeri. Tiffany era acolo, una sau două prietene de-ale ei pluteau în zonă. Le privisem şi mă gândisem cât de mult îmi lipsea facultatea, dar de fapt nu-mi lipsea aşa de tare, cum, chiar şi dacă m-aş putea întoarce, n-ar mai fi niciodată la fel.

Acum o vedeam pe Tiffany păşind în această dulce sălbăticie, bucurându-se de o noapte din care puteam face parte şi eu.
Şi pe urmă ce s-a întâmplat?
Filmuleţul din capul meu s-a oprit, muzica s-a îndepărtat, mulţimea din strălucirea luminii de pe verandă a dispărut. Negru, doar negru. M-am uitat la ea; o panică tăcută, un clipit, nu aveam niciun răspuns. Mă ţinuse de mijloc, lăsându-mă să bat apa, iar acum slăbise strânsoarea, privindu-mă cum alunec în adânc. M-am trezit la spital. Cuvintele mă părăsiseră, capul mi-a căzut în faţă, gândurile mi s-au împrăştiat. M-a întrebat ceva, dar n-am răspuns; în transcript grefiera a notat doar (scutură din cap).
Am auzit un vaiet lung, sonor, un schelălăit ascuţit, care a plutit şi apoi a căzut. Devenea tot mai puternic, nu-l puteam opri. Voiam să mă ia cineva de umeri, dar am realizat că nu vine nimeni. O sală plină de străini stând nemişcaţi, în timp ce eu plângeam în neştire. Să-i ţin afară pe cei pe care-i iubeam fusese o mare greşeală. Mi-am acoperit faţa cu mâinile şi am strâns pleoapele. Dacă nu puteam vedea pe nimeni, atunci nici ei nu mă mai puteau vedea pe mine.

JUDECĂTORUL: Vreţi să luaţi o pauză? PROCUROAREA: Da.

JUDECĂTORUL: O să luăm o scurtă pauză. Aşa că mă retrag de la pupitru. Mulţumesc.
PROCUROAREA: Oh, uite nişte apă.
I-am auzit pe toţi ieşind din nemişcare de parcă ar fi zis Taci, c-am pierdut-o. Mi-am imaginat cum toate privirile aţintite asupra mea se desprind, plesnind ca nişte fire. L-am auzit pe judecător coborând de la pupitru, am auzit ţăcănitul tocurilor procuroarei îndreptându-se spre mine, turnând apă într-un pahar de polistiren din boxa mea. Am rămas cu faţa acoperită, ţinând teckelul albastru strivit de obraz. Bree m-a ajutat să mă ridic şi m-a condus spre ieşirea din sala de judecată, apoi pe coridor, spre baie.
Uşa s-a închis. în sfârşit, linişte. Este dificil, am spus. Vocea îmi era micuţă, stinsă. Nu aşa mă aşteptasem să meargă lucrurile. Mă stânjenea ceea ce eram pentru fiecare persoană din încăperea aceea — una care se îmbătase până nu se mai putuse ţine pe picioare, iar acum suspina cu muci în microfon.
Alaleh atinsese cumva un punct sensibil, care zvâcnea şi era nebulos, o porţiune de amintiri uitate, undeva între acea noapte şi dimineaţa de după. Va trebui să intre în jocul de a se învârti în jurul acelui punct, ştiind când şi cum să intre, fiindcă dacă intra abrupt urma să mă piardă, iar şi iar, eram sigură de asta. îmi imaginam că va fi tot mai frustrată. Am primit una slabă de înger, încrederea mea era în declin.
Te descurci minunat, a spus Bree. M-am uitat la ea. Zâmbea, dar nu cu milă, ci cumva la limita cu admiraţia. Ţinea în mână un ghemotoc de şerveţele de hârtie şi părea plină de speranţă, stârnită de această dimineaţă. Pentru ea însemna ceva că ajunseserăm până aici. Eu simţeam doar oboseală şi urme de creion de ochi scurs pe obraji. Poate că, în acest context, aşa arată „ minunatul" ăla.
Am fost surprinsă că încă mă mai ţin picioarele, urmând-o pe Bree înapoi spre sala de judecată. Când s-a aşezat în scaun, în dreapta mea, m-am simţit de parcă noi două ne întorseserăm dintr-un club secret. Eram grozavă. Lucrul ăsta devenise la fel de sigur ca prezenţa ei.
Când am reluat, Alaleh s-a întors la ultima mea amintire, când stăteam pe verandă, afară, apoi a atins iar acel punct sensibil. Poţi să descrii cum te-ai simţit în primul moment, după ce te-ai trezit? M-a privit direct în ochi. Nu puteam descrie acel sentiment. Nu ştiu să poată prea mulţi supravieţuitori. Aş fi zis că mă aflu încă într-un proces de trezire la realitate. Dar înţelegeam că n-o să se termine până când nu încep să ofer nişte răspunsuri, că vom tot lua pauze şi ne vom întoarce de câte ori o să fie nevoie. Aşa că am încercat.
Am plâns printre petele de sânge, lenjeria intimă, leşin, faţa contorsionată, greutatea în piept. Cuvintele îmi erau abia auzite, mă simţeam urâtă, mă făceam praf singură, dar dincolo de toate astea auzeam ţăcănitul acela rapid, mâinile grefierei purtându-mă pe sus, paşii mărunţi ai tastaturii alergând înainte, ne mişcăm. Ai nevoie de un moment de pauză? Trage adânc aer în piept. OK. Poţi să ne spui dacă ai avut în păr doar un ac de pin, câte ace de pin ai avut în păr? Presiune tot mai mare şi mai mare, fiecare detaliu, fiecare sentiment. Asistenta ţi-a examinat organele genitale? A fost o examinare invazivă?
în momentul acesta m-am oprit, am stat o clipă pe gânduri, ştergându-mi faţa.

Dacă spuneam prea multe, i-aş fi făcut pe toţi să se simtă incomod. Dar ea mă întrebase. De ce ar trebui să port eu ruşinea pentru ce făcuseră ei cu trupul meu? Mi-au băgat un cioc de plastic înăuntru, am spus, am stat cu beţişoare de test înfipte în anus. Mi-au vopsit vaginul în albastru, ca să caute urme de abraziune, cred. Mi-au desfăcut picioarele. M-au fotografiat. M-au fotografiat goală. Deci, da.

Mă simţeam un pic mai uşurată. îmi spusesem adevărul fără să pară că-mi cer scuze şi pentru moment am avut puterea, i-am făcut pe bărbaţi să se foiască, să-şi lase privirea în jos. Voiam să spun iar în microfon anus. Nu mi-am mai supravegheat ţinuta, părul mi-a scăpat din agrafe, eram epuizată. Trebuia să fim aproape pe terminate.

Chanel, te rog să te uiţi la această probă şi să-mi spui dacă recunoşti obiectele fotografiate. Fotografii? în mintea mea, agresiunea a fost mereu o scenă construită din dialoguri care mi se povestiseră. A frunzărit câteva poze mari de pe biroul ei şi am prins o imagine cu încheieturile şi gleznele mele dezgolite, una peste alta. S-a apropiat de boxa mea cu o poză mare, un pătrat de realitate alunecând spre pupitrul meu, şi m-am dat instinctiv înapoi.

întregul dreptunghi avea o culoare maro-roşcat aprins şi o textură haşurată. Am studiat poza o clipă şi mi-am dat seama că erau sute de ace de pin. Printre acestea, o bucăţică mică de material şi o husă albastră de telefon. Două lucruri mărunte aflate în posesia mea şi lăsate în urmă. Deci aşa am fost găsită.

Până atunci încercasem să rămân prezentă, dar detaşată, considerându-l pe băiatul blond din stânga mea un străin. Dimineaţa aceea ceţoasă de la spital, chinul extragerii acelor de pin din părul meu, acestea erau singurele realităţi pe care le aveam. Dar acum, aici, scenele începeau să se conecteze între ele, fragmentele întunecate din mintea mea se umpleau cu o culoare maroniu- roşcat. Un străin care s-ar fi uitat la această poză ar fi văzut un material textil alb; eu mi-am văzut lenjeria intimă, ştiam că dacă ai privi mai de aproape ai vedea bulinele de un negru-decolorat şi firele scăpate dinspre elastic. Victima eşti tu. Ceea ce însemna că existase un moment în timp în care mă aflasem acolo, iar bărbatul în costum care stătea la doi metri de mine îşi trecuse palmele peste oasele şoldurilor mele dezgolite, în timp ce eram ţintuită sub greutatea trupului său, cu părul ştergând ţărâna de pe jos, cu palmele lui

strivindu-mi sfârcul lăsat la vedere, cu gura lui deschisă peste gâtul meu. Mi- a desfăcut picioarele, scotocind cu degetele în mine. Toată realitatea acestor lucruri era prea amplă, se extindea prea repede, panica îmi creştea. M-am holbat la poză, complet conştientă de prezenţa lui.

Alaleh a retras fotografia, înlocuind-o cu alta, de data asta o imagine mărită a ecranului telefonului meu, care arăta nouă apeluri pierdute de la sora mea. Apoi imaginea unuia dintre mesajele lui Lucas: Spune-i lui Tiffany să aibă grijă de tine, mă sperii rău de tot. Dovada panicii lor. Mi-am apropiat braţele de corp, faţa îmi era uscată, bărbia îmi tremura. Chanel, mi-am auzit numele. Ai avut vreun interes să te combini cu cineva prezent astăzi, în această sală? Am înălţat capul şi m-am uitat direct spre el, la creştetul lui, fiindcă privea în pământ. Este real, este chiar el. Voiam să mă asigur că ascultă. Hai, ridică privirea.

Nu.

Liniştea s-a tulburat în jurul acestui cuvânt. Mintea mi s-a limpezit, toate întrebările s-au estompat, reduse la nimic. Recunoşti pe cineva din această sală cu care să te fi combinat? Felul în care el refuza să mă privească mi-a spus că ştiam amândoi răspunsul la această întrebare.

Nu.

Simţeam pe limbă această unică silabă, ca pe o hrană, avea gust de nou. Voiam ca aceste două litere neînsemnate să-i alunece în urechi ca seminţele, să i se îngroape în măruntaie, să crească împingându-i-se în plămâni, în inimă, sufocându-l din interior, până când va fi dovedit de ele, până când vor ţâşni din cămaşa lui închisă până-n gât.

Procuroarea a zâmbit, a dat din cap spre mine şi a bătut uşor în hârtiile pe care le avea pe pupitru. Nu am alte întrebări, a spus ea. încheiasem prima parte. Se pare că oboseala scosese frica din mine. Fusesem condiţionată să mă las intimidată de apărare, mi se spusese că avocatul este reputat, distins, unul dintre cei mai buni, dar în timp ce-l aşteptam să-şi pună hârtiile în ordine m- am înmuiat în faţa evidenţei că era de fapt destul de în vârstă, poate bunicul cuiva, şi mi l-am imaginat aruncând

o minge de baseball. Abia când l-am văzut ridicându-se am simţit o uşoară furnicătură. Avea pe chip o expresie
naturală de încruntare şi asta mi-a amintit că se afla aici ca să mă dezmembreze.
Bună dimineaţa, Chanel. Zâmbea, dar consider real un zâmbet care rezistă mai mult de o clipă, iar al lui a dispărut prea repede. Totuşi, i-am întors zâmbetul cu căldură, arătându-i cum se face. O să-ţi pun nişte întrebări, în principal pornind de la cele la care ai răspuns deja. Doar nişte clarificări, a spus el. Avea un aer lejer, de parcă ar fi fost doar o conversaţie prietenoasă, de parcă ieşeam împreună la plimbare. Asta m-a deranjat, politeţea lui prefăcută, cordialitatea nefondată.
întrebările lui au pornit iar de la restaurantul de taco. Privind în urmă, n-aş fi călcat acolo în ziua aia, dacă aş fi ştiut că voi primi atâtea întrebări despre asta. înainte de a vă întoarce acasă v-aţi oprit la restaurant ca să luaţi cina? Ai mâncat acolo doar un taco? N-ai luat nimic de băut, apă sau poate cola, ceva? A ridicat privirea din însemnări ca să mijească ochii la mine, apoi a dat din cap şi s-a întors la notiţe, ca şi când tocmai ar fi confirmat ceva. A avut o abordare neaşteptată; lua pauze lungi, îşi frunzărea înainte şi înapoi carnetul, scria ceva în timp ce noi aşteptam. Anticipasem un interogatoriu cu întrebări la foc automat; în schimb, părea să stea să chibzuiască în voie, cântărindu-mi fiecare cuvânt. Pe parcursul acestor lungi tăceri am devenit tot mai neliniştită. Am continuat să-l privesc ţintă.
întrebările lui erau în oglindă cu cele ale procuroarei, repetând tot ceea ce se spusese deja, de genul: legume trase în tigaie, aşa ai declarat, whisky, ţi-ai turnat singură, broccoli? Cine l-a preparat, cu cine ai băut, patru shoturi, o jumătate de oră? Corect? Alcool? Cât a durat? Cu sora ta, te cred, numărul de shoturi, şampanie, cred, deci cât de mult, şi ea la fel, cât a consumat, în mare? Petrecerea? Şi înainte? Zici? Ea nu? Voi două, împreună? Cât de mult? Cât timp? Poftim? Stanford? în acelaşi timp? Aproximativ? Sau cu ea? Cu cine? Tu când? Ce ai văzut? Nu erau agresive, ci sâcâitoare ca picătura chinezească. M-am asigurat că de câte ori a ridicat privirea mi-a întâlnit ochii, ca să-i arăt că o să fiu alături de el cu fiecare pas de pe acest drum, pe care îl făcea tot mai dificil. Spre deosebire de întrebările lui Alaleh, ale lui deveneau tot mai nonlineare, făceau dificilă păstrarea unui scenariu vizual în mintea mea. Când ai băut alcoolul pe care ţi l-ai turnat în cana roşie dintre primul şi al doilea rând, a fost înainte sau după ce te-ai dus afară, la pipi? Ai spus că în
ziua aceea, când te-ai dus la Stanford şi la casa KA, purtai un cardigan bej, corect? Ce e ăsta, un pulover? Chiar mă întreba dacă un cardigan e un pulover? Eram tot mai tulburată de întrebările astea frivole puse într-o lumină serioasă, de ideea că ar putea avea vreo greutate. M-a întrebat dacă am cântat la petrecere. M-a chestionat dacă ştiu cât lichid intră într-o halbă. Cred că la un moment dat, în mărturia ta, ai descris cum stăteai pe un scaun, pe masă, şi dansai de una singură? Am zâmbit auzind această întrebare, imaginându-mi mobila suprapusă şi capul meu hârjâind tavanul. Pe un scaun, pe masă? am spus. Da, a răspuns el. Am înţeles greşit? M-a privit fără să i se clintească un muşchi. Pe un scaun, am răspuns, aşezat pe podea. Am aşteptat o clipă, ca să- 1 las să-şi noteze. Toţi ceilalţi erau pe mese.
OK, a spus el. Deci tu erai pe scaun şi atât? Pe când te aflai la spital n-ai observat să fi fost rănită într-un fel pe corp, nu? Aproape că am spus „da", grăbită să fiu de acord, până când mi-am dat seama că nu spusesem niciodată aşa ceva. De ce mă întreba de parcă aş fi spus-o? Părea să fi trecut pe nesimţite de la mobilierul suprapus la rănile de pe corp, pe acelaşi ton şi cu acelaşi ritm egal, şi dintr-odată m-am întrebat dacă nu cumva mă făceam eu de râs, pentru că mă relaxasem prea tare la întrebările lui uşoare. Ca răspuns, am început să vorbesc despre sângele uscat, dar el a desfiinţat imediat răspunsul, atribuindu-l acului de la perfuzie. Deci, în afară de asta, n-ai mai observat alte urme de rănire pe corp? întrebările lui erau declaraţii mascate; n-ai observat, n-ai observat. Mă forţa să merg într-o direcţie. în afară de o zgârietură de pe gât, am spus. A ripostat imediat — Ăsta a fost singurul semn de rănire pe care l-ai observat, aşa e? Da, am răspuns. Obţinuse ce voise. L-am simţit servindu-mi răspunsul acesta, formulându-l în aşa fel încât să mă facă să fiu de acord, să facă lucrurile să avanseze pe nesimţite.
Atunci a ieşit la suprafaţă o amintire, stăteam în faţa oglinzii de la baie, acasă, m-am întors şi mi-am dat jos pantalonii de trening şi atunci am văzut pata roşie de pe fund. Mi-am tras repede pantalonii şi m-am spălat pe mâini de parcă mi se lipise ceva de ele. Nu mă gândisem de luni de zile la acest incident, iar acum mi se înfăţişa, eliberând amintirea din ancora ei. Dar cum să explic treaba asta?

Că o amintire reprimată se ridicase la suprafaţă? Deja spusesem „da”; declarasem că nu am avut nicio rană, spusele mele rămâneau definitiv înregistrate, fiindcă fusesem atrasă în nişte întrebări despre tirul în cutii de bere, dacă persoana folosise o cheie ca să găurească dozele şi dacă era chiar o cheie, precum cheile alea pe care le ţii pe breloc.
Finalul a fost abrupt. Avocatul s-a aşezat. Eram liberă. Eram liberă? M-am uitat la Alaleh de parcă aş fi întrebat-o, eşti sigură, dacă plec acum n-o să mă oprească nimeni? Şi când ea a dat din cap, dusă am fost. Când am ajuns din nou în debaraua victimei, am observat două lucruri. Mai întâi, teckelul era sugrumat într-un nod strâns. M-am temut să nu-mi fi ucis micul prieten. L-am dezlegat cu blândeţe. Apoi am observat că pielea de pe ambele mâini, între degetul mare şi arătător, era brăzdată de semiluni adânci, roşii, care mergeau până spre încheieturi. în timp ce partea superioară a corpului rămăsese nemişcată, degetele mari săpaseră în piele, cioplind în carnea palmelor şi a antebraţelor, eliberând tensiunea. Acest obicei născut în sala de judecată n-a mai dispărut de atunci; acum, când mă gândesc intens la ceva sau când mă găsesc într-o situaţie stresantă, mâinile mi se crispează tare şi încep să mă ciupesc. Noaptea mă dor mâinile şi antebraţele şi îmi imaginez că le jupoi, scobind suferinţa fierbinte, groasă, îngropată acolo, până când braţele şi degetele îmi ajung inerte şi epuizate.
Eu terminasem, dar sora mea nu. Prietena ei Elizabeth venise să-i fie alături. Tiffany plănuise să se uite la ea tot timpul, chiar şi în timp ce o interoga Alaleh. Nu simţea nevoia să se uite ţintă la avocatul apărării, ca un act salvator sau restaurator, ea pur şi simplu voia să depăşească momentul. îmi plăcea mult asta la ea, faptul că ştia mereu ce vrea, că se înconjura de forţe pozitive. Era drăguţ să mi le imaginez pe ele două, cu privirea aţintită una asupra alteia, ignorând pe oricine vorbea acolo.
Când s-au întors, primul lucru pe care l-am observat au fost ochii lor, felul în care îşi fereau privirea, lipsa de reacţie. Asta mi-a spus totul. Mi-a amintit de seara în care m-am dus s-o iau pe Julia; am văzut-o stând cu caietele în braţe, dezorientată şi disperată. Venise timpul ca Tiffany să se întoarcă la şcoală cu maşina. Merg cu tine, i-am spus. Mi-era frică de ce s-ar fi putut întâmpla dacă ne despărţeam, ca şi când nu ne-am mai fi vindecat corect. Nu plănuisem să plec în California de Sud, nici nu ştiam cum mă voi întoarce. Tot ce înţelegeam era că trebuia să fiu în maşina ei, pe scaunul pasagerului. I-am spus mamei că vin s-o văd la întoarcere.
Existaseră foarte puţine situaţii pe care Tiffany şi cu mine să nu le putem transforma în motive de râs. Pe când mă certam neîncetat cu primul meu prieten, Tiffany punea din camera ei coloane sonore din telenovele, aşa încât, ori de câte ori ne opream din ceartă, rămâneam holbându-ne unul la altul pe fundalul unor ritmuri dramatice interpretate la pian. Dar stând acolo, în maşină, niciuna dintre noi nu se putea gândi la nimic care să ne ridice moralul căzut de tot.
în noaptea aceea, stând pe salteaua aşezată de sora mea direct pe podea, cu zgomotul făcut de maşina de spălat pe fundal, am reuşit, în fine, să mă odihnesc. Eram mulţumită că obţinusem acest moment de linişte. Mi-am scos carneţelul roşu. Am luminat paginile cu telefonul şi am scris Mă simt de parcă am câştigat deja. Era un mic semnal aprobator către mine însămi; făcusem imposibilul, mă prezentasem. Cei care mă văzuseră plângând în boxă poate că m-au perceput drept fragilă, dar eu credeam că acesta era începutul tăcut al forţei mele. Făcusem ce nu credeam că aş fi putut face vreodată şi fusesem cumva scuipată în partea cealaltă, încă departe de linia de sosire, dar în viaţă. Una lângă alta, am reuşit să adormim.
în dimineaţa următoare m-am trezit cu titlurile: FEMEIA DIN AGRESIUNEA SEXUALĂ DE LA STANFORD A DEPUS MĂRTURIE. Am apăsat nerăbdătoare pe link. Mărturia lui Emily era descrisă ca emoţională. Se spunea că ea şi sora ei băuseră nişte beri oferite de trei bărbaţi, apoi Emily s-a trezit la spital. Alaleh a presat-o pe Emily, întrebând-o iar şi iar dacă îşi aminteşte ceva din ce se întâmplase între aceste două evenimente. Emily a răspuns „Nu” şi a început să plângă. Plânsul nu păruse niciodată un lucruşor atât de mic, un strop de apă. Totul părea uniformizat şi simplificat. într-un articol pomeneau de universitatea mea, de prietenul meu din Philly şi includeau de opt ori numele lui Tiffany. Nu înţelegeam cum au putut sta în aceeaşi sală cu mine, cu ea, şi apoi să ne expună cu atâta uşurinţă.
Emily a descris nivelul ei de beţie drept „ atât de beată, că nici nu mă gândeam că sunt beată”. Uitându-mă în transcrieri, am putut număra toate întrebările: 220 de întrebări puse de procuroare.

Alte 102 puse de apărare, în dimineaţa aceea, am stat acolo şi am răspuns la 322 de întrebări, iar acesta fusese citatul reprezentativ pe care îl aleseseră ei.
Am dat mai jos, la secţiunea de comentarii: Fiicele mele sunt încă mici şi sper ca ele să ia deciziile corecte în facultate şi după aceea.
Nu era nicio schimbare în curentul general. Niciun motiv de sărbătoare. Mă simţeam vinovată că-mi făcusem apariţia. Era epuizant să fii permanent analizată, iar judecata de care mă temusem să fie confirmată. Mândria mi s-a topit repede, lăsând loc acelor voci care criticau şi pufneau. Acum ştiam că pot s-o fac. Mai ştiam şi cât de mare e preţul. Dacă obiectivul era să mă vindec, să pot merge mai departe, nu acesta era modul în care trebuia procedat. Vindecarea avea nevoie de intimitate, avea nevoie de răbdare, avea nevoie de grijă. Vindecarea presupunea plantarea seminţelor într-un sol moale, negru. Reporterii au venit ca nişte lopeţi înfigându-se în pământ, scoţând afară seminţele, despuiate, înapoi la suprafaţă. Fusesem abandonată în genunchi, în ţărână, săpând gropi, înfigând cât mai adânc carcasele sparte, bătătorind solul cu palmele. Dar vor exista mereu şi alte lopeţi, şi alte întreruperi, şi alte informaţii întrezărite în instanţă. Cu cât se întâmplau mai multe, cu atât mai puţină energie îmi rămânea să continui să sap; o convingere muribundă că o să crească ceva de acolo.
în săptămâna aceea am încetat să vorbesc, am încetat să scriu în micul meu carneţel roşu. Am dormit ore întregi. I-am împăturit lui Tiffany grămezi de haine, i-am atârnat colierele, am aruncat tuburile uscate de mascara, am îndreptat hârtiile boţite. Nu aveam să permit acestui caz să ne termine pe amândouă. Am plănuit să mă întorc în Philly, o Emily neatrăgătoare, atât de singură în hainele ei decolorate, plângând neîncetat, plângând, şi să mă reîntorc la mine.
în singurătatea nopţii, simţind în piept greutatea a 20 de saci de nisip, am deschis raportul poliţiei şi am citit:
JONSSON l-a ajuns din urmă pe TURNER, i-a retezat picioarele şi i-a pus piedică. TURNER a căzut la pământ şi a încercat să se ridice. JONSSON a spus că parcă ar fi dat să se ridice şi să fugă iar, aşa că l-a doborât la pământ. JONSSON s-a aşezat deasupra lui TURNER şi i-a ţintuit braţele de pământ, în timp ce ARNDT îi imobiliza picioarele... Acesta i-a spus lui TURNER că nu-i dă drumul până nu înţelege ce se întâmplă şi a vrut să se asigure că VICTIMA era în regulă.
Mi-am amintit că asta nu era o simplă luptă între agresor şi victimă; mai
exista un al treilea element, suedezii. Ei erau cei care văzuseră şi acţionaseră, cei care aleseseră să ia atitudine şi să schimbe povestea.
Trebuie notat că de câteva ori în timpul depunerii mărturiei, JONSSON s-a tulburat foarte tare, până la punctul în care a început să plângă când a rememorat incidentul. A trebuit să se oprească şi să respire de câteva ori adânc, înainte de a fi în stare să reia declaraţia. A spus că pentru el a fost foarte stânjenitor să fie martor şi să fie implicat în acest eveniment, dar pur şi simplu a reacţionat la situaţie aşa cum i-a venit, pe loc, fără să se gândească.
Ceea ce trebuia să stârnim în ceilalţi era instinctul. Capacitatea de a deosebi, într-o clipită, binele de rău. Claritatea minţii pentru a înfrunta situaţia, în loc s-o ignore. Am aflat că, înainte de a fugi după Brock, au verificat în ce stare mă aflu. Masculinitatea este adeseori definită de fizic, dar acea primă îngenunchere este la fel de puternică precum retezatul picioarelor, ca doborâtul la pământ. Masculinitatea se găseşte şi în vulnerabilitate, în plâns.
Amândoi suedezii s-au prezentat la audiere. Am descoperit că în noaptea agresiunii l-au ţintuit la pământ şi i-au spus:

Ce mama dracului faci? Este inconştientă.

Ţi se pare OK?

De ce râzi?

Cere-i scuze.

Nu atribui supravieţuirea voinţei sau optimismului, pentru că nu am niciuna din astea. îmi va lua săptămâni ca să îmi

revin, depresia avea să pună stăpânire pe mine. Dar în acel octombrie, suedezii au inoculat în mine această nouă voce. Trebuia să învăţ să vorbesc ca ei. Să-mi înfrunt într-o bună zi agresorul şi să-i spun Ce mama dracului faci ?[16] Femei organizate împotriva violului.

Lucas locuia la al 16-lea etaj al unei clădiri de pe Walnut Street din centrul oraşului Philadelphia. îmi plăceau mult clădirile cu ferestrele alcătuite din suprafeţe mari de pătrate luminate. Aburul cald care se ridica în valuri din rigolele de pe stradă. Produse gourmet italiene, cârnaţi pestriţi şi carne roz, halatele măcelarilor cu urme trandafirii de degete. Supe evreieşti cu găluşte mari cât pumnul. Podelele de marmură lăptoasă în muzee. Librării micuţe. Studenţi cu picioare musculoase alergând pe malul apei în grupuri vioaie. Familii amish vânzând flori sălbatice. Când ne plimbam împreună, Lucas îmi arăta străzile principale, strada Castanei, strada Nucii, ar fi trebuit să numească o stradă mai micuţă Caju. M-a prezentat lui Big B, care stătea în fiecare zi în parc, cu o tablă de şah, şi mi-a arătat locul de unde îi plăcea să-şi cumpere sandviciuri cu friptură de vită. Mi-a dat o listă cu toate cluburile de la el de la facultate în care mă puteam înscrie, a făcut cu mine un tur, ca să-i cunosc prietenii. Mă deprinde cu locurile, mi-am spus, îmi spune că vrea să rămân. îmi plăcea să visez că aceasta va deveni casa mea pentru restul anului, dar nu am reţinut numele parcurilor sau al liniilor de autobuz, simţind că este lipsit de sens să devin familiară cu o lume de care urma să fiu ruptă curând.

Se apropia vacanţa de iarnă şi Lucas vorbea despre un loc călduros unde am putea merge, poate Indonezia. I-am spus să meargă cu colegii de facultate, fiindcă nu puteam pleca până nu se stabilea o dată pentru proces, plus că trebuia să-mi economisesc banii. Dacă mergem şi trebuie să ne întoarcem, o să ne întoarcem, a spus el. Mi-am imaginat cum am merge pe o potecă de pământ, netedă, pe sub lumina marmorată trecută prin frunzele de bananier, şi am primi o notificare că s-a stabilit data procesului, cum s-ar evapora brusc căldura şi starea de visare.

Multă vreme mi-am spus că plăcerea îmi este interzisă. Am început să le spun tuturor lucrurilor pe care îmi doream să le fac idei de zahăr cubic. Procesul în acest caz era ca un vas de apă fierbinte care dizolva cu repeziciune toate aparenţele unei vieţi normale. în luna cât stătusem acasă, candidasem pentru

câteva joburi administrative, dar când am primit răspunsul eram deja în Philly.

Trecuse aproape un an de la agresiune, dar m-am trezit exact în acelaşi punct de unde începusem. O aniversare într-un cuplu celebrează un an petrecut împreună, o zi de naştere marchează un an de creştere. Aniversarea agresiunii marca un an de ape tulburi, agitate. La proces aveam s-o iau iar de la capăt.

Trauma refuza să adere la orice fel de program, nu părea să se alinieze cu timpul. în unele zile părea îndepărtată ca o stea, în altele mă putea înghiţi cu totul.

Mă aşteptam ca procesul în sine să fie compus din secvenţele puse cap la cap ale unor scene dramatice din sala de judecată. Nimeni nu m-a avertizat în legătură cu perioadele de aşteptare, cu lunile fără sens scurse între termene, cu felul în care te solicita în întregime şi apoi nu te mai solicita deloc. Părea imposibil ca în acest an să fi petrecut o singură zi în instanţă, ca să depun mărturie, iar în tot acest timp viaţa să mi se dezintegreze încontinuu. îmi luase nouă luni ca să asimilez totul, câteva săptămâni ca să mă pregătesc, o zi ca să depun mărturie şi tot acest timp ca să mă restabilesc, şi nu intraseräm încă în miezul problemei.

într-un final am primit o actualizare, dar nu era cea pe care o aşteptam. Consiliera mea m-a sunat ca să-mi spună că primise un job de jurist la universitate şi se transfera. Urma să mi se aloce un alt consilier, cineva în care avea ea încredere. Suna ca să-şi ia la revedere, să-mi spună că este mândră de mine şi că îmi ţine pumnii pe mai departe. După ce am închis, m-a lovit un moment de tristeţe, mi-am amintit că oamenii trec mai departe în viaţă. Asta faci, aşa trebuie să se întâmple.

Şi procuroarea a fost transferată într-un alt departament. Când m-a sunat ca să-mi spună, mintea mi-a fugit în altă parte, până când am auzit-o că solicitase să păstreze cazul, ca să-l vadă dus la bun

sfârşit. N-am scos nicio vorbă, zguduită de ideea că, dacă ea n-ar fi insistat să rămână cu mine, acum aş fi avut un nou procuror şi un nou consilier.
Dacă ar fi plecat amândouă cred că mi-ar fi fost greu să rămân angajată în acest proces. De ce aş mai fi continuat? La momentul acela, pentru cine făceam toate astea? Pentru mine? Dacă era pentru mine, atunci de ce stăteam singură în pat, fără serviciu, într-un oraş străin? Ne luptam pentru o finalitate, pentru dreptate. Nu era pentru mine, ci doar pe socoteala mea, faptul că reuşiserăm să ajungem până acolo.
Lucas a cumpărat bilete pentru 1 ianuarie 2016. Ideea de Indonezia părea încă abstractă, prea departe ca să o pricep, dar biletele în sine îmi dădeau o mică speranţă. Chiar şi victimele merg în Indonezia. Victimele pot simţi soarele pe piele. El îmi reamintea constant că meritam să mă bucur de viaţă.
în fiecare dimineaţă când pleca la şcoală, îi simţeam buzele atingându-mi scurt fruntea. Apoi auzeam ţăcănitul uşii, semnalul că pentru următoarele opt-zece ore se va înstăpâni liniştea. Mă ridicam, mă uitam fix la imaginea mea din oglindă timp de zece minute, cât mă spălam pe dinţi, mă aşezam pe canapea învelită într-un cearceaf, îmi puneam pantalonii, apoi îi scoteam iar şi mă târâm înapoi în pat. Câteodată îl auzeam pe colegul de cameră al lui Lucas intrând şi folosind chiuveta din bucătărie sau pornind televizorul. Un motiv în plus să mă îngrop şi mai tare în pat, să nu fac niciun zgomot, să-mi şterg existenţa. După-amiezile mergeam pe acoperişul clădirii ca să citesc, să mă uit la oamenii din balcoanele alăturate care luau pauze de fumat. Câteodată îmi trăgeam pe mine nişte haine curate cu zece minute înainte ca Lucas să ajungă acasă, ca să sugerez că poate am ieşit din apartament, că am mers afară, că am făcut ceva. Dar adeseori nu era cazul.
Tândălitul ăsta poate părea lene. Dar zilele nu semănau cu nişte după-amiezi de duminică. Părţile din mintea mea de care nu mă atinsesem atâta vreme se treziseră; borcanele pe care le depozitasem în ianuarie undeva, departe, erau acum destupate, sparte, iar conţinutul se scursese din ele. îmi aminteam toate acele zile pe care le petrecusem la birou, numărând orele până când mă puteam întoarce în pat. Acum reuşisem în fine să scap de job, puteam să stau la nesfârşit întinsă în pat, dar această libertate venise la pachet cu pustietatea.
Timp de o oră pe săptămână mă întâlneam cu terapeuta, un tărâm controlat unde puteam vorbi despre ce era în mintea mea. Dar în afara acelei ore preferam tăcerea sau conversaţia facilă. Dacă Lucas aducea vorba, deveneam agitată. De ce mă întreabă chestia asta? Deviam absolut toate conversaţiile noastre pe tărâmul vieţii normale; hotărâm unde mergem să cinăm, dacă ar trebui să băgăm o alergare pe malul râului. Voiam decizii uşoare, situaţii pe
care să le pot gestiona.
Din când în când vorbeam pe Skype cu Claire, care era în Franţa. Ziua mea era noaptea ei şi o auzeam şoptind, ca să nu-i trezească pe copiii pe care se străduise din greu să-i ducă la culcare. Purta nişte căşti roz-aprins şi locuia într-un dormitor fără ferestre. îi ziceam micuţul DJ din donjon. îmi spunea despre cum a învăţat să conducă maşina cu cutie manuală de viteze, despre cum i-a curs bebeluşului diareea în şosete, despre copii şi pijamalele lor de mătase. Eu îi spuneam despre frica mea de avocaţi, despre alinarea nopţilor răcoroase din Philly. Dacă eram complet nefericită, îi spuneam că sunt complet nefericită. Iar ea nu-mi răspundea Serios? Sau Nici nu-mi pot imagina. Trebuie să-ţi fie greu. Ce ciudat. Pur şi simplu dădea din cap, confirmând. Ciudat, asta mă făcea să mă simt în direcţia bună. Avea şi ea aceste puncte de reper emoţionale. Chiar dacă era la mii de kilometri depărtare, era confortabil să existe cineva pe lume pe deplin conştient de situaţia mea, care îmi spunea totuşi poveşti caraghioase, care nu mă trata în niciun fel diferit.
într-o dimineaţă, pe când stăteam în pat, am observat pe covor un ghemotoc de păr. Apoi am văzut câteva fire răsucite în jurul piciorului canapelei. Le-am adunat şi atunci am văzut şi nişte praf pe podea, de-a lungul plintei care înconjura încăperea. Curând m-am trezit în genunchi, cu o rolă de prosoape de hârtie, ştergând fiecare centimetru din apartament. Am golit sertarul pentru tacâmuri de furculiţele de plastic şi am ordonat alfabetic meniurile pentru mâncare la comandă. Am îndesat sacii de gunoi pe toboganul de metal de la capătul coridorului, cum îşi aruncă Moş Crăciun desaga pe horn. M-am simţit foarte bine făcând toate astea. Când a venit acasă, Lucas m-a găsit roşie la faţă şi strălucind; a rămas uluit să vadă totul sclipind de curăţenie şi mirosind a citrice. Uau, nu trebuia să

faci asta, a spus el. Ba trebuia, i-am răspuns. A fost primul lucru pe care l-am făcut după săptămâni întregi.
A doua zi nu mai aveam vase de spălat şi nici mobilă de şters. A trebuit să murdăresc nişte vase. În copilărie veneam acasă şi o găseam pe mama înconjurată de 12 femei care făceau găluşti cu mâinile, vânturându-se ca să producă munţi de delicatese din aluat. Eu n-am participat niciodată, doar stăteam în camera mea şi mi se livra castron după castron, în timp ce-mi făceam lecţiile. Acum m-am dus în Cartierul chinezesc, de unde m-am întors cu braţele pline de pungi de plastic din care răsăreau cozi lungi şi verzi de ceapă de arpagic şi tocătură roz de porc, sigilată în plastic. De obicei evitam carnea crudă, descurajată de faptul că trebuie să ating interiorul umed al animalelor. Dar tocam ceapa în cerculeţe mici, verzi, o presăram peste carne, îmi afundam degetul în apă şi urmăream muchia în formă de semilună a fiecărei bucăţi rotunde de aluat, pişcam o bucată de carne pe care o aşezam în centru şi apoi o închideam într-un săculeţ moale. Nu aveam o linie de producţie formată din femei, dar mă moşmondeam acolo de una singură, cocoşată peste blatul de la bucătărie, meşterind peste două sute de găluşti. Singurătatea mea se transforma în ceva comestibil, ceva hrănitor, ceva bun când îl înmuiai în sos de chili şi soia.
Faptul că aveam două guri de hrănit în loc de una singură, a mea, a reprezentat o motivaţie suficientă. În fiecare zi rupeam o bucată de hârtie şi scriam o reţetă, o îndesam în geantă şi mă duceam să mă aprovizionez cu legumele necesare, carne şi condimente. Odată, pe când mâneam legume trase în tigaie, Lucas mi-a spus că pleacă într-un turneu de rugby, pentru trei zile. Doar trei zile, a spus el. Trei zile întregi? am spus eu, răsucind ardeii graşi în tigaie. Şaptezeci şi două de ore neîntrerupte mă puteau pune jos imediat. Trebuia să fiu scoasă din propria minte. Cafenelele nu erau suficiente.
Am găsit online un cupon pentru o tunsoare de 20 de dolari. În ziua în care a plecat am trecut printr-un şantier, pe nişte scări, spre o încăpere cu bambuşi, coşuri de plastic pentru rufe, o statuetă mică a unui Buddha flancat de mandarini. Doar vârfurile, am spus, căci era mai uşor de spus decât sunt aici pentru că trebuie să vorbesc cu nişte fiinţe umane, trebuie să mă atingi uşor pe creştet. îmi lipseau mâinile blânde ale mamei, sentimentul că are grijă de mine. Am dat capul pe spate. Femeia avea breton negru şi purta un şorţ portocaliu. Mi-a aplecat capul sub un şuvoi de apă fierbinte; părul meu ud era greu şi îmbibat de lavandă. I-am pus întrebări despre viaţa ei şi fiecare dintre răspunsuri m-a scos un pic din ale mele, grijile ei, relaţiile ei, sarcina ei, iepurii ei, dintre care unul s-a nimerit să se numească Tiffany. A presupus că sunt thailandeză, i-am spus că sunt pe jumătate chinezoaică. Sunt din California, da, plaja e mişto, dar apa e cam rece. Ziua era salvată.
Ziua a doua. Nu-mi pensasem niciodată sprâncenele. Un alt salon micuţ,
oglinzi tivite cu flori de cireş din plastic, o mică fântână sclipitoare într-un colţ. M-am aşezat într-un rând de femei aşezate pe scaune aliniate la perete. Scuze pentru aşteptare. Nicio problemă, am spus. Vorbeam serios, nu trebuia să ajung nicăieri. Când mi-a venit rândul, m-am lăsat în mâinile blânde ale unei alte femei.
Ziua a treia. Manichiura, 15 dolari. Ploua. Am cercetat peretele cu sticluţe colorate şi am ales portocaliu. Mâna mea mare arăta ca o clătită leşinată susţinută de degetele agere ale femeii. Mi-era cald în salonul strălucitor, afară trotuarele erau întunecate şi umede. Fata care a urmat după mine sărbătorea, tocmai primise un job la Applebee's. Totul începe să meargă mai bine, a spus ea.
Lucas s-a întors, iar părul meu era moale şi aveam unghiile de culoarea conurilor de semnalizare din trafic. M-am întors la ritmurile şi rutinele pe care mi le stabilisem singură. într-o după-amiază stăteam pe jos, chiar lângă maşina de spălat, încercând să-mi dau seama în ce compartiment ar fi trebuit să pun înălbitor, când m-am oprit brusc. Ce naiba fac?
Devenisem peştişorul sanitar, iar el era balena. Amândoi ne bucuram şi profitam fiecare de prezenţa celuilalt, dar diferenţa era că el era o creatură maiestuoasă, în elementul ei, iar eu eram măruntă ca o plevuşcă. El urma un maşter, iar eu culegeam scamele din uscător.
Lucas pomenise de un club care pregătea numere de comedie, aflat în campus; era ţinut de Vince, unul dintre colegii lui din echipa de rugby. într-o seară, când să iasă pe uşă, m-a invitat şi pe mine să merg cu el. La prima întâlnire am fost cam 15 bărbaţi şi două femei, stând cu toţii în jurul unei mese rotunde. Toată lumea lansa idei sau revizuia glume despre apropiata vizită a papei şi aveam

sandviciuri cu brânză. Atmosfera era lejeră şi conciliantă. Stăteam în jacheta mea neagră de iarnă, tensionată şi tăcută, cu scaunul un pic înghesuit în spatele lui, observând.
După a doua întâlnire, pe când mergeam alături de Lucas spre casă, am dat, pe pod, de unul dintre colegii lui din echipa de rugby. De unde veniţi? ne-a întrebat el. De la clubul de comedie, a spus Lucas. S-ar putea să ne calificăm pentru spectacol, am spus eu. Tare! a replicat prietenul. Stai, adică tu? S-a întors spre mine şi a înclinat capul, de parcă i-aş fi spus că o să plec pe Lună.
Am ridicat din umeri, instinctiv, adăugând repede o uşoară scuturare din cap, ca şi cum aş fi alungat ideea. Iar el a dat din cap de parcă ar fi spus „da, sigur”. A fost abia simţit, dar întrecuse limita cu un milimetru. Nu avea habar de singura mea regulă: eu decid de ce anume sunt capabilă. Ori de câte ori sunt subestimată, îmi spun: greşeşti să-mi iei tăcerea drept slăbiciune. Dacă tu nu mă vezi pe scenă, atunci eu o să mă urc pe una.
în dimineaţa următoare m-am dat jos din pat imediat ce a plecat Lucas. M-am aşezat pe canapea şi am scris tot ce nu înţelesesem despre şcoala lor de afaceri, toate conversaţiile pe care le ascultasem în tăcere. Cum l-am confundat pe Aii Baba cu un personaj din Aladdin. Cum s-a dovedit că, de fapt, tipul de la E.F. nu predă, de fapt, educaţie fizică, ci echilibru financiar. Cum, atunci când Lucas m-a întrebat dacă ştiu ce înseamnă microfinanţarea, eu am răspuns Da, e o finanţare micuţă. Am examinat şi nou-câştigatul meu rol de „parteneră”, eticheta pe care i-o dai celui care contează pentru tine. Felul în care partenerii se uită pe fereastră ca pisicile care îşi aşteaptă stăpânii să vină acasă. Am arătat că ceea ce ei consideră bonus la angajare era mai mult decât salariul meu, de fapt. Am detaliat modurile în care mă străduiam să pronunţ Schuylkill River. Mi-am citit cu voce tare mie însămi, în baie, aşezând fiecare cuvânt ca pe o cărămidă, până când am memorat zece minute de material.
în ziua audiţiei m-am dus singură în campus, traversând podul, vorbindu-mi încetişor tot drumul. Lucas îmi desenase o hartă micuţă. Am sosit la Huntsman Hali cu o oră mai devreme, m-am închis într-o cabină de la baie şi mi-am recitat materialul. Când a venit momentul, am coborât cu liftul şi am căutat numărul sălii. Cei doi preşedinţi ai clubului, Vince şi Liz, stăteau cu palmele împreunate. Am închis uşa şi mi-am pus rucsacul pe podea. Am vorbit uşor din memorie, le-am văzut ochii mărindu-se din când în când, câte un râs izbucnind ici şi colo. Au zâmbit larg şi au spus Mulţumim, păstrăm legătura. Am dat din cap şi am plecat. Şi dacă nu reuşesc, este OK, mi-am spus.
Două zile mai târziu un e-mail a ţâşnit în faţă, în inboxul meu. Fusese anunţată lista. Am cercetat repede numele din harababura aceea de litere, încercând să-l localizez pe al meu. L-am găsit aproape la capăt: eram una dintre cele două femei printre opt bărbaţi, singura care nu era studentă, şi-mi păstraseră numărul pentru final. Urma să închid seara. îmi amintesc că am tras aer în piept şi am strâns pumnii, am bătut uşor din tălpi, m-am învârtit cu scaunul şi am tot deschis gura, de parcă voiam să spun cuiva, dar m-am întors la ecran, fiindcă mi-am adus aminte că nu era nimeni acolo. Uite unde m-au pus. Dacă îmi dăduseră provocarea de a închide show-ul, însemna că ei credeau că o să reuşesc. Aveam nervii întinşi la maximum, dar pentru prima dată în nouă luni, anxietatea nu mă făcea să mă zgribulesc şi să mă închid în mine. îmi dădea combustibil să încep.
Repetam serile, într-un apartament aproape de râu. Unii ajungeau târziu de la cursuri sau îşi făceau apariţia în cămaşă de business, venind de la vreun interviu. Eu soseam mereu devreme, proaspăt ieşită de la duş, cu materialul pregătit, cu rucsacul gol, în afara notiţelor; pentru mine nu era un amuzament colateral. Făceam cu schimbul, ţinând telecomanda televizorului pe post de microfon, măcelărind textele, spunând pe sărite şi repetând glumele până când ne-am memorat unul altuia numerele. Seara, timp de câteva ore, trăiam în lumea absurdului, unde fiecare povară se transforma într-un material. O mică parte din mine voia să iasă la lumină o glumă de prost gust despre viol, eram pregătită să-mi ascund ezitarea, ştiind că nu-mi voi exprima disconfortul, de teamă să nu devin vreo mimoză. Dar gluma despre viol nu a apărut. în schimb, am vorbit despre pisici fără blană şi i-am spus lui Vince că nu era deloc amuzant că a văzut în iulie gândacul verde de iunie.
într-o seară, întâlnirea noastră s-a întins până după miezul nopţii. Am plecat în grup şi ne-am târât prin frig, discutând despre rateurile cele mai mari din seara aceea. La fiecare intersecţie, una sau două persoane se desprindeau din grup spre casă. Încet-încet, mi-am dat seama că eu aveam cel mai mult de mers. Grupul descreştea, paşii mei însoţeau tot mai puţini paşi. Mi-am amintit un cântec din tabăra de vară, pe care îl cântam în timp ce prietenele mele fluturau din braţe şi-şi luau zborul una

câte una, până când rămâneam să cânt singură: Doi elefanţi se legănau pe o pânză de păianjen, până când n-a mai rămas decât un elefant.
Am început să-mi fac socoteala; o să mă opresc sub lumina unui felinar de pe stradă imediat ce rămân singură. O să-l sun pe Lucas să vină să mă ia. Dar dacă doarme deja? O s-o iau la fugă. O să mă uit să văd dacă restul străzii este luminat, dacă sunt oameni în jur ca să mă vadă în caz de ceva. Toate
magazinele erau închise. Am cercetat trotuarele, am evaluat pe ce drum s-o iau ca să evit să străbat parcul. Dacă aveam nevoie de ajutor, puteam alerga spre farmacie, la două străzi distanţă. Acolo trebuia să fie cineva. Dar auzeam deja curgând întrebările: Ce căuta singură pe străzi la ora aia? De ce nu a cerut cuiva, pur şi simplu, s-o însoţească? De unde venea? Comedie? Dar e măcar amuzantă? Câte beri a băut? Despre ce sunt glumele din materialul ei? Unde era iubitul ei? Există o listă de apeluri? Ce purta? Vocile se amplificaseră de când cu audierea, desfăşurându-se la nesfârşit în mintea mea, atât de înnebunitor încât nu mi-am dat seama că şi ultimul tip se oprise din mers.
Eu o iau pe aici, a spus el. Sigur te descurci să mergi singură până acasă? Pot să te conduc. M-am uitat la el, un pic uluită; pentru o clipă m-am gândit că, fără să-mi dau seama, trebuie să fi spus toate acele lucruri cu voce tare, cu faţa schimonosită de disperare. M-am întrebat dacă s-a oferit doar din politeţe sau chiar voia să mă conducă până acasă. Dar a aşteptat răbdător, ridicând din umeri în timp ce se oferea. Mi-ar face plăcere, a spus el. Şi, ca şi când n-ar fi fost, vocile s-au împrăştiat, scufundându-se iar printre umbre, iar noi doi ne-am continuat drumul pe un trotuar obişnuit, pe o stradă obişnuită, într-o noapte obişnuită din Philly.
Au existat multe momente insesizabile, ca acesta în care m-am oprit o clipă să privesc omul în ochi, în încercarea de a-i spune Habar n-ai cât contează asta pentru mine. Un gest neînsemnat, faptul că şi-a amintit numele meu sau că m-a întrebat dacă am nevoie de puţin ajutor erau lucruri care-mi împrăştiau căldura pe piele într-o perioadă în care mă simţeam amorţită în cea mai mare parte a timpului. Anthony, administratorul clădirii în care locuiam, realimenta mereu aparatul de cacao fierbinte de pe etaj fiindcă ştia că seara beau două pahare. Mama coreeană care lucra în Sue's Market, cu un coc lunguieţ şi ochelari micuţi, rotunzi, ridica mereu privirea şi-mi zâmbea când mă vedea, salutându-mă, Bună, Chanel, toate bune? Nu te-am mai văzut de câteva zile. Şi cele trei portărese, Alicia, Khadijah şi Joda, care se roteau la recepţia clădirii, 24 de ore pe zi. Când era linişte pe holul de la recepţie, coboram cu liftul, în papuci, aducând cu mine şi două acadele cu cocos, să petrecem câteva ore vorbind diverse. Ele erau cele care-i spuneau lui Lucas să mă scoată la cină sau se răsteau la el dacă mă vedeau cărând prea multe sacoşe de la piaţă. Le văzusem păstrându-şi calmul când oamenii le acuzau că au trimis
greşit livrările de mâncare, când dădeau vina pe ele pentru întârzierea coletelor, când un beţiv i-a spus uneia dintre ele că o plăcea mai mult cu părul lung, de ce s-a tuns? Le văzusem răspunzând cu voce joasă, chiar şi atunci când ar fi avut toate motivele să se înfurie, cu umerii traşi în spate, o abilitate de care am luat aminte pentru depoziţia mea. Şi mai era şi echipa de la clubul de comedie, care a avut grijă să ajung în siguranţă acasă, seara. Acestea erau nişe ale lumii unde creşteam din nou. îmi spuneau Chanel, nu victima lui Brock Turner, nu iubita lui Lucas. Doar Chanel.
în ziua spectacolului am fost prea agitată ca să mănânc ceva, prea cufundată în gândurile mele ca să fac conversaţie. Am spus tuturor celor de la Sue's Market şi angajaţilor din clădire că urma să-mi susţin numărul la Helium Comedy Club şi mi-au urat cu toţii noroc, întrebându-mă dacă o să existe înregistrări video la care să se uite. Urma să fie două reprezentaţii, la 19 şi la 22, se vânduseră sute de bilete, era sală plină. Când să mă decid cu ce să mă îmbrac, am dat peste puloverul crem pe care-l purtasem la tribunal. L-am pus pe mine, plus nişte blugi. îmi petrecusem tot timpul încercând s-o îngrop pe Emily, s-o uit şi s-o reprim. Acum voiam să-mi demonstrez mie însămi că plângăcioasa din sala de judecată era aceeaşi cu amuzanta de pe scenă. Existau în mine amândouă.
Ne-am adunat toţi zece în culise, o încăpere aglomerată arătând precum o secţie de bolnavi mental; bombăneam fiecare pentru sine, vorbeam cu pereţii, şopteam pasionaţi prin colţuri. Auzeam cum se umple sala cu public, iar încăperea zumzăia. în cele din urmă, a venit momentul. Vince, maestrul de ceremonii, a ieşit pe uşă; nu mai era cale de întors.
De fiecare dată când cineva ieşea pe scenă, uşa i se închidea în spate şi ascultam într-o aşteptare tăcută, ştiind exact momentul în care hohotele înăbuşite de râs vor izbucni bubuind prin pereţi. Se

întorceau pe rând, uşuraţi, cu umerii relaxaţi, pe jumătate râzând, în timp ce noi îi întâmpinam cu „bate palma”.
Am observat că fiecare dintre cei care urcau pe scenă fusese întâmpinat de ţipetele nebune şi strigătele prietenilor. Lucas urma să vină doar la show-ul de seară. Cine îmi va striga numele? Nu aveam pe nimeni. Trăiam din nou sentimentul ăla, singură în boxă. Cine este fata aia pe care au lăsat-o la coadă? A fost aşa necăjită!
Dar pe urmă am văzut în faţa ochilor chipul tipului pe care îl întâlnisem în ziua aceea pe pod, uitându-se tâmp la mine. Stai, adică tu? Am văzut avocatul apărării ridicând din sprâncene, mâzgălind notiţe după cuvintele mele. Am văzut reporterii plictisiţi din sala de judecată. Am văzut lumina filtrată prin penele pilotelor, toate orele petrecute în pat, printre ele, zilele atât de singuratice încât le puteam topi într-un nimic. Mi-am amintit durerea ascuţită din piept.
Apoi m-am văzut sub duş, materialul lipit pe sticlă, m-am văzut memorându- mi replicile, spunându-le cu intonaţie. Cât de disperată fusesem să ajung aici. Auzeam ultimele cuvinte ale numărului de dinaintea mea. Aplauze. Mi-am auzit numele şi am ieşit.
Era complet întuneric, luminile mă orbeau cu strălucirea lor şi câteva aplauze au tulburat liniştea. M-am uitat spre public, o masă de întuneric. în tăcerea aceea, mintea mi s-a limpezit. Eram iar singură în faţa unui microfon, dar de data asta vorbeam, iar ei mă ascultau, nu mai existau obiecţii. Când am început să vorbesc, mi-am auzit vocea ducând sute de oameni exact acolo unde voiam să-i duc şi au izbucnit în râs cu toţii, ca la un semn. Mintea mi s-a golit brusc. M-am luptat să-mi păstrez expresia indiferentă, deşi în interior zâmbeam ca un copil. A trebuit să aştept să se liniştească gălăgia, dar nu mă grăbeam nicăieri. Mă simţeam împlinită, pe picioarele mele. Era ca şi cum ţineam toată sala în palme, o puteam răsturna, ridica, îi puteam scăpa. Pentru următoarele zece minute o să ascultaţi de mine şi o să fim cu toţii veseli.
După show, colegii mei s-au împrăştiat cu toţii în public, ca să-şi primească felicitările de la prieteni. Am rămas o clipă în culise, bând nişte apă. Pur şi simplu du-te, mi-am spus. Am ieşit, timid.
Luni de zile fusesem felicitată de specialişti care-mi vorbeau încet, cu o privire înţelegătoare. Oamenii îmi întindeau mereu şerveţele, mă băteau uşor pe umăr, ca şi cum m-aş fi putut pierde uşor cu firea. Acum, păşind în mulţime, vedeam cum oamenilor li se luminează chipurile. Am devenit rapid Katniss Everdeen[17] pentru colegii mei, înconjurată de femei şi ovaţionată ca un lider. De data asta nu eram compătimită, ci respectată. Uau, ai fost uau, a spus cineva. Am fost uau, mi-am repetat în minte.
După al doilea spectacol, am fugit să-l văd pe Lucas. El m-a ridicat şi m-a învârtit. Nici nu te-am recunoscut, a spus. M-am simţit ca nou-născută, o difuzie timidă a sinelui, o transformare în văzul tuturor, la care asistaseră sute de oameni. Am auzit pe cineva întrebându-l pe Lucas Eşti iubitul ei? Terapeuta mea mi-a spus odată rezistă sinelui tău rănit. Când, într-un final, am părăsit aglomeraţia, m-am gândit la ea şi am simţit că ar fi mândră de mine.
Când m-am trezit a doua zi, Lucas era deja la şcoală. Lumina după-amiezii era potolită. în timp ce stăteam întinsă în pat, am realizat că nu mai aveam întâlniri la clubul de comedie, nu mai aveam repetiţii, nu mai aveam mantre pe care să mi le rulez în minte, în buclă. Audiţiile pentru următorul show nu aveau loc până în primăvară. Toată treaba părea un vis. Noaptea trecută fusese ca o cină cu şapte feluri, iar acum mă holbam la o farfurie goală, lingând firimiturile. Brusc m-a lovit tristeţea, ca un şuvoi ce-mi izvora din inimă. Mi-am amintit de realitatea în care trăiam, cea de care n-aveam să scap, şi m-am scufundat iar în somn.
Am deschis ochii ore mai târziu şi l-am văzut pe Lucas stând pe pat şi scuturându-mă uşor de umeri. îi sclipeau ochii. Toată lumea vorbeşte despre tine, a spus el. Ştii câţi au venit azi la mine, în campus? Uite, uită-te la e- mailurile astea. Nici măcar nu-i ştiu pe oamenii ăştia! Uită-te ce spun. Dar mi-am dat seama că vede cum ceva e profund în neregulă, ochii mei roşii, mintea deja trasă în tenebre; m-a strâns repede la piept, m-a mângâiat pe păr şi m-a legănat, în încercarea de a mă aduce înapoi.
în ziua următoare am sunat-o pe mama, dar n-am vorbit, doar am plâns, iar ea a început să-mi spună istorioare: când era ea mică şi a început Revoluţia Culturală, s-au închis librăriile, cărţilor le-au fost smulse paginile şi au fost folosite pe post de hârtie igienică. Ea a găsit pagini disparate şi şi-a făurit propriile poveşti. Şi-a văzut mama aducând copii pe lume în China rurală, a văzut femei tinere care n-au supravieţuit. A studiat Literatura la Universitate, a devenit editor-şef al ziarului din campus. Mi-a spus despre primul ei job din America, într-un bar, unde a învăţat primele înjurături, iar localnicii îi

spuneau Suzie Wong, după un personaj fictiv. Cum l-a întâlnit pe tata la o petrecere de Revelion, cum s-au sărutat la miezul nopţii, cum s-au căsătorit. Cum a învăţat-o să şofeze. Cum au crescut două fiice într-o casă roz, unde mai erau şi doi Border Collie. Ceea ce părea banal pentru mine pentru ea nu a fost niciodată o bagatelă. Existau un milion de feluri în care lucrurile ar fi putut merge diferit, dar, într-un fel sau altul, ajunsese până aici, însăşi existenţa mea fiind pentru ea un miracol. Când era tânără şi inventa poveşti nu şi-ar fi imaginat niciodată o viaţă cu piscine, fiice bând cafea la gheaţă sau coasta californiană împestriţată cu maci sălbatici.
Ascultând-o, am înţeles: trebuie să rezişti şi să vezi ce-ţi rezervă viaţa, pentru că în mod sigur este mult mai mult decât ţi-ai putea imagina. Nu este vorba dacă vei supravieţui situaţiei, ci câte lucruri minunate te aşteaptă dacă o faci. Trebuia s-o cred, pentru că ea era dovada vie. Apoi a spus Lucrurile bune şi cele rele vin din univers ţinându-se de mână. Aşteaptă şi venirea binelui.
Pe măsură ce se apropia iarna, eram recunoscătoare pentru frunzele ruginii şi galbene lipite de pietrele umede, cenuşii, pentru jucătorii de rugby care-mi mâncau supa cu tortilla, pentru studenţii care mă invitau la cafea. M-am alăturat Clubului de Povestitori, am mers la spectacole travesti şi la petreceri cu tema „ciocolată”. Mi-am ocupat timpul scriind poveşti şi printându-le în campus. Câteodată mă duceam la cursuri cu Lucas şi-mi petreceam timpul desenând. Dar nu mi-a trecut niciodată impresia că aceasta nu era viaţa mea reală, că realitatea mă aştepta înapoi în sala de judecată. Mă simţeam mereu izolată din punct de vedere mental, puteam doar să-mi aleg împrejurimile.
M-a sunat Alaleh şi mi-a spus că procesul nu va începe până anul următor, cândva. Tiffany m-a sunat plângând, nu pot să fac asta. Fusesem agresată în iarna din primul trimestru al primului ei an la facultate. Procesul urma să aibă loc cel mai probabil în primăvara anului al doilea. în fiecare trimestru avea tot mai mult de muncă şi nu reuşea să se ajusteze, dacă voia să termine facultatea la timp. Răul fusese făcut, era de neoprit.
într-o seară am mers singură la un eveniment al Clubului Povestitorilor, unde o femeie pe nume Elizabeth a vorbit despre o mică echipă intitulată Rise, o organizaţie nonprofit pentru drepturi civile. Aceasta schiţa un proiect de lege despre Drepturile Supravieţuitorilor Agresiunilor Sexuale, care includea gratuitate pentru examinarea medico-legală şi păstrarea analizelor care dovedeau violul. Am simţit cum îmi tresaltă inima şi mi s-a făcut pielea de găină. Am abordat-o după întâlnire; cuvintele se îngrămădeau să iasă, analizele doveditoare, aşa de invaziv, aştepţi prea mult, nedreptăţile. Am vorbit încontinuu, ca un robinet uitat deschis, era prima dată când voiam să discut ceva despre asta. A fost receptivă, interesată. Ştii foarte multe despre asta. Am minţit şi am spus că obişnuiam să lucrez ca avocat, apoi m-am scuzat. Eram prea agitată ca să iau din nou legătura cu ea, îngrijorată că o să mă dau de gol, dar pentru prima dată simţeam un soi nou de speranţă.
în timpul procesului m-am simţit de parcă încercam mereu să ţin pasul, să nu stric totul, să învăţ jargonul din instanţă, să fiu atentă, să respect regulile. Voiam să mă conformez şi să dovedesc că puteam face orice se aştepta de la mine. Nu mi-a trecut niciodată prin cap că sistemul în sine putea fi greşit, că putea fi schimbat sau îmbunătăţit. Victimele puteau cere mai mult. Puteam fi tratate mai bine. Ceea ce însemna că dificilele mele experienţe nu erau inutile, erau revelatoare. Faptul că eram în interiorul sistemului îmi dădea o înţelegere mai bună a lui; cu cât mai multe probleme întâlneam, cu atât eram mai capabilă să văd ce trebuia reparat. îmi puteam transforma suferinţa în idei, puteam începe să mă gândesc la alternative de viitor pentru victime.
Plimbându-mă prin campus, am văzut odată statistica de pe prima pagină a unui ziar: una din patru femei, una din cinci? Nu-mi amintesc, erau pur şi simplu prea multe, prea multe femei din campus fuseseră agresate. Dar ceea ce m-a copleşit cu totul a fost graficul, rânduri întregi de simboluri femeieşti de genul celor pe care le vezi pe indicatoarele pentru toaletă, de-a lungul întregii pagini, toate gri, cu una din cinci marcată cu roşu.
Am văzut respirând aceste simboluri înroşite, o mică halucinaţie. Toată viaţa mea fusese strivită sub povara agresiunii şi dacă luai această vătămare şi o multiplicai cu fiecare cifră roşie, magnitudinea era zguduitoare. Unde erau femeile astea? M-am uitat în jur, prin campus, la fetele care mergeau cu căştile în urechi, în colanţi negri, cu rucsacuri turcoaz. Dacă trupurile noastre chiar ar fi fost colorate în roşu, am fi avut trupuri roşii peste tot în zonă. Voiam să le flutur tuturor ziarul în ochi. Nu era o situaţie normală. Era o epidemie, o criză. Cum poţi citi titlul ăsta şi să-ţi vezi de drum? Ne-am blazat

în faţa nenorocirii, povestea a devenit prea familiară. Dar, pentru mine, această poveste nu se învechise încă suficient.
în minte mi-au venit cuvintele încă una. Mi-am amintit cum, după ce au aflat de a treia sinucidere de la şcoală, oamenii au dat din cap în semn de resemnare, nu-mi vine să cred că s-a mai petrecut încă una. Şocul se diminuase. Nu mai era o izbitură, ci o înţepătură. Dacă puştii omorâţi de tren au devenit o normalitate, orice altceva putea deveni la fel.
Asta nu mai era o luptă împotriva violatorului meu, era o luptă pentru umanizare. Trebuia să rezist cu povestea mea, să-mi dau seama cum aş putea să mă fac auzită. Dacă nu ieşeam la iveală, deveneam statistică. O altă cifră înroşită dintr-un tabel.
Se apropia călătoria în Indonezia. în Philadelphia era decembrie, aerul rece mă muşca de vârful urechilor când ne plimbam, iar Lucas a adus vorba despre scufundări. Nu ştiu să fac scufundări, i-am spus. Nici eu, mi-a răspuns. Dar vom şti curând.
O săptămână mai târziu stăteam pe marginea unei piscine acoperite, cu o butelie grea în spate, cu ochelari semiobscuri lipiţi pe faţă, în aerul invadat de miros de clor. Prima regulă în scufundări este să respiri încontinuu. Pare ceva intuitiv, dar îmi amintesc atacurile de panică atunci când mi-am dat seama că trag aer din nişte tuburi încolăcite; în acele momente respiratul nu părea aşa simplu. Aminteşte-ţi mereu să respiri.
înainte de a ieşi din nou la suprafaţă, scafandrul trebuie să se oprească la şase metri adâncime timp de trei minute, manevră numită oprire de siguranţă, pentru decompresie. Urcarea prea rapidă poate determina formarea bulelor de aer în sânge şi îmi imaginez un soi de şampanie dureroasă alergându-ţi prin vene şi făcându-te să te simţi rău. După ieşirea la suprafaţă trebuie să aştepţi 48 de ore înainte de zbor, fiindcă scăderea presiunii aerului poate să-ţi creeze destule bule în sânge încât să-ţi fie fatal.
Aceste reguli mă fascinau; corpul tău îţi dicta ce trebuie să faci. Căzusem pradă obiceiului de a-mi neglija trupul, adeseori uitam să-l hrănesc, iar când am fost agresată am refuzat chiar şi să-l privesc. Acum trupul meu spunea „Trebuie să mă asculţi. Trebuie să-mi respecţi nevoile. Trebuie să lucrăm împreună sau vei sfârşi în suferinţă".
Instructorul ne-a arătat „caracatiţa", un regulator de rezervă în fiecare echipament, prin care partenerul unui scafandru să poată respira în caz de urgenţă. Instructorul a arătat spre mine. Prefă-te că nu ai aer şi semnalează-i
lui Lucas. Am dat din cap şi ne-am scufundat. Mi-am trecut muchia palmei înainte şi înapoi pe gât, semnalizând Gata, s-a terminat. Mi-am scos regulatorul şi m-am bătut uşor cu degetele peste gură, arătând că am nevoie de aer de la el. Cu două bătăi largi din braţe a fost lângă mine, oferindu-mi „caracatiţa" ataşată de echipamentul lui; am dus-o la gură şi plămânii mi s-au extins cu uşurare când am tras aer în piept. Simularea luase sfârşit. Stăteam pe fundul piscinei, respirând amândoi dintr-un plămân de metal. Brusc mi s- au încins ochii, înceţoşaţi de o pânză de lacrimi. Aşa m-am simţit în ultimele luni, mi-am spus.
Era început de ianuarie când am ajuns în Gili Trawangan, insula indoneziană în formă de alună. Pluteam într-o barcă lungă din lemn, cu soarele mângâin- du-ne gâturile, mozolindu-ne cu cremă protectoare pe obraji. M-am ridicat în picioare şi mi-am strâns în jurul taliei centura cu greutăţi, m-am lăsat pe spate pe marginea bărcii şi am azvârlit picioarele în aer, aruncându-mă pe spate în ocean. Lucas s-a rostogolit lângă mine.
Am eliberat încet aerul din vesta de flotabilitate, dezumflând-o, şi am plutit uşor în adânc. Pe măsură ce coboram, urechile îmi pocneau, pulsul se auzea tot mai ascuţit în timpane şi ochelarii de înot se strângeau tot mai tare. Mi-am spus că trebuie să am răbdare şi să-mi las trupul să se adapteze, în timp ce mă scufundam tot mai adânc.
Peste tot se aşternea tăcerea. Am deschis ochii şi m-am trezit planând într-un spaţiu de un albastru-fosforescent, de parcă soarele ar fi stat în ocean ca un pliculeţ de ceai, diluând apa cu o lumină blândă. Nu-mi mai puteam auzi gândurile, nu auzeam decât zgomotul propriei respiraţii, ca un vânt liniştit umplându-mi în întregime mintea. Luatul, datul, venitul, plecatul; respiraţia mi se uniformiza şi pluteam într-o dantelărie albastră, tivită cu lumină aurie.
Peştii păreau confetti, se scurgeau pe lângă mine, ca nişte săgeţi slobozite. Erau şi stânci mari şi anemone ca nişte spaghetti. Trupurile lungi şi zvelte ale rechinilor cu înotătoare albe, cufundaţi

aproape în nisip. Algele vălureau, prelungi şi leneşe. Mi-am croit drum spre un peşte în formă de cartof, cu buze mari şi verzi, umblând bezmetic, de parcă ar fi întârziat la un interviu pentru job. Cline, eline, cline. Instructorul bătea în butelia de oxigen cu un băţ de metal, ca să ne atragă atenţia asupra unui ţipar ce-şi legăna capul de parcă s- ar fi aflat într-o dispută şi nu-şi putea crede urechilor. Cline, cline, cline. Un crab îşi pieptăna mustaţa. Cline, eline, cline. Un peştişor cu ochi somnoroşi molfăia o prăjiturică spongioasă de alge. M-am uitat la toate aceste creaturi care-şi vedeau de viaţa lor de zi cu zi, complet neştiutoare în legătură cu prezenţa mea. Ce uşurare să te simţi aşa de neînsemnat, să treci neobservat în această lume a tăcerii.

Aici jos nu existau nici zăpadă, nici coridoare, nici clădiri, nici ciment, nici pantofi, nici referate, nici e-mailuri. Nu existau soneriile telefoanelor, ţipetele, ţăcănitul pixurilor, bipăitul maşinilor. Toate astea nu însemnau nimic. Lumea întreagă era mută, zgomotul fusese uitat, în afară de sunetul respiraţiei mele. Simţeam că m-am dizolvat în apă, că nu mi-au mai rămas decât o inimă care pulsa şi doi ochi. Mi l-am imaginat pe avocatul apărării plonjând în apă îmbrăcat în costum, cu apa şiroind pe ochelari, cu fruntea arsă de soare, cu cravata ondulându-i-se ca iarba de mare, cu unul dintre pantofii săi lustruiţi alunecând încet către fundul oceanului. S-ar zbate cu sălbăticie, în timp ce eu aş sta în siguranţă dedesubt, mişcându-mă în tăcere printre constelaţii de peşti roz şi galbeni. Nu mă poţi atinge.

M-am scufundat mai adânc. Dacă se ivea vreun gând stresant, îl lăsam să iasă împreună cu o expirare profundă, lăsând peştii să-l înghită nemestecat, eliberat şi dizolvat. Eram la 20 de metri adâncime, cam cât şase piscine; a trecut o oră, apoi două. Am abandonat durerea, tipul acela de durere care mă orbea, care mă îndemna să visez la scufundarea în neant, care mă făcea să-mi doresc să dispar. Cum ai putea să vrei să părăseşti lumea, dacă lumea este aşa? Toată această frumuseţe şi stranietate. Mi s-a părut că păstrează un secret, că aproape de suprafaţă sunt munţi strălucitori şi scoici de mărimea unei căzi. Tot ce aveam de făcut era să mă echipez şi să merg mai în adânc, să-mi depăşesc durerile de început şi să învăţ să respir.

Când este iarnă într-un loc, este vară într-altul. La întoarcerea în Palo Alto, la pereţii decoloraţi ai sălii de judecată, la documente judiciare şi la titlurile de presă, la ecoul tocurilor pe dalele pardoselii, urma să aud şi eline, eline, eline. Aveam să-mi amintesc că există şi această lume şi că eu pot exista în ea. Această lume era la fel de reală ca şi cealaltă.

[17] Personajul principal din trilogia Jocurile foamei, de Suzanne Collins

„Mă uitam ţintă prin fereastra mea ovală la dealurile californiene pardosite cu galben şi presărate cu arbuşti negricioşi. Aş fi vrut ca avionul să fie ca un autobuz, ca să-mi pot rata destinaţia, să pot adormi şi să mă trezesc în Honolulu. Pe timpul aterizării am privit cum şirurile punctate de maşini de pe autostradă devin tot mai mari, apele cenuşii ale golfului se întind tot mai mult sub noi, iar burta avionului îi brăzdează suprafaţa, până când totul a devenit vizibil în amănunt, gălăgios şi aspru, iar eu m-am făcut iar mică.

Venisem să port cea mai dură bătălie a vieţii mele, dar în Palo Alto nu ştia nimeni că am venit acasă. Am deschis uşa casei părinteşti cu o izbitură de umăr, valiza a trecut zguduindu-se peste pragul uşii, roţile şi-au încetinit mişcarea pe covor, mi-am atârnat puloverul crem pe un umeraş de plastic din dulap şi mi-am pus periuţa de dinţi într-o bărcuţă din ceramică.

încă nu mi se spusese data depoziţiei mele. Am trimis un e-mail noii consiliere, Myers, pe care n-o întâlnisem niciodată. Selecţia juriului va avea loc săptămâna viitoare, va începe pe 14 martie şi probabil se va termina pe 16 martie. Există posibilitatea să fie nevoie să depui mărturie pe 17 sau pe 18, dar cel mai probabil vorbim despre datele de 21 sau 22, mi-a scris ea. Cum ai putea să-ţi faci vreun plan în condiţiile astea? Alaleh mi-a spus că va dura atât cât va fi nevoie, trei săptămâni sau mai mult. Cum ar fi trebuit să-mi raţionalizez energia, cât de mult era de aşteptat să îndur, dacă nu puteam rezista? Simţeam că n-ar trebui să rămân prea mult în sala de judecată, aşa cum n-ar trebui să stai prea mult într-un garaj în timp ce neuronii îţi sunt uciși de gazul de eşapament.

Tiffany începea examenele finale ale trimestrului de iarnă chiar în ziua în care era declanşată şi selecţia juriului. După ultimul test avea să-şi facă bocceluţa şi să conducă iar printre dealurile întunecate, ca să-şi petreacă la tribunal vacanţa de primăvară din ultimul an de facultate. Lucas avea

să vină cu avionul cu o zi înainte de depoziţia lui. După ce depuneau mărturie, plecau amândoi ca să înceapă ultimele examene trimestriale din primăvară, înainte de absolvire. Eu urma să rămân, ca să aştept verdictul.
Cu două săptămâni înainte de proces a existat ceva denumit şedinţa de pregătire a procesului; o întâlnire între judecător, procuror şi apărare, pentru a se asigura că sunt gata. în tot acest timp, victima este pierdută pe undeva, zăcând în patul ei, jupuind firişoare de brânză în şuviţe inerte. Pentru ea nu exista şedinţă de pregătire; martorii nu se adunau într-o sală pentru o discuţie de încurajare, nu-şi puneau mâinile una peste alta, nu ovaţionau echipa. Nu mi se permitea să asist la depoziţiile martorilor, ceea ce însemna că, în următoarele câteva săptămâni, voi petrece cele mai multe zile aşteptând fără rost acasă. Mai târziu aveam să aflu că depuseseră mărturie 18 persoane, dar habar n-aveam de existenţa celor mai multe dintre ele. Eram ca nişte cai aliniaţi în staluri separate, cu ochelari de cal, fără să-i vedem pe cei din jur. Când auzi împuşcătura şi simţi şfichiuitul, fugi ca de frica morţii.
Eram agitată că în sala de judecată nu se aflau prea mulţi de-ai mei. Părinţii lui Brock, fratele lui mai mare şi sora lui veniseră cu avionul şi întţesaseră locurile pe care le aveau alocate în sală, în timp ce ale mele rămăseseră mai mult goale. Va veni şi bunica lui, îmi spusese Alaleh. Avea aerul că mi-a dat o veste proastă. Nu ştiam că juriul avea să ţină un soi de război neoficial. Cei doi suedezi vor depune şi ei mărturie, precum şi detectivul Mike Kim, poliţistul Jeff Taylor, poliţistul Braden Shaw, asistenta SART Kristine Setterlund, Julia, Colleen, Tiffany şi Lucas. Orice martor aş fi avut, nu i se permitea să stea în sala de judecată. Doar detectivul Kim va avea voie să se afle în partea mea de public. Mama şi bunica Ann urmau să asiste la mărturia mea şi a lui Tiffany. Tata avea să vină şi el când putea, în pauzele de la job. Anne va veni şi va sta toate cele opt ore, în fiecare zi, cât va fi nevoie. Ea era singura constantă în toată această fluctuaţie; calmă, deşteaptă, mamă, luptătoare.
Când mă uitam la locurile goale din sectorul meu trebuia să-mi reamintesc mie însămi că existau o grămadă de oameni cărora le păsa de mine. Voiam să explic că viaţa socială a lui Chanel era sănătoasă şi bine populată, dar era singuratică în ipostaza de Emily Doe, lumea mea era mult mai mică, un cerc strâmt de confidenţi. Mă întrebam cum se întâmplase că acum petreceam mai mult timp împreună cu violatorul meu decât cu prietenii mei.
Afară era cald şi cădeau flori albe amintindu-mi de bulinele albe împrăştiate peste tot când îţi cureţi capsatorul. Eram îmbrăcată cu jacheta mea de puf neagră, un soi de sac de dormit ce-mi ajungea la glezne, mai puţin ca să-mi ţină de cald şi mai mult pentru izolarea de orice. într-o seară, câţiva prieteni vechi din liceu au ieşit să ia nişte tapas. M-am alăturat şi eu, purtându-mi geaca de iarnă lungă până în pământ, ţinta miştourilor lor, nu-mi păsa. Am avut grijă să îndepărtez pe nesimţite conversaţia de la mine. Dacă învăţasem ceva, asta se referea la cât de bine poţi scăpa cu faţa curată rostind cuvântul lucrez. Este aproape îngrijorător. De ce ai venit acasă? Lucrez. Nu te-am mai văzut de ceva vreme. Lucrez. Ar trebui să ieşim la prânz săptămâna viitoare. Nu pot, am spus, lucrez. Arăţi obosită. Lucrez, am spus. E clar, au răspuns ei, se vede. Ceea ce aş fi vrut să spun era procesul. Când ei întrebau Cum eşti?, voiam să răspund îngrozită. Când cineva spunea Pari aşa de slabă!, voiam să răspund Asta nu-i mereu un lucru bun. Ei treceau mai departe gândindu-se că ne împărtăşiserăm noutăţile, în timp ce eu păstram secretul faptului că nu ştiau, de fapt, nimic.
Am început să mă îngrijorez că la băcănie aş putea să mă ciocnesc cu căruciorul de cineva cunoscut sau să ni se încrucişeze cărările la jogging. Foarte repede, toată lumea mea s-a redus la camera mea; aşternuturile înflorate pe care mi le cumpărasem la 16 ani, un ventilator de tavan care putea fi pornit numai cu o telecomandă pe care o pierdusem cu mult timp în urmă, covorul meu maroniu, biroul acoperit de abţibilduri pe jumătate jupuite. Trebuia să-mi limpezesc mintea.
într-o noapte, m-am strecurat afară din casă în vechii mei pantofi sport şi un hanorac uzat. Am luat-o la fugă pe strada Alma, iar picioarele m-au dus la kilometri distanţă, până la şinele de cale ferată, spre cabina paznicului. Am ieşit din cercul strălucitor al unui felinar de pe stradă şi m-am aşezat să mă odihnesc pe trotuar, cu pielea arzându-mi de căldură, cu respiraţia grea şi coatele pe genunchi, aşa încât să nu mă vadă. Gâfâiam şi mă uitam şi vegheam şi aşteptam.
Paznicul s-a ridicat. Petele roşii ale becurilor protejate de capace metalice de plasă au început să clipească roşu. Două bariere înalte, subţiri şi verticale au început să coboare încet în poziţie orizontală, blocând calea maşinilor care veneau. Am auzit un clinchet îndepărtat, un clopot stângaci,

haotic, de parcă s-ar fi rostogolit peste şine o vacă uriaşă. Ţipătul sirenei a zguduit aerul, lamele de lumină albă, nasul argintiu aruncându-se la răspântie. Un trup lung, de argint, încins cu o centură de ferestre galbene înşiruindu-se în ceaţă, ca un şuvoi, o dungă de capete de pasageri aplecate într-o parte sau alta, citind sau cu ochii închişi, clipind, cap cap cap cap cap, apoi dispărând. Nemişcare. O rămăşiţă dezordonată de zgomote de tingiri. Barierele au tremurat şi au tresăltat, apoi s-au ridicat spre cer, anunţând că spectacolul s-a sfârşit. Paznicul a notat ceva într-un clipboard, s-a aşezat în scaunul lui de plastic şi deodată luminile roşii s-au stins, iar răspântia s-a întunecat din nou, tăcută.
M-am aşezat şi părul mi-a zburat în faţă. Moartea respirase peste mine, mă zguduise, trimiţându-mă înapoi spre viaţă. în liceu, moartea devenise colegă de clasă, o prezenţă constantă revenită printre noi să ne adune din scurtele noastre vieţi. începusem să văd o gaură neagră, un oval întunecat de mărimea unei băltoace adăstând deasupra fiecărui puşti. Sub acea gaură neagră străluceau culoarea şi textura şi cotidianul vieţii. Mă rugam nu ca acea gaură neagră să dispară, ci să aibă fiecare dintre noi şansa ca mai întâi să crească acolo, sub ea, să experimenteze toate acele lucruri despre care vorbeau oamenii în cabinetul tatei — căsătoria, divorţul, inima frântă, ipotecile, pentru că toate acestea erau tot viaţă.
Acum existau momente când simţeam că mă târăsc spre gaura aceea. în unele nopţi, în pat, mă uitam ţintă în sus la ea, cum adăsta deasupra mea. N-ar fi fost mai uşor aşa? Am făcut inventarul: aveam 23 de ani, fusesem agresată, nu aveam serviciu, singura mea realizare era menţionarea ca trup fără nume în ziarele locale. Când mă gândeam la viitorul meu, nu vedeam nimic. Voiam ca asta să înceteze.
Dar pe când stăteam pe stradă, uitându-mă fix la acel portal unde dispăreau puştii, într-o cacofonie de clopote şi lumini roşii, strălucitoare, m-am gândit că mi-aş fi dorit să le pot spune: trebuie să rămâneţi aici. Mi-am spus că acesta nu era decât un moment din lunga viaţă pe care îmi eram datoare mie însămi s-o trăiesc înainte de a mă lăsa înghiţită de hău. Ştiam că în curând urma să fiu umilită şi întoarsă pe dos, mă temeam de denigrarea care mă aştepta. Dar mai ştiam şi că voi alege întotdeauna cimentul rece al trotuarului, pulsul preţios al inimii mele, transpiraţia dintre pliurile burţii, hanoracul subţiat pe care-l spălasem de prea multe ori. întotdeauna aveam să mă ridic, să mă răsucesc pe călcâie şi să alerg spre casă, pentru că acesta era singurul lucru pe care ştiam cum să-l fac.
Alaleh şi cu mine ne-am întors în sala pustie de judecată. Ca un animal dresat, am păşit în boxa ce îmi era destinată. Am cercetat şirurile de scaune capitonate, aşezate ca într-un cinematograf mic şi trist. Curând aveau să fie ocupate de familia violatorului meu. Grefiera care îmi făcuse cu ochiul nu era aici. Când am întrebat unde este, Alaleh mi-a răspuns că era altcineva de serviciu, iar eu am dat din cap, în semn de „bineînţeles”, dar mi-am înghiţit regretul de a fi pierdut unul dintre puţinii mei susţinători.
în ultimele 15 luni se schimbaseră foarte multe lucruri, dar la tribunal totul rămăsese la fel. Era ciudat felul în care timpul nu se clintise din loc, ci se adâncise. Recapitulaserăm noaptea aceea iar şi iar. întrebările se ramificau în şi mai multe întrebări, o rădăcină cu tot mai multe încrengături.
De data asta mă întrebam ce comportament era acceptabil pentru o victimă. Ce ton al vocii? Procuroarea m-a prevenit să nu mă înfurii. Am aflat că, atunci când eşti furioasă, eşti în defensivă. Dacă eşti neutră, eşti apatică. Prea pătimaşă, eşti suspectă. Dacă plângi, eşti isterică. Dacă te laşi pradă emoţiilor, nu mai eşti de încredere. Dar dacă nu arăţi nicio emoţie înseamnă că nu te-a afectat. Cum aş fi putut să le echilibrez pe toate? Prin calm, mi-am zis. Să mă adun. însă pe parcursul audierii pierdusem controlul. Ce-o să fie dacă se va repeta povestea? Procuroarea mi-a amintit că juriul înţelegea cât de greu îmi este. Fii tu însăţi, a spus ea. Care dintre cele două eu însămi? îmi venea să-i răspund.
Mi-a spus că avocatul apărării o să mă confrunte cu nişte teorii, mi-a amintit că asta era treaba lui. Dacă o să mă ducă într-o altă direcţie, să mă trag înapoi. M-am imaginat ca pe un măgăruş momit de avocatul apărării cu un morcov pe care mi-l bălăngănea în faţă, iar eu nu trebuia să mă las momită de morcov. Dacă nu ştii vreun răspuns, spune că nu ştii. Fii onestă. Avanpremiera a fost scurtă şi fadă; nu mi-a evidenţiat nicio secundă detaliile vizuale şi nu m-a prevenit asupra probelor pe care urma să mi le arate. Privind înapoi, mă întreb dacă nu cumva a avut grijă să nu-mi irosească prea repede emoţiile, astfel încât să le păstrăm proaspete ca să le poată vedea şi juriul.

Singura declaraţie dată vreodată de Brock a fost în noaptea în care l-au arestat. în noaptea aceea a recunoscut că m-a penetrat cu degetele şi a negat că a fugit. Urma să depună mărturie pentru prima dată. Mă aşteptam ca Alaleh să spună Nu-ţi face griji în privinţa lui. Interogatoriul iniţial fusese înregistrat, nu putea să întoarcă acele declaraţii. Dar de atunci încoace aflase că eu nu-mi amintesc nimic. Aşa că ea mi-a spus, în schimb, El va ajunge să scrie tot scenariul. Am privit-o ţintă pentru o clipă, dorindu-mi să-i spun că nu e drept, dar cum rămâne cu „adevărul şi numai adevărul", nu poate să intre pur şi simplu în sală şi să spună ce are el chef.
La început, crezusem că o să fie simplu. Prima dată când mi s-a spus că Brock a angajat un avocat celebru, cu onorariu enorm, mi-am zis Oh, nu. Iar apoi m-am gândit Aşa, şi? Nici măcar el nu va putea schimba adevărul. După cum vedeam eu lucrurile, cei din tabăra mea urmau să convingă juriul că acea chestie mare şi galbenă de pe cer este soarele. Cei din tabăra lui urmau să convingă juriul că este un gălbenuş de ou. Nici chiar cel mai eminent avocat nu era în stare să modifice faptul că pe cer se află o stea uriaşă, învăpăiată, şi nu un ou ridicol, plutitor. Dar nu înţelesesem încă pe deplin sistemul. Dacă plăteşti destul, dacă spui ceea ce trebuie, dacă îţi aloci destul timp pentru slăbirea şi diluarea adevărului, soarele ar putea începe, încetul cu încetul, să semene cu un ou. Nu doar că este posibil, dar se întâmplă mereu.
Ieşind din sala de judecată am observat, lipită lângă uşă, o bucată de hârtie pe care scria: CETĂŢENII STATULUI CALIFORNIA v. BROCK ALLEN TURNER. M-am întrebat Care cetăţeni? Există cam trei persoane în toată California care să ştie că sunt aici. Era ciudat că el ar fi trebuit să fie cel care se opunea unui stat întreg, dar eu eram cea care se simţea în inferioritate numerică. Alaleh mi-a înmânat un teanc de transcrieri băgate într-un dosar gălbui, deja gros cât o carte de telefon. Fiecare cuvânt pe care-l rostisem în ultimele 15 luni fusese înregistrat şi transcris. Urma să stau în boxă alături de alte trei euri ale mele: cel de la spital, cel de la poliţie şi cel de la audierea preliminară. Cele patru declaraţii ale noastre trebuiau să se alinieze. Procuroarea mi-a zis că nu este nevoie să le memorez cuvânt cu cuvânt. Să le ştii, a spus ea. înţelegeam că a memora este diferit de a şti; să le ştiu însemna să le am în sânge. Nu era un teanc de hârtii, era chiar noaptea aceea. îi ţineam greutatea cu ambele mâini. Probabil credeţi că acesta este momentul în care am început să mă pregătesc; un montaj care să mă înfăţişeze frunzărind febril paginile, trecând prin runda de întrebări, stând tâmplă lângă tâmplă cu procuroarea. în schimb, m-aţi putea vedea plimbându-mi căruciorul cel roşu prin Target, unde m-am dus ca să mă liniştesc, unde lumea era organizată pe raioane. Era oare momentul pentru o nouă aromă de deodorant? Mijeam ochii la raftul cu şampoane, udându-mi accidental nasul cu şampon, în încercarea de a mirosi parfumul. Oare trebuia să cumpăr o tigaie nouă? Aveam nevoie de o pălărie? Le-am cumpărat părinţilor mei produse de curăţenie, pentru mine am luat o lumânare cu aromă de magnolie şi nişte aluat de fursecuri. Urma să mănânc jumătate din aluat aşa, necopt, înainte să adorm. Procesul avea să înceapă luni, 14 martie 2016.

LUNI

Toată viaţa i-am auzit pe adulţi plângându-se de datoria lor de juraţi. Doisprezece oameni smulşi din propriile vieţi. Doisprezece oameni care ar vrea să fie oriunde altundeva, numai în sala de judecată, nu. Doisprezece oameni de care aveam nevoie mai mult decât de orice pe lume. Votul trebuia să fie unanim. Când mi s-a spus asta m-am întrebat dacă nu cumva n-am auzit bine; ai vrut să zici anonim? Alternativa părea imposibilă. Ca să câştig, aveam nevoie de votul tuturor celor 12. în articolele de presă pe care le citisem, nu găsisem nici măcar o dată 12 comentarii pozitive la rând.
Dacă un potenţial jurat fusese agresat sexual, era imediat eliminat. Mai târziu am aflat că, atunci când a fost pusă întrebarea, câteva femei s-au ridicat şi au plecat. în juriu n-aveau să fie victime de acest tip.
Procuroarea mi-a spus mai târziu că femeile nu sunt preferate în juriile pentru viol fiindcă sunt înclinate să reziste empatiei cu victima, insistând că trebuie să fie ceva în neregulă cu ea, fiindcă mie nu mi s-a întâmplat niciodată aşa ceva. M-am gândit la mamele care comentaseră, Fetele mele niciodată..., ceea ce m-a întristat, pentru că astfel de comentarii nu asigură nicicum siguranţa fiicelor, ci doar ne dau certitudinea că, dacă o fiică va fi violată, va exista probabil o persoană mai puţin la care s-ar putea duce pentru ajutor.
Prietena mea, Athena, tocmai se întorsese acasă, în Palo Alto. Eram prietene din clasa a şasea; ea este de origine vietnameză. După facultate a plecat să lucreze în Hawaii, într-o fermă unde era

cultivată salată. Am luat-o de la aeroport şi mi-a spus cum e să dormi într-un cort, să faci autostopul până la ocean şi să vezi de pe Big Island limpezimea stelelor. Am trecut pe la mine pe acasă. Când conversaţia a plutit înapoi de pe insula ei în cămăruţa mea, m- a întrebat cum îmi mai merge. întotdeauna există un moment, chiar înainte de a spune cuiva, pe care-l simt de parcă m-aş apleca peste marginea unei stânci, deasupra apei. Am luat de câteva ori aer în piept, mi-am legănat braţele şi mi-am spus că pot s-o fac. în timp ce-i povesteam despre violatorul-înotător, despre victima care eram, mă aflam în cădere liberă, pregătită pentru impact. După absolvire merseserăm într-un bar cu muzică live. înecate în zgomot, o auzisem cum îmi spune că fusese agresată. S-a întâmplat pe la începutul facultăţii, strigase ea tare spre mine, ca s-o aud. N-am spus multor oameni, m-am gândit că ar trebui să ştii. Eu i-am răspuns Faci mişto de mine? Ce dobitoc. La momentul acela furia era singurul lucru la care mă pricepeam, mai mult decât la empatie, mai mult decât la liniştire, mai mult decât la observare calmă. Acum îmi părea rău că nu ştiusem să am grijă de ea mai bine de-atât. Athena s-a aplecat în faţă şi m- a prins în braţe, exact aşa cum făcuse şi Claire, de parcă ar fi văzut într-o clipită cum fusese pentru mine tot anul acela. Am rămas îmbrăţişate pe podea. Am căzut şi am tot căzut până când, brusc, am fost prinsă. I-am spus că am nevoie să vină cu mine şi ea mi-a răspuns Să-mi zici când.

MARŢI

Selecţia juriului continua. Nicio vorbă de la Alaleh. Refuzam în continuare să ating transcrierile, aşteptând să fiu izolată prin prezenţele lui Tiffany şi Lucas. M-am tuns, doar am scurtat vârfurile. Am dus maşina la Spălătoria lui Lozano, unde erau floricele şi limonadă gratis, şi unde puteam sta pe gânduri în timp ce-mi vedeam maşina alunecând printre fiarele alea săpunite, cu capete pletoase. M-am uitat la joburi pe Craigslist, am scris trei propoziţii
dintr-o scrisoare de intenţie. Am mers cu bicicleta să-mi iau un burrito, am băut dintr-o doză de cola expirată, m-am aşezat cu casca pe cap pe o bancă din parc. Am fotografiat acel burrito şi l-am postat online. Am primit 32 de like-uri. Era o glumă pe care o făceam cu mine însămi, jucam farse lumii. Oamenii credeau că aveam o după-amiază distractivă când, de fapt, eu eram pe punctul de a-mi înfrunta violatorul. Cât de ciudat este că putem dosi astfel de poveşti! Cât de uşor este să ne prefacem! Aşchiile pe care le arătăm, munţii pe care-i ascundem.
La cină, tata mi-a spus că e mândru de mine. Sunt aşa mândru de tine, scumpo, chiar sunt mândru. N-am răspuns nicicum, n-am asimilat niciodată acest lucru. Eram aproape iritată, neîncrezătoare în comentariul lui nefondat. Mândru de ce anume? Prăpastia adâncă dintre mândria lui şi realitatea mea curentă mă stânjenea. Nu mă văzuse în pijamale, foindu-mă prin casă? Fusesem agresată, nu existau trofee pentru treaba asta. Ce demnitate e în faptul că ai fost azvârlită la gunoi, pe jumătate goală? Am zâmbit şi n-am spus nimic.

MIERCURI

Ziua finală de selecţie a juraţilor. Lucas urma să aterizeze pe seară. Am ajuns devreme la aeroport, nu m-a deranjat să dau ture. El a venit în grabă spre maşină, cu husa de costume aruncată peste umăr. A făcut din pumn mişcări circulare rapide, ca să-mi arate să cobor geamul. A venit pe partea şoferului, ca să mă sărute, iar doamna de la trafic, îmbrăcată cu o vestă de un galben- strident, a strigat scurt la noi, s-o luăm din loc. Lasă-mi măcar momentul ăsta, cucoană.
De obicei mă simţeam imediat relaxată cu el, purtându-i hainele mari, ca un crab pustnic îndesat în noua lui casă. Dar ştiam că n-o să rămână aici decât patru zile, apoi trebuia să se întoarcă la şcoală. De data asta nu-mi permiteam să-l fac centrul lumii mele.
Alaleh a spus că s-a simţit uşurată după ce l-a cunoscut pe Lucas. M-am întrebat ce însemna asta. Aveam sentimentul că iubitul meu avea să-l facă pe Brock să arate mai degrabă inferior, decât superior. Mi-am imaginat cum se despart pereţii din spatele sălii de judecată, Lucas intră alergând uşor în costumul lui, făcând cu mâna audienţei care aplaudă. Avem aici un atrăgător businessman de 26 de ani! în timpul liber îi plac tâmplăria, scufundările şi rugby-ul. A dus-o în Indonezia şi au locuit într-un zgârie-nori din Pennsylvania. Plănuieşte să o seducă angajând-o în relaţii sexuale consimţite. Luminile se intensifică, luându-l pe Brock prizonier într-un con luminos. Abia a făcut 20 de ani şi visează să ajungă olimpic! Ea nu l-a întâlnit niciodată, dar el înoată mai repede decât un peşte şi îi place whisky-ul aromat. Plănuieşte s-o seducă în aer liber, într-un cadru natural, pe un pat de ace de pin. Apoi apar eu, într-o rochie cu flori, zâmbind larg. Ea este sălbatică, miloasă, prostuţă, dar nu

genul de fată care se lasă aşa uşor! Sau se lasă? Hai să aflăm! Tromboanele vor răsuna, luminile vor izbucni, intermitente. Acum gazda noastră, onorata instanţă!
Timp de un an, Lucas mă văzuse ţipând, înstrăinându-mă, părăsind apartamentul, plângând sub pătură, sub duş, oriunde mă apuca. De fiecare dată, după ce îmi revenea respiraţia, într-un final, se scuza şi pleca să alerge. Nu conta dacă era noapte sau ploua, îl vedeam dispărând în întuneric, alergând. Mi se părea atât de sensibil şi atât de consumat de propriile mele emoţii, încât nu am încetat niciodată să mă întreb cum îl afectase toată treaba asta. M-am întrebat dacă şi în el era o rană deschisă care îl făcea s-o ia la goană. în seara aceea, în timp ce-l priveam pregătindu-se pentru depoziţia din dimineaţa următoare, am fost redusă la tăcere de seriozitatea cu care îşi lustruia pantofii şi îşi călca hainele, şi toată pofta de joacă s-a evaporat.

JOI

Când m-am trezit, Lucas se pieptănase deja şi avea obrajii proaspăt raşi. El avea să-şi depună mărturia azi, iar eu, mâine. Plănuiam să-l duc până la
tribunal şi apoi să merg până la Gap, ca să-mi cumpăr nişte pantaloni în stil business. Tiffany avea să sosească pe seară şi, cu ei doi acasă, puteam în sfârşit să deschid dosarul acela şi să-l studiez cap-coadă, dintr-o bucată, înţelegeam că ar fi trebuit s-o fac mai devreme. Dar nu poţi face un pic azi, un pic mâine, nu poţi să intri şi să ieşi zilnic din povestea asta. Nu aveam capacitatea de a controla agitaţia clocotitoare şi copleşitoare pe care o genera. Să citesc puţin câte puţin era ca şi când aş fi scăpat un strop de vopsea în apă; nu poţi împiedica vopseaua să se împrăştie, îţi strică toată ziua. Aşa că am preferat s-o fac dintr-o bucată.
Mi-am tras nişte blugi pe mine. Mă uitam după o şosetă. Un clinchet: mesaj de la Alaleh. E posibil să mai rămână ceva timp disponibil, să fii gata să intri şi tu. M-am prăbuşit încet pe podea, cu panica ticăind ca un ochi de aragaz gata să ia foc. Nu sunt pregătită. N-am pantaloni. Nu pot, câte ore mai am. Mi-am trecut degetele prin păr. Trebuie să mă spăl pe cap. Am început să arunc hainele afară din sertare. M-am aşezat, cu obrajii uzi de lacrimi, clipind ca o smintită, dând din picioare în sus şi-n jos, ca să-mi scot blugii. Toată situaţia asta lua proporţii în mintea mea, în timp ce calculam cât timp am ca să fiu gata. Dacă depuneam mărturie azi, nu va fi nimeni cu mine acolo, în sală, consiliera îşi programase să vină mâine. O să fiu iar singură, nu pot.
Lucas a intrat şi m-a văzut în chiloţi, lovind în toate părţile, cu hainele strânse grămadă pe podea, precum nişte forme de viaţă marine eşuate la ţărm. Ce se întâmplă? m-a întrebat el. Trebuie să fiu gata, i-am explicat. O să intru şi eu azi şi n-am nicio pereche de pantaloni. Jacheta asta este prea şifonată. Aveam din nou şapte ani, eram mică şi neajutorată, amintindu-mi dimineţile din timpul şcolii, neconsolată, N-am cu ce să mă îmbrac.
Spune-i că ai prefera să te duci mâine, a spus el. L-am privit ca pe un nebun. Nu pot, am zis. Există un program. Tu nu ştii cum funcţionează treaba asta. N-am niciun control. De ce nu mă ajuţi tu să mă pregătesc? Trebuie să studiez, n-am destul timp. Am fost exasperată până când i-am auzit vocea, puternică şi fermă: Nimeni nu te poate forţa să faci ceva. Nu pot face asta fără tine. Dacă trebuie să aştepte, o să te aştepte. Tu eşti la conducere. Spune-i că nu te duci mai devreme de mâine.
Stăteam acolo cu picioarele goale şi părul vâlvoi. Nici nu-mi trecuse prin cap să-mi spun şi eu opinia, să fac altceva decât să mă supun orbeşte. Fusesem condiţionată să accept fiecare schimbare de program, fiecare întrebare care mi se punea, indiferent cât de supărătoare sau personală sau neaşteptată. Uitasem că era posibil să am limitele mele. Am schiţat un mesaj: Bună, Alaleh. Salut, Alaleh! Ar fi în regulă dacă. Mi-ar fi mai bine dacă. Bună, sper că totul e în regulă. Aş vrea ca mama şi bunica să. Scuze. N-o să pot ajunge azi. Bună dimineaţa. Dacă este în regulă, aş prefera să vin mâine, aşa cum a fost programat.
A zis că e în regulă; dacă mergea prea repede o să încerce să tărăgăneze. Era foarte simplu, tot ce a trebuit să fac a fost să întreb. E mai bine? m-a întrebat el. Mai bine. Aveam o oră până când era programată depoziţia lui Lucas, aşa că ne-am dus la Driftwood Deli, pe El Camino. Am stat la soare în blugi şi cu jacheta şifonată, cu nişte pantofi scâlciaţi, inundată de uşurare. îmi căpătasem ziua înapoi. L-am lăsat pe Lucas la tribunal şi am aşteptat până când l-am văzut intrând pe uşa din faţă, apoi am plecat. Urma să-mi dea un mesaj când termina.
Am intrat la Gap. Pot să vă ajut cu ceva? a spus un angajat. Cu o grămadă, voiam să-i răspund. Au trecut trei ore fără să primesc vreun semn de la Lucas. Am cumpărat nişte pantaloni gri, drepţi, şi

nişte balerini negri, ieftini. în cele din urmă am primit mesaj să mă duc să-l iau. Cum a fost? am întrebat. A spus că n-au ajuns nici măcar la interogatoriul lui, urmau să reia mâine-dimineaţă. La începutul zilei era prevăzută o rezervă de timp când, în realitate, nu se încadraseră nici în cel aflat la dispoziţie. Depoziţiile de dinaintea lui duraseră mai mult decât fusese planificat, iar el stătuse în debaraua victimei timp de trei ceasuri. M-am simţit groaznic că nu fusese nimeni acolo, cu el. Este greu să-ţi menţii un nivel ridicat de adrenalină, a spus el. Era pentru prima dată când îl auzeam recunoscând că ar fi ceva dificil. Tiffany a ajuns târziu, în seara aceea, moartă de oboseală după sesiune.
Cu toţi acasă, eram gata să mă scufund şi să-mi întâlnesc cele trei euri. Memoria este adeseori percepută ca o slăbiciune a victimei, dar eu cred că memoria este cel mai important punct forte al victimei. Trauma îţi furnizează un mod special de a te deplasa în timp; anii se reduc la clipe, putem evoca sentimente înspăimântătoare de parcă s-ar petrece în prezent. Am împrăştiat transcrierile pe jos. Covorul îmi slujea ca un soi de frânghie înnodată în jurul taliei, în timp ce mă cufundam tot mai mult în trecut. Mângâiam uşor covorul
cu o mână. în toate aceste amintiri, nu exista niciun covor. Văd şuviţe lungi de păr umed încadrându-mi faţa, în timp ce capul îmi atârnă. Sunt la clinica de recoltare a analizelor după viol. Apa îmi umple urechile, îmi înceţoşează vederea, îmi blochează nasul şi-mi inundă gura. Afară este o autostradă, cu un şuvoi constant de maşini, una trăgând pe dreapta, pe marginea drumului. Este sora mea, care a plâns atât de tare, că nici nu mai vede în faţa ochilor, încearcă să vină să mă ia. Covorul. Sunt pe un scaun de plastic, în clinica pentru recoltarea analizelor după viol, şi din părul ud îmi picură apă. Tiffany stă chiar lângă mine, distrusă, supărată. Cum aş putea s-o fac să se simtă mai bine? Covorul. Vă rog să nu sunaţi acasă, îi spun poliţistei. Nici nu vreau să-l mai văd vreodată pe bărbatul ăsta. Covorul. îi văd buclele blonde de pe cap, în timp ce se uită în jos; eu plâng, privind spre scaunele goale. Covorul.
Mi-am şters nasul. Lacrimile îşi desenau cărări pe gât în jos, alunecându-mi pe sub guler, spre piept. Timp de cinci ore, ghemuită cu pieptul pe genunchi, am stat aşezată pe podea şi am frunzărit materialul, luându-mi notiţe. Am fixat cadrul, fiecare minut din acel 17 ianuarie, fiecare sorbitură, fiecare loc, fiecare remarcă, observaţie, toate mi s-au infiltrat în minte. Haosul făcea loc încet ordinii. Pe prima pagină am scris încurajări: demontează totul spunând adevărul. Mi-am umplut toate găurelele din memorie. Am ignorat prăpastia cea mare. Nu era timp să-mi fie milă de mine, să ezit, să mă răzgândesc. Studiază bine. învaţă succesiunea evenimentelor. întoarce-te pe covor.

VINERI

Lucas s-a trezit în zori ca să fie pârpălit de apărare, în timp ce depoziţia mea a fost programată pentru ora 13:30. Ar fi trebuit să-l duc eu, dar m-a sărutat pe frunte şi mi-a spus să nu mă trezesc, aşa că m-am întors în căldura lăsată de trupul lui. Câteva ore mai târziu am simţit cum soarele se revarsă în patul meu, l-am auzit intrând şi, mijind ochii, l-am văzut cum îşi scoate pantofii lustruiţi. S-a urcat la loc în pat, îmbrăcat în costum, şi m-a luat în braţe. Nu l- am întrebat cum a fost. Dacă fusese rău, nu voiam încă să ştiu.
Mi-am băgat braţele în puloverul meu crem, devenind iar Emily, şi mi-am prins părul cu clame, pe ambele părţi. Am ezitat cu periuţa de mascara în mână, m-am dat un pic pe gene. Drăguţă, dar nu prea drăguţă. Machiajul ar fi putut să-mi transforme lacrimile în buline negre, din ochi mi-ar fi picurat cerneală. Dar dacă nu m-aş fi fardat deloc aş fi arătat obosită.
Lucas a fost cel care a condus. N-am scos un cuvânt, am stat în ale mele, studiind notele tipărite pe care le ţineam în poală. N-aveam defel poftă de mâncare, dar ştiam că nu trebuie să merg cu burta goală. La covrigărie nu era loc de parcare, aşa că Lucas a tras pe dreapta şi eu am intrat în magazin. Am ochit vitrina unde erau depozitate cercurile bejulii. Uitasem numele tuturor covrigilor. Vânzătoarea m-a întrebat de care vreau şi n-am fost în stare decât să arăt cu degetul. Am luat punga albă de hârtie, fără să fiu sigură că e a mea. M-am holbat la străinii din jurul meu, izolaţi în realitatea lor caldă, făurită din conversaţii şi cafea. Am împins uşa şi m-am strecurat din nou în maşină, înapoi la tăcere şi la notiţele mele. Covrigul era prea tare ca să-l înghit, prea uscat şi prea gros.
Am tras în faţa tribunalului. Mi-am coborât oglinjoara ca să verific să nu-mi fi rămas seminţe printre dinţi. Eşti sigur că nu mi-au rămas? Lucas a dat din cap. Urma să mă aştepte afară, împreună cu Tiffany. Un sărut pe obraz. Am ieşit din maşină şi el s-a dus.

Aş fi vrut ca această scenă să se deschidă cu mine păşind hotărâtă pe culoare, cu umerii traşi în spate şi capul sus, dar când am trecut prin cadrul de plastic al controlului de securitate am simţit o furnicătură pe piele, ca şi când ceva era în neregulă. îi mai văzusem şi altădată pe aceşti paznici. M-am uitat în lungul coridorului. Pustiu. Dar am simţit ciorchinele de trupuri de deasupra. M-am ghemuit pe podeaua toaletei de la primul etaj, îngrămădită într-un colţ al cabinei pentru persoane cu handicap, cu hârtiile rulate sul, şoptindu-mi să- mi ţin firea. Procuroarea mi-a trimis un mesaj: Ai ajuns? îmi tremurau mâinile — Sunt pe drum.

Am închis ochii. Puteam vedea interiorul sălii de judecată, judecătorul îmi părea un cap chel, plutind deasupra unui trapez negru, mediatorul acestui meci. Echipele urmau să fie împărţite în două zone şi să se supună regulii nespuse de a nu trece deloc în partea cealaltă. Psihic eram pregătită, dar trupul meu aştepta să primească durerea.

Niciun fel de pregătire nu m-ar fi putut proteja de ştergerea completă a sinelui, de neadecvare. Chiar şi după ce voi părăsi acest loc, ştiam că mintea mea va rămâne acolo multă vreme, vlăguită pentru săptămâni întregi.

M-am zorit să ies din baie şi am apăsat grăbită pe butonul liftului. Alaleh s-a furişat din sală ca să mă introducă în debaraua pentru victime. Trebuia să se întoarcă pentru a finaliza câteva mărturii; asistenta de la SART depunea mărturie înainte de mine. Mi s-a înveselit inima; asistenta, un protector din acest joc. Mă întrebam care dintre ele era; îmi aminteam trei persoane îngrămădindu-se între crestele genunchilor mei dezgoliţi. îmi plăcea să mi le imaginez ca pe un dragon cu trei capete, înveşmântat în halat alb, plesnind din guri şi din instrumente de metal, luptându-se cu orice s-ar fi abătut asupra mea.

Noua mea consilieră, Myers, a coborât din lift. Avea o postură perfectă, părul aranjat, o atitudine impunătoare. Am plăcut-o imediat. Curând a sosit şi mama, împreună cu bunica Ann şi Athena, Bună, Chanoodle. Anne era deja înăuntru. Ne-am tras toate scaunele, să ne aşezăm. O auzeam pe bunica întrebând-o pe Myers de unde este, de cât timp lucrează la YWCA, cum a ajuns în domeniu. Am blocat zgomotele, frunzărindu-mi notele până la final. Imediat ce am terminat, am luat-o de la capăt. La fiecare zece minute mă scuzam şi mergeam la baie ca să mai fac un ultim pipi, să-mi netezesc părul, să-mi prind agrafele, să verific o dată şi apoi încă o dată că am fermoarul tras la pantaloni. Aşa a trecut o oră.

Mi-am reamintit că era destul de simplu: juriul urma să reacţioneze la autenticitate, la ceea ce era real. Consiliera mi-a dat o mingiucă cu imprimeu de ghinde, noua jucărie pe care s-o strâng în mână în timp ce mă aflam în boxă. Athena mi-a spus să-mi imaginez că am în faţă un trandafir; toată energia rea a avocatului apărării avea să fie absorbită de trandafir, nu de mine, ceea ce îmi va permite să-i analizez cuvintele de la o distanţă sigură. Terapeuta îmi spusese Vizualizează femeile din jurul tău, din spatele tău, imaginează-ţi că te ating pe umăr, că merg alături de tine. Puteam s-o evoc chiar şi pe Maya Angelou, dacă doream. Bunica Ann a scos o pungă cu ciocolată neagră. Purta o insignă mică dăruită de mine, cu un căruţ miniatural, roşu. Când eram mici, ea ne trăgea într-un căruţ roşu de metal, spre capătul unei alei înfundate. Mi-am amintit şi alte lucruri pe care mi le spusese terapeuta: Aminteşte-ţi cine eşti, ce îţi place la tine.

De-acum, mi-am spus, să fii pregătită în orice minut. Au trecut două ore, stătuserăm îngrămădite toate în încăperea aceea, atingându-ne genunchii în cerculeţul de scaune. Trebuie să fi fost la pipi de vreo 12 ori. în fine, un ciocănit. încăperea s-a golit, toată lumea fiind îndrumată de consiliera mea să se aşeze pe locurile destinate. Aveam câteva minute singură. Lucrurile păreau în regulă. Când m-am aşezat în boxă, am ştiut că o să fiu pe cont propriu. Dacă aveam nevoie de ajutor, trebuia să privesc în mine însămi. Am deja tot ce-mi trebuie ca să trec prin asta. Ştiu deja tot ce trebuie să ştiu. Sunt deja tot ce trebuie să fiu.

Am lăsat jos vraful pe care-l aveam în braţe şi am rămas tăcută, cu ochii închişi. Pentru o secundă, foiala s-a oprit şi agitaţia şi-a domolit clocotul. Anul trecut, zăpada căzuse şi se topise, îmi tăiasem părul şi el crescuse la loc, lumea îşi urmase mersul şi eu aş fi putut merge mai departe cu ea, şi totuşi mă întorsesem aici. Ce însemna că mă tot regăseam în această cămăruţă, abandonând o viaţă ordonată pentru a continua să lupt? Asta nu conta în niciun fel?

Am lăsat stiva de hârtii pe masă, am ieşit şi uşa s-a închis în spatele meu. Am avansat pe culoar, ştergându-mi palmele umede pe pantaloni. Alaleh şi Myers mă aşteptau în faţa uşilor sălii de

judecată. Eşti gata? Am dat din cap. Cline, eline, eline. Respiră pe măsură ce cobori. Mi-a deschis larg uşa. Mi-am împreunat mâinile, am mai tras o dată aer în piept şi am păşit înăuntru.
Aglomeraţia din sală m-a făcut să mă chircesc. Simpla intrare într-o cafenea îmi inducea starea de anxietate. La intrarea în sala de judecată toată lumea s-a uitat ţintă la mine. Nu am privit pe nimeni în ochi. Am perceput siluete, un peisaj de trupuri lipsite de formă umplând sala pe laterale şi în boxe, o prezenţă mai compactă decât fusese la audiere. Am rămas cu ochii în pământ şi mi-am spus că trebuie să avansez. Du-te în cutiuţa ta.
N-aş putea să vă spun câţi bărbaţi şi câte femei erau, ce etnii, ce fel de haine purtau. Şi dacă jumătate din cei din juriu ar fi avut feţele pictate în tigru, şi tot n-aş fi observat. Îl vedeam pe judecător pentru a doua oară şi tot nu l-aş fi putut descrie, îmi aminteam doar roba şi curba palidă a capului său neted, o umbră abia desluşită undeva, în lateral.
Am auzit Juri să... adevărul şi numai adevărul, am ridicat mâna şi am spus Jur. M-am îndesat în scaun în scobitura boxei, cu ochii ţintă în ai lui Alaleh. Mi s-a spus să-mi rostesc numele pe litere, la microfon. Eram îngrijorată să nu amestec literele şi am început încet.
Procuroarea: Ai putea, te rog, să încerci să tragi un pic microfonul spre tine? Vorbeşti foarte încet.
Era adevărat. Mă simţeam ca şi când gâtlejul mi-ar fi fost căptuşit cu material izolator, vocea mea era o idee mai mult de o şoaptă. Şi totuşi, auzeam fiecare cuvânt căzând în tăcerea din încăpere, înghiţit de zeci de ochi şi urechi.
Primele întrebări erau mereu simple; născută în Palo Alto, o soră, UCSB, specializată în literatură, înălţimea 1,77 metri. Eram OK. Ce greutate ai? îmi pare rău că trebuie să te întreb aşa ceva. Este întrebarea la care nicio femeie nu vrea să răspundă în faţa unui microfon. Mi-era teamă că dacă spun un număr prea mic se vor gândi cu toţii, în niciun caz. în permisul meu de conducere scria că am o greutate de 63 de kilograme, dar în facultate cântăream aproape 74 de kilograme. Probabil înjur de 70, am spus. Mai târziu mi-am dat seama că, de fapt, cântăream mult mai puţin, încheieturile mi se subţiaseră, corpul nu-mi cerea niciodată mâncare, măsura la pantaloni scăzuse cu două numere. Orice greutate aş fi avut, n-ar fi trebuit să-mi fie ruşine s-o declar; o stâncă cântăreşte diferit de un leu, care cântăreşte diferit de o grămadă de mango, şi niciuna din astea nu contează.
OK. Acum aş vrea să-ţi îndrepţi atenţia spre luna ianuarie — weekendul cu 17 şi 18 ianuarie 2015. Am tras adânc aer în piept, am dat din cap şi m-am concentrat din nou asupra lucrului pentru care ne aflam aici. Am început la Arastradero Preserve, apoi am trecut la taquerie, ce taquerie? a întrebat ea. Nu-i căutasem deloc numele. Minus unu, mi-am zis. M-a întrebat ce am comandat, un taco. Plus unu. Apoi ne-am lansat, interogatoriul săltând ca nişte pietre care o iau la vale; care dintre prietenele surorii mele au trecut pe la noi pe-acasă înainte de petrecere, dacă le cunoşteam, de câte ori le văzusem, când am început să bem.
Am vorbit despre felul în care evitam să merg la petreceri cu Tiffany, pentru că mă simţeam mai degrabă ca mama ei, decât ca sora ei. Am vorbit despre Lucas, cine era Lucas, când ne-am cunoscut, unde este şi unde locuieşte, cum
vă menţineţi relaţia, îl vizitezi, cum ai descrie relaţia voastră.
M-a întrebat dacă am fost vreodată implicată în treaba cu frăţiile, dacă am fost vreodată membră a vreuneia, nu şi nu. Să ne întoarcem la Stanford, unde avea loc petrecerea, mai exact, spune cu ce v-aţi deplasat, ora exactă a sosirii.
Eu: Era o masă lângă uşă şi Julia, Tiffany şi cu mine ne-am aşezat îndărătul ei, ca un juriu, şi am decis să fim comitetul de primire. Nu făceam decât să cântăm nişte melodii şi să ne purtăm prosteşte. O făceam de râs pe soră-mea, dar categoric nu încercam să impresionez pe nimeni.

Procuroarea: Cum anume o făceai de râs pe sora ta?

Eu: Cântând tare şi dansând caraghios.

Procuroarea: OK. Şi ne poţi spune dacă sora ta s-a simţit stânjenită? Eu: Da. A râs, dar nu era râsul

ei.

Am auzit juriul luminându-se uşor, nu au fost prea multe râsete, doar au pufnit pe nas, amuzaţi. Zâmbeam, am zâmbit încontinuu cât am vorbit despre sora mea, chiar şi închisă în boxa martorilor. Simţeam că mă relaxez, întrebările erau obositoare, dar inofensive, ce marcă de votcă, în ce fel de pahar, aţi turnat de voie.
Procuroarea: Când ai dansat, cum ai dansat?
Eu: Ridicol. Opusul senzualităţii... îmi bălăngăneam braţele complet alandala.
Vedeam deja la ştiri, victima a declarat că era complet alandala. Am pomenit şi despre cum am ieşit afară să facem pipi.
Procuroarea: OK. îmi dau seama că este cam greu să explici, dar voi, fetelor, pur şi simplu v-aţi ghemuit îndărătul unui copac?... V-aţi ascuns una pe alta, să nu vă vadă cei care erau pe afară?
Am încercat să lămuresc faptul că şi atunci când am făcut pipi am făcut-o cu discreţie. O femeie care face pipi afară va fi judecată diferit faţă de un bărbat care face pipi afară. M-a întrebat dacă locul era lângă un teren de baschet. Nu mă mai întorsesem niciodată acolo. Poate că mi-ar fi fost de folos să mai văd locul, dar n-am reuşit să mă conving să mă duc. Nu-mi amintesc, am răspuns. Era foarte întuneric. Ne-am întors iar pe verandă, i-am văzut pe tipii caucazieni mai scunzi decât mine. Berea trezită pe care i-am dat-o lui Tiffany, tipii dădeau pe gât beri la foc automat, printr-o gaură făcută în fundul dozei.

Procuroarea: Ai băut vreodată bere aşa? Eu: Nu pot.

Procuroarea: De ce nu poţi? Eu: Pentru că e dificil.
Am chicotit uşor. Trebuia ca ei să-mi audă onestitatea. Până acum trecuserăm cam prin 200 de întrebări, iar reporterii din ultimul rând mâzgăleau în viteză. Am recunoscut că nu-i ştiam pe unii din cei prezenţi, dar nu-mi scăpase nimic important. Procuroarea m-a întrebat ce-mi amintesc în continuare. Că m-am trezit la spital, i-am răspuns.
S-a întâmplat înainte să ştiu că se întâmplă. Ochii mi s-au înceţoşat, respiraţia a devenit brusc sacadată, nu puteam vorbi, nu vedeam.
Procuroarea: îţi aminteşti de ceva înainte de asta?
Eu: (Răspunsul martorului nu se aude.)
Lacrimile mi-au ţâşnit pe ochi, pe nas, mi-era teamă că îmi vor izvorî cumva şi pe urechi, pe gură. Totul era călduţ, umed şi lipicios, respiraţia neregulată. Eram înfricoşată, de parcă m-aş fi îngropat singură, se uitau cu toţii cum mă şterg pe faţă, aveam nevoie de un moment. I-am auzit vocea.
Apărarea: îmi cer scuze. Putem primi un răspuns verbal?
Uitasem deja întrebarea, ceva despre amintirile mele, dacă aveam amintiri.
Eu: Nu.

Apărarea: Mulţumesc.

Procuroarea: Ai nevoie de un moment de pauză? Eu: Sunt OK.

Procuroarea: Ai nişte şerveţele aici.
Voiam să-mi îndes şerveţelele alea în gură şi în nări, să-mi astup toate găurile de pe faţă. Voiam să-mi trec mâinile pe obraji şi să-mi amestec toate trăsăturile. Alaleh încerca să avanseze, vedeam iritarea apărării. Adună-te.
Procuroarea: Când te-ai trezit la spital, ne poţi spune — aveai idee cât e ceasul?
M-am trezit din nou în sentimentul acela, cu mintea prinsă pe culoarul ăla alb. M-am holbat în jur, încercând să revin în prezent, uitându-mă la costumele din jurul meu, simţind gust de muci, curăţându-mi cu limba buza de sus, sărată.
Procuroarea: Cum te-ai simţit când te-ai trezit, din punct de vedere fizic?
Scuipam respiraţie şi umezeală, aflată brusc în imposibilitatea de a formula o singură propoziţie legată.

Eu: Şi atunci... i-am văzut pe decan şi pe poliţist, iar ei m-au întrebat... Apărarea: Obiecţie.

Speculaţii. Eram redusă la tăcere.

Procuroarea: Nu urmărim faptele, onorată instanţă. Urmărim să determinăm starea ei de spirit şi nivelul de înţelegere în privinţa locului în care se afla.

Judecătorul: în regulă. O să accept între... întrebarea pusă.

Procuroarea: Când spui „ei", poţi specifica cine anume te-a întrebat?

Eu: Sigur. Poliţistul şi decanul vorbeau cu mine şi m-au întrebat cine sunt şi dacă pot să le dau numărul de telefon al unei persoane cu care să ia legătura. Mi-au spus: „Avem motive să credem" că fusesem agresată sexual.
Apărarea: Obiecţie. Solicităm să nu se ţină cont de răspuns. Speculaţii.
Brusc am devenit conştientă de palma pe care apărarea mi-o aşezase ferm pe creştet, ca să mă ţină în apă, în timp ce-mi zicea Nu te ridica la suprafaţă. Poate că-şi dăduse seama că asta era bucata cea mai agonizantă, voia să mă reducă la tăcere înainte ca juriul să poată auzi ce am de spus. Loveşte-l, trebuie să dai tare, mi-am zis.
Eu: Trebuia să merg la toaletă... Iar ei au spus că trebuie să aştept, pentru că s-ar putea să fie nevoie de o mostră de urină. Şi abia asta mi-a sunat serios, pentru că eu încă nu... credeam că ei...
Apărarea: Obiecţie. Speculaţii. Şi aceasta este tot o presupunere.
Procuroarea: Deci când ai spus că vrei să mergi la toaletă, ţi s-a dat voie să o faci?
Eu: în cele din urmă, dar la început nu mi-au dat voie, pentru că trebuia să colecteze mostra de urină.
Apărarea: Obiecţie. Cer îndepărtarea răspunsului. Percepţie personală.
Judecătorul: în regulă. îndepărtăm tot ce urmează după „în cele din urmă".
Percepţie personală? Nu e vorba tot timpul despre percepţie personală? Memoria îmi fila ca un bec, revenind sau dispărând. Se înşală, taci, grăbeşte- te, nu mai vorbi, aşa de abătută, dă-i înainte, presupuneri, obiecţie. Nu mă puteam orienta. Se pare că întreruperile îşi atinseseră ţinta.
Procuroarea: în afară de confuzia cu privire la locul în care te aflai, mai erai confuză şi în legătură cu alte lucruri?
Am izbucnit aruncându-mi braţele în lături, implorând: Nu ştiam unde era sora mea. Nu ştiam unde sunt. Nu ştiam despre ce vorbeau. Nu ştiam nimic. N-am primit explicaţii. Iar ei îmi ziceau chestii, şi eu îmi ziceam „Aţi dat peste persoana greşită". M-am gândit că făceau o confuzie. Mi-am zis „Nu vreau decât s-o găsesc pe sora mea şi să merg acasă". Am scos-o din mine, golindu-mi plămânii în microfonul de mărimea unei boabe de strugure. Din gât mi-au urcat sunete guturale, prelungi şi zgomotoase. Nu reuşeam să mă adun, nu am băut niciun strop din paharul cu apă, nu mi-am tamponat cochet colţurile ochilor, n-am spus sunt bine, ci doar am decis, o să aştepţi atât cât va fi nevoie. Asta e, oameni buni. Uitaţi ce aţi făcut.
Nicio persoană din sală nu ştia cum să procedeze cu bocetul acela nestăpânit. Dar, în cele din urmă, reuşisem să ajung la finalul unui răspuns fără să fiu întreruptă. Mă simţeam peste măsură de agitată, era toxic, toată lumea se străduia să-mi înghită sunetele de sirenă. Calmă, adunată, echilibrată, puternică, căcat, le-am abandonat pe toate, nu aveam nicio intenţie să mă opresc, dispăruse vocea micuţă ce-mi spunea să ţin lucrurile sub control, nu puteam decât să mă gândesc eliberează-le, eliberează-le, eliberează-le.
Am auzit-o pe procuroare spunând Onorată instanţă, putem face o pauză, vă rog?
Ştiam ce înseamnă asta, toaleta, locul meu preferat, scăparea! M-am ridicat, o cochilie fragilă, urmând-o pe Myers pe culoar, cu suspinele ţâşnindu-mi din piept. Când am trecut pe lângă rândul alor mei, un val de umilinţă a trecut peste mine, îmi doream ca ei să nu fi văzut niciodată asta. Mi-am îngropat faţa în scobitura palmelor, în timp ce Myers mă conducea spre uşile din lemn închis la culoare.
în fine, refugiul meu liniştit. Mă calmau dalele roz-somon, toaletele vechi. Eram recunoscătoare pentru Myers, gardianul meu, care stătea în uşă. O parte din mine voia să scoată un steguleţ alb şi să-l arunce printre uşile sălii de judecată. Mă simţeam moleşită, vlăguită. Faţa îmi arăta de parcă ar fi fost frecată cu iederă otrăvitoare şi cu vaselină, era lucioasă, mânjită, cu pete roşii. Chiuveta de metal a scârţâit când am deschis robinetul şi am pus şervetul de hârtie maro sub jetul rece. Mi l-am trecut pe sub ochii inflamaţi, am mirosit celuloza pământie. Mi-am clătit gura, m-am curăţat pe faţă

de muci şi scuipat, mi-am suflat nasul. în timp ce mă priveam în oglindă, mi-a scăpat un mic hohot de râs.
Mi-am dat seama că asta era stânca de pe fund, atinsesem fundul. Nu se putea să meargă mai rău de-atât. Stăteam într-o baie împuţită, ţinând în mână un
şervet de hârtie cu un singur strat, în mijlocul procesului pentru violul meu. Demnitatea îmi scăzuse dramatic, echilibrul mi se dusese dracului. Toate lucrurile de care mă temusem că se pot întâmpla se întâmplau. Acum nu mai era nimic de făcut decât să mă târăsc încet înapoi. Când Myers a deschis uşa, busola din trupul meu m-a dus înapoi pe locul meu.
Procuroarea: Aşadar, Chanel, chiar înainte de scurta noastră pauză, vorbeam cu tine despre faptul că te-ai trezit la spital. îţi aminteşti?
De fiecare dată mă văd dormind pe targa aceea. Eu, cea de acum, aş vrea ca fata de atunci să nu se trezească şi să nu afle ce s-a întâmplat. Mă vedeam ridicând mâinile bandajate prost, clipind şi uitându-mă în jur. Voiam să mă apropii de fata aceea şi să-i spun bună dimineaţa, culcă-te la loc. Aş urca în linişte targa la loc în ambulanţă şi am prinde viteză înapoi. Aş rămâne adormită în maşina gonind pe străzi, iar paramedicii m-ar pune la loc pe pământ. Mâna lui Brock s-ar retrage de pe mine, chiloţii mi s-ar rula înapoi pe picioare, sutienul mi-ar înveli din nou sânii, părul s-ar netezi, acele de pin ar zbura înapoi spre pământ. Aş merge înapoi spre petrecere, aş sta singură, sora mea s-ar întoarce să mă găsească. Afară, suedezii ar pedala pe bicicletele lor înspre locul unde mergeau. Lumea şi-ar continua mersul ca în oricare altă sâmbătă seara.
Dar oricât mi-aş fi dorit acest scenariu, rămânea mereu o problemă nerezolvată: Brock. Eu aş fi scăpat din mâinile lui, dar dacă nu primea la petrecerea aceea ce voia, ar fi încercat la următoarea. Suntem învăţate că agresiunile vor exista, cel mai probabil, dar dacă ne îmbrăcăm modest avem o şansă să nu cădem noi victime. însă asta nu va rezolva niciodată problema, ci doar va redirecţiona agresorul spre o altă victimă nebănuitoare, va transfera violenţa. Nu voiam să-l mai văd în viaţa mea, dar mai bine îl suportam aici, să se uite la mucii de pe mâneca mea, decât să-l ştiu în libertate, pe undeva. O mică victorie.
Am parcurs tot drumul până la partea în care îmi lipsea lenjeria intimă şi un alt organ a părut să explodeze în mine, ca un balon cu apă. Am fost eu însămi surprinsă de cât de multă apă producea faţa mea. Am descris cum mi s-a dat o pătură, cum am adormit. M-am îngrijorat că rapiditatea cu care am reuşit să adorm în noaptea aceea ar putea diminua şocul pe care l-am resimţit.
Procuroarea: O să-ţi arăt acum câteva fotografii şi o să te întreb dacă recunoşti pe cineva. O să-ţi arăt pozele numărul 15,16 şi 17... Chanel, aş vrea să te uiţi la poza numărul 15. Spune-mi dacă recunoşti cine e în fotografie.
Nu am ştiut că existau poze cu mine inconştientă, la spital. Acum, pe pupitru mi se îndesa sub ochi propriul cap, cu scalpul cafeniu brăzdat de şiruri roşcate de ace de pin, într-o încăpere pe care n-o mai văzusem niciodată. Mi s-a strâns stomacul. Sunt eu, aia sunt eu. Am simţit junghiuri în stomac, daţi astea la o parte.

Procuroarea: Ce este... ce înfăţişează poza numărul 15? Eu: Părul meu.

Procuroarea: Şi când te-ai dus la baie şi ţi-ai dat seama că [ai] ace de pin în păr — în părul tău, oare poza numărul 15 înfăţişează ceea ce ne-ai descris?
Rămăsesem încremenită, mandibula îmi tremura atât de tare, încât simţeam că-mi sar dinţii din gură. Ce alte poze mai aveau?
Procuroarea: O să-ţi arăt poza numărul 16 şi te rog să-mi spui dacă o recunoşti.

Eu: Da.

Procuroarea: Şi ce... ce conţine? Eu: Capul şi părul meu.

Procuroarea: îţi aminteşti ceva din momentele acestea de la spital? Eu: Nu. Nici nu ştiam că am fost

fotografiată. Procuroarea: Ai mai văzut aceste fotografii până acum? Eu: Nu.
Procuroarea: Doar ca să poată vedea şi juriul poza aceea, Chanel, o să arăt probele din nou publicului.

înainte să pot spune ceva, s-a întors, s-a îndreptat spre proiector, spre ecranul mare de pe peretele din stânga. M-am uitat drept înainte, spre familia mea, sperând să le întâlnesc privirea ca să-i avertizez, Nu vă uitaţi acolo, uitaţi-vă doar la mine, uitaţi-vă la mine, dar le-am văzut ochii urmând-o, capetele întorcându-se la unison, de parcă ar fi fost hipnotizate de ţăcănitul tocurilor ei. Aceasta este Poza numărul 15. Tu eşti aici, Chanel? M-am întors spre stânga şi iată-mi capul, o planetă cafenie umplând sala, legat de un fel de panou.
Am văzut cum mama şi-a acoperit gura cu mâinile. Voiam să şoptesc „mamă" în microfon, dar ar fi auzit toată lumea. M-am uitat în jur, privirile tuturor erau fixate pe fotografie. Mi s-au încins ochii, capul îmi pulsa gândindu-mă poate cineva să-i acopere ochii, vă rog. Voiam să spun Nu sunt eu, eu sunt chiar aici, stând în faţa voastră. Mi-am încleştat palmele, am îndoit picioarele, prinsă în boxa mea fără puterea de a opri ce se petrecea.
Procuroarea: Tu eşti aici, Chanel ?
Da, am răspuns.
Când procuroarea s-a întors la boxă, furia mi se domolise, lacrimile mi se uscaseră. Stăteam detaşată, într-o resemnare stranie şi tristă. Apărarea ar fi putut urla la mine şi tot mută aş fi rămas. Brock ar fi putut să-mi arunce paharul cu apă în faţă şi nici nu m-aş fi clintit. Credeam că-mi pot proteja familia, încercând să ascund daunele. Dar dădusem greş. Asta sunt pentru toţi cei de aici şi nimic mai mult. Nu contează ce întrebări vor urma. Nu-mi pasă de rezultat, de impresionarea juriului. Nu cred în niciun trandafir, nu pot s-o evoc pe Maya Angelou. Singurul lucru la care mă pot gândi este acasă, sunt gata să merg acasă.
Alaleh mi-a cerut să descriu examinarea de la SART. Invazivă, am spus. Cu o voce inexpresivă, am vorbit despre picioare desfăcute, ace de metal, beţe roşii de test aliniate. Grozăvia situaţiei nu mă mai speria. Nu mai aveam nimic de ascuns.
Mi-a arătat poza pe care o văzusem şi la audiere, cea cu chiloţii la locul
faptei. Îţi aminteşti să fi fost în acest loc, în care se află telefonul tău şi lenjeria intimă: tufişul acesta şi acele de pin?

Eu: Nu.

Procuroarea: Ai mers vreodată de bunăvoie cu cineva într-un astfel de loc? Eu: Nu.

Apărarea: Nu-şi aminteşte nimic. Nu poate depune mărturie despre...

Procuroarea: Onorată instanţă...

Apărarea:... percepţie personală. Obiecţie.

Judecătorul: Se respinge.

Procuroarea: Mulţumesc.

Eu: N-am vrut niciodată să merg într-un loc unde...
Judecătorul: Nu. ..nu a fost adresată nicio întrebare. Aşa încât, următoarea întrebare.
Am terminat răspunsul în capul meu: unde sora mea nu m-ar fi putut găsi. Nu conta ce spuneam sau ce nu puteam spune.
Procuroarea: Acum, în seara aceea, când te-ai dus la Stanford, ai avut intenţia de a cunoaşte pe cineva?
Am simţit atunci o pâlpâire, o tresărire, o crenguţă răsărind din şuvoi, de care să mă pot agăţa.
Eu: Nu.
Procuroarea: Ai avut vreo intenţie de a te combina cu cineva?
în mintea mea, revin încontinuu la momentele acelea. De multe ori am încercat să vizualizez momentul în care m-a întins pe jos şi de fiecare dată
îmi imaginez cum deschid ochii larg, strigând. Trupul meu revine la viaţă sub el, răsucindu-se, împingându-l de pe mine. Târându-mă deasupra lui, ridicându-mă peste el, dând din mâini şi lovindu-l peste piept, cu genunchii săpându-i adânc în vintre ca un berbec de spart zidurile, slobozind un urlet,

un vaiet, răsuflarea lui greoaie. îmi imaginez cum mă aplec asupra chipului său, folosindu-mi degetul mare şi arătătorul ca să-i ridic pleoapele de pe ochi, iar pe muchia rozalie şi umedă de sub irisurile albastre îi sar stropi de noroi, îi zic uită-te la mine şi spune-mi că-mi place treaba asta. Crezi că-s bleagă, te-ai gândit că o să fie uşor. Mi-aş afunda palma în faţa lui, drept în mijloc, i-ar da sângele pe nas, mi-ar uda încheieturile. M-aş ridica şi i-aş trage încă una între picioare, apoi aş pleca.
Procuroarea: Ai avut vreo intenţie să te săruţi cu acuzatul?
Am ridicat privirea spre Brock, care mă privea deja. I-am susţinut privirea. Chestia cu victimele este că se trezesc. Poate că te-ai gândit că n-o să fiu niciodată în stare să trec prin toate astea. Poate că te-ai gândit Nu-şi aminteşte nimic, dar pe tine n-o să te las niciodată să uiţi.
Procuroarea: Te-a interesat acuzatul în vreun fel?
Voiam să mă urc pe pupitru cu o pensulă mare şi roşie în mână, ca să scriu un NU pe peretele din spatele sălii de judecată, din dâre lungi şi roşii de vopsea, cu fiecare literă înaltă de şase metri. Voiam să desfăşor un afiş din tavan până-n podea, care să elibereze baloane purpurii. Voiam să li se ridice tuturor cămăşile şi să aibă scris pe burţile păroase N-uri şi U-uri, NUNUNUNUNU, să facă valuri cu ele. Voiam să spun Mai întreabă-mă o dată. întreabă-mă de un milion de ori şi tot aşa o să răspund. „Nu" este începutul şi sfârşitul acestei poveşti. Poate că nu-mi amintesc la câţi metri de casă am făcut pipi sau ce am mâncat în dimineaţa acelei zile de ianuarie. Dar voi şti întotdeauna acest răspuns. în sfârşit, răspundeam la întrebarea pe care el nu se ostenise să mi-o pună.
Eu: Nu.
Procuroarea: Nu mai am întrebări.
Judecătorul: în regulă. Urmează să luăm o pauză.
Am simţit cum valul de adrenalină se duce, scurgându-mi-se din oasele obosite. Venise momentul pentru interogatoriul încrucişat, dar nu voiam să mai vorbesc. Aveam nevoie de o gură de aer proaspăt, să stau sub un pom, să ies din clădirea asta. Procuroarea m-a informat că era deja ora 16 şi nu mai rămăsese timp. Un miracol. Eram liberă să plec, urma să reluăm luni. Am adunat grămada de şerveţele de pe pupitru şi am zburat afară pe uşă, i-am returnat consilierei mingea cu ghinde, am îmbrăţişat-o, Weekend plăcut, ne vedem luni.
Am rămas singură în parcare, alături de un poliţist tânăr; încă tremuram. Unde erau Lucas şi Tiffany? Era mohorât, totul cenuşiu, fără umbre. N-am făcut niciun efort să mă bag în vorbă despre nimicuri, mă simţeam dărâmată şi ameţită, prea obosită ca să mai fac paradă de politeţe. Mi-a sunat telefonul. Te aşteptăm la pizzeria de lângă tribunal. Mi-am luat la revedere de la poliţist şi am plecat. A insistat să mă escorteze, grăbindu-se să ţină pasul cu mine. M- a întrebat cum mă simt. I-am spus că sunt agitată în legătură cu ziua de luni, cu avocatul apărării. El mi-a spus Nu-ţi fie frică de el, e un cretin. M-a surprins sinceritatea lui. Mă obişnuisem cu formalismul pe care-l arătau toţi. Când m-a văzut râzând, a zâmbit şi el. Poţi să-i faci faţă, mi-a zis. O să fii OK.
Am intrat pe uşă şi i-am zărit pe Lucas şi Tiffany îmbrăcaţi în pulovere fără guler, cu o pizza fierbinte între ei, radiind, Ai supravieţuit! Mi-am pus capul pe masă, mi-am apăsat obrazul pe lemnul rece. Braţele lor m-am înconjurat, o uşurare. Sora mea m-a frecat pe spate, mi-a dat părul la o parte de pe faţă. Eram hămesită, am început să-mi îndes în gură felie după felie din pizza caldă. Am închis ochii, am gustat brânza topită, bucăţelele crocante de măsline şi ceapă. Sorbituri din cola rece, bucăţi crocante de blat. Lucas m-a luat prin surprindere cu o punguţă de jeleuri în formă de viermişori, l-a făcut pe unul dintre ei să danseze şi să mă ciugulească de obraz. Eram în siguranţă, simţeam cum mi se face somn. Mi-au făcut un culcuş cald în care să mă prăbuşesc, fără să fie nevoie să le-o cer sau să le explic ceva. Am simţit frica topindu-se, lumea era iar un loc blând.
Când s-a lăsat seara, mama a insistat să folosim artificiile rămase de la Anul Nou Chinezesc. Am spus că sunt prea obosită, că nu am chef de asta. Dar ea a insistat să le aprindem în seara aceea, de parcă erau nişte banane pe cale să se
strice. Cerul era întunecat. Am aprins artificiile, freamăt de scântei împrăştiate. Tata stătea pe marginea piscinei cu câte unul în fiecare mână, fluturând din braţe şi gesticulând sălbatic. Lucas o vâna pe mama, care alerga în papuci în jurul piscinei, aruncând blesteme fără sens asupra plantelor, către floricele galbene, către turnurile cilindrice ale cactuşilor. Am fugit în casă s-o aduc pe Tiffany, i-am zis să iasă, pentru că ai noştri au înnebunit. Mama mi-a dat ultimul băţ de artificii. Am privit izbucnind scânteile lor sfârâitoare, care avansau fâsâind pe băţ. în ultimele lumini aruncate de scântei, mama a spus Pentru un an nou, pentru noi începuturi, să fim cu toţii sănătoşi, să fim cu toţii

fericiţi, iar viitorul să fie luminos! O mică rugăciune, o ceremonie de an nou în martie, cinci beţe de artificii într-o noapte fără lună.
Lucas a plecat cu avionul, s-a întors la şcoală. Am petrecut weekendul stând ocupată cu diferite treburi banale, dar exista ceva ce nu puteam clinti din loc. Chestia e că eu mă simt stânjenită şi în avion, când mă trezesc şi-mi dau seama că am dormit cu gura deschisă. încetul cu încetul am realizat cât de mulţi bărbaţi m-au văzut dezbrăcată în noaptea aceea. Am numărat: Peter (1), care l-a alergat pe Brock (2), Cari (3), care a îngenuncheat lângă mine. Tipii din frăţie (4, 5, 6, 7), care au sunat la poliţie. Un tip (8) care a rămas şi a pus o lanternă pe mine, înainte de a fugi de la locul faptei. A fost trimis poliţistul Taylor (9), un tip (10) l-a condus la mine. Apoi au venit şeriful Braden Shaw (11) şi partenerul lui, Eric Adams (12). Urmaţi de paramedicul Shaohsuan Steven Fanchiang (13) şi partenerul lui, Adam King (14), care m-au pişcat de vârful degetelor până când am deschis ochii pentru câteva clipe, ca răspuns la durere, înainte de a-mi pierde din nou cunoştinţa. în tot acest timp eu am stat întinsă acolo, cu un sfârc dezgolit, cu fundul gol, cu pielea de pe burtă în pliuri, în timp ce pantofi lustruiţi păşeau în patul de vegetaţie din jurul meu. Poliţiştii s-au lăsat pe vine, şi-au luat notiţe, tot fundul la vedere, sânul stâng dezgolit, hainele în neorânduială, grămadă, porţiunea cu sutienul într-o învălmăşeală totală. Am fost fotografiată pe pământ. Aceste fotografii, inclusiv cele de la spital, urmau să fie puse pe perete cu ajutorul unui proiector, ca să le poată vedea toţi cei din sala de judecată. Aici am pierdut şirul.
Eram terifiată de interogatoriul încrucişat de luni. îmi aminteam o noapte din facultate, când prietenul meu beat a cărat până acasă o cărămidă mare de ciment. Când l-am întrebat de ce, a răspuns Pentru că îmi trebuia un opritor de uşă! Am râs fiindcă nu avea niciun sens, dar în lumea lui părea o idee perfectă la momentul acela. Imaginaţi-vă prezentând această faptă la tribunal. Păi nu ţi s-a părut că o cărămidă de ciment ar fi un pic exagerat? De ce nu ai ales ceva mai uşor? Sau ia-ţi un opritor de uşă adevărat, mic şi cauciucat? Cam unde se găsea cărămida de ciment, atunci când ai găsit-o? Ai furat-o? Cât de beat erai când ai găsit-o? Dormi cu uşa deschisă sau închisă? Ce motiv ai s-o ţii deschisă?
Prima dată am văzut Grease când aveam nouă ani. îmi plăcea Sandy, cu fusta ei de culoarea piersicii şi coada de cal mătăsoasă. Tot filmul a curs liniştit, până la scena finală. Dintr-odată a apărut o femeie în pantaloni negri de piele şi pleoape fardate violet, iar eu m-am panicat, întrebându-mă Unde s-a dus Sandy? Este bine? Trebuie să se fi transferat la altă şcoală. Oare ştie că John Travolta o înşală cu femeia asta cu păr enorm, care trage din ţigară? De ce nu se îngrijorează nimeni? Mă uitam la grupul de prieteni distrându-se la carnaval, în timp ce Sandy era de negăsit, şi eram devastată. Iată de ce, timp de atâţia ani din copilăria mea, am urât filmul Grease.
Mi-a luat ani de zile ca să pricep că vedeam două laturi ale aceleiaşi persoane. La momentul acela părea de neconceput. Arătau şi acţionau diferit de orice altceva; cum să ne aşteptăm să ne recunoaştem unii în alţii? Cum devin nişte sneakers albi, legaţi cu şireturi, tocuri negre care strivesc chiştoace de ţigară? Acum, apărarea crea o nouă persona; versiunea pe care urma s-o arate juriului era un cineva pe care eu nu-l văzusem niciodată.

LUNI, SĂPTĂMÂNA A DOUA

Toată lumea era la locul ei, de parcă n-am fi plecat niciodată de aici. înainte de interogatoriul încrucişat, pocuroarea m-a pus să stau în faţa sălii, în bluza mea cea nouă, albastră, cu un marker roşu în mână şi cu o coală mare de hârtie albă în spate. Simţeam nevoia presantă să desenez, voiam ca juriul să
exclame în faţa obiectelor şi animalelor pe care le puteam aduce la viaţă în faţa lor, să le ofer o frântură din eul meu real, înainte de a mă transforma la loc în Emily.
Pe hârtie era marcată o linie temporală, ca o coloană vertebrală verticală desenată cu verde şi cu observaţii scrise cu albastru, de la cei care depuseseră mărturie înaintea mea. Procuroarea m-a instruit să scriu momentele în care încercasem să le sun pe Julia şi Tiffany. Am ezitat, fiindcă nu voiam să le întorc tuturor spatele în timp ce scriu. Aşa că m-am dat înapoi până când am ajuns în dreptul colii de hârtie şi mi-am răsucit încheietura într-un mod ciudat, ca să pot însemna pe hârtie acele dăţi pe care mi le aminteam din lista de apeluri din telefon. Cifrele mele roşii au ieşit încovoiate, strivite între alte date. N-a mai avut alte întrebări. Mi-am reluat locul în boxă.

Avocatul apărării s-a ridicat fără să-şi ia ochii din carnetul cu notiţe. Era un bărbat rigid, îndesat. Nu m-a salutat, nu mi-a spus „bună dimineaţa”, n-a zâmbit. Chanel, cu privire la depoziţia pe care tocmai ai dat-o în această dimineaţă pe baza acelor capturi de ecran şi... şi a ceea ce ai văzut în telefonul tău mobil a doua zi, nu doar că nu-ţi aminteşti niciuna dintre aceste conversaţii, dar nu-ţi aminteşti nici să fi făcut vreunul dintre apeluri, corect?
Am tresărit, iar markerul roşu din mâna mea a trasat involuntar o linie. Se holba în carnetul ăla de parcă era CV-ul meu şi ăsta era un interviu pentru job, iar el mă întreba de ce m-am considerat suficient de calificată ca să mă prezint acolo.
Ai vreo idee cam pe la ce oră s-au petrecut ultimele momente pe care ţi le aminteşti din casa Kappa Alpha, când erai în curte, împreună cu sora ta?
Am menţionat o oră.
N-ai cum să ştii că ăsta e momentul. Acum ne-ai oferit cea mai bună estimare pe care o poţi face, aşa e?
Deja simţeam că ştiu mai puţin decât credeam la început.
Acum, tu ai declarat — la începutul depoziţiei tale de vineri, ne-ai spus înălţimea şi greutatea. Aceste cifre pe care ni le-ai oferit reprezentau
înălţimea şi greutatea pe care le aveai în 17 ianuarie 2015?
Mi s-a golit mintea. Nu ştiam ce greutate am avut în 17 ianuarie.
La un moment dat, ai declarat — în legătură cu planul posibil de a merge în casa frăţiei KA —, ai spus ceva despre cum te simţeai când mergeai cu sora ta, mai degrabă ca mama ei, decât ca sora ei. Ce voiai... ce voiai să spui cu asta?
Greşisem oare să spun aşa ceva? Părea iritat, de parcă ar fi fost o sută de oameni la rând în spatele meu, aşteptând să discute cu el. M-a întrebat dacă în seara aceea am fost lăsată în parcarea de la Tresidder Memorial Union. Nu auzisem niciodată de numele ăsta, mă gândisem mereu la acel loc ca fiind o suprafaţă de asfalt.

Era parcarea de lângă librăria Stanford, am spus. în spatele librăriei sau în faţa ei?
Dar răspunsul era că nici una, nici alta; era terenul de lângă librărie, care se afla în mijlocul campusului. Cum să explici asta? M-a întrebat care era cea mai apropiată clădire de locul unde am coborât din maşină. Dar nu ştiam deloc numele clădirilor din campus aflate în apropierea parcării.
Apărarea: De asemenea, ai mai vorbit despre faptul că, la scurt timp de la sosirea în casa frăţiei Kappa Alpha, te-ai prefăcut că ai face parte din comitetul de primire, cântând şi îmbrăţişând oamenii, alături de sora ta. La momentul acela, asta ai hotărât să faci, corect? A fost o acţiune intenţionată.
Eu: „ Intenţionat” referitor la primirea invitaţilor sau la purtarea prostească?

Apărarea: La purtarea prostească. Eu: Da.

Oare asta era ceva rău? Să te porţi prosteşte era rău?

Apărarea: OK. Şi la fel a fost şi când ai băut cantitatea aceea de votcă într- un pahar roşu. Ai dat-o

peste cap, corect? Cum ar fi, ai sorbit-o dintr-una. Eu: Da.

Apărarea: OK. Şi asta a fost decizia ta, corect?

Am plecat ochii, conştientă de faptul că a fost o decizie proastă.

Apărarea: Iar în facultate ai fost o petrecăreaţă, corect?

A citit aceste lucruri din notele lui, ca pe o acuzaţie, nu ca o întrebare.

Eu: Nici prea-prea, nici foarte-foarte. Nu mă consider o petrecăreaţă.
Apărarea: Păi n-ai spus tu la poliţie, când ai fost interogată, că ai fost la o grămadă de petreceri şi acolo?

Ce poliţie? Detectivul Kim? Oare aşa spusesem?

Eu: Desigur. Eu...

Apărarea: OK.

Eu: Sunt o persoană sociabilă.

Apărarea: Şi tot ce vine cu asta...

Eram călcată în picioare. Procuroarea a intervenit.
Procuroarea: Onorată instanţă, aş vrea să vă rog să nu vorbească unul peste altul...

Judecătorul: Da.

Procuroarea: ...şi să-i permiteţi să-şi ducă răspunsul până la capăt. Judecătorul: Hai... hai să le luăm

pe rând. Următoarea întrebare. Apărarea: OK. Şi ţi-ai mai pierdut cunoştinţa şi înainte, corect?
Mă întrebam încotro vrea să mă ducă.
Apărarea: Şi când ţi s-a mai întâmplat asta, înainte, se petrecea de obicei spre finalul nopţii, corect?
Eu: Sau existau părţi fragmentate din noaptea respectivă pe care nu mi le aminteam...
Apărarea: Şi...
Eu: ...nu neapărat spre finalul nopţii.
Era un joc de viteză, pietrele pe care puteam călca îmi fugeau de sub picioare. Nu mă puteam mişca atât de repede, dar eram hotărâtă să ţin pasul.
Apărarea: Ei bine, când ai fost interogată de poliţie, i-ai spus detectivului... sau poliţistului DeVlugt că aceste pierderi de cunoştinţă se întâmplau de obicei spre finalul nopţii, corect?
Numele DeVlugt nu mi-a evocat niciun chip, era oare poliţista cu părul lung? L-am văzut cum ridică din sprâncene, am auzit cum expiră zgomotos, furios că-mi ia prea mult să răspund.
Eu: Corect. Da. Dar apoi mi-am amintit şi alte lucruri.
Apărarea: OK. în timpul aceleiaşi perioade, îţi aminteşti măcar dacă ţi-a sunat telefonul, ca şi când cineva ar fi încercat să te contacteze?
Eu: Cred că îl aveam pe mod silenţios, pentru că nu-mi place să se audă când fac poze şi făceam poze.
Apărarea: îţi aminteşti exact când l-ai pus pe modul silenţios, în seara aceea?
Eu: Fac adeseori aşa. Este foarte uşor, fiindcă nu-i vorba decât de un ecran pe care-l poţi glisa, şi gata.
Apărarea: înţeleg acest lucru, dar nu este răspunsul de care am nevoie la întrebarea pe care ţi-am pus-o.
Şi-a lăsat jos carnetul şi şi-a pus mâinile în şolduri. A ridicat capul cu o expresie de consternare. Am făcut ceva greşit. în mine totul răsuna a alarmă, corpul mi se încordase de parcă mă uitam la un şarpe care începea să se încolăcească. Era vizibil supărat. Tot despre telefon vorbeam?
Apărarea: întrebarea este: în seara aceea, îţi aminteşti precis să fi făcut asta, să-l fi pus în modul silenţios?
Eu: Credeţi-mă, mereu îl pun în modul silenţios, mai ales când fac poze.
A lăsat braţele să-i cadă, a scuturat din cap şi a început să frunzărească în grabă prin carnet.
Apărarea: în regulă. îţi aminteşti că ai depus mărturie la examinarea preliminară pentru acest caz, în octombrie? Ai fost întrebată aşa — doamnă avocat, este la pagina 50, rândurile 10-21. Ai fost întrebată aşa: „în noaptea aceea, cât te-ai aflat la petrecere şi telefonul mobil a fost în posesia ta, era reglat în aşa fel încât, dacă ar fi sunat, să-l poţi auzi. Soneria putea fi auzită, corect? Răspuns: Cred că era reglat astfel încât să-l pot auzi. Câteodată închid soneria pentru că, dacă fac o mulţime de poze, nu-mi place să aud zgomotul pe care-l face de fiecare dată când fac o poză. Aşa că îl fixez pe modul silenţios. Cred că era reglat automat. Era cu sonor". Asta este ceea ce ai spus la acel moment, nu-i aşa?

învinsă de propriile vorbe. Umilită. Nu studiasem destul de mult. Nu reuşisem să anticipez faptul că mă va face propriul meu duşman. Felul în care a păşit înapoi şi a spus: Nu te acuz, doar repet ce ai spus mai înainte. Dintr- odată mă trezeam că sunt faţă în faţă cu mine însămi şi mă gândeam, cum aş putea să mă cert cu mine?
Procuroarea s-a ridicat, pentru a redirecţiona interogatoriul.
Procuroarea: Chanel, tocmai ţi s-a pus o întrebare despre audierea preliminară, referitoare la telefonul tău mobil. îţi aminteşti lucrurile astea?
Eu: Da.
Procuroarea: Domnul avocat a omis ultima parte a propoziţiei. Nu cumva ai

mai spus şi „Dar este posibil, totodată, să-l fi pus în modul silenţios”? Eu: Ba da.
îl prinsese. Se oprise intenţionat din citit mai devreme, ca să-mi trunchieze citatul. Procuroarea a început să mă extragă din colţul în care fusesem înghesuită. A întrebat dacă pierderile de cunoştinţă anterioare fuseseră diferite de cea din 15 ianuarie. I-am răspuns că în celelalte dăţi nu mă trezisem dezbrăcată pe jumătate, în aer liber. îmi venea să-i fac o reverenţă. Mi-a dat şi mai multe oportunităţi pentru a clarifica:
Procuroarea: Când te-ai mutat înapoi acasă, cum ai descrie felul tău de a bea?

Apărarea: Obiecţie. Irelevant. Judecătorul: Admis.
Procuroarea: S-a schimbat toleranţa ta la alcool faţă de momentele în care beai în facultate?

Eu: Da.

Apărarea: Obiecţie. Irelevant. Judecătorul: Respins. Procuroarea: Cum s-a schimbat?
încerca să-mi dea şansa de a declara că, în momentul agresiunii, nivelul de toleranţă la alcool scăzuse semnificativ faţă de perioada facultăţii, în timp ce el voia să elimine întrebarea. încercam să spun aceeaşi poveste prin două filtre diferite; prin întrebările puse de procuroare şi prin cele puse de apărare, întrebările lor creau scenariul, construind cadrul care modela ceea ce spuneam.
Când eram chestionată de procuroare, mă simţeam deprimată, forţată să stau faţă în faţă cu amintiri dureroase, să le retrăiesc, pentru ca juriul să le poată vedea. Când eram chestionată de avocatul apărării, deveneam rigidă. El nu
voia să deschidă teritoriul emoţional pe care-l deschidea ea; voia să-l uniformizeze, să şteargă experienţa mea specifică, să mă abstractizeze în stereotipul fetei petrecăreţe care bea până cade lată, să pună întrebări tehnice care să-mi lege şireturile de la ambele picioare, ca să mă împiedic atunci când mă forţa să alerg.
S-a mai întâmplat ceva, un lucru pe care l-am recunoscut de la audiere; frecvenţa cuvântului corect. Planta răspunsuri în întrebările pe care mi le punea, mai degrabă decât să le lase deschise: Corect? E corect? Nu-i aşa? Corect? Pentru un observator, părea că doar verifică nişte fapte. Dar atât de multe dintre ele nu fuseseră corecte. Mă timorase, făcându-mă să-mi arăt de atâtea ori în faţa publicului dezacordul cu el; îl vor crede oare pe acest bărbat la costum, care avea totul pus în ordine, sau pe femeia cu frânturi de amintiri? Cine eram eu să tot spun, o secundă vă rog, de fapt... Simţeam cum mă trage neîncetat de mână într-o anumită direcţie, în timp ce eu mă înfigeam cu călcâiele în pământ, în încercarea de a rezista.
Când m-a întrebat de câte ori mi-am pierdut cunoştinţa, am spus că de patru sau cinci ori. Am detectat o foială bruscă în încăpere, capete aplecându-se, ca să noteze acest fapt remarcabil, o pauză în scârţâitul pixurilor din jurul meu. Fir-ar al dracului, mi-am zis. Am ştiut imediat că până seara o să citesc treaba asta prin ştiri. M-am întrebat dacă, atunci când mi-a spus să fiu sinceră, procuroarea nu s-a gândit că voi fi atât de sinceră. Dacă nu cumva ar fi trebuit să spun că de două-trei ori. N-ar fi avut nimeni de unde să ştie. Dar n-ar fi fost corect, pentru că nu conta de câte ori îmi pierdusem eu cunoştinţa până atunci. Episodul de acum va rămâne diferit. Nu mă aflam acolo ca să mint în legătură cu cine eram sau să-mi cer scuze pentru trecutul meu. Totuşi, m-am mustrat în sinea mea, pentru că defectele mele de caracter îmi îngropau şi mai tare echipa.

Avocatul apărării mi-a adresat întrebarea finală, cu o faţă impasibilă şi pe ton scăzut: Iar cina ta a constat în broccoli şi orez. M-am holbat la el, aşteptând vreo poantă, ceva, dar nu am detectat nici urmă de amuzament.
Finalul a fost abrupt. Când mi s-a permis să plec, am rămas o clipă aşezată, de parcă aş fi fost învârtită în cerc, iar acum mi se spunea să merg drept. M- am grăbit să ies din sala de judecată, am luat-o în jos pe scări, apoi m-am blocat în maşină şi am lăsat scaunul pe spate până când am putut să stau întinsă.
Ar fi trebuit să simt un val de uşurare, dar nu mă simţeam deloc în largul meu. Nu puteam spune dacă mă descurcasem bine sau îmi distrusesem credibilitatea. într-o construcţie în care fiecare cuvânt era folosit cu un scop, de ce au terminat cu broccoli şi orez? După ce am plecat mi-am dat seama că poate tata făcuse quinoa, nu orez — quinoa îmi putea scădea toleranţa la alcool. I-am scris procuroarei un mesaj ca să lămuresc că mâncasem quinoa, nu orez, putea oare să-i anunţe, apoi am ezitat să-l trimit, ştiind că era deja ocupată să interogheze următorul martor, cine o fi fost el. îmi ratasem şansa. Şi ce conta dacă telefonul sunase cu sonor? N-o să uit niciodată felul în care se uita la mine, de parcă o insultasem pe maică-sa. De ce era aşa de furios? Era mai bine dacă suna tare sau dacă ar fi fost în modul silenţios? Care dintre ele mi-ar fi câştigat cazul? Quinoa sau orezul? Librăria aşezată în faţă sau în spate? Trei pierderi de cunoştinţă sau cinci? Umblaserăm în vârful picioarelor în jurul tuturor momentelor dificile şi ne fixaserăm asupra detaliilor minore, şi în multe dintre ele părea că eu am greşit. Apărarea avusese la dispoziţie luni întregi pentru nişte întrebări la care eu trebuia să răspund în doar câteva secunde.
Am închis ochii şi mi-am amintit încă un lucru pe care îl spusese avocatul: nu este răspunsul de care am nevoie la întrebarea pe care ţi-am pus-o. M-am simţit ca o fraieră când mi-a picat fisa că nu fusese niciodată interesat de răspunsurile mele. Ştia deja de ce răspunsuri are nevoie; nu voia decât ca eu să le rostesc. Mai auzisem, de asemenea, şi un tipar de fond: La momentul acela, asta ai hotărât să faci, corect? A fost o acţiune intenţionată. Şi asta a fost decizia ta. îmi mânjea noaptea cu intenţii şi decizii proaste, sugerând că toate aveau de-a face cu actul final. Dacă te-ai decis să mergi la acea petrecere şi te-ai îmbătat intenţionat, e chiar atât de greu să credem că ai intenţionat şi să te pipăi, să te prosteşti pe acolo? Mi-am dat una peste frunte cu podul palmei, uşurel, spunându-mi încontinuu, idioato, idioato, idioato.
Eu terminasem cu mărturia, dar era timpul să mă oţelesc şi să fiu puternică; în câteva ore urma depoziţia lui Tiffany. Când am pus mâinile pe volan le-am văzut iar; zgârieturile ca nişte paranteze sângerii. Arătau de parcă mi se împrăştiase pe sub piele un sirop roşu de tuse. Indiferent cât de echilibrată arătam, stresul găsea mereu o vitrină în care să se expună, mâini încleştate îndărătul pupitrului, unghiile ciupindu-se una pe alta, ca nişte crabi luptându- se pe viaţă şi pe moarte, în timp ce eu nu simţeam nimic din toate astea.
Am găsit acasă un bilet lăsat de tata pe blat: Fetelor, o să mă gândesc la voi astăzi. Ţineţi minte, adevărul vă va elibera. Macaroane cu brânză, somon şi supă de pui pentru suflet. Fiţi puternice! Un vas de sticlă cu macaroane cu brânză se răcise deja de la cât stătuse afară. Am săpat în el cu o lingură de metal.
Tiffany era în dormitor, se pregătea; purta o bluză roşu-aprins, dar şi-a schimbat-o cu una neagră, apoi a pus-o iar pe cea roşie, a transpirat în ea, apoi a ridicat braţele ca să zvânt cu uscătorul de păr zonele închise la culoare, îmi făceam de lucru ajutând-o; dacă aş fi stat să mă gândesc prea mult, ştiam că n-aş fi lăsat-o să se întoarcă în locul ăla.
în ziua aceea, mai devreme, înainte de a pleca de la tribunal, văzusem pe culoar un bărbat asiatic îmbrăcat în pantaloni de stofă şi cu o geantă de umăr. Mi se spusese că va depune mărturie şi un expert în ADN şi mă întrebam dacă el era. Mai târziu am aflat că-l cheamă Craig Lee, biolog de la medicina legală, urmat de Shaohsuan Steven Fanchiang, paramedic, şi Alice King, analistul criminolog, care au depus cu toţii mărturie în favoarea mea în timp ce eu eram acasă, asigurându-mă că şi eu, şi Tiffany mâncăm şi ne pregătim, în timp ce aveam grijă de ea, ei se luptau pentru noi amândouă.
Sora mea a condus înapoi până la tribunal. Am întrebat-o cum se simte, dar o distrăsese o omidă care se urca pe parbriz, cu perişorii ei albi suflaţi de vânt. A spus că trebuie s-o salveze. Eu i-am replicat că o să întârzie, dar următorul lucru pe care îl ştiu este că a ieşit de pe drum, spre o parcare, şi a

oprit motorul. Mi-am desfăcut centura de siguranţă şi am scotocit prin cutia de bord a maşinii, unde am găsit o chitanţă mototolită. Am ieşit şi am strecurat chitanţa puţin câte puţin sub picioruşele omizii, apoi am lăsat-o jos, în iarbă. Când am urcat iar în maşină, Tiffany m-a întrebat dacă am văzut-o târându-se mai departe, ca să ne asigurăm că trăieşte încă. Am ieşit iar şi i-am confirmat că se mişcă. Abia atunci m-a lăsat să intru iar în maşină.
în sala de aşteptare erau două prietene ale surorii mele, Elizabeth şi Anusha. Eram recunoscătoare pentru cum făceau această lume străină să pară un pic mai familiară. Persoana aceea care plângea doar cu câteva ore în urmă se transformase deja în cineva cu totul diferit, încrezător şi liniştitor. Când a venit momentul, mi-am trimis consiliera cu ea.
Nu mai era nevoie de mine; se presupunea că acum pot merge acasă. Dar nu voiam încă să plec. Am păşit pe culoarul care ducea spre sala de judecată. M- am întrebat dacă o să mă vadă cineva şi o să mă acuze că încerc să ascult. M- am uitat pe furiş prin ferestruica decupată în uşa sălii de judecată. Pe când aveam zece ani, iar sora mea opt, am fost în China; acolo am mers la o piscină de interior, enormă şi pustie, cu pereţi de sticlă, ca o seră, în care apa se întindea atât de departe, încât îşi crease propriul orizont. Sticla colorată în galben era aburită de căldură. Era o dimineaţă pustie din timpul săptămânii, în piscină nu se afla decât o femeie în vârstă care brăzda apa înainte şi înapoi. Tata mi-a dat o cheie roşiatică de la un vestiar privat de la capătul piscinei, apoi a aţipit liniştit într-un şezlong aproape de intrare.
Am descuiat vestiarul şi am alergat cu picioarele goale pe lângă băncuţe, toate ale noastre. O uşă în peretele din spate ducea spre o cămăruţă cu duşuri. Uşa de la duşuri s-a închis în spatele nostru şi am început să pompăm şampon şi să ne ridicăm părul în munţi ascuţiţi de spumă. Sora mea a vrut să se întoarcă la piscină, dar nu a putut deschide uşa. în mod sigur era ceva ce nu făcea bine, aşa că m-am dus la ea şi am zguduit şi eu clanţa până când mi-am dat seama că am rămas blocate înăuntru. Stătea acolo, într-un costum de baie în culorile curcubeului, metalizat, cu ochelarii de înot lipiţi pe frunte, cu coatele sprijinindu-se pe burtică şi palmele sub bărbie, privind-mă cu speranţă. I-am spus că uşa e puţin blocată, aşa că trebuie să-l aşteptăm pe tata să vină să ne ia. Am stat liniştite sub duş, mi-am pus din nou şampon pe cap, dar n-a mai fost amuzant. Curând, apa s-a răcit. Nu ştiam cum se spune „ajutor” în chineză. Când număr până la trei, hai să strigăm ALO, OK? i-am spus. înainte să ajung la trei, ea ţipa cum n-o mai auzisem niciodată. Ce m-a speriat cel mai tare a fost tăcerea care a urmat, nici zgomote de paşi, nici clanţa scuturată.
Ori de câte ori plânge sora mea, eu îmi pun mintea la contribuţie. Aşa că m- am căţărat pe marginea chiuvetei, ca să mă uit afară. Nu era nimic altceva decât autostrada. Mi-am imaginat picioarele noastre goale alergând de-a lungul unui râu de camioane. Apoi am observat grătarele de ventilaţie, chiar la baza uşii de lemn. Am apăsat cu palmele pe prima stinghie de lemn până
când a plesnit ca un os rupt. Am crăpat-o şi pe a doua. Am crăpat-o şi pe a treia; bucăţile spintecate zăceau învinse lângă genunchii mei. Cu mâinile usturându-mă, m-am întors să văd dacă sora mea poate să-mi dea o mână de ajutor, dar ea îşi acoperise ochii. M-am odihnit o clipă, apoi m-am întors la cele şase stinghii până când n-a mai rămas decât un cadru de lemn în care cuiele ieşeau de fiecare parte, ca nişte dinţi. Am îndoit fiecare cui, îndreptându-l spre exterior. Mi-am supt burta şi am băgat încet mâinile şi capul prin gaură. Florile cuielor mi-au zgâriat pielea de pe coaste. M-am eliberat, dar broasca uşii tot defectă a rămas. Am întins gâtul, să o pot vedea pe soră-mea prin pătratul deschizăturii şi i-am spus Stai aici şi numără de la unu la o sută. Mă întorc până termini. Am alergat pe toată lungimea piscinei, l-am scuturat pe tata, ca să-l trezesc. îndată ce a deschis ochii, am început să suspin, strigând numele soră-mii.
Tata a adus pe cineva să repare broasca, în timp ce sora mea bocea de cealaltă parte. Omul a spus că se întâmpla să se mai blocheze. Eram furioasă, nu vezi că sora mea e prizonieră acolo? Când s-a deschis uşa şi ea a alergat la tata, am rămas uitându-mă la grămăjoara de stinghii rupte şi mi-am spus Eu am fost cea care ne-a scos de acolo. O să găsesc întotdeauna o cale.
Stăteam pe coridorul pavat cu dale, îmbrăcată în paltonul meu negru, uitându- mă prin ferestruica îngustă, verticală, din uşa sălii de judecată. O vedeam aşezată acolo, în capătul sălii, cu un cap cât un bob de mazăre în faţa microfonului, cu gura mişcându-se. Voiam să întind mâna de sus, ca o gheară într-o cutie de plexiglas, şi s-o apuc cu grijă, s-o scot de acolo, s-o aduc lângă mine, ca să lăsăm toate astea în urmă. îmi ardeau ochii în timp ce mă uitam la ea, blocată de cealaltă parte a uşii.

M-am întâlnit cu Athena la o patiserie, ca să treacă mai uşor orele până termina Tiffany, şi am mâncat în ploaie trigoane cu caise. Cum se apropia ora 17, ne-am întors la tribunal, aşteptându-ne s-o vedem ieşind în orice secundă. Afară stătea o ziaristă singuratică. Presa n-avea voie să-mi vorbească, dar i-au căzut ochii pe mine şi ne-a urmărit cu privirea. Felul în care şi-a înclinat telefonul mi-a stârnit paranoia, am crezut că face poze. Asta m-a vlăguit cu totul, aşa că am intrat şi am trecut de pază chiar când uşile liftului s-au deschis şi a apărut Brock, cu mâinile în buzunare, urmat de toată familia şi de avocat. M-am aşteptat să se oprească şi să bată în retragere, ca în faţa unei graniţe invizibile pe care nu aveau voie s-o treacă. Dar s-au uitat la mine şi şi- au continuat drumul, iar eu n-am avut când să fac vreo mişcare, am rămas pur şi simplu întoarsă cu spatele cât timp au trecut pe lângă mine, de parcă aş fi fost un nimeni. Când m-am uitat la mine prin ochii lor, m-am micşorat de o sută de ori, nefiind nimic mai mult decât o victimă fără chip, pata putregăioasă din viaţa lui. Dintr-odată, a apărut şi consiliera mea. A spus că Tiffany mă aşteaptă deja în maşină.
Am stat în maşina parcată, în timp ce geamurile se înceţoşau. A spus că o să plecăm după ce se mai linişteşte ploaia. Ştiam ce vrea să spună, că are nevoie să stea un moment fără să se gândească la ceva. Aflasem că nu mai are timp, trebuia să se întoarcă a doua zi, de dimineaţă. Voiam s-o întreb cum a fost, să-mi spună totul, dar eram paranoică, nu voiam să fim acuzate că ne-am împărtăşit informaţii. Chiar şi într-o maşină încuiată, izolate de exterior prin mugetul ploii, frica de a fi privite, de a nu face ceva greşit, înăbuşea întotdeauna conversaţia.
în seara aceea am văzut un film cu Tom Hanks, ca să nu ne mai gândim la nimic. I-a sunat telefonul, întrerupând liniştea. Era procuroarea, iar sora mea s-a strecurat afară, pe hol. Când s-a întors, avea ochii umezi. S-a aşezat pe canapea, holbându-se la ecran. Am stricat totul, a spus ea. E imposibil, i-am răspuns. Ba da, aşa am făcut. Era inutil s-o liniştesc, tot insista că nu pricep, nu fusesem acolo. Uram faptul că nu ni se dădea voie să ştim ce se întâmpla. Mai târziu aveam să aflu că sora mea declarase că, atunci când m-a lăsat singură pentru scurt timp, în noaptea aceea, se gândise că o să fiu în regulă. Avocatul apărării folosise asta ca să justifice faptul că, atunci când m-a găsit, Brock a avut şi el toate motivele să creadă că eram bine. Dacă puteau dovedi că Brock chiar a crezut că eram suficient de coerentă ca să consimt, puteau să scape liniştiţi de acuzaţii. Voiam să spun că am crezut că eşti bine, a zis ea. Ştiam ce vrea să spună; voia să spună că nu se gândise că sora ei mai mare ar putea fi violată. Alaleh o sunase ca s-o anunţe că trebuie să clarifice şi să-şi ţină firea, pentru că apărarea avea să urmărească această pistă a doua zi.
Eram gata să-mi iau cheile şi să ţâşnesc pe uşă. Voiam să trag în faţa casei avocatului, să urc în fugă scările mochetate şi să-l smucesc din pijamalele lui stupide, să-l trezesc din somn, cu tot cu ochelarii lui puşi pe noptieră. I-aş fi azvârlit păturile matlasate de pe el, să-i dezvelesc picioarele albe şi păroase, şosetele până la genunchi. L-aş fi întrebat dacă ştia în ce hal mi-a tulburat surioara, dacă nu putea găsi dracului o modalitate decentă de a face lucrurile astea, de a le ţine doar între mine şi Brock, de a se uita la dovezile etalate pe tablă, la valorile alcoolului din sângele meu, la căsuţa vocală, ce vrei mai mult, vrei s-o distrugi şi pe soră-mea în procesul ăsta, pentru că o să te termin. Cumva, totul părea să se fi întâmplat numai din vina noastră şi deloc a lui.
Pe când stăteam acolo, văzând-o cum se prăbuşeşte fărâme în faţa mea, văzându-i agonia în încercarea de a duce toate astea, am înţeles, într-un final. El ştia că în noi există o parte stânjenită, vocile acelea şovăitoare care ne spuneau că greşiserăm. Nu tu ai fost aia care a plecat? Cine a zis că ea era bine? Le găsise, se prinsese de ele, le introdusese în discuţie, le hrănise până când ne luase în stăpânire vinovăţia. Până când ne-am simţit atât de inundate de autoînvinovăţire, atât de orbite de durere, încât ne-am pierdut capacitatea de a vedea.
I se întâmplase şi ei şi mi se întâmplase şi mie, hrăniserăm amândouă realităţi distorsionate, cuvintele ne fuseseră răstălmăcite până când deveniserăm nesigure, discreditate, considerându-ne defecte, stricate. Ne dădeam de bunăvoie cu capetele de pereţi, confuze, cerându-ne scuze, nesigure că aveam dreptul să vorbim. Descifrasem secretul jocului; aceasta nu era o căutare a dreptăţii, ci un test de rezistenţă. Greşeala lui era că atacase pe cineva pentru care aş fi mers până la capătul lumii. Vedeţi, dacă aş fi fost doar eu acolo, atacată, poate că m-aş fi chircit şi m-aş fi retras în spaţiile mele de îndoială de sine. Dar ea? Fusesem întrebată, ceva mai devreme în ziua aceea, ce am vrut să spun prin faptul că mă simţeam mai mult ca o mamă decât ca o soră. Aş fi vrut să răspund, Nu ştiu, ziceţi-

mi voi. Ce se întâmplă când o persoană intervine între ursoaică şi puiul ei, n-aţi citit despre cum sfâşie, cum îţi curăţă carnea de pe faţă?
Am luat ghidurile de îndrumare şi încurajare meticulos tipărite şi le-am aruncat într-un sertar, apoi mi-am oferit o nouă mantra: mi-o bag în orezul tău prăjit. Mi-o bag în „ce duşcă ai tras, cât ai băut, când ai băut şi cu cine”, mi-o bag în „dacă am dansat pe masă”, mi-o bag în „dacă am dansat pe scaun”. Vreţi adevărul, întregul adevăr şi numai adevărul? Tot răspunsul vostru se află pe umerii lui lăsaţi, pe capul plecat, cu freza aia cuminte. Vreţi să ştiţi de ce dracului suferă toată familia mea, de ce mi-am pierdut jobul, de ce am patru cifre în contul meu bancar, de ce sora mea lipseşte de la şcoală? Pentru că, într-o seară rece de ianuarie, m-am găsit să ies în oraş, în timp ce tipul ăla, tipul ăla de acolo, a decis că da sau nu, conştientă sau inconştientă, el vrea să fută ceva, să fută intenţionat pe cineva, şi aia s-a nimerit să fiu eu.

Asta nu mă face defectuoasă. Asta nu mă face inadecvată. Dar mă face furioasă. Sora mea mi-a permis să văd ce trebuia să văd. Durerea, când o cercetezi îndeaproape, devine claritate. Acum ştiam ce venise avocatul să facă şi n-o să las să se întâmple una ca asta. Credea că poate să ne îngenuncheze, dar din acea zi înainte, urma să încep construcţia

.Procesul a continuat tot restul săptămânii, dar mie nu mi s-a permis accesul în sala de judecată. Trăiam în ciudatul meu univers paralel: toată ziua o frecam fără rost şi noaptea verificam apariţiile din presa locală. Marţi şi-a încheiat şi Tiffany depoziţia şi am întrebat-o pe procuroare care e pasul următor. Un expert în pierderea cunoştinţei, a spus ea. Am aşteptat o clipită, sperând să-mi spună că e o glumă. Voiam să spun Eu sunt adevărata expertă în pierderea cunoştinţei, nu-i aşa? Experta, dr. Fromme, fusese plătită cu 10 000 de dolari de tabăra lui Brock, ca să vină să depună mărturie. A pretins că aş fi putut fi dispusă, doritoare şi capabilă să-mi dau consimţământul, chiar dacă nu-mi amintesc acest lucru.
Miercuri, ziua în care depunea mărturie Brock, mi-am legat şireturile de la pantofii de alergare. Avea să aducă la lumină versiunea mea pregătită să fie expusă, scoţând-o afară ca pe un manechin prăfuit dintr-o cutie, trăgând-o până pe pupitru, frământându-i şoldurile într-un dans ciudat, jupuindu-i buzele într-un zâmbet, ornând-o cu sărutări, servindu-i cuvintele pe care le scrisese. Toată treaba asta mi s-a părut bolnavă, sufocantă, mi-am simţit trupul prins fără scăpare în mâinile lui, în acea clădire mică şi pătrăţoasă. Am alergat kilometri întregi, strecurându-mă pe cărări înguste şi şerpuitoare, pe lângă dealuri pe care păşteau cai cu burţile cât butoaiele.
Ştirea a apărut în seara aceea, articolul strălucea în dreptunghiul ecranului. Ochii mi s-au împăienjenit şi apoi s-au limpezit, dezbătând dacă trebuia sau nu să citesc. Am decis să mă uit în diagonală, doar să-mi arunc repede privirea, iar apoi m-am oprit, când am văzut un cuvinţel nou, un „da”. Am numărat câte mi-a atribuit: a spus că am zis „da” pentru dans, „da” pentru a merge în dormitorul lui de la cămin, „da” pentru degetele băgate în mine.
La cursul de literatură de film pe care l-am urmat odată, domnul Hernandez ne-a arătat scena din Fălci în care Martin, personajul principal, este gata să se urce în barcă şi îşi ia la revedere de la soţia lui, Ellen. Ea este îngrijorată că o să-l piardă, dar în loc să-i spună Te rog, ai grijă, te iubesc!, îi spune Ţi-am mai pus o pereche de ochelari în... şosetele negre şi celelalte lucruri, oxidul de zinc pentru nas, Blistexul este în trusă. Iar ca răspuns, în loc să-i zică Nu-ţi face griji, mă întorc la tine!, el îi spune Să nu foloseşti şemineul din salon, pentru că n-am apucat să repar hornul. Ea dă din cap şi adaugă Ce-o să le spun copiilor? Iar el răspunde Spune-le că am plecat la pescuit.
Iubirea este implicită, iubirea este în şosetele negre pe care i le-a pus ea în bagaje, în promisiunea lui că la întoarcere o să repare hornul, în dorinţa de a-i proteja pe copii, în atenţia detaliată pentru viaţa celuilalt, în nevoia de a se linişti unul pe celălalt, în ciuda gravităţii a ceea ce e pe cale să se

petreacă. Cele mai importante mesaje sunt simţite, niciodată declarate. Acesta este adevăratul dialog.

Apoi vine mărturia lui Brock.

Am întrebat-o dacă vrea să-i bag degetele.

Ţi-a răspuns ?

Da.

Ce a spus? A spus „da".

A recunoscut că a încercat s-o sărute pe Tiffany. *Procuroarea: Ţi-a spus ceva în legătură cu asta? Nu.*

Pur şi simplu a plecat.
A spus că mi-a dat jos chiloţii, i-a tras de pe picioare, apoi peste fiecare gheată. A spus că am avut orgasm. I-am băgat degetele cam un minut şi mi s- a părut că are orgasm şi apoi... păi în timpul ăla am întrebat-o dacă îi place şi ea a spus „ihî". Când am aflat asta, am trecut de la stat pe scaun la târât pe jos şi în cele din urmă m-am lungit pe podea. A spus că frecatul pe uscat i-a întors stomacul pe dos. A spus că s-a decis să plece când mi-am dat seama că era un tip care stătea lângă mine. A spus că s-a speriat fiindcă tipii vorbeau
într-o limbă străină. A spus că i-au răsucit încheietura. Când a fost încătuşat, nu a pomenit deloc despre vreo durere de încheietură. Acum explica juriului cum a trebuit să i se pună ghips. Cum a suferit din cauza vânătăilor şi a zgârieturilor. Când Brock a explicat că a fugit doar fiindcă s-a temut că băieţii aceia o să-l rănească, Alaleh l-a întrebat Nu erai îngrijorat că s-ar putea să-i facă rău lui Chanel? El a răspuns Nu m-am mai uitat înapoi, la ea. în clasa a doua foloseam o monedă de schimb sub formă de pompoane mici, colorate şi pufoase. Dacă te purtai frumos şi îţi făceai temele la timp, erai premiat cu pompoane. Numărătoarea de pompoane a lui Brock a pornit de la un nivel teribil de scăzut. Dar în ziua depoziţiei sale, a venit cu o încărcătură de camion; s-au prăvălit pe jos, au inundat încăperea până la genunchi şi brusc era destul de bogat încât să câştige premiul. Mă întrebam dacă juriul vedea că pompoanele erau contrafăcute.

Procuroarea: Şi astăzi, când stai aici, recunoşti că ai fugit? Brock: Da.

Procuroarea: Deci ce i-ai spus detectivului Kim a fost o minciună, nu-i aşa? Brock: Da.
Adeseori, victimele sunt acuzate automat că mint. Dar când agresorul este demascat că a minţit, stigmatul nu se lipeşte de el. De ce ne temem că victimele fac acuzaţii false, dar rareori luăm în considerare câţi bărbaţi toarnă minciuni sfruntate, minimizează sau îi manipulează pe alţii pentru a-şi acoperi propriile acţiuni?
A făcut să sune prea simplu. Dacă chiar îi acordasem consimţământul, i-ar fi spus poliţistului încă de la arestare. Ultimele scenarii pe care le meşteşugise erau prea sfruntate ca să fie reale, prea convenabile ca să fie credibile. Reconstrucţia lui era pur şi simplu prea prost scrisă, aproape comică. Era insultător să te afli la celălalt capăt al acestui dialog de-a dreptul cretin, nătâng.
L-am sunat pe Lucas, râzând. A spus că am vrut şi eu! Articolul ăsta e aur curat! Asta e bine pentru noi, nu-i aşa? E terminat, gata. Adică, o să înghită cineva aşa ceva? Absolut stupid. Dar Lucas a devenit tăcut la capătul celălalt, a spus că-i vine să vomite şi s-a scuzat câteva minute. în timp ce am rămas să ascult tăcerea, am simţit ceva din mine întărindu-se, furia ridicându-se. Trebuie să joci de partea mea. Trebuie să spui Un cretin de toată jena! Trebuie să spui „Hai că o dovedeşti!" Mie nu mi-a venit să vomit, n-am fost indignată, am ales să nu aud. Dacă mă opream chiar şi o clipă să înţeleg ce se întâmplă, n-aveam nicio şansă să reuşesc.
Când Lucas a tăcut, iluziile mi s-au spulberat şi am prins o frântură din lucrurile cu care mă confruntam, din brutalitatea lor, din opresiunea lor. Regulile instanţei nu mă vor proteja neapărat; mărturia sub jurământ era doar o promisiune prefăcută. Sinceritatea era pentru pici. Brock urma să

spună şi să facă ce-i folosea lui; nici usturoi n-a mâncat... îşi acordase singur permisiunea de a intra din nou în mine, de data asta îndesându-mi cuvinte în gură. Mă făcuse păpuşa lui de ventriloc din viaţa reală, îşi băgase mâinile în mine şi mă făcea să vorbesc.
Joi, tribunalul a fost închis. Am mers împreună cu prietenul meu Matt la locul nostru preferat cu mâncare indiană şi am stat afară, râcâind orez portocaliu dintr-o conservă metalică. Pe masă era un ziar local, care avea pe prima pagină poza lui Brock în costum, păşind ferm. M-am uitat la el de câteva ori, speriată să nu mă arăt prea interesată. Matt a cercetat în fugă ziarul. Tocmai muşcam dintr-o samosa[18], când el a întrebat: Ai auzit de fata aia care a fost violată? Am făcut pe proasta. Recent? am întrebat. Nu, s-a întâmplat cam acum un an, mi-a răspuns el. Oh, am replicat. Am simţit cum se ridică un val şi capul meu nimereşte dedesubt, apoi se retrage şi revin şi eu. Dar tu de unde ştii de asta? l-am întrebat. El este cunoscut pe aici, plus că e peste tot pe Facebook, mi-a răspuns. Când am plecat de acolo am luat ziarul cu mine, pretinzând că avea un cupon pe care voiam să-l folosesc. Cum Matt era cel care conducea, l-am frunzărit degajată. Crezi că e vina ei? am întrebat. El a tresărit şi a scuturat tare din cap. Pe dracu', nu, mi-a răspuns. Era tot ce voiam să ştiu. Am ajuns acasă la mine şi Matt şi-a trântit mandolina pe canapea, în timp ce eu încercam să-i ţin isonul la pian, bucurându-mă de libertate înainte de reluarea procesului, în ziua următoare.
Vineri, ultima zi, avocatul lui Brock a adus patru persoane care să depună mărturie pentru caracterul lui. Nu era nimeni de la Stanford, ceea ce însemna că doar persoane din trecutul lui Brock luaseră special avionul ca să vorbească despre cel care era în prezent. Şirul îl includea pe cel mai bun prieten din adolescenţă, fosta lui iubită, antrenorul de înot de la şcoală şi profesoara de franceză din liceu. Şi eu am făcut şase ani de franceză, dar nici prin cap nu mi-ar fi trecut s-o aduc pe Madame Jensen ca să vă spună ce prezentare excelentă am făcut despre Le Petit Prince. Ce aveau să spună? Nu şi-a scos niciodată penisul în clasă, nu şi-a pipăit niciodată antrenorul.
Dacă aş fi pus în scenă o piesă de teatru, l-aş fi aşezat pe Brock pe jos, peste un trup pe jumătate dezgolit, în timp ce aceşti patru oameni ar fi stat în jurul lui în semicerc, condimentând scena cu aceleaşi lucruri pe care le-au spus şi în instanţă. S-o luăm pe profesoara de franceză: Acesta ar fi ultimul tip de comportament, agresivitatea sexuală sau comportamentul abuziv, pe care le- aş asocia vreodată, în vecii vecilor, cu Brock Turner. Aş decupa acel vreodată, în vecii vecilor şi l-aş pune să se repete în buclă, cu Brock împingându-se în trupul acela în ritmul fiecărui vreodată. în timp ce Brock ar despuia trupul, Nu cred că el ar putea face vreo faptă care să rănească pe cineva. Iar când Brock ar lua-o la goană, antrenorul ar spune, Cred că Brock este foarte respectuos şi curtenitor şi, să ştiţi, ştie şi el diferenţa dintre bine şi rău.
Platitudinile lor n-au venit ca o surpriză. Ce mă întrebam era de ce, într-un proces menit să examineze faptele, erau rezervate ore şi ore ca să-l arate acoperit de laude. Istoricul lui includea copilăria, educaţia, joburile de vară, relaţiile romantice. Istoricul meu era compus din pierderi de cunoştinţă, de la unu la cinci. Caracterul meu era la fel de mult supus judecăţii ca şi al lui; comportamentul meu, calmul meu, cât de simpatică reuşeam să mă fac, erau şi astea evaluate. Dar nu mai rămânea nimic care să sugereze că eram o persoană extrasă direct din viaţă, înconjurată de oameni cărora le păsa de mine.

Procuroarea nu a pierdut timpul la interogatoriul încrucişat:

Acum, este evident că... aţi fost vreodată alături de el când a băut excesiv?

Nu.
L-aţi văzut beat?
Nu.

Şi n-aţi fost alături de el în noaptea de 17 ianuarie, nu? Nu.

Deci habar n-aveţi ce s-a întâmplat în ziua aceea? Corect.
A pus întrebări scurte, confirmând rapid că aceste persoane erau complet inutile. A întrebat-o pe profesoara de franceză dacă a vorbit vreodată cu el despre preferinţele sau dorinţele lui sexuale, iar ea a răspuns că nu. Când a interogat-o pe fosta lui iubită, a întrebat-o:

Şi n-aţi devenit niciodată intimi în public, aşa e?

Adică cum, definiţi ce...

Desigur. Aţi făcut vreodată sex în public?

Nu.

OK. Ăsta ar fi un lucru ieşit din comun ?
Mai târziu, cineva mi-a descris expresia şocată de pe chipul fostei iubite şi felul în care şi-a dat capul pe spate când procuroarea a întrebat-o despre relaţiile sexuale în public. Voiam să spună da, este îngrijorător sexul în spatele unui tufiş. Procuroarea a spus că singurul moment când l-a văzut pe Brock plângând a fost când a depus mărturie fosta lui iubită.
Eram gata să le resping poveştile nesemnificative, considerându-le nedemne de energia sau atenţia mea, dar citindu-le acum mă opresc asupra lor. Pe parcursul procesului, juriul a fost obligat să aleagă; omul este sănătos la minte sau monstruos. Dar eu nu am pus niciodată la îndoială dacă ceva din ce au spus despre el era sau nu adevărat. De fapt, vreau să ştiţi că totul era adevărat. Tipul prietenos care te ajută să te muţi şi-i asistă pe bătrânii veniţi la piscină este acelaşi bărbat care mă agresase pe mine. O persoană care poate fi în stare şi de una, şi de alta. De multe ori societatea nu reuşeşte să conceapă
faptul că aceste adevăruri coexistă adeseori, că nu se exclud reciproc. Defecte rele de tot se pot ascunde într-o persoană bună. Asta e partea înfricoşătoare.
Brock avea o soră de vârsta mea. Profesoara de franceză avea trei fiice, antrenorul de înot avea o fată şi doi băieţi, cu toţii apropiaţi ca vârstă de mine. Dar mie nu mi-a fost de niciun ajutor că aveau iubite, surori sau fiice. Cumva, eu eram diferită, aruncată în afara zonei lor de empatie. în sala aceea de judecată, identitatea mea fusese redusă la ceva din categoria „altele”.
Am crezut că sâmbătă, după depunerea tuturor mărturiilor, o să mă simt mai uşurată. în schimb, m-am simţit paralizată. Cu fiecare zi îmi pierdeam tot mai mult controlul. Procedurile s-au abătut de la curs, au fost îndepărtate de întrebările fundamentale, totul devenea mai coroziv şi mai irelevant decât îmi imaginasem vreodată. Am citit la ştiri cum am suspinat atât de incontrolabil, am citit actualizări despre zona vaginală, despre felul în care o persoană din Ohio a privit-o pe femeie în ochi, şi-a pus piciorul drept peste cel stâng, a bătut din picior. în online părea, câteodată, că nu făceam nimic altceva decât să plâng. în viaţa reală, funcţiile de bază începuseră să mi se altereze: nu mai dormeam, uitam să mănânc, nu mai puteam nici să mă cac cum trebuie. La finalul celor două săptămâni, mintea mi se golise, corpul mi-o luase razna.
M-a sunat mama. Poţi să te duci să-l vezi pe Gong Gong? îl dusese cu maşina la aeroport, ca să ia avionul spre China. Avea bagajele făcute, părul pieptănat, paşaportul reînnoit, operă chineză descărcată, nimicurile aruncate şi pantofii aliniaţi la uşă. în cealaltă parte a lumii îl aştepta cineva din familie, ca să-l ducă la o cină cu frunze de muştar murate, tăiţei de orez şi ouă de prepeliţă. Dar când ajunseseră la ghişeul de la aeroport, descoperiseră că o literă din numele chinezesc de pe paşaport fusese tipărită greşit. Compania aeriană l-a întors din drum, nu l-a lăsat să se îmbarce, iar mama l-a adus înapoi acasă. Era pentru prima dată când îl văzuse cu lacrimi pe obraz. M-a rugat să mă duc să-l înveselesc. în timp ce conduceam spre locuinţa lui, am simţit cum îmi ies din fire.
Cum putea o literă aşa mică să-l împiedice să călătorească o jumătate de lume? Când am intrat în casă, abia dacă l-am salutat. M-am dus direct spre telefon şi am început să sun în diverse locuri. Bunicul şi prietenul lui mă priveau cu gurile căscate cum urlu la un agent neputincios. Trebuie să ajungă dracului în China, spune-mi ce sens are toată tâmpenia asta, ei bine, trebuie să
fie vreun birou deschis. Nu mă văzuse niciodată reacţionând aşa. I-am simţit palma pe spate, liniştindu-mă, spunându-mi că pot să mă duc acasă, că se vor descurca ei. Dar luasem foc. O singură literă! Era de neînţeles că toate planurile se prăbuşiseră din cauza unei mici greşeli de tipar. Cum poate ceva atât de mic să strice totul.

în proces fuseseră administrate toate probele. Dar dacă exista o eroare, o mică trecere cu vederea, o literă? Dacă în minţile juraţilor se strecura un strop de îndoială, totul avea să fie pierdut, nu mai exista nicio călătorie, ne întorceam pe călcâie şi plecam acasă, învinşi.
în dimineaţa următoare m-am trezit cu un castron cu ouă fierte pe blatul de la bucătărie, cu bălţi palide de vopsea roz şi galbenă. Uitasem că era Pastele. Numai tata ar fi putut insista ca, în mijlocul unui proces de viol, să scotocim printre macii din grădină după ouă în toate culorile curcubeului. Prin jgheaburi, în căsuţa pentru păsări. Tiffany s-a întors la şcoală pentru ultimul trimestru, ducând cu ea o pungă mare cu ouă. Am dormit bine, uşurată că şi-a luat zborul de pe corabia care se scufunda, că era din nou pe drumul ei, citind cursuri, nu transcrieri. Teoretic, aş fi putut pleca şi eu din oraş, dar voiam să văd cum se termină. Am rămas şi pentru că nu aveam nimic de reluat.
Nu mai rămăseseră decât pledoariile finale de dinaintea începerii deliberărilor din juriu. Procuroarea mi-a spus că nu mai avusese niciodată o victimă care să asiste la pledoariile finale. M-a sfătuit să rămân afară în prima jumătate, din cauza elementelor foarte explicite. Apoi urma o pauză şi puteam intra pentru a doua jumătate. A părut să aprecieze faptul că voiam să vin. Juriul va vedea cât de mult te preocupă. Mai multe puncte pe un răboj tacit.
Luni dimineaţă ne-am adunat toată familia pentru pledoariile finale. Tata era la tribunal cu mama, bunica Ann, Anne şi Athena. în sfârşit, şi rândul meu era aproape la fel de plin ca al lui Brock. Eu am rămas singură, să aştept pe o băncuţă de lemn de pe hol. Ştiam că oamenii văd lucruri pe care le ţin ferite de mine. Dar mi-am ţinut curiozitatea în frâu, fiindcă îmi dădeam seama că mă protejează cu un motiv. Citind acum transcrierea pledoariei finale a lui Alaleh, am o vagă idee despre lucrurile pe care le-am ratat. Habar n-a avut că i s-au făcut aceste poze... Uitaţi-vă la rochia ei şi la halul în care a lăsat-o... Dar aceste fotografii vorbesc pentru ea atunci când ea nu poate vorbi pentru sine...
Tata a ţâşnit pe uşă clătinând din cap şi bombănind ca pentru sine. A trecut razant pe lângă mine.
Tată, am spus uluită. Când a ridicat privirea spre mine, i s-a şters încordarea de pe chip. Părea ameţit. Ai văzut poza aia, aia cu tine întinsă pe... Am scuturat din cap. Păreai moartă, a spus el. Ca şi când cineva ar fi încercat să arunce un cadavru într-un tomberon şi ar fi ratat. Dacă nu se întâmplă ceva repede, îl dau în judecată.
Tata nu e genul care să dea pe cineva în judecată. Face nectar pentru colibri, îl păstrează la frigider şi umple adăpătoarele în fiecare weekend. în copilărie, ori de câte ori rosteam cuvântul ură, el îmi spunea Ai grijă, „ură" este un cuvânt puternic. El îl va aplauda primul pe omul care cântă la clarinet pe stradă. în după-amiezile de vară găteşte risotto, în timp ce cântă alături de Crosby, Stills, Nash & Young. Dar am auzit în vocea lui un nivel nou de furie, ca şi cum ar fi fost în stare să pună toată lumea la pământ, la un singur cuvânt al meu.
Oamenii începeau să se împrăştie pe culoar, în pauză. Am văzut un bărbat abordând-o pe Alaleh; avea lipit pe cămaşă un abţibild portocaliu-strident, pe care scria JURIU, şi m-am gândit ce caraghios e cum umblă pe acolo membrii juriului, etichetaţi ca bananele Chiquita. îmi cer scuze că vă deranjez, a spus el, dar joia asta am programare la dentist — credeţi că trebuie s-o anulez? Am zâmbit în sinea mea, ştiind răspunsul înainte ca ea să- 1 rostească. Ăsta era gustul vieţii mele, al planurilor abandonate, al finalurilor necunoscute.
A apărut şi Brock. Eu ar fi trebuit să mă aflu în debaraua victimelor. A trecut pe lângă mine, ghidat de la spate de mâna tatălui său. Taică-său mi-a aruncat o privire, în jos, apoi a ridicat ochii şi şi-a văzut de drum. A fost doar o secundă, dar suficient cât să-mi facă măruntaiele să se chircească. Acestea erau lucrurile pe care le simţeam, dar pe care n-am avut niciodată ocazia să le explic. Afronturile fără cuvinte, care treceau neconsemnate. Fraţii lui o lungeau pe coridor. Reporterii se învârteau gânditori pe lângă ei. Unul dintre ei o încolţise cu o săptămână în urmă pe una dintre prietenele lui Tiffany, încercând să-i strecoare câteva întrebări, fiindcă o prinsese singură. în fiecare zi veneau spectatori care să afle şi să tot afle chestii. Mă obosea să exist ca obiect de observaţie lipsit de putere, în timp ce alţii îmi scriau povestea.
Când s-a sfârşit pauza, m-am alăturat familiei mele în sala de judecată. M-am
bucurat să mă amestec printre ei, ca observator. Procuroarea stătea în faţa juraţilor. Acum, adevărul este că acest tip de infracţiuni reprezintă adesea delicte de oportunitate. Nu contează dacă victima e frumoasă, dacă victima se comportă sau se îmbracă într-un fel anume. Tot ce contează este că ea este

incapabilă să spună „nu”, că este acolo şi este vulnerabilă. Dădeam încontinuu din cap, totul mi se părea impecabil de limpede şi închegat.
Un proces este o căutare a adevărului. Desigur, adevărul nu vine întotdeauna într-un pacheţel frumos, legat cu fundă. Câteodată există încercări intenţionate care să vă umbrească abilitatea de a vedea adevărul.
Ne-a purtat prin câteva diapozitive care comparau nepotrivirile de fapte din declaraţiile lui Brock, care expuneau argumentaţia eronată, felul în care se materializau noi informaţii. A explicat că fuga de la locul faptei demonstra conştientizarea vinei. Era minunat să mă văd pe mine ca pe o persoană pentru care lupta cineva; m-am văzut pe mine vorbind prin intermediul ei, folosind cuvinte precum conspiraţie şi formulări precum vă voi dovedi. A smuls, unul câte unul, toate firele argumentaţiei lui, până când a început să se dezvăluie faţada de dedesubt. Şi vă rog să reveniţi cu un verdict corect pentru Chanel, unul care să spună că nu este în regulă ceea ce i-a făcut, nu este în regulă felul în care a făcut-o şi nu este în regulă pentru nimeni să violeze o fiinţă umană în felul acesta.
Când a terminat, m-am luptat cu dorinţa de a aplauda.
După ce şi-a reluat locul, s-a ridicat avocatul apărării. Pentru o clipă am fost tentată să mă strecor afară. Voiam să se termine în această notă înaltă, în această deplinătate. Dar am auzit Doamnelor şi domnilor; era prea târziu. Apărarea a început prin a cere juriului să-l declare pe Brock nevinovat.
Permiteţi-mi să vă explic de ce, a spus el. „ Când am plecat din casa Kappa Alpha, Chanel părea în regulă, aşa că nu mi-am făcut probleme s-o las acolo.” Cine ne-a spus asta? Ne-a spus-o chiar Tiffany, sora ei. Cine o cunoaşte mai bine decât Tiffany, din toţi cei care au depus mărturie în acest proces? Nimeni. Tiffany o cunoaşte cel mai bine... Aşa îşi descrie ea sora pe care o cunoaşte de-o viaţă.
M-am ridicat pe jumătate, să plec. Dar, plecam sau rămâneam, n-avea nicio importanţă, el continua oricum. Aşa că mi-am făcut curaj. Nu mi-am dat seama că-i strivisem mamei mâna în strânsoare. Ea s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit la ureche Nu-i da atenţie. Aceste cuvinte mi-au permis să mă liniştesc.
Ştim de la Brock Turner şi din probele de ADN că şi-a băgat degetele în vaginul ei. Am strâns tare genunchii. S-ar putea deduce, în mod rezonabil, că nu le-a băgat şi le-a lăsat acolo, nemişcate. Le-a frecat înainte şi înapoi. Acest fapt este în deplin acord cu ceea ce a descoperit şi asistenta SART. Aşa că mărturia ei nu a adăugat nimic dezvăluirilor din acest caz. Alaleh ne împinsese spre lumină, iar acum eram traşi din nou în întuneric şi logica era demontată. Mama a şoptit Moş pitic şi malefic.
Pentru a explica inconsecvenţele lui Brock, a spus: Aşadar, nu este neobişnuit ca oamenii să nu-şi amintească detaliile incidentelor, mai ales dacă lucrurile s-au petrecut atât de repede şi sub o presiune emoţională. Brock avea voie să fie confuz. Victimele manifestă adeseori inconsecvenţe cauzate de blocajele traumatice, de pierderile de cunoştinţă provocate de alcool. Inconsecvenţele lui veneau din ce spusese înainte de a-şi lua un avocat, comparativ cu ce a spus după ce şi-a angajat unul. Când Brock a fost arestat şi anchetat de detectiv, faptul că a uitat să menţioneze toate aceste presupuse dialoguri dintre noi nu a fost cauzat de un lapsus. Era cauzat de faptul că nu avea un avocat care să-l ajute să construiască o poveste, care să-i servească vorbele potrivite, care să-i şteargă ceaţa din cap şi să-şi dea seama ce tip de istorioară l-ar scoate basma curată.
Argumentele apărării erau tot mai slabe, îmi scăpau printre degete. A spus că motivul pentru care vorbeam neinteligibil în mesajele vocale era stilul meu de a mă prosti când vorbeam cu iubitul meu. A spus că atunci când am zis că o să mă revanşez faţă de Lucas el ştia, fără urmă de îndoială, ce presupunea asta... cred că ne oferă o perspectivă foarte bună, de la ora 12:18, asupra gândurilor lui Chanel... Spune asta de două ori, şi o spune cu un motiv.
Şi-a băgat degetele în vaginul lui Chanel... A făcut-o când ea a fost de acord, conştientă, şi, din ce a văzut şi auzit, Brock nu avea cum să creadă că în momentul acela nu era capabilă de consimţământ. Stătea acolo, în picioare, cu carnetul lui, ca un student lipsit de entuziasm citindu-şi recenzia despre o carte. O să vă rog să-i luaţi de pe umeri povara pe care o duce de 14 luni...
M-am uitat reflex spre umerii lui Brock.
Avocatul de care mă temusem atât de mult, din cauza căruia îmi pierdusem somnul de luni de zile, stătea acum în faţa mea, cu faţa inexpresivă şi chircită, livrând un monolog neconvingător. Cum putea fi chestia asta o pledoarie finală care să merite un an de investigaţii? Dacă ai de gând să te lupţi cu mine, atunci luptă-te. Dar asta e tot ce poţi? Au fost convocaţi toţi oamenii ăştia, au îndurat săptămâni de dezbateri după 14 luni de aşteptare. Tot deranjul şi toată energia risipite pentru acest

final dezamăgitor, şi-a făcut de treabă cu vaginul ei sau aşa ceva. La pledoaria procuroarei, sala s-a modelat după ea, ochii tuturor i-au urmărit ritmul, înainte şi înapoi. A vorbit cu pasiune şi stringenţă şi isteţime, cuvintele ei s-au aşternut înaintea noastră, acoperind sala cu raţiune şi adevăr. Am simţit cum se petrece o reală schimbare, cum întreaga încăpere se dilată. Era pătrunzătoare, fără să fie duşmănoasă; spusese limpede, nu te urmărim pe tine, urmărim ce ai făcut şi acum eşti aici, ca să dai socoteală.
Dar când avocatul apărării şi-a terminat pledoaria, cuvintele sale nu au căzut şi nu s-au aşternut, ci doar au plutit aproape lipsite de greutate, fără a avea un loc unde să aterizeze, fără să scoată ceva la iveală. Aerul din încăpere a încremenit, ca velele în care vântul a încetat să bată, lăsându-ne pe toţi pe o mare fără valuri. Mă deranja felul în care ridica tonul la finalul propoziţiilor, de parcă îşi punea singur la îndoială propriile argumente, ştiind că au fost edificate pe o fundaţie şubredă.
Procuroarea s-a ridicat, ca să-i dea replica. Mi-am imaginat apărarea cu dinţii scoşi, clătinându-se — tot ce avea de făcut era să-i dea pumnul final şi avea să sune clopoţelul. N-o să răspund tuturor alegaţiilor, pentru că unele dintre argumente chiar nu cred că sunt — că pot garanta ceva... faptul că acuzatul se ţine cu toate puterile de spusele lui Tiffany, cum că Chanel era bine, nu-l absolvă de vină... este obligaţia lui ca, înainte de a-şi băga degetele în vaginul cuiva, să se asigure că persoana aceea este în stare să-şi dea consimţământul, nu că sora ei crede că este în regulă. A mutat lumina reflectoarelor înapoi pe Brock, acolo unde trebuia. A subliniat că tot ce avea el de făcut ca să-şi termine violul era să-şi desfacă fermoarul de la pantaloni. Niciodată nu pusesem lucrurile astea cap la cap; singurele obiecte aflate între erecţia lui şi picioarele mele desfăcute erau dinţişorii aurii ai unui fermoar.
Nicio femeie, absolut nicio femeie nu vrea să aibă ţărână în vagin la cinci minute după ce a cunoscut un tip. Nicio femeie. Nu doar Chanel. Nicio femeie. Ea, eu, orice femeie din sala aceea. Era ca şi cum mi-ar fi aruncat pantofii în public, cerându-le imperios tuturor să-i probeze.
Nu eşti o persoană rea sau o persoană bună, dar ceea ce ai făcut în noaptea aceea nu este acceptabil, nu este în regulă şi încalcă legea. Odată ce ai dezbrăcat totul de termeni complecşi şi de formalităţi, adevărul apare temeinic şi pur. Nu este în regulă, nu este niciodată în regulă să-ţi facă rău cineva. Nu există asteriscuri, nu există excepţii de la această regulă.
Nu uitaţi că în acest caz există o victimă pe care el a violat-o. Şi când veţi face asta, veţi vedea că nu există decât un singur verdict rezonabil, iar acesta este „ vinovat" pentru toate capetele de acuzare... Povara pe care o poartă el în situaţia de faţă este povara vinovăţiei. M-am uitat din nou la umerii lui Brock. Asta, asta puteam vedea.
Alaleh ne-a căutat şi ne-a spus să mergem acasă şi să aşteptăm. Juriul avea să delibereze în fiecare zi de la 9 la 17, iar stabilirea verdictului putea lua oricât, de la câteva zile până la săptămâni. Imediat ce juraţii ajungeau la un verdict, urma să-mi trimită un mesaj şi aveam 15 minute ca să ajung la tribunal. Ceea ce însemna că eram la datorie, de serviciu, incapabilă să mă îndepărtez mai mult de câţiva kilometri de tribunal.
Marţi dimineaţa am făcut o listă cu toţi cei pe care trebuia să-i anunţ îndată ce se anunţa verdictul. Mi-am pus balerinii negri şi o bluză pe care am avut grijă să n-o şifonez. M-am dat cu deodorant la fiecare oră. Mi-am strâns părul într- un coc sever, pe care-l vedeam cum se prăbuşeşte, încetul cu încetul. După- amiază, mama m-a învăţat să-mi pregătesc felul meu preferat cu creveţi. Am curăţat împreună învelişul solzos, am mărunţit usturoiul, am presărat fulgi de chili. Când semilunile de carne cenuşii, apoase, au atins uleiul fierbinte, câţiva stropi mi-au sărit pe bluză. Am fugit s-o spăl. Mă puteau suna în orice minut.
M-am uitat pe ştirile online şi am văzut un articol din Mercury News, am văzut că scriau despre Chanel Doe. Am început să tremur, mi se spulberase acoperirea, anticipam valul de mesaje. Ziarista stătuse în aceeaşi încăpere cu mine; mi se părea o trădare că mă deconspirase cu atâta nepăsare. Procuroarea a rezolvat mica scurgere de informaţii, dar răul fusese deja făcut. Nu mai aveam încredere în nimeni, nu puteam scăpa de sentimentul intens de cotropire. Bunica Ann mi-a spus că o ziaristă se aplecase spre ea, în sala de judecată, şi o întrebase în şoaptă în ce fel vă înrudiţi? Bunica o redusese la tăcere cu un fluturat de mână. Am sunat să văd ce face. Pentru că nu prea mai auzea, ratase cea mai mare parte din ce se spusese în sală (o slabă binecuvântare). în schimb, acordase atenţie în primul rând limbajului trupului. Se simţea încrezătoare văzând postura procuroarei,

expresia ei. Mi-a spus să fac un duş fierbinte şi să mă îmbrac în pijama. îţi ţin pumnii cu toate cele zece degete de la mâini şi cu toate zece de la picioare, mi-a spus.
Soarele a apus şi eu n-am primit niciun cuvânt de la Alaleh. Mi-am scos balerinii şi m-am încolăcit în pat. Este OK. Pur şi simplu au nevoie de mai mult timp. Dar sentimentul din piept îmi îngreuna respiraţia. Nu auziseră ce li se spusese?
Ştiam că n-o să adorm, aşa că m-am înfofolit în pătură şi m-am uitat la Mister Rogers[19]. Când eram mică, eram fermecată de mişcările din scena de început: el intra, îşi scotea sacoul, îl atârna în dulap, îşi punea în loc o jachetă, îşi scotea pantofii de stradă, încălţa nişte tenişi, lega şireturile. Acest ritual promitea control şi siguranţă pentru următoarea jumătate de oră. întinsă în pat, cu ochii în strălucirea ecranului telefonului, trăgeam bulina cursorului înapoi, ca să revăd acea secvenţă iar şi iar. Mă uitam cum se închide şi se deschide fermoarul, cum şi-o scoate şi şi-o pune la loc, cum leagă şi dezleagă şireturile. Când am văzut soarele apărând, am ieşit de sub pături, mi-am pus balerinii cei negri, mi-am umflat părul şi m-am aşezat iar pe pat.
Cât poate să trăiască o fiinţă umană în stare de suspendare? Mă simţeam ca o vacă singuratică, în jurul gâtului aveam o funie şi mă holbam la o clădire metalică în care se vedeau nişte coconi roz, uriaşi, mărginiţi de coaste albicioase, atârnând din lanţuri. în spatele meu era o pajişte, vântul purta mirosul ierbii. Se putea întâmpla unul din două lucruri: fie eram dusă de funie până la aleea metalică, pentru a fi tocată într-un terci roşu, fie eram eliberată pe o păşune scăldată de soare. Până atunci, stăteam pur şi simplu, simţind pe piele mâncărimea de la funie.
Soarele s-a ridicat pe cer şi apoi s-a rostogolit pe pământ. Era ora 16. Dacă juriul nu se decidea în ora următoare, miercuri trebuia să se încheie. Joi era zi liberă. Vineri era sărbătoare. Sâmbătă. Duminică. Ceea ce însemna că trebuia să mai aştept cel puţin încă patru zile. Dacă juriul îl găsea nevinovat, trebuia să-mi spun mie însămi că aceste cazuri sunt extrem de greu de câştigat. Că asta nu înseamnă un eşec pentru mine. încercam să mă pregătesc pentru orice, dar ştiam că dacă o să pierd eram speriată de ce-aş putea face.
Când a sunat Lucas, am lăsat telefonul să mi se odihnească pe obraz, în timp ce lacrimile mi se prelingeau pe faţă. El îmi tot spunea să ies, să iau o gură de aer. Nu făceam decât să mă scarpin în cap, degetele îmi luceau de grăsime. Puloverul tricotat se lărgise la baza gâtului, pantalonii negri colectaseră fire de păr. Telefonul mi-a bâzâit pe obraz în timp ce Lucas vorbea; era un mesaj. A venit momentul, i-am spus şi am închis înainte să poată răspunde.
Sar în picioare şi mă îndrept spre baie. Verdictul va fi citit în 15 minute. Este un drum de opt minute până la tribunal, 12 dacă e trafic, ceea ce înseamnă că am trei minute să mă pregătesc. Nu-mi dau seama în ce ordine ar trebui să fac lucrurile, dacă să mă spăl pe faţă sau să sun pe cineva sau să-mi pun pantofii sau să-mi schimb bluza. Arunc cu apă pe ochi, dar mă opresc la jumătatea drumului, realizând că mai întâi trebuie să-i anunţ pe toţi. Mă întorc să-mi iau telefonul, cu apa picurând din bărbie şi degetele mari umede, umplu ecranul de apă. Nu ştiu ce să scriu. Las telefonul jos, trecându-mi repede degetele prin păr. Trebuie să fac un duş, dar nu e timp. Stau încremenită lângă chiuvetă, cu robinetul curgând. Lista. O sun pe bunica, ţârâitul prelung mă chinuie îngrozitor. A venit momentul. închid. Tastez fiecare mesaj cu mâinile tremurânde. Nu-mi găsesc cheile de la maşină. Nu-mi găsesc telefonul. Este pe chiuvetă. Merg în living. Mama stă la masă cu o prietenă, iau ceaiul. îi spun asta e, gata, şi când ridică privirea i se schimbă expresia de pe faţă şi sare de pe scaun. Mă ia de mână şi mă duce iar în baie, apucă balsamul de buze de pe raftul de lemn. Mă dă pe buze şi le văd cum devin roz şi strălucitoare, presărate cu sclipici. Smulg o bucată de hârtie igienică şi mi-l şterg, trebuie să fiu luată în serios. Te luminează, spune ea. O văd stând acolo, cu balsamul într-o mână, ezitând, disperată să mă învioreze. Mă răsucesc să mă uit în oglindă prin ochii ei, individa asta cu părul pleoştit, cu braţele subţiri şi ochii obosiţi, cineva care a uitat să se îngrijească. Mă întorc cu faţa spre mama şi o las să mă dea iar cu balsam pe buze, apoi ţâşnesc pe uşă, incapabilă să mai aştept, spunându-i că ne vedem acolo.
Mintea mea se află deja în sala de judecată, în timp ce o parte din mine aşteaptă la roşul şi verdele semafoarelor. Călătoresc ca pasager în propriul meu trup, uitându-mă pe geam de parcă aş fi într-o plimbare, iar maşina alunecă pe nesimţite ca şi cum ar fi pe şine, luând corect toate virajele. îmi fac griji că voi fi doar eu acolo, eu am trimis mesajele, dar ei vor veni? Nu-mi amintesc când am sosit şi

când am parcat, ştiu doar că stau în primul rând, este ora 16:24, Athena e în stânga mea, bunica e în dreapta, Anne, au venit.
îmi aud inima bubuind inegal, ca o minge de tenis în uscătorul de rufe. Mă întreb dacă nu sunt cumva pe cale să fac atac de cord. Atacul de cord este posibil şi în cazul tinerilor? îmi venea să-mi fac o gaură în piept, ca să eliberez presiunea. Judecătorul vorbea, dar nu-l puteam auzi din cauza bubuiturilor inimii. Gândul că s-ar putea să am o cădere acolo sau că ar trebui să plec este de nesuportat, încerc să mă calmez. Mă holbez la spatele pătrat, cenuşiu, al sacoului lui Alaleh. Văd mâna bunicii încleştată pe genunchiul meu, tremurând. Expir puternic pe gură, mă apăs cu palma pe piept, vizualizând cum mă dezumflu. în mintea mea, plămânii îmi dispar, inima îmi dispare şi sunt o cochilie simplă, goală. Mă înconjoară o cantitate infinită de aer. Inspir uşor şi las aerul să iasă, apoi inspir din nou.
îl aud pe judecător vorbind, trecând prin întrebările ridicate de juriu pe parcursul deliberării. Şi apoi, în sfârşit, primim întrebarea numărul cinci, care spune sau întreabă, „Contactul cu partea interioară a labiei majora sau cu orice porţiune din labia minora este considerat penetrare?" Văd această labie ca o bucăţică de sashimi răsucită de ei între degete, existând independent de mine. în cele din urmă, judecătorul întreabă: Jurat numărul 5, juriul a dat un verdict?
Se ridică un bărbat din boxa juriului, Da, onorată instanţă. Judecătorul spune Vă rog să-i daţi poliţistului formularul cu verdictul. Nu mă aşteptasem ca răspunsul să fie pe o bucată de hârtie. Mă uit cum juratul se apleacă peste marginea boxei ca să-i dea poliţistului hârtia. Poliţistul se deplasează alene, de parcă ar duce o varză s-o aşeze în căruţul de la supermarket, mergi, dracului, mai repede, traversează sala şi dă-i biletul grefierei. Aş vrea să sar şi să i-l smulg din mână.
Grefiera se ridică, iar părul ei blond, sârmos, luceşte în lumina care se strecoară prin luminator, ochelarii reflectă lumina, aşa că nu-i pot vedea
ochii; are o cămaşă roz-închis, ţine hârtia în faţă. N-am mai văzut-o până acum. S-a dovedit că fusese acolo pe parcursul întregului proces, stătuse la doi paşi în faţa mea, mă asistase să depun jurământul de dinaintea mărturiei, dar era prima dată când mintea mea îi înregistra prezenţa. Nu are microfon, n- are microfon! Vorbeşte atât de încet! Nu-mi vine să cred. MAI TARE. Mă aplec în faţă, mijind ochii, de parcă asta m-ar ajuta să aud mai bine, privesc ţintă cum buzele ei dau formă cuvintelor.
Cetăţenii Statului California, Reclamant, versus Brock Allen Turner, Acuzat, Informarea Nr. B1577162... citeşte fiecare cifră. O să leşin... Verdictul juriului: Verdict. Primul cap de acuzare, articolul 220 (a) (1) din Codul Penal, infracţiunea de... Ascult, urmărind doar sunetul puternic al literei „v"... Noi, juriul, îl găsim pe acuzat, Brock Allen Turner, vinovat de comiterea infracţiunii, prin încălcarea articolului 220 (a) (1) din Codul Penal al statului California, agresiune premeditată, cu intenţia de a comite un viol asupra unei persoane aflate în stare de ebrietate sau inconştienţă. Data: 30 martie 2016, prin reprezentant, Juratul numărul 5.
Aerul este sfâşiat de vaietul cuiva, un vaiet de persoană înjunghiată. întorc fulgerător capul spre dreapta şi o văd pe mama lui Brock cum dă din picioare, le întinde în aer şi le pocneşte iar de pământ. Tropăie urlând în această sală cuprinsă de linişte. Tatăl lui s-a aruncat în faţa ei, de parcă ar fi trebuit s-o apere de o ploaie de săgeţi. Brusc, mă simt vulnerabilă, cu faţa expusă, neprotejată. Oare cum arăt, ar trebui să ripostez? Vaietul ei încearcă să intre în mine, dar trebuie să reduc sunetul, să-l elimin, să mă concentrez. Mă răsucesc iar cu faţa spre judecător, amuţind toate strigătele. Mai sunt două capete de acuzare.
Cuvintele femeii se aud la fel de încet, pe măsură ce continuă, sunt prea multe cifre. Dar aud ţocăitul cu care Athena mă sărută pe obraz. Asta trebuie să însemne că am câştigat şi la al doilea capăt de acuzare, deci doi la zero. Simt cum valurile de emoţie din sală se umflă în ambele tabere. Există durere şi sărbătorire reţinută, strigăte înăbuşite, aerul geme de sunete nedesluşite. Mă uit ţintă la femeia aceasta aflată în faţa sălii, cu părul ei blond şi cu ochelarii ei şi realizez că este un înger. Aud vinovat pentru ultima dată şi atunci ştiu. Am reuşit.
Grefiera le cere membrilor juriului să-şi exprime votul individual. Citeşte
primul capăt de acuzare. Acesta este verdictul dat de dumneavoastră? Juratul numărul unu răspunde Da. Trece la juratul numărul doi. Da. Trei. Da. Patru. Da. Cinci. Da. Văd un bărbat care zâmbeşte reţinut când îşi exprimă votul, de parcă ar fi şi victoria lui. îl văd dând din cap când rosteşte această silabă. Acest juriu, prezent în mintea mea ca grup, începe să se separe în indivizi. Pentru prima dată

îmi permit mie însămi să-i văd. Cercetez fiecare chip, vreau să-i păstrez în memorie, să trasez contururile profilurilor lor, firişoarele de păr de pe obraji, grosimea lentilelor de la ochelari, tunsoarea, genele, gropiţele, perciunii.
Grefiera trece la al doilea capăt de acuzare şi le vine iar rândul tuturor, da, da, da, da, da, da, da, da, da, da, da. Citeşte al treilea capăt de acuzare, acesta este verdictul dat de dumneavoastră,

da,

da,

da,

da,

da,

da,

da,

da,

da,

da,

da,

da.

Este un ritm pur şi susţinut, bubuind în mine. O declamare a adevărului.
„Da”-urile continuă neîntrerupte, ca nişte paşi care ne-ar duce undeva. în timp ce ochii mei le urmăresc, unul câte unul, simt cum furia se scurge din mine, lăsând loc pentru altceva.
Am crezut că o să mă uit la faţa demnă de milă a avocatului apărării, la capul plecat al lui Brock şi că o să cer nişte confetti, că o să mă simt triumfătoare. Dar nu mă gândesc să fac sau să simt ceva de genul ăsta. în timp ce-i privesc pe membrii juriului, toate celelalte sunete se îndepărtează.
Era de parcă mă uitam în spate la un ţărm nisipos, din larg, şi-mi dădeam seama cât de departe mă trăsese curentul. Cât de departe mă lăsasem să mă duc. Cine era persoana care stătea aici, atât de flămândă să i se spună că răspunsul era „da”? în dimineaţa aceea, stând sub duş, luptându-mă să rămân în picioare, înconjurată de abur, m-am gândit la Emily. Undeva, pe drum, devenisem vocile care-i spuneau că este o ruşine, că trebuie să înveţe să gândească realist. I-am spus că merită vătămarea, i-am pus la îndoială instinctele. Cât de tare am vrut s-o abandonez. Cât de puţin m-am gândit la viaţa ei.
M-a încercat tristeţea, am tras în piept aerul acela umed, am închis ochii; pieptul mi se zguduia. M-am detaşat de atmosfera din sala de judecată, agonia era prea mare, şi mi-am plecat capul în semn de scuze. îmi pare foarte rău. Nu eşti nebună. Multă vreme am crezut că am nevoie de aprobare ca să mă întorc la viaţa mea, am aşteptat validare. Mi-am promis mie însămi că n-o să mai pun niciodată la îndoială faptul că merit un tratament mai bun. Răspunsul va fi mereu da şi da şi da.
Conversaţia luase un alt curs, judecătorul planifica ziua pentru sentinţă, cea în care va decide cât va primi Brock. A arătat spre un calendar de pe perete; sentinţa va fi dată într-una din zilele de joi nesubliniate din tura noastră. M- am uitat la rânduleţele de pătrăţele necompletate; unele dintre ele erau colorate în galben-strident. N-am dat prea mare atenţie, sentinţa era un gând ulterior.
Procuroarea cere ca Brock să rămână în arest. Dar cătuşele nu aveau să se atingă de el, avocatul lui susţinând că ar trebui să rămână liber, sub cauţiune. Urma să ia avionul spre casă alături de familia

lui, liber pentru următoarele două luni, până la sentinţa dată undeva, în iunie. Suntem liberi să plecăm.
Ies din rând, dornică să părăsesc această sală. Sunt la un metru distanţă de masa încălcită de braţe ale celor din familia lui. Dinspre ei vine o energie clocotitoare, ce ameninţă să distrugă totul în furia ei. Unii dintre membrii familiei mă privesc cu ochii roşii, de parcă eu aş fi inamicul. Le susţin privirea cu propriii mei ochi roşii, neclintită. Nu vă uitaţi la cine trebuie.
Bunica şi Athena mă ţin de coate şi-mi dau seama că sunt dusă aproape pe sus. Ieşim din sala de judecată ca un alai, cu jurnaliştii grămadă în spatele nostru, cu gentile şi reportofoanele lor. Mă cocoşez, îmi îndes capul între umeri şi dau repede din picioare, îngrijorată că dacă încetinim vom fi înghiţite de masa de oameni din spatele nostru. Trebuie să trec de uşă şi să ajung în biroul procuroarei, să mă izolez de public.
Când împing uşa şi mă strecor înăuntru, îi văd pe toţi cei care se învârteau pe- acolo că încep să se retragă pe lângă pereţi, să se ghemuiască în separeurile lor. îmi amintesc prima zi când am venit aici, cu mama mângâindu-mă pe mână, în timp ce eu răspundeam timid la întrebări. Acum mă întorc aici şi o văd pe Alaleh grăbindu-se spre mine, cu braţele deschise. în fine, îmi odihnesc obrazul pe umărul ei, stând amândouă în mijlocul încăperii, ţinându-ne în braţe, plângând.
Micul meu grup a intrat într-una din sălile de întâlnire. Nu sărbătorim nimic, tremurăm, eliberând, în sfârşit, frica reţinută pe care am dus-o cu noi, ştiind cât de aproape eram de un final diferit de acesta.
Am crezut că trupul meu nu valorează nimic. Am crezut că eu nu contez, dar contez. Ciudat, dau din cap de parcă aş auzi pentru prima dată lucrurile astea. Procuroarea mă ascultă cu ochi mari şi strălucitori şi dă din cap în semn de încuviinţare. Dacă m-ai fi întrebat atunci despre Brock, aş fi răspuns, Cine? Gândurile despre el se evaporaseră.
Şeful procuroarei, domnul Rosen, spune că este mândru de toată lumea, de toată munca pe care am depus-o. Lucrurile se vor îmbunătăţi datorită nouă. El şi procuroarea au ieşit ca să le vorbească jurnaliştilor care-i aşteptau pe treptele clădirii ca nişte roiuri de ţânţari. înainte de a pleca, Alaleh îmi înmânează două plicuri cu marginile zdrenţuite, deja deschise, din motive de siguranţă pentru mine. Mă întreb de la cine sunt, de unde ar fi ştiut cineva cum să mă găsească.
Le spun tuturor că mă duc acasă şi că ne întâlnim acolo. Un poliţist mă conduce pe uşa din spate a clădirii. Ajunsă afară, mă întorc ca să mă uit pentru ultima dată la gardienii care stau pe lângă fereastră, cu expresii întrebătoare pe chipuri. Ridic degetul mare şi îi văd îndărătul geamului, zâmbind, făcându-mi cu mâna, aplaudând şi pocnindu-şi pumnii. Apoi mă ghemuiesc printre maşini, croindu-mi drum prin parcare. Trebuie s-o sun pe Tiffany.
O prind pe drum, avea de susţinut un seminar pentru anul întâi. Am reuşit, i- am spus, noi trei, împreună. Cuvintele ei se întorc la mine fragmentate, nu ne găsim niciuna vorbele potrivite. Este pentru prima dată când sunt bucuroasă, fiindcă în sfârşit îi pot da o veste bună, şi uşurarea înfloreşte undeva, în adâncul meu. Mai târziu mi-a spus că, stând la catedră, în sala de clasă, a început să suspine. Suspinele i s-au transformat apoi în hohote de râs, aşa încât studenţii, care nu ştiau cum să reacţioneze, au început şi ei să râdă. îmi pare rău, le-a spus ea, pur şi simplu am o zi foarte bună.
îl sun pe Lucas şi-l aud chiuind, cu lacrimi în voce. Conduc spre casă pe aceleaşi străzi, dar îmi par complet diferite. Ceva s-a desprins parcă de pe mine, strălucesc. Văd parcarea unde se face de obicei piaţa de dovleci. Pârâul unde prindeam gândaci de apă. Restaurantul Taco Bell unde obişnuiam să mergem după serile de dans de la şcoală. M-am întors, fostele mele euri se înşiră în spatele meu. Le-am oferit un final fericit. în fine, ajung acasă.
Prin fereastra bucătăriei le văd pe bunica, mama şi Athena, strânse în curtea din spate. Păşesc drept în mijlocul îmbrăţişărilor şi sărutărilor pe frunte. Bunica toarnă un pahar de suc rece de struguri şi rupe în bucăţi tabletele de ciocolată neagră de pe blatul de la bucătărie. îmi umplu obrajii cu ciocolată şi o las să mi se topească pe dinţi, siropul dulce bolboroseşte. Simt că revin la viaţă, mâinile blânde ale mamei îmi netezesc părul, îmi masează blând gâtul.
Bunica spune că a exersat un discurs pentru situaţia în care lucrurile n-ar fi mers aşa cum ne doream şi am aflat că toată lumea se pregătea să aibă grijă de mine dacă nu se întâmpla aşa cum plănuiam. Athena spune că se simte recunoscătoare să fi fost aici, că în ea s-a stârnit ceva, de parcă în sfârşit s-ar fi făcut dreptate şi pentru ea. Tata sună de la serviciu, Scumpo, cum te simţi, ai reuşit, mama e acolo, eşti bine, ce-a zis Tiffy?

Vine seara, colorând bucătăria într-o nuanţă pastel de lavandă, şi se retrag cu toţii pe la casele lor. Cumpăr un bilet la primul zbor de dimineaţă spre Philly, nerăbdătoare să fiu iarăşi Chanel. Arunc în coşul de rufe toate hainele transpirate în sala de judecată şi îmi fac valiza. Părinţii mei bagă capul pe uşă. Eşti sigură că vrei să pleci mâine-dimineaţă, o să tai nişte căpşuni, poţi să stai aici cât vrei tu, pune-ţi şi o haină mai groasă, pentru avion.
Fac o listă cu toţi cei pe care i-am cunoscut în această călătorie. Oameni care au intrat în viaţa mea şi m-au ajutat, fără să ceară nimic în schimb. Nu ştiu cum să le mulţumesc, în afară de a trăi viaţa pe care mi-au redat-o. Apuc carneţelul şi desenez 12 feţişoare, evocându-le din memorie. Cei care au dorit să depună mărturie. îmi amintesc de cărţile poştale din geantă şi le scot afară.
Pe prima dintre ele este o maimuţă care spune rezistă şi vine din Washington, D.C. Cel de-al doilea plic este bleu şi vine din Ohio, un stat de care am ajuns să mă tem iraţional. Mi l-a trimis o femeie pe nume Nadia. Cartea poştală din interior are pe faţă o fotografie alb-negru; o fetiţă îmbrăcată cu o haină înflorată şi şosete cu volan atârnând peste pantofii sport, ridicând o stâncă acoperită de muşchi, de trei ori cât ea. O deschid şi cercetez literele mâzgălite, albăstrui.
Au citit despre tine atât de mulţi dintre noi.
Când am văzut în magazin această carte poştală, am ştiut că trebuie s-o iau pentru tine, pentru că această fetiţă îmi aminteşte de forţa ta.
îţi trimit această carte poştală ca să ştii că nu eşti singură.
Nici nu-mi pot imagina iadul prin care treci.
Te admirăm şi te respectăm pentru curajul, rezistenţa şi îndârjirea ta sfidătoare.
Să ştii că tu ai o armată uriaşă de soldaţi aliniaţi în spate.
Acest tu suna eroic, mitic. în ultimul an am scormonit zadarnic prin comentarii căutând semne de susţinere. Am săpat prin editorialele din ziarele locale, căutând pe cineva care să-mi ia partea. M-am încuiat în maşină, prin parcări, plângând la vederea titlurilor de la ştiri, convinsă că mi-am pierdut minţile. Tot anul m-a urmărit singurătatea, pe scările de la serviciu, în Philly, în boxa de lemn a martorilor, de unde mă holbam la un public aproape inexistent.
Şi totuşi, existaseră mereu ochi care mă priveau, care mă încurajau din dormitoarele lor, din maşini, de pe scări, din apartamente, zăvorâţi cu toţii înăuntrul durerii noastre, al fricii noastre, al anonimatului. Eram înconjurată de supravieţuitori, eram parte a unui noi. Ei nu putuseră fi păcăliţi să mă vadă ca pe un personaj secundar, un trup redus la tăcere; eram liderul aflat în primul rând al luptei, cu o întreagă infanterie în spatele meu. Aşteptaseră ca eu să găsesc dreptatea. Această victorie urma să fie sărbătorită pe tăcute în încăperi, în oraşe şi în state în care nu fusesem niciodată.

Atât de multă vreme mă imaginasem hălăduind pe o câmpie uscată, pustie. Această carte poştală era ochiul de apă. Conştientizarea faptului că, sub luciul său, se adunau şi mai multe ape, în râuri, fluvii şi apoi oceane. Şi ăsta era doar începutul. Nu eram singură. Mă găsiseră

.[18] Produse de patiserie din India si Pakistan, umplute cu diverse ingrediente.
[19] Fred McFeelv Rogers a fost un prezentator de televiziune, păpuşar, compozitor, scriitor şi activist american, cunoscut pentru serialul de televiziune Mister Rogers' Neighborhood, dedicat preşcolarilor.
Pe jumătate alergam şi pe jumătate mergeam spre cabinetul de terapie, de-a lungul trotuarului aglomerat, pe lângă iHop, prin uşile rotative, ca să-mi anunţ terapeuta că înregistrasem o victorie adevărată. Voiam o medalie emoţională. Cu doar şapte luni în urmă stăteam pe canapea, paralizată de gândul de a merge la tribunal. Acum nu mai rămăsese nimic pentru care să mă pregătesc, n-aveam să fim decât două persoane la o şuetă, ca în ultimele zile de şcoală dinaintea vacanţei de vară.
Ai auzit veştile bune? M-am aşezat şi mi-am împreunat palmele, Toate trei. M-a felicitat. Am făcut o pauză, simţeam cum mi se schimbă expresia de pe faţă. în timpul cât nu fusesem aici se întâmplaseră atât de multe. Ceva din mine s-a descătuşat şi am început să vărs idei, folosind tot aerul din cameră şi apoi şi apoi şi apoi şi aşa s-a scurs o oră. Intensitatea s-a diminuat, aerul din cameră s-a poluat cu

tot ce deversasem eu. în loc să-mi facă plăcere, mă simţeam cătrănită. Terapeuta abia dacă scosese două vorbe.

M-am întors cu mâinile în buzunare, frustrată. Se presupunea că verdictul va şterge de pe faţa pământului toată mizeria care îl precedase. Ce îmi puteam dori mai mult? Eram furioasă din cauză că eram încă furioasă. Dar nu ar fi trebuit să mă surprindă. Văzusem un articol din The Washington Post care anunţa verdictul: Criticii susţin că juriul a fost prea aspru cu Turner şi că a tratat cu certitudini în alb şi negru un moment ambiguu şi stropit din belşug cu alcool. Mai spunea: Cu o sentinţă ce se va pronunţa în 2 iunie şi cu un posibil apel, viitorul cândva promiţător al lui Turner rămâne incert. Dar extraordinara, deşi scurta lui carieră de înotător este acum întinată, ca un trofeu care rugineşte. Tot el rămânea pierderea notabilă.

Sentinţa urma să se pronunţe pe 2 iunie şi era recomandabil, dar nu obligatoriu, să mă prezint şi eu. Pedepsele adunate pentru cele trei infracţiuni comise de Brock puteau însuma până la 14 ani de închisoare. Procuroarea ceruse şase ani. Mi-a cerut să scriu o declaraţie despre impactul asupra victimei, două sau trei pagini despre cum m-a afectat această experienţă. Dacă voiam s-o citesc cu voce tare, aveau să-mi cumpere ei biletul de avion spre casă. Dacă nu voiam s-o citesc, o putea face consiliera în locul meu. Trebuia s-o trimit până la finalul lui mai, pentru ca judecătorul să aibă suficient timp să se poată uita pe ea înainte. Tiffany şi Lucas puteau scrie şi ei astfel de declaraţii. Totul era opţional, aveam timp să ne gândim. Am spus că eu o voi scrie, am închis telefonul şi mi-am scos-o din minte. Aveam la dispoziţie opt săptămâni şi pentru şapte dintre ele plănuisem să nu fac nimic altceva decât să duc o viaţă normală.

în cinci zile de la revenire, scrisesem un nou set de glume, trecusem de audiţii şi de preselecţia pentru spectacolul din primăvară. în comedie pot fi rebelă şi obraznică într-o manieră care nu este pusă la îndoială. La una dintre întâlniri, preşedintele nostru, Vince, ne scria prezentările. Pentru mine a spus Vă rog s- o aplaudaţi cu căldură, fiindcă ăsta e singurul lucru care i se întâmplă şi ei în viaţă. Se referea la stereotipul partenerilor. E prea răutăcios? a întrebat el. Eu am râs cel mai tare. Dacă ai şti tu.

La două săptămâni după proces am păşit din nou pe scena de la Helium Comedy Club, iar prezenţa mea a fost întâmpinată cu strigăte şi urale. Eram copleşită de preţuire şi dragoste. Grupul nostru a făcut atâţia bani din biletele vândute, încât ne-am tratat cu o masă la Barclay Prime, restaurant din Philly specializat în fripturi. Nu mai fusesem niciodată la un restaurant atât de pretenţios, cu ospătari dând târcoale cu o cutie de catifea pentru cuţite, rugându-ne să ne alegem câte unul. în timp ce tăiam din filet mignon, îmi doream să pot schimba bucata aceea de carne cu nişte bani de buzunar. Mâncarea costa mai mult decât aveam eu în contul din bancă.

Mi-era prea ruşine să le mărturisesc lui Lucas sau familiei mele că nu mai aveam aproape nimic în cont. într-o lună, Lucas avea să termine facultatea, să se mute la San Francisco, iar oportunităţile de job i se aliniau în faţă. Eu n- aveam serviciu, nu puteam ieşi la cină, nu-mi puteam plăti chiria. N- aveam nicio perspectivă, în afară de data finală a procesului. Plănuiam să locuiesc iar cu ai mei, să economisesc din nou. Eram recunoscătoare că aveam ca opţiune camera mea din copilărie, dar era dezolant să te întorci de unde ai plecat, la momentul zero.

Se mai întâmpla ceva ce ţineam pentru mine: între cine şi petreceri de absolvire mă încuiam în baie, cu umerii zguduindu-se de plâns şi cu lacrimile curgându-mi pe faţă. Pe parcursul procesului a trebuit să ignor totul ca să reuşesc să ajung la capăt. Acum, odată cu eliberarea, trupul meu era neputincios în faţa valurilor de mâhnire care îl străbăteau. De fiecare dată se ridicau în mine ca nevoia de a vărsa şi atunci mă încuiam înăuntru şi mă hiperventilam, cu ochii înţepându-mă. Eram speriată de felul în care corpul meu continua să dicteze aceste episoade. Mă prindeam strâns de chiuvetă, dădeam drumul la robinet ca să camuflez sunetele. De ce eşti tristă, îmi tot spuneam, doar ai câştigat. Nu voiam să mă audă Lucas, să-şi dea seama că eram tot distrusă, că nu eram pregătită să trec peste toate astea.

M-am trezit cu un mesaj în inbox de la Michele Dauber, profesoară la Stanford şi activistă care cerea ca universitatea să se implice mai mult pentru a opri agresiunile sexuale din campus. Michele era totodată şi o veche prietenă de familie, pe care n-o mai văzusem din adolescenţă. în şcoala gimnazială făcusem parte, alături de fiica ei, din acelaşi grup de prieteni, mergeam pe bicicletă la

Blockbuster ca să închiriem Carrie şi mâneam Cheetos ghemuiţi în saci de dormit în micuţa casă de oaspeţi.
Când a ieşit prima dată la iveală păţania mea, m-am uitat din pat cum reporterii de la ştiri o intervievau pe Michele în pragul casei ei, acelaşi prag pe care-l trecusem în gimnaziu cu pantofii mei Skechers plini de noroi. Aveam nevoie de înţelepciunea ei, dar ştiam că dacă vorbesc cu ea voi fi acuzată că urmăresc ceva. Chiar şi articolul The Washington Post citase un critic care spunea Procuroarea face jocul solicitărilor pe care le au activistele feministe de la Stanford. O văzusem pe Michele dând declaraţii despre caz fără să ştie că eu eram Emily, fascinată de cât de aproape coexistam. De câte ori n-am vrut să-i spun Despre mine e vorba!
Pusese singură lucrurile cap la cap după ce urmase firul articolelor care repetau numele soră-mii, al liceului pe care-l urmasem, al facultăţii. A spus că a întrebat-o pe fiica ei, cea mai bună prietenă a mea din copilărie, Nicole, dacă era adevărat. I-aş fi spus lui Nicole, dar ea studia urdu în India, pentru un an. Atât Michele, cât şi Nicole îmi trimiseseră valuri de scuze, dacă aş fi ştiut, mi-aş fi oferit ajutorul. Nicole a cumpărat bilet de avion spre casă, pentru data când se pronunţa sentinţa. Michele i-a întrebat pe liderii studenţilor de la Stanford dacă ar vrea să adune semnături de susţinere de la studenţi. Liderii au scris câteva scrisori prin care cereau o sentinţă de minimum doi ani, citând nevoia de a crea un precedent şi de a descuraja violenţa sexuală din campus. A spus că un grup dintre ei ar putea veni la pronunţarea sentinţei, purtând cocarde în semn de solidaritate, dar eram prea agitată şi am evitat în tăcere ideea, păstrându-mi lumea mea micuţă, protejată şi atent selectată. Am sunat-o pe Mei, cea mai bună prietenă a mea din facultate, care şi-a cumpărat imediat bilet de avion pentru ziua sentinţei. Am sunat-o pe Miranda, care urma să mă ducă la izvoarele termale, să mă relaxez. I-am spus Caylei, care s-a învoit de la serviciu şi a venit cu maşina de la San Francisco. M-a emoţionat cât de repede şi-au făcut planurile ca să poată veni. Acum pot socoti numărul prietenilor implicaţi pe degetele de la două mâini.
A trecut aprilie şi se apropia finalul lui mai. Tot nu începusem să-mi scriu declaraţia, îmi tot ziceam că în curând. Am primit mesaj de la procuroare, puteam să-i trimit ceva în următoarele două săptămâni?
în ultimele 17 luni, ori de câte ori am avut vreun gând legat de acest caz, l-am notat în secţiunea de Notiţe a telefonului şi l-am etichetat cu iniţialele lui Brock. în cele din urmă m-am aşezat pe un scaun şi am căutat „B.T.”. Au apărut zeci de note pe care nu le mai citisem din momentul în care le scrisesem. Le-am copiat pe toate şi le-am transferat într-un document Word. Aveam zeci de pagini de note puse la întâmplare. M-am aşezat şi am citit totul dintr-o suflare. Apoi am ieşit din cameră şi nu m-am mai aşezat la birou în următoarele trei zile.
în toate cursurile de scriere pe care le-am urmat de-a lungul anilor, profesorii ne spuneau ca, atunci când un subiect pare prea brut, să-l lăsăm deoparte pentru mai târziu. Să ne distanţăm. Dar acest termen-limită fusese deja creat pentru mine. De asemenea, nu mai primisem niciodată o sarcină de lucru de tipul ăsta, să fac un inventar al daunelor morale. îndemnul acesta era deprimant. De ce ar trebui să documentezi modalităţile prin care aş fi putut fi distrusă iremediabil? Aveam o broşură despre „Cum scrii declaraţia despre impactul asupra victimei”, care sugera câteva întrebări: Cum te simţi când te trezeşti dimineaţa? Cât de des plângi? Cât anume dintr-o zi te simţi tristă? Te- ai gândit la sinucidere?
într-o după-amiază am primit un telefon de pe un număr necunoscut. Am
lăsat să intre căsuţa vocală. în mesajul lăsat, o femeie s-a prezentat ca fiind ofiţer al Departamentului de Probaţiune. învăţasem să fiu precaută. Am sunat-o pe procuroare şi am întrebat-o dacă aveam voie să vorbesc cu femeia aceasta. Procuroarea a spus că ofiţerul voia părerea mea în legătură cu sentinţa ce urma să se dea şi că trebuia s-o sun înapoi şi să-i spun că scriu o declaraţie pe care aş putea să i-o trimit.
M-a surprins faptul că m-a sunat. Eram obişnuită să n-am nicio voce, mi se cerea rareori părerea. Am presupus că existau pedepse minime pentru fiecare dintre infracţiuni. Mi-am imaginat că acesta era felul ei amabil de a mă lăsa să-mi aduc modesta mea contribuţie şi că mă aşteptam ca vorbele chiar să valoreze nişte bănuţi, monede norocoase aruncate într-o fântână.
I-am spus ofiţerului de probaţiune că scriu o declaraţie. Dar ea a început să- mi pună întrebări. I-am răspuns spunându-i că eram rănită şi că ceea ce mă rănise cel mai tare era suferinţa familiei mele.

Cu fruntea în palmă şi cu ochii închişi am încercat să mă concentrez, să rămân la întrebările ei, mereu alte şi alte întrebări. I-am spus că în timpul facultăţii supravieţuisem unui atac armat în masă comis de un bărbat care nu primise niciodată ajutorul de care avea nevoie. Nu voiam ca Brock să deraieze de pe şine şi să pedepsească şi alte femei, aveam nevoie să mă asigur că făcea terapie, că urma cursuri în puşcărie. Deci nu ceri mai mult de un an, a spus ea. Eram confuză, nu spusesem niciodată aşa ceva. Mi-a explicat că vorbisem despre „puşcărie", iar puşcăria locală era pentru pedepse de maximum un an. închisoarea nu prevede niciun maxim. Oh, am spus. Păi, la închisoare pot fi urmate cursuri? Mă întrebam de ce nu-mi explicase nimeni treaba asta.
Mai important de-atât, îmi doream ca Brock să-şi asume ce făcuse. Am întrebat dacă vorbise cu el şi mi-a răspuns că nu, dar că urma să se întâlnească şi cu el săptămâna următoare. I-am replicat că-mi era greu să-i dau răspunsuri complete fără să ştiu ce a avut şi el de spus. Ai vrea ca el să înţeleagă, a spus ea. Mi-a mai zis şi că mă înţelege. Discuţia a fost scurtă. I- am spus că lucrez la o declaraţie şi că m-aş simţi mai confortabil să i-o trimit pe e-mail când o termin. Dar ea mi-a răspuns că declaraţia mea verbală fusese bună, îşi făcuse câteva note şi că nu va fi necesară şi declaraţia scrisă. Te-ai descurcat foarte bine, mi-a spus. Apoi am închis amândouă.
Simţeam un uşor disconfort. Aş fi vrut să mai fie cineva cu mine, să asiste la
această conversaţie. Mi-am spus că poate sunt paranoică, o să aibă ea grijă de tot.
Câteva zile mai târziu am primit un telefon de la procuroare, iar în voce i se citea stresul. Poţi să-mi spui ce i-ai zis? Pe parcursul acelui an fusesem încontinuu agitată şi temătoare, să nu cumva să stric lucrurile din cauză că nu ştiam suficient; să nu amestec cronologia, în timpul declaraţiei din boxă, să nu port haine nepotrivite pentru sala de judecată, să nu vorbesc pe un ton nepotrivit. Procuroarea mi-a explicat că ofiţerul de probaţiune propusese o pedeapsă indulgentă, spusese că nu mă interesează decât să se trateze, nu să fie închis, sugerând că locul lui Brock nu este în închisoare. Mă minunam cum de mi se dăduse în sfârşit o voce, dar nu era cea pe care mi-o doream. Există legi, mi-am zis. Cum este posibil ca eu să stric totul în acest punct?
I-am spus că o voi suna iar pe femeia aceea, ofiţer de probaţiune, dar procuroarea a zis că e prea târziu, raportul fusese deja completat. Urma să-mi trimită recomandarea ofiţerului de probaţiune, împreună cu declaraţia lui Brock, astfel încât să le pot răspunde în propria declaraţie. Obidită, am deschis raportul.
Oferise opiniei mele un singur paragraf. îmi folosise cuvintele, dar construise cu ele propriile sale propoziţii, îndepărtând tot contextul. Vreau doar ca el să fie mai bine, scria în raport. îmi atribuise o voce a iertării şi a supunerii, agonia fusese netezită frumos. îmi redusese suferinţa la un singur rând, Nu mă bucur de această situaţie. Trăsese propria ei concluzie: nu este nevoie ca el să meargă în spatele gratiilor. Femeia aceasta, care nu fusese deloc prezentă în timpul bătăliei, venise să-mi smulgă victoria. Luni de zile mă târâsem să ies din groapă, în sfârşit mă prinsesem cu mâinile de margine. Acum vedeam cum pământul se preschimbă în noroi sub degetele mele şi cum alunec iar în jos.
Ofiţerul mai notase şi că fusese uluită de abilitatea victimei de a digera cu obiectivitate gravitatea şi ramificaţiile comportamentului acuzatului. Cuvântul ăla, a digera. Confundase capacitatea mea de digestie. Poate că se aşteptase la o victimă isterică, la chestii precum plâns şi jigniri. Nu putea auzi cât îmi sunt muşchii de încordaţi, nu ştia halul în care m-a găsit Lucas după această conversaţie, zăcând amuţită pe canapea, epuizată de redeşteptarea amintirilor.
Ca femeie, am încercat să-mi afirm răspicat opinia, fără să fiu părtinitoare sau obsedată de control. Aşa că am reprimat victima furioasă. Acum mă întrebam dacă nu cumva gestionasem totul cu prea multă gentileţe, nu cumva calmul meu să fi fost un semnal că ceea ce făcuse Brock avea consecinţe minore. Când pledasem ca el să urmeze cursuri şi să intre în terapie, ofiţerul interpretase acest lucru greşit, drept o pasivitate grijulie, o iertare plină de blândeţe. Ceea ce voiam eu să spun era că trebuie acordată atenţie sănătăţii lui mentale, fiindcă, din experienţa mea, când bărbaţii sunt supăraţi, singuri sau neglijaţi, noi suntem ucise.
Recomand cu respect o pedeapsă moderată în puşcăria locală, probaţiune formală şi tratament ca agresor sexual. M-a îngropat. Moderat sugera că infracţiunea comisă de el era nesemnificativă, banală, tolerabilă. O diminua: Acest caz, în comparaţie cu alte delicte de natură similară, poate fi considerat mai puţin grav, din cauza stării de ebrietate a acuzatului.

Discutase cu Brock şi raporta că acuzatul şi-a exprimat sincere remuşcări şi empatie faţă de victimă. M-am întrebat dacă nu cumva recomandarea ei pentru o pedeapsă mai uşoară venise ca urmare a faptului că Brock îşi asumase, în fine, responsabilitatea. Am deschis celălalt document: Jur că niciodată n-aş fi făcut nimic din toate astea dacă [ea] n-ar fi vrut... am fost luaţi de val, pur şi simplu. Dacă în orice moment aş fi crezut că era inconştientă, m-aş fi oprit imediat... N-am avut niciodată intenţia de a o trata altfel decât ca pe o persoană excepţională... Pe parcursul procesului n-am avut deloc intenţia de a o victimiza. A fost alegerea avocatului meu şi modul lui de a aborda acest caz... A trebuit să sacrific totul... lucrurile pot trece de la distracţie la distrugere într-o singură seară. A explicat că a lucrat la un program unde s-a pronunţat ferm împotriva consumului de alcool din campus şi a promiscuităţii sexuale care decurge de aici.
N-am citit mai departe, nu mai aveam nevoie. Mergând în josul ecranului, mi-am dat seama că la finalul raportului erau aproape 40 de texte scrise şi semnate de consilieri de carieră, profesori, antrenori din Ohio. Le-am frunzărit şi m-am oprit la scrisoarea trimisă de bunicii lui: Brock este singura persoană făcută responsabilă pentru acţiunile altor adulţi iresponsabili.
Apoi am mai găsit un formular completat de ofiţerul de probaţiune cu care vorbisem. La rubrica „rasa victimei" bifase „albă". în viaţa mea n-am bifat în
dreptul cuvântului „albă". Nu-mi poţi consemna „albeţea" fără să recunoşti că sunt în egală măsură chinezoaică. Şi doar această singură bifă era o dovadă a cât de puţin timp alocase pentru a mă cunoaşte, făcând presupunerea că eram albă după o conversaţie la telefon, fără să se deranjeze măcar să întrebe.
Am ignorat sfaturile procuroarei şi am sunat ofiţerul de probaţiune. A digera pe dracu', a digera, ai? O să scot cuiul de la grenadă şi o să-i dau victima pe care o aşteaptă. Am ascultat ţârâitul firav, prelung, cu argumentele îngrămădindu-mi-se în minte, dar o voce înregistrată mă ruga politicos să las un mesaj după bip, apoi linişte, am închis telefonul, mi-am apăsat palmele pe birou. M-am uitat ţintă la paharul cu pixuri, la plaja din fotografia de pe perete. Totul era atât de liniştit. Nimic nu se potrivea cu ceea ce simţeam, furia mea n-avea încotro să se ducă. Am lovit paharul cu pixuri şi tulpinile lor subţirele s-au împrăştiat pe podea. SUNT CHINEZOAICĂ. Am urlat şi am dat cu pumnul în masă, aruncându-mi capul pe spate. SUNT CHINEZOAICĂ.
M-am dus în living şi Lucas s-a ridicat de pe locul lui şi mi-a pus mâinile pe umeri, vorbindu-mi blând. Este OK, este OK, ce se întâmplă? îmi vorbea cu voce joasă, încercând să mă facă şi pe mine să vorbesc la fel. I-am împins mâinile. Ar trebui să fii furios, i-am spus. Când o să citeşti asta, vreau să te înfurii. Voiam să fie atât de furios, încât corpul lui să nu poată exprima altceva decât asta, să ştie cum se simte treaba asta. Voiam să-l văd clocotind, voiam să spargă lucruri.
Violenţă sexuală etichetată drept moderată, de ce n-ar trebui să ne simţim furioşi. Poate că nu calm voiau ei în tot acest timp, ci supunere, tăcere, reţinere. Declaraţia mea n-avea să mai fie un trist jurnal de consemnare a sentimentelor mele. Procuroarea îmi ceruse să mă adresez direct judecătorului, dar eu o să-i vorbesc direct lui Brock. Am sunat-o din nou: Este vreo limită în ceea ce priveşte lungimea declaraţiei? Tehnic, nu, a răspuns ea.
Am tastat furioasă, până când mi s-au încovrigat degetele. M-am împins în masă şi m-am ridicat, dând târcoale prin încăpere înainte de a mă aşeza iar. Furia mi s-a activat, dar prea multă strică. Acum. Trebuie s-o fac acum. Dar mă tot opream, ca să-mi şterg obrajii cu dosul mâinii. Nu o puteam gestiona din punct de vedere fizic, nu-mi puteam canaliza furia într-un mărunt tap-tap
din taste, nu-mi puteam lua grija de la sintaxă, în timp ce trupul îmi ceda.
Dovedită, am sunat-o pe prietena mea, Mei. Zi-mi ce nu-i în regulă, mi-a spus ea. I-am explicat seriile nesfârşite de obstacole, scuzele găunoase. Când m- am oprit, în sfârşit, ea a spus Am scris tot ce ai zis. O să-ţi trimit acum. Foloseşte-le.
în seara aceea, Margaret Cho cânta la acelaşi Helium Comedy Club. în 2015, ea lansase un clip muzical intitulat Vreau să-mi ucid violatorul. în adolescenţă am admirat-o pentru felul ei de a fi, deloc împăciuitor, sincer, unul dintre puţinele modele asiatic-americane din cultura de masă. Am stat în ţarcul pentru public şi am privit-o ieşind pe aceeaşi uşă pe care o folosisem şi eu ca să urc pe scenă. Purta pantofi cu toc, roşii, pantaloni galbeni în genul Kill Bill şi un tricou negru pe care scria OUI. După spectacol, în timp ce publicul se împrăştia, m-am dus direct spre cabina ei din culise şi am bătut în uşă. Imediat au apărut două gărzi de corp şi m-au blocat. Dar joc aici, le-am spus. O femeie

care lucra acolo mi-a spus să plec. Mereu fac ce mi se spune, dar de data asta picioarele mi-au rămas înfipte în pământ. încă doi angajaţi m- au gonit plesnindu-mă cu un şervet de bucătărie şi mi-au spus să plec. Dintr- odată am văzut iţindu-se, printre umerii gărzilor de corp, capul lui Margaret. Am strigat-o pe nume. I-am spus Şi eu sunt comediant. Am vorbit printre umerii bărbaţilor, iar ea m-a privit drept în ochi, zâmbind. Voiam doar să-ţi spun că-mi plac mult clipurile tale, i-am zis. Mi-a mulţumit şi m-a întrebat cum mă cheamă. Chanel, am zis. A dat din cap, Mă bucur să te cunosc, Chanel. Am dat mâna pe deasupra umerilor bărbaţilor şi apoi a plecat în grabă.
Când m-am întors, s-a declanşat ceva. în clubul acela pustiu, m-am aşezat pe un scaun de lemn, cu capul în mâini, şi am început să suspin. Nu mă puteam opri. Pe drumul spre casă am plâns fără fereală. Am încercat să zâmbesc în timp ce plângeam, ca să evit să-i alarmez pe cei de pe stradă. Furia mea fusese străpunsă, eliberând disperarea. Ea înţelegea cum te simţi când cineva vrea să te distrugă. Faptul că urli şi loveşti nu este un semn că ţi-ai pierdut minţile. Este un semn că ai trecut de partea ta. Ai aflat, în sfârşit, cum să ripostezi. Furia a venit ca să alunge timiditatea.
Dar cum să-i fac să mă asculte? Nu voiam să fiu descrisă ca victimă ranchiunoasă. îmi aminteam că învăţasem că furia este o emoţie secundară, emoţia primară era mai apropiată de durere. O să-i fac să audă suferinţa din spatele furiei. Ca să mă calmez, am atârnat cartoanele goale pe care mi le cumpărase Lucas după prima noastră întâlnire. Am desenat un drum uriaş, o buclă, creaturi care pedalau pe acolo, pe biciclete cu remorcă sau pe monociclu; un melc purtând o eşarfă fluturând în vânt, flamingi cu gâtlejurile răsucite în noduri, o antilopă mergând pe scuter. Am desenat până când mintea mi s-a liniştit iar.
A doua zi l-am sunat pe prietenul meu Matt, care încă nu ştia că eu eram Emily. Toţi cei din jurul meu fuseseră instruiţi să nu se aştepte la prea multe din partea lui Brock şi a acestui sistem defect. Voiam pe cineva care să-mi furnizeze un şoc proaspăt, să aud acea lipsă de înţelegere iniţială, cum se poate întâmpla una ca asta. Mă simţeam ca o nebună, eram nebună, pur şi simplu aveam nevoie de cineva care să-mi spună asta mă înnebuneşte şi pe mine. Când i-am spus, tristeţea şi frustrarea lui m-au consolat. El este creştin şi l-am întrebat dacă se poate ruga pentru mine, iar el a făcut-o chiar acolo, la telefon. Nu i-a cerut lui Dumnezeu putere, ci mai degrabă l-a informat că ştia că sunt destul de puternică pentru a trece prin asta.
îmi spusesem de multe ori povestea; dar cu cei dragi spuneam mereu variante cenzurate. La tribunal am putut vorbi numai prin intermediul întrebărilor adresate de alţii. Am scos exemplarul ferfeniţit al cărţii lui Anne Lamott, Bird by Bird, care mă îndrumase de-a lungul facultăţii. Ea scria: „Aminteşte-ţi că ceea ce ţi s-a întâmplat îţi aparţine... Nu poţi scrie din abisul întunecat al altcuiva; nu poţi scrie decât din al tău". Pentru prima dată urma să spun propria versiune a poveştii. O scrisoare, de la mine către Brock.
în seara aceea mi-am spus: o să te aşezi şi o să simţi totul. Lucruri groaznice, negre, o să se târască pe tine. Vor reapărea imagini. Vei simţi din nou sentimentul de incertitudine şi izolare pe care l-ai avut în fiecare etapă. O să te simţi rău, o să te simţi tristă. N-o să fie distractiv, o să-ţi pară imposibil, dar o s-o faci. Trebuie s-o faci. Versiunea mea de azi urma să străbată un tunel lung şi întunecat, ca s-o întâlnească pe fata care s-a trezit pe o targă şi ele două să-şi dea mâna şi să înceapă drumul înapoi prin cronologia unor amintiri oribile, derulate pe măsură ce ea a aflat adevărul. Cât timp am scris, mi s-a schimonosit faţa, adeseori am vorbit singură, uneori mi s-a strâns pielea de pe gât, am şoptit, am strigat, ochii mi s-au înceţoşat de lacrimi, am clocotit, m- am ridicat în picioare, m-am prăbuşit în scaun, m-am învârtit în cerc, dar cele două euri din mintea mea au continuat să meargă şi să tot meargă, eul meu de azi reamintindu-i constant vechiului eu să nu se oprească şi să nu se ghemuiască, ci să înainteze şi să ajungă la capăt. Am scris totul, de la început până în prezent, apoi m-am oprit. Fostul şi actualul eu s-au îmbrăţişat, iar fostul eu a dispărut. Era 7:00 dimineaţa şi în nouă ore scrisesem 28 de pagini incoerente, prima ciornă. M-am uitat pe geam; răsărise soarele. M-am uitat la Lucas; dormea liniştit. încă îmbrăcată în pijama, am mâncat nişte cereale Lucky Charms, ascultând în tăcerea apartamentului cum lingura se ciocneşte de castron, văzând cum soarele galben şi palid poleieşte clădirile. Vedeam un autobuz jos, în stradă, un mic paralelipiped care se opreşte în staţie, oameni traversând. începea o nouă zi. Eram bine. Povestea nu mă înghiţise.
în următoarele câteva zile mă repezeam spre scaunul de la birou imediat ce mă trezeam dimineaţa, fără să mă spăl pe dinţi măcar. Mâneam doar când mă obliga Lucas, punându-mi o farfurie dinainte.

Duşurile lungi pe care le savuram pe îndelete au devenit nişte clătiri rapide. Nu aveam timp de irosit. Am strigat declaraţia tare, de la început până la sfârşit, în căutarea cuvintelor potrivite. M-am temut că vor chema vecinii poliţia, fiindcă strigam AI FOST CONDAMNAT PENTRU CĂ M-AI VIOLAT INTENŢIONAT, CU FORŢA, AGRESÂNDU-MĂ SEXUAL CU INTENŢII RĂUVOITOARE. Voiam să tipăresc o notiţă şi s-o lipesc pe uşa de la intrare: Doar repet, nimic altceva.
Am continuat să solicit prelungirea termenului-limită, cerând încă o zi sau două. Când s-a epuizat timpul, am trimis-o. Judecătorul avea o săptămână s-o citească înainte de a pronunţa sentinţa. Aproape imediat mi s-a făcut rău. Mi-am pierdut complet vocea. Nu eram răguşită, ci îmi dispăruse complet, cu fragmente de sunete printre respiraţii. M-am dus la Rite Aid să-mi cumpăr o punguţă de dropsuri cu lămâie şi mentă împotriva tusei, dar mi-a fost respins cârdul. Am împins repede dropsurile pe tejghea, dând din cap în semn de scuze, şi am plecat. Când mi-am verificat online contul din bancă, am constatat că-mi mai rămăseseră doi dolari şi 83 de cenţi. Acesta era contul pe care-l deschisesem plină de mândrie în urmă cu un an, când aterizasem în primul meu job. M-am foit prin cameră, uitându-mă după obiecte pe care le-aş fi putut returna. Am ochit o carte pe care o cumpărasem, încă avea chitanţa înfiptă între pagini. Era vorba despre You Get So Alone at Times That It Just Makes Sense, a lui Charles Bukowski. Mă atrăsese titlul. M-am dus la librărie şi mi-am luat înapoi cei 16 dolari.
în ziua când a absolvit Lucas, m-am dus pe jos la ceremonie, lipsită de voce, înfăşurată în paltonul lui mare, negru. Părinţii lui au venit cu avionul, să sărbătorim. Ne-au dus la Fogo de Chão, un restaurant brazilian unde am primit fiecare câte un suport pentru farfurie, pe o parte roşu, pe cealaltă verde. Dacă puneai suportul cu partea verde în sus, chelnerii roiau spre tine cu un şir de coaste din care-ţi tăiau direct în farfurie. Partea roşie însemna „sunt îndestulat pe moment, lăsaţi-mă în pace". îmi plăcea felul în care puteam controla lucrurile, cum o răsucire a suportului putea să-i facă pe chelneri să roiască în jurul meu, felul în care partea roşie făcea ca toată foiala să înceteze.
Părinţii lui Lucas nu ştiau încă despre situaţie. Plănuiseră o excursie de familie la Lake Tahoe, pe 2 iunie, exact ziua sentinţei, dar Lucas le-a spus că trebuie să rămână în Palo Alto ca să „ajute un prieten" şi că va veni şi el a doua zi, să li se alăture. Aveam încredere în el şi mereu i-am preţuit ajutorul, nu asta era problema. Să fii agresată sexual nu era ceva ce-mi imaginam că aş împărtăşi celor mai mulţi dintre oameni. Natura publică a acestui caz mă punea într-o situaţie stranie. Mă simţeam ciudat că părinţii lui Lucas urmăreau povestea în desfăşurare la ştiri, fără să ştie că fiul lor este implicat, dar eram sfâşiată între cele două variante: eu aveam dreptul la intimitate sau ei aveau dreptul să ştie? Voiam, de asemenea, şansa ca ei să mă cunoască mai bine pe mine, Chanel, înainte de a mă cunoaşte drept Emily.
Ne-am petrecut ultimele zile în Philly împachetând în cutii cărţile pe care le ţineam pe pervaz, învelind cratiţele şi tigăile pe care le strânsesem într-un an. Am lăsat lângă automatul de cacao caldă un bilet pentru Anthony, sperând că-l va găsi când îşi va face tura de dimineaţă. Le-am îmbrăţişat pe femeile de la recepţie şi ne-am luat la revedere, le-am oferit markere şi cărţi pentru fiicele lor, pe care ajunsesem să le cunosc din fotografii şi poveşti. Am stat alături de Lucas în apartamentul pustiu, mâncând supă rece la cutie. L-am întrebat dacă pot citi şi declaraţia lui şi a ezitat, îngrijorat că m-ar putea răni. L-am asigurat că o să fiu bine.
Chanel ura să vorbească despre noaptea în care a fost violată... Scria despre felul în care am devenit ostilă verbal, supărată, arţăgoasă, ori de câte ori venea vorba despre caz. Mi-am amintit de telefonul spart, de episoadele de urlat. Mi-am amintit cum, la jumătatea unui film, pe ecran se derula scena unui viol şi eu urlam opreşte-l, opreşte-l, unde dracului e telecomanda, apoi m-am ridicat să plec, trântind uşa. A scris despre incapacitatea mea de a dormi singură, despre nesiguranţa fizică, despre luminile lăsate aprinse. A menţionat momentele în care am ieşit din apartament ca să hălăduiesc fără ţintă prin oraş, din nevoia de a fi singură. Felul în care procesul devenise tot mai invaziv, mai public şi mai lung decât anticipaserăm. Chanel mi-a permis, cu deplină încredere şi numai datorită apropierii dintre noi, să prind din când în când frânturi ale suferinţei care a venit odată cu această violare publică a trupului ei... Vă rog să nu confundaţi puterea aceea cu impactul profund, negativ şi permanent provocat de faptul că un bărbat agresează sexual, în public, o femeie aflată în stare de inconştienţă, şi nici cu procesul lung de un an şi hărţuiala permanentă de către presă care au urmat.

M-a durut felul în care acest eveniment urât şi-a băgat coada în relaţia noastră, în timp ce ne luptam din răsputeri să-l încorporăm în existenţele noastre.
... Chanel obişnuia să se ascundă în baia apartamentului nostru, încuind uşa... de obicei cu orele, pe negândite. Când treceam pe lângă uşă o auzeam plângând. Stânjenită, am simţit brusc cum obrajii îmi iau foc. Eram jenată de comportamentul meu, de faptul că nu reuşisem să-mi ascund durerea. Chanel este o femeie curajoasă şi ar trebui lăudată pentru forţa ei emoţională.
îmi pare rău, a zis el. M-am gândit că asta era tema pe care o aveam. Ştii cât de puternică eşti, da? Am dat din cap, cu lacrimile curgând. Eram un pic terifiată, dar mai ales emoţionată. Când i s-a cerut să scrie o declaraţie despre cum m-a văzut schimbându-mă, nu a spus Ei bine, nu ştiu, n-am prea fost pe-aici. N-a putut ţine la distanţă suferinţa mea, la o depărtare sigură, sau să se excludă pe sine cu totul. în schimb, stătuse de cealaltă parte a uşii de la baie, ascultând, încercând să-şi dea seama cum ar putea avea grijă de noul meu eu.
Când Tiffany i-a trimis mamei declaraţia ei, mama i-a scris cuvinte înapoi: îmi pare rău, Tiffy a mea, mama nu poate citi, plânge prea tare. M-am întărit ca s-o pot citi. Era dureroasă, aşa cum îmi imaginasem, dar mai exista în ea şi o altă tonalitate.
Acele momente în care ai agresat-o au fost doar începutul; ai pus-o la
pământ din cauză că tu ai dat greş. Ai văzut o fată beată, singură, incapabilă să se apere — de ce n-ai încercat să-i găseşti prietenii? Eu încercam să dau de ea. Aproape că i-ai distrus sufletul, dar n-ai reuşit, totuşi. Nu poţi întoarce timpul, să nu fi făcut răul pe care i l-ai făcut, întunericul pe care l-ai aruncat asupra noastră, dar acum ne poţi lăsa în sfârşit în pace, să ne vindecăm. Singura tristeţe pe care o simt pentru tine este că n-ai apucat s-o cunoşti pe sora mea înainte s-o fi agresat. Este cea mai minunată persoană din lume.
Nu mai auzisem nota asta sfidătoare în sora mea. Ai dat greş. Lasă-ne în pace. Eram uluită de puterea ei. Poate că sora mea cea mică nu mai era aşa de mică pe cât credeam. Poate că mă dusesem iar cu ea la Cal Poly, după audiere, pentru că eu fusesem cea speriată să rămân singură. Pentru că voiam ca ea să aibă grijă de mine, să dorm în patul ei în timp ce ea venea şi pleca la cursuri. în tot acest timp încercasem să păstrez această iluzie că pot fi neclintită în destoinicia mea, că nu depind de nimeni. Dar ei văzuseră dincolo de asta.
Julia trimisese şi ea o declaraţie, dar era aproape în întregime despre schimbările pe care le văzuse în Tiffany. Era uluitor, efectele se multiplicau mai departe decât mi-aş fi putut imagina vreodată. M-am gândit la suferinţa mea ca la un nor personal, încărcat de ploaie; să citesc aceste scrisori era ca şi când aş fi văzut tot cerul colorându-se într-un negru de cerneală. Când toate vătămările erau tipărite şi aşternute pe hârtie, erau zguduitoare. Deveneau cu toţii victime ale acestei infracţiuni. Aveau cu toţii propria poveste, aveau uşi în spatele cărora sufereau în secret. Trebuia să găsesc o cale să limpezesc cerurile acelea.
Ofiţerul de probaţiune fusese un dâmb de pe drum, dar cu declaraţia mea de 20 de pagini, cu scrisorile din partea celor dragi şi cu cele peste 200 de semnături ale studenţilor de la Stanford, aveam o şansă. Am fost informată că am limită de timp şi că va trebui să citesc o variantă prescurtată a declaraţiei. Urma să mă concentrez asupra a ceea ce voiam să-i spun lui Brock. Presupuneam că va fi plecat pentru cel puţin doi ani, iar acesta urma să fie un rămas-bun. Procuroarea mi-a spus că am putea părăsi sala de judecată după ce citesc; dacă Brock va fi încătuşat şi luat pe sus, s-ar putea ca nivelul emoţiei în familia lui să crească mult. Mi-am amintit bătutul din picior, bocitul, nu uitasem chinul şi haosul care însoţeau aceste victorii. Indiferent cât de furioasă eram, nu mi-a făcut niciodată plăcere să-i văd pe ceilalţi în suferinţă.
în timpul zborului de întoarcere, în avion, mi-am scos laptopul ca să mai lucrez pe text, stând cu coatele strânse şi tastând cu două degete. Brusc, o femeie de pe rândul din stânga mea a strigat Nu-i e bine, să-l ajute cineva. M- am uitat la bărbatul de lângă ea — tremura, gâtul îi atârna pe spate de parcă ar fi fost din plastilină, avea gura larg deschisă. Purta un tricou imprimat cu poza familiei sale. Fiul mai mic îl privea ţintă. Fiica lui adolescentă stătea chiar lângă mine. Au apărut doi bărbaţi care au spus că sunt medici. în timp ce mama se agita speriată, faceţi ceva, am văzut-o pe fată gesticulând în tăcere spre fratele ei, să se aşeze la ea în poală. Am văzut-o cum îl ia în braţe şi apoi cum le explică medicilor, calmă, istoricul de convulsii al tatălui ei. Am văzut-o ţintuindu-i cu privirea pe cei care-şi întindeau gâturile în lungul culoarului, să se uite la ei. Mi-ar fi plăcut să ne lase un pic de intimitate,

a spus ea. înţelegeam sentimentul acela, când îţi doreşti să tragi o pătură peste suferinţa ta, în timp ce publicul o tratează ca pe un spectacol. Mama ei era exasperată, fratele stătea cu gura căscată, dar ea nici măcar nu clipise. A digera.
Tiffany a venit acasă în seara de dinaintea sentinţei, doar pentru o noapte, fiindcă trebuia să plece înapoi ca să-şi dea examenele finale. S-a întins în pat, cercetând în fugă scrisorile de sprijin pentru el venite de la oameni din Ohio. îmi dădeam seama c-o deranjează. Eu stăteam la birou, făcând ultimele retuşuri în declaraţie. I-am spus să nu mai citească, să nu-şi facă griji. Aveam eu ceva mai bun.
în noaptea aceea am dormit bine, anxietatea mi-a fugit. Mi-am amintit mie însămi că eram acolo doar ca să închid afacerea odată pentru totdeauna. Dimineaţa mi-am tras pe mine puloverul crem. Aceasta era a treia şi ultima dată când aveam să-l port la tribunal. Mi-am pus în geantă un Pop-Tart²°. Tiffany a plecat devreme, ca să se întâlnească la tribunal cu prietenii ei. Am ieşit din casă cu declaraţia tipărită în mână, mi-am uitat cheile, m-am încuiat pe dinafară şi n-am putut să pornesc maşina. Tiffany a trebuit să se întoarcă să mă ia. Am stat pe scaunul pasagerului, rescriind unele rânduri în timp ce ea conducea, eram distrasă, vorbeam cu mine însămi. în timp ce stăteam în „debaraua victimelor", i-am citit lui Lucas rândurile cele noi, are sens chestia
asta, rândul ăsta e OK.
Ştiam că vin câţiva prieteni, dar nu ştiam ce voi simţi la vederea atâtor chipuri familiare materializându-se în spaţiul alocat pentru mine în sala de judecată. Mei, Cayla, Athena, Nicole, Michele şi fiica ei, bunica Ann, Anne, Julia, Myers, prietenii lui Tiffany, mama şi tata. Ca să fie aici, îşi lăsaseră cu toţii deoparte viaţa de zi cu zi, fără să se gândească de două ori. Această lume înfricoşătoare pe care o cunoscusem doar ca a mea, un tărâm mizerabil, arăta acum ca o încăpere obişnuită. Acum înţelegi, cei dragi vor să te apere, trebuie numai să-i laşi, mi-am spus.
I-am zâmbit detectivului Mike Kim, mă simţeam invincibilă, ba chiar incitată. Dar câteva lucruri m-au coborât de unde eram. Am crezut că voi fi în boxa martorilor, acelaşi loc din care depusesem mărturie, cu faţa spre public, să-mi pot susţine declaraţia. în schimb, aveam să stau cu spatele la toată sala, direct cu faţa spre judecător. Acum înţelegeam de ce procuroarea îmi ceruse să scriu declaraţia adresându-mă judecătorului. Brock şi avocatul lui urmau să stea la o masă, cu spatele la mine.
M-a luat prin surprindere şi faptul că juriul nu era acolo, boxa juraţilor era goală. îmi părea rău că nu vor fi şi ei prezenţi, să mă vadă recăpătându-mi identitatea, rescriind singura versiune a mea pe care o văzuseră. La dreapta mea, şeful procuroarei, domnul Rosen, stătea pe scaun, cu două foi de hârtie în poală. Un discurs dacă lucrurile mergeau bine, unul dacă mergeau mai prost. Le frunzărea încontinuu.
în timp ce aşteptam, am văzut cum cazul meu era doar unul dintr-un şir, rândurile de scaune din sală gemeau de oameni străini. Toată familia mea a văzut cum un bărbat şi-a primit sentinţa pentru conducere sub influenţa alcoolului. Apoi a venit o tânără chinezoaică în bluză roşie, ţinând în mână un teanc subţire de hârtii. îi tremura vocea, nu vorbea engleză nativ. A spus ceva despre fostul ei logodnic, despre abuzurile lui fizice. L-a întrebat pe judecător dacă poate arăta fotografii cu faţa ei după ce fusese bătută. Judecătorul i-a zâmbit încordat şi a întrebat De ce nu mi le arăţi mie? Ea a ridicat câteva fotografii mari. Partea de jos a feţei părea acoperită de o crustă de ketchup. S- a auzit o inspiraţie generalizată. Devenea încet-încet limpede că bărbatul care stătea doar câţiva metri în dreapta ei, cu mâinile uşor împreunate la spate, îi făcuse asta. Femeia a spus că poartă aceeaşi cămaşă în care a sângerat. în timp ce ea vorbea, judecătorul a ridicat o mână, întrebând-o cât mai are. Eram şocată. Nu ştiam că poate să te oprească. Ea i-a răspuns că aproape a terminat, a reluat ideea, chinuindu-se să se exprime în engleză, să vorbească mai repede. Ochii mi se mişcau încolo şi încoace, între ea şi judecător, eram tot mai agitată că nu va reuşi să termine. Vedeam hârtia pe care o ţinea în mână; ne apropiam de ultimul paragraf, aproape că reuşiserăm. Judecătorul a întrerupt-o iar, amintindu-i că trebuia să concluzionăm. Deja îşi aranja hârtiile. Ea l-a asigurat că mai are doar câteva rânduri. S-a ridicat, la doar câţiva metri de agresorul ei, luptându-se pentru viaţa ei într-o limbă străină, într-o ţară străină, dar i se spusese în mod indirect, problemele tale iau prea mult timp. Bărbatul, acuzat de lovire şi vătămare corporală gravă, ceruse o pedeapsă mai uşoară. Ea a întrebat Când mă băteai, eu puteam cere o ofertă mai bună?

Uitasem, pe moment, unde mă aflam. Bărbatul a fost condamnat la 72 de zile de puşcărie în weekend, aşa că-şi putea păstra jobul în timpul săptămânii. Habar n-aveam că există puşcărie de weekend. încarcerat sâmbetele şi duminicile, înapoi la birou în fiecare luni. Mă simţeam pustiită de imaginea feţei ei acoperite de o crustă de sânge, în timp ce judecătorul o zorea, mai repede, mai repede.

M-a înghiontit cineva, eşti gata? M-am uitat în jos, spre teancul meu, Nu, nu sunt. N-o scurtasem destul, trebuia să mai tai nişte paragrafe, unde mi-e stiloul. Am fost chemată în faţă. M-am ridicat mecanic şi mi-am făcut loc să ies din rând, lovindu-mă de genunchii oamenilor, în timp ce-mi spuneam să mă concentrez. Procuroarea stătea alături de mine. Am încercat să netezesc hârtiile îndoite puse pe pupitru. Pur şi simplu uită-te la cuvintele astea, pur şi simplu citeşte-le. Când am început, mi-am auzit vocea tremurând, de parcă m-aş fi clătinat pe un pod de sfoară. Haide, găseşte o cale, n-ai ajuns până aici ca să-ţi fie retezat elanul înainte de a termina prima pagină. Nu plânge, ai plâns destul.

Apoi am simţit cum procuroarea mă apasă cu palma pe spate, chiar în centru, ca să-mi menţin stabilitatea. Greutatea uşoară a palmei ei m-a echilibrat, mi-a spus Sunt aici. Curând am auzit oamenii pufnind, plângeau. Funcţiona, mă ascultau, mi-am zis. Intervenţia mea a devenit tot mai liberă, puterea mi-a revenit. Mi-am dat seama cât de tare vorbeam, strigătul meu era amplificat de microfon. Nu am ajustat tonul, m-am uitat drept spre judecător, privindu-l repetat în ochi, reamintindu-i că n-am terminat. De data asta, mi-am întipărit chipul lui în minte. Am fixat ceafa cu părul ca bumbacul a avocatului apărării. Nu s-a întors nicio clipă spre mine. Am ţintuit cu privirea profilul nemişcat al lui Brock, pe care era întipărită o expresie de stoicism. Eram hotărâtă să-l arăt cu degetul. Voiam ca toată lumea să fie copleşită de vocea mea, să fie în controlul meu.

După ultimele mele vorbe a urmat tăcerea. Când m-am aşezat am fost primită în braţele tuturor de parcă aş fi coborât din cer şi ei m-ar fi prins. Oamenii erau tulburaţi, plângeau. Şopteau, aplecându-se spre mine, mă strângeau de braţ, mă frecau uşor pe spate. Tremuram, revenindu-mi sub atingerile lor. Aşezată între Lucas şi Tiffany, mi-am simţit stomacul liniştindu-se. Reuşisem. Pusesem totul pe masă. Asta era, se sfârşise.

Spre surprinderea mea, tatăl lui Brock s-a ridicat. Am apreciat asta, gândindu- mă că o să-şi ceară scuze în numele fiului său. Dar când s-a ridicat, nu s-a uitat la mine. S-a dus drept spre pupitru, aranjându-şi cureaua, ochi în ochi cu judecătorul. Brock ar face orice ca să poată da timpul înapoi şi acea noapte să nu fi existat.

Curând ne-am trezit într-o poveste despre Brock în ciclul primar, cu teste săptămânale la scriere, baseball, activităţi la cercetaşi. Am clipit de câteva ori, întrebându-mă ce se întâmplă. Dacă victima vorbeşte, dar n-o bagă nimeni în seamă, ce face, scoate vreun sunet? Tatăl a explicat că Brock a fost acceptat pentru rezultatele şcolare înainte de a fi luate în considerare cele sportive, se interesau de el mulţi antrenori din Divizia I. La un moment dat s- a oprit, se înecase. Judecătorul a aşteptat, răbdător. Brock avea cel mai mare rezultat GPA[21] dintre toţi studenţii de anul I din echipa de înotători. A primit o importantă bursă de înotător, deşi Stanford avea o rată de acceptare de 4 la sută. A explicat: [Brock] s-a luptat mult ca să se integreze social. în retrospectivă, este limpede că Brock se străduia cu disperare să se integreze la Stanford şi a căzut pradă obiceiurilor de a consuma alcool şi de a merge la petreceri. Această... această cultură era modelată de mulţi din cei din anii mai mari din echipa de înot şi în mod clar a jucat un rol în evenimentele din 17 spre 18 ianuarie 2015. Privind înapoi spre scurta experienţă a lui Brock la Stanford,

cred cu onestitate că nu a fost cea mai bună alegere pentru el. Nu-mi trecuse vreodată prin cap că dorul de casă ar putea fi folosit în apărare. A spus că viaţa lui Brock a fost profund afectată... Nu va mai fi niciodată vesel şi lipsit de griji, îşi pierduse definitiv acea personalitate senină şi relaxată şi zâmbetul cald.

Veniserăm la înmormântarea lui Brock. Eram mereu bucuros să-i cumpăr o porţie mare de coaste pentru grătar sau să-i aduc gustarea preferată... Acum mănâncă doar cât să trăiască. Aproape că îi auzeam pe ai mei vânzolindu-se.

Aceste verdicte ne-au dărâmat şi ne-au distrus pe noi, toţi, şi pe el în multe feluri. Vorbea despre verdicte de parcă ar fi fost o boală care căzuse asupra lor. Verdict pentru ce? Pentru vină. Vină

pentru ce? Pentru o agresiune. Agresiune comisă de cine? De Brock. Fiul tău şi-a dărâmat şi şi-a distrus familia. Dar n-ar fi putut spune una ca asta în veci.
Acesta este un preţ prea mare de plătit pentru o faptă de 20 de minute din viaţa lui de 20 şi ceva de ani. Eram încremenită. Nu voiam decât să termine.
Nu are cazier şi nu a fost niciodată violent cu nimeni, incluzând aici şi fapta lui din noaptea de 17 ianuarie. Asta a părut o lovitură cu ţintă directă, un mesaj doar pentru mine. M-am uitat drept în faţă, spre zidul gol. Simţeam tensiunea crescând în fiecare rând de scaune, ca şi cum ar fi fost gata să izbucnească o bătaie. Dintr-odată, atitudinea lui Brock a căpătat mai mult sens. Trăia ferit sub un acoperiş unde verdictul nu fusese deloc acceptat, unde nu va fi considerat niciodată responsabil pentru ce făcuse.
Apoi a urmat Brock. Nu-i mai auzisem vocea până atunci. Timp de peste un an, el fusese un chip tăcut în sala de judecată. Acum stătea cocoşat, ţinând în mână o singură foaie de hârtie împăturită în jumătate. Lumina care trecea prin hârtie arăta doar câteva rânduri tipărite. M-am uitat fix la imaterialitatea ei; o puteam sufla de acolo de unde stăteam şi i-ar fi scăpat din mâini. Mi-am coborât ochii spre teancul gros, capsat, al declaraţiei de la mine din poală, cu modificări însemnate pe el. Vocea lui Brock s-a auzit slabă, cu fiecare cuvânt ieşind ca o găleată grea dintr-o fântână, înfiorător de monotonă. îmi pare atât de rău pentru fiecare clipă şi fiecare moment... Mintea mea, inima mea şi trupul meu sunt în agonie din cauza suferinţei şi durerii pe care le-am provocat-o lui Chanel, lui Tiffany...
Voiam să-i râcâi din gură numele noastre. Declaraţia lui a avut zece propoziţii cuprinzând scuze de ordin general şi planuri de instruire a studenţilor în ceea ce priveşte pericolul consumului de alcool, toate în mai puţin de un minut. Ne trăsese şi pe noi în cercul lui mic. Stăteam acolo şi numi venea să-mi cred ochilor. Avansaserăm atât de mult pe acest drum, eram de cealaltă parte a verdictului dat, şi totuşi părea în continuare că nu se schimbase nimic.
Judecătorul a cerut o pauză scurtă. Toată lumea clocotea de iritare, se apropia o furtună. Rahatul naibii, ce-a fost asta. Eram tulburată, dar mi-am spus că nu contează, era încercarea lor disperată înainte să dea cu capul în zid. Judecătorul mă auzise.
Când ne-am întors, judecătorul a deschis şedinţa citând câte ceva din spusele mele. A spus că le citeşte cu voce tare pentru că sunt relevante pentru deciderea sentinţei. Asta m-a făcut să sper. Dar judecătorul vorbea încet, de parcă eram într-o bibliotecă şi nu voia să deranjeze lumea. Stătea cu ochii plecaţi asupra hârtiilor, frunzărind înainte şi înapoi. A trecut prin nişte articole ale Codului Penal şi la un moment dat a spus cuvintele şase luni. Am aşteptat liniştită ca el să anunţe sentinţa finală. Dar curând a început să-şi explice raţionamentul. A spus că acesta este un caz în care probaţiunea este interzisă şi m-am gândit, da, foarte bine, cu excepţia unor cazuri neobişnuite... Nu ştiusem că şi cazul meu este neobişnuit.
Trebuie acordată o anumită importanţă şi faptului că în cazul unui acuzat care este, chiar dacă din voinţa sa, în stare de ebrietate, versus un acuzat care comite o agresiune cu intenţia de a comite un viol, un acuzat care să nu fi băut deloc, există mai puţină culpabilitate morală imputabilă acuzatului aflat, din punct de vedere legal, sub influenţa alcoolului. Auzisem ecoul acestei interpretări părtinitoare şi în declaraţia ofiţerului de probaţiune. Alcoolul îl elibera pe Brock de culpa morală.
Judecătorul a expus motiv după motiv: era tânăr, nu avea cazier, nu folosise arme şi gradul de pierderi materiale al victimei nu poate fi demonstrat. A spus că infracţiunea nu dovedea un comportament infracţional sofisticat, Brock nu comisese un abuz de încredere ca să comită infracţiunea, iar înregistrarea ca agresor sexual reprezenta deja o consecinţă. în mod evident, o sentinţă de condamnare la închisoare ar fi avut un impact grav asupra lui. Mă străduiam din răsputeri să pricep, voiam să mă aplec în faţă şi să o bat pe umăr pe procuroare, Ce se întâmplă? A pomenit despre consecinţe colaterale adverse asupra vieţii acuzatului, rezultând din condamnarea delictului. Iar acestea sunt grave. A spus că scrisorile de caracterizare a lui arătau consecinţe colaterale uriaşe. Dacă îl pedepsim, îi vom afecta şi comunitatea. în ceea ce priveşte interesul acordat de media cazului, acesta nu a avut impact doar asupra victimei, ci şi asupra domnului Turner. Acolo unde, în anumite cazuri, nu există expunere publică, atunci consecinţele colaterale asupra vieţii acuzatului pot fi minimizate. Suferea din cauza atenţiei acordate de presă, nu reuşise să ţină

sub obroc ceea ce făcuse. Am răsucit în minte frazele lui, le-am cercetat bine, dar n-am reuşit să pricep. Apoi le-a clarificat chiar el.

Numărul şapte se referă la faptul că acuzatul are sau nu remuşcări. Iar acesta este, poate, una dintre cele mai disputate chestiuni din acest caz. Pentru că domnul Turner a venit astăzi, înaintea noastră, şi ne-a spus că-i pare cu adevărat rău pentru toată durerea pe care le-a pricinuit-o lui Chanel şi familiei ei. Iar eu cred că acestea sunt remuşcări sincere. Chanel a declarat că el nu şi-a asumat cu adevărat responsabilitatea pentru comportamentul avut. Şi mi se pare că la un moment dat ea chiar a scris sau a spus că „EL.. el pur şi simplu nu pricepe". Aşa că astăzi l-aţi văzut pe domnul Turner exprimându-şi părerile de rău, într-o manieră cred eu, în mod subiectiv, cu totul sinceră, în timp ce Chanel nu o vede aşa, drept o exprimare sinceră a remuşcărilor fiindcă el n-a spus niciodată „Am făcut-o. Ştiam cât de beată eşti. Ştiam cât de deconectată erai de tine însăţi, şi tot am făcut-o". Iar acesta — nu cred că acest pod va fi trecut vreodată.

„Chanel nu o vede aşa." E vorba despre mine, eu sunt problema. Eşecul meu de a vedea ceva ce judecătorul a văzut. Am fost păcălită să cred că de aceea am venit cu toţii astăzi aici, ca să trecem podul. L-am văzut pe judecător aruncându-l în aer, podul căzând, lăsându-mă pe partea mea, în timp ce Brock era cocoloşit pe partea lui. Toţi cei din jurul său reuşiseră să-l menţină în iluzia aceea. Eu încercasem să-l trag afară din ea. Judecătorul l-a crezut. într- un final, am simţit cum pământul se înclină şi totul alunecă spre partea lui.

Vreau să spun că-l cred pe cuvânt, subiectiv, că aceasta este versiunea lui asupra evenimentelor. Juriul, evident, a considerat că nu aceasta este succesiunea faptelor... Odată ce un juriu a emis un verdict, toată lumea este obligată să-l respecte. Toată lumea trebuie să-l accepte, inclusiv domnul Turner. Dar nu sunt convins că lipsa de acceptare completă a verdictului din partea sa ar trebui să-i fie potrivnică în ceea ce priveşte exprimarea remuşcărilor, pentru că mie mi se pare că aceste remuşcări sunt sincere. O scuză este validă fără schimbare? Dacă el spune că-ipare rău, dar insistă că nu-i vinovat, nu seamănă asta a manipulare, mai degrabă decât a reconciliere? îl vedeam dând drumul din nou peştelui în apă, iar acesta se îndepărta înot, în adâncuri. Tot timpul am considerat că judecătorul este capul, iar juriul, corpul. Erau un tot. Dar juriul a venit şi a plecat, iar acum vorbea doar capul.

Cred că nu va reprezenta un pericol pentru alţii... Scrisorile de caracterizare sugerează că până în acest moment s-a supus normelor sociale şi legale, dincolo şi mai presus de ceea ce face un om obişnuit care respectă legea. Dacă am aflat ceva din toate astea, acesta era faptul că Brock era, de fapt, dincolo şi mai presus de un om obişnuit. Patru la sută rata de acceptare. Acesta nu era un moment al condamnării, ci al preţuirii.

Şi, în fine, consider că un alt factor rezonabil legat de o decizie privind sentinţa este dovada caracterului — demonstrat atât în proces, cât şi în relaţie cu această audiere pentru pronunţarea sentinţei —, dovada caracterului în ceea ce priveşte trecutul domnului Turner până la momentul incidentului.

Incidentul. Rezultatul său nefericit. Douăzeci de minute de fapte. în competiţiile de înot, o sutime de secundă reprezintă diferenţa dintre victorie şi înfrângere. Şi totuşi, ei voiau să descrie 20 de minute ca fiind nesemnificative. Douăzeci de minute erau doar începutul: cine numără zborurile de şase ore înainte şi înapoi, prin ţară ? Cine numără vizitele la doctor, orele petrecute frângându-mi mâinile la terapie, nopţile pe care le- am petrecut trează, întinsă în pat? Cine numără drumurile la Kohl, unde mă întrebam nu cumva bluza asta e cam strâmtă? Cine numără zilele lipsite de scris, de citit, de creaţie, în locul cărora mă întrebam de ce-ar trebui să mă trezesc dimineaţa? Cine le numără?

Judecătorul a deschis posibilitatea de a obiecta. Procuroarea s-a ridicat şi a mitraliat rapid tot ce era greşit. Am fost surprinsă că a putut aduna laolaltă

atât de multe puncte de discuţie, într-un interval atât de scurt. A arătat că o sentinţă de şase luni în puşcăria locală va însemna doar trei luni executate: fiecare zi de bună purtare însemna suspendarea unei zile din pedeapsă. Iunie, iulie, august. Brock urma să fie acasă la finalul verii, la ţanc pentru Ziua Recunoştinţei. Cel puţin, ar trebui să primească un an în puşcăria locală — cel puţin, a spus. Cum ajunseserăm în poziţia de a implora pedeapsa de un an? Când se schimbaseră polii de putere? M-am uitat la cei care erau de partea mea, la procuroarea care se lupta să câştige pe ultima sută de metri, la toţi ceilalţi, acum distruşi. Am întors capul să mă uit şi spre partea lui, bărbii ridicate, mâini

împreunate, adunaţi. Nimeni nu ceda în suferinţă şi bocete — în schimb, aveau un aer relaxat, o postură calmă. Ştiuseră de la început? Avocatul apărării s-a ridicat, împingând scaunul în spate, a lăudat acurateţea judecătorului, a reamintit circumstanţele neobişnuite cerute pentru o sentinţă cu probaţiune şi a menţionat că şase luni în puşcăria locală ar fi în regulă.
Ultima mea speranţă era Departamentul de Probaţiune. S-a ridicat o femeie pe care n-o văzusem niciodată. Ea a spus După ce am ascultat ce a avut victima de spus astăzi şi revăzând actele depuse de părţi... Departamentul de Probaţiune a făcut o recomandare corectă şi completă. Am simţit cum mi se face o gaură în piept, dar am rămas complet liniştită. Asta era tot.
Eşti condamnat la şase luni de arest în puşcăria locală. Ai o zi reducere. I se scădea şi o zi din sentinţă, fiindcă petrecuse o noapte în puşcărie, când fusese arestat. Nici măcar n-a fost o zi întreagă, mi-am spus. Un praf de sare.
Dacă vrei să faci apel, trebuie să depui o Notificare de Apel, în scris, la grefiera din această instanţă, în termen de 60 de zile începând de azi. A luat cuvântul avocatul apărării: Cred că este prezent în sală un avocat care îl va reprezenta pe domnul Turner în apel, se poate adresa instanţei, în câteva cuvinte? M-am întors spre dreapta şi am văzut ridicându-se un bărbat cu barba albă şi pieptul lat. Avea servietă şi purta un costum bine croit. Părea versiunea un pic mai vioaie a vechiului avocat al lui Brock. Cu el trebuia să mă lupt mai departe? M-am întors, ca să mă uit în faţă. Am crezut că am căsăpit un dragon, dar exista un dragon şi mai mare. Eram prea obosită să mă mai lupt şi cu el, voiam să se termine totul, să mă cuibăresc în gura lui. A anunţat că a pregătit deja Notificarea de Apel, a întrebat unde o putea depune. Poate că Brock avusese remuşcări sincere, dar angajase un avocat şi mai puternic, care să mă descrie drept mincinoasă, beţivă, dornică.
Judecătorul a mulţumit şi am fost trimişi acasă.
Mi-am imaginat că asta era o piesă, că în orice minut recuzita avea să fie îndepărtată, aţi făcut cu toţii o treabă foarte bună. Asta era tot ce voiam de la voi, mulţumim că aţi venit. Asta e tot? a întrebat sora mea. Ardeam pe dinăuntru, nu puteam vorbi. Eram umilită, mi-aş fi dorit să nu fi venit nimeni. Ăsta e motivul pentru care nu-i laşi pe oameni în viaţa ta, motivul pentru care te descurci singură. Am simţit o ură viscerală faţă de mine însămi pentru prezentarea acestei efuziuni dramatice, a acestui monolog tembel, siropos. Eşuasem în înţelegerea situaţiei. Era prea mult, era prea mult şi totuşi nu era destul.
în şcoala primară trebuia să scriem zilnic în jurnalele noastre galbene. într-o zi am citit în linişte, în timp ce învăţătoarea ne nota jurnalele, în spatele clasei. Mi-am auzit numele şi m-am întors; am văzut-o ridicându-mi jurnalul în aer, cu foile zburătăcindu-se, Chanel, nu există 42 ianuarie! Scrisesem şi după 31 ianuarie, adică 32 ianuarie, 33 ianuarie, până la 42 ianuarie. A râs toată clasa, iar eu m-am înroşit toată de ruşine. în lume erau reguli evidente, pe care eu le ratasem. Ce alte lucruri se întâmpla să nu ştiu? Acum, judecătorul îmi bălăngănea declaraţia în aer, toată lumea râdea, îmi ardea faţa. Ianuarie avea 31 de zile şi violatorul primea trei luni; toată lumea de pe pământ ştia asta, numai eu nu.
Mă întorc imediat. M-am scuzat şi am ieşit repede din sală, unde mi-e geanta, trebuia s-o recuperez din debaraua victimei. Am mers pe culoar şi am încercat clanţa, dar era încuiat. Când m-am întors ca să văd dacă are cineva cheia, am văzut că ochii tuturor erau aţintiţi asupra mea. Toţi cei pe care-i iubeam mă priveau îngrijoraţi, având nevoie de o mică speranţă, acum ce urmează, iar sentimentul că n-am nimic să le ofer a fost chiar şi mai rău. De asta îmi părea rău, pentru că asta fusese tot ce aveam şi am crezut că ne- ar putea salva, dar dădusem greş. Cuvintele mele nu valorau nimic.
Cu coada ochiului am văzut-o pe Julia învârtindu-se de colo până colo. Braţele loveau aerul în sus şi în jos; striga cu vocea piţigăiată, îl urăsc, îl urăsc. Era întruchiparea a ceea ce simţea, se exprima pentru noi toţi, în timp
ce noi stăteam acolo, neliniştiţi şi afectaţi, incapabili încă să simţim lucrurile acestea.
Procuroarea a apărut cu cheia. întotdeauna o văzusem puternică, mereu în genul O rezolvăm noi, dar acum părea că rămăsese fără cuvinte.
Ne-am adunat în sala de întâlniri din spate. Am auzit furia în vocea tatei, în timp ce-i spunea domnului Rosen Taică-su nici măcar nu s-a uitat la ea, cum a putut să nu-i arunce nici măcar o privire. Eram din nou invizibilă, cineva care are nevoie de părinţi ca să lupte pentru ea, jalnică şi neputincioasă. Domnul Rosen a spus că m-am descurcat foarte bine, dar totodată ştiam ce discurs

ţine în mână. Colegul lui a spus că a fost cea mai uimitoare declaraţie pe care-a auzit-o în 20 de ani de activitate. Mi-a zis că am spus ceea ce simt atât de multe victime, dar nu pot verbaliza. Am dat din cap, ştiind că probabil asta spune fiecărei victime, că era un clişeu. Detectivul mi-a amintit că n-ar fi putut ajunge niciodată atât de departe fără mine, iar consiliera m-a asigurat că era adevărat. Complimentele se prelingeau pe mine ca apa. Pur şi simplu mă uitam la ei, prea obişnuită cu postura gârbovită, cu braţele întinse reţinut, cu tonul prevenitor al vocii. Nu le voiam, simpatia, consolarea. Nu reuşisem să văd că acesta era un caz într-un lung şir de multe altele, strecurat într-un orar. Bărbatul care o bătuse pe femeia aceea primise o sentinţă de 72 de zile, ceea ce, acum îmi dădeam seama, însemnau 36 de zile, prin reducerea la jumătate, datorită aceleiaşi reguli. în ochii mei, treaba asta era foarte importantă, dar judecătorul probabil că vedea tot timpul astfel de cazuri, eu eram doar unul în trecere pe acolo. M-am trezit întrebându-mă ce făcusem un an întreg, ce jelisem. Nu-mi mai aminteam de ce am renunţat la job, de ce trăisem pe Coasta de Est. Mi-am împăturit declaraţia în pătrăţele tot mai mici şi mai mici, ascunzând-o în geantă.

Domnul Rosen şi Alaleh mă întrebau dacă o pot face publică. Am spus „sigur, dacă voi credeţi că ar fi de folos”. Mi-am imaginat că va fi publicată pe vreun forum comunitar sau pe site-ul vreunui ziar local. Michele a spus că vom continua să luptăm, ceea ce ar fi trebuit să-mi aducă un oarecare confort. Am dat din cap, dar terminasem cu asta. Alaleh şi domnul Rosen au ieşit pe treptele din faţă, să vorbească în faţa camerelor de vederi avide. Rosen a spus: Pedeapsa nu reflectă infracţiunea. Sentinţa nu are în vedere adevărata gravitate a acestei agresiuni sexuale şi nici trauma în derulare a victimei. Un
viol în campus nu este cu nimic diferit de un viol în afara campusului. Violul e viol.

Mi-am croit drum, împreună cu familia mea, spre scările din spate. Pentru prima dată, nu m-am grăbit. Nu mai simţeam nevoia de a mă proteja, toată armura îmi căzuse deja. Ziua era însorită şi liniştită. Maşinile curgeau în drumul lor pe California Avenue, pentru prânz. Pentru cei mai mulţi oameni, nu era decât o după-amiază obişnuită. Am încercat să mă liniştesc, spunându- mi o să începi să fii din nou o persoană obişnuită. Dar nu aşa ar trebui să se simtă libertatea. îi vedeam familia, alături de avocat, cam la 30 de metri depărtare, în parcare, adunată în cerc. Am avut o viziune cu mine îndreptându-mă cu paşi hotărâţi spre ei, acum, că barierele se topiseră, şi confruntându-i. Cum de nu mă vedeţi încă? Ai mei tot ziceau Hai să mergem acasă, de ce mai stăm aici. Dar eu pur şi simplu mă aşezasem pe bordură, convinsă în sinea mea că, dacă mai aşteptăm un minut, o să ne cheme iar înăuntru şi o să ne spună că s-a făcut o greşeală. Oamenii au plecat unul câte unul, dar eu am rămas.

Prietenii m-au luat la un iaurt îngheţat. Am stat în jurul mesei căutând pe Google diferenţa dintre închisoare şi puşcărie, încercând să înţelegem. Puşcăria locală este, de obicei, pentru contravenţii; poţi primi şase luni pentru că ai făcut pe plajă o groapă pentru focul de tabără, pentru că ai lansat o dronă, ai umblat la un hidrant, ai intrat fără aprobare pe un şantier. Ne-am gândit că poate ar trebui să fac o groapă în nisip şi să mă duc la puşcărie, ca să-mi reglez singură afacerile cu el. Am vorbit despre cum a pomenit taică-su despre friptură şi despre performanţa lui Brock la scriere. Le-am spus că odată am fost eliminată de la un concurs de scriere pentru că n-am ştiut cum se scrie corect zucchini. Şi ne-am dat seama că jumătate dintre noi tot nu ştiau cum se scrie. Ne-am învârtit în jurul subiectului şi am povestit cazuri de agresiune, hărţuire, virginitate furată, nu pierdută, atingeri nedorite, într-un cort, la dans, momente în care ne-am fi dorit să cerem mai mult de la noi înşine. Aveam cu toţii poveşti de genul ăsta, multe poveşti. Eu mersesem cel mai departe cu o astfel de poveste în ceea ce priveşte căutarea dreptăţii. Presupun că aşa arată actul de justiţie, să stai epuizată cu un pahar de iaurt în faţă, pe cale să se dezgheţe.

Când după-amiaza s-a sfârşit, Lucas a plecat spre Lake Tahoe, ca să se
alăture familiei sale. Tiffany s-a grăbit înapoi la şcoală, pentru examenele finale. Prietenii mei s-au întors la joburile lor. Acasă, părinţii mei se liniştiseră fiecare în colţul lui din casă. Până la căderea nopţii, am rămas din nou complet singură. Nici nu-mi aminteam de când aşteptam cu nerăbdare acest moment. Cel puţin o dusesem până la capăt. Am găsit un e-mail de la Michele, care ţinuse legătura cu Amy Ziering, producător al documentarului The Hunting Ground. Fiica lui Amy sugerase ca declaraţia să fie publicată pe BuzzFeed, de către o jurnalistă de încredere, Katie J.M. Baker. M-am gândit că este OK. M-am uitat pe Craigslist, căutând joburi ca artist sau vreun job de vară. Voiam să

predau artă într-o tabără. Voiam să stau afară, pe o bancă de picnic, şi să lipesc pene pe beţe, mizele să nu fie importante, să mănânc sandviciuri cu unt de arahide scoase din pungi de hârtie maro. Nu mă deranja să fiu plătită cu opt dolari pe oră şi să locuiesc în camera mea din liceu. Orice urma să fac, trebuia să aleg. Mi-am luat câteva notiţe cu nume de tabere. Ar fi minunat. Mi s-au umplut ochii de lacrimi. Am închis toate paginile de internet deschise.
Ţi se spune că, dacă eşti agresată, există un regat, un tribunal pe creasta unui munte, unde îţi poţi găsi dreptatea. Cele mai multe victime sunt întoarse la poalele muntelui, li se spune că nu există destule probe pentru a face călătoria. Unele victime sacrifică totul să poată urca pe culme, dar sunt căsăpite pe drum, povara dovezilor fiind imposibil de dus. Eu am pornit, însoţită de o echipă solidă ce mă ajută să duc greutatea, până când ajung acolo sus, în vârf, locul pe care-l ating puţine victime, tărâmul făgăduinţei. Obţinuserăm o arestare, un verdict de vinovăţie, reuşiserăm acel mic procent care aduce condamnarea. Era momentul să văd cum arată justiţia. Deschiseserăm larg uşile şi acolo nu era nimic. Chestia asta îmi tăiase respiraţia. Era şi mai rău dacă mă uitam în jos, spre baza muntelui, unde îmi imaginam că victime pline de speranţă se uită în sus, fac cu mâna, strigă urale, speră. Ce vezi? Cum arată? Ce se întâmplă când ajungi? Ce-aş putea să le spun? Sistemul nu există pentru tine. Suferinţa întregului proces nu merită. Aceste infracţiuni nu sunt infracţiuni, ci inconveniente. Poţi să te lupţi şi să te tot lupţi şi pentru ce? Când eşti agresată, fugi şi nu te mai uita înapoi. Asta nu a fost o sentinţă proastă. A fost cel mai bun lucru la care putem spera.
Chiar la începutul pronunţării sentinţei, judecătorul a spus că întrebarea la care a trebuit să-şi răspundă el însuşi a fost Oare încarcerarea în puşcăria
locală este răspunsul corect pentru otrăvirea vieţii lui Chanel? Formularea mi s-a părut ciudată. Pentru el, pierderea jobului, oraşul de baştină dat peste cap, micile mele economii pierdute, plăcerile mele furate, toate valorau 90 de zile în puşcăria locală.
Mă întrebam dacă, în ochii lui, victima rămânea în acelaşi stadiu, retrăind la nesfârşit în acel interval de 20 de minute. Ea rămânea încremenită acolo, în timp ce Brock devenea tot mai complex şi mai polivalent, povestea lui se derula încontinuu, un spectru de amintiri şi de trăiri deschizându-se în juru-i. Devenea o persoană. Unde era povestea izbăvirii ei? Nimeni nu vorbea despre lucrurile pe care le-ar fi putut face. îmi aşternusem în faţa lor suferinţa pură, dar îmi lipsise un element-cheie. Judecătorul îi oferise lui Brock ceva ce nu fusese niciodată extins şi asupra mea: empatia. Durerea mea nu a fost nicicum mai valoroasă decât potenţialul lui.
Nu va exista nicio transformare. în spatele gratiilor sau în afara lor, judecătorul îl lăsase în libertate, îl lăsase să se întoarcă în cotloanele minţii lui, acolo unde nu i se părea că a făcut ceva rău. Aşa încât — care era sensul tuturor acestor lucruri? Care este obiectivul, finalul jocului? Nici măcar o dată nu fusese obligat să-şi imagineze viaţa fiinţelor de la celălalt capăt al faptelor sale. Singurul lucru care s-ar fi putut întâmpla, eventual, era că această luptă îl cimentase pe Brock înăuntrul perspectivelor sale distorsionate, îi fortificase nevoia de a-şi menţine convingerile.
Mă întrebam dacă nu cumva mă trezisem şi eu la realitate, în faţa unui adevăr pe care-l conştientizasem ultima: valorezi trei luni. Partea mai isteaţă din mine ştia că nu-i adevărat, dar nu puteam pretinde că ştiu eu mai bine. în acel moment nu aveam nimic altceva de făcut decât să cedez. Am acceptat că aceasta ar putea fi una dintre cele mai dureroase nopţi din viaţa mea.
Mi-am dat voie să mă simt distrusă. Strigătele treceau prin mine în valuri. Mi-am luat perna în braţe, mi-am îngropat bărbia în ea şi m-am uitat ţintă drept în faţă. Rezistă, mi-am spus. Am înfipt dinţii în pernă ca să-mi sufoc strigătele, îngrijorată să nu-i trezesc pe ai mei. Viaţa mea otrăvită, trei luni. Dar mai ştiam şi că acest sentiment nu va dura la nesfârşit. La răsăritul soarelui, răul cel mai mare va fi rămas deja în urma mea. La răsăritul soarelui, voi fi deja într-o nouă viaţă. Una în care nu voi mai pune în veci piciorul în sala aceea de judecată. Unde este soarele acum, mi-am spus. Mă tot uitam afară, spre lumea de un negru nesfârşit, aşteptând să se schimbe culorile. întunecimea a rămas nemişcată ore întregi şi îmi doream să alerg către est, unde soarele avea să treacă în curând peste mine. Singură în camera mea, cu ochii închişi, mi l-am imaginat mişcându-se, puterea aceea strălucitoare avansând spre mine centimetru cu centimetru, pământul răsucindu-se greoi şi lent. Dacă treci de noaptea asta, vei supravieţui tuturor zilelor care vin.
Mi-am deschis carneţelul. M-am holbat la o pagină goală. Şi apoi am scris Valorezi mai mult decât alea trei luni. Din nou. Valorezi mai mult decât alea trei luni. Faţa mi s-a schimonosit, mi s-a

strâmbat, mâna încerca s-o ia înaintea gândului. Ascultă ce vrea să-ţi spună trupul tău. Valorezi mai mult decât alea trei luni. O voce din mintea mea a spus „Ce-ţi place să faci?” Am răspuns „îmi place să desenez”. Şi ce ai de gând să faci? Am de gând să desenez, să vorbesc. Valorezi mai mult decât alea trei luni. Nu sunt o povară. Nu sunt limitată, ba chiar mă extind încontinuu. Suferinţa ta înseamnă ceva. Valorezi mai mult decât alea trei luni. Nu m-au putut respinge niciodată cu adevărat, din moment ce nu m-au cunoscut niciodată cu adevărat. Valorezi mai mult decât alea trei luni. Agresiunea nu a preluat niciodată controlul asupra mea. Simţeam cum lupt, conducând pixul pe hârtie. Valorezi mai mult decât alea trei luni. Mâinile mi s-au încordat, s-au frământat, apoi s-au liniştit. Lumina din încăpere era cenuşie; am dat la o parte jaluzelele ca să mă uit printre ele; apăruseră contururi de copaci şi de maşini. Am lăsat pixul jos. Somn.

20 Produs de patiserie.

21 Grade point average (GPA) formulă de calcul a notei din anii de studiu în facultăţile americane.

Când m-am trezit a doua zi de dimineaţă, mă usturau ochii, dar afară era lumină strălucitoare, era o nouă zi. Voiam să savurez eliberarea din ghearele încleştate ale acestui caz. Urma să-mi umplu vinerea cu lentoare şi soare. Urma s-o alerg pe Tofu spre mlaştinile sărate, ca să vedem stârcii albi. Să-mi cumpăr un milkshake de la cremerie. Urma să mă duc să înot. în momentul acela, astea erau toate planurile mele de viaţă.

Dar telefonul era plin de apeluri pierdute şi de mesaje. Un e-mail de la Amy: Katie J.M. Baker aştepta acordul meu pentru publicarea declaraţiei pe BuzzFeed. Nimic din felul în care fusese reflectat acest caz în presă nu-mi dăduse motive să cred că reporterii se gândeau la binele meu. Dar Katie mai avusese de-a face cu astfel de cazuri şi mă simţeam atât de epuizată, iar declaraţia părea să aibă consecinţe atât de neglijabile, încât nu-mi păsa prea tare cum se va termina, atât timp cât nu-mi apărea numele. Am rămas în pat şi am rostit hellooooo ca să-mi limpezesc vocea după somn, apoi am sunat-o. Părea entuziasmată, expansivă şi amabilă. I-am spus că erau liberi să taie ce vor, iar ea mi-a răspuns că editorii nu se vor atinge de text. Mi s-a părut foarte ciudat; ştiam că sunt prea multe pagini, propoziţii prea lungi, virgule puse aiurea. în schimb, m-a întrebat dacă exista ceva ce voiam să adaug. Vreau ca judecătorul să ştie că a stârnit un foc care iniţial abia mocnea, i-am răspuns.

Au dat drumul declaraţiei la ora 16 în după-amiaza aceea. La începutul articolului era un dreptunghi roşu în care erau scrise, cu litere albe, propoziţii din declaraţie. Un format plin de forţă. Dar uitându-mă la ecran, mi se părea că mă aflu într-un amfiteatru pustiu, decorat cu benzi de hârtie creponată, îngrijorată că nu va veni nimeni. Nu am putut suporta. Am închis computerul şi m-am dus la bucătărie. Am scos din congelator tăviţa cu cuburi de gheaţă şi mi le-am pus în pahar. îmi doream un frigider argintiu cu distribuitor din care gheaţa să se rostogolească în pahar fără niciun efort. Acestea erau lucrurile banale la care voiam să mă gândesc tot restul vieţii mele.

M-am întors la articol; în colţul din stânga, sus, exista un contor. în 20 de minute se făcuseră 15 000 de vizionări. Katie începuse să-mi trimită e- mailurile primite de la cititori.

Plâng la birou. Nu pot spune prea multe, pentru că sunt la serviciu, dar o să- ţi zic că...

Am plâns pentru suferinţa ta şi am plâns pentru triumfurile tale. Şi nu plâng uşor...

Deşi mă simt rău de la stomac citind articolul tău, eu...

A fost greu de citit, a trebuit să mă opresc şi să reiau de nenumărate ori. Am reuşit cu greu să ajung la capăt, dar mă bucur că am făcut-o...

E drept că aproape mi-a venit să vomit la job, din cauza faptului că mă raportez la multe lucruri din ce-ai spus, dar a fost reconfortant să am — pentru un moment...

Aproape fiecare mesaj pe care-l primeam se deschidea cu mărturisirea oamenilor despre locul unde îi apucase plânsul. Erau înfuriaţi şi apoi devastaţi, şi apoi îmi mulţumeau, spuneau că trebuie să citească toată lumea. Era o reacţie prea complexă ca să o categoriseşti, dar suna ca şi cum, la finalul lecturii, ieşeau într-o atmosferă limpezită. Eram luată prin surprindere de acest murmur colectiv, un pic îngrijorată că i-am făcut să plângă.

Vedeam cum creşte numărul. Câteva ore mai târziu, când articolul a atins 800 000 de vizualizări, l-am sunat pe tata şi i-am zis să intre online. Buzz-ce? Cum îl găsesc — poţi să-mi trimiţi linkul? Lucas era într-o excursie cu bicicleta prin pădure. Când mi-a trimis o poză cu el cu cască pe cap, i-am răspuns

Se întâmplă ceva. Tiffany învăţa pentru examenele de final de an. Nu voiam s-o distrag, Vezi-ţi de învăţat, nu mai sta online!
La 1 000 000 de vizualizări, i-am dat mesaj mamei, care era la magazin. Povestea mea a ajuns virală. Ea mi-a răspuns, Mama a cumpărat patru feluri de îngheţată pentru tine! Trei emoticoane de artificii. Nu cred că vreunul dintre noi a reuşit să priceapă ce însemna asta. E-mailurile continuau să curgă. Mi-era teamă să mă uit la partea de comentarii a articolului, aşteptându-mă la acelaşi soi de minimalizare pe care o auzisem din partea judecătorului. Dar când m-am uitat, am găsit cuvinte spuse din inimă. Ea s-a uitat drept în soare şi a aşternut totul aici, pentru noi. însemni ceva pentru această lume. PROPOVĂDUIEŞTE. Detectivul Kim mi-a dat un mesaj. Eşti superstar. Un mesaj de la Tiffany: Nu era nevoie decât de vocea ta ca să dispară toate comentariile acelea ambigue, răutăcioase sau de învinovăţire a victimei.
Când a ajuns acasă, tata a început să tipărească unele dintre comentarii; îi plăcea să le sublinieze şi să le recitească. Şi eu eram fascinată de cuvintele folosite de oameni. Elocventă. Caustică. Devastatoare. Viscerală. Curajoasă. Concludentă. O nouă eroină. Emily era o eroină. Curajoasă şi lucidă, sfidătoare şi lipsită de regrete, expresie a adevărului şi a puterii. Nu mă vedeam pe mine în această persoană.
Cred că dacă aş fi citit asta cu nişte ani în urmă, m-aş fi simţit mai puţin vinovată, mai puţin proastă, mai puternică, mai validată şi pur şi simplu aş fi valorat mai mult ca fiinţă umană.
Ziua de vineri era pe sfârşite, dar eu mă holbam în continuare în ecranul sclipitor. Tata a venit să-mi spună noapte bună, a zâmbit, Poate următorul telefon o să fie de la Casa Albă! Exact asta ar spune un tată, încercând să-ţi aducă luna de pe cer. Sâmbătă dimineaţă, numărul de pe contor continua să crească. Mica mea întreprindere îmi dădea dulci furnicături, se maturiza, afirmându-se. Katie îmi retrimitea sute de e-mailuri. Mama a venit să-mi aducă un castron de budincă de orez. Mi-a spus să nu mai stau aşa aproape de ecranul computerului, că face rău la ochi. Dar eram dependentă de valul nesfârşit de mesaje, simţeam nevoia să le asimilez într-o clipită. în ultimul an şi jumătate, de fiecare dată când cazul meu a apărut în presă, l-am văzut făcând loc unor ştiri mai importante. Până duminică seara am presupus că sărbătoarea mea va lua sfârşit. Urma să înceapă o nouă săptămână, lumea îşi îndrepta atenţia spre alte lucruri. înainte să adorm, am notat numerele de pe contor:
Duminică, 5 iunie, 11 p.m. 4 432 947
Curând, declaraţia a fost publicată în The Guardian, The Washington Post, Los Angeles Times, The New York Times. Conducea pe Twitter, coloane de dreptunghiuri roşii în fluxul meu de informaţii. Michele mi-a spus că Ashleigh Banfield urma să-mi citească scrisoarea la CNN. Primul meu impuls a fost să-i spun că nu trebuie s-o citească pe toată. Dar a ocupat cu ea tot segmentul de emisiune. Declaraţia îşi croia drum spre lume, trasându-şi propria cărare. Am început să-mi trimit mie însămi mesaje cu numărătoarea vizualizărilor, ca să-i pot desena traiectoria.

Luni, 6 iunie, 20:50 P.M. 6 845 577

Marţi, 7 iunie, 8:40 P.M. 10 163 254

Miercuri, 8 iunie, 5:04 P.M. 12 253 134

Joi, 9 iunie, 11:30 P.M. 14 523 874

Vineri, 10 iunie, 12:40 P.M. 15 250 000
Au apărut compilaţii video cu oameni citind toată declaraţia cu voce tare. Apeluri la liniile telefonice pentru victimele violurilor, convorbiri şi număr de voluntari în creştere. Primarul New Yorkului, Bill de Blasio, a găzduit o lectură împreună cu soţia lui, Chirlane McCray. Senatoarea californiană Jackie Speier a condus o lectură de o oră de la pupitrul Senatului. Senatorul de Texas Ted Poe a spus Ea a scris Biblia acelor lucruri care li se pot întâmpla victimelor agresiunilor sexuale. Distribuţia din Girls i-a dedicat un video, Ea e cineva. Podcastul My Favorite Murder a relatat subiectul. Mai târziu, Glamour a onorat-o pe Emily Doe ca fiind una dintre Femeile Anului în 2016. Declaraţia a fost tradusă în franceză, germană, portugheză, spaniolă şi japoneză. Youngki Kim, studentă în Coreea, a cerut permisiunea de a o traduce în coreeană. Declaraţia a fost interpretată în limbajul semnelor,

într- un video produs de Crystine, care nu ştia că am fost colege de liceu. Un grup feminist din China a postat fotografii cu femei purtând pancarte: Nimeni nu şi-a câştigat dreptul de a viola. Tot viol rămâne, chiar dacă el este un bun înotător. Am primit mesaje din întreaga lume. Deşi este de cealaltă parte a Pacificului, mă simt atât de aproape de ea şi de durerea ei şi atât de recunoscătoare faţă de toţi cei care i-au venit în ajutor. O altă notă: Cu agonia ta, cu perseverenţa ta şi cu voinţa ta ai ajuns la cineva dintr-un oraş somnoros de aici, din India. Un bărbat din Australia mi-a spus că a plâns stând pe verandă la 3 dimineaţa. Zile întregi am rămas în camera mea, în lacrimi, cu laptopul în braţe şi cu un castron de budincă crocantă de orez. Fiecare mesaj mă împingea tot mai mult spre o zonă unde începeam să mă văd tot mai limpede pe mine însămi.
Unul dintre foştii colegi de liceu ai lui Brock a scris o postare: în fine, aş vrea să fac o declaraţie în numele meu. înainte de toate astea, ştiam că n-o să te iert niciodată. Acum, peste opt ani, m-ai numit poponar şi ai spus tot felul de lucruri despre mine, fără să mă cunoşti măcar. Şi iată unde ne aflăm acum. „Poponarul" de mine ştie să trateze oamenii cu demnitate şi respect, oriunde s-ar încadra ei în spectrul sexualităţii, în timp ce tu eşti chipul agresiunii sexuale în Statele Unite.
M-am dus să mă întâlnesc cu Alaleh la tribunal. Avea lipită pe uşă o plăcuţă: #FiiSuedez. Acest mic tribunal fusese inundat cu plicuri dreptunghiulare, colorate, dând pe-afară din cutiile poştale. Mi-a înmânat o sacoşă grea pe care am apucat-o cu amândouă mâinile. încă eram amândouă în şoc, nu ştiam ce să facem cu acest nou final care ne fusese oferit. în timp ce-mi căram prada la maşină, am auzit-o zornăind, căci era plină cu mici comori: un colier Ganesha, care să mă protejeze. Cercei atârnători cu biciclete. Scrisori de la o profesoară din Noua Zeelandă, de la o echipă de softball din Arizona. O femeie făcuse nişte fotografii uimitoare cu pini, ca să pună ceva frumos în locul factorilor declanşatori ai memoriei. O pictură în acuarelă cu un far. Două batoane mov de ciocolată de la o femeie din Irlanda, să suplimentez proviziile pe care mi le dăduse bunica Ann.
Dacă mi-ar fi spus cineva, în dimineaţa aceea în care m-am trezit pe targă, că într-un an şi jumătate o irlandeză va umezi un timbru ca să-mi trimită un pacheţel cu dulciuri, aş fi râs. Mama avea dreptate: Trebuie să aştepţi şi să vezi cum o să ţi se deruleze viaţa.
într-o bună zi am primit veşti de la Casa Albă. Joe Biden mi-a trimis o scrisoare. Nu-mi venea să cred. încă mai aveam metereze care să mă protejeze în interior, înfricoşată să mă deschid complet faţă de tot ce mi se întâmpla. Mi-am spus că deocamdată trebuie să las deoparte toate barierele mele interne şi să ascult cu adevărat.
în scrisoare, Joe Biden îmi spunea Te văd. Ce însemna faptul că vicepreşedintele Statelor Unite încetase să facă orice lucru important, ca să- mi scrie Te văd.
Agresiunile îţi îngroapă şinele. Pierdem din vedere când şi cum ni se permite să ocupăm spaţiul. Suntem făcuţi să ne punem la îndoială capacităţile, suntem denigraţi când vorbim. Declaraţia mea se stârnise ca o vâlvătaie, erupsese, era imposibil de ignorat. Dar aveam în mine o teamă secretă, că trebuie să existe un capac, un sfârşit al acestui drum unde mi se va spune gata, ai primit destul, acum ieşi pe aici. Aşteptam să fiu redusă înapoi la dimensiunile de dinainte, la locul micuţ căruia îmi imaginam că-i aparţin. Crescusem în periferii; în mass-media, americanilor de origine asiatică li se alocă roluri secundare, de personaje supuse, blânde, fără voce. Crescusem obişnuită să nu fiu observată, să nu fiu niciodată pe deplin cunoscută. Nu părea posibil ca eu să fiu protagonista. Cu cât căpătăm mai multă recunoaştere, cu atât simţeam că nu ar fi trebuit să mă aflu în ipostaza de a primi atâta generozitate. Şi totuşi, oamenii mă trăgeau tot mai sus şi mai sus, până când am primit veşti de la cea mai înaltă instituţie a naţiunii noastre. Vicepreşedintele nu se coborâse la nivelul meu, ci mă ridicase pe mine să mă înclin cu recunoştinţă.
Ce însemna faptul că se oprise ca să-mi citească declaraţia? însemna că milioane de oameni se opriseră din ce făceau, ca s-o înţeleagă, s-o asimileze? Văd potenţialul nelimitat al unei tinere incredibil de talentate — plină de posibilităţi. Văd umerii pe care adastă visurile noastre de viitor. Pentru prima dată, începeam să înţeleg ce voia să spună tata când mi-a zis că e mândru de mine. Cred că, din milioane de oameni care ştiau că sunt temerară şi importantă, eu aflasem ultima.
Biden spunea: Tu le-ai dat forţa de care aveau nevoie ca să lupte. Şi astfel, cred, vei salva vieţi. M-am gândit la bărbatul în haină groasă, neagră, care stătea pe un scaun pliant lângă şinele de cale ferată, angajat să salveze vieţi. Mi-am dat seama, de când aveam 17 ani, că acesta era jobul pe care mi-l doream. Singura diferenţă era că eu stăteam pe un scaun acasă, scriind cuvintele care te vor face să

rămâi aici, să-ţi conştientizezi valoarea, frumuseţea vieţii tale. Aşa că, şi dacă ajungi în cea mai rea zi a vieţii tale, speranţa mea este să te pot prinde la timp, ca să te îndrum cu blândeţe înapoi.
Chiar şi atunci când totul era 99 la sută pozitiv, tot mai rămânea un procent de 1 la sută care îmi aducea cele mai rele frici. Când suna telefonul de acasă, iluzia de siguranţă se făcea ţăndări. A existat o prezentatoare de ştiri de la o importantă emisiune de dimineaţă care mi-a spus Şi eu sunt pe jumătate asiatică, aşa că putem fi prietene. Este ca şi când eu aş zice Eşti drăguţă când dormi. Cum ar fi putut să mă vadă? Telefonul lui Lucas suna neîncetat, vizualizările contului de Linkedln al lui Tiffany săriseră la sute. Un reporter îi contactase pe bunicii Juliei ca să ajungă la Julia şi apoi la mine. Mass-media se oferise să-mi mascheze chipul şi să-mi distorsioneze vocea, ca să mă protejeze, spuneau ei. Am început să primesc acasă scrisori ciudate de la străini. Le-am trimis la laborator, pentru detectarea amprentelor. Reporterii au început să sune la uşă, iar tata le spunea Habar n-am despre cine vorbiţi şi le închidea uşa în nas, în timp ce eu mă ascundeam pe după perdele.
Declaraţia avea să fie citită de 18 milioane de ori numai pe BuzzFeed. Poţi găsi orice în mediul virtual, dar eu am rămas necunoscută. Am văzut acest lucru ca pe o mărturie a bunei-credinţe a oamenilor; nu mă împinseseră în plină lumină, spre un microfon, spunând „vrem mai mult”. Nu ceruseră dovezi, nu întrebaseră De fapt, cine eşti tu cu adevărat?
O femeie îşi semnase scrisoarea Cu sinceritate, O fostă Emily Doe. Multe îmi scriau spunându-mi că fuseseră şi ele în această situaţie, voiau să-mi arate ce fel de supravieţuitori deveniseră, îmi spuneau despre carierele lor, despre copii, despre parteneri grijulii. Aşa poate arăta viaţa ta în 10, 20 de ani. Mi-au oferit o mie de variante de viitor în care să mă dezvolt. în anonimatul meu, le probam vieţile şi mă uitam cum ele o probează pe a mea. Deveneau din nou tinere, proclamau în sfârşit ce merită, reclamau tot ce le fusese luat. în acest spaţiu pustiu, vindecarea devenea posibilă.
Declaraţia crease un spaţiu, un loc în care supravieţuitorii să păşească şi să-şi spună cu voce tare cele mai dificile adevăruri, să viziteze iar părţile neatinse din trecutul lor. Dacă mi-aş fi dezvăluit identitatea, acest spaţiu s-ar fi prăbuşit din cauza acoperişului îngreunat de distrageri; istoria mea, etnia mea, familia mea. Puţinii care îmi descoperiseră identitatea făcuseră capturi de ecran din vechile mele înregistrări video de la recitări şi le publicaseră cu textul Brock Turner are febră galbenă. Nu mi-aş băga coaiele în crăpătura paraşutei. Gălbejită ţicnită. Asiatica nu-şi poate gestiona beţia. Sclipici asiatic[22], faţă roşie, curvă.
în loc de asta, am devenit femeia cu păr albastru şi inel în nas, aveam 62 de ani, eram de origine sud-americană, eram bărbat bărbos. Cum să mă prinzi, când eram toată lumea? Unul dintre cele mai mari pericole în care se află o victimă este singularizarea ei; tot ce ţi se atribuie şi toate bancurile vizează vina. La tribunal încearcă să te facă să crezi că eşti altfel decât ceilalţi, o excepţie. Eşti mai murdară, mai proastă, mai promiscuă. Dar asta e o şmecherie. Agresiunea nu are niciodată o componentă personală, însă învinovăţirea are.
Din moment ce nu fuseseră publicate fotografii ale mele, eram curioasă să văd cum sunt ilustrate articolele; silueta unei fete privind pe fereastră, o lacrimă pe obraz, o bucată de scotch lipit pe gură. Toate astea erau corecte din punctul de vedere al singurătăţii, al tăcerii. Dar chestia incredibilă e că victima poate fi şi fata zâmbitoare, cu şorţ verde, care îţi face cafeaua, cea care tocmai ţi-a dat restul. Cea care tocmai a terminat ora de predare la clasa întâi. Cea care are căştile în urechi, intră la metrou. Victimele sunt peste tot în jurul tău.
Privind înapoi spre acea vară, mi-am amintit-o în scene oferite prin intermediul miilor de scrisori pe care procuroarea mi le-a dat îndesate în sacoşe de plastic. O femeie care mi-a spus că stă pe canapea alături de fiica ei, înconjurate de cutii, pregătindu-se să fugă de fostul soţ abuziv, mi-a transmis că ştie că nu mai sunt singure. O mamă care a luat de pe birou felicitarea de sărbători cu chipul bebeluşului ei şi a mâzgălit pe spate Uite pe cine salvezi. O soţie care şi-a trezit soţul, a aprins veioza de pe noptieră şi i-a spus povestea ei. Am primit un mesaj de la o fată de 16 ani care mi-a zis că era pentru prima dată, în ultimii doi ani, când putea în sfârşit să se dea jos din pat dimineaţa. Asta este imaginea cu care am rămas, patul rămas gol.
Pot să vă spun că, în decursul anului premergător procesului, am petrecut nopţi întregi trăgând în taină o cortină care îmi permitea să duc o viaţă paralelă cu a mea, o viaţă în care nu se petrecuse nimic din toate acestea. îmi imaginam ce aş fi făcut, cine aş fi fost; programul meu de la 9 la 17, zilele mele însorite, un trup sănătos, petrecerile de sărbători. Apoi trăgeam cortina la loc şi mă întorceam în realitatea mea. Acum văd patul ei gol şi înţeleg de ce am făcut această călătorie: era unicul mod în

care puteam ajunge la ea. în cele din urmă, am acceptat ce se întâmplase, conştientă de direcţia în care
duce. N-am mai atins niciodată cortina aceea, ştiind că, într-o dimineaţă, o fată de 16 ani şi-a azvârlit picioarele din pat şi s-a întors cu graţie în viaţa ei.
Aniversarea mea de 24 de ani a coincis cu ceremonia de absolvire de la Stanford. Câţiva studenţi îmbrăcaţi cu haina şi toca de absolvent au înălţat pancarte scrise cu litere îngroşate, roşii, prin a căror hârtie trecea lumina soarelui: STANFORD PROTEJEAZĂ VIOLATORII. BROCK TURNER NU ESTE O EXCEPŢIE. EŞTI O LUPTĂTOARE. Curajul lor a fost ca un dar de aniversare. îmi imaginam o mamă ţinând cu o mână aparatul de fotografiat şi cu cealaltă făcând mişcări precipitate, Jason, lasă jos pancarta aia pentru un minut, zâmbeşte aici, iar Jason răspunzând Mamă! E o chestie importantă! Pentru mine însemna mult faptul că aduseseră adevăruri greu de suportat la un prilej de veselă sărbătorire. Speram ca Stanford să afle curând că nu poţi mătura sub covor decât un număr limitat de oameni înainte să se umple covorul de movile şi dâmburi. Invitatul din deschidere, realizatorul de documentare Ken Burns, a spus: Dacă cineva îţi zice că a fost agresat sexual, ia-l naibii în serios şi ascultă-l. Poate că într-o zi vom considera elocventa declaraţie a supravieţuitorului la fel de importantă ca scrisoarea trimisă de dr. [Martin Luther] King din puşcăria din Birmingham. O comparaţie generoasă.
Domnul Rosen a înaintat o propunere de nouă pedeapsă obligatorie cu închisoarea pentru cei condamnaţi pentru agresiune sexuală asupra unei persoane inconştiente sau aflate sub influenţa alcoolului şi extinderea definiţiei violului în statul California. Au fost înaintate două propuneri legislative semnate de guvernatorul Californiei, Jerry Brown. Alaleh mi-a trimis copii ale documentelor semnate, ca un certificat care să-mi garanteze că pot dormi liniştită, ştiind că aceste cârpeli de sentinţe nu se vor mai repeta. Am început din nou să cred în justiţie.
Michele Dauber a lansat o campanie de revocare a judecătorului Persky. Acest lucru era nemaivăzut şi nemaiauzit — în California nu mai fusese revocat un judecător din 1932. Michele voia ca revocarea să fie inclusă în buletinul de vot al viitoarelor alegeri, care urmau să aibă loc în doi ani. Nicole a devenit unul dintre preşedinţi şi codirector de operaţiuni; a mobilizat voluntarii, a petrecut ore întregi scriind buletine de informare, a ţinut moralul ridicat. Mi-a explicat că trebuie să adunăm 58 634 de semnături în regiunea Santa Clara ca să punem numele lui Persky pe buletinul de vot din iunie.
Odată ce se afla pe buletin, trebuia ca propunerea de revocare să primească minimum 50 la sută din voturi.
Era ceva obişnuit ca oamenii să-mi trimită declaraţia, spunând Trebuie să citeşti asta. Voiam să le răspund Eu am scris-o. Odată, o prietenă mi-a spus Am auzit că e cineva cunoscut. Am încremenit, studiindu-i chipul, ca să văd dacă nu cumva mă testează, dar nu era cazul. Am simulat indiferenţa, am ridicat din umeri, N-am auzit nimic de genul ăsta. Sora mea a cunoscut un tip din cartier care avea un câine pe nume Broccoli; el i-a explicat Păi, la început i-am zis Brock, dar ai auzit de treaba cu Brock Turner? Soră-mea a dat din cap. Dăunează notorietăţii câinelui, aşa că i-am schimbat numele.
Am găsit o nouă terapeută în San Francisco, dar mi-a luat luni întregi şi numeroase sesiuni înainte să-i pot spune că eu eram Emily Doe. Tot ce i-am spus a fost că fusesem agresată sexual, iar ea mi-a replicat Ai auzit de declaraţia victimei de la Stanford? îmi recomanda propria mea poveste, a spus ceva despre reflecţie şi putere, despre răsturnarea situaţiei. Am dat din cap şi am trecut mai departe, la alt subiect. Voiam să fiu cunoscută drept Chanel, cu toate bâjbâielile mele, confuzia mea, gestionarea vieţii de zi cu zi, înainte de a fi cunoscută drept Emily, sfidătoare şi curajoasă, care părea să aibă toate răspunsurile.
Am început să văd lumea printr-un filtru mai tolerant. Dacă cineva mă claxona în trafic, mă uitam în retrovizoare şi mă gândeam Poate că ai plâns şi tu pentru mine. în aglomeraţia de la rând, în magazin, mă întrebam dacă femeia din faţa mea îmi trimisese şi ea o scrisoare, dacă împărtăşise suferinţa mea ascunsă.
Când am plecat de la tribunal în acea zi de iunie, după ce mi-am citit declaraţia, curajul era lucrul la care mă gândeam cel mai puţin. Acum am înţeles că în această viaţă care mi-a fost dată am făcut ceva bine, am transformat suferinţa în putere, am oferit consolare rămânând onestă în privinţa

dificultăţilor cu care se confruntă victimele. în schimb, ele mi-au arătat cine sunt. Acum nu mai trebuia decât să-mi dau seama cum aş putea să le mulţumesc.
Eram în legătură cu romanciera Anne Lamott prin intermediul lui Katie. I-am cerut ajutorul, îndrumarea. Mi-a răspuns:
Cred că n-o să ai încotro şi ceva aflat adânc, adânc în tine o să-ţi spună ce are sens să urmezi sau să încerci... Ştii cum să te scufunzi sub un val care o să se spargă deasupra ta? Scrisul m-a ajutat să fac asta — să mă retrag din faţa vârtejului şi a scufundării iminente şi în acelaşi timp să găsesc un pic din liniştea unui sanctuar în acest proces de schiţare a amintirilor, viziunilor, îngândurărilor....

După ce m-am luptat atât de mult să las în urmă acest caz, părea contrar oricăror aşteptări să mă afund din nou în el. Dar am înţeles şi că a merge prin el era un fel de a merge înainte, că aveam nevoie să merg înapoi până să merg iar înainte. Acum aveam instrucţiunile necesare. Declaraţia era valul. Era momentul să mă scufund şi mai adânc şi să mă întorc la începuturi

.[22] Referire la o reacţie fiziologică specifică persoanelor de origine asiatică în cazul intoxicării cu alcool.

în vara aceea mi-am spus că a trecut ce a fost mai rău, că viaţa normală putea fi reluată. Dar ce era normal acum? Noaptea, coşmarurile mi se înteţeau. Uşurarea şi euforia păreau temporare. Eram sigură că, dacă aveam să fiu învinovăţită pentru suferinţa lui Brock, cineva mă va pedepsi peste măsură. Astea erau regulile universului lui Elliot Rodger: Le doresc pe fete, dar fetele nu m-au dorit niciodată pe mine... Este o nedreptate care nu poate trece nepedepsită. Ţineam sub pat un sac de scrisori şi le parcurgeam încet, ca să le păstrez cât de mult se putea. în fiecare seară citeam două sau trei. Mă ajutau să dorm, un gând cald de la o mamă din Wisconsin mă învelea la culcare.
Lucas şi cu mine băteam cu pasul dealurile greu de urcat din San Francisco, căutând un apartament şi pierzându-le pe primele pentru care am depus cerere. în dreptul meu, la rubricile solvabilitate, loc de muncă şi referinţe de la fostul proprietar era spaţiu necompletat, necompletat şi necompletat. Voiam să scriu inteligenţă emoţională bună, autoanaliză profesionistă, am trecut printr-o grămadă de rahaturi pe care nu le pot explica. în cele din urmă am găsit o casă minusculă, pătrăţoasă, pe care am denumit-o cutia de şerveţele. în spate am plantat arbori de jad, am presărat pe balustradă seminţe pentru păsări şi pe pervazul de la bucătărie am pus nişte busuioc care s-a veştejit într-o singură zi. Am cumpărat ce cumpără adulţii aşezaţi la casele lor: prosoape de mâini cu model în pătrăţele, un uscător pentru frunzele de salată. Am avut grijă să nu dau nicăieri noua mea adresă; casa mea era o ascunzătoare. Aici plănuiam să-mi reconstruiesc viaţa, să încep să scriu.

Faci naveta până în South Bay[23]? m-a întrebat o prietenă. Poftim? am spus. Uitasem că vechiul meu loc de muncă era la 30 de minute spre sud, uitasem că ei credeau că încă lucrez acolo. Oh, este în regulă. Câteodată e nasol, dar e în regulă. Podcasturi. Voiam să spun că naveta mea era de 20 de secunde, din pat până la birou, traiectorie câteodată întreruptă ca să-mi fac cafeaua, îmbrăcată în pijama

.Proaspăt absolvent, Lucas îşi negocia viitorul job; înainte de terminarea şcolii de business fusese consultant, zbura cu avionul patru zile pe săptămână şi i se făcuse o ofertă excepţională ca să se întoarcă. Dar ideea de a-l vedea plecat mă panicase. Nu voiam ca inhibiţiile mele să treacă asupra lui. Voiam să-i spun Simte-te liber, eu sunt o femeie independentă! însă lucrul ăsta părea imposibil. Dacă mă întrebai Poţi să dormi singură? răspunsul era mereu „da”. Răspunsul mai lung era că puneam mereu un cuier metalic în poarta de la intrare, cam pe la 4 după-amiaza. Pe măsură ce cobora soarele, aprindeam tot mai multe lumini. Mă asiguram că este pornită centrala de la parter, ca să nu fiu nevoită să cobor odată ce s-a lăsat întunericul. Tiffany obişnuia să construiască nişte capcane pentru Moş Crăciun, înconjurând şemineul cu scaune legate cu sfori cu clopoţei şi pungi de plastic. Eu puneam scaunele stivă în uşa de la intrare. Făceam un punct cu markerul pe duza spray-ului meu cu piper, ca să fiu sigură că o să pulverizez în direcţia corectă. Dormeam cu foarfeca în pat, întrucât cuţitele pot să alunece, în timp ce foarfeca are urechi de care poţi s-o prinzi şi tot îi dai o gaură în jugulară. Apoi mă întindeam pe canapea, sub nicio formă în dormitor, uitându-mă cum întunericul îmi înghite casa, cum lumea dă stingerea, lăsându-mă să mă descurc de una singură.
De ce anume te temeai? s-ar putea întreba cineva. N-ai fost violată într-o casă, nu a fost vreo încălcare a proprietăţii, n-a intrat nimeni peste tine. Dar somnul în sine este cel care mă chinuie, inconştienţa, starea de vulnerabilitate în care s-ar putea întâmpla orice. În noaptea în care am fost agresată, am ratat şansa de a riposta. Am încercat să păcălesc sistemul, să dorm cu un ochi deschis şi cu unul închis, să aţipesc şi să mă trezesc. După momentele în care moţăiam accidental, mă trezeam cu alarme ţiuindu-mi în piept, ce am ratat. La 5 dimineaţa, când lumina devenea o certitudine, alunecam în somn în sunetul ziarelor azvârlite la uşă, al zdrăngănitului primului autobuz, al ciripitului păsărilor.
A doua zi eram mereu căpiată, în urma rotirii regulamentare a Pământului. Când suna poştaşul la uşă, porneam la dezasamblarea drăciilor instalate de cu seară, strigând la el să aştepte în timp ce demontam stiva de scaune. La lumina zilei, aceste sisteme de

protecţie păreau prosteşti, blocada şi spray-ul de piper, dovezi ale unor realităţi ciudate, imaginate de mintea mea, războaie personale în care luptam. în ultimii câţiva ani, nu am mai dormit singură mai mult de trei zile.
Capacitatea mea de a aţipi obişnuia să fie motiv de mândrie. în facultate, pe când eram la studii în străinătate, în China, s-a întâmplat odată să-i aud pe toţi că se plâng pentru că oamenii de la întreţinerea aparatelor condiţionate îi treziseră din somn ca să repare unităţile de deasupra paturilor. Am spus Pe-al meu nu l-au reparat. Dar colega mea de cameră mi-a zis că au venit îmbrăcaţi în nişte salopete verde-mentă, s-au urcat cu ghetele pe noptiera mea, în timp ce eu sforăiam dedesubt. La momentul acela a fost caraghios, însă acum mă îngrozeşte.
Când aflu de prietene care trăiesc în apartamente-studio sunt şocată. Dar cine ştie de tine? Cine te protejează de toate chestiile care se pot întâmpla? Nu pricepi că, dacă eşti singură, ei n-o să te creadă niciodată? încercam să-mi imaginez stilul ăsta de viaţă, vii acasă singură, îţi faci nişte paste şi-ţi iei un pahar de Riesling, te uiţi la televizor, căşti, te speli pe dinţi şi zici că s-a terminat ziua. Le invidiez pe cele care trăiesc aşa lipsite de griji.
îmi amintesc căldatul în pielea goală din facultate. Cea mai mare temere a mea din momentul acela era ca nu cumva apa să fie prea rece. Cinci sau şase dintre noi, fete şi băieţi, evadam de la petrecerile din apartamentul de pe coastă tropăind pe scările de lemn până pe nisipul denivelat, cu prosoapele de baie atârnându-ne lălâi pe umeri. Ne scoteam capetele din tricou, trăgeam braţele din mâneci, reîntorcându-ne la cum am venit pe lume. Ne aruncam hainele pe nişte bolovani acoperiţi de muşchi şi săream în apa sticloasă. Mei şi cu mine ne dădeam capetele pe spate, ţipând şi râzând. Algele ni se încolăceau şi ni se lipeau clisoase pe glezne, le culegeam şi ni le aranjam una alteia pe umeri ca pe nişte eşarfe lucioase. Ne bălăceam în locurile unde apa era calmă şi adâncă, doar capetele ni se iţeau deasupra apei care strălucea sub lumina lunii ca acoperită de poleială.
Când ne scăldam în pielea goală, nu existau decât întinderea cerului, deschiderea oceanului şi cercul pur şi alb al lunii. Lumina era blândă, peisajul nesfârşit. Penisurile nu erau nimic mai mult

decât contururi de tăiţei, sânii — movile copilăroase de lut. Arătam cu toţii caraghios, natural şi liber.
Acestea au fost cele mai minunate nopţi; stăteam la rând să facem un duş
fierbinte, nisipul se aduna în jurul scurgerii. Făceam quesadilla, purtam tricouri vechi, ne înfăşuram în pături roase, ne îngrămădeam câte trei într-un pat, ca urşii în bârlog. Adormeam la 4 dimineaţa, cu hainele întărite de la sare, cu nisipul adunat în melcul urechii, cu apa din păr îmbibându-se în perne. îmi amintesc cu multă căldură toate astea, dar nu ştiu cum să le fac din nou.
într-o noapte, Lucas şi cu mine ne întorceam acasă cu maşina din California de Sud, trecând prin Santa Barbara. L-am rugat să iasă de pe autostradă pe o ieşire pe unde n-o mai luasem de trei ani. Am parcat şi l-am condus pe scările de lemn care duceau spre ţărm. Locul era la fel de minunat pe cât mi-l aminteam, dar nu îmi mai aparţinea. M-am uitat în stânga şi în dreapta, spre întinderile întunecate ale malurilor, fără să pot distinge ceva, şi m-am întrebat cum am putut fi atât de gălăgioasă şi atât de goală, cum am putut să atrag atenţia asupra mea. Vulnerabilitatea pielii dezgolite. Ar fi fost atât de simplu să-mi facă rău cineva, n-aş fi avut când să mă opun. Nu erau haine de scos. Dacă s-ar fi întâmplat ceva, nimeni nu m-ar fi crezut vreodată. Ca să începem cu începutul, nu erai dezbrăcată? Beată pe plajă, noaptea? Ce credeai c-o să se întâmple? N-ar fi fost deloc suficient să spun Pur şi simplu, nu voiam decât să fim eu însămi, nişte prieteni şi marea.
în mod cert, în noaptea atacului mi-a fost răpit un anumit sentiment al lipsei de grijă. Cum să deosebeşti spontaneitatea de nesăbuinţă? Cum să demonstrezi că nuditatea nu este sinonimă cu promiscuitatea? Unde este graniţa dintre grijă şi paranoia? Asta este ceea ce jelesc, asta este ceea ce nu ştiu cum să capăt înapoi. Totuşi, păstrez aproape aceste amintiri, ca să-mi aduc aminte că este posibil să fii dezbrăcată printre bărbaţi şi să nu ţi se ceară socoteală pentru asta. Fata care-şi trecea braţele prin imensitatea oceanului nu mai există. în locul ei se află o femeie înfăşurată în două paltoane, privind ţintă spre apa întunecată, confundând sulurile de alge cu trupuri dormitând, bolovanii — cu bărbaţi ghemuiţi. Lucas mă ia de mână şi mă întreabă dacă n- aş vrea să ne plimbăm; scutur din cap, tropăind înapoi pe scările de lemn.

Răsfoind transcrierile, am găsit o listă pe care n-ar fi trebuit s-o văd. Trei pagini, descrieri ale fotografiilor înregistrate ca probe. Fotografia lateralei stângi a capului domnişoarei Doe, cu vegetaţie în păr. Fotografia abraziunilor de sub clavicula dreaptă. Fotografia abraziunilor de la baza gâtului şi din partea de sus a spatelui. Fotografia de prim-plan a feselor, cu multiple zgârieturi. Fotografia riglei cu care au fost măsurate zgârieturile de pe piele, alături de halatul de spital. Fotografia organelor genitale femeieşti. Fotografia organelor genitale femeieşti cu ţărână în interiorul labiei minora.

Trupul meu împărţit în pătrate, pus pe un proiector uriaş. Fundul meu, pieptul meu, vaginul meu au fost arătate pe ecran, o labie de peste un metru, pentru ca judecătorul şi Brock şi fratele lui şi tatăl lui şi fiecare reporter şi străin din sală să le poată vedea. Şi, în timp ce se întâmplau toate astea, eu trebuie să fi fost undeva pe culoar, netezindu-mi bluza în faţa oglinzii din baie, sau turtindu-mi părul cu mâna udă, încercând să arăt prezentabil. Umilinţă pe care o simt acum, fiindcă am păşit înainte neştiutoare şi zâmbitoare. Faptul că am aflat toate astea mă face să-mi doresc să înghit un chibrit, să-mi dau foc pe dinăuntru, stomacul să mi se transforme într-o peşteră roşie unde picură apa, cu fumul ieşindu-mi pe urechi, pe nas şi pe ochi, până când mă scobesc pe dinăuntru şi prind crustă. O cochilie neagră şi goală.

Sexul merge la tribunal ca să-şi dea obştescul sfârşit. Mă uitam la gura avocatului apărării, la limba lui bătrână şi la respiraţia lui bătrână, la buzele de culoarea humusului vechi, vaginul lui Chanel. Frecat înainte şi înapoi. Era suficient ca să-mi întoarcă stomacul pe dos, să vreau să-i smulg limba din gât. Pur şi simplu n-am nevoie de asta, de sex, mă gândeam, aş putea să trăiesc toată viaţa fără aşa ceva.

Sexului îi lipseşte grija. Sexul înseamnă să bagi un A într-un B, zone etichetate diferit, fesa mea stângă etichetată drept proba numărul 43. Sexul înseamnă penetrare cu degetul sau cu penisul, cât de adânc intră sau dacă nici nu m-a atins. „Ce” al lui a atins-o pe ea şi în ce loc. Sexul înseamnă pietriş săpând dureros în palmele tale. Sexul înseamnă să fii străpunsă, să ţi se ia aerul. Chiar şi după vindecarea vânătăilor, după ore de stat pe canapea, la terapie,

eram încă nesigură în legătură cu felul în care îmi puteam locui trupul. Dacă sexul era ceva ce mă rănea, cum mi-ar fi putut aduce plăcere sau siguranţă? Voiam să-mi chituiesc orificiile, să încui toate porţile, să opresc maşinăriile din mine, toate echipamentele să fie acoperite de rugină şi tăcere.
Din punct de vedere tehnic, este ilegal să aduci în faţa instanţei istoricul sexual al victimei. Dar chiar dacă n-a fost niciodată prezentat explicit, s-au
făcut unele aluzii. Ai un iubit. Sunteţi fideli. Eşti activă sexual. Simţeam că dacă aş fi continuat să-mi implic trupul, dacă aş fi dorit iar, în mod deschis, să fac sex, i-aş fi dat dreptate avocatului apărării. El a vorbit despre viaţa mea sexuală ca despre un lucru pe care voiam să-l ascund, de parcă expunerea acestor informaţii i-ar fi dat lui Brock dreptul de a face orice vrea. Eram victima ale cărei alegeri sexuale erau prea haotice ca să fie respectate.
în timp ce făceam sex, trupul meu începea să întrebe mintea Ce se întâmplă? Unde eşti? Cu cine eşti? Mă linişteam singură, cu ajutorul unor indicii familiare: culoarea aşternuturilor, textura părului lui Lucas. Liniştеşte-te. Dar ceva din mine continua să tragă de cablurile de conectare, să refacă legăturile, să le racordeze, ţintuindu-le în puncte de fixare greşite. Corpul meu continua să ceară voie: asta e OK, o să fim învinovăţiţi? Aveam nevoie de un chip, de lumină, de predictibilitate, aveam nevoie s-o iau pas cu pas, sunt în casa mea şi am voie să mă bucur de asta. Era inhibant, nu erau permise călăritul unui armăsar, îmbobocitul florilor, cântecul cocoşilor, fâsâitul hârtiei, dragostea pasională. în schimb, aveam o secretară cusurgioaică în faţa căreia trebuia să dau raportul: Ce se întâmplă? Unde eşti? Cu cine eşti?
Formularea „agresiune sexuală" este un pic eronată, fiindcă pare că e vorba mai puţin despre sex şi mai mult despre un asalt. Agresiunea sexuală înseamnă luat cu japca. O singură parte doreşte, e sentimentul de a trece peste celălalt. Sexul adevărat înseamnă un schimb, puterea trecând de la unul la celălalt, receptiv, fluid şi jucăuş. Plăcerea de a oferi atenţie, de a fi una cu partenerul tău.
Procuroarea: Deci răspunsul la întrebarea mea este că nu te-ai gândit la ea?
Brock: Cred că era imposibil pentru mine să mă gândesc la ea.

întrebarea principală din acest proces a fost dacă a existat sau nu un consimţământ. Da sau nu. Ne-am comportat de parcă există un singur semafor, roşu sau verde. Dar sexul este un drum pe care se înşiruie intersecţiile, în ce direcţie o apuci, când să încetineşti, când să cedezi, să te opreşti, să accelerezi. Consimţământul verbal este adeseori luat la mişto, în sensul că este moartea pasiunii. Dar să ne gândim şi la cât de multă comunicare intrinsecă există în viaţa noastră. O masă cu mostre la magazin; ciuguleşti un biscuit de acolo, te uiţi în ochii vânzătorului, Se poate?, iar el dă din cap, Să ai poftă. Subtil şi rapid.
Ceea ce n-am spus niciodată cu voce tare este că violul te face să-ţi doreşti să devii stană de piatră, dură şi impenetrabilă. Opusul unui trup care ar trebui să fie delicat, aerat, plăpând. Câteodată eram prea furioasă, fierbeam după ce citeam o relatare despre un viol, îmi vine să retez o pulă. Câteodată dorinţele îmi fluctuau, profunde până la epuizare. Nici n-aş fi observat dacă n-aş fi avut un partener, dar odată ce ai ridicat din umeri pentru a şasea oară în faţa gesturilor de afecţiune, ceva nu e în regulă. Câteodată, Lucas îmi făcea semn să-mi aşez capul pe pieptul lui, n-avea nevoie decât de atingere, o simplă atingere, ca să ştie că între noi încă există o legătură.
Această distanţare faţă de propriul trup nu a început odată cu agresiunea. Dar într-o lume în care încrederea de sine este deja redusă la limita minimă în cazul tinerelor femei, rezervele mele au scăzut rapid în sala de judecată. Mi- am petrecut adolescenţa scăldată în băi de ovăz din cauza unei eczeme. Un băiat m-a numit ghepard, aşa că foloseam spray-ul de bronzat de la Sally Hansen ca să-mi colorez pielea pătată, cu puncte decolorate. în liceu purtam ciorapi de culoarea piersicii, o epidermă cumpărată. Am început să port rochii abia în facultate. Totuşi, relaţia cu propriul trup a rămas fără tragere de inimă.
Mă întreb dacă există un moment în viaţa fiecărei femei în care se simte de parcă ar fi înghiţit pietre. Poate că se întreabă de ce i-a întârziat ciclul sau se trezeşte într-un pat necunoscut, sau poate că dă peste o listă în care trupul ei a fost împărţit ordonat în cifre. Asta ar face-o să vrea să înghită pietre? Din cele mari şi netede, să le înfulece pe toate. Mi le imaginez aşezându-se în stomac, într-o grămadă, apoi mă văd intrând într-un iaz, nu ca să mor, ci ca să

scufund trupul, în timp ce doar sufletul meu răsare din apă. Mult mai curată, aş putea-o lua de la capăt, izbăvită.
într-o librărie micuţă, de pe malul unui lac, am dat peste un pasaj din Deepak Chopra: Trupul are nevoie de reinventare. Ca să ai o viaţă cu sens, trebuie să- ţi foloseşti trupul — nu poţi experimenta nimic fără un trup — şi astfel, şi trupul tău trebuie să aibă semnificaţia lui. Vedeam porumbeii din parc împingându-şi pieptul înainte şi urcându-se unul pe celălalt. Chiar şi porumbeii fac sex, înţeleg că este ceva natural, nu un act ruşinos. Ai 25 de ani. Cum de nu-ţi sărbătoreşti fruntea netedă, claviculele frumoase şi inima ta roşie şi matură. Aveam lângă mine, în fiecare zi, un bărbat iubitor. Ar fi trebuit să-l sărbătoresc şi pe el, când apare aburind de sub duş, bucură-te! Sexul nu ar trebui să fie tolerat, ci plin de bucurie.
Dintre toate, mersul cu rolele era momentul în care realizam cel mai bine ce lipsea. Lucas şi cu mine ne alergam şi ne învârteam în jurul unei biserici părăsite, luminate în culori disco. M-am retras într-o strană care fusese împinsă spre perete. Mă uitam la fete cu braţele în aer, legănându-se din şolduri, cu buricul la vedere. Uşurinţa cu care se mişcau, atât de în elementul lor, atât de prezente, această graţie, aceşti muşchi şi această fluiditate — tânjeam după ele. Cum te făceau să te simţi, oare? Să-mi arăt trupul fără teama că voi fi rănită sau preţăluită, complet liberă şi graţioasă.
Obişnuiam să cred că yoga este pentru cei care îşi îngrijesc cu meticulozitate pielea şi au o postură bună. Am început cu neîndemânare şi stânjeneală, uitându-mă în jur ca să mă verific, până când un instructor mi-a spus Şi dacă te încurci, nu doare pe nimeni în cot de asta, de genul ce-o să se întâmple. îmi plăcea acea oră şi jumătate pe saltea, dreptunghiul meu de culoarea caisei lipit de podea, o mică frontieră care ţinea la distanţă distragerile exterioare, încetul cu încetul, am învăţat să-mi întorc atenţia în mine însămi, să mă întind de la tendonul lui Ahile până în vârful degetelor. îmi imaginam cum se destind celulele crispate din trupul meu.
La recepţie era o cutie cu discuri albe. Puteai să-ţi pui unul pe saltea, ca să semnalizezi Nu mă atinge. îmi plăcea modul în care

comunica o nevoie discretă, voiam să mi-l lipesc pe frunte, pentru când ieşeam în public. Obişnuiam să apuc unul din cutie. Acum n-o mai fac şi câteodată instructorul îşi lasă o mână pe spatele meu, iar greutatea aceea, apăsarea lui fermă, mă face să lăcrimez. Nu-i vorba că plâng. Este vorba despre tandreţea unei mâini, despre pulsul meu viu sub atingerea aceea, despre conectare, ceva ce bolboroseşte în mine şi iese la suprafaţă sub forma unei picături izvorâte din ochi. Faptul că sunt cu totul în trupul meu mă face să mă simt frumoasă, puternică, mă face să vreau să fiu devorată, să împărtăşesc toate părticelele din mine.

Nu există niciun motiv pentru care să-ţi privezi trupul de iubire, frumuseţe, creativitate şi inspiraţie, spunea Chopra. Am scris o colecţie de amintiri senzoriale din copilărie, amintiri despre cum te simţi când eşti îngrijit şi alinat. Orez aburind, ploaie afară. Stai într-un prosop încălzit de soba înaltă, tălpile ude pe lemnul tare al podelei. Mirosul soarelui pe asfalt. Apa rece pe faţă, dimineaţa. Mănânci un castron de cereale la miezul nopţii. Sunetul unei pagini de carte întoarse pe măsură ce mi se citeşte povestea. Bufnitura unei piersici căzând la pământ. Mirosul de praf al nisipului. Dogoarea de cacao, pojghiţa lipicioasă a bezelelor topindu-se. Interiorul buretos al pâinii înmuiate în sos de roşii şi votcă. îmi reamintesc de lucrurile pe care sunt capabilă să le simt. Felul în care le consum, simţurile mele deschise să primească, lejere, tolerante.

Când îmi era frică de întuneric, în primul nostru an în oraş, am încercat să reinterpretez întunericul. Mi-am propus să admir cocoaşele de cerneală ale dealurilor, vecinii sforăitori, cu pulverizatoarele lor cu lemongrass, coioţii dând târcoale prin parc. Cu sexul am luat-o încet, savurând lucrurile mărunte; simplitatea somnului împreună, unul lângă altul. Această apropiere, această linişte. Sexul este acest sentiment nedezghiocat. M-am gândit la limbajul sexului; îmi plăcea formularea a face dragoste, trupuri agitate, asudând şi răspândind căldură, până când dragostea chiar este făcută, bing bing bing, înfăţişându-se ca luminiţe roz, sclipitoare, care plutesc şi alunecă pe deasupra patului, în timp ce tu stai întins pe spate, cu pielea licărind.

încă mă chinui atunci când mă aflu în afara graniţelor casei şi a mâinilor cu care sunt obişnuită. întârziasem cu frotiul Papanicolau, o procedură care sună ca o boală găsită în rahatul de pinguin. Plănuiam să scriu o notă pe formularul de înscriere Agresată, executaţi procedura cu prudenţă, dar nu era loc pentru asta. în principal, nu am vrut să provoc un interogatoriu. Voiam să mă dau curajoasă, să intru şi să ies ca o persoană obişnuită. Am decis că o să-l asaltez pe medic cu întrebări, ca o modalitate de a încetini procesul. Dar o asistentă tânără, cu coadă de cal, a venit să dea o mână de ajutor şi a schimbat dinamica. O vedeam pe asistentă holbându-se în interiorul meu, simţeam cum amuţesc şi cum îmi creşte o furie violentă, La ce te uiţi, nu sunt vreun specimen, lasă-mă în pace, opreşte-te, mi s-a strâns stomacul, un val de greaţă. Pe tavan a apărut o barcă. Am auzit Gata! Te las să te îmbraci.
Au plecat. Nu ştiu cât timp a trecut. Mintea mea e plină cu nimic. Nu-mi pot băga picioarele în pantofi. Ar fi trebuit să vin cu cineva care să-mi spună să- mi introduc braţele pe mâneci. îmi las privirea pe steluţele albastre ale halatului de spital. Uşa se deschide şi asistenta cu coadă de cal bagă capul
înăuntru, Oh! Se scuză repede, când îşi dă seama că nu m-am îmbrăcat încă. Nu pot gândi destul de repede încât să verbalizez, Nu pleca. Dacă o să încerc să mă ridic o să leşin. Trec minute în şir şi vine iar, dar mă găseşte exact cum m-a lăsat. O întreb dacă are ceva de ronţăit. Se întoarce cu o ciocolată caldă, la plic, o apuc cu mână tremurătoare. Nu mă pricep deloc la asta, spun cu voce tremurătoare. înţelege ceva. Este OK, îmi spune. Nu te grăbi. Rămâne cu mine până când reuşesc să mă adun şi să plec. îmi las fruntea pe volan, epuizată. îmi doresc un jeton alb.
O profesoară ne-a explicat odată că avem în pântec un tipar invizibil după care ne formăm. Din mezoderm se dezvoltă oasele, ţesuturile conjunctive şi inima. Ştim cum să ne construim fiinţa, spunea ea. Avem încă acea informaţie, încă ne este furnizată. Chiar dacă elementele eului meu fizic se diminuaseră, credeam că pot fi recuperate. Aveam încredere că atunci când voi oferi trupului meu iubire, atingeri delicate, întinderi, lumină solară, putere şi sex, ceea ce se pierduse va creşte din nou, într-o formă nouă.
M-am gândit la cum a crescut bazinul din curtea din spatele casei noastre. De la peştişorul auriu pe care l-am adus acasă, agitându-

se la suprafaţa apei, în punga lui de plastic. Tata ne-a explicat că au nevoie de timp ca să se obişnuiască cu temperatura din bazin, înainte de a fi eliberaţi. Dacă o creatură atât de mică avea nevoie de atâta grijă, imaginaţi-vă procesul complex prin care trebuie să treacă o victimă pentru a se reintegra în viaţa de zi cu zi. Nu există un drum drept înainte, există doar posibilitatea de a asculta ce e bine şi confortabil pentru corpul tău. Poate că acum eşti înfricoşată, te agiţi în containerul de plastic transparent existent de jur împrejurul tău gândindu-te, sunt prizonieră aici, nu aşa trebuia să se întâmple. Dar aminteşte-ţi: temperatura se schimbă treptat, tu te adaptezi. O să ajungi în bazinul ăla. E nevoie de puţin timp, dar vei fi liberă.

* * *

Lucas a acceptat un job în oraş. Dormeam liniştită. Totuşi, îmi doream un companion care să stea acasă, cu mine. Voiam un pitbull sau un ciobănesc
german, un câine atletic, lat în umeri şi cu ochi ageri, cu botul lat. Ne-am dus la adăpost şi am tras cu ochiul prin gardurile de sârmă. Pe când ne întorceam la maşină am trecut pe lângă un indicator din lemn galben înfipt pe trotuar: Adăpostul pentru câini Muttville Senior. Am urmat săgeţile galbene pe nişte scări. într-o încăpere mare, scăldată în lumina soarelui şi plină ochi de pătuţuri matlasate, se auzea muzică de jazz. Patruzeci de căţeluşi amuşinau prin preajmă. Pe un perete era o tablă albă cu nume înşirate: Alună, Ethel, Rulou-cu-ou, Tootsie, Caju, Profesorul Prună, Bondar, Javier. Am aflat despre programul de îngrijire: puteam lua acasă un căţel până când i se găsea un proprietar permanent. Un Lhasa Apso orb, cu mandibula scoasă mult în afară, a sărit la gleznele mele dând din picioare de parcă avea labele mânuite de sfori de marionetă. Bretonul lung îi cădea peste ochii lăptoşi. îl chema Puffin.

Lucas i-a cumpărat nişte şosete verzi, speciale, ca să nu mai alunece pe podeaua noastră de lemn. îi făceam terci. îşi petrecea mare parte a timpului stând cu capul ridicat, în şosetele lui verzi, holbându-se la frigider. Din moment ce era surd şi orb, ştiam că dacă m-ar ucide cineva ar sta lângă cadavrul meu, aşteptându-şi micul dejun. într-o noapte, când Lucas era plecat să-i viziteze pe ai lui, am auzit un zgomot straniu, o pufăitură ca a unei bărcuţe pe

benzină. I-am văzut burta ridicându-se şi lăsându-se şi mi-am dat seama că-i oferisem un loc unde se simţea destul de în siguranţă ca să poată dormi. Vindecarea devenea sunetul sforăiturilor unui câine bătrân.
De-a lungul unui an am găzduit şase câini, pe rând. Am petrecut ore întregi ştergând urina de pe doza electrică centrală, navigând prin arhipelaguri de rahaţi uscaţi. Dacă aţi şti câte prosoape de hârtie am folosit, ar urma să fiu arestată. Fiecare covor era împuţit, apoi rulat, aruncat, cumpărat altul, aruncat iar. L-am avut pe Butch, care mergea în baie şi făcea pipi pe veceu. Remy, pe care ne plăcea să ni-l închipuim cărând un detector de metale în timp ce mergea hâţânat dintr-o cameră în alta. Squid, câinele meloman, care putea să cânte. Salvador, căruia îi plăcea grătarul în stil coreean. Se purtau cu toţii ca nişte copii mici, rostogolind-se jos din pat, alunecând printre zăbrele sau împiedicându-se în vreo treaptă, dacă-ţi luai ochii de la ei. Cei mai mulţi luau medicamente de toate felurile pe care le presăram în mâncare ca pe săculeţele de cocaină. îmi reaminteau permanent că nevoile speciale pe care le ai nu te fac prea dificil şi prea consumator de timp, ci vrednic de compasiune şi iubire.
Mă scoteau afară, la plimbare, adeseori îi căram în braţe, când aveau picioarele din spate prea rahitice. Mâneam atunci când mâncau şi ei, o lecţie simplă în a-ţi purta de grijă. Mica noastră casă devenise un loc de recuperare şi tranziţie, unde erau curaţi, cu unghiile tăiate, părul pieptănat, gata pentru o casă permanentă. îmi plăcea să le văd ieşind la iveală încrederea şi personalitatea, pe măsură ce începeau să se simtă tot mai confortabil şi să devină ei înşişi.
Tiffany a fost prima care a ochit câinele ce avea să rămână. O căţeluşă rasa pomeranian, în vârstă de zece ani, maro cu alb, o pufoşenie de 4 kilograme, cu o coroniţă de dinţi mărunţi. Fusese găsită abandonată lângă Sacramento. O întruchipare micuţă a bucuriei, mereu zâmbitoare, de parcă tocmai îi spusese cineva că va merge la Disneyland. Cererile de adopţie curgeau, dar nu răspundeam niciuneia. M-am uitat la ea multă vreme.
Nu ăsta era planul. îngrijirea era temporară, până ne căpătăm câinele mare şi ostentativ pe care-l voiam. După o agresiune, lumea îţi spune să te păzeşti, să ripostezi, să ai grijă. Lumea nu-ţi

aminteşte să-ţi descleştezi pumnii, să te duci să te plimbi. Că nu trebuie să-ţi petreci tot timpul gândindu-te cum să supravieţuieşti. Nimeni nu-ţi spune Adoptă pomeranianul. Plănuisem să mă înconjor cu porţi mai înalte şi dinţi mai ascuţiţi, dar poate că nu de asta aveam nevoie. Poate că era posibil să-mi construiesc această siguranţă în mine însămi.

Ne-am botezat câinele Mogu (cuvântul chinezesc pentru ciupercă). în fiecare zi, îmi amintea de sloganul Muttville: Niciodată nu-i prea târziu pentru un nou început. Era o promisiune pentru ea şi o promisiune pentru mine însămi. Orice trecut vei fi având, nu eşti nevoit să te întorci acolo.

în decursul acelui an în care câinii s-au perindat în poala mea şi şi-au eliminat gazele în camera mea, am scris. Am stat şi m-am uitat pentru prima dată la unele transcrieri; sute de pagini cu tot ce se spusese în zilele în care nu fusesem în sala de judecată. S-a dovedit că naveta mea era lungă, presupunând în fiecare zi călătoria înapoi, în trecutul meu. Eram uimită că, în ciuda milioanelor de validări, sentimentele de furie se întorseseră absolut neschimbate. Am adnotat transcrierile cu pixul roşu; rahat ce eşti, dobitocule.

în ciuda limpezimii şi euforiei declaraţiei, încă mă luptam. Luăm drept antagonişti ai victimei agresorul şi avocaţii lui, dar trecem cu vederea inamicul reprezentat de victima însăşi. Au început din nou să iasă la suprafaţă vechile idei despre cine eram, să-mi spun că eram distrusă, fără valoare. O parte din ruşine se calcifiase, impenetrabilă la laude.

în unele zile nu făceam nimic, închideam uşa biroului de parcă aş fi sigilat o maşină a timpului în care nu îndrăzneam să intru. în zilele cele mai rele o abandonam şi fugeam să-mi iau un sandvici banh mi[24], îmbrăcată în jacheta mea neagră, până în pământ, cu frunze de coriandru lipite pe buze, cu ochii uscaţi şi roşii, iar apoi mă aşezam pe covorul din secţiunea pentru copii a bibliotecii. Tânjeam după universuri mai luminoase, mai dulci. Lucas mă vedea venind târziu, bătută de vânt şi cu braţele pline de cărţi pentru copii, despre dragoni şi clătite, şi mă întreba cu o ezitare reţinută Despre ce ai scris astăzi? Era felul lui de a-şi da seama ce voci glăsuiau în mintea mea.

Trecuse multă vreme de când nu mai fusesem în sala de judecată, dar mă temeam că voi rămâne pentru totdeauna blocată în boxă. Mintea mea este cu un pas în urmă faţă de unde ar trebui să fie. îi spun decalaj. înainte trăiam în prezent. Acum evaluez momentul înainte de a păşi în el. Cer mereu permisiunea, anticipez faptul că va trebui să mă prezint în faţa unui juriu invizibil, să răspund la întrebări în faţa unui avocat al apărării. Când întind mâna spre ceva de îmbrăcat, primul lucru la care mă gândesc este Ce vor crede dacă port asta? Oriunde m-aş duce, mă întreb O să fiu în stare să explic de ce am fost acolo? Dacă postez o fotografie, îmi spun Dacă va fi administrată ca probă, o să arăt prosteşte, o să am umerii prea dezgoliţi? Timpul pe care-l petrec punând sub semnul întrebării ceea ce fac, întorcând lucrurile pe toate părţile şi vorbindu-mi despre normalitate, timpul acesta devenise preţul pe care-l plăteam.
într-o seară ar fi trebuit să cumpăr gin pentru o petrecere. Dar am rămas lângă coşul de cumpărături, holbându-mă la sticla albastră şi gândindu-mă Ce tip de experienţă este înăuntrul ei? Cine o să-l bea, o să fie cineva rănit, o să mă întrebe ce marcă a fost? La petreceri măsurăm totul. Dacă nu existau pahare pentru shoturi, foloseam capace, stând cocoşată ca să-mi ascund tehnicile obsesive. Vedeam oamenii turnând băutură şi mă uitam fix la ei. Ăsta e turnat de voie, mă gândeam, nu poţi să faci asta, o să te întrebe cât a fost, câte
grame, o treime sau o jumătate de pahar, şi ce fel de pahar? Dacă cineva se foia pe la baie sau pleca împreună cu un tip mă încordam toată, Cum adică a plecat, unde s-a dus, cu cine a plecat? Trebuia să ştiu că toată lumea ajunge în siguranţă acasă. Le dădeam prietenelor mele mesaje în creierii nopţii şi ele îmi răspundeau dimineaţă Da! Scuze, am adormit. Nu ştiau că am petrecut toată noaptea zbuciumându-mă, cu mintea adâncindu-se tot mai tare în cele mai rele scenarii.
Când vorbeam cu terapeuta mea despre băutură sau foste experienţe sexuale, ea spunea Păi, cum te simţi în legătură cu asta. Eu răspundeam Oh, nu contează cum mă simt, ci e vorba despre ce ar crede lumea. Făceam afirmaţia asta ca fiind un fapt bine stabilit.

Ea replica Este imposibil să trăieşti sub un asemenea nivel de examinare.
Citind mărturia lui Brock, am observat cât de diferit erau poziţionate pentru noi evenimentele din seara aceea. Când l-a interogat pe Brock, avocatul apărării a deschis audierea cu următoarele întrebări: [Dansul cu pipăieli] era ceva obişnuit la aceste petreceri? Oamenii dansau pe mese? Şi asta era ceva obişnuit? Despre băutură ce ne poţi spune? Băutura părea să ocupe un rol important la aceste petreceri? Pentru aproape oricine de acolo? Aproape toată lumea prezentă la petrecere bea alcool, corect?
în fiecare replică puteai găsi cuvintele obişnuit, obişnuit, rol important, toată lumea, toată lumea. Tiparul acesta nu era un accident. îl conducea pe Brock înapoi în turmă, unde se putea amesteca în confortul oferit de comunitate. Comparaţi aceste întrebări cu cele pe care mi le-a adresat mie: Eşti mare petrecăreaţă. Ţi-ai mai pierdut cunoştinţa şi altădată. Era vorba despre tine şi despre tine, nişte lentile fixate atât de aproape, încât eram dezbrăcată de circumstanţe. Avea obiectivul de a-l integra pe Brock şi de a mă izola pe mine.
Am descoperit că apărarea îi trimisese un mesaj drului Fromme: Aş putea să evoc înregistrările personalului de pe ambulanţa care a dus-o la Valley Medical. Cercetezi dacă ar dăuna cazului nostru, mai degrabă decât să-l ajute? Fromme răspunsese: Este neclar dacă înregistrările medicale vor fi de ajutor sau probabil vor face mai mult rău... ar putea acţiona împotriva noastră.
Pe parcursul mărturiei, dr. Fromme folosise formulări precum: N-aş băga mâna în foc pentru asta. Oh, doamne, nu sunt complet abilitată. Nu sunt o vrăjitoare a Excelului. Asta vă pot spune. Nu puteam sta ca o ciută în bătaia farurilor în timp ce îmi bârfeau trupul şi-l minimalizau. Mărturia incoerentă a doctoriţei Fromme nu trăgea concluzia că aş fi fost afectată şi dincolo de acţiunile mele voluntare. Ea comparase situaţia cu aceea în care ţi se administrează novocaină la dentist; nu poţi vorbi prea bine, dar gândeşti în continuare corect. Discursul dezarticulat n-a împiedicat vreodată pe cineva să facă o achiziţie prostească pe eBay, de exemplu. Ar fi trebuit să fie evident: a fi violată nu e totuna cu shoppingul online, iar alcoolul nu este novocaină. Dacă acţiunile

mele fuseseră voluntare, nu este posibil ca eu să fi putut să-l împing de pe mine în mod voluntar? Cine îşi îngăduia să presupună că acţiunile mele erau de conformare?
Mi se reamintea constant că aceşti oameni nu-şi făceau decât treaba lor. Acum îmi dau seama, da, poate că asta era treaba lor, dar tot trebuie să fii un anume soi de persoană ca să faci treaba asta. Procesul dezvăluie realităţi terifiante şi bulversante, niveluri crescute de ranchiună. Am devenit cinică. Suferinţa te înnebuneşte, te înverşunează; când oamenii au început să-mi vâneze călcâiul lui Ahile, am vrut să ripostez. Nu voiam să fiu eu aia, cea mai mare, voiam să-i fac pe ei să se simtă mici, să-i usture. Dar mi-am spus „nu deveni ca ei". Concentrează-te asupra a cine vrei să fii. M-am luptat din răsputeri, rescriind ciorne ale acestei cărţi, ca să temperez sarcasmul, atacurile la persoană. Am jurat să nu minimizez şi să nu dezumanizez. Obiectivul meu nu trebuie să fie insulta, trebuie să fie doar acela de a transmite o lecţie, de a expune probleme mai mari, astfel încât să învăţăm ceva din ele. Vreau să rămân eu însămi. Aşa că-mi folosesc punctele tari nu ca să dau şi eu, ci să-mi fac auzită vocea, într-o manieră controlată. Doi biciclişti. Pentru fiecare persoană care vrea să-mi facă rău, există mai multe care vor să ajute. Mi-aş dori să fi existat un expert în agresiune, un expert în victime, un expert în consimţământ, care să instruiască mai bine juriul. Cercetăm îndeaproape acţiunile victimei, în loc să examinăm tiparele comportamentale ale agresorilor sexuali. Cum acţionează alcoolul în favoarea agresorului, cum scade rezistenţa, cum slăbeşte trupul.
Brock: A alunecat

Apărarea: Şi îţi aminteşti cum era îmbrăcată în noaptea aceea? Ce

purta? Brock: Avea o rochie.

Apărarea: OK. Şi când a alunecat, ce s-a întâmplat cu trupul ei?
De ce a existat acea pauză, pentru a detalia felul în care eram îmbrăcată? Oare rochia mea explica felul în care se comportase el? Am intrat în sistemul judiciar presupunând că este ordonat, civilizat, constructiv. Acum am aflat ale cui voci sunt amplificate în sala de judecată şi ale cui sunt amuţite. La pronunţarea sentinţei,

judecătorul a citat dintr-o scrisoare a unei prietene a lui Brock. Voi omite numele ei, cu speranţa că a învăţat din greşeli. în scrisoare, a spus: Nu cred că este corect să stabilim destinul următorilor peste zece ani din viaţa lui Brock pe baza deciziei de a-l da în judecată a unei fete care nu-şi mai aminteşte nimic altceva decât cantitatea de băutură consumată. Nu o acuz pe ea în mod direct pentru asta, fiindcă nu e corect. Dar unde tragem linia şi încetăm să ne mai preocupăm de corectitudinea politică în fiecare secundă a fiecărei zile şi încercăm să vedem că violul din campusuri nu se petrece întotdeauna pentru că oamenii sunt violatori... Este complet diferit faţă de cazul în care o femeie este răpită şi violată pe când se îndreaptă spre maşina ei din parcare. Ăsta este un violator. Ceilalţi nu sunt violatori. Sunt fete şi băieţi tâmpiţi care au prea mult de băut şi nu-şi mai dau seama unde se află şi ce-i cu ei. Când a apărut declaraţia mea, a fost dezvăluită şi scrisoarea ei. în vara aceea avea programat un turneu, împreună cu trupa ei de trei artiste, dar concertele au fost anulate unul după altul, organizatorii anunţând că nu tolerează o cultură a violului. Trupa a fost eliberată de contract, turneul s-a anulat, iar ea a prezentat scuze publice. Şi mai tulburător a fost faptul că, din cele 39 de scrisori trimise, aceasta a fost singura din care a citat judecătorul în sentinţă, înţelegerea ei eronată putea fi înţeleasă, dar cea a judecătorului, nu.

Citând-o ca pe o sursă, el a validat definiţia depăşită şi distorsionată pe care a dat-o ea violului. Ştim că violul comis de cunoscuţi este mult mai frecvent decât cel comis de necunoscuţi. Când diminuăm gravitatea violului comis de cunoscuţi sau a celui comis sub influenţa alcoolului, la petreceri, vindecarea este cu mult întârziată, procesul de recuperare este măcelărit, agresorul nu este descurajat.

Mama lui Brock a scris: în fiecare dimineaţă, primul meu gând când mă trezesc este că „aşa ceva nu se întâmplă cu adevărat, nu poate fi adevărat. De ce el? De ce EL? DE CE? DE CE?" Eu nu m-am întrebat niciodată de ce eu. Singurul lucru care mi-a trecut prin cap în dimineaţa aceea, când a venit sora mea să mă ia, a fost Slavă cerului că am fost eu. Slavă cerului că am fost eu şi nu ea, că nu a fost Julia, nu a fost vreo fată de 18 ani care ar fi trebuit să-şi vadă de şcoală. Eram destul de privilegiată să-mi fi terminat

educaţia şi să mă aflu într-o situaţie stabilă şi echilibrată. Aveam o casă, nu prea departe de tribunal, unde mă puteam recupera după şedinţele din sala de judecată. Aveam doi părinţi care-mi stingeau lumina şi mă acopereau cu pătura când adormeam. Aveam nişte bani puşi deoparte. într-un fel ciudat, eram pregătită să purced în această călătorie.
Cu toate că milioane de oameni îmi ştiau povestea, în primul an de la agresiune nu am spus-o decât la două persoane din afara familiei. în anul următor, am mai spus-o câtorva. Anul următor au mai aflat-o trei. Ciudăţenia este că mi-era uşor s-o dezvălui persoanelor necunoscute, dar era mult mai greu atunci când era vorba despre un cunoscut. Poate pentru că aceşti oameni aveau amintiri din trecutul tău; despre cine erai, despre ce credeau ei că eşti. Era greu să vezi aceste idei dizolvându-se, pentru a se reconfigura în jurul acestei noi identităţi. Când îi spun unui om la care ţin, mă uit la ochii lui. Sunt scormonitori, de parcă ar aştepta să spun că nu-i adevărat. Când tata i-a spus bunicii că eu eram victima, ea întreba întruna Ce? Ce? Urmărise luni întregi povestea în ziare. N-a putut spune decât Nu-i adevărat. Nu poate fi Chanel. Indiferent de cât de mult mă pot vindeca eu, agresiunea în sine va rămâne mereu motiv de tristeţe. Trebuie să accept acest lucru. Trebuie să încetez să-i mai grăbesc spre momentul în care încep să curgă scrisorile. Trebuie să le las spaţiu să jelească.
Am petrecut mai multe zile cuibărită în pat decât am petrecut în exaltare, reamintindu-mi constant cât de mult li se pune în cârcă victimelor. Dar dincolo de disperare sau epuizare, cred că aspiraţia pentru o lume mai bună sau dorinţa de a fi aici ca s-o văd nu va dispărea niciodată. Aspiraţia este suficientă.
23 Gluma favorită a mamei este despre un păianjen şi un miriapod care iau ceaiul împreună. Miriapodul se ridică şi se oferă să cumpere o gustare. Iese pe uşă şi nu se mai întoarce ore întregi. Păianjenului i se face foame, se întreabă ce s-a întâmplat şi deschide uşa, doar ca să găsească miriapodul stând pe covoraşul de la intrare şi punându-şi încă pantofii. Mă imaginez în rolul miriapodului, străduindu-mă să-mi încalţ unul câte unul sutele de pantofiori, ceea ce îmi ia mai mult decât le ia celor mai mulţi. Dar o să-mi pun pantof după pantof până când o să mă ridic şi o să merg din nou.Regiune a zonei metropolitane din Los Angeles.

Sandvici vietnamez în baghetă

„La doar cinci luni după ce mi-am citit declaraţia în sala de judecată, Trump a câştigat alegerile. M-a încercat acelaşi sentiment ca atunci când judecătorul a spus „şase luni”. Trecută cu vederea. Dezamăgită. Distrusă.
Când Access Hollywood a dat publicităţii caseta cu Trump, oamenii obişnuiţi şi-au dat seama că ceea ce a spus el era vulgar, libidinos, prostesc. Anderson Cooper l-a întrebat pe Trump fără ocolişuri dacă pricepe că vorbeşte despre agresiune sexuală şi naţiunea l-a văzut ridicând din umeri şi spunând era o discuţie din vestiar. Publicul a obosit. Am auzit caseta rulată de o mie de ori, dezbătută de două mii de ori, păsărică, păsărică şi iar păsărică, în mass-media tipărită, audio, video, certurile dintre democraţi şi republicani, sunteţi inadecvati, ba voi sunteţi inadecvati, până când urechile au refuzat să mai audă. Am ajuns să ne obişnuim cu aceleaşi tipare de evitare, apărare, diluare. Caseta era din 2005, băieţii — tot băieţi, voiau să încetăm cu tâmpeniile şi să ne vedem de viaţă.

Mă deranja şi limbajul, dar ceea ce mă tulbura cel mai tare era contextul. Nu văd decât picioarele alea. Oh, ce bine arată. Trump şi Billy Bush evaluau o femeie, nu una în trecere sau din amintirea lor, ci într-un autobuz care tocmai trăgea încet în faţa ei. Femeia era de faţă, vizibilă, dar exclusă. Mi-o imaginam stând afară, zâmbitoare şi aşteptând răbdătoare. Ea este căprioara, în timp ce noi observăm pumele furişându-se din tufişuri şi mă

trezesc şoptindu-i să ciulească urechile. Să fugă. Când cei doi bărbaţi coboară treptele autobuzului, discuţia lor gregară se modifică, pe măsură ce se întorc în personalităţile lor publice. Ce zici de o îmbrăţişare mică pentru Donald? Privindu-i cum o salută călduros, cum merg cu ea între ei, cu braţele înlănţuite, mă umplu de spaimă, fiindcă îmi reamintesc de toate momentele în care suntem neştiutori

.Ăsta a fost un mişto de vestiar, o conversaţie privată care a avut loc cu mulţi ani în urmă. în loc să-şi ceară scuze, a târât-o din autobuz în vestiar, un alt loc inaccesibil femeilor. Nu a spus niciodată că lucrurile n-ar fi trebuit să se petreacă astfel, ci doar că ar fi trebuit să rămână privată. A intenţionat să o ţină ascunsă de noi, n-ar fi trebuit s-o auzim vreodată. Nu-i părea rău pentru ce s-a întâmplat, îi părea rău doar că a fost dat în vileag. Trump semăna cu cineva cunoscut.

Pur şi simplu am sărutat-o. N-a fost decât un sărut. Nici măcar n-am aşteptat. „Am sărutat-o", a spus Brock. „Şi nu i-ai cerut voie s-o săruţi, nu-i aşa?", a întrebatprocuroarea. „Nu", a răspuns Brock. l-am dat înainte, ca un nemernic. „Am sărutat-o pe obraz şi pe ureche", a adăugat Brock. „l-am pus mâna pe sân. I-am dat rochia la o parte." Apuc-o de păsărică. „I-am dat chiloţii jos... şi apoi am băgat degetul." Am încercat-o şi i-am tras-o. Trăim vremuri în care e greu să faci diferenţa între cuvintele preşedintelui şi cele ale unui agresor sexual în vârstă de 19 ani.

Societatea îi dă femeii sarcina aproape imposibilă de a separa chestiunile inofensive de cele periculoase, de a prevedea lucrurile de care sunt capabili unii bărbaţi. în timp ce noi vorbim despre

agresiune, Trump spune nu cred că înţelegeţi. Vorbe. Reacţionaţi exagerat, sunteţi mult prea ofensate, isterice, necioplite, relaxaţi-vă!!! Aşa că ignorăm declaraţiile ameninţătoare şi semnalele de avertizare, cerându-ne scuze pentru atitudinea paranoică. Mergem la o petrecere sau la o întâlnire gândindu-ne că este doar o petrecere sau o întâlnire. Dar când cineva profită de noi şi ne târâm înapoi, distruse, ei spun Cum ai putut fi aşa naivă, n-ai reuşit să-ţi dai seama de pericol, ai lăsat garda jos, ce credeai c-o să se întâmple? Trump a arătat limpede că jocul este aranjat, că regulile se schimbă din mers. Nu contează ce crezi tu că este agresiune sau nu, pentru că, la final, el decide asta.
în înregistrarea Access Hollywood, la momentul 1:10, se aude zgomotul unor bomboane Tic Tac, în cutiuţa lor. Ar fi bine să mănânc un Tic Tac, în caz că o să mă pup cu ea. Unii ar spune E doar un bărbat! Care mănâncă o bomboană mentolată! într-un autobuz! Dar m-a marcat felul în care ţi se încordează tot trupul la auzul sunetului făcut de uşa închisă de un bărbat în spatele tău. Femeile au fost instruite să observe mişcări minore, să le cerceteze şi să anticipeze toate acţiunile următoare, evaluând constant cât de departe sunt de realitate vorbele ameninţătoare. Avem sarcina să ne apărăm în orice scenariu poate fi imaginat vreodată, să plănuim variante de scăpare, să
mergem cu cheile strânse în pumn, un instinct natural în rutina noastră de zi cu zi.
Pe 6 iulie 2016, la o lună după publicarea declaraţiei mele, Philando Căştile, un tânăr de culoare, se întorcea cu maşina de la magazinul alimentar, când a fost tras pe dreapta de poliţie pentru un stop defect şi a fost împuşcat de şapte ori. Logodnica lui, aflată pe scaunul pasagerului, l-a înregistrat târându-se spre ea, cu bluza albă pătată cu roşu, ca un steag japonez, în timp ce o fetiţă de patru ani stătea aşezată pe bancheta din spate. Uite şi proba, cazul va primi un verdict, m-am gândit. E chiar acolo, nu-i poţi întoarce spatele, nu poţi concepe o cale de scăpare.
Dar în 16 iunie 2017 juriul a venit cu verdictul „nevinovat”. în Oakland, oamenii au năvălit pe autostrăzi. Unii i-au spus haos, dar eu vedeam motivul. Mărturia mea fusese incompletă pentru că îmi pierdusem cunoştinţa. Philando nu putuse depune mărturie pentru că era mort, nu putuse nici măcar să asiste la propriul proces. Aş fi

vrut ca acuzarea să-l fi chemat pe Philando în boxă, să oblige juriul să se uite ţintă la boxa martorilor, goală, iar numele lui să răsune ca un ecou în liniştea din sală, urmat de întrebări. Cum o alintai pe micuţă? Te dureau braţele când o duceai în braţe? Ai ştiut, când te-ai îmbrăcat de dimineaţă, că acelea vor fi hainele în care vei muri? Ce fel de tort voiai pentru nuntă?
Poliţistul a pretins că s-a speriat, că a avut motive să creadă că Philando a vrut să scoată o armă. Arătaţi-mi scena aceea. Un bărbat cu un portbagaj plin cu produse care se dezgheţau, purtând un tricou subţire de bumbac, cu o fetiţă pe bancheta din spate. Gata să scoată arma, să tragă prin vesta antiglonţ a poliţistului şi să fugă cu maşina? De ce ar fi împuşcat Philando un bărbat nevinovat, la 40 de secunde după ce l-a cunoscut? Dar poliţistul de ce a făcut- o?
Să ne întoarcem la ora de literatură de film a domnului Hernandez, înapoi la Fălci. Domnul Hernandez subliniase că, de fapt, nici nu vedem rechinul până la minutul 80 al filmului. în schimb, auzim poveşti de groază, vedem frânturi din înotătoarea lui sinistră; suntem pregătiţi să ne înfricoşăm, aşa că atunci când rechinul îşi face grandioasa intrare, am văzut deja tot ce ni s-a spus să vedem, cruzimea, Fălcile dornice de sânge. înainte ca poliţistul să-l tragă pe dreapta pe Philando, a raportat că acesta semăna cu un suspect de jaf, făcând referire la nasul lui mare. Când a ajuns în dreptul geamului maşinii, poliţistul nu l-a văzut pe Philando, ci a văzut tot ce credea el că ştie despre nasuri mari, piele neagră, arme, toate acestea adunându-se în mintea lui şi ducând la ideea de ameninţare. Problema nu este cine suntem, problema este ce crede celălalt că suntem. Realităţile aruncate asupra noastră; faptul că Philando ar fi violent, că eu aş fi vrut să fac sex îndărătul unui tomberon.
Poliţistul din cazul lui Philando a declarat: M-am gândit că o să mor şi m-am gândit, dacă el este, dacă el are, dacă are tupeul şi îndrăzneala să fumeze marijuana în faţa unei fetiţe de cinci ani şi să-i rişte sănătatea plămânilor şi viaţa punând-o să inhaleze fum şi face acelaşi lucru şi cu pasagerul din dreapta, atunci de ce, de ce i-ar păsa de mine? Am auzit, în declaraţia lui, aşteptarea comună ca victima să fie fără cusur, pentru a-şi câştiga dreptul la viaţă.

îndrăzneala de a fuma marijuana oferea un motiv suficient ca să mori. Apărarea mă numise petrecăreaţă, ceea ce presupunea că şi eu meritam să fiu violată.
în declaraţia lui, Brock scrisese: Venind dintr-un mic orăşel din Ohio, nu experimentasem niciodată petreceri sau sărbătoriri unde să fie servit alcool. Mandatul de percheziţie obţinut pentru telefonul lui Brock scosese la iveală mesaje din vara de dinaintea începerii facultăţii, fotografii cu el bând lichior, fumând pipă sau bong: ce ziceţi, găsim şi noi nişte ceară de marijuana, să ne tragem în cap? Ceara asta fiind o formă foarte concentrată de canabis. Oh, prietene, săptămâna trecută am luat nişte LSD cu Kristian. Mesaje de la prieteni, Eram disperat să-mi trag nişte LSD în cap. Sunt complet terminat. Mesaje despre candyflippin, o combinaţie între LSD şi MDMA. Trebuie să încerc chestia asta, băga-mi-aş. Am auzit că e tare de tot.
Pe mine nu m-au deranjat, fiindcă nu erau o dovadă că Brock este o persoană rea, nu e treaba mea să-i judec lui consumul de droguri. Rupe-n două bongul ăla, băiete. Poţi să mănânci ciuperci dimineaţă, la prânz şi seara. Poţi să-ţi scalzi inima în marijuana, orice ar însemna chestia asta, la propriu şi la figurat. Şi ştii de ce? Pentru că e viaţa ta şi eşti liber să ţi-o trăieşti cum îţi place. Dar ceea ce nu poţi face este să vii în procesul meu cu declaraţia Nu prea le aveam nici cu băutura, nici cu petrecerile, aşa că am acceptat de la
sine, drept fireşti, chestiile astea pe care mi le-au arătat [băieţii din echipa de înot]... Am fost doborât din cauza obiceiurilor petrecăreţilor şi de comportamentul riscant pe care le-am experimentat pentru scurt timp, în cele patru luni de facultate.
în ziua în care a fost citit verdictul în cazul meu, un articol din Washington Post îl cita pe Brock spunând că spera ca în zece ani să fie chirurg rezident. Sora lui scria Adio Jocuri Olimpice, Adio chirurgie ortopedică. Un alt mesaj spunea Aşa cum poate aţi aflat, Brock s-a dus la facultate cu intenţia de a studia Inginerie biomedicală... personalitatea lui este în acord cu cea a unui student tipic de la inginerie, respectuos, discret şi modest... I-am găsit CV-ul în raportul ofiţerului de probaţiune. înaintea agresiunii, lucrase timp de doi ani ca salvamar şi apoi fusese angajat al unui magazin

care se chema „Speedy Feet”. Dar n-am citit nicăieri această informaţie. Nu a fost obligat să recunoască faptele din prezentul său. A vorbit doar în termenii potenţialului său irosit, despre ce nu va mai apuca să fie, mai degrabă decât despre ce este. Vorbeau cu toţii de parcă viitorul aştepta, răbdător, ca el să păşească într-acolo. Cei mai mulţi dintre noi pricepem că viitorul nu ne este garantat. îl construim zi de zi, prin deciziile pe care le luăm. Viitorul se câştigă, puţin câte puţin, prin muncă asiduă şi prin acţiune. Dacă nu acţionezi în consecinţă, visul se spulberă.
Dacă pedeapsa s-ar baza pe acest potenţial, privilegiaţii ar primi pedepse mai uşoare. Brock era protejat de proiecţiile a ceea ce deveniseră sau se presupunea că vor deveni oamenii ca el. Chirurg ortoped. Inginer biomedical. Atlet în competiţia AII-American. Sportiv olimpic. Judecătorul argumentase că a pierdut deja atât de multe lucruri, că a renunţat la atât de multe oportunităţi. Dar ce se întâmplă cu cei care au din start puţine de pierdut? Să ne imaginăm că aceeaşi infracţiune ar fi fost comisă nu de un sportiv de 19 ani de la Stanford, ci de un hispanic de 19 ani, lucrător în bucătăria frăţiei. Oare povestea ar fi avut un alt final? Oare The Washington Post l-ar fi numit chirurg?
Concluzia mea poate fi sintetizată în rândul scris de Brock: Pur şi simplu existam într-o realitate în care nimic nu poate merge rău şi în care nimeni nu poate crede că ceea ce fac e greşit. Privilegiile îl însoţesc pe cel cu pielea deschisă la culoare, ajutându-l să-şi păstreze convingerea că în cazul lui nu
există consecinţe. în acest sistem, cine este de neatins? De cine te poţi lipsi? Ale cui vieţi avem intenţia de a le proteja? Cine rămâne pe dinafară? Cine este adevăratul perturbator, declanşatorul, cel care penetrează cu degetul, cel care a creat o problemă acolo unde nu exista niciuna? Brock a spus că a omis să-i spună detectivului, după arestare, atât de multe detalii esenţiale, pentru că... mintea îmi gonea cu un milion de kilometri pe oră şi era imposibil să mă gândesc limpede la ce se întâmplase. în timp ce de la victime aşteptăm să gândească limpede, nu obişnuim să folosim frica drept scuză. Violenţa fără sens continuă să-şi vadă de drum, în timp ce nouă ni se cer şi mai multe dovezi, ni se spune că nu-i suficient, mai încearcă o dată.

Chiar şi atunci când agresiunile sexuale ajung să fie reclamate la poliţie, doar un mic procent sunt preluate de procurori. Şi asta nu pentru că procurorii nu le cred pe victime, ci pentru că ştiu că povara de a dovedi faptele este extrem de grea, fiindcă trebuie să demonstrezi dincolo de orice îndoială rezonabilă că a fost vorba despre o agresiune. Procurorii nu te vor pune să treci prin întregul proces dacă dovezile sunt insuficiente şi şansele sunt mici încă de la început, ceea ce înseamnă că, şi dacă victima ar vrea să meargă mai departe, nu depinde mereu de ea.
Aşa că rămâi cu varianta unui proces civil, care presupune un standard coborât al dovedirii faptei, preponderenţa probelor. Şi în acest caz trebuie ca victima să găsească, să convingă şi să angajeze un avocat care să-i preia cazul. într-un proces civil, numele victimei nu este protejat şi cel mai probabil va fi acuzată că vrea să obţină bani. Acest tip de proces poate dura doi sau trei ani. Când victima este agresată în campusul unei facultăţi, de cele mai multe ori tot ce-şi doreşte este să aibă certitudinea că se află în siguranţă şi că nu va mai fi agresată din nou. Universităţile au fost acuzate că le lipseşte complexitatea necesară pentru a gestiona astfel de cazuri, din cauza confuziei permanente ce stăruie asupra diferitelor sisteme disciplinare, astfel încât victimele sunt din nou îndrumate să reclame la poliţie. Infracţiunile serioase trebuie gestionate de sisteme serioase, sunt de acord. Dar victima îşi va sacrifica educaţia pentru a petrece ani întregi luptându-se cu sistemul judiciar penal. Şcolile nu au posibilitatea de a derula procese complete, dar au puterea de a crea medii sigure şi de a aplica pedepse limitate, prin înlăturarea agresorului din campus. Este complet adevărat şi de necontestat faptul că toată lumea merită un proces corect, mai ales atunci când există consecinţe serioase. Ar fi absurd ca facultăţile să poată trimite oameni la închisoare. Dar nu asta cerem. Tot ce poate face şcoala e să spună: tu nu mai poţi studia aici, nu mai poţi folosi biblioteca noastră, nici cafeneaua, trebuie să-ţi găseşti altă bibliotecă şi altă cafenea. Dacă studenţii pot fi uşor exmatriculaţi pentru plagiat sau trafic de droguri, ar trebui aplicată aceeaşi pedeapsă dacă există suficiente probe care să sugereze că reprezintă o ameninţare pentru ceilalţi. Oh, dar reputaţia lui! Aici chiar o să aibă de suferit. Sfatul meu

este ca, dacă este îngrijorat pentru reputaţia lui, să nu violeze pe nimeni.
Brock a scris: înainte să se întâmple asta, n-am mai avut probleme cu legea şi aşa plănuiesc să fie şi de acum înainte. Pe 15 noiembrie 2014, cu trei luni înainte de agresarea mea, poliţistul Shaw a zărit câţiva tineri care se plimbau prin campusul de la Stanford, cu nişte cutii de bere în mână. Când i-a abordat, au luat-o la fugă. Pe unul dintre ei l-au prins şi l-au arestat, iar acesta a mărturisit că cel care fugise era Brock. Atunci a fost adus şi el. Poliţia a consemnat: Când s-a întors, purta un frac portocaliu-aprins, iar poliţistul Shaw a simţit miros de alcool dinspre el... Avea un rucsac negru în care se găseau nişte beri Coors Light şi ţinea o cutie de bere în mână. A recunoscut că încerca să ascundă berea şi că ştia că n-avea voie cu băutură, fiindcă nu împlinise încă 21 de ani. A declarat că atunci când l-a văzut pe poliţist apropiindu-se, s-a hotărât să fugă. în timp ce alerga, a auzit ordinul verbal de a se opri, dar şi-a continuat fuga. A spus că a fost o decizie de o fracţiune de secundă şi că o regretă. Acelaşi poliţist Shaw a fost cel care mi-a fotografiat trupul, la trei luni după acest incident.
La şase luni după agresarea mea, două tinere l-au căutat pe detectivul Kim şi au reclamat că s-au întâlnit cu Brock la frăţia KA, cu o săptămână înainte ca eu să fiu agresată. Raportul poliţiei consemnează: El şi-a pus pălăria pe capul uneia dintre fete, iar ea a dat-o jos. Apoi el a început să danseze în spatele ei şi a încercat s-o învârtească, astfel încât s-o întoarcă cu faţa spre el. Ea s-a simţit stânjenită şi şi-a răsucit corpul astfel încât el să nu fie chiar „în spatele ei". El a început s-o pipăie şi şi-a aşezat palmele pe talia ei şi pe stomac. Ba chiar i-a pus mâinile pe şolduri. Fata s-a simţit extrem de inconfortabil şi a
plecat de la masă. A spus că acuzatul a „înspăimântat-o" cu insistenţa lui.
Exact în acelaşi loc, cu o săptămână mai devreme. Am fost recunoscătoare că aceste fete şi-au făcut timp să-l găsească pe detectiv, ştiu că ar fi fost mai simplu să se uite la ştiri şi să spună Uau, ăsta e tipul de la petrecere, şi să-şi vadă de viaţă. în schimb, ele au împărtăşit povestea şi s-au întors în linişte la vieţile lor.
La scurt timp după arestarea acuzatului în zorii acelei zile de 18 ianuarie 2015, detectivii au observat un mesaj scris în aplicaţia

„Group Me”, apărut pe ecranul telefonului acuzatului. în mesaj se spunea „Ale cui sunt ţâţele astea?” Imaginile au fost şterse de altcineva din grup. Au existat speculaţii că Brock mi-a fotografiat sânii şi a trimis poza pe grup. Nici nu vreau să ştiu dacă e adevărat sau nu.

Poveştile despre Brock fugind de poliţie cu un rucsac plin cu beri Coors, cu Brock frecându-se de fete, fumând iarbă, ameţindu-se cu LSD, fotografiind ţâţe, sunt complet absente din imaginea creată de cei apropiaţi lui şi de cea proiectată de media. The Washington Post l-a numit extrem de onest şi inocent, un heruvim cu obraji trandafirii. Cei care au trimis scrisorile au insistat că a fost înfăţişat în mod greşit ca un infractor. L-au numit tânăr inocent care luptă pentru libertatea lui. Dornic de distracţie. Nici urmă de răutate în el. Roşeşte din orice. Dacă aş alege un singur cuvânt, acesta ar fi „blând”... există unii oameni pe care îi poţi compara cu labradorii retriever... Graţioşi, grijulii, talentaţi. Umili, săritori, de încredere. Care n-ar face rău nici unei muşte.

Chiar şi după condamnare, aceşti oameni au crezut că Brock este în continuare îndreptăţit să fie scutit de pedeapsă. Susţinerea lor a rămas de neclintit, au refuzat să-i numească fapta agresiune, ci i-au spus doar o mizerie oribilă, această situaţie nefericită. Şi totuşi, au spus că Brock nu e cel care să se considere deasupra legii sau cu vreun privilegiu special... Ca femeie, nu m-am simţit niciodată intimidată de el în vreun fel. în declaraţia de trei pagini şi jumătate a mamei lui, scrisă cu spaţii mici între rânduri, n-am fost menţionată nici măcar o dată. Omiterea este o formă de opresiune, refuzul de a vedea.

Pe 20 ianuarie 2017, la patru luni după publicarea casetei de la Access
Hollywood, naţiunea l-a văzut pe Trump zâmbind, ridicând mâna şi depunând jurământul ca preşedinte al Statelor Unite. Eu tremuram. Era zornăitul acela, sunetul a mii de bombonele Tic Tac alunecând. Poţi face orice.

* * *

Veştile m-au găsit înconjurată de zăpadă. Era 2 decembrie 2017, un an şi jumătate după sentinţă. Venisem în vizită, împreună cu Lucas, la cabana unui prieten. Pe jumătate adormită, am auzit fâsâitul pantalonilor lui de schi, zgomot de vase în bucătărie, robinetul

curgând, căldura trecând prin ţevi. Am ridicat telefonul şi am aruncat un ochi pe ecran, după obicei, stând încă în pat. Am văzut apeluri pierdute, ştiri de ultimă oră cu apelul depus de Brock. Acuzaţii despre un proces incorect, menţionând probele insuficiente. Motivaţia avea 172 de pagini. The New York Times preciza că în jur de 60 de pagini erau despre starea mea de ebrietate. Priveliştea zăpezii, a brazilor, s-a estompat. Trebuia să mă întorc, să-mi dau seama ce însemna asta, să o sun pe procuroare, să-mi sun părinţii şi să le spun da, am auzit ştirile, da, o să fiu în regulă.

Apelurile sunt incredibil de banale şi toată lumea are dreptul la un astfel de proces, dar ideea că acest caz nu fusese închis o dată pentru totdeauna, că exista o şansă, oricât de mică, să existe o rejudecare, mi-a pus un nod în stomac.

Procuroarea mi-a spus că nu se putea face nimic. Procurorul general al statului urma să dea un răspuns în următoarele câteva luni. După ce avea să fie depus acest răspuns, domnul Multhaup, avocatul pentru apel din partea lui Brock, avea posibilitatea de a face o pledoarie în faţa unui complet de trei judecători, undeva la anul, nu se ştia când. Avocatul cărunt pentru apel, pe care-l văzusem la pronunţarea sentinţei, se pare că fusese înlocuit de acest bărbat care dădea semne de chelire spre frunte.

Un telefon de la Tiffany. Plecase de la brunch, ridicându-se de la masa unde
stătea împreună cu prietenii. Ce înseamnă chestia asta. Suntem în regulă. Stătea singură acolo, afară, în timp ce eu eram în mijlocul camerei, într-o cabană înconjurată de zăpadă, dorindu-ne să fim împreună. Toţi cei din cabană îşi terminaseră pâinea prăjită şi îşi puneau ochelarii pe cap, prinşi într- o realitate din care eu nu mai făceam parte. Lucas s-a întors în cameră şi a văzut că eram distrasă, lipită de telefon, că nu mă îmbrăcasem încă, şi m-a întrebat ce s-a întâmplat. Când i-am spus, s-a hotărât să nu lase vestea să ne strice ziua, mergeam să schiem. Am clătinat din cap. Văzuse acest lucru întâmplându-se de prea multe ori. Mai mult decât îl enerva apelul în sine, era supărat pentru ceea ce-mi făcea mie. Voia să mă smulgă din gheara lui, să mă azvârle într-un telescaun, acolo unde trebuia să fiu. Dar eu nu voiam să mă mobilizez sau să mimez fericirea pentru alţii. în cele din urmă,

Lucas a spus că o să-mi lase intimitatea de care am nevoie şi şi-a luat telefonul, urma să ne vedem când eram pregătită. I-am auzit pe ceilalţi ieşind pe uşă şi, într-un final, casa a rămas tăcută.
O sută şaptezeci şi două de pagini. M-am uitat la cuprins, am văzut secţiunile dedicate surorii domnişoarei Doe, iubitului domnişoarei Doe, Juliei. I-am văzut pe cei pe care-i iubeam desfăcuţi din nou pe bucăţi, învinovăţiţi într-un nou set de acuze mult mai violente şi jignitoare decât cele de până acum. îmi doream să le smulg numele de pe pagină, să-i ţin în braţe, lângă mine, departe de mâinile avocatului.
Scrisesem declaraţia pentru a spune „opriţi-vă". Opriţi-vă din a mă călca în picioare, din a-mi nega adevărurile, din a mă respinge. îmi ajunsese, îndurasem prea mult, nu mai pot să suport. Gata, trebuie să se termine. Acesta era felul lor de a spune „nu". Felul lor de a spune Aici sunt 172 de pagini de „nu". Trăiau într-o cutie izolată fonic şi plănuiau să mă ţină şi pe mine înăuntru, să mă sufoc împreună cu ei.
înţelegeţi, când îi ceri unei victime să depună plângere, în ce-i spui să se bage? De ce nu s-a dus la poliţie? Eu am avut parte de poliţişti, detectivi, paramedici, maşini de patrulă, o ambulanţă. Ei l-au încătuşat, pe mine m-au fotografiat, au înregistrat martorii, au consemnat fiecare detaliu despre corpul meu, de la colierul din jurul gâtului, până la şireturile de la pantofi, mi-au reţinut hainele, le-au reţinut şi pe ale lui. Am depus plângere în 24 de ore de la producerea agresiunii şi iată-mă, trei ani mai târziu, citind întâmpinarea
avocatului din apel, despre cum am fost, în mod evident, în faţa tomberonului, în niciun caz „în spatele" lui. Despre cum „abia dacă a fost un masaj extern" al „orificiului meu genital", despre cum eram tineri îndrăgostiţi care-şi exprimau nevoile sexuale. Când spui că trebuie să mergi la poliţie, ce îţi imaginezi? Eram recunoscătoare echipei de care beneficiasem. Dar poliţia trece mai departe, la alte cazuri, în timp ce victima este lăsată în agonie, în lungi procese judiciare, în care va fi pusă sub semnul întrebării şi apoi va uita cine este. Tocmai ai fost agresată fizic? Uite aici nişte informaţii despre cum poţi intra într-un proces de ani de zile de abuz verbal. Adeseori pare mai uşor să suferi doar violul în sine,

decât să înfrunţi ciopârţirea care urmează atunci când cauţi susţinere.
Când o victimă cere ajutor, este văzută ca atacatoare a agresorului. Aceste lucruri trebuie separate; căutarea susţinerii este primul ei motiv, decăderea lui este un efect secundar. Dar suntem învăţate că, dacă vorbim, lui o să i se întâmple ceva rău. O să fii învinovăţită pentru fiecare job pe care nu l-a căpătat, pentru fiecare meci pe care nu l-a jucat. Familia lui, prietenii, comunitatea, echipa vor dezlănţui iadul asupra ta, eşti sigură că asta vrei? O obligăm să se gândească la ce va însemna asta pentru viaţa lui, chiar dacă el nu a luat niciodată în considerare efectele faptelor sale asupra ei. Inevitabil, victima este depăşită numeric. Ea reprezintă unicul subiect al agresiunii sexuale, de la care se aşteaptă să demonteze de una singură toate convingerile lor înrădăcinate, clădite în ani întregi de poveşti rezolvate amiabil. Vor spune Nu l-am văzut niciodată purtându-se în felul ăsta, aşa că probabil minţi. Acest sentiment avea ecou în declaraţia surorii lui Brock: Dovezile prezentate în procesul lui şi concluziile trase despre caracterul lui se bazează pe o singură noapte din viaţa lui Brock şi vin din partea unor străini care nu-l cunosc: o frântură dintr-o frântură din existenţa lui. Victimele sunt frânturi; noi suntem un întreg.
Când societatea va pune la îndoială reţinerea victimei de a reclama agresiunea, o să fiu acolo ca să vă reamintesc că ne cereţi să ne sacrificăm sănătatea mentală pentru a lupta cu structuri depăşite, concepute ca să ne facă să renunţăm. Victimele nu au timp pentru asta. Victimele sunt şi studente, profesoare, părinţi, care nu pot renunţa la serviciu sau la studii. Adultul obişnuit abia dacă găseşte timp să-şi reînnoiască permisul de conducere. Nu e firesc să ceri aiurea ca victimele să-şi lase vieţile deoparte, ca să petreacă mai mult timp urmărind ceva ce nici n-au cerut, de fapt. Aici nu este vorba despre lipsa eforturilor din partea victimelor, ci despre eşecul societăţii în a avea sisteme viabile, în care victimele să simtă că există o şansă probabilă de a primi siguranţă, dreptate şi repunerea lucrurilor în făgaşul lor, în loc să fie traumatizate, supuse oprobriului, presiunii psihologice şi agresiunii verbale. Adevărata întrebare pe care trebuie să ne-o punem nu este De ce nu a făcut plângere?, ci Tu de ce ai face-o?

Brock va rămâne pentru totdeauna înotătorul devenit violator. A fost grozav, apoi s-a prăbuşit. Orice voi face eu în viitor, voi fi victima care a scris o carte. Talentele lui au precedat tragedia. Ea se presupune că s-a născut în această tragedie. Eu nu am venit pe lume când mi-a făcut el rău. Şi-a găsit vocea! Aveam o voce, dar el a dezbrăcat-o, lăsându-mă să bâjbâi oarbă pentru o clipă, însă am avut dintotdeauna o voce. Doar că am folosit-o aşa cum n-am mai fost nevoită niciodată s-o folosesc. Nu lui îi datorez succesul meu, devenirea mea, nu el m-a creat. Singura faptă pe care şi-o poate asuma Brock este agresiunea, dar nici măcar pe asta n-a recunoscut-o vreodată.

în 17 iunie 2017, primul proces Cosby[25] s-a terminat în coadă de peşte; şase membri ai juriului au rămas scărpinându-se în cap, neconvinşi, lăsaţi încolo pilulele alea două, da, dar, sunt doar, nu sunt sigur, am mai avea nevoie de nişte informaţii. Aţi crede că Andrea Constând ar fi fost pusă la pământ, s-ar fi dat bătută după acest îngrozitor eşec judiciar. Vino din nou cu dovezi, fiindcă poţi face orice. Dar pe 26 aprilie 2018, verdictul din cel de-al doilea proces a fost citit cu voce tare, iar Cosby a fost încătuşat, cu mâinile la spate. Mai mult de 50 de femei i s-au alăturat victimei, spunând, nu, Cosby, nu poţi.

Nu poţi săruta fără să ceri voie, nu poţi s-o apuci de păsărică, nu poţi disimula ceea ce faci, nu poţi închide microfonul, nu poţi să alungi cu un semn din mână, nu ne poţi face să uităm, pentru că noi mărşăluim în ritmul acestei promisiuni formate din două cuvinte. Atât de mult timp bărbaţii au putut, chiar au putut să scape cu faţa curată. Au scăpat de consecinţe, dar ceea ce au făcut n-a dispărut niciodată, chiar dacă minţile noastre au vrut să uite; a devenit o amintire fizică. Trupurile noastre au păstrat-o, bine depozitată, indiferent de cât de multe ori creierul a aruncat-o la gunoi, indiferent de cât de multe ori ni s-a spus să ne vedem de viaţă, să luăm vina asupra noastră, să

ne maturizăm, indiferent cât de mulţi ani au trecut, dacă ne-am făcut o familie, dacă am avut copii, dacă aceşti copii au avut şi ei copii, trupurile noastre tot îşi amintesc. Şi în timp ce minţile noastre încearcă s-o abandoneze cu totul, târziu, în noapte, când stăm întinse în pat, treze, singure, trupurile noastre protestează, nu poţi.

în octombrie 2017, Ashley Judd şi Rose McGowan au stat în primele rânduri, în timpul decăderii lui Weinstein. Bărbaţi puternici au căzut seceraţi unul după altul, sau mai degrabă femeile au făcut un pas în faţă, iar consecinţa a fost căderea acestor bărbaţi. Dar n-a fost deloc ochi pentru ochi, a fost un singur ochi pentru zeci de alţi ochi. Aceşti bărbaţi n-au reuşit să-şi dea seama că, de-a lungul anilor, în timp ce ei vânau femeie după femeie, creau numeroşi martori, mai mult decât un singur susţinător, slavă cerului, pentru că unul singur, se pare, nu-i niciodată de ajuns. Cosby, 60. Weinstein, 87. Nassar, 169. Ştirile foloseau expresii precum o avalanşă de acuzaţii, un tsunami de poveşti, schimbare radicală. Metaforele erau corecte în sensul că descriau catastrofe devastatoare. Dar era greşit să compari aceste fapte cu dezastrele naturale, fiindcă nu erau deloc de la natură, ci numai şi numai înfăptuite de bărbaţi. Numiţi-le „tsunami”, dar nu pierdeţi din vedere că fiecare viaţă reprezintă o singură picătură şi de câte picături este nevoie pentru a forma un singur val. Pierderea este imposibil de înţeles, uluitoare, înnebunitoare — ar fi trebuit să ne prindem când nu era decât o picătură. în schimb, societatea este plină de supravieţuitoare care fac un pas în faţă, câteva zeci pentru fiecare bărbat, aşa încât, într-o bună zi, la bătrâneţe, ar putea şi el să simtă gustul a ceea ce au simţit ele în tot acest timp.
Mişcarea Me Too, iniţiată de Tar ana Burke, a scos la iveală numărul copleşitor de situaţii în care s-au petrecut hărţuiri şi agresiuni sexuale, felul în care violenţa este încorporată în vieţile noastre de zi cu zi, a scos în evidenţă nenumărate conversaţii şi gesturi pe care am fost învăţate să le tratăm drept nesemnificative. Me Too este doar finalul unei fraze, trebuie să fie adăugat la ceva, folosit în completare. Este imposibil de separat de marea masă, imună la izolare. Enunţând aceste cuvinte, nu divulgi întreaga ta poveste în detalii explicite, ci doar dai din cap, ridici mâna. Luând astfel cuvântul, nu eşti obligată să păşeşti în lumina reflectoarelor, ci doar eşti ajutată să contribui la un întreg strălucitor, numeros. Mişcarea Me Too a oferit uşurarea că în sfârşit ni s-a dat o şansă să spunem povestea aşa cum a fost, să vedem cum este să ne plimbăm, să respirăm, să ne scuturăm puţin mâinile, fără această povară.

Cineva a numit-o vânătoare de vrăjitoare, adică ea îi poartă lui sâmbetele, întreb, de când până când. Spune ziua. Ia-i urma. Aproape aş putea garanta că după atac ea a încercat să-şi vadă de viaţă. întreab-o ce a făcut în ziua următoare şi o să-ţi spună, păi, m-am dus la serviciu. Nu a apucat vreo furcă, nu a angajat vreun avocat. Şi-a făcut patul, şi-a încheiat nasturii de la bluză, a făcut duş după duş. A încercat să creadă că e neschimbată, a mers înainte până când i-au cedat picioarele. Fiecare femeie care a luat cuvântul a făcut-o pentru că a atins un punct din care nu mai poate trăi nici măcar o zi viaţa pe care a încercat să şi-o construiască. Aşa că s-a întors, lent, cu faţa spre ea, ca s-o înfrunte. Societatea crede că scopul nostru este să le purtăm lor sâmbetele. Când, de fapt, scopul nostru este să supravieţuim. Asta e tot. Ei au întors pe dos viaţa noastră de până atunci, iar noi încercăm să mergem mai departe, dar nu putem. De fiecare dată când o supravieţuitoare reuşeşte să iasă la suprafaţă, oamenii se reped să spună, ce mai vrea şi asta, de ce i-a luat atât, de ce acum, de ce nu atunci, de ce nu mai repede. Dar distrugerile nu respectă termene-limită. Dacă victima iese la lumină, de ce n-am întreba-o cum a fost posibil să trăiască atât timp cu această suferinţă, de ce n-o întrebăm cine a învăţat-o să tacă, să nu spună nimic?

Adeseori, victimele sunt acuzate că vor să se răzbune, dar răzbunarea este un motoraş amărât. înţeleg lucrurile mai bine de-atât, nu trăiesc cu impresia că îmi recâştig liniştea la sunetul ciocanului judecătorului sau al încuietorii cătuşelor. Poate că el stă într-o celulă, dar nu va şti niciodată cum este să te simţi străin în propriul trup. Nu luptăm pentru finaluri fericite, din punctul nostru de vedere. Luptăm ca să spunem, sus şi tare, nu, nu poţi. Luptăm ca să fim luate în seamă. Luptăm ca să stabilim nişte precedente. Luptăm pentru că ne rugăm ca noi să fim ultimele care să simtă o astfel de durere.

Când a apărut cartea lui Hillary Clinton, What Happened, am aflat că a citat acolo ultimul paragraf din declaraţia mea: în nopţile când vă simţiţi singure, sunt alături de voi... Apoi a adăugat: în zorii zilei de 9 noiembrie, când a venit momentul să decid ce voi spune în discursul meu de recunoaştere a înfrângerii, mi-am amintit de aceste cuvinte. Inspirată de ele, am scris aşa: „Către toate fetiţele care mă privesc acum, să nu vă îndoiţi niciodată de valoarea şi

puterea voastră, şi de faptul că meritaţi fiecare şansă şi oportunitate din lumea asta pentru a vă urmări şi împlini toate visurile”. Oriunde s-ar afla, sper că Emily Doe ştie cât de mult înseamnă cuvintele şi puterea ei, pentru atât de multe femei.

în momentul unei pierderi uriaşe, Hillary Clinton citise declaraţia mea, în căutarea speranţei. Se întorsese în cel mai întunecat moment al existenţei mele, pentru a-şi lumina drumul înainte

.[25] Comediantul american Bill Cosby a fost acuzat de agresiune sexuală petrecută la mijlocul anilor 1960: a fost condamnat în 2018.

în ianuarie 2018, peste 160 de tinere gimnaste au renunţat la tălpile goale şi saltelele de vinilin pentru balerini şi asfalt, ca să stea una lângă alta în faţa unui podium şi să dea citire declaraţiei lor către Larry Nassar, a cărui faţă era acoperită de o barbă abia crescută, de parcă ar fi fost acoperit de ţărână. Când a fost anunţată ştirea, tocmai tocam morcovi şi tofu ca să-l hrănesc pe Mogu, în timp ce televizorul mergea undeva, pe fundal. Pe măsură ce vocile acelor fete tinere intrau în încăpere, am lăsat totul să se ardă şi fumul să se ridice, în timp ce eu am rămas uluită, privindu-le. Vorbele lor erau tăiate în oţel. Chiar şi atunci când vocile le tremurau, privirea rămânea fermă. M-am gândit: dacă şi eu, ca supravieţuitoare, sunt făcută din aceeaşi fibră ca ele, dacă este adevărat că suntem făurite din aceeaşi urzeală, atunci înseamnă că sunt de neclintit. În ziua aceea ceva m-a ars adânc în piept, am simţit că pot ridica o maşină, pot urca un munte, eram mândră să fac parte din ceea ce înseamnă să fii supravieţuitoare. Din forţa pe care o emanau ele. Fetiţele nu rămân mici la nesfârşit, a spus Kyle Stephens. Ele se transformă în femei puternice, care se vor întoarce ca să-ţi distrugă lumea.

Poate că Larry s-a gândit că timpul va fi de partea lui şi şi-a perfecţionat tehnicile pe măsură ce au trecut anii, fără să fie

deranjat. Dar în tot acest timp fetele deveneau mai puternice, căutând temperatura potrivită pentru a ieşi în faţă în siguranţă. Totuşi, n-am pierdut din vedere sursa puterii lor; tonul acela putea fi atins abia după ce rezistai unor cantităţi insuportabile de suferinţă şi chin.
Dar ceva era diferit. îmi tot îndreptam atenţia spre mama aşezată alături de fiica ei care citea, un contur sumbru în fundal, cu faţa lipsită de expresie, rămasă fără cuvinte. Rândurile de părinţi din public, amuţiţi şi solemni. Rareori îi vedem pe cei din planul secund al consecinţelor, acest contrast acut între fiicele puternice, pline de forţă, şi ecoul mult mai trist al celor apropiaţi, cu interiorul rănit, expus. Scena era tulburătoare, obsedantă. Schimbarea de roluri, cu adulţii retrăgându-se în spate pentru a-şi privi fetele de 15 ani
păşind în faţă şi cerând dreptate, în timp ce ei erau reduşi la rolul de spectatori neputincioşi. îndărătul fiecărui discurs puternic, în ochii părinţilor părea să se desfăşoare un al doilea strat, un dialog al vinii, poate, intens şi apăsător. O durere, eşti prea tânără ca să ştii de toate astea, şi încă o întrebare, cum aş fi putut preveni asta. Când bunica Ann a întrebat-o pe mama Cum a fost când ţi-a spus Chanel?, mama a rostit patru propoziţii:

încerc să nu-mi amintesc.

Mi s-au înmuiat genunchii.

Eu am fost cea care a dus-o acolo cu maşina.

Ar fi trebuit să mă întorc şi să-mi aduc copilele acasă.

Julia spune Eu am fost cea care te-a invitat la petrecere.

Tiffany spune Eu am fost cea care a plecat.

Lucas spune Eu am fost cel care a vorbit ultimul cu tine la telefon.
De câte ori le-am spus voi sunteţi motivul pentru care mai sunt încă aici, nu motivul pentru care sufăr. încă văd durerea în părinţii

mei, felul în care li se întunecă chipurile, ori de câte ori vine vorba despre caz, ca atunci când norii acoperă soarele.
Privindu-le pe gimnaste vorbind, a fost pentru prima dată când m-am încumetat să privesc pe ecran interiorul unei săli de judecată. în ultimii câţiva ani evitasem scenele de la tribunal televizate în emisiuni, filme, chiar şi desene animate incluzând proceduri legale. De Halloween am văzut un copilaş îmbrăcat în judecător, roba micuţă, neagră, ciocănelul, şi i-am urât pe părinţii care găseau amuzantă treaba asta, în timp ce eu ştiam că era o nebunie. Consideram sistemul justiţiei penale prea brutal, prea consumator de timp. încrederea în el mi se zdruncinase. Unde altundeva puteam cere ajutor? De ce este atât de dificil să auzi de o poveste în care victimei să i se poarte de grijă,
iar justiţia să fie înfăptuită cum se cuvine? Atunci a apărut judecătoarea Aquilina. N-am pus niciodată la îndoială timpul extrem de limitat pe care l- am avut la dispoziţie pentru a-mi citi declaraţia, până în momentul în care judecătoarea Aquilina a găsit timp pentru 169 de declaraţii. A spus răspicat că fiecare dintre acestea este importantă. Ea a făcut loc pentru dreptate şi compasiune într-un spaţiu pe care-l asociasem numai cu tortura. Lăsaţi vinovăţia aici. Nu merită mai mult din timpul familiilor voastre. Ea a alungat forţele negative. încetaţi să mai aruncaţi vina şi ruşinea asupra părinţilor, a zis ea. Credeţi-mă, n-aveaţi de unde să ştiţi. Şi n-aţi fi putut schimba cu nimic lucrurile. Ea le-a spus femeilor Lăsaţi-vă suferinţa aici, mergeţi afară şi faceţi lucrurile minunate de care sunteţi capabile. Nu ştiam că erau posibile îndrumări de acest tip. în instanţă, judecătorul este comandantul de vas. Comandantul din procesul meu ne-a scufundat pe toţi. Ea a întors vasul, direcţionându-l spre zarea largă. Sperasem ca Stanford să poată fi acelaşi tip de instituţie, să vrea să fie lider în protejarea supravieţuitoarelor.
M-am născut în spitalul din Stanford şi când eram mică credeam că asta mă face automat deşteaptă. Am pedalat pe bicicletă printre palmieri şi eucalipţi, pe sub acoperişurile de ţiglă roşie. Tot nu ştiu să numesc multe dintre clădiri, dar pot face un tur al amintirilor mele, pot să arăt spre orice loc din campus şi să spun Aici este locul unde... Aici este locul în care am stat la o măsuţă pliantă, ca să vând prăjiturele din partea Fetelor Cercetaş. în gimnaziu am

devenit deja conştientă de înălţimea mea, aşa încât bunica Ann m-a dus la o întrunire a baschetbalistelor din Stanford, ca să-mi arate ce devin fetele înalte. La fiecare meci luam cu mine binoclul bunicii şi fluturam şerveţele când ovaţionam, iubeam mascota dansatoare în formă de copac, care arăta ca o rolă imensă de hârtie igienică, cu ochi bulbucaţi şi frunze clăpăuge. Stanford era locul unde luasem ore de limba chineză, lângă fântână, şi ore de informatică, atunci când am învăţat cum să redactez texte şi să editez filme; am creat primul meu video despre o furculiţă care avea superputeri (Maestrul Furculiţă 3 000, poate să sape gropi şi să pieptene animalul de companie). Tiffany şi cu mine găseam mingi de golf prin iarba de lângă terenul unde se ţineau cursurile de golf din Stanford, imaginându-ne că sunt nişte ouă speciale, pe care le luam acasă, să le punem la clocit.

Aici au fost admişi cam 20 de elevi din clasa mea de liceu. Era ceva obişnuit să-mi vizitez câte un prieten la Stanford, să particip la petreceri silent disco

sau să joc Apples to Apples în timpul vacanţelor. Stanford era alcătuit din prieteni, idoli, profesori. Da, nu fusesem niciodată studentă acolo, dar Stanford a reprezentat comunitatea mea înainte de a şti că este universitate. Era acasă.

După ce am fost agresată, nimeni de la ei n-a vorbit cu mine timp de zece zile. Unul dintre decanii de la Stanford îmi ştia numele, dar nu m-a contactat nimeni. Nimeni nu m-a întrebat Ce faci? Ai ajuns cu bine acasă? Mi-am imaginat că, nefiind studentă, nu mă calificam pentru susţinerea lor. Totuşi, am sperat la o mână de ajutor în această perioadă crucială. încă nu învăţasem cum să cer sprijinul, dar dacă mi-ar fi fost oferit, poate că lucrurile ar fi stat altfel. Poate că n-aş mai fi petrecut atât de mult timp sunând pe la hotline-uri, din maşină. Ceea ce vreau să spun este că mi-aş fi dorit să existe un semn de grijă, o oarecare îndrumare a mea spre anumite resurse, să fi luat cineva cunoştinţă de ceea ce se petrecuse.

Absenţa celor de la Stanford a devenit o prezenţă constantă în timp ce conduceam prin Palo Alto. Agresiunea mă afectase fizic, dar se distruseseră lucruri mai mari de-atât. Distrugerea încrederii în instituţii. Distrugerea încrederii în locul despre care crezusem că mă va proteja. Apatia lor, lipsa scuzelor — cu astea aş fi putut trăi,

dar ceea ce m-a tulburat cel mai tare a fost eşecul lor în a pune singura întrebare cu adevărat importantă: Cum ne asigurăm că astfel de lucruri nu se vor întâmpla din nou? Trataseră agresarea mea ca pe un incident izolat, singular. După retragerea de bunăvoie a lui Brock, mă sunaseră o dată, ca să mă informeze că nu i se mai permitea să se întoarcă în campus. în afară de asta, prea puţine lucruri se puseseră în mişcare. Agresiunea mea a trecut aşa cum a venit. Dar nimic nu este atât de simplu, niciodată. Brock nu era un măr stricat, solitar, el doar ameninţa să expună problema mult mai mare, ascunsă, a violenţei sexuale din campus. Stanford ar fi trebuit să profite de oportunitatea de a derula o revizuire profundă a procedurilor şi politicilor. Să se asigure că, atunci când este afectată o victimă, există servicii active care să acţioneze imediat. Să reevalueze siguranţa din campus. Să facă supravieţuitorii să se simtă susţinuţi. Ar fi trebuit să spună Ceea ce ţi s-a întâmplat contează pentru noi.

La câteva zile după ce declaraţia mea a devenit virală, Stanford a venit cu
propria declaraţie: A circulat o cantitate importantă de informaţii greşite despre rolul jucat de Stanford. în acest caz, Universitatea Stanford, studenţii săi, poliţia şi personalul au făcut tot ce puteau face. Au spus că, atunci când mi-au aflat numele, universitatea m-a contactat confidenţial, pentru a-şi oferi ajutorul. Când am citit declaraţia complet lipsită de scuze, aproape plină de mândrie, cum că Stanford ia în serios problema agresiunilor sexuale şi a fost lider naţional în a face paşi concreţi în această chestiune, a fost de parcă mi-ar fi pus cineva sare pe rană.

Jennifer J. Freyd, profesoară de psihologie şi absolventă la Stanford, a trimis o scrisoare deschisă către administraţia universităţii, în care a condamnat atitudinea lor defensivă şi felicitările cu care s-au autogratulat. A pomenit un termen despre care nu auzisem până atunci, trădare instituţională, care poate provoca victimelor traume ce survin peste şi după cele cauzate de violenţa sexuală în sine. Ironia este că această trădare instituţională nu e rea doar pentru cei dependenţi de instituţie, ci ajunge să bântuie instituţia însăşi.

în vara aceea, Michele a fost la ştiri, vorbind despre lipsa scuzelor din partea Stanford. Ea a spus că agresarea mea nu a fost ceva cu

totul imprevizibil, ceva întâmplător, că ei au creat condiţiile pentru ca aşa ceva să se întâmple. Michele era protejată de poziţia ei de titular, ceea ce i-a permis să critice public practicile de la universitate. Am presupus că era inutil.
Vestea despre declaraţia ei a făcut un pic de vâlvă şi apoi a trecut, vara a venit şi a plecat. în 31 august 2016, cu două zile înainte ca Brock să iasă din puşcărie, am primit un telefon de la Michele, veşti bune. O femeie din conducere a informat-o pe Michele că Stanford voia să-şi ceară scuze şi să-mi plătească orele de terapie. O s-o numesc pe această femeie Sâmbure de Măr. Dacă mănânci un sâmbure de măr nu păţeşti nimic. Dar dacă mănânci prea mulţi, cu timpul pot deveni toxici, insidioşi şi corozivi, imposibil de distrus. Sâmbure de Măr a spus că-mi va trimite textul prin e-mail; tot ce aveam de făcut era să-l semnez, pentru a primi banii. Am spus că refuz să primesc orice sumă de bani înainte de a fi de acord să ne întâlnim, să vorbim despre cum a fost gestionată agresarea mea şi să înţeleg ce vor face mai bine în viitor. Michele a sugerat să acceptăm oferta înainte ca Stanford să se răzgândească.
M-a înfuriat faptul că această convorbire avea loc cu două zile înainte de eliberarea lui Brock. Le-am pus la îndoială motivaţia, intenţionau ca prin asta să-şi spele numele şi să evite publicitatea negativă înainte ca media să facă iar vâlvă în jurul cazului. M-am dus la Lucas, ce să fac. Dacă sunt serioşi, oferta va mai rămâne valabilă câteva zile, a spus el. M-a întrebat şi care e şmecheria. Aşa că am întrebat şi eu care e şmecheria. Avem nevoie de un angajament din partea ta că nu vei declanşa un litigiu.
Am înţeles, în cele din urmă, că eram vizibilă nu ca persoană, ci ca ameninţare legală, ca răspundere gravă.
îmi doream să ţin nasul sus, n-am nevoie de Stanford. Cine e Stanford, a spus Michele. îţi dai seama că Stanford este un trust corporatist de multe miliarde. Nu poţi personifica o organizaţie complexă. Era o marcă, o experienţă care ţi se vinde. La fel cum Mickey Mouse este un bărbat în toată firea, plătit să stea pe muteşte într-o cochilie rigidă, sufocantă, îmbrăcat în blană neagră şi mănuşi albe. în acelaşi timp, mi-a spus că Stanford nu era un monolit, ci era alcătuit din oameni diferiţi, cu motivaţii diferite. Există acolo oameni pe care îi poţi urî, dar şi oameni care încearcă

să te ajute. Ascultă-i pe cei din urmă. Michele credea în Sâmbure de Măr, în potenţialul de reformare. Michele a avut ideea înlocuirii tomberoanelor cu o grădină însoţită de o placă pe care să fie inscripţionat un citat la alegerea mea. Mi-am zis că ar fi drăguţ şi am acceptat.
Pe 2 septembrie 2016, am deschis ştirile pe telefon şi l-am văzut pe Brock ieşind pe uşile de sticlă ale închisorii locale, îmbrăcat în cămaşă, scăldat în luminile camerelor de luat vederi şi înconjurat de bulbii microfoanelor, înainte de a fi strecurat cu grijă într-un SUV. Ştiam că va veni şi acest moment. Dar vara trecuse într-o clipită, iar el era din nou liber. Văzusem online cum oamenii postaseră lucruri care durau mai mult decât sentinţa lui. Durata medie de viaţă a unei maimuţe de mare. Perioada cât a rămas Macarena în Top 100 (Odyssey). Cât stau neepilată iarna (HerCampus). Cât aştept să mi se întoarcă un mesaj (conniethegoat). Conversaţiile mamei, când se întâlneşte cu prietenele ei (amy).
Am dat clic pe un alt video în care se caza la hotel, împreună cu părinţii, în timp ce operatorii TV roiau în jurul lui, Ai ceva să-i transmiţi victimei? Mi- am ţinut respiraţia pentru o secundă, ascultând. Stătea în faţa unui lift, cu ochelarii de soare la ochi, privind în jos, cu buzele strânse într-o linie subţire, în timp ce părinţii lui aruncau priviri batjocoritoare. Nu ştiu de ce mai aşteptasem ceva de la ei.
Trebuia să ies din casă. Am alergat spre un restaurant. Un bărbat care stătea la tejghea mi-a zâmbit şi a întrebat Eşti din Colorado? Mi-am dat seama că purtam treningul meu cu Colorado. Este un stat minunat, ca tine. Eu sunt dintr-un orăşel din nordul… Am plecat de acolo pe veranda din spate. Am comandat clătite cu afine, şase bucăţi. Când am revenit înăuntru şi am trecut pe lângă bărbat, l-am privit ţintă, am apucat zahărul pudră şi siropul de arţar şi m-am întors la masa mea din colţ. învăţasem deja cum să mă raportez la realitate, filtrându-mi lumea printr-o serie de fapte perceptibile, de necontestat: Mănânc clătite delicioase. Soarele străluceşte. Mi-e cald. Văd begonii roz.
Brock a ieşit din puşcărie şi viaţa mergea mai departe, iar eu intrasem într-un soi de negociere cu Stanford. Eram tentată să refuz cu totul banii, mândria mea era prea mare. Mă temeam mai

ales de vina, ruşinea şi stigmatul care vin atunci când victima primeşte nişte bani. Dar dacă sora mea avea nevoie de terapie, voiam să aibă această posibilitate. Dacă refuzam banii, iar ea venea la mine pentru ajutor, ce îi puteam spune? Du-te la tata? Pune-l să muncească şi mai mult? Voiam să fiu în stare să am grijă de ei, să le ofer măcar o dată ceva bun. Dacă acceptam, însemna că las în urmă toate celelalte victime din campus?

După un an şi jumătate de proceduri în instanţă, nu am primit niciodată nici măcar un penny de la sistemul justiţiei penale. Acum, că totul fusese spus şi făcut, se presupunea să adun actele pentru recuperarea banilor, să trimit facturile de la spital şi de la terapie, pe care Brock fusese obligat de instanţă să le plătească. Dar, din moment ce era şomer, mi se spusese că va fi stabilit un plan de plăţi, că-mi va restitui puţin câte puţin, în ani întregi. Voiam să tai toate legăturile cu el. Plus că se considera deja victimă şi mă temeam că, dacă ar fi primit prin poştă vreo factură, avocatul lui ar fi făcut din asta un motiv să mi se pună şi mai mult împotrivă. Michele m-a prezentat unui avocat care mi-a descris opţiunile, toate învârtindu-se în jurul a încă doi sau trei ani petrecuţi în instanţă. În timp ce el îmi explica felul în care decurge depoziţia, cum perioada limită în care puteam întreprinde ceva aproape expirase, în mintea mea toată această logistică s-a transformat în ape tulburi. Ştiam că nu am în mine acest mod de a acţiona. Stanford oferea în total 150 000 de dolari, ceea ce ar fi acoperit câţiva ani de terapie pentru mine şi sora mea. Victimele sunt luate de val atunci când primesc nişte bani. Prea puţine îşi dau seama că vindecarea este costisitoare. Că ar trebui să aloce mai multe fonduri pentru victime, pentru terapie, pentru siguranţă suplimentară, pentru eventuale costuri de mutare, pentru a se repune pe picioare, pentru a-şi cumpăra lucruri simple, precum hainele potrivite pentru prezenţa la proces. Aşa cum a subliniat Michele, prevenirea agresiunii este mult mai ieftină decât încercarea de a rezolva problema după ce s-au petrecut faptele. Am cerut să existe un manager de caz, cineva dedicat exclusiv pentru a servi nevoilor victimelor, care să le informeze şi să asigure susţinerea potrivită. Lipsa acestei susţineri, experimentată pe propria piele, nu trebuia să mai existe vreodată. Voiam să-şi revizuiască politicile pe care le implementaseră, cu menţiunea de

contactare a victimei violului. Voiam ca Departamentul de Siguranţă Publică din campus să participe la cursuri de pregătire, astfel încât să le poată informa mai bine pe victime despre procedurile din instanţă şi despre opţiunile lor, mai ales când venea vorba să depună plângere. De asemenea, i-am rugat să lumineze mai bine zonele întunecate din spatele caselor frăţiilor.
Michele a cerut suplimentarea iluminatului şi supraveghere video în spaţiile exterioare de mare risc. A pledat pentru şi mai multe remedii de sistem, evaluarea obiceiurilor de violenţă sexuală în interiorul programelor sportive, revizuirea practicilor din sistemul frăţiilor, îmbunătăţirea transparenţei informaţiilor, pentru a le face mai cuprinzătoare şi mai accesibile.
întâlnirea a avut loc pe 6 septembrie 2016, la patru zile după eliberarea lui Brock din puşcărie. Urmăream să am o furie moderată şi convingeri puternice. îndrăzneşte, lansează cereri! Am intrat cu mâinile tremurând. Cât de repede mi-a pierit elanul! Am spus câteva cuvinte înainte de a uita toate lucrurile pe care venisem să le spun. Nu intimidam pe nimeni şi nu revendicam nimic. M-am simţit de parcă în pieptul meu era doar un buzunăraş mic de aer, din care trăgeam în timp ce şopteam ceva despre cum aş fi vrut să fi fost ajutată de cineva. Michele a înfruntat-o, admonestând Stanfordul că nu m-a căutat în orele de după agresiune. Aveau numărul de telefon şi numele meu, ştiau cum să dea de mine. Sâmbure de Măr şi-a cerut
scuze.
Apoi a spus că la momentul acela nu aveau o practică stabilită despre cum să dea acces la resurse celor care nu erau studenţi în universitatea lor. A spus că au vrut să-mi respecte statusul şi anonimatul. A spus că au încercat să mă ajute, că aveau o informare prin care îmi ofereau resurse pentru sănătatea mentală, dar că nu le-am accesat niciodată.
Creierul meu săpa printre amintiri vechi, când, când au făcut asta? Oare a fost în noaptea aceea, târziu, când am stat blocată în maşină, în parcarea de la IKEA? Scotocisem prin geantă, găsisem numărul de la hotline-ul Stanford. îi spusesem doamnei de la telefon doar să stea alături de mine, aveam nevoie să ştiu că nu sunt singură. Când m-am liniştit, într-un final, doamna mi-a spus că nu ştia regulile pentru cei care nu sunt studenţi, dar că pot să vin,

pot să mă duc la ei la birou a doua zi şi să le spun cine sunt. Când am încheiat convorbirea, femeia fără chip a fost înghiţită la loc de vid şi eu am rămas cu întrebările. Dacă mă duceam, cu cine trebuia să mă întâlnesc, trebuia să-i dezvălui totul celui de la recepţie? Aş fi repartizată unui terapeut, la întâmplare? Nu puteam suna din nou la hotline, fiindcă mi s-ar fi făcut legătura cu o altă persoană. Parţial, motivul pentru care n-am căutat ajutor a fost conştientizarea faptului că nu ştiu în ce loc sunt potrivită, ezitarea pe care am auzit-o în vocea acelei femei, de obicei nu procedăm aşa, dar...

Am crezut că apelul la hotline era confidenţial. Dintr-odată m-am simţit stânjenită, realizând că în tot acest timp fusese vina mea, eu nu venisem la ei. Plus că nici măcar nu eram studentă acolo, nu exista niciun protocol, ce ar fi trebuit să facă ei cu mine? Actul fusese tipărit şi semnat cât hârtia era caldă încă. Sâmbure de Măr întârzia undeva şi când uşa s-a închis am înţeles că asta a fost, semnasem ce îi trebuia ei. Michele era optimistă, vom avea o colaborare permanentă, dar eu mă temeam că promisiunile făcute în plus faţă de bani se spulberaseră.

în seara aceea m-am dus acasă întorcând lucrurile pe toate părţile, în mintea mea. în noaptea în care sunasem la hotline atinsesem deja periculos punctul cel mai de jos şi acţionasem în disperare de cauză. Nu pricepuse esenţialul; să răspunzi la un apel la hotline este diferit faţă de a avea iniţiativa, de a pune mai devreme resursele la dispoziţia victimei, de a face ceva înainte ca ea să fie la pământ. Am încercat, ar fi trebuit să-i răspund. Şi aia am fost eu, nu voi.

Eu v-am sunat pe voi. Ar fi trebuit să ripostez. Nu simţisem deja astfel de ecouri şi în instanţă? Chanel n-a văzut asta. Subtila manipulare psihologică prin care să te îndoieşti de tine, mutarea vinii şi povara transferată înapoi asupra victimei.

Mă dusesem la întâlnire în căutarea unei conversaţii deschise, personale, despre anumite modificări, despre cereri rezonabile şi discutarea unor soluţii. Ar fi trebuit să-mi dau seama că, din perspectivă legală, nu erau motivaţi să recunoască faptul că pierduseră controlul. Sâmbure de Măr era şi ea sub presiune,

vorbind în numele acţionarilor şi al avocaţilor, exercitând un rol de purtătoare de cuvânt pentru universitate.
în seara aceea m-am simţit rău şi m-am dus la culcare devreme. M-am trezit la 2 dimineaţa şi am vomitat în noul nostru coş de răchită, lichidul coagulat scurgându-se printre crăpăturile împletiturii de lemn. Mi-am scos hainele şi m-am chircit în poziţie fetală pe covoraşul de la baie, înghesuită între veceu şi duş, cu obrazul îndesat în scurgere. Mă simţeam ca şi cum cineva îmi spinteca stomacul. Toată baia mirosea a acru. Am rămas acolo nouă ore.
Nu-mi venea să cred cum de căpătasem acea toxiinfecţie alimentară. Era ciudat, pentru că în China mâncasem carne prăjită într-un ulei necunoscut pentru mine, în locuri unde oamenii intrau în apă desculţi ca să prindă peşti pe care îi eviscerau apoi pe butuci de lemn şi-i preparau în faţa mea. Am scris o listă pe un bileţel roz: joi, paste pesto, vineri, pui. Crampele continuau. Când părinţii au trecut pe la mine, o săptămână mai târziu, au văzut că nu mâncasem mai nimic şi m-au trimis la doctor.
Care este problema? M-am aşezat pe hârtia şifonată şi am arătat bileţelul roz: joi, paste pesto, vineri, pui, şi tot aşa, până când medicul a decretat, trebuie să fi prins vreun microb. M-a sfătuit să iau Pepto-Bismol. Am scuturat din cap. Deja am terminat rezerva de acasă, nu a făcut decât să-mi coloreze voma în roz. Doctorul a spus că ar trebui să încerc nişte pastile masticabile, nu medicament lichid, şi să aştept să treacă de la sine. Atunci m- a lovit în moalele capului. Nu făcusem lista corectă. Joi, discuţia cu Stanford. Vineri, violatorul iese din puşcărie. Un atac de panică, eşecul întâlnirii, vina pentru banii acceptaţi, regulile de negociere, toate reprimate în măruntaiele mele. Nu ştiam cum să spun toate astea. Simt, de asemenea, şi anxietate. Doctorul m-a întrebat Ai încercat să faci terapie? Am dat din cap. OK, păi atunci poate asta este o variantă pe care s-o explorăm data viitoare, dar anxietatea e ceva obişnuit, aşa că acordă-ţi câteva luni şi... Am coborât privirea, ţintuind podeaua.
După ce mi-a fost publicată declaraţia şi au început să curgă valurile de susţinere, am crezut că au venit zile senine, de navigare lină. Răul a rămas în spate. Simţeam că am forţă. Fusesem atât de

entuziasmată, încât unii au spus că am răsturnat complet perspectiva. Dacă aş fi putut s-o răstorn, aş fi redirecţionat-o cu totul, aş fi schimbat lumea peste noapte. M-am dus la acea întâlnire complet naivă, imaginându-mi că doar într-o oră eram într-adevăr pe cale să pun capăt violenţei sexuale din campus. Dar Michele înţelegea cât de mult o să dureze. Ea se lupta de peste zece ani cu Stanford. Schimbarea socială este un maraton, mi-a spus. Nu un sprint. Faci tot ce poţi în timpul pe care-l ai la dispoziţie. Prin „timp" se referea la durata unei vieţi întregi, în sensul că în cursul vieţii noastre s-ar putea să nu vedem corectat tot ce ne-am dori, dar continuăm să luptăm. Am realizat cât de lung şi chinuitor este procesul schimbării de fond, cât de uriaşe şi puternic înrădăcinate sunt actualele sisteme, cât de imposibil sunt de dezrădăcinat, cât de mică eram, de-a dreptul minusculă.

O săptămână mai târziu mi-am cerut scuze faţă de avocat, regretând că n-am putut face suficient. Speram să mai putem lucra împreună pentru a aduce schimbare la Stanford. El a spus Sperăm amândoi ca ăsta să fie cu adevărat un pas înainte pentru tine... îţi admirăm puterea extraordinară... Ai o lumină care străluceşte şi pe asta Turner n-a putut s-o atingă.

Partenerul lui de la firmă a spus Sper să-ţi dispară repede teama de a nu fi făcut suficient, fiindcă ai făcut atât de mult. Dar ruşinea îmi răsuna în minte, eşti stupidă, meschină, egoistă, anulând vocile lor încurajatoare.

Am primit un cec în plic şi m-am dus la bancă, am deschis un cont şi i-am dat tatei parola, ca să folosească banii pentru urgenţele familiei. Am virat nişte bani în contul de pensie al surorii mele. într-o seară, îi auzisem fără să vreau pe părinţii mei vorbind despre presiunile financiare şi mi s-au încins obrajii. îmi dorisem ca banii să rezolve totul şi toată lumea ar fi trebuit să fie fericită acum. Gata cu suferinţele, gata cu toate
chinurile. Pusesem capăt tristeţii noastre. Măcar asta făcusem.

Fiindcă zona avea să fie curând transformată într-o grădină, Michele m-a dus să văd la lumina zilei, pentru prima dată, locul unde fusesem agresată. Crampele au revenit.

M-a şocat felul deprimant şi dezamăgitor în care arăta totul, peticul ăla de iarbă murdară, crengile lăsate ale copacilor, panta

acoperită cu ace moarte de pin, rahaturi şi cutii de bere, linguriţe de plastic şi cioburi de sticlă, un tub de ketchup şi două tomberoane negre. Ăsta? Ăsta e locul? Ăsta e locul unde a fost redefinită întreaga mea viaţă, locul care a dus la sacrificarea relaţiilor, la pierderea jobului, la pierderea identităţii, locul unde totul a fost minimalizat şi furat de această jalnică şi mizerabilă curte din casa unei frăţii. Cum trecuseră anii fără ca eu să mă pot elibera de acest loc, să ajung să negociez cu Stanford în legătură cu un lucru atât de simplu ca instalarea unui nenorocit de bec. Un bec! Stând aici, toată viaţa mea şi toată suferinţa mea păreau o glumă, voiam să râd, să-mi înfig pumnii în pământ, să smulg bulgări de ţărână, să-i arunc în uşile de sticlă ale verandei cu scaune de lemn, unde îmi aminteam că dansasem. Dar n-am spus nimic, am rămas acolo, clipind în soare, şi după câteva minute m-am răsucit pe călcâie şi m-am întors în maşina lui Michele.
A trecut o jumătate de an. Sâmbure de Măr a trimis un mesaj care mi-a parvenit prin intermediul avocatului. Sper că îţi merge bine. Va exista un manager de caz, iluminatul public a fost îmbunătăţit. Mi-a transmis că informaţiile despre agresarea mea trebuiau să fi venit de la biroul procurorului, nu fuseseră niciodată în responsabilitatea lor. Nu spuneau şi n- ar fi spus-o niciodată Trebuia să te protejăm şi am eşuat. Ar fi trebuit să urmărim cazul şi n-am făcut-o. Ar fi trebuit să te contactăm mai devreme, aşa vom face data viitoare.
Am participat la programul de terapie prin artă pentru supravieţuitorii agresiunilor sexuale şi ai violenţei într-o relaţie, organizat în campus. într-o seară am parcurs cu maşina acel drum de o oră între San Francisco şi cămăruţa înghesuită din spatele sălii de mese. Seminarul era condus de două femei; una pentru asistenţă confidenţială şi încă una, fără această atribuţie. Când le-am spus că voi veni, mi-a fost teamă că vor consemna că am fost acolo şi-i vor trimite un bilet lui Sâmbure de Măr, aşa că, dacă voi spune vreodată că Stanford trebuia să facă mai mult, ei să răspundă Avem aici o notă care spune că Chanel a beneficiat enorm de pe urma periilor de curăţat pipa şi a markerelor. Mi-am spus că o să mă rezum la a observa.
într-un colţ se aflau un vas metalic cu apă şi nişte jeleuri. Afară turna cu găleata. Seminarul nu includea şi discuţii, aşa că am

lucrat în tăcere, modelând lutul. Pe fiecare banc se aflau cartonaşe pe care le întorceai dacă voiai să vorbeşti. Atunci, femeia care asigura asistenţă confidenţială venea la tine şi vorbeaţi în şoaptă. Faptul că mă aflam în compania altor supravieţuitori mi-a adus puţină linişte. Nu te presa nimeni să vorbeşti sau să simulezi veselia. O parte din mine suferea, descoperind că-mi doream în secret să mă vindec în mijlocul celor care lucrau în linişte în jurul meu, şi am început să direcţionez o parte din acea dorinţă de bine spre mine însămi. Mă întrebam ce semnificaţie are faptul că aceste studente, care trebuie să fi avut o grămadă de lucru, veneau totuşi să petreacă două ore modelând mici figurine. Ce era acest dor, ce le aducea aici, ce aveau de hrănit. Şi unde erau agresorii care ne adunaseră aici? De ce noi eram cele care ne adunam în tăcere, într-o seară ploioasă, mângâind lutul, în timp ce ei îşi vedeau de vieţile lor?

Am încercat să revin, ori de câte ori am putut. Exista un seminar numit Demascarea Furiei. Urma să facem măşti de carton care să personifice furia; o mască era o cale de a identifica prezenţa emoţiei, dar crea suficient spaţiu ca să nu fii pe deplin consumată de ea. Plănuiam să fac o mască mare cât un fund. Când am ajuns, nu eram decât trei, eu şi cele două femei, plus câteva scaune goale. Consiliera m-a întrebat dacă vreau să rămân şi să stăm de vorbă şi i-am răspuns că da, aşa încât cea care nu era consilier a plecat, astfel încât să pot vorbi nestingherită. Poate că asta era şansa mea să spun ceea ce nu fusesem niciodată în stare să-i spun lui Sâmbure de Măr. Dar am plâns din nou, retrăind sentimentul de abandon, scuzele vagi, rănile emoţionale, refuzul de a recunoaşte nepăsarea. Cât de jalnic era să tot aştept să restabilească cineva încrederea mea în acest loc pe care îl preţuiam atât de mult, încă din copilărie!

Aparţii acestui loc, a spus ea. Şi ai voie să te simţi furioasă. Mânia faţă de agresor, spectatori, societate, era un răspuns normal şi sănătos. Unii îndreaptă furia în interior, spre sine, simţind că e singurul mod sigur de a fi furios. Această situaţie poate avea ca rezultat gândurile negative,

autoînvinovăţirea pentru trauma suferită, strădania de a reconcilia convingerile despre justiţie, despre sistemele semnificative.

Mi-a revenit întrebarea Cine este Stanford? Dacă ea este Stanford, atunci Stanford este bun şi aprobator. Cine este Stanford? Afară, un băiat cântă „Feliz Navidad” la tubă. El este Stanford? Sâmbure de Măr este Stanford? Am petrecut următoarele două ore decupând din carton o mască mare şi turtită, cu coarne răsucite şi cu bot. Am condus spre casă un ceas, epuizată, am sprijinit masca de zid şi am privit-o cum alunecă înapoi pe podea.
Când împărtăşesc celorlalţi opinia că Stanford a avut mai degrabă intenţia de a se proteja decât de a-i păsa de viaţa unui om, oamenii spun, în cel mai delicat mod posibil, Ei, rahat, nu mai spune. Dar de ce? De ce „ei, rahat, nu mai spune”? De ce aşteptăm atât de puţin de la universităţi? De ce auzim atât de rar poveşti izolate în care universităţile reacţionează corect şi depun eforturi alături de victimă pentru a îmbunătăţi siguranţa din campus? Cele câteva dintre noi prezente la seminarul de terapie prin artă reprezentam doar o mostră, fiindcă în toată ţara există astfel de încăperi pline cu supravieţuitoare care caută ajutor, în orice formă ar veni acesta. Adeseori, victimele sunt cele care renunţă la şcoală sau se transferă. Victima îşi face ieşirea pe tăcute, în timp ce şcoala îşi vede mai departe de treabă, netulburată. Nu sunt naivă să mă aştept la mai bine, nu sunt nebună să vreau mai mult. Am aflat căile prin care transparenţa vindecă. Responsabilitatea vindecă. Faptul că o astfel de violenţă tăcută a putut fi săvârşită în campusul nostru de o linişte pastorală… este absolut incredibil în mintea mea, a spus Sâmbure de Măr. în această replică aud neîncrederea, cum ar fi putut să se întâmple un astfel de lucru aici? Vorbea ca şi când ar fi fost vorba despre o pată întunecată pe un campus altminteri imaculat. Dar ştim bine statisticile, toate acele trupuri de un roşu-aprins, ea şi ea şi ea. Este un fapt banal, omniprezent pentru cei care îl trăiesc.
M-am întors la terapia prin artă. Femeia a început să vorbească despre evoluţie, ne putem gândi la ceva care evoluează? Fiindcă am rămas tăcute, a sugerat drept exemplu broasca, vorbindu-ne despre stagiile ei de evoluţie. M- am gândit timp de un minut privind din nou în jur, la tinerele studente. Oare se află aici pentru că speră ca într-o zi să devină broaşte? Prin definiţie, eu nu aş fi o broască? Trecusem prin sistemul judiciar, îmi crescuseră picioare,

îmi înfruntasem agresorul, îmi făcusem publice adevărurile. Dar nu mă simţeam diferită de ele.
Indiferent cât de formidabilă şi încrezătoare în mine aş fi devenit, voi rămâne mereu un mormoloc. Cred că asta înseamnă să fii victimă, să trăieşti cu acel lucru micuţ, capricios şi ascuţit din tine. Mulţi spun că dezvoltarea este liniară, dar pentru supravieţuitori este ciclică. Oamenii cresc pe verticală, victimele se dezvoltă pe orizontală; ne întărim tot mai mult în jurul locului aceluia dureros, îmbătrânim şi ne împlinim, dar miezul vulnerabil nu dispare niciodată. Mai mult decât să devii o broască, cred că supravieţuirea înseamnă să înveţi să trăieşti pe vecie cu acest mormoloc tremurător.
Sâmbure de Măr a cerut un citat pentru a fi plasat pe placa de bronz pe care urmau s-o ridice în grădină. I-am dat câteva rânduri din declaraţia mea despre cum mi-am reînvăţat valoarea, care începea aşa: Tu m-ai făcut victimă (...) A trebuit să mă forţez pe mine însămi să-mi învăţ din nou numele adevărat, identitatea. Să învăţ din nou că asta nu e tot ce reprezint (...) Sunt o fiinţă umană căreia i s-a făcut un rău ireparabil, viaţa mea a fost pusă în aşteptare pentru un an, cât am stat să-mi dau seama dacă valorez totuşi ceva. Sâmbure de Măr a respins citatul. Avocatul meu a ripostat: O grădină drăguţă cu un mesaj mai blând pe care nu-l vede nimeni este, de fapt, mai inutilă decât tomberoanele pe care le înlocuieşte. Sâmbure de Măr a cedat şi a fost de acord să facem o machetă. Luni de zile am primit numeroase actualizări despre complicatele planuri ale grădinii; borduri înalte pe care să se poată sta, placate cu piatră, pietricele de râu în culori închise, solul pentru gazon, băncuţe de lemn fără cotiere, culoarea pietrei: Hillsborough şi Willow Creek (50 la sută din fiecare culoare), dale de mortar turnat în combinaţie de culori ce urma a fi stabilită, fântână arteziană de la Stone Forest, poziţionarea exactă a băncilor ce urma să fie stabilită, taluz doar pe partea exterioară a zidului, mostre de revizuit de către peisagist. Dar nici vorbă despre o investigaţie asupra agresiunilor şi hărţuirii sexuale sau despre o revizuire a regulamentelor. Şi nici vorbă despre vreo placă.
într-o după-amiază am primit un e-mail care mă informa despre desfăşurarea ceremoniei; avea să fie deschisă de rector (cinci

minute), apoi un anunţ despre serviciile de suport (cinci minute), discurs/scrisoare de la Emily Doe (cinci minute), cuvinte de închidere, moment de reculegere pentru susţinerea supravieţuitoarelor violenţei sexuale (cinci minute). Ce faci când eşti invitată la ceremonia de deschidere a grădinii propriului viol, ceremonie planificată să dureze 20 de minute? Voiam să ţin un discurs, Vă mulţumesc pentru pietre. Pentru că au fost aşa de preocupaţi de statut, au luat asupra lor crearea unui cadru public de susţinere, invitând camere de luat vederi, fixând un itinerar ordonat, tăind panglica simbolică. Mi-au dat să aleg între trei date. Am apreciat că au curăţat zona, că studentele puteau găsi o consolare în asta, dar era ciudat că placa lipsea în continuare. I-am spus avocatului să-i informeze politicos că nu va fi nicio ceremonie.
M-am gândit mai mult la furie, la piesa de artă pe care o voi crea. Un tribut mult mai potrivit: o creaţie numită Construcţia; fiecare victimă va primi un cui pentru fiecare zi pe care a trăit-o cu ce i s-a întâmplat. în centrul campusului există o grămadă de lemne aruncate la întâmplare. Victimele pot veni după cum doresc şi pot înfige cuiele în lemn. Toată ziua oamenii ar auzi loviturile, zgomotul găurilor date în lemn şi întreruperile neîncetate. Seamănă mult cu ceea ce este supravieţuirea în sine, încercarea de a merge mai departe şi de a-ţi vedea de treabă, în timp ce trecutul atârnă greu în tine, te distrage, face viaţa imposibilă. Iar la final, acolo va exista o imensă structură de lemn, în care sunt înfipte cuie la întâmplare, o construcţie mare, inutilă, ascuţită şi periculoasă, răsărită în miezul tuturor lucrurilor, iar oamenii vor fi obligaţi s- o ocolească, le va strica vederea drăguţă spre copaci. La fel simţi şi agresiunea, ce să fac eu cu asta, unde s-o pun, ce este.
Sau poate o instalaţie luminată. Aş putea veni noaptea, să instalez lustre pentru sufragerii, cu prelungitoare întinse prin tot campusul, cu felinare mari de hârtie atârnând prin copaci, luminând campusul cu becuri strălucitoare, până când fiecare colţ va scânteia. Aş numi această creaţie Tot ce mi-am dorit.
Sau ceva şi mai tulburător; aş face mopuri, ataşând fire de păr lungi şi negre la capătul unor pari de lemn şi le-aş târî prin ace de pin şi frunze. Aş şterge cu mopurile astea toată vegetaţia şi toate resturile, aş trasa cărări prin campus, custodele victimei. Acest

spectacol artistic ar purta numele de Voiam să arătăm respect faţă de statutul, faţă de anonimatul tău.
La un an după întâlnirea noastră, la o lună după instalarea grădinii, placa tot nu fusese montată. Când avocatul a pus întrebări în legătură cu acest lucru,
Sâmbure de Măr i-a scris că spaţiul era menit să inspire şi că nu era în regulă să acuze sau să condamne un anumit individ. A spus că nu vor monta acolo nicio placă, pentru că suntem datori să punem pe primul plan starea de bine a tuturor studenţilor noştri. A propus următorul citat:
Sunt chiar aici, sunt bine, totul este bine, sunt chiar aici.
Există o lume în care ar putea fi amuzant, iar ironia şi absurditatea ar fi evidentă. Acestea erau cuvintele pe care le-am folosit ca s-o liniştesc pe sora mea chiar la ieşirea din spital, în nişte momente când nu eram deloc bine. într-un fel, rezumau experienţa pe care o trăisem şi aproape că-mi dădusem acordul, dar, fireşte, n-am putut-o face până la capăt, fiindcă fuseseră scoase abrupt din context.
Am început să mă gândesc, dacă ar fi făcut câte o grădină pentru fiecare persoană agresată la Stanford, atunci ar fi avut hectare de grădini, afaceri în peisagistică contractate deja pe veşnicie? Dealuri uscate presărate cu băncuţe, vagoane de pavele? Fiecare dintre ele marcată cu o astfel de placă, inscripţionată cu minciuna asta pe care ne-o spunem nouă înşine, Sunt bine, totul este bine.
Celelalte două citate sugerate de Sâmbure de Măr erau din paragraful final al declaraţiei mele. în nopţile când vă simţiţi singure, sunt alături de voi. Aceste cuvinte fuseseră scrise dintr-un loc al speranţei profunde, pe care o cultivasem de una singură într-un apartament aflat la înălţime undeva, în Philly, pe când speranţa era singurul lucru pe care îl aveam. Am scris aceste cuvinte ca să pot supravieţui. Cum poţi să mă abandonezi în aceşti doi ani, apoi să reapari şi să alegi exact aceste rânduri? Ca să ascunzi daunele şi apoi să prezinţi lustruiala. Voiam să ofer studentelor un sentiment de solidaritate, dar nu le puteam oferi celor de la Stanford aceste cuvinte pline de speranţă, din moment ce ei nu-mi dăduseră niciun motiv să simt aşa ceva. Nu puteam vinde victimelor un vis fals, o existenţă calmă, senină. în nopţile în care eşti singură, ai fost lăsată singură. Te rugăm să ne spui care dintre aceste citate ţi se pare potrivit.

Ar fi trebuit să mă retrag atunci, spusesem destul. Totuşi, le-am trimis un nou citat: Mi-ai furat valoarea, intimitatea, energia, timpul, siguranţa, spaţiul personal, încrederea, propria voce, până azi. Sâmbure de Măr a spus că va transmite citatul celor de la Echipa Confidenţială de Susţinere şi următoarea ei frază începea cu ne exprimăm aprecierea, iar apoi din nou acel cuvânt, preocupare.
A explicat că citatul meu ar putea fi instigator şi supărător, în loc să fie vindecător. Mi-au spus că fie aş putea alege ce selectaseră ei, fie aş putea găsi un citat mai înălţător şi mai mobilizator.
Ca supravieţuitoare, am datoria de a furniza o perspectivă realistă asupra complexităţii recuperării. Nu sunt aici ca să repoziţionez porcăria pe care a făcut-o el în campus. Nu este responsabilitatea mea să transform ceea ce a făcut el, printr-o alchimie a cuvintelor, în vorbe vindecătoare pe care societatea să le poată digera. Eu nu exist ca să joc rolul focului etern, al farului, al florilor care îmbobocesc în grădina ta. I-am trimis avocatului meu un mesaj: Când ai ocazia, te rog să-i spui [lui Sâmbure de Măr] că am decis să nu le dau niciun citat.
Mă lupt cu felul în care se presupune că ar trebui să trăiesc după această traumă, cu felul în care prezint lumii povestea mea şi pe mine însămi, cât de mult sau cât de puţin să dezvălui. Au existat multe situaţii în care n-am adus vorba despre situaţia mea fiindcă n-am vrut să supăr pe nimeni şi nici să stric atmosfera. Pentru că îmi pasă de confortul celorlalţi. Pentru că mi s-a spus că ceea ce am de zis este prea întunecat, prea supărător, prea acuzator, prea instigator, ia să coborâm tonul. Vom descoperi că societatea cere finaluri fericite, îţi spune să te întorci când o să te simţi mai bine, când ceea ce spui ne va face să ne simţim bine, când o să ai de zis ceva mai înălţător, mai mobilizator. Nu eu am cerut această urâţenie, a fost aruncată asupra mea şi pentru multă vreme m-am întrebat dacă nu cumva m-a urâţit şi pe mine. Dacă nu m-a transformat într-o poveste tristă, nedorită, pe care nimeni nu vrea s-o audă.
Dar când am transcris părţile urâte şi dureroase într-o declaraţie, s-a întâmplat un lucru incredibil. Lumea nu şi-a astupat urechile şi s-a deschis spre mine. Nu scriu ca să instig victimele. Scriu ca să le

aduc mângâiere şi mi-am dat seama că victimele se identifică mai degrabă cu suferinţa, nu cu platitudinile. Când am scris despre slăbiciune, despre cum abia dacă am trecut prin asta, speranţa mea a fost ca ele să se simtă mai bine, pentru că povestea mea se aliniază cu adevărul pe care îl trăiesc ele. Dacă aş fi spus că m-am vindecat şi m-am izbăvit, mă tem că victimele s-ar simţi incomplete, ca şi când nu s-ar fi străduit destul să treacă inexistenta linie de sosire. Am scris ca să fiu alături de ele, în suferinţa lor. Am scris pentru că cele mai vindecătoare cuvinte care mi s-au spus sunt Este în regulă să nu fii în regulă. Este în regulă să te simţi rupt în bucăţi, pentru că aşa se întâmplă când eşti dărâmat de tot, dar aş vrea ca victimele să ştie că nu vor fi părăsite, că vom fi alături de ele în timp ce se refac.
Sâmbure de Măr nu a înţeles secretul din citat conţinut de ultimele două cuvinte, până azi. Nu-ţi pot promite o călătorie plăcută, de fapt îţi garantez că nu va fi aşa. Nu-ţi pot promite zile de glorie sau izbăvire strălucitoare. Mă aflu aici ca să te asigur, de fapt, de contrariu; te vei confrunta cu cele mai grele zile din viaţa ta. Agonia nu încetează şi nu cedează, dar când o să ajungi în punctul în care simţi că totul s-a terminat, vei vedea că există acolo o flăcăruie, o scânteie, o mică schimbare. Este subtilă şi te ia complet prin surprindere. Aşteapt-o. Aceasta este legea universului, acesta este singurul lucru din viaţă despre care ştiu că e adevărat. Indiferent cât de oribil şi lung este acest drum, îţi promit că va exista întoarcere. într-o zi, povara se va ridica.
Victimele există într-o societate care ne spune că obiectivul nostru este să întruchipăm poveşti motivaţionale. Dar câteodată cel mai bun lucru pe care-l putem face este să-ţi spunem că suntem încă aici, iar asta ar trebui să fie suficient. Negarea întunericului nu aduce pe nimeni mai aproape de lumină. Când auzi o poveste despre viol, cu toate detaliile acelea explicite şi tulburătoare, rezistă impulsului de a întoarce spatele; mai bine priveşte mai atent, pentru că dincolo de rană şi de rapoartele poliţiei există o persoană minunată, completă, căutând calea de a reveni iar în lume.
Deja Michele şi Sâmbure de Măr nu-şi mai vorbeau; prea multă trădare, neîncredere, Michele era furioasă, Sâmbure de Măr nu ceda. Trecuse peste un an de la prima noastră întâlnire,

promisiunile nu fuseseră defel respectate, nu făcuseră nicio anchetă. The Fountain Hopper, o publicaţie studenţească anonimă, a dezvăluit informaţiile despre citatele respinse şi un mesaj prin e-mail a împrăştiat prin campus întreaga poveste, cu titlul: UN „SĂ ŢI-0 TRAG!" FINAL DE LA STANFORD PENTRU VICTIMA LUI BROCK TURNER.

Aşa cum spusese Sâmbure de Măr, m-am întors de unde plecasem. Ne aflam la un an de la eliberarea lui Brock şi primisem nişte bani, vomitasem, participasem la câteva cursuri de artă, primisem nişte plante şi nicio placă, doar o fântână bolborositoare. Se instalaseră nişte lumini, slavă cerului. Tomberoanele fuseseră mutate în faţă, în jurul lor se ridicaseră paravane de cedru. Multă vreme fusesem aspră cu mine însămi, simţind că n-am făcut destul. Dar învăţ.

Mă tem că Stanford va vedea aceste lucruri ca pe un atac, o pătare a reputaţiei, şi că va publica o nouă declaraţie în care să-mi ceară să încetez să mai folosesc pentru membrii personalului său numele unor seminţe otrăvitoare. Dar înainte de a sări într-o poziţie defensivă, sper că vor asculta ce am de spus, fiindcă, într-un mod ciudat, aceasta este o scrisoare de dragoste, în încercările mele neîncetate de reconciliere şi reconstrucţie a lumii în care am crescut. Scriu cu speranţa că şcolile vor vedea cât de multă putere au în a ajuta sau a răni o victimă. Ascultaţi-i pe supravieţuitori, atunci când vin la voi. Oferiţi-le ajutor, atunci când nu vin. Nu scrieţi e-mailuri politicoase despre cum aţi făcut voi tot ce-aţi putut, despre cum nu este de fapt treaba voastră. Doar ajutaţi-i, atât. Dacă acuz Stanford că nu a reuşit să susţină victimele, sper ca ei să-mi dovedească că greşesc spunând că le pasă de victime şi apoi arătând tuturor cum fac asta.

Vă încurajez să staţi în grădina aceea şi, atunci când o veţi face, să închideţi ochii, iar eu o să vă spun despre adevărata grădină, despre locul sacru. La 30 de metri de banca pe care staţi este un loc unde genunchii lui Brock se izbesc de ţărână, unde suedezii îl doboară la pământ, strigând Ce mama dracului faci? Ţi se pare OK? Puneţi cuvintele lor pe o placă. Marcaţi locul acela, pentru că în mintea mea am ridicat acolo un monument. Locul de care trebuie să ne amintim nu este acela unde am fost agresată, ci acela unde a căzut el, unde eu am fost salvată, unde doi bărbaţi au spus stop, opreşte-te, nu aici, nu acum, niciodată.

Când l-au pus la pământ, m-au eliberat. Fără ei, n-ar mai fi existat niciodată şansa ca eu să-mi spun povestea, în primul rând, apoi n-ar mai fi existat nicio audiere, niciun proces, nicio declaraţie, nicio carte. Datorită lor, sunt aici, acum. Ei mi-au dat o şansă, cea de a creşte şi de a lupta şi de a mă întoarce la mine însămi. Mi-a luat mult timp şi încă este un proces epuizant, dar n-aş fi fost nimic fără şansa aceea.

Adeseori mă înspăimântă faptul că trebuie să vorbesc, să înfrunt avocaţi şi instituţii mai mari şi mai bine dotate decât mine, dar când sunt speriată, tot ce am de făcut este să mă gândesc la aceşti doi oameni. Mă gândesc la cum aş putea să le întorc ceea ce au făcut pentru mine; să împing povara de pe mine, să fiu cea care strigă că nu e în regulă, să ţintuiesc demonii la pământ, aşa încât tu să te trezeşti dintr-odată liberă, să ai şansa de a-ţi începe călătoria, să creşti pe propriile puteri, să-ţi dezvălui vocea, să-ţi găseşti drumul înapoi. Vreau să rămân şi să lupt, în timp ce tu poţi pleca

.Scrisul este felul în care percep lumea. Când mi s-a oferit oportunitatea de a scrie această carte, orice Dumnezeu ar fi acolo, în cer, mi-a spus Ţi s-a îndeplinit visul. Am răspuns De fapt, speram la un subiect mai simplu, iar Dumnezeu a replicat ceva de genul

Ha, ha! Credeai că ai de ales. Aceasta este tema ce mi-a fost dată. Dacă mi s-ar fi întâmplat altceva, aş fi scris şi despre acel lucru. Când sunt copleşită de ceea ce s-a întâmplat, îmi spun eşti o pereche de ochi. Sunt un cetăţean ales, la întâmplare, să primească un permis de trecere universal în sistemul judiciar. Sentimentele vor include invadarea, ruşinea, izolarea, cruzimea. Jobul meu este să observ, să simt, să consemnez şi să redau. Ce învăţ şi văd, ce alţi oameni nu pot vedea? Spre ce intrări mă conduce suferinţa mea? Oamenii spun uneori Nici nu-mi pot imagina. Cum îi pot face să-şi imagineze? Scriu ca să arăt cum sunt tratate victimele la acest moment, ca să înregistrez temperatura culturii noastre. Acesta este un indicator şi sper că în 20 de ani de acum înainte această cruntă consecinţă a victimizării să fie uitată deja.

Pe parcursul procesului, judecătorul a semănat cu un gorgan negru, cocoţat pe cel mai înalt scaun, în mijlocul sălii. Noi ne-am ridicat şi ne-am aşezat pe lângă el, ne-am adresat doar cu Onorată instanţă. Nu mi-am pus niciodată întrebarea dacă ar fi fost posibil să schimbăm locul pieselor.

Când eram distrasă sau cu inima frântă, mama îmi spunea întotdeauna Du-te şi citeşte ceva istorie. Era soluţia ei pentru orice. Mult timp am crezut că istoria este o carte groasă pe care o cari în rucsac, nu ceva ce aş putea crea chiar eu. Eram odată într-o sală de curs răcorită de o aerotermă, după prânz, privind reconstituiri ale Războiului Civil. Profesoara ne-a pus să mâncăm nişte biscuiţi expiraţi, denumiţi pesmeţi, ca să putem înţelege mai bine dieta unui soldat din al Doilea Război Mondial. Mi-a luat multă vreme să-mi dau seama că istoria se întâmplă acum şi că noi facem parte din ea.

Istoria este acel moment când dai peste oameni care au trecut deja prin ce
treci tu. Nu doar că sunt acolo, ci au supravieţuit. Nu doar că au supravieţuit, ci au schimbat lucrurile. Despre ale căror strădanii ne documentăm. Istoria ne arată ce au îndurat oamenii înaintea ta. Cu un an înainte de a mă naşte, Anita Hill depunea mărturie în faţa Senatului. în 2018, i-a trimis lui Michele mesajul ei de susţinere, mulţumindu-i că i-a obligat pe judecători să ia violul în serios; a semnat Toate cele bune, Anita. Istoria arată că, şi dacă eşti în minoritate, şi dacă nu te crede nimeni, nu înseamnă că ai greşit cu

ceva. Mai degrabă înseamnă că societatea este prea înceată ca să ţină pasul cu tine. Şi dacă cei minoritari nu se dau bătuţi, nu renunţă la adevărurile lor, lumea se va schimba sub ochii lor.
The San Francisco Chronicle a scris că judecătorul ar fi spus Există o caricatură a mea căreia i s-a permis să se răspândească. A protestat faţă de natura unidimensională a noii sale identităţi. L-am înţeles, pentru că simţeam acelaşi lucru, ca victimă. Toate trăsăturile mele de caracter se evaporaseră, reducându-mi identitatea la o etichetă, victima beată.
Au fost adunate semnături ca să fie revocat. Nicole mi-a povestit despre voluntari, un cuplu la pensie care a condus câte o oră în fiecare weekend ca să stea la o masă din Piaţa Fermierilor, în Palo Alto. Am auzit despre o fată care stătea cu un clipboard şi aduna semnături, când un bărbat s-a apropiat şi a agresat-o verbal; a rămas acolo, înlăcrimată, apoi şi-a şters lacrimile şi a dat înainte. Mulţi dintre voluntari erau supravieţuitori, vulnerabili la agresiuni în timp ce-şi proclamă cererile. Şi totuşi, merg înainte.
în repetate rânduri, oameni străini le-au amintit că victima n-ar trebui să bea într-atât încât să-şi piardă cunoştinţa, şi o parte din jobul lui Nicole era să-i ajute pe voluntari să ştie cum să reacţioneze la aşa ceva. Jim McManis, avocatul lui Persky, a declarat Această femeie nu a fost atacată. Insultele, menite să distrugă victima, să o zdrobească, n-au făcut decât să-i mobilizeze şi mai tare.
La fiecare Crăciun, Gong Gong alege ceva de la Walmart pentru mine şi pentru Tiffany şi în fiecare an mi-l imaginez rătăcind printre rafturi şi gândindu-se Ce şi-ar dori o fată de opt ani? O fată de nouă ani? Am primit în dar papuci, o vază în dungi, unicorni de pluş, dosare de plastic violet, seturi pentru manichiură, elastice pentru păr, lumânări pentru alungarea ţânţarilor. Din cauza vârstei lui înaintate, pentru prima oară l-am dus eu cu maşina. Era o după-amiază noroasă de marţi şi, în timp ce mergeam prin parcare, am văzut două feţe turtite, a judecătorului şi a lui Brock, spânzurând de o masă lângă uşile de la intrare. Pe măsură ce ne-am apropiat, am văzut un bărbat în vârstă stând în spatele mesei. Am făcut linişte, ca şi când aş fi observat o căprioară în sălbăticie. Oamenii treceau pe lângă el, în dreapta şi în stânga, după-amiaza

era vântoasă şi răcoroasă, iar foile de hârtie zburau în timp ce-şi apăsa palmele pe ele, una după alta. îşi petrecea după-amiaza în această penumbră vijelioasă, cu speranţa de a mai strânge câteva semnături. M-am dus direct spre el şi i-am spus Mulţumesc că sunteţi aici. El a răspuns Păi e important, şi mi-a urat o zi bună. Bunicul m-a întrebat în chineză ce am vorbit cu bătrânul. Din moment ce nu-i puteam spune Am scris eu o scrisoare care a pus totul pe jar şi acum comunitatea noastră se mobilizează ca să-l demită pe cel care a prezidat coşmarul meu judiciar, am răspuns că era tatăl unui prieten. Bunicul a dat din cap. Am intrat, iar Gong Gong şi-a văzut de treabă printre rafturi. Anul acela am primit căni şi portocale de ciocolată.
M-am uitat la toate pancartele iţindu-se pe peluzele din oraşul meu natal, nu puteam traversa câteva străzi fără să văd ochii lui Brock holbându-se la mine. Mă jucam mă iubeşte, nu mă iubeşte, cu casele din cartier. Mi-a luat mult ca să-mi dau seama că existau oameni care se opuneau revocării, dar cu toate astea erau de partea mea. Existau mulţi avocaţi, judecători, profesori de drept care considerau sentinţa prea blândă, dar l-au susţinut pe Persky, argumentând că se menţinuse în prevederile legale. Treptat, am început să iau mai puţin personal această opoziţie.
în ianuarie 2018, se strânseseră şi fuseseră depuse aproape 95 000 de semnături ale localnicilor, teancuri de hârtii adunate în vrafuri de cutii albe. Vedeam cutiile acelea la ştiri şi mă întrebam câte ore luase completarea lor, câţi oameni stătuseră în penumbră şi câţi trecători se opriseră ca să-şi treacă numele, şi presupun că de aceea am plâns, uitându-mă la grămezile de cutii.
Pe măsură ce se apropiau alegerile, am început să primesc scrisori îngrozitoare. Casa mi-a fost pusă sub observaţie. A venit un detectiv de la Unitatea Specială pentru Victime, înalt şi îmbrăcat într-un costum gri. A spus că trebuie tăiate tufişurile de sub fereastra mea, fiindcă puteau ascunde patru- cinci oameni. întotdeauna văzusem tufişurile alea ca pe un arboret luxuriant, înfloritor, nu ca pe ascunzătoarea a patru-cinci oameni. Biroul la care scriam
se afla chiar la fereastră, vizibil din stradă, aşa că a fost nevoie să-l mut şi pe acesta. Trebuia să instalăm o cameră video şi o a doua

încuietoare la uşa din spate. Au fost alertaţi vecinii. Am fost sfătuită să fiu vigilentă şi să evit să mă plimb singură. în biroul procurorilor se ţineau şedinţe despre siguranţa mea şi s-au oferit să mă cazeze la hotel.
Am continuat să scriu. Numerele poliţiei din San Francisco erau notate pe frigider, alături de fotografiile de familie. Am rămas cu obloanele trase la birou, ignorând întunericul, mărind lumina artificială, şi am continuat să scriu. Am încetat să mai ascult muzică, am rămas suspendată în tăcere, cu o ureche ascultând permanent, în timp ce am continuat să scriu. De fiecare dată când venea câte o scrisoare neliniştitoare, îi trimiteam un mesaj noului detectiv, el venea şi o adăuga dosarului tot mai mare cu probe. Maşinile de poliţie dădeau neîncetat târcoale casei. Când ameninţările s-au înteţit, am încetat să-l mai plimb pe Mogu. Dimineaţa mă dureau braţele de cât îmi încleştam pumnii noaptea. într-o bună zi am încetat să mai scriu.
în ziua aceea am stat în faţa gardului viu rotunjit, cu o foarfecă în mână. L- am hăcuit, smulgând ramuri, croindu-mi drum prin tulpini groase cât degetele. Secreţii albe se scurgeau din tulpinile rupte, aşchiile de lemn mi-au zgâriat gambele. Am smuls iarba de pe scalpul pământului, am găsit viespi prizoniere în pungi translucide, rădaşte ieşind din găurile lor, în ţărână, cu fundurile lor butucănoase. Pământul mi-a intrat în pielea încinsă, genunchii mi s-au înroşit şi pe ei s-a imprimat textura asfaltului. Soarele a coborât spre apus şi mi-am smuls mănuşile când am zărit tulpinile aruncate pe aleea de ciment, boboceii roz-aprins, bine prinşi de ele. în agitaţia mea, îi retezasem şi pe ei. Acestea ar fi trebuit să fie florile mele, puse special să înflorească sub fereastra mea. Atât de mult din supravieţuire era sacrificiu, retezarea lucrurilor din scurt, suprimarea vieţii pentru a face ce trebuie să faci ca să trăieşti până a doua zi. Voiam ca acele petale strălucitoare să se desfacă. Am alergat sus, pe scări, cu braţele pline de tulpini verzi pe care le-am scufundat în apă.
Lupta pentru revocare devenea tot mai încinsă. Pancartele erau furate de pe peluze, iar argumentele mergeau în zone întunecate, personale. Pe 1 iunie, un articol din Huffington Post, semnat de

Julia Ioffe, menţiona: Totodată, şi declaraţia lui Emily Doe este subiectul unor speculaţii aprinse în tabăra
antirevocare. „Nu pot să dovedesc, dar cred că [Michele] Dauber a scris declaraţia victimei”, mi-a spus Cordell. Babcock îi susţine bănuiala. „Este foarte sofisticată pentru cineva atât de tânăr”, spune ea. Avocatul lui Persky, un coleg absolvent la Stanford, pe nume Jim McManis, este şi el sigur că nu Emily a scris declaraţia. „O persoană a cărei identitate nu am libertatea să v-o dezvălui spune că a fost scrisă de avocatul profesionist care lucrează pentru femeile agresate fizic”, a explicat McManis. „Nu pot verifica informaţia, dar preţuiesc judecata persoanei care mi-a spus acest lucru.”
într-un fel, era un compliment. Eram prea „sofisticată” pentru a fi crezută. De asemenea, nu-mi păsa de sugestia că aş fi avocat; avocaţii cu care am lucrat eu sunt persoane profunde, asertive, inteligente. Dar văd o problemă în presupunerea că victimele sunt mincinoase, impostoare, nu pot fi de încredere. Pe cine aş fi putut însărcina să scrie o poveste la prima mână, de 20 de pagini? Cum ar fi decurs acea conversaţie? Hei, n-ai vrea tu să scrii vreo 7 000 de cuvinte despre chinurile cele mai intime şi personale din viaţa mea?
Ceea ce spuneau ei, de fapt, era că victimele nu pot scrie. Victimele nu sunt deştepte, capabile sau independente. Ele au nevoie de ajutor din exterior ca să-şi articuleze gândurile, nevoile şi cererile. Ele sunt prea emotive ca să compună ceva coerent. Nu poate fi vorba de aceeaşi fată beţivă, găsită inconştientă, cea despre care media a spus că suspina incontrolabil în timpul depoziţiei. La un nivel mai profund, voiau să-mi ia scrisul, ceea ce nu voi ceda prea uşor. Puţină istorie:
Când avea 26 de ani, mama apărea într-un film documentar, Bumming în Beijing. Filmul urmărea un grup de artişti contracultură care trăiau în sărăcie, sfidând conformitatea regimului comunist chinez. în acest grup, ea era scriitoarea. A spus Când mă gândesc la plecarea în America, este ca şi când m-aş întoarce în pântece. Este foarte întuneric şi habar n-ai cât de luminos îţi va fi viitorul. Când ajung în America, cred că mai întâi va trebui să-mi iau un job.

Pe parcursul copilăriei mele, mama a lucrat într-o curăţătorie, ca instructor de aerobic, în patrula rutieră, la florărie, la Frame-O-Rama, la ziarul local, ca agent imobiliar, dar în fiecare seară o vedeam stând în livingul întunecat, cu o pătură pe umeri, în lumina aruncată de ecranul computerului, scriind. În fiecare dimineaţă, când plecam cu tata la şcoală, treceam pe lângă uşa de la dormitorul ei şi o vedeam dormind. Odată am găsit-o plângând; site-ul chinezesc unde îşi posta scrierile fusese interzis şi închis. Nu ştiam că este posibil să nu poţi vorbi liber.

După ce am împlinit 24 de ani, am luat trenul spre New York, ca să semnez contractul pentru prima mea carte, sărbătorind cu un desert de piersici la grătar. I-am trimis mamei o poză cu soarele apunând peste clădirile înalte, argintii. Mi-a răspuns Tu eşti visul lui mami.

Scriitura mea este sofisticată pentru că am avut un start timpuriu, pentru că am petrecut ani de zile în acest proces, pentru că sunt mama şi, înainte de asta, mama ei. Când scriu, am privilegiul de a folosi o limbă pe care ea s-a luptat toată viaţa s-o înţeleagă. Când am opinii contrare, sunt recunoscătoare că vocea nu-mi este cenzurată. Nu iau drept cuvenite libertatea de exprimare, multitudinea de cărţi, accesul meu la educaţie, uşurinţa în a folosi limba maternă. Mama e scriitoare. Diferenţa este că ea şi-a petrecut primii 20 de ani din viaţă supravieţuind. Eu sunt o scriitoare care şi-a petrecut 20 de ani din viaţă hrănită şi iubită într-o casă şi într-o şcoală.

într-un anume sens, ei au dreptate. Nu este meritul meu. Este meritul mamei, care m-a ţinut de mână, la rând, pentru autografele de la lansările de carte, al bunicii Ann, care mi-a citit pe canapeaua de velur, al doamnei Thomas din clasa a doua, care ne plastifia coperţile şi ne lega cărţile, transformând sala de clasă în birou de editură. Este meritul profesorilor de engleză de la şcoala de stat, domnul Dunlap, Wilson, Owen, Caroline, Ellen, Teddy, Kip. Al bunicii mele, Bam. Al bunicului meu, Lovick, un bărbat de un metru nouăzeci, veteran din al Doilea Război Mondial, care citea cărţi groase cât cărămizile, dar stătea în biroul lui având alături un tenculeţ de poeme scrise de mână, bătându-le la maşină unul câte unul, astfel încât să nu se piardă vreodată. Sunt mulţi oameni responsabili pentru această declaraţie, toţi cei care m-au învăţat

cum să văd lumea, la ce să fiu atentă, cum să-mi spun punctul de vedere, pentru că opinia mea valorează ceva, cei care mi-au spus că merit să fiu auzită şi văzută.
în 5 iunie 2018, judecătorul a fost revocat. îmi amintesc de un citat de-ale lui, în San Francisco Chronicle: Femeile sunt frustrate de felul în care le tratează societatea, de felul în care le tratează sistemul judiciar. Patima aceasta este autentică. Trebuie să fie exprimată. „Exprimată" este cuvântul greşit. Noi, victimele, suntem sătule să ne exprimăm, eu am exprimat suficiente în sala de judecată. Cuvintele de care avem nevoie sunt: recunoaştere, luare în seamă, luare în serios.
în ziua în care mi-am citit declaraţia, m-am dus acasă convinsă că dădusem greş. Câte alte victime fuseseră insultate, minimalizate, pentru că nu existau alte voci care să contracareze această convingere. Câte dintre noi fuseserăm făcute să ne simţim umilite, melodramatice, în loc să ne simţim sclipitoare, curajoase. Un singur bărbat ar fi putut să mă împiedice să trezesc milioane, întreabă-te cine scrie realităţile în care trăieşti. Reanalizează cine le dictează. Cine decide dacă eşti importantă. Judecătorul nu este Dumnezeu. El era un bărbat îmbrăcat în robă neagră, căpetenia unui mic domeniu, stăpânitorul unui regat format dintr-o singură încăpere, de pe Grant Avenue. Nu era singurul mărturisitor al adevărului, legiuitorul, cel cu ultimul cuvânt. Era un funcţionar ales, îndepărtat din funcţie cu 62 la sută din voturi.
Când a fost demis, n-a existat nicio ceremonie formală. îmi imaginez că a fost o zi obişnuită în care s-a trezit de dimineaţă ştiind că n-o să-şi mai tragă pe el roba cea neagră, abandonată să atârne fără viaţă în dulap. Los Angeles Times a scris că, după sentinţă, judecătorul a spus Mă aşteptam la o oarecare reacţie negativă. Dar nu la asta. Judecătorul ştia că eu voi fi nemulţumită de sentinţă, dar pur şi simplu nu a bănuit că 18 milioane de oameni vor fi indignaţi şi că 200 000 de persoane din comunitatea locală vor vota pentru demiterea lui. Indiferent dacă cineva ar fi sau nu de acord cu demiterea, voluntarii m-au învăţat un lucru pe care o să-l ţin minte toată viaţa: lumea nu este bătută în cuie.
Pe 25 iulie 2018, avocatul pentru apel al lui Brock a compărut în faţa unui complet de trei judecători pentru a-şi prezenta versiunea,

anume că Brock nu intenţionase decât să avem un preludiu excitant. Mercury News relatase că judecătorul Franklin Elia îi răspunsese Nu înţeleg absolut deloc despre ce vorbeşti, ceea ce rezumă tot ce aş putea spune eu.
în 8 august 2018, procuroarea mi-a trimis un mesaj: Sentinţă confirmată! Apelul fusese respins. Era sunetul ultimei respiraţii, o bătaie, uşurinţa cu care o pasăre se ridică de pe sârmă. La trei ani şi opt luni după noaptea aceea de ianuarie, cazul era închis. Mi-a adus în minte un poem al lui Hafiz:
Şi apoi, toate şi apoi au încetat.
Nimic nu a rămas de făcut în
Ordinea vremurilor, când totul e tăcere.
Gata cu telefoanele, gata cu veştile, gata cu „ce se întâmplă mai departe", gata cu n-avem de unde să ştim. Uitasem că era posibil să exist fără el, să am o viaţă care să nu fie legată de a lui. în seara aceea am sărbătorit de una singură, cumpărându-mi nişte Oreos pe care i-am turnat într-un castron cu lapte, i-am lăsat să se înmoaie şi am scobit după resturi. Nu am răspuns la mesajul procuroarei în ziua aceea şi nici în următoarea, fiindcă nu-mi venea să cred că s-a terminat, într-adevăr. Am lăsat să treacă săptămâni, precaută în legătură cu veştile bune, întrebându-mă dacă era adevărat că sunt, în fine, liberă.
Nu ştiu exact ce este sau cum arată vindecarea, în ce formă vine ea, cum ar trebui să se simtă. Dar ştiu că pe când aveam patru ani nu puteam ridica un bidon de lapte de patru litri, nu-mi venea să cred cât de greu era bolovanul ăla alb şi alunecos. Trăgeam un scaun de lemn ca să mă aplec toată pe blat, turnam laptele cu braţele tremurând de efort, înmuiam cerealele, stropeam în jur. Privind în urmă, nu-mi amintesc ziua în care l-am ridicat cu uşurinţă. Tot ce ştiu este că acum o fac fără să gândesc, pot cu o singură mână, la telefon, în grabă. Cred că se aplică aceleaşi reguli, anume că într-o zi voi fi în stare să spun povestea aceasta fără să mă zgudui din temelii. Nu va mai fi nevoie de fiecare dată de întregul proces, stropitul, fruntea transpirată, mizeria de curăţat, şerveţele de hârtie absorbante. Nu va mai fi decât o parte din viaţa mea, tot mai uşor de dus, cu fiecare zi.
Ram Dass spunea: îngăduie-ţi să crezi că în acest moment nu eşti într-un loc greşit din viaţa ta. Gândeşte-te la posibilitatea să nu fi

existat erori în cursul jocului. Măcar gândeşte-te la asta. Gândeşte-te că nu există nicio eroare, că tot ce ţi s-a întâmplat este aşa cum este şi că acesta e punctul în care ne aflăm. Nu cred că soarta mea a fost să fiu violată. Dar cred că „acesta e punctul în care ne aflăm" e tot ce avem. Multă vreme a fost prea dureros să mă aflu în acest punct. Mintea mea prefera să se disocieze. Obişnuiam să cred că scopul e să uit.

Mi-a luat mult până am înţeles că vindecarea nu are legătură cu mersul înainte, ci cu întoarcerea repetată pentru a scormoni după ceva. Scrierea acestei cărţi mi-a permis să mă întorc în locul acela. Am învăţat cum să rezist în mijlocul durerii, să mă opun ieşirii de acolo. Dacă rămâneam înţepenită în scenele din sala de judecată, plecam ochii spre Mogu şi mă întrebam, dacă sunt cu adevărat în trecut, cum a ajuns la mine în casă chestia asta care clipeşte? Am alcătuit şi realcătuit cuvintele în feluri care să descrie ce am văzut şi simţit. Pe măsură ce vizitam iar şi iar acele locuri, îmi recăpătăm tot mai mult controlul, puteam veni şi pleca după cum doream. Până într-o zi, când mi-am dat seama că acolo nu mai era nimic de câştigat.

Transcrierile care mă copleşiseră cândva nu mai erau decât nişte bucăţi de hârtie. Am început să aparţin mai mult prezentului decât trecutului. Nu mai încercam să ajung nicăieri, ci doar mă întrebam Devii mai bună? Câteodată, răspunsul era nu azi. Uneori regresam. Dar vocea din mintea mea era acum mai blândă. Indiferent care era răspunsul, aveam răbdare şi înţelegere.

Din durere a crescut încrederea, reamintindu-mi prin ce am trecut. Din furie a izvorât ţelul. Să le îndepărtez ar fi însemnat să neglijez cele mai valoroase instrumente pe care mi le dăduse această experienţă. în caz că vă întrebaţi dacă l-am iertat, pot spune doar că ura este un lucru greu de cărat după tine, ocupă prea mult spaţiu în interiorul tău. Este adevărat că n-o să încetez niciodată să sper că a învăţat ceva. Dacă nu învăţăm, pentru ce trăim? Şi dacă l-am iertat, nu e pentru că aş fi vreo sfântă. Este pentru că am nevoie să eliberez un spaţiu din mine însămi, unde adastă resentimentele.

Mulţi dintre noi ne străduim să ne căţărăm din locul care ne-a fost dat, să ne clădim pe noi înşine dincolo de mica definiţie ce ne-a fost alocată. Uneori m- am temut că mi-am pierdut imaginaţia, pentru

că m-am simţit încorsetată în rolul de victimă. Dar şi când am fost prinsă în capcană, am aflat că mă pot mişca în interiorul meu. Când mă simţeam deprimată, scriam şi îmi imaginam viitorul în detaliu, până la boabele de cafea, la cărţile pentru copii pe care o să le ilustrez, păsările pe care o să le am în curte, aşternuturile din bumbac moale, lingurile de lemn înmuiate în sos, aşezate pe blatul de la bucătărie. Nevoia ca toate acestea să devină adevărate potrivit planului nu era importantă. Dar actul de a mi le imagina era.

Am scris această carte pentru că lumea poate fi aspră şi teribilă, şi adeseori
necruţătoare. Am scris-o pentru că au existat momente când nu am simţit că trăiesc. Am scris-o pentru că sistemul judiciar este lent ca un melc, iar victimele sunt obligate să petreacă mult timp luptându-se, mai degrabă decât să-şi petreacă zilele creând, desenând, gătind. Am scris-o ca să expun brutalitatea legilor, violenţa de gen şi privilegiile de clasă din societatea noastră. Dar aş eşua dacă tu te-ai îndepărta de această carte fără ca omenia să te atingă, fără să vezi ce am văzut eu: acele mii de scrisori scrise de mână, peştii cu buze verzi de pe fundul oceanului, grefiera care mi-a făcut cu ochiul. Toate micile miracole care m-au susţinut. Poate că-ţi petreci o jumătate de oră hoinărind prin preajmă, întrebându-te ce facem totuşi aici, de ce merită efortul. Dar viaţa este un lucru incredibil, doar să fi fost aici, să fi simţit, chiar dacă pentru scurt timp, volumul şi profunzimea simpatiei celorlalţi. Am scris- o, mai presus de orice, ca să-ţi spun că am văzut cât de bună poate fi lumea.

Niciodată nu m-aş fi gândit că, la şapte luni după terminarea facultăţii, voi fi agresată sexual, că o să trăiesc în Providence şi apoi în Philadelphia, că o să fac scuba diving şi că o să plâng în timpul depoziţiei, că o să scriu 12 pagini care vor avea ecou mondial, că o să mă mut cu un băiat înalt şi un câine mic şi că o să petrec doi ani şi jumătate scriind. Am creat un sine în interiorul suferinţei. Privind în urmă, agresiunea nu mai poate fi separată de povestea mai mare. Este un fapt din viaţa mea, în acelaşi fel în care m-am născut în iunie şi am fost violată în ianuarie. Sentimentele oribile ar putea rămâne neschimbate, dar capacitatea mea de a le gestiona a crescut. Nu-ţi pot spune ce se va întâmpla în continuare,

pentru că nu am trăit încă acele momente. Această carte nu are un final fericit. Partea fericită este că nu există final, pentru că întotdeauna am găsit o cale de a merge înainte.

Pe 23 septembrie 2018, în Palo Alto a fost organizată o veghe cu lumânări pentru susţinerea Christinei Ford, când s-a confirmat că va depune mărturie în faţa Comitetului Juridic al Senatului[26]. Era ciudat să numim evenimentul acela „veghe”. Poate că a fost mai degrabă o încurajare colectivă, înainte de a o arunca în luptă, ştiind ce are de înfruntat. Pe cer se ivise o lună uriaşă, albă. Am ieşit cu maşina din San Francisco, apucând-o pe drumuri cunoscute. Pe măsură ce mă apropiam, vedeam grupuri strălucitoare de oameni umplând străzile: se îndreptau legănând felinarele spre centrul oraşului, ca să se adune cu toţii la intersecţia dintre El Camino şi Galvez, în apropierea casei alor mei. Am auzit şoferii claxonând în semn de susţinere. Am tras pe marginea
drumului; rama oglinzii retrovizoare încadra luminile, un dreptunghi alungit, plin de punctuleţe strălucitoare. Chiar am vrut să mă dau jos, dar am rămas acolo, cu uşa maşinii deschisă, cu picioarele pe bordură, plângând. Am ascultat aerul nopţii plin de claxoane neîncetate, stridente, explozive, furia lor minunată, susţinerea oraşului meu natal, oamenii îngrămădindu-se pe trotuarele pe care am crescut, pe străzile astea unde m-am dat cu scuterul cu Tiffany, mâncând dropsuri cu lămâie. I-am auzit scandând Suntem aici, noi suntem ea. O versiune mai tânără a mea tânjise multă vreme să vadă această imagine.

A venit şi mama şi mi-a strecurat o prăjiturică de fasole roşie pe care o adusese în buzunar, apoi am mers împreună în mulţime, unde bunica Ann ne aştepta, intonând Te credem. A doua zi, la Festivalul Toamnei, a murit mama mamei, departe, în China. M-am gândit la cele două lucruri pe care mi le spunea de fiecare dată când mergeam în vizită Ce gropiţe nostime ai! Şi tălpi enorme! Bunicii ei îi legaseră tălpile. Măsurau doar zece centimetri, iar acum ale mele măsurau 24. Cu fiecare generaţie, deveneam un pic mai libere.

Câteva zile mai târziu, Ford a depus mărturie. M-am trezit cu pozele ei, ochii închişi, mâna ridicată, lipsită de expresie. Mi-am ţinut respiraţia când am văzut-o, ştiam cum este, acel simbol al

capitulării, gata să păşească în propria rană. Nu m-am putut concentra întreaga dimineaţă, m-am dus să mă plimb într-un crâng de eucalipţi din oraş. în dimineaţa aceea plouase, aşa că am rămas ore în şir înconjurată de mirosul de mentă şi compost umed, respirându-le.

Am revenit la ştiri ca să-l văd pe Kavanaugh depunând mărturie. Exasperat, pufnind, dispreţuitor, sarcastic, congestionat, cu ochii strălucind. Când senatoarea Amy Klobuchar l-a întrebat dacă era într-atât de beat încât să nu-şi amintească, el a răspuns întrebi dacă mi-am pierdut cunoştinţa, nu-mi dau seama, ţie nu ţi s-a întâmplat? Sunt curios dacă ţie ţi s-a întâmplat. Şi mie mi se pusese exact aceeaşi întrebare ca şi lui. O tratasem cu reţinere, nu ridicasem niciodată vocea, nu ripostasem niciodată. M-am întrebat de ce un bărbat care era aproape să ajungă la cea mai înaltă instanţă din ţară nu putea să-şi păstreze conduita, reuşind doar să scuipe în jur, înveninat de incorectitudinea întregii afaceri.

M-am uitat la Lindsey Graham, roşu ca sfecla, dezvelindu-şi dinţii, arătând
acuzator cu degetul. De obicei mă chirceam când auzeam voci răstite, îmi era teamă. Până când am aflat că nu te costă nimic să fii ostil. Absolut nimic. Este foarte simplu să fii ăla care urlă, care aruncă vorbe fierbinţi ca jarul, roşii ca focul, menite să rănească. Am aflat că eu sunt apa. Jarul sfârâie, stingându- se când dă de mine. Şi atunci îmi dau seama că acei cărbuni aprinşi sunt doar pietre negre, care se duc la fund.

Ani de zile, delictul agresiunii sexuale a depins de tăcerea noastră. Frica de a şti ce se întâmplă dacă vorbim. Societatea ne-a dat mii de motive; nu vorbi dacă n-ai suficiente dovezi, dacă s-a întâmplat acum prea multă vreme, dacă erai beată, dacă bărbatul este printre puternicii zilei, dacă eşti expusă unor reacţii impredictibile, dacă îţi ameninţă siguranţa. Ford a încălcat toate aceste reguli. Nu îndeplinea niciuna dintre cerinţele pe care societatea ne spune că trebuie să le îndeplinim înainte de a îndrăzni să deschidem gura. Avea toate motivele să rămână ascunsă, dar a intrat direct în cel mai expus, volatil şi combativ mediu imaginabil, pentru că poseda singurul lucru de care avea de fapt nevoie, adevărul.

Baricadele care ne-au ţintuit la pământ nu mai funcţionează. Şi, când tăcerea şi ruşinea vor trece, nimic nu ne va mai opri. N-o să

mai stăm deoparte în timp ce gurile ne sunt astupate şi trupurile penetrate. O să vorbim, o să vorbim, o să vorbim. A existat o linie pe care supravieţuitoarele au fost învăţate să n-o treacă niciodată. Ea a trecut-o, în momentul în care a ridicat mâna.
O mare parte din zi a fost dincolo de limbaj, nu auzită, ci simţită. Cuvintele lui Kavanaugh şi ale lui Graham ricoşau prin cameră, răutăcioase şi zburătăcite, nervoase, dezordonate. Au existat scuipaţi şi izbucniri, chipuri încreţite şi crăpate, diatribe sub formă de viermuială de minciuni, de insulte şi abureală. Cine a menţinut seriozitatea din sala aceea? Ea. Vorbele ei s-au ridicat din miezul fiinţei sale, rezonând în mintea naţiunii. Ea a fost muntele, iar cuvintele lor, rafale trecătoare de vânt şi răpăială de ploaie, în timp ce ea a rămas neclintită. Când vorbea ea, sobrietatea invada sala, iar tristeţea ne umplea fiinţele cu nisip, până când ne-am scufundat cu toţii în scaune. Adevărul atârnă greu.
Mai târziu, Trump a luat-o peste picior la un miting din Mississippi: Cum ai ajuns acasă? Nu-mi amintesc. Cum ai ajuns acolo? Nu-mi amintesc. Unde e
locul? Nu-mi amintesc. Acum câţi ani s-a întâmplat? Nu ştiu. În ce cartier s-a întâmplat? Nu ştiu. Unde e casa? Nu ştiu. La etaj, la parter — unde a fost? Nu ştiu — dar am băut o bere. Ăsta e singurul lucru pe care mi-l amintesc. Mulţimea a râs în hohote, aplaudând. Dar eu nu l-am văzut decât pe Trump azvârlind cărbuni, în timp ce noi am rămas apa.
Am început această poveste singură, ca trup pe jumătate dezbrăcat. Nu-mi aminteam nimic. Erau multe pe care nu le ştiam. Am fost obligată să mă lupt într-un sistem judiciar pe care nu-l înţelegeam, cu un judecător chel într-o robă neagră, cu un avocat al apărării cu ochelari înguşti. Cu Brock, cel cu privirea în pământ, cu mohorâtul lui tată, cu avocatul pentru apel. Obstacolele au devenit tot mai dificile, mă confruntam cu bărbaţi mai pregătiţi decât mine, mai puternici decât mine, jocul era tot mai dur, mai explicit, mai serios. Am citit comentarii care râdeau de suferinţa mea. îmi amintesc că mă simţeam neajutorată, înfricoşată, umilită, plângeam cum nu mai plânsesem până atunci. Dar îmi amintesc şi umerii neclintiţi ai avocatului când a fost citită sentinţa vinovat. Ştiu că Brock a dormit 90 de zile pe un pat îngust, într- o celulă de

puşcărie. Judecătorul nu va mai pune vreodată piciorul într-o sală de judecată. Apelul depus de avocat a fost respins. Unul câte unul au devenit cu toţii neputincioşi, s-au prăbuşit, iar când praful s-a aşezat la loc, m-am uitat în jur, să văd cine a rămas.
Numai Emily Doe. Am supravieţuit pentru că am rămas liniştită, pentru că am ascultat, pentru că am scris. Pentru că mi-am ţinut adevărul aproape, protejat de o flăcăruie mică, în mijlocul unei furtuni teribile. Ţine fruntea sus când îţi vine să plângi, când eşti luată în bătaie de joc, insultată, chestionată, ameninţată, când ţi se spune că nu faci două parale, când trupul tău este redus la nişte orificii. Călătoria va fi mai lungă decât îţi imaginezi, trauma te va găsi iar şi iar. Nu deveni la fel ca aceia care îţi fac rău. Rămâi blândă cu puterea ta. Nu lupta niciodată ca să răneşti, luptă ca să te ridici. Luptă pentru că ştii că în această viaţă meriţi siguranţă, bucurie şi libertate. Luptă pentru că e viaţa ta. Nu a altcuiva. Eu am făcut-o şi sunt aici. Privind în urmă, toţi cei care s-au îndoit de mine, m-au rănit sau aproape că m-au învins se sting în depărtare şi eu sunt singura rămasă în picioare. Aşa că acum a venit timpul. Mă ridic de jos şi merg mai departe.

[26] După ce a făcut publică povestea agresării sale sexuale, dr. Christine Blasev Ford a devenit subiectul unei campanii de denigrare si a primit ameninţări cu moartea. Povestea a avut ecou la nivel naţional pentru că presupusul ei agresor era Brett Kavanaugh. nominalizat pentru numirea la Curtea Supremă de Justiţie

.Mulţumiri

[9]

Viaţa are întotdeauna nevoie de echilibru. Să spunem că ai avut o zi îngrozitoare. Vine cineva şi îţi dă nişte scoruşe zemoase şi dintr-

odată ziua a căpătat ceva bun, aşadar s-a echilibrat. Aceşti oameni sunt cei care mi-au adus echilibru în mod constant, aşa încât n-am fost lăsată niciodată prea multă vreme pradă sentimentelor negative.

în spital am găsit oameni buni. în sala de judecată, şi mai mulţi oameni buni. Toată viaţa mea am fost ţinută pe linia de plutire de oameni buni întâlniţi în împrejurări dificile. Nu am cuvinte să vă mulţumesc destul fiecăruia dintre voi. Doar să ştiţi că o să mă străduiesc în continuare să fac lucrurile cât de bine pot, pentru că am înţeles că vă am pe voi. Vă mulţumesc.

Tatei, pentru că ai crescut roşii proaspete şi ne-ai încurajat pe mine şi pe Tiffy să devenim orice vrem noi să fim. Mamei, fiindcă am crescut ca tine. Lui Tiffany, micuţa de care voi avea mereu grijă. Lui Lucas, fiindcă m-ai lăsat să- mi lipesc tălpile reci de tine, când mă băgăm în pat târziu, după scris, fiindcă m-ai ajutat să fac faţă celor mai dificile părţi ale confruntării. Lui Mogu, asistentul meu de trei kilograme şi jumătate, care n-a trimis nici măcar un e- mail, dar care a dormit lângă scaunul meu de birou cu rotile. M-am străduit din răsputeri să nu trec cu roţile peste tine.

Bunicii Ann şi lui Newman. LCM. BAM. Lui Gong Gong. Lui Puo Puo[27]. Familiei mele din partea Miller. Celei din partea Zhang. Pentru iubirea voastră nesfârşită.

Juliei, pentru inima ta mare şi pentru limpezimea ta. Lui Anne, care a trecut zilnic pe la noi. Procuroarei districtuale Alaleh Kianerci, pentru inteligenţa ta; sper că fetele vor creşte ca tine. Detectivului Mike Kim, pentru bunătatea ta, pentru că ai creat un spaţiu în care să nu fiu judecată atunci când eram extrem de vulnerabilă. Consilierelor de la YWCA, Bree Van Ness şi Clare Myers, însoţitoarele mele din boxă şi amicele din baie, prezenţa voastră a fost esenţială. Asistentelor de la SART, pentru grija voastră delicată şi pentru

mâna uşoară. Fiecărui poliţist care m-a vegheat. Lui Sean, care a ţinut presa la distanţă.

Lui Nicole, pentru livada în care am crescut. Pentru o viaţă frumoasă micuţei tale. Lui Claire, poate că am reuşit să rezistăm acestui rahat din urcuşuri şi coborâşuri. Athenei, pentru că a găsit mereu o cale spre centru. Lui Mei Rosenberg, mă simt susţinută de

fiecare plimbare, de fiecare telefon, mă ştii mai bine decât mă ştiu eu. Caylei, pentru toate nopţile noastre din San Francisco, castroanele cu pho, pentru ceaiul sorbit împreună. Miranda, alături de tine cele mai triste lucruri devin amuzante. Lui TJ, pentru vindecarea prin chifle cu scorţişoară şi cafea. îi iubesc pe prietenii lui Tiffany de la şcoala Terman şi Cal Poly. Familiei lui Lucas, pentru fiecare prânz luat împreună.
Lui Katie J.M. Baker, care a dus povestea mea în lume şi care m-a protejat. Lui Michele Dauber, pentru rezistenţa ta hotărâtă, pentru îndărătnicie. Lui John, pentru că m-ai apărat. Lui Jon Krakauer, pentru încurajările tale.
îmi pare rău pentru toţi profesorii de matematică pe care i-am dezamăgit, dar sper că profesorii mei de engleză sunt fericiţi: Hoover, Terman, Gunn, UCSB. îţi mulţumesc, Deb, pentru că ai creat un spaţiu sigur pentru mine în Philly. îi mulţumesc terapeutului meu pentru şedinţele de pe parcursul scrierii acestei cărţi. C&S, surorile mele preferate. După-amiezile cu Bambu. Portăresele din Walnut Street. Căldura de la Saxbys Rittenhouse. Lui Chessy, pentru scrisoarea ta minunată. Fiecărui operator de la hotline. Lui Bupis.
Muttville. YWCA. Grateful Garments. Victim Assistance Program of Santa Clara County.
Vieţilor pierdute în Isla Vista: Weihan „David" Wang. Cheng Yuan „James" Hong. George Chen. Veronika Weiss. Katie Cooper. Christopher Michaels- Martinez. Numele voastre au rămas în memoria colectivă. îţi mulţumesc, Richard Martinez, pentru că ai vorbit. Te urmăm cu toţii.
Lui Andrea Schulz, editoarea mea de la Viking, îţi mulţumesc pentru sănătatea mea mentală, pentru că ai făcut ca acest lucru imposibil să fie plăcut, pentru că ai fost un ghid luminos pe cel mai potrivnic teren. Tu m-ai făcut neînfricată. Lui Flip Brophy, pentru budinca de pâine, pentru că ai ştiut că pot înainte de a şti eu însămi. Lui Emily Wunderlich, pentru că m-ai dus în etapa următoare. Lui Jane Cavolina, redactor, tu ai pus ordine în lucruri când sintaxa mea devenea nebunească. Lui Emily Neuberger. Aileen Boyle. Lindsay Prevette. Kate Stark. Mary Stone. Brian Tart. Jason Ramirez. Tess Espinoza şi toată echipa de management editorial şi de producţie de la Viking. Lara Bergthold. Hillary Gross

Moglen. Szilvia Molnar. Pentru echipa tortului verde de la Sterling Lord Literistic.
Suedezilor. Voi m-aţi învăţat că purtăm cu toţii responsabilitatea de a vorbi clar şi răspicat, de a ne lupta, de a ne pune în siguranţă, de a reda speranţa, de a trece la acţiune. Nu trebuie să aşteptăm să se întâmple ceva rău pentru a fi suedez. A fi suedez începe cu respectarea autonomiei corporale, a limbajului pe care îl alegem, a înţelegerii că acordul nu poate fi niciodată presupus sau ignorat. Trebuie să-i protejăm pe cei vulnerabili şi să ne purtăm unii altora de grijă. Fie ca lumea să se umple de cât mai mulţi Cari şi Peter. Pentru toate numele pe care nu le ştiu, cei care au stat cu clipboardurile pentru semnarea petiţiei, cei care trăiesc cu mormolocii lor şi cei care mi-au trimis scrisori lungi. Păstrez lângă birou cutia cu scrisori, s-o am lângă mine în timp ce scriu; le citesc atunci când mi se clatină motivaţia. Voi m-aţi învăţat despre compasiunea de sine, m-aţi încurajat să merg înainte. Sper că înţelegeţi că merită să luptaţi. Nu firea voastră este cea care a provocat răul pe care l-aţi suferit. Nu sunteţi nici statistică, nici stereotip, aşa că atunci când încearcă să vă minimalizeze, să vă dezumanizeze, să vă transforme într-un obiect, trebuie să ripostaţi cu toată puterea voastră, cu toată experienţa de viaţă pe care aţi adunat-o. Celor fără chip, celor care au rămas anonimi. Fiecare avem un nume. Voi m-aţi învăţat să fiu mândră de numele meu.

DECLARAŢIA DE MARE IMPACT A VICTIMEI

EMILY DOE,
PUBLICATĂ DE KATIE J.M. BAKER ÎN BUZZFEED NEWS, pe 3 iunie 2016, sub titlul
SCRISOAREA TULBURĂTOARE PE CARE VICTIMA DE LA STANFORD I-A CITIT-O AGRESORULUI EI

Onorată Instanţă, dacă este în regulă, în cea mai mare parte a acestei declaraţii aş vrea să mă adresez direct acuzatului.

Nu mă cunoşti, dar ai fost în mine, şi de aceea ne aflăm astăzi, aici. Pe 17 ianuarie 2015, acasă era o seară liniştită de sâmbătă. Tata pregătise ceva de mâncare şi m-am aşezat la masă cu sora mea mai mică, venită în vizită peste weekend. Lucram cu normă întreagă şi se apropia ora mea de culcare. Plănuiam să rămân acasă, de una singură, să mă uit la televizor şi să citesc, în timp ce ea se ducea la o petrecere cu prietenele ei. Apoi am decis că era singura seară alături de ea, nu aveam nimic mai bun de făcut, aşa că, de ce nu, era o petrecere cretină la zece minute de casă şi o să merg şi eu şi o să dansez prosteşte, stânjenind-o pe soră-mea mai mică. Pe drum am glumit pe seama aparatelor dentare pe care le au tipii din anii mici. Sora mea m-a tachinat fiindcă purtam un cardigan bej la petrecerea unei frăţii, de parcă eram bibliotecară. Mi-am dat singură numele de „mamaie", pentru că ştiam că voi fi cea mai mare de acolo. M-am strâmbat, am lăsat garda jos şi am băut tărie prea repede, fără să iau în seamă că toleranţa mea la alcool a scăzut semnificativ faţă de nivelul din facultate.

Următorul lucru pe care mi-l amintesc este că mă aflam pe o targă, într-un hol. Aveam sânge uscat şi bandaje pe dosul palmelor şi pe cot. M-am gândit că poate căzusem şi eram în vreun birou administrativ din campus. Eram foarte calmă şi mă întrebam unde este sora mea. Un poliţist mi-a explicat că fusesem agresată. Am rămas calmă în continuare, convinsă că făcea o confuzie. Nu cunoşteam pe nimeni de la petrecerea aia. Când mi s-a permis, în fine, să merg la toaletă, am tras în jos pantalonii pe care mi-i dăduseră de la spital şi am vrut să-mi dau jos şi chiloţii, dar mi-am dat seama că nu-i am pe mine. încă îmi amintesc senzaţia mâinilor atingând pielea, fără să găsească ceva acolo. M-am uitat în jos şi nu era nimic. Bucăţica aceea subţire de ţesătură, singurul lucru dintre vaginul meu şi orice altceva, lipsea, şi atunci în mine a amuţit totul. Nici acum nu am cuvinte pentru sentimentul acela. Ca să pot respira în continuare, m-am gândit că poate poliţiştii i-au tăiat cu foarfeca, să-i păstreze ca dovadă.

Apoi am simţit acele de pin zgâriindu-mi ceafa şi am început să mi le trag din păr. M-am gândit că poate mi-au căzut pe cap, din copac. Creierul vorbea cu măruntaiele mele, ca să nu le lase să intre în colaps. Pentru că măruntaiele mele spuneau ajută-ne, ajută-ne.

Am trecut dintr-o încăpere în alta cu o pătură înfăşurată pe trup şi cu acele de pin scuturându-se pe urmele mele, am lăsat câte o grămăjoară în fiecare sală în care am intrat. Mi s-a cerut să semnez hârtii pe care scria „Victimă a unui viol" şi m-am gândit că ceva chiar s-a întâmplat. îmi confiscaseră hainele şi am rămas în pielea goală în timp ce asistentele au măsurat cu rigla diferitele zgârieturi de pe corpul meu şi le-au fotografiat. Am muncit toate trei să scoatem cu pieptenul acele de pin din părul meu, şase mâini care au umplut o pungă de hârtie. Ca să mă liniştească, mi-au spus că nu sunt decât floră şi faună, floră şi faună. Mi-au introdus în vagin şi în anus numeroase beţişoare de analiză, ace pentru injecţii, pastile şi am îndurat şi obiectivul unui aparat de fotografiat Nikon îndreptat direct între picioarele mele desfăcute. Am simţit în mine ciocuri lungi şi ascuţite, mi-au mânjit vaginul cu o vopsea rece, albastră, ca să caute abraziuni.
După câteva ore petrecute astfel, m-au lăsat să fac un duş. Am rămas acolo, cercetându-mi trupul sub jetul de apă şi am decis: nu mai vreau acest corp. Eram îngrozită de el, nu ştiam ce anume fusese înăuntru, dacă fusese contaminat, cine îl atinsese. Voiam să-mi îndepărtez corpul ca pe o haină şi să-l las la spital, împreună cu celelalte veşminte.
în dimineaţa aceea, tot ce mi s-a spus a fost că fusesem găsită în spatele unui tomberon, posibil penetrată de un străin, şi că trebuia să fiu testată în mod repetat pentru HIV, fiindcă rezultatele nu se văd mereu din prima. Dar deocamdată trebuia să merg acasă şi să revin la viaţa mea obişnuită. Imaginaţi-vă cum v-aţi întoarce în lume neavând decât acel capăt de informaţie. M-au îmbrăţişat din toată inima şi am ieşit din spital în parcare, purtând noul trening, bluză şi pantaloni, pe care mi-l dăduseră, din moment ce nu mă lăsaseră să-mi păstrez decât colierul de la gât şi ghetele.
Sora mea a venit să mă ia; avea faţa scăldată în lacrimi şi era desfigurată de suferinţă. Instinctiv şi rapid, am vrut să-i îndepărtez chinul. I-am zâmbit, i-am spus să se uite la mine, Sunt aici, sunt bine, totul e bine, sunt chiar aici. Am părul spălat şi curat, mi-au dat cel mai ciudat şampon, liniştеşte-te şi uită-te la mine. Uită-te la treningul ăsta nou şi caraghios, arăt ca o profă de educaţie fizică, hai să mergem acasă, hai să mâncăm ceva. Ea nu ştia că pe sub trening aveam bandaje şi piele zgâriată, că vaginul meu era

dureros şi căpătase o culoare ciudată, închisă, de la toate înţepăturile alea, că-mi dispăruseră chiloţii şi că mă simţeam prea goală ca să mai continui să vorbesc. Că eram atât de speriată, că eram atât de devastată. în ziua aceea am mers acasă şi timp de ore întregi sora mea mai mică m-a ţinut în braţe, în tăcere.
Iubitul meu nu ştia ce se întâmplase, dar m-a sunat în ziua aceea şi mi-a spus: „Am fost foarte îngrijorat noaptea trecută, m-ai speriat, ai ajuns cu bine acasă?" Eram îngrozită. Aşa am aflat că-l sunasem în noaptea aceea, aproape inconştientă, şi-i lăsasem un mesaj vocal imposibil de înţeles, că vorbiserăm şi la telefon, dar mi se împleticea limba atât de tare, încât s-a temut pentru mine, că mi-a repetat de câteva ori să mă duc s-o caut pe sora mea. Şi m-a întrebat din nou „Ce s-a întâmplat azi-noapte? Ai ajuns bine acasă?" I-am spus că da şi am închis, plângând.
Nu eram gata să le spun părinţilor sau iubitului meu că, de fapt, s-ar putea să fi fost violată în spatele unui tomberon, dar nu ştiu de cine sau când sau cum. Dacă le-aş fi spus, aş fi văzut frica pe chipurile lor, iar teama mea s-ar fi multiplicat de zeci de ori, aşa că m-am prefăcut, în schimb, că toată treaba asta nu se întâmplase cu adevărat.
Am încercat să mi-o alung din minte, dar era atât de apăsătoare, încât nu vorbeam, nu mâneam şi nu dormeam, nu interacţionam cu nimeni. După serviciu, m-am dus cu maşina într-un loc izolat, ca să urlu. N-am vorbit, n-am mâncat, n-am dormit, n-am interacţionat cu nimeni şi m-am izolat de cei pe care îi iubeam cel mai mult. Timp de mai mult de o săptămână de la incident, n-am primit niciun telefon şi nicio noutate despre noaptea aceea sau ce se întâmplase cu mine. Singurul simbol care dovedea că nu fusese doar un coşmar era treningul primit de la spital, aşezat în dulapul meu.
într-o zi, pe când eram la birou şi citeam ştirile pe telefon, am dat peste un articol. L-am citit şi am aflat, pentru prima dată, despre cum fusesem găsită inconştientă, cu părul dezordonat, cu lanţul lung înfăşurat în jurul gâtului, cu sutienul scos din rochie şi rochia trasă de pe umeri în jos, iar poalele ridicate spre talie, că eram în fundul gol şi cu picioarele dezgolite până la ghete, larg desfăcute, şi că fusesem penetrată cu un corp străin de către cineva pe care nu-l recunoşteam. în acest fel am aflat ce mi se întâmplase, citind ştirile, aşezată la biroul meu de la serviciu. Am aflat ce mi se

întâmplase în acelaşi timp cu oricine altcineva din lume. Abia atunci am înţeles prezenţa acelor de pin din păr; nu căzuseră din copac. El îmi scosese chiloţii, îşi băgase degetele în mine. Nici măcar nu-l ştiam pe omul ăsta. Nici acum nu-l ştiu. Când am citit asta despre mine, am spus „nu poate fi vorba despre mine, nu poate fi vorba despre mine”. Nu pot digera sau accepta niciuna dintre aceste informaţii. Nu-mi pot imagina propria familie fiind nevoită să citească online despre toate astea. Am continuat să citesc. în următorul paragraf, am văzut ceva ce nu voi ierta niciodată; am citit că, potrivit declaraţiei lui, mi-a plăcut. Din nou, n-am cuvinte să descriu ce am simţit.

Este ca şi când citeşti un articol despre o maşină lovită şi găsită în şanţ: Dar poate că maşinii i-a făcut plăcere să fie lovită. Poate că cealaltă maşină n-a vrut s-o lovească, doar s-a împins niţel în ea. Maşinile sunt implicate mereu în accidente, oamenii nu sunt întotdeauna atenţi, chiar putem noi să spunem a
cui a fost vina?

Şi apoi, la finalul articolului, după ce am aflat detalii explicite despre propria agresare sexuală, articolul înşira timpii lui la înot. Fata a fost găsită respirând, inconştientă, cu lenjeria intimă aruncată la mică distanţă de stomacul dezgolit, ghemuită în poziţie fetală. Apropo, tipul e chiar bun la înot. Aruncaţi şi cu recordurile mele, dacă despre asta e vorba. Gătesc bine, scrieţi şi asta, cred că finalul este acolo unde înşiraţi toate activităţile extraşcolare, ca să anulaţi lucrurile bolnave care s-au petrecut.

în seara în care a apărut ştirea am stat de vorbă cu părinţii mei şi le-am spus că fusesem agresată, să nu se uite la ştiri, pentru că o să se supere, doar să ştie că sunt OK, sunt chiar aici şi sunt OK. Dar cam pe la jumătatea discuţiei, mama a trebuit să mă prindă în braţe, pentru că nu mă mai puteam ţine pe picioare.

în noaptea următoare incidentului, el a declarat că nu-mi ştie numele, că nu ar fi capabil să mă identifice dintr-un şir de persoane, nu a menţionat vreo discuţie între noi, niciun cuvânt, doar că am dansat şi ne-am sărutat. „A dansa” este un termen drăguţ; fusese vorba despre pocnit din degete şi câteva rotiri sau doar de nişte trupuri frecându-se unul de altul, într-o încăpere aglomerată? Mă întreb dacă sărutul a constat doar în apăsarea obrajilor unul în celălalt? Când detectivul l-a întrebat dacă plănuia

să mă ducă la el în cămin, a spus că nu. Când detectivul l-a întrebat cum de ajunseserăm în spatele tomberonului, a spus că nu ştie. A recunoscut că a sărutat şi alte fete la petrecerea aceea, una dintre ele fiind chiar sora mea, care l-a împins, îndepărtându-l. A recunoscut că voia să se cupleze cu cineva. Eu am fost antilopa rănită separată de turmă, complet singură şi vulnerabilă, incapabilă fizic să mă apăr, aşa că pe mine m-a ales. Câteodată mă gândesc că dacă nu m-aş fi dus la petrecere, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate astea. Dar îmi dau seama că s-ar fi întâmplat, doar că altcuiva. Ai fost aproape de a căpăta acces timp de patru ani la fete bete şi petreceri şi, dacă aşa ai pornit la drum, atunci este corect să nu mergi mai departe. în noaptea de după incident, el a spus că s-a gândit că mi-a plăcut, pentru că l-am frecat pe spate. Un frecat pe spate.
N-a pomenit niciodată despre consimţământul meu verbal, n-a pomenit niciodată că am fi vorbit măcar, doar un frecat pe spate. încă o dată am aflat
de la ştiri că fundul şi vaginul meu au fost complet expuse, că sânii mi-au fost pipăiţi, că mi-au fost băgate degete în vagin, laolaltă cu ace de pin şi resturi, că pielea mea goală şi capul s-au frecat de pământ în spatele unui tomberon, în timp ce un boboc cu erecţie se împingea în trupul meu pe jumătate gol, inconştient. Dar eu nu-mi amintesc, aşa încât cum aş putea dovedi că nu mi-a plăcut.
M-am gândit că în niciun caz nu se va ajunge la proces; existau martori, exista ţărână în trupul meu, el fugise, dar fusese prins. Urma ca el să se adune, să-şi ceară scuze în mod oficial şi să ne vedem fiecare de ale noastre, în schimb, mi s-a spus că a angajat un avocat renumit, experţi care să depună mărturie, detectivi particulari care să încerce să găsească amănunte despre viaţa mea privată, pe care să le folosească împotriva mea, să găsească lacune în povestea mea, pentru a ne discredita pe mine şi pe sora mea, în scopul de a arăta că această agresiune sexuală a fost, de fapt, o neînţelegere. Că avea de gând să meargă până în pânzele albe ca să convingă lumea că pur şi simplu fusese indus în eroare.
Mi se spunea nu doar că am fost agresată, ci şi că, având în vedere faptul că nu-mi puteam aminti nimic, pur şi simplu nu puteam demonstra, tehnic vorbind, că actul fusese nedorit. Iar asta m-a

tulburat, mi-a făcut rău, aproape că m-a doborât. Este cel mai trist tip de confuzie, să mi se spună că am fost agresată şi aproape violată în stradă, cu făptaşul în flagrant, şi să nu ştim încă dacă se consideră sau nu agresiune. A trebuit să lupt un an întreg ca să clarific faptul că a fost ceva în neregulă cu situaţia asta.
Când mi s-a spus că trebuie să fiu pregătită pentru cazul în care nu câştigăm, am spus că nu mă pot pregăti pentru aşa ceva. A fost vinovat din momentul în care mi-am recăpătat cunoştinţa. Nimeni nu poate să-mi povestească mie despre răul pe care mi l-a făcut. Am fost prevenită că, mai rău de-atât, fiindcă acum ştie că nu-ţi aminteşti, o să scrie el istoria. Poate spune orice vrea şi nimeni nu poate să conteste. Nu aveam nicio putere, nu aveam nicio voce, eram lipsită de apărare. Pierderea de memorie avea să fie folosită împotriva mea. Mărturia mea a fost subţire, a fost incompletă, iar eu am fost făcută să cred că poate nu reprezint destul pentru a câştiga. Avocatul lui a reamintit constant juriului că singurul pe care-l putem crede este Brock, fiindcă ea nu- şi aminteşte nimic. Această neajutorare a fost traumatizantă.
în loc să am timp să mă vindec, am pierdut vremea încercând să-mi amintesc acea noapte în detaliile ei sfâşietoare, ca să mă pregătesc pentru întrebările avocatului, care aveau să fie invazive, agresive şi destinate să mă scoată de pe traseu, să mă facă să mă contrazic, să o contrazic pe sora mea, erau formulate astfel încât să-mi manipuleze răspunsurile. în loc să întrebe „Ai observat zgârieturile?", avocatul lui a întrebat „N-ai observat nicio zgârietură, nu-i aşa?" Acesta a fost un joc al strategiei, ca şi cum aş fi putut fi jefuită de propria mea valoare. Agresiunea sexuală fusese atât de clară, dar, în schimb, mă aflam la un proces, răspunzând la întrebări precum:
Ce vârstă ai? Ce greutate ai? Ce ai mâncat în ziua aceea? Şi ce ai mâncat la cină? Cine a preparat cina? Ai băut la cină? Nu, nici măcar apă? Când ai băut? Cât de mult ai băut? Din ce recipient ai băut? Cine ţi-a dat băutura? Cât de mult bei de obicei? Cine te-a adus la petrecere? La ce oră? Dar unde te-a lăsat, mai exact? Ce purtai? De ce te-ai dus la petrecerea aceea? Ce ai făcut când ai ajuns acolo? Eşti sigură că asta ai făcut? Dar ce oră era? Ce înseamnă acest mesaj? Cui i l-ai trimis? Când ai urinat? Unde ai urinat? Cu cine ai urinat afară? Aveai telefonul fără sonor atunci

când te-a sunat sora ta? îţi aminteşti când i-ai tăiat sunetul? Serios, pentru că la pagina 53 aş vrea să punctez că ai spus că era setat cu sonor. Beai în facultate? Ai spus că erai petrecăreaţă? De câte ori ţi-ai pierdut cunoştinţa? Mergi la petreceri la frăţii? Eşti serioasă în relaţia cu iubitul tău? Sunteţi activi sexual? Când a început relaţia voastră? L-ai înşelat vreodată? Ai obiceiul să înşeli? La ce te- ai referit când i-ai spus că vrei să-l răsplăteşti? îţi aminteşti la ce oră ţi-ai revenit? Purtai cardiganul? Ce culoare era? îţi mai aminteşti ceva din noaptea aceea? Nu? OK, păi atunci o să-l lăsăm pe Brock să umple golurile.

Am fost sfărâmată cu întrebări limitative, ţintite, care mi-au disecat viaţa personală, viaţa amoroasă, trecutul, viaţa de familie, întrebări stupide şi găunoase, acumulând detalii neînsemnate, în încercarea de a găsi o scuză pentru acest individ care m-a dezbrăcat pe jumătate înainte de a se deranja să mă întrebe măcar cum mă cheamă. După o agresiune fizică, am fost agresată cu întrebări destinate să mă atace, să spună, vedeţi, faptele nu se potrivesc, nu este în firea ei, practic este o alcoolică, probabil voia să agaţe şi ea pe cineva, el este sportiv, nu-i aşa, erau amândoi beţi, în fine, ceea ce-şi aminteşte din spital sunt chestiuni post-factum, de ce le-am lua în considerare, Brock are o grămadă de mize în joc, aşa că trece printr-o perioadă extrem de dificilă.

Apoi a venit momentul ca el să depună mărturie şi am aflat ce înseamnă să fii victimizat a doua oară. Vreau să vă reamintesc, în noaptea de după ce s-a întâmplat, el a spus că nu luase deloc în calcul să mă ducă la el, în camera de cămin. A spus că nu ştie de ce eram în spatele unui tomberon. S-a ridicat pentru că nu se simţea bine şi a fost atacat dintr-odată. Apoi a aflat că nu-mi amintesc nimic.

Aşa că un an mai târziu, după cum era de aşteptat, a apărut un nou dialog. Brock avea o poveste nouă, ciudată, care suna aproape ca un roman pentru adolescenţi prost scris, cu sărutări şi dans şi ţinut de mână şi tăvăleli drăgăstoase pe jos, şi — mai important în această nouă poveste, brusc a apărut şi consimţământul. La un an după incident, şi-a amintit, oh, da, apropo, de fapt ea a spus da la tot, aşa.

A spus că m-a întrebat dacă vreau să dansez. Se pare că am spus „da”. M-a întrebat dacă vreau să vin cu el la cămin, am spus „da”.

Apoi m-a întrebat dacă poate să-mi bage un deget şi am spus „da”. Cei mai mulţi bărbaţi nu întreabă, pot să-ţi bag un deget? De obicei, există o evoluţie naturală a lucrurilor, se desfăşoară consensual, nu pe bază de întrebări şi răspunsuri. Dar se pare că eu i-aş fi dat permisiune totală. El era nevinovat. Chiar şi în povestea spusă de el, eu nu am zis decât trei cuvinte în total, da, da şi da, înainte ca el să mă dezbrace pe jumătate, culcată pe jos. Pe viitor, dacă eşti confuz în legătură cu lucrurile la care poate consimţi o fată, vezi mai întâi dacă poate formula o propoziţie întreagă. N-ai putut să faci nici măcar atât. Doar un şir coerent de cuvinte. Dacă nu poate face asta, atunci e „nu”. Nu este „poate”, ci doar „nu”. Unde a fost confuzia? Este o chestiune de bun- simţ, de decenţă umană.
Potrivit lui, singurul motiv pentru care ne aflam întinşi pe pământ a fost pentru că eu am căzut. Notă: dacă o fată cade, ajut-o să se ridice. Dacă este prea beată ca să se poată ţine pe picioare şi cade, nu te urca pe ea, nu te împinge în ea, nu-i scoate chiloţii de pe ea şi nu-ţi băga degetele în vaginul ei. Dacă o fată cade, ajut-o să se ridice. Dacă poartă un cardigan peste rochie, nu i-l scoate ca să-i pui mâna pe sâni. Poate că-i e frig, poate că de aia poartă cardiganul.
Mai departe în poveste, doi suedezi pe biciclete te-au abordat, iar tu ai fugit. Când te-au pus la pământ, de ce n-ai zis „Opriţi-vă! Totul este OK, duceţi-vă şi întrebaţi-o, o să vă confirme”. Adică, tocmai îmi ceruseşi consimţământul, nu-i aşa? Eram conştientă, nu? Când a sosit poliţistul şi l-a interogat pe maleficul suedez care te pusese jos, ăsta plângea aşa de tare că n-a putut scoate o vorbă din cauza lucrurilor pe care le văzuse.
Avocatul tău a punctat în repetate rânduri, ei bine, nu ştim exact când şi-a pierdut ea cunoştinţa. Şi ai dreptate, poate că încă băteam din pleoape şi nu eram complet inertă. Nu asta a fost ideea. Eram prea beată ca să vorbesc engleza, prea beată ca să consimt, cu mult înainte de a fi întinsă pe pământ. în primul rând, n-ar fi trebuit vreodată să fiu atinsă. Brock a declarat „Niciun moment n-am văzut că nu mai reacţionează. Dacă m-aş fi gândit vreo clipă că nu reacţionează, m-aş fi oprit imediat.” Uite cum stă treaba: dacă planul tău a fost să te opreşti doar când deveneam eu inconştientă, atunci în continuare n- ai priceput nimic. Oricum nu

te-ai oprit nici când eram inconştientă! Altcineva te-a oprit. Doi tipi pe bicicletă au observat că sunt nemişcată în întuneric şi te-au pus la pământ. Tu cum n-ai văzut asta, stând deasupra mea?
Ai spus că te-ai fi oprit şi ai fi chemat ajutoare. Aşa ai zis, dar aş vrea să explici cum m-ai ajutat, pas cu pas, să trec prin asta. Vreau să ştiu, dacă maleficii de suedezi n-ar fi dat peste mine, cum s-ar fi derulat noaptea aceea. Te întreb: mi-ai fi pus la loc chiloţii, trecându-i peste ghete? Ai fi descurcat colierul înfăşurat în jurul gâtului? Mi-ai fi apropiat picioarele, m-ai fi acoperit? Mi-ai fi cules acele de pin din păr? Ai fi întrebat dacă mă dor zgârieturile de pe gât şi de pe fund? Apoi te-ai fi dus să aduci un prieten, căruia să-i spui, Mă ajuţi s-o duc undeva, într-un aşternut cald şi moale? Nu pot să dorm noaptea când mă gândesc la cum ar fi putut decurge lucrurile dacă tipii ăia doi n-ar fi trecut deloc pe acolo. Ce s-ar fi întâmplat cu mine? Pentru asta nu vei avea răspuns vreodată, asta e ceea ce nu poţi explica nici măcar după un an.
Mai presus de toate astea, el a susţinut că am avut orgasm după un minut de penetrare cu degetul. Asistenta a declarat că mi-au descoperit în organele genitale zgârieturi, laceraţii şi pământ. Asta s-a întâmplat înainte sau după ce am avut orgasm?
Să fii sub jurământ şi să ne informezi pe noi toţi că da, am vrut şi eu, că da, am permis asta şi că tu eşti adevărata victimă atacată de cei doi suedezi din motive pe care nu le cunoşti, este groaznic, este dement, este egoist, este
degradant. E destul că suferi. Este cu totul altceva să existe o persoană care să lucreze cu cruzime pentru a diminua gravitatea validităţii acestei suferinţe.
Familia mea a fost nevoită să vadă poze în care capul meu zăcea pe o targă plină cu ace de pin, în care eram întinsă pe pământ, cu ochii închişi, cu părul încâlcit, membrele atârnând, rochia ridicată. Şi chiar şi după asta, familia mea a trebuit să-l asculte pe avocatul tău spunând că pozele acelea au fost făcute post-factum, că putem să le ignorăm. Spunând că da, asistenta a confirmat că există înroşiri şi zgârieturi în interiorul ei, traume semnificative ale organelor genitale, dar aşa se întâmplă când penetrezi o femeie cu degetul, şi el a recunoscut deja asta. Să-l asculte pe avocatul tău încercând să zugrăvească o imagine a mea în stilul fetelor rebele,

de parcă, cumva, asta ar face într-un fel ca lucrurile să se aranjeze pentru mine. Să-l asculte spunând că păream beată la telefon pentru că sunt prostuţă şi că ăsta e felul meu de a mă prosti când vorbesc. Să sublinieze că, în mesajul vocal, spuneam că vreau să-mi răsplătesc prietenul şi că ştim cu toţii la ce mă gândeam. Te asigur că programul meu de recompense nu este transferabil, mai ales asupra unui bărbat fără nume care s-a trezit să mă abordeze. El a produs daune ireparabile mie şi familiei mele pe timpul procesului, dar am rămas tăcuţi, ascultându-l cum reconfigurează seara aceea. însă, în cele din urmă, declaraţiile lui fără suport real şi logica strâmbă a avocatului său nu prostesc pe nimeni. Adevărul a câştigat, adevărul a vorbit de la sine.

Eşti vinovat. Doisprezece juraţi te-au declarat vinovat pentru trei capete de acuzare, dincolo de orice îndoială rezonabilă, asta înseamnă 12 voturi per acuzaţie, 36 de „da" confirmându-ţi vina, adică sută la sută, vină în unanimitate. Şi am crezut că, în sfârşit, s-a terminat, în sfârşit îşi va asuma ce a făcut, îşi va cere scuze cu adevărat, o să ne vedem de ale noastre şi o să fim mai bine. Apoi ţi-am citit declaraţia.

Dacă sperai să crape ceva în mine de furie şi să mor, să ştii că nu sunt departe de acel moment. Aproape că ai reuşit. Asta nu este o poveste despre încă un agaţament la beţie, din facultate, în care s-au luat decizii proaste. Agresiunea nu este un accident. într-un fel, tot nu pricepi încă. într-un fel, pari în continuare confuz. Acum o să citesc nişte fragmente din declaraţia acuzatului şi o să le răspund.

Ai spus: Fiind beat, pur şi simplu n-am putut lua cele mai bune decizii, şi nici ea n-a putut.

Alcoolul nu este o scuză. Este un factor? Da. Dar nu alcoolul a fost cel care m-a dezbrăcat, m-a penetrat cu degetul, m-a târât cu capul pe pământ, eu fiind aproape goală. Să beau prea mult a fost o greşeală de amator pe care o recunosc, dar nu este infracţiune. Oricine din sala asta a avut o noapte pe care o regretă fiindcă a băut prea mult sau ştie pe cineva apropiat care a avut o noapte când a regretat că a băut prea mult. A regreta că ai băut nu e deloc acelaşi lucru cu a regreta agresiunea sexuală. Eram beţi amândoi, dar diferenţa este că eu nu ţi-am dat jos pantalonii şi chiloţii, nu te-am atins într- un mod nepotrivit şi nici n-am fugit după aia. Asta e diferenţa.

Ai spus: Dacă aş fi vrut s-o cunosc mai bine, i-aş fi cerut numărul de telefon, mai degrabă decât să-i cer să meargă cu mine la cămin.

Nu sunt furioasă pentru că nu mi-ai cerut numărul de telefon. Chiar dacă m-ai fi cunoscut, n-aş fi vrut să ajung în această situaţie. Iubitul meu mă cunoaşte, dar dacă mi-ar cere să-mi bage degetul în spatele unui tomberon, l-aş plesni. Nicio fată nu vrea să fie în situaţia asta. Niciuna. Nu-mi pasă dacă le ştii sau nu numărul de telefon.

Ai spus: M-am gândit prosteşte că era OK pentru mine să fac ce făcea toată lumea din jurul meu, adică să beau. M-am înşelat.

Din nou, nu te-ai înşelat în privinţa băuturii. Toată lumea din jurul tău nu s-a apucat să mă agreseze sexual. Tu te-ai înşelat pentru că ai făcut ce n-a făcut nimeni altcineva, adică să-ţi împingi puţa erectă din pantaloni în trupul meu gol, lipsit de apărare, dosit într-o zonă întunecată, unde cei de la petrecere nu mă mai puteau vedea sau proteja şi unde sora mea nu mă putea găsi. Infracţiunea pe care ai comis-o nu a fost să bei tărie cu arome. Să scoţi hainele de pe mine şi să-mi dai chiloţii jos ca pe un înveliş de acadea, ca să-ţi înfigi degetul în trupul meu, ăla e locul în care ai greşit. De ce îţi tot explic asta.

Ai spus: Pe parcursul procesului nu am vrut deloc s-o victimizez. Nu a fost decât felul avocatului meu de a aborda acest caz.

Avocatul tău nu este şi ţapul tău ispăşitor, el te reprezintă. Oare a spus avocatul tău nişte lucruri incredibil de exasperante şi degradante? Absolut. A spus că ai avut o erecţie pentru că era frig.

Ai spus că eşti în curs de a pune bazele unui program pentru licee şi facultăţi în care vei vorbi despre experienţa ta de „a spune lucrurilor pe nume în privinţa consumului de alcool din campusuri şi a promiscuităţii sexuale care decurge din asta”.

Consumul de alcool din campusuri. Despre asta vorbim noi acum? Pentru lupta asta crezi că mi-am petrecut ultimul an? Nicio conştientizare a agresiunilor sexuale, sau a violului, sau a înţelegerii şi recunoaşterii consimţământului. Consumul de alcool

din campusuri. Jos cu Jack Daniels. Jos cu Skyy Vodka. Dacă vrei să vorbeşti cu oamenii despre băutură, du-te la o întâlnire a alcoolicilor anonimi. îţi dai seama că a avea o problemă cu băutura e diferit de a avea o problemă cu băutura şi apoi a încerca să faci sex cu forţa cu cineva? Arată-le bărbaţilor cum să respecte femeile, nu cum să bea mai puţin.
Consumul de alcool şi promiscuitatea sexuală care decurge din asta. Decurge din asta, ca un fel de efect secundar, cum vin cartofii prăjiţi pe farfurie, alături de comanda ta. Cum a venit vorba despre promiscuitate, oricum? Nu văd titluri de ştiri care să spună: Brock Turner, vinovat că a băut şi de promiscuitatea sexuală care decurge din asta. Agresiunile sexuale din campus. Ăsta ar trebui să fie primul tău slide din PowerPoint. Fii liniştit, dacă nu reuşeşti să rezolvi problema cu discursurile tale, o să te urmez în fiecare şcoală în care o să te duci şi o să fac şi eu o prezentare de clarificare asupra acestui subiect.
în cele din urmă ai spus: Vreau să le arăt oamenilor că o noapte de beţie poate distruge o viaţă.
O viaţă, o singură viaţă, a ta, dar ai uitat de a mea. Lasă-mă să reformulez pentru tine, vreau să le arăt oamenilor că o noapte de beţie poate distruge două vieţi. A ta şi a mea. Tu eşti cauza, eu sunt efectul. Tu m-ai târât prin iadul ăsta alături de tine, m-ai scufundat în noaptea aceea, iar şi iar. Tu ai dat jos turnurile noastre, pe amândouă, eu am căzut în acelaşi timp cu tine. Dacă tu crezi că eu am fost scutită de asta, că am ieşit nevătămată, că astăzi sunt pe cai mari, scăpată de griji, în timp ce tu ai suferit cea mai mare lovitură, te înşeli. Nu câştigă nimeni. Suntem cu toţii devastaţi, cu toţii încercăm să găsim un sens în toată suferinţa asta. Daunele tale au fost concrete; ai fost dezbrăcat de titluri, note, angajamente. Dauna mea a fost interioară, nevăzută, o duc cu mine. Mi-ai furat valoarea, intimitatea, energia, timpul, siguranţa, spaţiul personal, încrederea, propria voce, până azi.
Vezi, un lucru pe care îl avem în comun este că ne e greu amândurora să ne trezim de dimineaţă. Suferinţa nu-mi este străină. Tu m-ai făcut victimă. în ziare, numele meu a fost „femeie inconştientă, în stare de ebrietate”, 17 silabe, nimic mai mult. Pentru o vreme, am crezut că asta reprezintă tot ce sunt. A trebuit

să mă forţez pe mine însămi să-mi învăţ din nou numele adevărat, identitatea. Să învăţ din nou că asta nu e tot ce reprezint. Că nu sunt doar o victimă beată de la petrecerea unei frăţii, găsită în spatele unui tomberon, în timp ce tu erai înotătorul de AII-American de la o universitate de top, nevinovat până la proba contrarie, cu atât de multe lucruri puse în joc. Sunt o fiinţă umană căreia i s-a făcut un rău ireparabil, viaţa mea a fost pusă în aşteptare pentru un an, cât am stat să-mi dau seama dacă valorez totuşi ceva.
Independenţa mea, bucuria naturală, blândeţea şi stilul de viaţă echilibrat de care mă bucuram s-au deformat într-atât încât au devenit imposibil de recunoscut. M-am închis în mine, furioasă, obosită, iritată, goală, cu o părere proastă despre mine însămi. Uneori, izolarea era insuportabilă. Nu-mi poţi da înapoi nici viaţa pe care o aveam înainte de noaptea aceea. în timp ce tu îţi făceai griji pentru reputaţia ta distrusă, eu congelam linguri în fiecare noapte, pentru ca atunci când mă trezeam dimineaţa să le pun pe ochii umflaţi de plâns, umflăturile să se retragă şi să pot vedea ceva. întârziam câte o oră la job în fiecare dimineaţă, mă retrăgeam, scuzându-mă, ca să plâng pe scări, îţi pot spune cele mai bune locuri din clădirea aia unde poţi plânge fără să te audă cineva. Chinul a devenit atât de mare, încât a trebuit să-i dau şefei mele detalii intime din viaţa mea, ca să-i explic de ce plec. Aveam nevoie de timp, pentru că nu puteam continua aşa zi de zi. Mi-am folosit economiile pentru a merge cât de departe s-a putut. Nu m-am întors la jobul meu cu normă întreagă pentru că ştiam că într-un viitor apropiat va trebui să-mi iau săptămâni întregi de zile libere, pentru audieri şi pentru proces, care se reprogramau constant. Viaţa mi-a fost pusă în aşteptare mai mult de un an, structura mi s-a prăbuşit.
Nu pot dormi noaptea fără să am o lumină aprinsă, ca un copil de cinci ani, pentru că am coşmaruri, visez că sunt pipăită şi nu mă pot trezi, am stat trează aşteptând să răsară soarele şi să mă simt destul de în siguranţă ca să dorm. Timp de trei luni m-am culcat la 6 dimineaţa.
Obişnuiam să fiu mândră de independenţa mea, acum mi-e teamă să mă plimb seara, să particip la diferite evenimente unde se bea, deşi sunt printre prieteni şi ar trebui să mă simt confortabil. Am

devenit o mică lipitoare care are nevoie mereu de cineva alături, să-l am pe iubitul meu lângă mine, să doarmă lângă mine, să mă protejeze. Este stânjenitor cât de vulnerabilă mă simt, cât de timid trec prin viaţă, mereu păzită, gata să mă apăr eu însămi, gata să mă înfurii.
Habar n-ai cât am muncit ca să reconstruiesc părţi din mine încă slăbite. Mi-a luat opt luni numai ca să vorbesc despre ce s-a întâmplat. Nu mai pot să mă conectez cu prietenii, cu nimeni din preajmă. Mă răstesc la iubitul meu, la propria familie, ori de câte ori aduc vorba despre asta. Nu m-ai lăsat deloc să uit ce mi s-a întâmplat. La finalul audierii, al procesului, am fost prea obosită de toate ca să vorbesc. Am rămas stoarsă, tăcută. M-am dus acasă, am închis telefonul şi n-am vorbit zile întregi. Mi-ai cumpărat un bilet spre o planetă pe care locuiesc singură. De fiecare dată când apare un nou articol, trăiesc cu spaima paranoică să nu afle tot oraşul meu natal că eu sunt fata agresată. Nu vreau mila nimănui şi încă învăţ să accept victima ca parte a identităţii mele. Ai făcut ca oraşul copilăriei mele să fie un loc inconfortabil.
Nu-mi poţi da înapoi nopţile nedormite. Felul în care mă prăbuşesc, suspinând necontrolat, dacă mă uit la un film în care este rănită o femeie — să spunem eufemistic că această experienţă mi-a crescut empatia pentru alte victime. Am slăbit din cauza stresului, iar când oamenii comentau le spuneam că am alergat mult în ultima vreme. Au existat momente când nu voiam să fiu atinsă. A trebuit să învăţ din nou că nu sunt fragilă, că sunt o persoană capabilă, întreagă, nu doar lividă şi slăbită.
Când am văzut-o rănită pe sora mea mai mică, când nu mai era în stare să ţină pasul la şcoală, când i-a fost luată bucuria, când nu reuşea să doarmă, când plângea atât de tare la telefon, încât abia dacă putea să respire, spunându-mi
iar şi iar cât de rău îi pare că m-a lăsat singură în noaptea aceea, îmi pare rău, îmi pare rău, îmi pare rău, când s-a simţit mai vinovată decât te simţi tu, pentru astea nu pot să te iert. în noaptea aceea am sunat-o şi am încercat s-o găsesc, dar tu m-ai găsit primul. Pledoaria finală a avocatului tău începea aşa, „[Sora ei] a spus că era bine şi cine o cunoaşte mai bine decât soră-sa?”. Ai încercat să te foloseşti de propria mea soră împotriva mea?

Argumentele tale de atac erau atât de slabe, atât de mizerabile, încât a devenit de-a dreptul stânjenitor. Să nu te atingi de ea. N-ar fi trebuit să-mi faci vreodată asta. în al doilea rând, n-ar fi trebuit să mă faci să mă lupt atât de mult ca să-ţi pot spune că n-ar fi trebuit să-mi faci vreodată aşa ceva. Dar iată-ne aici. Răul e făcut, nimeni nu mai poate să dea timpul înapoi. Iar acum avem amândoi o şansă. Putem lăsa să ne distrugă, eu pot rămâne furioasă şi rănită, iar tu poţi fi în negare sau am putea să privim lucrurile în faţă, eu accept suferinţa, tu accepţi pedeapsa şi ne vedem de drum.
Viaţa ta nu s-a terminat, ai zeci de ani în faţă pentru a-ţi rescrie povestea. Lumea este uriaşă, este mult mai mare decât Palo Alto şi Stanford, şi-ţi vei face un loc al tău unde să te simţi util şi fericit. Dar acum, în momentul ăsta, nu ai de ce să ridici din umeri şi să fii confuz în continuare. Nu poţi pretinde că nu ai primit avertizări. Ai fost condamnat fiindcă m-ai violat intenţionat, cu forţa, sexual, cu rea intenţie şi tot ce poţi admite este că ai consumat alcool. Nu mai pomeni despre tristul drum pe care a luat-o viaţa ta dată peste cap pentru că alcoolul ţi-a făcut probleme. Găseşte un fel de a-ţi asuma responsabilitatea pentru propriul comportament.
Acum să mă refer la sentinţă. Când am citit raportul ofiţerului de probaţiune nu mi-a venit să cred, consumată fiind de furia care, în cele din urmă, s-a retras tăcută într-o tristeţe profundă. Declaraţiile mele fuseseră trunchiate şi scoase din context. M-am luptat din greu de-a lungul acestui proces şi n-o să accept ca rezultatul să fie diminuat de un ofiţer de probaţiune care încearcă să-mi evalueze starea curentă şi dorinţele într-o conversaţie de 15 minute, din care majoritatea le-a petrecut răspunzând la întrebările mele despre sistemul judiciar. Şi contextul este important. Brock nu făcuse încă o declaraţie şi nu-i citisem remarcile.
Viaţa mi-a fost pusă în aşteptare mai mult de un an, un an de furie, agonie şi
incertitudine, până când un juriu format din concetăţenii mei a emis un verdict care valida nedreptăţile pe care le-am îndurat. Dacă Brock şi-ar fi recunoscut vina şi ar fi arătat remuşcare şi ar fi înţeles mai devreme să cădem de acord asupra acestui lucru, poate că aş fi acceptat o sentinţă mai uşoară, i- aş fi respectat onestitatea, recunoscătoare să ne putem vedea fiecare de viaţă, în

schimb, el şi-a asumat riscul de a merge într-un proces, a adăugat insulta rănilor deja făcute şi m-a obligat să retrăiesc durerea, în timp ce detalii despre viaţa mea personală şi despre agresiunea sexuală erau disecate brutal în faţa publicului. Ne-a împins, pe mine şi pe familia mea, spre un an de suferinţă inexplicabilă şi inutilă şi ar trebui să suporte consecinţele generate de fapta sa, de punerea la îndoială a durerii mele, de a ne fi făcut pe toţi să aşteptăm atât de mult să se facă dreptate.
I-am spus ofiţerului de probaţiune că nu vreau ca Brock să putrezească în puşcărie. Nu am spus că nu merită să meargă în spatele gratiilor. Recomandarea ofiţerului de probaţiune, pentru un an sau mai puţin într-o închisoare locală, este o pauză blândă, o bătaie de joc la adresa gravităţii agresiunii comise, o insultă faţă de mine şi de toate femeile. Transmite mesajul că un străin poate să intre în tine fără consimţământul potrivit şi va primi o pedeapsă mai mică decât ceea ce a fost definit ca sentinţă minimă. Eliberarea condiţionată ar trebui interzisă. I-am mai spus ofiţerului de probaţiune că ceea ce voiam cu adevărat era ca Brock să înţeleagă ce-a făcut şi să admită că a fost un lucru greşit.
Din păcate, după citirea raportului inculpatului, sunt extrem de dezamăgită şi simt că acesta a ratat posibilitatea de a da dovadă de remuşcări sincere sau de a-şi asuma responsabilitatea pentru comportamentul avut. Respect deplin dreptul său la un proces, dar chiar şi după ce 12 juraţi l-au considerat în unanimitate vinovat de trei capete de acuzare, tot ce a recunoscut a fost că a băut alcool. Cineva care nu-şi poate asuma întreaga responsabilitate pentru acţiunile sale nu merită o sentinţă atenuată. Este profund ofensator faptul că a încercat să dilueze violul prin sugestia de „promiscuitate”. Prin definiţie, violul nu înseamnă absenţa promiscuităţii, violul înseamnă absenţa consimţământului, şi m-a tulburat profund faptul că el nu poate face măcar această deosebire.
Ofiţerul de probaţiune a luat în considerare faptul că acuzatul e tânăr şi nu are
antecedente penale. în opinia mea, este destul de matur ca să priceapă că ce a făcut e greşit. în această ţară, când împlineşti 18 ani poţi merge la război. Când ai 19 ani, eşti suficient de matur ca

să plăteşti pentru consecinţele încercării de a viola pe cineva. Este tânăr, dar destul de matur ca să ştie mai bine ce trebuie să facă. întrucât aceasta este prima infracţiune, pot vedea ce a determinat clemenţa. Pe de altă parte, ca societate, nu putem ierta prima agresiune sexuală a tuturor sau prima penetrare cu degetul. N-are niciun sens. Gravitatea violului trebuie să fie clar comunicată, nu trebuie să creăm o cultură care sugerează să învăţăm, prin încercări şi greşeli repetate, că violul este un lucru greşit. Consecinţele agresiunii sexuale trebuie să fie suficient de severe încât oamenii să se simtă destul de speriaţi ca să-şi exercite discernământul chiar dacă sunt beţi, suficient de severe încât să fie preventive.

Ofiţerul de probaţiune a pus accent pe faptul că el a renunţat la o bursă şcolară câştigată cu mare greutate. Cât de repede înoată Brock nu diminuează ceea ce mi s-a întâmplat mie şi n-ar trebui să diminueze nici severitatea pedepsei. Dacă un agresor aflat la prima infracţiune, dintr-o categorie mai puţin privilegiată, ar fi acuzat de trei fapte grave şi n-ar arăta niciun fel de responsabilitate pentru acţiunile sale în afară de consumul de alcool, care ar fi fost sentinţa lui? Faptul că Brock era sportiv la o universitate privată n-ar trebui să fie văzut ca o calificare pentru clemenţă, ci ca o oportunitate de a trimite mesajul că agresiunea sexuală este împotriva legii, indiferent de clasa socială a agresorului.

Ofiţerul de probaţiune şi-a susţinut cazul pe comparaţia cu alte infracţiuni de natură similară, care ar putea fi socotite mai puţin grave din cauza concentraţiei de alcool. Mie mi s-a părut grav. Asta e tot ce am de zis.

Ce a făcut ca să demonstreze că merită o şansă? Nu şi-a cerut iertare decât pentru că a băut şi totuşi trebuie să stabilim încă dacă ceea ce mi-a făcut este agresiune sexuală; mă victimizează în continuare, neîncetat. A fost găsit vinovat de trei infracţiuni grave şi este timpul ca şi el să accepte consecinţele propriilor acţiuni. Nu va fi iertat pe tăcute.

Este înregistrat pe viaţă ca agresor sexual. Asta n-o să expire. Aşa cum nici ce mi-a făcut mie nu expiră, nu dispare pur şi simplu după nişte ani. Rămâne cu mine, este parte din identitatea mea, a

schimbat definitiv felul în care am grijă de mine, felul în care voi trăi restul vieţii mele.
în concluzie, aş vrea să mulţumesc. Tuturor, de la stagiara care mi-a pregătit nişte fulgi de ovăz când m-am trezit în dimineaţa aceea la spital, până la poliţistul care a aşteptat alături de mine, asistentele care m-au liniştit, detectivul care m-a ascultat şi nu m-a judecat niciodată, consilierelor mele, care au stat neclintite de partea mea, terapeutului meu, care m-a învăţat cum să găsesc curajul în vulnerabilitate, şefei mele pentru că a fost drăguţă şi înţelegătoare, părinţilor mei incredibili, care m-au învăţat cum să transform durerea în putere, bunicii care a strecurat ciocolată în sala de judecată ca să mi-o dea mie, prietenilor mei, care mi-au amintit cum să fiu fericită, iubitului meu, care este răbdător şi iubitor, surorii mele de neînvins, care este cealaltă jumătate a inimii mele, lui Alaleh, idolul meu, care s-a luptat neobosită şi nu s-a îndoit niciodată de mine. Le mulţumesc tuturor celor implicaţi în proces, pentru timpul şi atenţia lor. Le mulţumesc fetelor din întreaga naţiune care i- au trimis procuroarei cărţi poştale, ca să mi le dea mie, străinilor numeroşi cărora le-a păsat de mine.
Cel mai important, le mulţumesc celor doi bărbaţi care m-au salvat şi pe care nu i-am întâlnit încă. Dorm cu două biciclete pe care mi le-am desenat deasupra patului, ca să-mi amintesc mereu că ei sunt eroi în această poveste. Că trebuie să ne purtăm de grijă unii altora. Faptul că am cunoscut toţi aceşti oameni, că le-am simţit protecţia şi iubirea este ceva ce nu voi uita niciodată.
Şi în cele din urmă, fetelor din toată lumea, sunt alături de voi. în nopţile când vă simţiţi singure, sunt alături de voi. Când oamenii se îndoiesc de voi sau vă dau la o parte, sunt alături de voi. Mă lupt în fiecare zi pentru voi. Aşa că nu încetaţi niciodată să luptaţi, eu vă cred. Aşa cum scria odată autoarea Anne Lamott, „Farurile nu trec peste toată insula căutând bărci pe care să le salveze; ele nu fac decât să stea acolo, luminând”. Chiar dacă nu pot salva fiecare barcă, sper că, vorbind azi, aţi absorbit o mică rază de lumină, o mică înţelegere a faptului că nu puteţi fi reduse la tăcere, o mică satisfacţie că justiţia şi-a făcut treaba, o mică asigurare că vom ajunge undeva şi o mare, mare conştientizare a faptului că sunteţi importante, fără putinţă de tăgadă, sunteţi de neatins, sunteţi

frumoase, sunteţi de apreciat, respectate, incontestabile, în fiecare minut al fiecărei zile, sunteţi puternice şi nimeni nu

vă poate lua asta. Fetelor din lumea întreagă, sunt alături de voi. Mulţumesc

.[27] Bunicul şi bunica (chineză).

Postfaţă

Cât am scris această carte, m-am simţit de parcă aş fi stat aşezată la biroul meu într-un dom uriaş, pustiu. în fiecare zi am apăsat tastele în tăcere, având drept unică misiune extragerea poveştii. Când am acceptat să scriu cartea asta, n-am putut garanta că-mi voi dezvălui identitatea. Aşa încât timp de doi ani şi jumătate am ţesut cuvintele laolaltă, protejându-mă şi izolându-mă de lume, fericită că nu se ştie cine sunt. Telefonul nu-mi suna decât vineri dimineaţa, când editoarea mea voia să se asigure că m-am adâncit în poveste, dar nu m-am înecat în ea. Nimeni, în afară de ea, nu citise nici măcar un cuvânt. în martie 2019 am terminat manuscrisul; colile de hârtie au curs din imprimantă şi s-au adunat într-un teanc gros pe birou. Am fost mulţumită că am reuşit să adun laolaltă toate firele împrăştiate ale acestei poveşti. însă tot îmi mai rămăsese un căpeţel care atârna. Decizia, extrem de dificilă, se afla chiar în faţa mea: să continui să mă ascund sau să-mi dezvălui numele.

Fusesem avertizată că ieşirea în lumina reflectoarelor va avea repercusiuni permanente. Vei fi etichetată pe viaţă. în viitor îţi va fi dificil să-ţi găseşti un job. Va fi mai greu să schimbi stilurile. Ori de câte ori va avea loc o agresiune în vreun campus studenţesc, îţi vei vedea numele la ştiri. Fiecare reacţie stârnită de declaraţia ta, la momentul când a devenit virală, se va produce din nou, amplificată. Pe treptele casei noastre vor fi şi mai mulţi reporteri. Şi mai multe telefoane date părinţilor, bunicilor. Şi mai multe violenţe şi abuzuri în online. Faţa ta va fi prezentată alături de faţa agresorului, imaginea ta va fi inseparabilă de acţiunile lui. Există prea mulţi nebuni. Vrem să fii în siguranţă. Mă întrebam dacă exista vreo cale să-mi dezvălui doar prenumele, nu şi numele de familie.

în lumea victimelor, anonimatul este privit ca un scut de aur. A fost un miracol că l-am putut păstra timp de patru ani. Dar, cu toate că am discutat despre protecţia pe care o oferă, n-am discutat niciodată despre costurile pe care le presupune. Nu puteam vorbi niciodată cu prea multă convingere despre cine sunt, ce gândesc şi ce e important pentru mine. Eram singură. Tânjeam să ştiu cum ar fi să nu trebuiască să-mi consum toată energia pentru a ascunde cele mai pasionate părţi ale mele. Reveneam încontinuu la un vers dintr-un poem al lui Lao Tzu: Cel care stă pe vârfuri nu are stabilitate. Nu-mi pot petrece toată viaţa stând pe vârfuri.
Mult timp după atacul armat, după împuşcături, tot ce mi-am dorit a fost ca lucrurile să se oprească pentru o vreme. Eram mereu aruncată în noile realităţi înainte de a apuca să-mi iau rămas-bun de la cele vechi. Cât timp am scris, m-am afundat şi am absorbit, pentru că asta înseamnă vindecarea. Acum am reuşit, în sfârşit, să ajung în prezent. Dar unii dintre oamenii apropiaţi mie n-au reuşit. Ei cred, în continuare, că sunt o versiune expirată a mea. Ea nu mai există, aş fi vrut să le spun. Am mai avut un motiv pentru a alege vizibilitatea; am crescut fără să văd persoane ca mine în lumina reflectoarelor. Mi-am dorit din toată inima poveşti despre femei americane de origine asiatică întruchipând putere şi influenţă. N-am vrut niciodată să iau un megafon şi să anunţ în gura mare că am fost violată. Pur şi simplu mi-am dorit să arăt cine am devenit ca rezultat al suferinţei mele. Să onorez această schimbare. Să spun: acceptă-mă aşa cum sunt.
Ori de câte ori aud o persoană agresată spunând că ar vrea să fi avut curajul de a ieşi în faţă, scutur din cap, din reflex. în cazul meu, n-a fost vorba defel despre curaj. Frica de represalii şi urmări este reală. Siguranţa nu e gratuită. Mă irită faptul că atunci când ieşi în faţă ai sentimentul că te îndrepţi spre ghilotină. Cred că majoritatea celor agresaţi nu vor să trăiască ascunzându-se. Dar o facem pentru că tăcerea înseamnă siguranţă. Deschiderea înseamnă represalii. Ceea ce înseamnă că nu de relatarea poveştii ne e teamă, ci de ceea ce vor face oamenii atunci când aud povestea. îmi amintesc că şi eu mi-am spus: Cei care vor afla vor crede că sunt depravată. Suferim cu toţii din cauza înţelegerii superficiale la nivel de societate. Dezvăluirea unei agresiuni nu reprezintă acceptarea acesteia drept eşec personal, ci faptul că

victima ne-a făcut favoarea de a ne atrage atenţia asupra unui pericol din comunitate. Această deschidere ar trebui să fie bine primită.

Nu-mi doresc decât să te protejez, mi-a spus mama. Probabil că asta este ceea ce trebuie să spună mamele. însă eu ştiam că adevăratul ei răspuns era îngropat un nivel mai jos, trebuia doar să-l mai aştept puţin. Şi într-o zi binecuvântarea ei a venit, în sfârşit. Mi-a spus: Dacă vrei să te eliberezi, să însemni ceva, să ajuţi alte femei, fă-o. Suferinţa îţi dă întotdeauna cea mai mare putere pentru a merge mai departe. Bucuria şi confortul, nu. Totul depinde de cine vrei să fii.

Nu ştiu nici măcar dacă a existat o zi anume când m-am decis. Ştiu doar că nu am vrut să las frica faţă de ce-ar putea face bărbaţii să dicteze cum va fi tot restul vieţii mele. Prin scris, prin toate aceste ore petrecute pentru a-mi analiza trecutul, pentru a-l diseca, pentru a pune lucrurile cap la cap, mi-am dat seama că agresiunea nu m-a consumat cu totul. Eram doldora de experienţe. El n-a putut şterge tot. Eram o scriitoare în devenire, îmbogăţită, eram fiică, soră, artistă, eram o mulţime de identităţi într-un singur trup. Nu ştiam ce drum mi se aşterne în faţă, dar devenisem pe deplin conştientă de persoana care va păşi pe acest drum. Şi era suficient.

Când aveam nevoie să mă liniştesc, îmi aminteam de o poveste spusă de mama, despre cum se împrietenise cu un homar pe când avea 12 ani. într-o zi, unchiul ei a fiert homarul, iar mama a plâns ore în şir, fără încetare. Regreta, după spusele ei, faptul că îi dăduse homarului un nume, pentru că asta făcuse pierderea atât de dureroasă. Mi-am spus că atunci când îmi voi dezvălui identitatea voi fi fiartă pe loc. Dar oamenii tot vor simţi un soi de legătură, numele meu va rămâne cuibărit în siguranţă în amintirea lor, la fel ca discuţia plină de tandreţe despre un homar.

Şi pregătirea a început. Mai întâi suni proprietarul, ca să te ajute să dai nişte găuri, să întinzi şerpi de fire pe lângă pereţi şi să mai instalezi trei camere de supraveghere. Vei primi o notificare ori de câte ori prin faţa uşii trece un fluture în zbor. Angajezi un serviciu specializat care să şteargă de pe internet numele membrilor familiei şi adresele lor. Eşti sfătuită să nu stai prea mult în maşină, odată ce ai parcat. Să fii mereu în mişcare. Să faci bucăţele fiecare

hârtie, pentru eventualitatea în care oamenii îţi vor scotoci prin gunoi. Să fii mereu în alertă, să nu foloseşti căştile, să observi strada cu atenţie când vii spre casă. Să ştergi toate conturile de pe reţelele sociale. Când va fi publicată ştirea, să rămâi peste noapte într-un loc sigur. Să te asiguri că există în permanenţă cineva care ştie unde te afli. Speri ca dezvăluirea numelui să te elibereze, dar realitatea este că ţi se prezintă noi restricţii.

Decizia de a-mi folosi numele adevărat a însemnat şi că a fost nevoie să învăţ să-mi spun povestea cu voce tare. Dar pe măsură ce au început să curgă solicitările pentru interviuri, furia mea a crescut. Atacurile de panică s-au întors, precum şi sentimente vechi, nedorite. Simţeam cum îmi pierd stabilitatea, cum alunec din realitate. Nu înţelegeam diferenţa dintre un interviu şi un interogatoriu. în sala de judecată mă confruntasem cu tendinţa de a fi luată peste picior, bulversată, minimalizată. Niciodată n-au avut intenţia să asculte ce am de spus.

Avocata m-a prezentat Larei şi lui Hillary, care lucrează în domeniul comunicării informaţiilor despre trauma suferită şi care s-au oferit să mă ajute să mă pregătesc. Au instalat o cameră video digitală, o lumină şi un scaun. Purtam o cămaşă apretată, cumpărată de curând, în care arătam ca un pelerin la un târg de joburi. La un moment dat, Lara m-a întrebat: Ce ai vrea să audă de la tine? Nimeni nu-mi mai pusese întrebarea asta. Lara mi-a spus că nu eram la mila reporterilor şi a întrebărilor puse de ei, ci ieşeam în faţă ca să transmit un mesaj. Această poziţionare a schimbat totul.

Şi a mai existat o întrebare pe care mi-a pus-o şi la care m-am gândit intens: Cui îi vorbeşti, de fapt? în 2001, o fată de 16 ani, pe nume Lindsay Armstrong, a fost violată undeva în Scoţia. în timpul procesului, avocatul apărării i-a cerut să ridice chiloţii pe care îi purta în ziua agresiunii şi să citească cu voce tare ce scria pe ei: DIAVOLIŢĂ. Violatorul a fost condamnat, dar faptul că a fost găsit vinovat nu a anulat efectele distructive. Trei săptămâni mai târziu, fata s-a sinucis. Aş vrea să-i fi putut spune că, atunci când cineva îţi pune o astfel de întrebare, ea nu dovedeşte decât alienarea aceluia, nu slăbiciunea ta.

Foarte multă vreme am fost îngrijorată de faptul că, odată ce ţi-ai dezvăluit numele, nu mai este cale de întoarcere. Cu cât eşti mai vizibil pentru ceilalţi, cu atât aceştia au la îndemână mai multe lucruri pe care le pot folosi împotriva ta. Ani de zile am trăit cu această convingere. Când am ajuns la finalul acestei cărţi, am ştiut că nu-i aşa. Nu pentru mine, nu pentru Lindsay. Adeseori mă întreb de unde le vine încrederea în sine unor bărbaţi precum acel avocat al apărării, în timp ce eu sunt aia care se luptă cu dispreţul de sine. Cum reuşesc ei să navigheze prin lume, inatacabili, în timp ce eu mă ascund. Şi am decis că, atât timp cât ei sunt acolo, în văzul tuturor, aşa o să fiu şi eu. O să apar pe fiecare ecran de televizor din ţara asta şi n-o să mai pun la îndoială prezenţa mea acolo. Voi fi văzută, deschisă la tot ceea ce sunt sau am fost vreodată, fiindcă ştiu că, încă de la început, avocatul apărării a acţionat greşit. Să fii cunoscut înseamnă să fii iubit.

Primul meu interviu a fost la 60 Minutes, într-un episod înregistrat în august şi difuzat în septembrie. N-am mai fost filmată niciodată, nu m-am mai văzut pe un ecran de televizor, dar nu a contat. Nu a contat nici cât de prestigioasă era platforma de difuzare, nu a contat dacă au fost 12 milioane de vizionări sau doar două, nu a contat căldura emanată de becurile în fagure sau ochiul întunecat al masivelor camere de luat vederi. în noaptea de dinaintea interviului, în timp ce-mi studiam notiţele, mi-am desenat în podul palmei un drăcuşor. Dimineaţă mi-am tras pe mine o bluză călcată şi m-am urcat într-un SUV negru. Mi-am băut ceaiul în timp ce ei îmi prindeau microfonul la brâu şi-mi pudrau pomeţii. M-am retras puţin ca să găsesc o chiuvetă unde să-mi şterg încet cerneala de pe piele, spunând mulţumesc, fiindcă începeam să mă simt îndrăzneaţă, calmă şi cu mintea limpede. Scopul meu va rămâne, întotdeauna, mai puternic şi mai important decât frica. Toate aceste camere şi toţi aceşti jurnalişti nu reprezentau decât mijlocul de transport de care aveam nevoie ca să ajung la ea. Urma să-i spun că putem să purtăm orice chiloţi vrem noi să purtăm.

Pe data de 4 septembrie 2019, numele meu şi fotografia mea au fost făcute publice. Prietena mea, Mei, mi-a trimis un mesaj cu textul La mulţi ani, pentru că aşa părea, că atunci venisem pe lume. Fără alte fragmentări, toate bucăţile din mine începeau să se alinieze. A trebuit să-mi readuc vocea la loc, în trup. Am fost

copleşită de mesaje pline de mâhnire, de şoc, de mândrie, dar eu nu simţeam decât linişte.
în următoarele câteva luni, am acordat peste 70 de interviuri. Studenţii de la Stanford au realizat pe socoteala lor o plachetă neoficială; când cei de la Stanford au îndepărtat-o, studenţii au pus-o la loc, până când Stanford a cedat şi a aşezat în loc o plachetă oficială. Cartea a fost tradusă în numeroase limbi, inclusiv coreeană, norvegiană şi rusă. Harvey Weinstein a fost condamnat la 23 de ani de închisoare. Christine Blasey Ford şi cu mine ne-am băut ceaiul stând turceşte pe covor, la bunica Ann. Mi-am dat seama că n-am fost niciodată singură pe lume, m-am alăturat celor de dinaintea mea. Am stat faţă în faţă, la prânz, cu Anita Hill, Gloria Steinem şi alte artiste, scriitoare şi activiste, într-o după-amiază însorită, la New York. Când am vorbit, s-a făcut linişte. A fost pentru prima dată când mi-am simţit autoritatea. Ele au fost cele care mi-au oferit-o. Am părăsit încăperea aceea radical schimbată.
în februarie 2020, mă aflam într-un tren, pe drum spre Leeuwarden, un orăşel din Regatul Ţărilor de Jos, având în geantă exemplarul în olandeză al cărţii mele, iar în buzunar un produs de patiserie denumit „Felie de rai”. Mă uitam pe fereastră şi mă gândeam că mama a avut dreptate, viaţa depăşeşte orice imaginaţie. Cum altfel ai putea explica pajiştile verzi, pâraiele, poneii Shetland? La toate sesiunile de autografe, cei prezenţi au fost rugaţi să-şi scrie numele pe câte un post-it, ca să ştiu cui scriu dedicaţia: Mila, Noor, Lieke, Sophie. Bileţelele se adunau pe masă ca nişte frunze căzute. Cineva a venit să le strângă şi să le arunce, dar l-am rugat să mi le păstreze. Până la urmă, învăţ numele celor care m-au salvat.
Tata îi citeşte mamei cartea cu voce tare, câte un capitol în fiecare seară. Plâng împreună, stau în tăcere, scufundaţi în tristeţea lor, apoi ies la plimbare ca să răsufle. într-o seară am trecut pe la ei şi am auzit acest ritual desfăşurându-se. M-am sprijinit de perete, lângă uşa de la intrare, ascultând. A fost un moment, în trecut, când am venit acasă ţinând ascunsă în mine, distrusă şi terorizată, povestea agresării mele. Acum, această poveste iese la lumină prin vocea blândă a tatei, un balsam care putea fi împărtăşit. Afară se aude cântecul greierilor.

în San Francisco, Lucas şi doi prieteni de la facultate organizează o petrecere-surpriză la apariţia cărţii mele. Trag lângă bordură; văd un indicator pe care scrie MARIGOLD. Pe lângă pereţii de sticlă sunt aliniate ferigi şi vase cu maci roşii; au închiriat o florărie. E plină cu prieteni pe care îi ştiu de când aveam cinci ani şi cu profesorii mei preferaţi, care au venit de la kilometri depărtare ca să fie aici. Avem şampanie şi scaune pliante, chiar şi un tort. Se ridică pe rând să vorbească şi plângem tot pe rând. Plângem pentru ce nu am ştiut cum să facem, pentru tot tributul pe care am fost obligaţi să-l plătim. Plângem de uşurarea că acum suntem înconjuraţi de chipuri cunoscute, de uimire pentru tot ce ne-a rămas. La apusul soarelui rămân în faţa tuturor, alături de Tiffany, ţinându-ne de mână, în timp ce

ei ne aplaudă. Ajunseserăm pe malul celălalt, ieşiserăm la suprafaţă

.La aproape cinci ani de la agresiune urmează, în sfârşit, să-i întâlnesc pe cei doi suedezi. într-o seară caldă de vară, în New York City, iată-i pe Cari şi Peter. Ne îmbrăţişăm, ne aşezăm şi comandăm calamar. Stăm de vorbă ca la gura sobei. Unul dintre ei îmi spune că simte regret şi vină. De ce? îl întreb. Pentru că n-am ajuns cu cinci minute mai devreme. Râd, fiindcă îmi dau seama că până şi salvatorilor li se pare că ar fi putut face mai mult. Mă gândesc la toate acele lucruri pe care ne dorim să le putem schimba, la toate acele „măcar dacă", la toate poveştile pe care le-am fi putut trăi diferit. Dar din toată frica, din toată suferinţa, din toate lucrurile pentru care nu găsesc izbăvire, mi-i voi aminti pentru tot restul vieţii pe cei care nu m-au abandonat niciodată, cei care m-au readus la viaţă.

Cuprins

Introducere

L

Z

3,

4

5.

a

z

a

a

M

ÎL
12,
13,
Mulţumiri Postfaţă